H
e : 25

H.e 15

H.e.25

N.N. e. 12.

PANHORMVS

Pro Roſtris. In baſibus

IMP · CAESARI[1]
M · AVRELIO · ANTO
NINO · AVG · TRIB · POT
Pro COS. IMPERATORIS
caesariS. L. SEPTIMI SEVERI PII
PERtinacIS AVG. ARABICI
Adiaben ICI. PARTHICI MAXI
MI fil DIVI. M. ANTONINI
PII. gerMANICI. SARMATICI
NEPOTI. DIVI. ANTONINI. PII. PRO
nepotI. DIVI. HADRIANI ABNEPO
ti. divi. TRAIANI. PARTHICI. ET DI
vi. nerVAE. ADNEPOTI. INDVL
gentiSSIMO. ET. CLEMENTISSI
MO. PRINCIPI. DOMINO. N.
MAESIA. FABIA TITIANA
CF. ET
MAESIVS. FABIVS. TITIANVS
CP

[1] Eruta in planitie Palatij A. 1621

n n · e · 12 ·

. . . clODIAE. SEX. F.
. . . GRAVILIAE
. . . cLODI. CASII.,
. . CLOD. HERMADON
FILIAE. DVLCISSIMAE
D . D

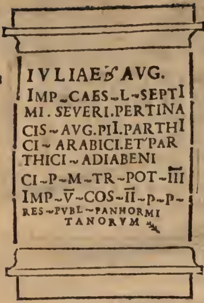
3 : : : : : : : : ANTONI
NO : : : : : : : : : : *ſcalpro eraſa*
PIO NOBILIS CAESARIS
DIVI ANTONINI DI
. . . . VER
. . . . NTI . . .
. . . . COS
TR . . . . . . IPI
ANTON . . . .
. . . .
. . . .
. . . . . IONIS . .

4 IMP. CAES
DIVI. SEVERI. PII
fili DIVI. MAG. . G
. . . .

5 L. ACILIO. L. F. QVI.
RVFO.
Q. PRO PR. PROVINC.
SICIL. TR. PL. PR.
PRAEF. FRVM. DAND.
EX. S. C.
HISPELLATES. PVBLIC.
D . D.
PATRONO.

6 . . . .
. . . . FRATRI. DIVI. M. AVRELI
ANTONINI. PII. FIL. DIVI. PII NEPOTI. DI
VI HADRIANI. PRO. NEPOTI. DIVI. TRAIA
NI. ABNEPOTI. DIVI. NERVAE. ABNEPOTI
RES. P. PANHORMITANORVM

7 INSTITVTORI. LIBER
TATIS. AC. FVNDATORI
PVBLICAE. SECVRITATIS
D. N. P. *vale*RIANO. LICINIo
PIO. FELICI. INVICTO. AVG.
DOMITIVS. LATRONIANVS. VC.
CORR. P. S. DEVOTVS. N. M. QVE
EIVS

8

9 D. N. GALERIO. VAL.
MAXIMINO. NOBI
LISSIMO. CAES.
RESP. PANHORM
D. N. MQ EIVS

10

11 IMP. CAES. L. SEPTIMIO SEVERO
PIO. pertinaci. AVG. ARAB. ADIABE
PART. MAX. PONT. MAX. TR. POT. VI. IMP
XI. COS. II. P. P. PROCOS. IMP. CAES. DIVI
M. ANTONINI. PII. GERM. SARMATIC. F.
DIVI COMMODI FRATRI. DIVI. ANTONI
NI. PII. NEPOTI. DIVI. HADRIANI. IRONE
POTI. DIVI. TRAIANI. PARTHICI. ABN
diVI. NERVAE. ADNEPOTI. INDVLGEN
tiSSIMO. ET CLEMENTISSIMO. PRINCIPI
domINO NOSTRO. RES. P. PANORM
IIvIR P. SATYRI DONATI. ET. M. MAECI
rVFINI. D. D.

14 DEAE. NEMESI
M. GELLIV'S. CAE. . :
EX. IMpens . .
D. . . . .

12 imp. CAES. M.
a VRELIO. AÑO
nINO. AVG. DIVI
aNTONIN̄. F. DIVI. HADRI
nEP. DIVI. TRAIANI. PARTH
prONEPOTI . DIVI . NERVAE
aBNEP. PON. MAX. TRIB. P. XVII
cOS. III. R. P. PANHORMIT.

15 IMP. CAES. DIVI
MAGNI ANTONI
NI. pij. DIVI. SEPTIMI
SEVERI : : : : : : :
: : : : : SEVERO ET
: : : : : : : : PIO. FEL
AVG. PONT. MAX. TRI
PO. II. COS. III. COL
AVG. PANHoRM
D D

13 IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERi
PII. PERTINACIS. AVG. ARAB. ADI
ABEN. PARTH. MAX. PONTIF. MAX.
TRIB. POT. VII. IMP. XI. COS. II. P. P.
. . ET. IMP. CAES. M. AVRELI. AN
TONINI. AVG. TRIB. POT. . . . . .
DOMINO. INDVLGENTISSIMo
RESP. PVBL. PANHORMITAN
II. VIR. P. SATYRIDONATI
ET. M. MAECI. RVFINI. D. D.

16 M. AVRELIO.
ANTONINO. CAES
IMP. L. SEPTIMI SE
VERI. PII. ARABICI. ADI
ABENICI. P. P. AVG. ETIVD.
RES. P. PANHOR. DED.

17 TI. CLAVDIO. HERODI
ANO. C. V. LEG. PROV. SI
CIL. IVDICI. RARISSI
MO. PATRONO COL.
PANHORMIT. PRINCI
PALES VIRI EX. AERE COL
LATO. D. D.

18 : ɾ RER : : : : :
. . L.CORN. . . .
MARCELLVS . . . . . .
PR. PROV. SICIL. L. . . .
PR.PROV.EIVSD.PRO . . .
EX MVLTIS

19 M. CORNELIVS. PIC. . . .
SEX. CLODI. . . . .
. . . .
. . . .

20 P.HONORIO . :
. . PR. . . . .
. . . .
. . . .

21 τυCΠΡΟCΠΑΝΤΑC ΑΝΘΡΩΠου[s]
εΥΝΟΙΑC ΠΕΙΡΑΘΕΝΤΕC
ΗΤΗCΑΝΥΠΕΡ Ρ. . . ΤΟΥΧΡΗ . .
. . . . . ΠΕΙΤΕΧΟΝΤΕC
. . . . . ΤΟΥΑΑΤΡωΝΙΑΝΟΥ
ΤΟΥΑΑ . . ΠΡΕΠΕΝ. . . . .
ΒΟΥ ΒΗΚΑΙΟΒΗΝΟC. . . . . . .
. . . .

In vico Colſi in aede Simonis Pariſij, et Bononiae Baronis Molochae, nobilis Siciliae Chorographi. Effoſſa A. 1618. Nuſquam ante exſcripta.

22 IMP. CAES. C. VALERIO
dIOCLETIANO. PIO. FEL
inV. AVG. PONTIF. MAX
triB. POT. COS. III. P.P. PROCoS
reſp. PANHORM. D N M Q
D EIVS D

In impluvio D. Cataldi. tab. anteriori latere perfracta, littera florenti

23 LIANI. QVOD. MERA. FIDE. ADMI.
CVR. PORTENSIS. KAI. QVOD. SINGVLARI
IAVDABILI. MVNERARIO. INDVLGENTIA
HIBVIT. ILLVT. MERVIT. OPTANDO QVOD. VOLVIT
DITIONEM, GRATISSIMAM. REDDIDIT. QVOD. DIE.
S. HORAS. THEATRI. VOLVPTAS. TENVIT. ET. HILARIS
ERIDIE. TRANSIIT. IN. QVA MIRATVS. HONESTISSIMVM
GENERE. HERBARIARVM. ET. NVMEROSAS. ORIENTALES
MERIDIE. INVTRIVSQVE. CAVEIS. VARIS. MISSIONIBVS
ENTIA. SACRA. SPECIALITER. MERVIT. AT CVLTVM.
MPLISSIMO. APPARATV. CIVES. SVOS. VNIVERSOS
VOLVPTATES. HONESTE. EXHIBITAS. AD AVGENDAM
. . ENTISSIMIS. VOCIBVS. BIGAS. CENTVRIATIM.
. . . VNDIA. QVOD ESSET. DVABVS. BIGIIS. ET. EQVESTRIB

In pavimento S. Mariae Martoranae, ſacrarum Virginum D. Benedicti.

24 AVG VSTA
FL. V. BILIS
Ψ ❦ Ψ

IN Coll. Soc. IESV. In tab. fronte mutila oblonga P. III. D. IIII. lata P. II. D. I. ſpiſſa D. IV. literulis perbelle effigiatis pari magnitudine, qua II. Inſcriptionum uerſu perſcriptus. Inuenta fuit iuxta D. Mariam de Palatio infra Thuſas. Alph. Ruiſio Viro clariſſimo & antiquitatum amantiſſimo, & Io. Vintimillia non diſparis genij Nepote tutelaribus ſeruata Panhormi, donec Oct. Cajetano Soc. IESV ceſſerit, inter Collegij ornamenta adoptanda, quo denato, diu latuit. Recens tandem diligenti diſquiſitione inueſtigata, & e tenebris in lucē, ex carcere libertati, & oblectantium animis reuocata fuit. Accurate ad praelum exſcripta. Literis maioribus, quibus rectius eius icon exhiberi debuiſſet, deficientibus, minuſculas ſubſtituimus, pariter omiſſis accentibus, interpunctis & ſcribendi compendijs, quo propius lapis adnoſcatur. T & E conglutinata diſſocianda & priſca nota ⊏. ⊥. ⊥̇. inter ſuetos typos non receptae cum ζ & ξ permutandae fuere.

Columna ſinistra.

25 . . . . τουυποχα

. . . . ταΤουοριουεςτονπο

. . . . ατουποταμουεςτεποτι

. . . . ατον. βκλαρονκαιαντουρο

. . . . ανεπιτανιπυρρανα ιελαιαιαιε

. . . . . αυταιακολουθεοντιτωκλαρωτουτω

. . . . . τουποτονοχετονακριποτιτανκρανανι

. . ιρανουκεργαζειταικαιπεριςτασιναςηςειτα

. . [o] ο παντατα δεδενδρεακαρπευσεν

αποτουτε τουποτιτακρανα ταιπυρρακατατασοδουες

τανελαιαντανκολοξανενατεκαιεςτανελαιανενα

τεκαιταοδωεςτονποταμονκαικατατουποταμουες

τοορινντου. δ. κλαρουκαιωςταοριατου. δκλαρουαιελαι

αιαυταιαιεπιγεγραμμεναιεποντ αιτωκλαρωτουτω

⊏ αποτασοδουτας ξενιδοςκατατασοδουτασπαρατο

μειλιχιειονεςτονροισκονκαικατατουροισκουες

τανσυμβολαντουροισκουκαιαντουροισκουεςταν

οδονταν ξενιδαακολουθειτωκλαρωτουτωτου

δωρτοεκτασκρανναςκαιτουβαλανειουτοαπορρεον

⊏ αποτουορι ουτου. ζ κλαρουκατατασοδουτασαγοισαν

επιτοτα πανονεςτανσκαφιαντανπαρατανθεματεν

τινκαιωςαιςκαφιαιπαρατανα λονεςτανελαιανενα

τεκαιεςτανελαιανενατεκαιεςτονροισκονκαιαντου

ροισκουεςτανοδοντανεπιτοταπανοναιελαιαιαι

επιγεγραμμεναιαυταιεποντ αιτωκλαρωτουτω

H αποτασςκαφιαςτασπαρατανθεματειτινεςτορο

ειδιονκαικατατουροειδιουεςτοναγριελαιονενωτε

καιεπιςτρεμμαεςτανελαιανενατεκαιεςτανελαι

ανενατεκαιεςτανελαιανενατεκαιεςτανελαιαν

ενατεκαιεςτονπετρονενωτεκαιεςτανελαιανενα

τεκαιτιεςτανσκαφιανκαιεςτοντεονποτιταιπυρρακαι

κατατασοδουεςτεποτιτονροισκονκαι αντουροισκον

ιςτα

Ibidem nobiliſsimus lapis hac verſione recenſus fuit

. . . .
. . . .
. . . . *termini ad* . . . .
fluuium . . . . *a fluuio ad terminum*
. . . . *ſecundam hereditatem. & ex*
fluuio . . . . *ad Ipirrham oliua*
. . . . *ha deſcriptae ſequuntur hereditatem hanc*
. . . . *ſubter viam vſque ad fontem*

Ad capiendum fructum ex his omnibus arboribus
a loco ad fontes Ipyrrhas poſt viam ad
oliuam mutilam ibique & ad oliuam ibique
& in via ad fluuium & poſt fluuium ad
terminum quartae hareditatis. & vbi ſunt termini quartae hareditatis oliuae
he deſcriptae ſequuntur hareditatem hanc

VI *A uia hoſpitali poſt viam iuxta*
(Iouem) Milichium ad fluentum & poſt fluentum ad
locum in quo coniungitur fluentum & a fluento ad
viam hoſpitalem ſequuntur hereditatem hanc
. . . . . *ex fonte & balneo defluens*

VII *A termino ſextae hereditatis poſt viam quae ducit*
ad Taparum ad foſſam (vel ciſternam) iuxta Thematitim
& vbi ſunt foſſę iuxta aream ad oliuam ibique
& ad oliuam ibique & ad fluentum & à
fluento ad viam quae ducit ad Taparũ oliua hae
deſcriptae ſequuntur hareditatem hanc

VIII *A foſſa iuxta Thematitim ad*
fluuiolum & poſt fluuiolum ad oleaſtrum ibique
& ad regreſſum verſus oliuam & ad oliuam
ibique & ad oliuam ibique & ad oliuam
ibique & ad petram ibique & ad oliuam Ibique
& ad foſſam & ad locum ad Ipyrrhas
& à via vſque ad fluentum & poſt fluentum

οστεποτιτανελαιαντανεπιγεγραμμενανωστωορια
του .ζ. κλαρουαιελαιαιαιεπιγεγραμμεναιαυταιεποτ
τειτωκλαρωτουτω

Θ αποτουαγριελαιουενωτεκαικατατουρουδιουεστανελαιαν
ενατεκαιεστανελαιανενανκατιεστανελαιανεπι
γεγραμμεναν [A] καιωσαισκαφιαιπαρατουσπασσαλους
καικατωωσαισκαφιαικαιοιπασσαλοιαχριεστανσκαναν
ρανκαιεκτασσκανασαντουτοιχουκαιωστοιχοσες
τανσκαφιανκαιωσαισκαφιαιεστοντετονυπερτασο
δουκαιαντασοδουεστοντετονποτιταιπυρρακαιως
ταοριατου . η. κλαρουασκανακοιναποτιτονμισθωσα
μενοντον. ι.κλαρουαιελαιαιαιεπιγεγραμμεναι
αυταιεποντταιτωκλαρωτουτω

Ι αποτασσκανασκατωωσαισκαφιαικαιοιπασσαλοι
εστοντοιχουκαιωσοτοιχοσεστανσκαφιανκαιως
αισκαφιαιεστονποταμονκαικατατουποταμουες
τεποτιτανοδοντανοριζουσαντον.ζ. κλαρονκαι
ωσταοριατου.ζ.και.θ.κλαρου

ΑΙ αποτουοριουτου.Θ. κλαρουκατατασοδουτασεπιτοτα
πανονεσταγωνιαντανανωτατοντουπεριτειχισματος
τουταπανουκαιεκτουταπανουκατατασποθοδουτασεστο
αδρανιειονεστανελαιανενατοκαιεστασσιδεασκαι
εστανελαιανενατεκαιωσαισκαφιαιυποτοντερμονα
εστορουδιονκαιαντουρουδιουεστανσκαφιαντανπαρα
τανθεματειτινκαιεστανοδοντανανγουσανεπιτοταπανον
αιελαιαιαιεπιγεγραμμεναιαυταιεποντταιτωκλαρωτουτω

ΒΙ αποτουταπανουκατατασοδουεστεποτιτορουδιονκαικατα
τουρουδιουεστεποτιτονπασσαλοντονπαρατορουδιονκαι
ωσοιπασσαλοιεστεποτιτοοριοντου.αι.κλαρουκαιωσταορια
του.αι.κλαρουπαρεξεσποθοδονεξαπεδονποτιτοαδρανιει
ονκαι.κ. [O] αποστασειαποτουναουπαντα

ΓΙ αποτασσκαφιαστασπαρατονοπικανονκατατουοπικανου
εστονποταμονκαικατατουποταμουεστεκατατοντετον
εντωκλαριωκαιαντων τε ες τον. τετονποτιτασυναγωγουπο
τανοδονκαιωσαοδοσεστεποτιτοοριοντου. γι. κλαρουτουμε
γαλουδρυμουκαιωστοοριοντου.γι.κλαρουτουμεγαλουδρυμου

ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΟΝΔΙΚΛΑΡΟΝ

περιστασιστωελαιοκομιωειτισεστιεραεπεταιουποιησουν
τιδεβυρσοδεψιονουδεμαγειρικονοιμισθωσαμενοιτοελαιοκομιον

Dextri lateris columna

PRimos IIII hos verſus & nonnullas literas in principijs vtriuſque columnæ ex Iano Grutero, qui ex Pinelli ſchedis principem lapidē minus truncatū publicauit, reſtituimus.

& ad oliuam deſcriptam & vbi ſunt termini
ſeptimae hęreditatis.oliua hae deſcripta ſequuntur
hęreditatem hanc
IX *Ab oleaſtro ibique & poſt fluentum ad oliuam*
ibique & ad oliuā ibique & ad oliuam deſcriptam
deſcriptam ſigno & vbi ſunt foſſa iuxta palos*
& ſubter vbi ſunt foſſa & pali vſque ad tabernam
& ex taberna ad murum, & vbi eſt murus
ad foſſam & vbi ſunt foſſa & ad locum ſuper
viam & poſt viam & ad locum ad Ipyrrham vbi ſunt
termini octauae hęreditatis taberna communis eſt ei qui conduxit
decimam hęreditatem hae oliua deſcripta
ſequuntur haereditatem hanc
X *A taberna deorſum vbi ſunt foſſa & pali*
ad murum & vbi eſt murus ad foſſam & vbi
ſunt foſſa ad fluuium & poſt fluuium ad
viam terminantem ſextam hęreditatem &
vbi ſunt termini ſextae & nonae haereditatis
XI *A termino ſeptimae haereditatis poſt viam qua eſt ad*
Tapanum ad angulum ſupremum muri circumdantis
Tapanum & è Tapano verſus viam quae eſt
ad Adranium ad oliuam ibique & ad malos punicas &
ad oliuam ibique & vbi ſunt foſſa ſubtus terminum
ad fluuiolum & à fluuiolo ad foſſam iuxta
Thematitim & ad viam quae ducit ad Tapanum
hae oliua deſcripta ſequuntur hęreditatem hanc
XII *A Tapano poſt viam vſque ad fluuiolum & poſt*
fluuiolum vſque ad palum qui eſt iuxta fluuiolum &
vbi ſunt pali vſq; ad terminū vndecimae hęreditatis. & vbi ſunt termini
vndecimae haereditatis pręebebit acceſſum planum ad Adranium
& viginti [o] diſtabunt omnia à templo
XIII *A foſſa quae eſt iuxta Opicanum & poſt Opicanum*
ad fluuium & poſt fluuium vſque ad locum qui eſt
in hęreditate & ab hinc vſque ad locum iuxta ficeta
qui eſt iuxta viam, & vbi eſt via vſque ad terminū decimę tertię hęreditatis
magna ſylua & vbi eſt terminus decimae tertię haereditatis
Oliuetum 16 hæreditatem
circuitus ſi quis eſt ſacer oliuetum ſequitur . non facient
autem opera ceriaria neque opera culinaria qui conduxerunt oliuetum

. . . . .υχα
. . . . ττανυποτο
. . . . εςτοντερμονα
. . . . ιοντουθκλαρουκαι
. . . . ενκατατουροουτουοπικανου
. . . . αιεςτοντεκαιεςτανςκαφιανταν
. . . . . αιωςετερμωνκαιαιςκαφιαιεςτανελαι
. . . . εςτοριοντου . ικλαρουκαιαντουοριουτου.
τουεςτεποτιτοοριοντουπικαττουκαιωςταοριατου.
πικαττουτουτωτωκλαρωεποντααιαιελαιαιαιεπι
γεγραμμεναιαυται

ΒΙ αποτουτερμονοςτουυποτανιεςπιδαεςτονπλατα
μονειτεκαιεςτανελαιανενατεκαιεςτανςκαφιαν
καιωςαιςκαφιαιεςτανελαιανενατεκαιεςτανοδον
ταναποταπανουκαιαντασοδουεςτεποτιτοοριον
του . ζ. κλαρουκαιωςταοριατου . ζκλαρουεςτοντερμο
νακαιωςοτερμωναγρικατατονπλαταμοντουτω
τωκλαρωεποντααιαιελαιαιαυταιαιεπιγεγραμμεναι

ΓΙ αποτουοριουτου. αι.κλαρουκατατουοπικανουεςτανςκαφιαν
τανπαρατονοπικανονκαιωςαιςκαφιαιαιυποτοντερμονα
εςτανοδονταναγουσανεπιτοταπανονκαιαντασοδου
εςτεποτιτοοριοντου. βι. κλαρουκαιωςταοριατου.βι.κλαρου.

ΤΟΙΣΠΑΡΑΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΔΑΙΘΜΟΥΣ Ι.Ι

Α αποτουροουτουαλαιςουεςτοντετονεντωπετρωτονπαρατας
πυαλουςκαιαντουραχαεςτονπετρονενωτε καιεςτανοδονκαι
αντασοδουεςτονροιςκονκαιαντουροιςκουεςτανςκαφιαν
τανυποτωτερμονικαιωςοτερμωνουπερταςςκαφιαςες
τεποτιταναλονκαιυπερτασαλουωςοτερμωνυπερταν
ςκαφιανκαιεςτανςκαφιαντανπαραταναλαιανκαιυ
περτασελαιαςωςοτριβοςκαιαιςκαφιαιεςτανελαιαν
τανεπιγεγραμμεναν [A] καιεκτασελαιαςωςοτερμων
υπερτανελαιανεςτανςκαφιανκαιανωεςταςραμνους
καιωςαιραμνοιπεριτοντερμονακαιεςτανςκαφιαν
καιανωεςτον τετονεντωλιθωκαιωςοτερμωνυπο
ταναλονκαιεςτοντε τονεντωπυργωκαιυποτονπυρ
γονεςτονροιςκοντονυποτανρεινατανεντωπυργωει
τεκαικατατουροιςκουεςτονρουντοναλαισονκαιαντου
αλαισουεςταναρχαντασπεριωρεσιαςεντουτωαγριου

Β αποτασρεινοςτασεντωπυργωει τε υποτονπυργονεςτε
ποτιτοντετονεντωπυργωκαιαποτουτεκατωωςαιςκαφι
αιεςταναχραδατανεπιγεγραμμεναν [A] καιωςαιςκα
φιαιεςτανελαιαντανεπιγεγραμμεναν [A] καιεςταν
συκεαντανεπιγεγραμμεναν [A] καιωςαιςκαφιαιεςτεπο
τιτοντερμονακαιωςοτερμωνεςτονροιςκονκαικατατου
ροιςκουεςτονρουντοναλαισονκαιαντουαλαισουποτιτο

ορια

. . . . et

. . . . eam quæ ſub

. . . . vſque ad terminum

. . . . limites ix. haereditatis &

. . . . fluenti Opicani

. . . . ad illum & ad foſſam

. . . . vbi eſt terminus & foſſa ad oliuam

. . . . terminus nonae hereditatis & a termino nonae

. . . . ad terminum Picatti, & vbi ſunt fines

. . . . Hanc hereditatem ſequuntur oliua hę deſcripta

XII A termino qui eſt ſubtus Aſpidem ad platanum vel ad oliuam ibique, & ad viam quę eſt à Tapano & a via vſque ad terminum ſextae hereditatis. & vbi ſunt termini ſextae hereditatis ad terminum ad & vbi eſt terminus vſque ad platanum hanc hęreditatem ſequuntur hae oliua omnes deſcripta

XIII A termino vndecima hereditatis poſt Opicanum ad foſſam quę eſt iuxta Opicanum & vbi ſunt foſſa ſubtus terminum ad viam quæ ducit ad Tapanum, & à via vſque ad terminũ duodecimę hęreditatis & vbi ſunt termini duodecima hęreditatis

Iis qui ſunt iuxta Alaeſum flumen diuiſiones XII.

I A fluuio Alaeſo ad locum qui eſt in petra quæ eſt iuxta vaſa balnei & a ſtipite ad petram ibique & ad viam & à via ad fluentum & a fluento ad foſſam quæ eſt ſub termino & vbi eſt terminus quid eſt ſuper foſſas & vſque ad aream & ſuper aream vbi eſt terminus ſupra foſſam & ad foſſam quæ eſt iuxta oliuam & ſuper oliuam vbi eſt ſemita & foſſae ad oliuam Deſcriptam * & ab oliua vbi eſt terminus ſupra oliuam ad foſſam & ſuperius ad ramnos (ſeu ſpinas) & vbi ſunt ramni circa terminum & ad foſſam & ſuperius ad locum qui eſt in ſaxo & vbi eſt terminus ſubtus aream & ad locum qui eſt in turri & ſubtus turrim ad riuulum qui eſt ſub canali qui eſt in turri ſiue etiam poſt fluentum ad fluuium Alaeſum & ab Alaeſo ad initium circum circa montium in hoc (haereditas eſt) Agriÿ

II A canali qui eſt in turri ſiue ſub turrim vſque & ad terminum qui eſt in turri & à termino deorſum vbi ſunt foſſa ad pirum ſylueſtram deſcriptam * & vbi ſunt foſſa ad oliuam deſcriptam * & ad ficum deſcriptam * & vbi ſunt foſſe ad locum vſque ad terminum & vbi eſt terminus ad fluentum, & poſt fluentum ad fluuium Alaeſum & ab Alaeſo vſque ad terminum primae hęreditatis. in hoc (eſt hereditas) Elaphiÿ

A ter-

ὁριοντου.α.κλαρουεντουτωελαφεος

Γ αποτουτετου εν τω πυργωτουοριζοντος τον.β.κλαρονεςτε
ποτιτονροισκοντονεκτουδιαπαυματοςρεοντακαικα
τατουροισκουεςτανσυμβολαντουροειδιουκαιαντουρο
ειδιουεςτον τερμονακαιωςταοριατου.β. κλαρου
εντουτωελαφεος

Δ αποτουροισκουτουεκτουδιαπαυματοςυποτονπυργον
εςτεποτιτονροισκοντονρεονταεκταςρινοςταςκα
τατοιερονειταχαλκιακατατομαγειρικονκαικατα
τουροισκουεςτεποτιτοντερμοναειςκαφιακαιωςο
τερμωναχριποτιτονροισκοντονρεονταεκτουδιαπαυ
ματοςτονοριζοντατον.γ.κλαρον

Ε αποτουτερμονοςειαςκαφιακατατουροισκουεςταν
σκαφιανκαιωςαιςκαφιαιεςτονρουντοναλαισονκαιαν
τουαλαισουεςτεεςτονροισκοντονοριζοντατον. β .κλα
ρονκαιαντουροισκουεςτεεςτοντερμονατονοριζον
τατον.δ.κλαρον

Ϛ αποταςρινοςταςκατατοιεροντουαπολλωνοςταςκα
ταταχαλκιαταποτιτωμαγειρικωυποτονπυργονες
τεποτιταυρειναταντελαςταταυποτιτοτυρριδι
ονκαικατατουραχωςαιςκαφια.εςταναλονκαιες
τοντεκαικατωωςαιςκαφιαιεςτοντερμονακαιωςο
τερμωνκαιαιςκαφιαιεςτον.β.ροισκονκαικατατουροι
σκουεςτονρουντοναλαισονκαιαντουαλαισουεςτο
οριοντου.ε.κλαρου

Ζ αποτουπυργουκατατουβαθεοςροουεςτονρουντοναλαι
σονκαιαντουαλαισουαχριποτιτον.α. ροισκονκαιαντου
ροισκουαχριποτιτονπυργονεντουτωηρακλειδααπολ
λωνιουκαιφιλοξενουμενισκου

ΣΚΥΡΕΩΝΟΙΣΔΑΙΘΜΟΥΣ. Ιιι

Α αποταςρεινοςκαθωςοπυργοςαχριποτιταυρειναταν
χομενοντου.β.τυρριδιουκαιαποταςρεινοςκατατουροει
διουαχριποτιτοντερμονακαιωςοτερμωνυπερτασα
λουκαιαντουραχωςαιςκαφιαιεςταυρειναεντουτω
ιςτιειουθεςτωνοςκαιπελαγιου

Β αποτουτερμονοςκατατουροισκουεςτεποτιτοντερμονα
ειςκαφιακαιτωτερμονιεςτεποτιτοροειδιοντορεονα
ναμεσοντωνγαεωνωνκαιαντουροειδιουεςτεποτι
τοντερμονακαιωςοτερμονεςτοροειδιον

Γ αποτουτερμονοςκατατουροειδιουτουαναμεσοντωνγα
εωνωνεςτεποτιτοντερμοναειςκαφιακαιωςοτερμων
καιαιςκαφιαιαντουραχαεςτοντεκαιυπερτασαλουκαιες
τοντερμονακαιωςοτερμωναχριποτιτονροισκον

III A loco qui eſt in turri terminante ſecundam hæreditatem & vſquè
ad fluentum quod defluit ex ceſſatione & poſt
fluentum vſque ad confluentem fluuioli & à fluuiolo
ad terminum & vbi ſunt limites ſecundae hęreditatis. in hoc (eſt hęreditas) Elaphij
IIII A fluento ex ceſſatione ſub turri vſque ad
fluentum quod defluit ex canali qui eſt
iuxta templum ſiue aerarium apud ſedem coquorum (ſeu coquinam)
& poſt fluentum vſque ad terminum ſiue foſſam & vbi eſt
terminus vſque ad fluentum quod fluit ex ceſſatione
quod terminat tertiam hæreditatem.
V A termino ad foſſas poſt fluentum ad
foſſam & vbi ſunt foſſę ad fluuium Alaeſum & ab
Alaeſo ad fluentum terminans ſecundam hæreditatem.
& à fluente ad terminum definientem
quartam hęreditatem.
VI A canali iuxta Templum Apollinis qui eſt ad
aerariam apud coquinam ſub turri &
vſque ad Canalem proximum verſus turriculam.
& à ſtipite vbi ſunt foſſæ ad aream & ad
locum tum infra vbi ſunt foſſę ad ſecundum fluentum tum poſt
fluentum ad fluuium Alaeſum & ab Alaeſo ad
terminum quintae hęreditatis.
VII A turri ſecundum profundũ riuum ad fluuium Alęſum
& ab Alaeſo vſque ad primum fluentum & a
fluento vſque ad Turrim in hoc (eſt hęreditas) Heraclidæ Apollo-
nij & Philoxeni Meniſci.

Scyreonis diuiſiones III.

I A canali vbi eſt turris vſque ad canalem qui
attinet ad ſecundam turriculam, & a canali poſt fluuiolum
vſque ad terminum & vbi eſt terminus ſupra aream
& à ſtipite vbi ſunt foſſæ ad canalem in hoc
(eſt hæreditas) Hiſtiei Theſtonis & Pelagij
II A termino ſecundum fluentum & ad terminum
foſſaſque & in termino vſque ad fluuiolum
per medium Gaeonum & a fluuiolo ad
terminum & vbi eſt terminus ad fluuiolum fluentem
ΧII A termino poſt fluuiolum fluentem medium Gaeonum
& ad terminum foſſaſque & vbi ſunt termini
& foſſæ a palo & ad terminum tum ſupra aeream tum
ad terminum & vbi eſt terminus vſque ad fluentum

IN BASILICA

Ex ſcriptis ſaxis, quibus pauimentum conſtratum, haec elici valuerunt, reliqua extritis literis; nulla poſthuma relicta memoria, ingloria nece exceſſere. Priorum duorum Martinus Lafarina ingentis expectationis Nobiliſſimus adoleſcens miſertus, cum varie eorum lectio torqueretur, germanam indagauit, & quam Priſci noſtri cum his aeternitatem ſeruare ſperabant, reuocauit

26
ſEVIVI COMPARAverunT ſibi
I.VALENTINA ET ASSYRIVS
cHARITO. ET. LIBERT. LIBERTAR. POS
tERISQVE. FORVM. IN. FRONTE. PED. XI
IN ACRO PEDES XIII NE POST ALI
QV AVT BENDANT. AVT DONET
ITEM ARIOLA PERTINENTE AT
MONVMENTVM PEDES XII. PER. X

D M
27 aVR. RVSTICO. MIL
ANN. VIII. TR. 7 ZENO
NIS. MAR. GERMANICI
ANVS. MIL. ANN. X
VALER. VICTORINVS
HER. B. M. F

D . M .
28 FORTIS CAESAR. SER
SIBI. ET CHAR'DI.
CONIVGI BENE.
MERENTI ET. PAELIO
AVG LIB. FELICI. POSTE
RISQ. SVORVM FECiT

Minoribus literis inſignitae interiere, ex orthogr. Ald. Manut. hue aſportatae

29 . . . .
OSI. . . MVS
ATHNISION
SOROR BHNH
MHRHNTI
FHCHR

Literis fugientibus

30 VLPIO. SEVERO
NARrETVS
EQVO. SING. AVG. TRI
BVS Torenis. vix. ann. VII.
Manſuetus
h. b. m. f

31 MEMORIAE
M. AEBVTI. VERNAE
RARISSIMI
EXEMPLI. AMICI
T. AELIVS. VERNAE
AMICVS

D m
32 Q. MVNATIV. . .
FECIT. . . ET.
. . . .
. . . . P XIIII

33 PETRONIO . . .
DEPOSITO
INPACE

Lapides vicini, olim coniuncti

34 . . DIVS PRIM. . | TRIARCHVS

Litera grandiuſcula

35 BIKT ω·PIA.

In ſarcophago marmoreo

D . M
37 PAC. IVLIA
NO. EVOK
QVONDAM
AVR. LVCIL
IA. CONIV
GI. KARISSI
MO. ET. IVLI
VS. PACITIA
NVS. FILIVS
HEREDES
POSVERVNT
MERENTI

In limine D. Petri de Balneariјs

39 IMP.M.AVRELIO.ANTONINO.AVG..

Intra. In vrnula aquae luſtralis. Alatus vtrinque puer circum, cui titulus inſcriptus, ſeruat, pede laeuo ad alas cupidinum in angulis ſcipioni innitentium, dextro ad eorum pedem extenſo, ita vt bustum neuter tangat. Infra duo glires ſpicas adrodunt 40

D . M
41 SECVNDINO
ALVMNO INFAN
TI DVLCISSIMO
QVI. VIX. ANN. I. M. X
DIEB. XVII. HERMES
ET. PRIMITIVA
FECERVNT

Apud Alph. Zoppettam I C. in ſigillo aeneo

43 N. M. PLAET
CELER

D m
36 P. AELI. PII. QVI VI. . . . :

In Sacello S. Mariae Magd. incluſo aedibus Gratiani Caſtronij, in arca ſtriata, qua conditur Rob. de Laurentio. In dextro angulo puer expanſis alis, cum arcu

D . M
38 P AELIO P.F
VER. . . E.QV. . L.
ROM. . . . O. MA
PRIMA. . VIx. aN. XII. ME
S. X. DXXIII. PaELIVS. EELIX
PATER. . . L. . . OFMA
TER. Filio PIentiSSIM
O. ET. DVLCISSIMO ETD
VLCISSIMO
EECERVNT

In D. Mathaeo, in ſolo

. . DIVS. ɔL. PHILO. .
. . ₅. FILIAE. NEP. . .
. . AE . . BENE. . .
. . . IO CAPVT. IM. . .

In angi portu retro D. Mariam Miraculorum

42 L. MALLIVS
MOL
PHILARGYRVS

Ibid. in annulo ſignatorio

44 HILARI .
Ex aduerſo, litera maiori
ADICI

Ibid. In vaſe figulino anſato P. II. D.V. amplo P. IIII S. litera rudiori

45 ΑΙΑΤΟΣ. *Hic ſerto populeo redimitus ſedet dextro pede ad ſellam, laeuo ad vrnam verſo et manu ad eam extenſa, humero duae haſtae incumbunt, a tergo galea cum pectorali cui ſtemma inciſum.* ΚΑΛΕ. ΑΘΕΝΑΙΑ. *Haec galeata loricataque ſiniſtra ſublata dextra haſtam gerit.* ΑΧΙΛΛΕΣ *enſe accinctus ſimuli modo quo prior ſedet. In oppoſita facie:* ΗΕΔΑΛΕΣ *aprum poſterioribus pedibus tenet.* ΚΑΛΕ. *Diana vrnae inſiſtens dextra eleuata ſiniſtra galeam et haſtam ſeruat.* ΕΛΑΛΘΓΛΕΣ *nudus velo humeris iniecto, laeua elata, dextra ad vrnam flexa quam mirabundus inſpicit*

Ibid. In vrna orbiculata. Quadro, cui titulus inſertus, vtrinq; nudum ſimulacrum adſtat, & quantum ex exeſa ſculptura cognoſcitur, pelle ex humeris dependente & facibus in manibus. Inferne ſignum Noctis recubantis duobus clauis infixae

46 D. M
M. AVRELIVS
ERMEROS. M. A
CALLINICO. PA
TRONO. OPTI
MO. B. M. F

Apud Io. Vintimilia in lucerna affabre ſculpta inuenta Gnatiae Reg. Neap. In cuius ambitu 6. Tritones Nymphas in dorſo portantes cum tubis viſuntur. In operculo tres Nymphae veſtibus ſuccinctae, quarum haec Termino coronato, cui res turpicula aliàs faſcinum, ſeu βασκανία infixa, ſertum imponit, illa flexu genu et ſublatis manibus iſtum adorat, tertia in tripede gallum immolat

49 . L . C . I .

In extremo

C . I . C
I . O . M . S

In domo quadam, quae eſt in platea vulgo fiera vecchia D Franc. Agliatae & Parutae Principis Villae-Francae. vrna

47 D. M
M. VIRGINIO
POMPEIO. FIL
BENEMERENTI
VIXIT. ANNIS. XxV
POMPEIA
ATTIliciA. MATER

Extra Portam Auſtriam. In viridario SOC. IESV. *In tab. a cuius dextris ſcapha apparet, e regione maris ſedentis imago cubito innixa laeuo pede ad ſellam dextro ad nauem reflexo. A tergo nuda, quae hodie deleta, adſtabat.*

48 ΧΙΣΣΟΣ ΚΑΙ ΤΡΥΦΩΝ ΟΙ ΖΙΧΑΔΙΟΥ
ΤΑΛΑΤΩΡΗ ΚΑΙ ΑΩΡΟ ΧΡΗΣΤΟ
ΧΑΙΡΕΤΕ

Chiſſus & Tryphon Xichadij filij
Talato, et Aoro, probis ſalutem

50 *Ibid. in ſigillo*

NFRATIAE
PROCILLAE

Ibid. In anſis figulinis albo tinctis colore, inuentis ad vrbem deletam Elori, eiuſque cognomine flumen non longe a Pachyno. Literae impreſſae.

51 ΑΓΑΘΟΚΛΕΥS

52 ΑΓΑΘΟΚΛΕΥS

Ibi. In glandibus. Prior et ſecunda cum fulmine per medium

53 ΔΙΟC | . . . ΡΥ
ΝΙΚΗ | ΚΟ

54 ΝΙΚΗ | ΜΑΤΕ
| ΡΟC

55 ΝΙΚΗ | ΑΟΙΝΙωΝ
| ΟC ΝΙΚΗ

In glande apud Alf. Vintimillia. Vidit et deſcripſit Ph. Paruta in ſuis Sicil. numiſmatib. 56 ΚΑΤΑΝΑ

In domo Iacobi Saliti pone S. Antonium

57 ΖΙC. ΤΟΙCΦΙΛΤΑΤΟΙΣ ΚΥΤΑωCΙΝΛΙΤ
ωΝΠΤΑΙCΜΑΤωΝ ΠΟΛΙΤΡΟΠωΝ

Amiciſſimis redemptio delictorum variorum.

In domo Vinc. Suſſini in Pannaria. Ad fontem. In tab. cum Nympha ſtolata ſedente & innixa dextrae dormiente, ſiniſtra ramulum tenente. Hunc Appianus inter Venetos, Smetius inter Romanos retulit ſubdubitans an vſquam vetuſto marmori inciſus fuerit

59 ✠ HVIVS NIMPHA LOCI SACRI CVSTODIA FONTIS
DORMIO DVM BLANDE SENTIO MVRMVR AQVE
PARCE MEVM QVISQVIS TANGIS CAVA MARMORA SONVM
RVMPERE. SIVE BIBAS SIVE LAVERE TACE

Deperditae

Olim apud Alf. Roiſium Regium Conſiliarium poſt ab eius herede Io. Vintimillia viro magni iudicij vt honorificentius ſpectarentur cum alijs vetuſtatis monumentis Soc. IESV donatae. Poſteriores tres huius ex Fr. Nepos Carolus Vintimillia V. C. adiecit, quorum 75 ipſe in angulo di viſita delli poueri effoderat

Reperta Meſſanae in delubro Herculis iuxta domum Seij. In vrna

60 P. NONI. PRIMI
POMPONIAE. MAT. .

D. M. S
P. SERVILII. PAPHRODITI
62 V. AN. XXVI. ENCOEPVS. P

64 HERENNIA
NVS. VERNA
PATRI. BENEM. : :

Translata Syracuſis

L. LICINIVS
66 L. L. DAPHNVS
VIX. A. XXXV

Reperta Panhormi ad carcerem veterem

61 FVLGVR
CONDITVM

63 HELENA
NVC. PEC
PATRI. BENEMERENTI

Ibid. iuxta portam Patitellorum in ara

65 EXTINCTORI. TYRANNICAE
. . DITATIS. D ARCAdio . . .

DATori libe
tatis. non
enim ...
a sex ...

Thermis-Himereorum reperta cum ſequenti

67 SEX. RAECIO. Y.
SEX. L. STEPHANO
AMICI. DE. SVO

68 NICARIN. MVNATIAE. L. L. ZOZI
MAE. FILIA. HYMNETRIA. A. S
TERRA. PRECOR. QVAECVNQVE
IACES. NICARIO. SVPER. OSSA
SIS. LEVIS. IN. TENERO. CORPORE. DEPOSITA
VIXIT. ANNOS. XVIII

Vrna cum binis vtrinque paruulis alatis aris impoſitis , quos penes duae columbae ſibiinuicem eſcam roſtro praebentes

69 FORTVNATI VERnae
FRATRI
PIENTISSIMO
FECERVNT
SORORES

Vrna orbicularis anſata eruta PalaZoli, quod eſt opidum Vinc. Ruſi Marchionis. XVIII. lapide a Syracuſis

70 D . M
P. AEL. EVTY.
CHETIS. AELIA
AEPICARIS. LIB.
BEN. M. FEC. E. M

Ex ruinis Alicatae , quae iuxta Faſellum Gela , iuxta Ph. Cluverium & Sim. Paciſium Baronem Melechae Phintia fuit

71 CAESARIBVS
SACRVM
L. CAELIVS. M. F
QVADRATVS
D. S. P

Eruderata Katanae

72 D. M. S
T. CLATIVS. HE
RESISTRATVS
VIX. ANN. XII
PATER. FECIT

In vaſe marmoreo , reperto in opido Vicari D. Vinc. de Boſcho & Velaſques Ducis Miſilmerij

73 MEMORIAE
VEGELAE
INFELICISSIMAE
QVAE. VIXIT. ANNIS
XXI. M. III. DIEB. XVII
PARTHENOPEVS
CONIVGI. DVL
CISSIMAE

74 FLAMMA. SIC. VIX. AN. XXX
PVGNAT. XXXIIII. VICIT. XXI
STANS VIIII. MIS. IIII. NAT. SRVS
HVI. DELICATVS COARMIO MERENTI FECIT

Olim in pulcre teſſellato templo D. Mariae Marturanae

76 IVNIAE FESTIVAE
PATRONAE ET VXORI RARISS
C. IVNIVS MERCVRIVS

75 PACONIO . CLODIANO
PATRONO . BENE
MERENTI
EX. AERE . CONLATO

77 ✠ HIC REQVIESCIT IN PACE MVNATIA
RELIGIOSA FEMINA QVAE VIXIT A
PL M LXX DEPOSITA SVB DIE PRIDIE N
FEBRVARIAS DYDAMIO SIEIDIO. VV. C

78 HIC REQVIESCIT IN PACE
TH●NBR QVI VIXIT PL M A
VI DEPOSITA AVGVSTA

Olim in D. Maria Pinta mantiſſae loco ob carminis candorem iunioris aetatis lapis annexus

79 MANFRIDVS TOTA CECIDI QVI FLENTE PANORMO
TONSORVM CONDAM PRIMVS IN VRBE FVI
NVNQVAM VENA MEVM SENSIT NEC VVLNERA FERRVM
HANC SENTIRE MANVM NON POTVERE GENAE
ARS SPECVLI PECTEN PERIERE NOVACVLA THECAE
ET SIMVL HIC MECVM CVNCTA SEPVLTA IACENT

Apud Authorem in vrceolo fictili vetuſto cum anſula olim . D. I I I. Tinctus erat rubro & atro ſuperinducto colore. Ad pedem lyra & infra eam literae minimae orbi impreſſae . Repertus Regij-Iulij ,ibique ab eius vrbis praefecto oblatus

80

ΡΥΜΑΝΔΟΣ ΜΑΣΧΙΩΝΟΣ ΕΥΧΙΟΝ . . . ΕΓΓΙΝΙ	*Rimandus* *Maſchionis F* *ſementem* . . . . .

Deperditas deſumpſi ex ſchedis Caroli Vintimillia, qui ad lapidem eas vna cum alijs patrijs Antiquitatibus XX. retro annis curioſius exſcripſerat . Collata quoque aduerſaria Roisij, et Ph. Parutae Panhormit. Hiſtoriographi

THERMAE-HIMEREORVM

Ad aedem maiorem . In ara plana

81 C. MAESIO. AQVILLIO
FABIO TITIANO. CVCOS
OPTIMO CIVI AC PATRONO BENEME
RENTI ORDO ET POPVLVS SPLEN
DIDISSIMAE COL AVG HIMEREORVM
theRMIT PECVNIA SVA POSVIT

In proano, ſeu ſepis templi

82 . . . .
.. ΙΟΛΛΕΙ . . . .
.. ΣΙΟΥΠΟ . . . ΠΙΣ
.. ΛΙΤΑΣΔΙΩΡΥΤΑΩΚΙΕ
.. ΤΡΩΣΙΝΤΑΣΠΛΑΤΕΙΑΣΤΑΝ
.. ΠΟΤΟΥΛΙΘΟΥΤΟΥ
.. ΘΗΓΑΝΕΙΤΑ ΠΟΤΙΤΑΣ
.. ΤΛΑΣΤΑΣ ΠΑΡΑ
.. ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΕΚΤΟΥΙΔΙΟ .
.. ΟΙΗΣΑΝΤΑΕΥΝΟΙΑ . .

In pariete Praetorij

83 . . . IAE. C.F
. . . IVS TELESPHORVS
. . . I PARENTES
. . . ASIS. NVTRICIVS
FECERVNT
. . . H. N. S

84 . . NTIS AVI.
. . VT. EX. VSVRIS.EIVS

85 TITIANO C.F C. MAESI
TITIANI. ET FONTEIAE
FRONTINAE CONSV
LARIVM . FIIIO
PATRICIO. OB. HONO
REM. TOGAE . VIRILIS
CLODIVS.RVFVS.EQVES.ROMANVS
AMICO.SVO.INCOMBARABILI

89 DOMITIA . CHIMEN
NA. A. AEMILIO
ARISTOMENI.ET.SVIS.
H . M.
H. N. S.

In dext. Praetorij latere extra cancellos

Hinc	*Illinc*
92 M.	93 MVSICE
P. CESTIVS	VI BONIENSIS
. - . . VS . .	ANN. XXVI

Intra Praet. in duas partes diffracta

ARA
95 IMP. CAE. .
ET. I. . .
haec pars deperijt
IVL
MATRI .
IMP CAE

86 P.CESTIO.CATVLLO
ANN. Ɔ XXVII
ET.P.CESTIO.CATVLLO
PATRI

87. . . . ISMO . . . . . .
. . . . NTIS.LEGAVI. . .

88 . . IVILLIO. P. F.
. . ƆOMO. POLLENT.

90 PARENTIBVS
CN. DOMITI . PISO
LOCVS.PVBLICE.D..
IN.FRONTE.P.X.
. . . .

91 M.GRANIO. M. F
QVIR.DEXTRO AVL
CESTIA. PVLCHELLA
FECIT.SIBI.ET.VIRO.SVO

93	ΩΛΕΠΑΠΙΕ	*Olepapie*
	ΑΠΑΘΑΡΧΕ	*bone dux*
	ΧΑΙΡΕ	*ſalue*

A tergo Praetorij

94	ΔΗΜΟCΘΕΝΗ	*Demoſthenes*
	ΑΡΧΕΒΟΤΛΑΞ	*Princeps Senatus*
	ΧΑΙΡΕ	*ſalue*

Inibi

96 M. CESTIO. P. F. CLA
PRIMO. PILO . PRAEF
FABRVM . TRIB.MIL
IIVIR. EXD. D.

In aede, quae Sthenij ſuiſſe creditur

97

DIVO ☙
COMMODO r
AVG
D . D
P . P

In turri S. Iacobi aſtenſis ſcalis deſcripſi

98 Q. DICVMIVS . Q. F
II-VIR
PORTICVS . DE . S. . . . . .

In clauſtro D. Vincentij Sodalium S. Dominici

99 PACILIAE CNE
V-A-II-M-II-D.XX
VETERANVS ET
APOLAVSTE. PAR

In arce humi conſtratus

. . . . MEVIO FRO. . .
. . . ENTI AGRO. . . .
100 . . LAT. P.XVI.P XL. .

In aede Hier. Marini

101 L. VOLVMNIVS
PARSIANVS
VIX. AN. XIII MIV

SECVNDO. XX. HER.
VIL. SVMMAR. VR
BANAE. MATRI.
CLYMENE. COG.
PRIMIGENIVS. XX. HER.

M. BIAMAƷIMA
103 ΕΙΤΕΔΗΜΗΣΕΝ
ETH. ΞΕ

104 PVBLICIA. AGATHIA
HAVE VS
P VBLICIVS. BRVTAN
D S F

105

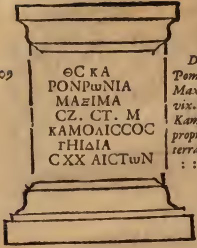
Q. FABIVS. Q. L
ISIO
L. AELIAE. D. L
COPRILLAE
VXORI

In ſella lapidea in balneis reperta

106 R . A . S . P . I . P

106 C. HATERIVS.
C. L.
AGATOCLES

108 ☙ D M
COSMIA ☙
VIX M XX

109

D.M
Pomponia
Maxima
vix.an.XL
Kamoliſſus
propria
terra
: : : :

Humi ſtrati prope equile

110 HIC SVB...
.. VS EST...
.. AM.MV..
.. SIVM...
D.M.XI...

ΠΡωΤΑΡΧωϛ
111. . . . X . . . .
Primarius dux

In ſcamno prope ianuam

CES . . . .
112 EST V..
XV . . .

Apud Pet.Rubeum Proconſeruatorem

113 MODIA
N()M ....
HIC.SITA.EST.vix
ANNOS . . . .
PIA.Mater

In lucerna figulina

114 EROTIS

In domo Laur. Lo'Caſchi

115 ... VRAVIC
... PER SING MENS

116 D 7 M
CHRESIMVS
VIX.AN.XX

117 D M
CORNELIVS
EPAΦRVITVS
VIX.AN.VIII

118 DIS ∇ MAN
PRIMI Δ QVI
VIS ♀ ANN.XVIII

Apud Pet.Schiattinum in marmore

119 D ♂ M
ACILIA ♂ MF CRIS
PINA ♂ V ♂ A ♂ II•
M• VII• D XV

Cum plures populi frõdes ob temporis anguſtiam fieri non potuerint, aſteriſcos ſuppoſuimus

In aede Mathaei Bertholi Medici marmor candidum

120 HALAESINA
VIXIT.ANN

121 . D M
CN.OCTAVIVS
MARTIALIS
V.A.LXXX

122 M
LIVS
LIANVS
XXII
S.VIIII

Literis palmarib.

123 A V G. S. *Acrum*

124 DIS. MANIBVS. SAC
CALLISIO. IRAECI. TREB.
FECIT. SPECES. EQVES.
CONS. BENEMERENTI

In domo Mariani Stremulae marmor

125

COPONIAE.CHIMENN
PIAE
T.COCCEI.VIX.AN.XXXIIX

Apud Saluatorem Penita

126	
Θ KT CEIΛIKIA MEΛΛOTCA EZHCEN ETH XIIII	*D. M* *Selicia* *Melluſa* *vixit* *ann.XIIII*

In aede Bernhardini Romani Vic.

127

		128
BAA . KA ..	*Valerius..*	CHARA.
HTONBIO. ..	*vitam . .*	SA ɔHA.
ΠΡΕΠΟC Ρ ..	*decorè .*	
CACZH . .	*.... vix .*	

Deperditae, & quae, ob abſentiam dominorum, aut alia obſtacula aſpici non potuerunt

Olim in domo Garofoli

129 Ↄ.SEMPRONIO
7.L.PRIMIONI
ANNORVM.XVIII

In ſummo templo

130 STHE NII AEDES

Vidi ſed literis in terram verſis, legit Alf. Zoppetta veterum monumentorum inueſtigator

131 AQVAE.
CORNELIAE
DVCTVS
P . XX

Apud Pet. Rubeum in porphyrite

132

L. IVLIVS.L.F.QVIR
ATTILIANVS
VIX.AN.XIX
MENS.VII.D.XIIII

Apud Vinc. Marcheſium

133	
MAZIMOC IACONOC ETωNΞ	*Maximus* *Iaſonis F* *annorum LX*

134	
ΠΙΚΙΟC ANI KHTOC CEZH CEN ETH XXXX	*Picius Anicetus vix. an. XXXX*

135 ΘΕ. KA. *D . M*
MHKAΛΙΑC OTA *Micaliae*

CEPHALOEDIS

Ad portam piſcariam baſeos fere forma

136	
ΣΩΣΙΝΤΜΒΩΝ ΚΡΑΦΑΤΕ ΧΑΙΡΕ	*Soſinymbon* *Craphate* *ſalue*

IN . D. MARIA.DE PALATIO ſecundo lapide a Tuſa, opido Franc. XI millia Marchionis Hieracij

Secus portam magnam in pariete

137 ΕΙΘΑΚΟΥΙΟ...ΑΡΩΡΟΥ *Ithacus. Arori F*
ΚΑΙΡΕ *ſalue*
ΧΙΛΙΑΡΧΗΣΑ....ΥΚΙ *tribunus militum.*
. . . . ενεΚΕΝ . . . . . .

Prope gradus, quibus ad aram maiorem aſcenditur. Ex hac parte

138 ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ
ΟΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΛΑΙΣΙΝΩΝ
ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ
ΛΑΠΙΡΩΝΑ
ΕνεργΕσΣΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ

Dijs omnibus
populus Alaeſinorum
Diogenem Diogenis F
Lapironem
beneficij cauſa

139 IMP △ CAESAREI △
DIVI △ F △
AVGVSTO △ P △..
MVNICIPIVM

Hic interpunctа triangularia

Ex aduerſa

140. . ΝΟΝΤΩΝΙΕΡΕΩ..
διΟΓΕΝΕΟΣ ΛΑΠΙΡΩΝΑ.
ΕΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙας. ενεκεν

... Sacerdotum . . .
Diogenis F Lapirenem
beneficij ergo

ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ
141 ΟΙΣΤΡΑΙ. . . Μ. . . Ν. .
ΕΝΕΙ . . . . Ι
ΕΝ . . . . ΜΩΝ
Β . . . . ΣΙΡΕΙ
ΜΕ . . . . . . ΡΩΝ

In faſtigio, pone aram maiorem

142 M . LIMBRICIVS M F
FAL. RVFVS
ϒ SIBI . ET HELVIAE ARVME
VXORI SVAE

In adiuncta domo

143 Ι . . . ΝΑΙΟΝΔΕΠΙ ΚΙΛ..
Γ . . . ΟΥCΑΠΑΝΤΟC ΚΙ ..

Baſis Crucis ſigno ſuppoſita bis-denis circiter paſſibus a tẽplo recedens. Lapis ex rubentibus & albis cruſtulis iiſque negligenter a Natura conſutus. Quò fit, cum tot hiatus, tarde literae appareant, et quae artis ſunt, Naturae eſſe videãtur. Hinc illas non niſi a ſolitario homine loci accola edoctus inueſtigaui, cum quippe Sol ſuis radijs rimulas ingredcretur. Prius ipſe literas abraſas eſſe perſuaſerat

ITAL .... EI
L.CORNELIIVM . SC FIIZIVM
HONORIS CAVSSA

S. PHILADELPHVS

vulgò S.Fratello, opidum D.Donzae de Larcan et Sotto

144

ΟΔΑΜΟΣ
ΑΝΔΡΩΝΑ ΟΡΑΣΙΟΥ
ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ

Populus
Andronem Oraſij F
beneficij ergo
Dijs omnibus

S. MARCVS

Comitatus Vinc.Filinger I. Cluverio et Sim.Pariſio
Agathyrnum
In D.Maria Niuis, in fine praegrandis mormorie

145 LIVIAE ▵ AVGVSTI
DEAE
MVNICIPIVM

In ſolo, literis perfectis

146 . . . .
. . . PEQ . SVA . F .
. . . .

In pariete prope ianuam

147 ΟΨΣΙΩΝΟΣ

In coenobio Capucinorum

148 D S F MIRO
. E. . IVNIO D
OPIAIO
MIRONIA . I. .

Extra moenia deſcendendo, in campo inter ſordes derelicta ara

. ΕΙΦΟΜΕΝΙΦΙΝ ΤΩΝ
. . . . ΕΥΜΡΧΟΝ

PACTAE

Ad S.Hippolytum in lapide nigro biulco

150 ΔΑΜΥΑΤΟΣ

MESSANA SEV MAMERTINI

In ſummo templo prope ſacrarium. In atro marmore

151

ΑϹΚΛΗΠΙΩ
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ
ϹΩΤΗΡϹΙΝ
ΠΟΛΙΟΥΧΟΙΣ

ΑΙΛΙΩ ΑΔΙΛΙΩ
ΑΝΤΩΝΕΙΝΩ
ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΥΣΕΒΕΙ
Π Π

Aeſculapio
et Hygiae
ſeruatoribus
vrbis tutelaribus

Aelio Adilio
Antonio
reuerendo pio
F F

ΑΔΡΙΑΝΩ
adriano
P. P.

In Praetorio, in conclaui, vbi Scipionis Africanus et Hannibalis ſtemmata viſuntur

Comici

ΝΑΥΡΟΙ

152 *Olympij Hyberboli F*
ΟΛΥΜΠΙΣ ΥΠΕΡΒΟΛΟΥ
Eugenis Eulij F
ΟΕΥΓΝΙΣ ΟΕΥΒΙΟΥ
.. ΙΡΥΝΕΙΔΑΣ..ΙΣΑΝΔΟ
... ΚΑΙΣΥΣ.....ΤΟΥ
Ariſtodamus Eurij F
ΑΡΙΣΤΟΔΑΜΟΣ ΟΕΥΡΙΟΥ
... ΓΗΥΛΟΥ ΚΟΣΟΕΥ.. ΕΟ
...ΝΔ..ΟΣΓΛΟΩΝΟΥ
Tiſaodri F
... ΧΝΕΙΔΑΣ ΤΕΙΣ ΛΟΔΡΟΥ..
Alodorus Archedami F
ΑΛΟΔΩΡΟΣ ΑΡΧΕΔΑΜΟΥ
Hypyrus Naucrarcus
Ε...ΥΠΥΡΟΣ ΝΑΥΚ ΡΑΡCΟΣ
.... ΧΕΥΓΕΡ...Υ
Ichoonaris
ΙΧΟΩΝ ΑΡΙΣΤΟΣ... ΝΟΥ
Veneri
αΦΡΟΔΙΤαι Α

In foro Giudeca, in veteri Turri Beniaceti - Minoribus literis alterum lapidis membrum ex Ioſephe Bonfiglio ad ſcripſi. Quod etdoctiſſimus Graecus Leonb. Patè vidit

153

στεγ	ΙΣΚΑΛΙΝΙΣΣΤΑΤΤΙΗΙΣC.. ...
μανα	ΣΠΟΜΡΟΠΤΙΣ ΝΙΤΜΔΙΗΙΣ
μ	ΙΕΔΔΕΙΖΟΥΠΣΕΝΣ
ην	ΤΙΜΤΩ ⊏ CΜΑΜΕΡΤΙΝΟ
α	ΗΠΕΛΑΟΥΝΗΙΣ ΑΚΟΡΟ

In aede Pet. Stagni in marmore floribus et pictorum delicijs pulcre redimito. Charactere correctiſſimo

154

L. BAEBIVS. L. F
GAL. IVNCINVS
PRAEF. FABR. PRAEF
COH. IIII. RAETORVM
TRIB. MILIT. LEG. XXII
DEIOTARIANAE
PRAEF. ALAE. ASTYRVM
PRAEF. VEHICVLORVM
IVRIDICVS. AEGYPTI

155

L. ACILIO
ADVENTO
HELIAS • PIO
COIVGI

Deperditae

156

ARISTO. CLAVDIAE
ARISTENI. MATRI
SVAE. BENEMERENTI
FECIT. VIX. ANN. L. VII

157

D. ANINIVS. RVFVS
VIX. ANN. XL
NVMITORIA. HAGNE
CON. CAR

Hae apud Io. Pet. Villadecaninum. Gruterus ex Ant. Verderij ſchedis

158 *Eruta in D. Barbara Veteri*

A . MACVLLIO
A. LIB. EVHODO
MACVLLIA. TYCHE
PATRONO. ET. CO
IVGI. MONVMEN
TVM. FECIT
O . D . S . M

161

ΠΑΦΙΑΝΟϹ ΠΑΦΙ
ΟϹ ΤΗΔΕΤΠΟΓΗ
ΛΕΚΙΜΑΙ
ΚωΜω
ΔΟϹΑΙΦΘΕΙϹ
ΤΟΝ ΖΙΟΝΤΟΝ ΕΤΕΦΑΝΟΝ

Paphianus Paphius ſub hoc ceſpite relictus Comi cus reliquens vitam adhuc celebrem

Inuenta in D. Io. Bapt.

159

CEΞOϹ ΠΟΜ
ΠΗΙΟϹ ΦΟΙΒΟϹ
ΑΠΟ ΡωΜΗΣ
ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙ
ΤΑΙ

Sextus Pompeius Phoebus Romanus hic iacet

162

ΑΥΡΗΛΙΟϹ
ΕΥΤΥΧΗϹ ΘΕΙΟϹ ΚΑΤΟΙ
ΧΟΜΕΝΟΙΣ ΜΝΕΑϹ ΧΑΡΙΝ

Aurelius Eutyches Dijs Manibus memoriae ergo

163

Θ . Κ .
Φ ΒΑΛΕΡΤΟϹ Φ
7 ϹωΚΡΑΤΗϹ 7
ΕΖΗϹΕ ΕΤΗ. Κ

D . M Valerius Socrates vix. ann 20

Graecas ſubſequentes tranſcripſi ex ſchedis Alb. Piccoli V. C. quarum nonnullæ in fano Herculis hodie D. Ioannis Florentinor. ſacro, erutae

160

Θ . Κ
ΣΥΖΙΚΟϹ ΗΝΜΙΑ
ΠΑϹΙΡΑΤΡΙϹ ΚΑΙ ΜΟΙ
ΡΑ ΛΕΠΑΤΤΑϹ ωΜΙ....Ε
ϹΕΝ|ΙΟ ΘΕΟΙΥϹ. ΠΑ
ΡΟΔΕΙΤΑ ΜΙΑ
ΑΥΤΟΙϹ ΕΧ
ΡΟΘΗϹΕΝ ΚΑΙ ....
ΤΕΤΞΕΑΥΤΡΟΙϹ.Ν.ΙΟΙϹ
ΟΥΤΟ ΚΑΛΟΝ ΚΟϹ ΜΕΙ
ΠΕΡΙ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΟΥΝΟ
ΜΑΤΥΜΒΟΥϹ ΟΥΓΑΚΥϹ
ΕϹΘΗΜΕΙΝ ΚΑΝΦΟΙ
ΜΕΝΟΙϹ ΖΙΝΕΡΦϹ

D . M
Syzicus erat vna nobis patria et ſors Lepautae....

viator vna..
ipſis pro
filijs et..
fecit expiationib.
nō decet in mūdo
nomen iacens
in ſepulcris

164

ΑΓΙΠΠΕΙ
ΝωΜΟΥ
ϹΙΚω ΜΝΗ
ΜΟϹΥ
ΝΟΝ

Agippino Muſice memoriam

165

Θ . Κ
ΡωϹΚΙΑ ΕΡΜΙ
ΟΝΗ ΕΖΗϹΕ
ΕΤΗ. Λ. ΖωϹΙ
ΜΟϹ ΕΙΔΙΑϹΙΝ
ΒΙω ΜΝΗΑΛΗϹ
ΚΑΡΙΝ

Roſcia Hermione vixit an. XXX. Zoſimus propriae in vita memoriae ergo

Mea. Effoſſa Regij et a me ab interitu vindicata. Seruatur in aede Alb. Piccoli I C. et Philologi Mamertini

166 ✝ ΕΝΘΑΔΕΚΙΤΕΕΝ
ΕΙΡΉΝΗ ΜΑΡΙΑ
ΕΖΗϹ ΕΝ ΕΤΗ .
ΚΡΟΠΟϹΒ .
ΕΤΕΛΙωΘΗΙ .
ΛΙΟΥΚΣΤΠ .
ΑΦΛϲφΑSC .

Hic iacet in pace Maria vixit annos

III ab vrbe lapide, in villa Ioſephi Bottoni I C.

167 ✝ Μ
ΕΚΗ
ΜΗΘΗ
ΘΜΤΡΚΟ
Ο.Κλ
Ȣ.ΥΕΡȢ
ΕΝΤΗ
C ∞ΔΕυ
ΠΑΡ
ΧΗΝΠΟ
ΚΑΤȢFο
ΜλΙΜ
λΡΟΝ

KATANA

In aede maiori D. Agathae Sacra. In praegrandi vrna marmorea, in cuius medio ſtemma viri veſte talari orbi incluſum. Vtrinque nudus puellus, hic equo inſidet dextra habenas laeua coronam lauri tenens, ille eundo equum ducit ſiniſtra ſceptrum. Illi ΜΕΜΦΙϹ *huic* ϽΙΟΝƎΚƎΔ *adſcriptum. Tegulae impoſitae hic titulus inſitus*

168
✝ΤΙΤΟϹ ΟΛΙΛΙΣ ΒΙΚΤωΡΕΙΝΟΣ.ϹΗΖΕϹΕΝΕΤΗ.Ι.ΜΗΝΕϹϹ.ΗμΕΡΑΣ
ΕΤϹΕΒΕΙϹ.ΕΠΟΙΗϹΑΝ ϹΤΝ ΜΗΤΡΙΕΚΤωΝ ΑΤΤΟΤ (ΙΖ ΑΔΕΚΦΟΙ

✝ *Titus Aelis Victorinus vix. ann. XVII. mens. IX. dies XVII. fratres pij fecerunt cum matre de ſuis*

Inibi IIII ingentium columnarum epiſtylijs ſcite caelatis, ſeiunctim inciſae

169 Q. LVCIVS
LABERIVS
PROCONSVL
THERMAS

In domo Cataldi Fimiae I C

170 ΕΤϹΕΒΕωΝ ΚΑΤΤΟΝ
ΑϹΤΤ.ΠΑΝΟΛΒΙΟΝ
ΑΝΔΡΑ. ΑΝΕΔΗΚΕ
ſic
ΖωϹΤΜΙ. ΑΝΕΙΔΗΝ
ΑΓωΝΟΘΕΤΗ ΡΑ
ϹΕΒΗΡΌΝ
ΟΦΡΑΚΑΙΕϹΟΜΕΝΟΙ ϹΙ
Ι ΡΔΙΟϹ·ΑΙΖΕΙΒΡΟ

Piorum incluta vrbs felicem virum tranſtulit Zoſymum

Apud Hier. Graecuzam in regione S. Philippi marmor vtrinque inſcriptum & perparvulo cippo olim impoſitum

171
Θ . K
ΠΕΙΜΙ
ΤΕΙΒΕΧΡΗ
ΤΕΧΝΡΕC
ΖΗCΕCΕΤΗ
Θ

Θ K
ΚΟΥCΙΝΤΑC
ΒΙωCΕΝΕΤΗΗ
ΙΔ ΚΟΠΡΙΑ
ΜΗΤΗΡ ΕΝΘΙ
ΗCΕΝ

In domo Franciſcae Bolani et Porthuſae

172
D. M. S
CLAVDIA . CESTIA
VIX . ANN XXVIII
SVTORIA PRIMIL
LA . FILIAE . PIISSIME

173
. . . . .
IVLIA HESI
RIS F

174
ΕΝΘΑΔΕΚΙ ΤΕΒΙΚ
ΝΑΖΗCΑC ΑΕΤΗ Λ
ΤΑΤΗ ΠΡΟΣΕΙΔ . . .
Α Ρ Ω

175
. . ΑΜΑΔΙΟΥ ΤΟΥ
: : ΗC ΠΕΛΑΓΙΑCΕ .
. . . ΤΗ ΙΑΚΑΛ . .
. . . . ΥΤΕΛΕΥΤΑΔ
. . . . ΠΓΕΜΒΡ ΙΑ·Ι
. . . . . ΕΜΟΝΑΝΔΡΟ

In aede quondam Laur Bolani Medici charactere doctioris aevi

176
. . . .
. . . QVE . . .
. . . IA. PER. OMI. .
. . PETILIO SECVNdo. .
. . . QVA GENVM M . .
. . . CVRAVIT Q . . .
. . . NDI. CIRCA C. .
. . . 'MADS' . . .

In domo Maur. Piſcis in lapide nigro bibulo. Litera inepta

177
M SC
IIITA
LIS
KAT

178
+ M
SCI
IIITA
LIS
KAT

Apud Franciſcanos de Paula

179
ROGO VOS
DOMINI
PAVCIS DIE
BVS SVSTI
NEATIS CAV
SA VTILITATIS
CAEMENTORVM
QVO CITIVS IN
VSVM VESTRVM
POSSIT ESSE

Deperdite

Inuentae abs Hier. Porthuſo ſecundùm Circum Maximum

180
D. M. S
M. CAEPARIO
SOTERICHO ET
FILIAE. EIVS
M. CAPILLIANVS
FECIT

181
CΤΕΦΑΝ
ΙΕΖΗCΕΕ
ΤΕ ΑΗΚΑ
ΙΗΜΡΕC
Γ
Ε

Stephanus vixit ann. dies XIX

182
D. M. S
..ATIAE.DORI
..V.A.XX.NICE
..PATER. FILIAE
piiSSIMAE

183
D.M.S
T-F-FOEN
IX.VIXIT
ANNIS.XXX
ES.IS.P.V

Inventa ab Hier.Coltello extra Portam Acis

184
D . M . S
L. ARR. LOCISMVS FECIT FILIAE
MEN. VIII. D. XVIII . ET . ARR
PROTIONI . AMICO . VIXIT . ANN
XXV

Suſpectae ſeu ſubdititiae

Ex Hiſtoria Katanae MS. Oct. Archangeli, inuentae, vt ſcribit, in via del corſo

185
VN DIO . . . . . . TALI
LIBICIS, BELLO CONFLICTIS
(cІↃ)
EQVITIBVS ⊏ ⊐ .
CAPTIVIS I ⊐ ⊏ .
SPOLI
CVRRIB. Ↄ
BVB. [ ] [ ]
AVRI. TAL. W . ARG. R. AERIS
LIBER Ψ ♁ ✕A
VEXILL. W
IMPERI. DIADEMAT. . AVR
VICToRIae KATANEN . CORONAE
[ ] [ ] . TRIVMPHVS . AETERN
S P Q KATANEN
AVRO CAPTIVo SIMVLACR . . .

186 VICI AGONALIA XLV SED VNO
AGONE CVPIDINE VICTVS
ZELOTIPIAE IM PATIENS PVL
CHERR. CASTISSQ ARGEA. NIZETIDE
CONIVGEM MEQ MET SCORPILLVM
GLADIO VICTORE IVGVLAVI
CONFVSIS CINERIBVS NOS VRNA
T T
VIXIM. ANN. XXVII. M . V
M M M [ ]

187 EGO KATANEVS...ER SOLVS PRO
PATRIA PVGNANS VNo..E XXXXI BELLATo
RES INTEREMI GLORIOSIS CICATRICIB.
PLENVS ⊏LXX CORONIS INSIGNITVS HIC
REQVIESCO. VIR VIX ANN ⊏XXVM
S D W

188
HONOR AMOR VERITAS
DIVVS MEDIVS FIDIVS
CATANENSIVM

189
VENERI HOMICIDAE

Apud Oct. Archangelum, vt ipſe

190
S P Q KATAN
SYMMITHRIO PHTIPHONI ET PHASANIDI
TYRANNIDIS EXTINCTORIBVS
VRBIS AVCTORIBVS ARCVM
TRIER....TRIAQVE ROSTRA
TRICIPITEMQ. SIMVLACRVM

In lingua Arabica prope Iarettam fluuium ſeu Symthum effoſſa

191
CERERI CATANEAE
PROSERPINAE FILIAE
MINERVAE PALLADIAE
KATAN POS

Ibid. In ling. Chaldaica in cippo reperta

192
HERCVLES NON VLTRA
AVSVS HIC STETIT ET
ARAS EIVS IMPERII FINES
HOC DEARVM MONVMEN
TO VALLATOS ESSE
DECREVIM

In Monte Aetnae vulgò Mongibello in turri Philoſophi, quae Cluverio aedis Vulcani habetur Archangelus ex Pet. Blundo de mirabilib. auditu Siciliae

193
AETNA THALIA
COELI ET TERRAE FILIO
IOVI DEORVM DEO PALICOS ET NECEM MIHI
PEPERI DIOS AC AETERNVM
IGNI FLVO MONTI ET VRBI IN LICTORE NOMEN DEDI
NON PERITVRA HIS MOLIBVS. C

In pyramide ſepulcri Acis

194
DIAE
ONGNIAE SATVRNIAE ÆTNÆAE
DEORVM
MATRI. FILIAE VXORI
IN PORTV
SEPVLCRVM TEMPLVM ET ARCEM
ACIS
FAVNI FILIVS PICI NEPOS
SATVRNI PRONEPOS
LATINI FRATER

In tumulo Steſichori Himerenſis extra portam, quae hinc Steſichorea dicebatur, hodie Acis.

195
OPS EGO STESICHORI AETNEIS HIC OSSIBVS OSSA
CLAVSA TEGO VATIS CAETERA MVNDVS HABET

SYRACVSAE

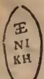
In aede Hier. Sandalicae. Arula

196
DIS MANIBVS
EVANGE
NIXIT. AN
VIIII
THYCHICVS
VIXIT. AN. VI
THYCHE
MATER FIL
PIISSIMIS
FECIT

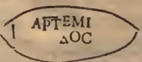
In Muſaeo Vinc. Mirabellae & Alagonae Lyncei

197 . . . ΛΕΝΙΙΝCVZVTONTON
. . . ΓΟΝΟΝΘΕΟΔΕΩΡΟΝ

198

199 *In glandibus*

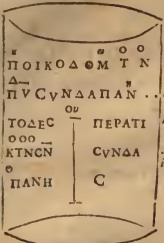

200

Recèns poſt meum Syracuſis diſceſſum effoſſa, miſſa ab eodem, eius domino — *Ib. In ſigno*

201

Vbi aedifico . . .
. . cum impenſa
hoc in ſui termino
. . cum impenſa

202

NPLIAI
L. DOHY.S

In plumbo quadrato literis argenteis.

203

V S L D N
S O L
XG11

In ſacello Arcis Maniacis praeſente Vinc. Mirabella et Franc. Daniele exſcripta

204 ΑΝΑΘΗΜΑ . . . . ʹΙΣΜΑ
ΖΙΜΟΥ ΘΕΩ ΔΩΡΟC..ΑΟ ΤΟΝ ΚΡΑΤΗρα..ΟΝ

Sic Clariſſimus Mirabella habebat

ΑΝΑΘΗΜΑ ΙΕΡΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ
ΖΟΖΙΜΟΥ ΘΕΩ ΔΩΡΟΝ..ΑΤΟΝ...ΚΡΑΤΗΡΑ..Ο..Ν.

Donarium ſacri Baptiſmatis Zozimi Deo donum..

Extra moenia in vinea Barth. Falconis in fornice candidi marmoris

205 NERATIVS PALMATVS VGG:.
ETIAM FRONTEM SCAENAE O..

206 *Ib. In petra nigra*

. . . ΟΥΤΟΥ
ΚΛΑΡΟΝΟΜΟΥ — *Hereditas*
ΤΡΑΤΙΠΠΟΥ — *Tratippi*
ΚΑΙ ΙΣΕΙ

207

In S. Maria de Ieſu Minor. ac Obſeru. in vrna permagna

ΦΡΕΤΗΝCΙΑ CΤΑΤΙΑ ΕΚ ΡΕΙΡΩΝΙΑ
ΕΖΗCΕΝΑΜΕΜΠΤωC.ΚΑΙ CΕΜΝωC
ΕΤΗ.ΑΓ ΜΗΝ. Η ΗΜΕΡΚ Δ

Phretinſia Statia Serironia
vixit probe et pudice
ann. XXXIII. mens. VIII. D. XXIV

In gradibus, quibus ex S. Ioanne in ſubterraneum templum deſcenditur

208
MEMORIA DOMINICI MACE
DONIS LEGE ET RECEDE
aMICI NOLITE TRISTARE QVIA
oMNES MORITVRI SVMVS

In crypta D. Ioannis, in via quadam tranſuerſa, in pariete calce oblinito pictoque. Crypta tenebris foeda, erroribus longe patens, vijs infinitis in vrbis modum variata, numeroſis ſepulcris exciſa veterum Syracuſanorum opus admirandum. A Mirabella vrbi ſubterraneae aſſimilata. Cum complures in ea exorbitarint nec niſi tubis et clãgoribus euocati redierint, dudum clauſa fuit, cum a Patribus vrbis Conſcriptis Franc. Daniele et Barth. Falcone Barone Carubae introducerer, iterum recluſa

209 ΙΩ

ΟΥΛΠΙΑΔΕΣΕ
ΤΕΚΟΥ ΣΑΘΩΠΙCΤΗΝ
ΑΓΟΝΕmΝ

ad dext. | *ad laeuam*
ΕΥΜΟΙΡΕΙ | ΕΥΜΟΙΡΕΙ
ΘΕΟΚΤΙCΤΗ

Deperditae

210 *Literis pedalibus vidit D. Mirabella*

SYRACVSAE COLONIA AVGVSTA

In atrio D. Luciae monialium D. Franc. ex aduerſarijs Oct. Caietani

211

... OLONIA L....
... YRACVSYNOR....
..... IIII....AN
... NCVR.....NA
CONCORDIA GRATI

In faucibus portuum in Caſtro Merket, Tyrannorum olim arce, ſtemma marmoreum bis literis repertum teſte Cl. Mario Aret.

EXTINCTORI TYRANNICAE. . 212

Carolo V. iſthmum perſtringente peruijsque meatibus priſcam Inſulae faciem reuocaturo A. X I ↄ L II. balneae coctili laterculo ſtratae vna cũ tubulo plumbeo vtrinque perſcripto repertae

213

TI.CL.CAE.AVG.GER

Ex Grutero in notis Antiquarum inſcript.

214

ΕΠΙΚΡΑΤΗΣ. ΑΙΓΑ
ΤΙΟΣ. ΑΣΤΟΔΥΜΑΣ. ΟΙΚΟΔ
ΟΜΗΣΑΣ. ΠΕΛΕΘΡΟΝ
ΤΟΙΣ. ΑΥΤΟΥ. ΤΕΣΣΣΙΝ
ΕΔΟΚΕ. ΤΑΙ. ΠΟΔΩΝ

Epicrates Aegae F. constructis Aſtodymis, filijs ſuis iugerum donauit pedum CCCXI

Ex eodem olim apud Alf. Lagu nam in baſi statuae muliebris ſtolatae et ſub mammis cinctae

215

ΖΗΝΩΝ	*Zeno*
ΑΦΡΟΔΕΙCΙΙ	*Aphrodiſe-*
ΕΥC. ΕΠΟΙΕΙ	*us fecit*

Ex Diogene Laertio in vitis Philoſophorum

216 Εἴτι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἅλιος ἄστρων,
καὶ πόντος ποταμῶν μέιζον᾽ ἔχει δύναμιν
φημὶ το σοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν ἐπίχαρμον,
ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ᾽ ἅδε Συρηκοσίων

Quanto praestat ardens magnus Sol aſtris,
pontuſq; fluminibus maiorem habet vim,
a io tantum ego ſapientia praſtare Epicarmum,
quem patria coronauit hac Syracoſia.

Ex Theocrito Praxagorae, Philinaeque F. Syracuſano

Εἰς Ἐπίχαρμον.

In Epicharmum.

217

Ἅ τε φωνὰ Δώριος, χὡ νὴρ ὁ τὰν κωμῳδίαν
   Εὑρὼν Ἐπίχαρμος.
Ὦ Βάκχε, χάλκεόν νιν αὐτ' ἀλαθινοῦ
   τὶν ὧδ' ἀνέθηκαν.
Τὸν Συρακόσσαις ἐνίδρυνται πελωριστᾷ πόλει
   Οἷα ἀνδρὶ πολίτα.
Σωρὸν γὰρ εἶχε χρημάτων μεμναμένοις
   Τελεῖν ἐπηγεῖτο.
Πολλὰ γὰρ ποτὶ τὸν ζωὰν τοῖς παισὶν εἶπε χρήσιμα.
   Μεγάλα χάρις αὐτῷ.

Et vox Dorica & vir comœdiam
   Inueniens Epicharmus.
O Bacche, æneum ipſum pro vero
   Tibi hic dicarunt.
Quem Syracuſis collocarunt in Pelorica vrbe
   ceu viro ciui.
Aceruū enim habuit pecuniarum memoribus
   Perficere prompta
Multa enim ad vitam pueris dixit vtilia:
   Magna gratia illi.

Εἰς Ἀνακρέοντος ἀνδριάντα.

In Anacreontis ſtatuam

218

Θᾶσαι τὸν ἀνδριάντα τοῦτον ὦ ξένε
Σπουδᾷ, καὶ λέγ', ἐπὰν ἐς οἶκον ἔνθῃς,
Ἀνακρέοντος εἰκόν' εἶδον ἐν Τέῳ,
τῶν πρόσθ' εἴ τι περισσὸν ᾠδοποιῶν.
Προσθεὶς δὲ χὤτι τοῖς νέοισιν ἅδετο,
Ἐρεῖς ἀτρεκέως ὅλον τὸν ἄνδρα.

Contemplare ſta uam hanc ô hoſpes
Diligenter, & dic, quum domum redieris,
Anacreontis ſimulachrū vidi in Teo,   (fuit.
(Excellentis) ſiquid antiquorū poetarū preſtās
Addens vero quod iuuenibus delectabatur,
Dices verè totum virum.

Εἰς Ἀρχίλοχον.

In Archilochum.

219

Ἀρχίλοχον καὶ στᾶθι καὶ εἴσιδε τὸν πάλαι ποιητὰν
Τὸν τῶν ἰάμβων, οὗ τὸ μυρίον κλέος
Διῆλθε κἠπὶ νύκτα καὶ πρὸς ἀῶ.
Ἦ ῥά μιν αἱ Μοῦσαι καὶ ὁ Δάλιος ἠγάπευν Ἀπόλλων
Ὡς ἐμμελής τ' ἐγένετο κἠπιδέξιος
Ἔπεά τε ποιεῖν, πρὸς λύραν τ' ἀείδειν.

Cōſiſte, & Archilochū aſpice, veterē poetā,
Iambographum, cuius celeberrima fama
Permanauit & ad occidentem & ad orientē.
Certè ipſū Muſę & Delius Apollo amauerūt:
Adeò exactus erat ac dexter
Carminaq́, componendo, & ad lyram cantādo.

Εἰς ἀνδριάντα Πεισάνδρου τοῦ τὴν Ἡράκλειαν ποιήσαντος.

In ſtatuam Piſandri qui Herculeam carmine ſcripſit.

220

Τὸν τοῦ Ζανὸς ὅδ' ὑμὶν υἱὸν ἀνήρ,
τὸν λεοντομάχαν, τὸν ὀξύχειρα,
Πρᾶτος τῶν ἐπάνωθε μουσοποιῶν
Πείσανδρος ξυνέγραψεν οὑκ Καμείρου,
Χὥσσους ἐξεπόνασεν εἶπ' ἀέθλους.
Τοῦτον δ' αὐτὸν ὁ δᾶμος (ὡς σάφ' εἰδῇς)
Ἔστασ' ἐνθάδε χάλκεον ποιήσας
Πολλοῖς μησὶν ὄπισθε κἠνιαυτοῖς.

Iouis iſte vobis filium vir,
Eum qui cum leone pugnauit, promptū manu,
Primus ſuperiorum poetarum
Piſander conſcripſit (oriundus) ex Camerio,
Et quotquot laborādo cōfecit, recenſuit labores,
Hunc verò ipſum populus (vt certò ſcias)
Collocauit hic, aneum quum feciſſet,
Multis menſibus poſtea & annis.

AGRIGENTVM

In foro parieti incluſa

221 CONCORDIAE . AGRIGENTI
NORVM Δ SACRVM
RESPVBLICA LILYBITANO
RVM :DEDICANTIBVS
M·HATERIO CANDIDO PROCOS
ET·L·CORNELIO MARCELLO Q
PR PR

Ex Diogene Laertio in vita Empedoclis

222
Ἄκρον ἰητρὸν Ἄκρων᾽ Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου
Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης

Hunc verſum et ſic protuliſſe ſcribit

Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει

Summum medicum Acronem Agragantinum patre ſummo
Abſcondit culmen ſummum ſummae patriae.
Summi culminis ſummus tumulus cohibet

THERMAE · hodie · XACCA

Ad domum Mariani Elephanti Baronis Verdurae iuxta portam balneorum

223
PRO BEATITVDINE
TEMPORVM DD NN
CONSTANTI ET
CONSTANTIS AA VV CC
STATIONEM A SOLO FECE
RVNT VIIRASIVS ORFITVS ET FL
DVLCITIVS VV CC CONSVLARES
P S INSTANTE FL VALERIANO
DVCENARIO AGENTE IN REBVS PP CVRSVS
P V BLICI

MAZARA

224 *In aede maiori in pila oblonga marmorea ſculpta*

EA ... POTE ... MAIKANE ... IIACTIIO EI .... NO KI ......

Ibid. in vrna oſtio ligneo clauſa iuxta fontem S. Bapt.

225

D M CLAVDIAE SABINAE
L. METHIVS PROCVLVS
CONIVGI KARISSIMAE B

Ibid. In cella D. Vincentij

226

CLEMENTISSIMO . ET
VICTORIOSISSIMO
D. N. FLAVIO. VALERIO
CONSTANTINO. MAXIMO
PIO. FELICI. INVICTO. AVG
BETITIVS. PERPETVVS
V. C. CORR. PROV. SICIL
DEVOTVS NVMINI. MAIES
TATIQVE EIVS
SEMPER DICATVS

Ante valuas epiſtilij vice fungitur

227

FVRIAE. SA
BINAE. TRAN
QVILLINAE
AVG. CONIVGI
M B MATRoNae
. . . .

218 *In Archiuio Epiſcopij in vrna*

D M
HERENNIAE
MAVRICAE

In angulo Epiſcopij Toccum ſeu forum reſpectante

229

M. RVBELNO
P. F. PVBICISIANO CRAS
SIGIANO IIVIRIO... AVGG
PERP . TRIB. . . . . . .
X . . . .
APO . . . .
. . . .
. . . .
QVADR . . . .

Ad domum familiae olim de Todeſcis, literis admodum exhauſtis

L. AMATIO. L. F. FAB 230
MAXIMO. MEMORIANO
Q. PR. AEDILI. IIIVIRO. FLAM
IMP. ANTONINI. IIVIRI
... YCETANAI II . . . M. . .
IVI TRINAX OINAE. . X FR. .
POPVLVS. LILYBITANVS
BONO CIVI
L. P. D. D. D

In D. Michaeli ſacrarum virginum

231

L. ACILIO. L. F
RVFO

In angulo aedis D. Nicolai

232

FEL AVG
RESP. COIHELY
DEVOTA. NVMINI
EORVM

In D. Maria de Alto Equitum Ioannitarum primo ab urbe lapide, qua Caſtrum-Vetranum itur. Arca cum porta ſinuata

235

D M
C. CORNELIO
PHILONI
C. CORNELIVS. GLAPR
PATRONVS. L. B. M. F

In foro dicto Bagno

233 . . . . . .
... RIS. VITALIS
APPIVS. ET. NICOLAVS
AMICO. OPTVMO
L. D. D. D

Deperdita. In lapide caeruleo, A Nic. Ant. de Federicis

236 F HIC P F
. . . . . .
CLEMENTINAE . . .
SORORI . . . . . .
FLAMINI. . . . . . .
SENATORIS IN . . . .
VIXIT. A. III.

In impluuio Oratorij D. Phil. Nerei apud Nic. Antonium de Federicis. urna

234
... IPEΣ ΔΙΑΙΟΑΒ ΟΙ ....
... ΟΤ ΑΔΕΡΙΟ ΟΝΔΙ.......
... ΤΑΗΡ ΑΝΤΙΟΝ ....
... ΩΝΑ ΕΧΕΡΣ ΕΤΑΝ....

LILYBAEVM. ſeu. MARSALA

In baſilica in ſcala ſacelli S. Mariae de Hydria

237

L. PINARIVS RVFVS. OB HONOREM
AEDILITATIS. IMAGINEM. GENii
MVNICIPI. LILYBITANOR. EX ARG R. V P S P

238 *In altero anguli latere*

CVRETI. VIVAS
PROMERITIS EXIMIAE LENITATIS
ET BENIGNAE ADMINISTRATIONIS
STRENVO ET PRAEDICABILI IVDICI
DOMINO ZENO FILO
VIC. CORR PROV SICIL

In platea Offuna in angulo

239

L QVARTIO
MASCVLO
T QVARTI CRES
CENTI. NEP. R
ET P DEC SPL
COL AVG LILYB
Q. PP. CVR. F. P

In alio angulo eiuſdem plateæ baſis

240

imp. caeſari
d. n. valentini
ANO. PIO. felici
SEMPER. AVguſto
M. VALERIVS
QVINCTIANVS
V.C. CONS. P.S
CLEMENTIAE
PIETATIQVE EIVS
SEMPER DICATIS
SIMVS . . . . . .
. . . . deVOTVS

In æde Io. Ant. Lamiæ Archipresbiteri parieti fixa

243
M. MARIO. M. F
CLABIETI. GLAVCO. PATRI
SENATORIS. EQVO. PV
BLICO. EXORNATO. PA
TRONO. OB MERITA. EIVS
QVAE IN CIVES SVOS
CONFERT. C. V. ADLECTO
INTer. TRIBVNICIOS
AB. IMP. CAESARE
M. AVR. COMMODO ANTO
NINO PIO FELICI
AVG TRIBVLES TRB
IOVIS AVG PECVNA
SVA L P D D D

Ad D. Stephanum ſacrarum virginum D. Auguſtini

241
IMP. CAESARI
D. N. VALENTI
NI ANO. PIO. FELICI
SEMPER. AVGVSTO
M. VALERIVS
QVINCTIANVS
V.C. CONS. P. S.
CLEMENTIAE
PIETATIQVE EIVS
SEMPER DICATIS
SIMVS

Ibid.

244
C. BVLTIO. GEMINIO
TITIANO. PRO COS.
PROV. SICIL. COC. C
OB. INSIGNEM EIVS
BENIVOLENTIAM
ERGA. ORDINEM ET
PATRIAM. XII. TRIB
PATRONO. MERENTI

In eiuſd. cænobij adnexo viridario, in tabula prælonga per medium rupta

242
DIIS MANIBVS
P. SI A...R... MARIO... STA
TIVS. A.... TVS. ET. SIBI
ET. SALVIAE. C. F. FELICVLAE VXORI
POSTERISQVE. SVIS. L. D. D. D

In regione Græca

245
C. CVRTIO
THREPTO. FILIO
C. CVRTIVS. THREPTVS
PATER. L. D. D. D

In foro in domo And. Cremonae in ſolo, lapis praegrandis

146 C. BVLTIO GEMINIO
MARCELLO CI . .
IN. HONOREM
GEMINI. TITIANI
PATRIS. XII. TRIB
PATRONO. MERENTI

In D. Franciſci ſacrario ſciſſus lapis

147 PITVANIAE
C. F. VETTVLENI
QVADRATI. Q

In aede viduae Silueſtri Gradi

148

RESTITVTORI ROMANI
IMPERII LIBERTATISQVE

Deperditae et in fornace exuſta

149
. . . .
EX AERE CONLATO PATRONO
BENE DE SE MERITO CVRANTE
ET DE SVO QVOD DEFVERAT.
SVPPLENTE
PACONIO CLODIANO

250
T. FLAVIO AVG LIB
DIADVMENI
FLAVIA . VICTORINA
PATRI. PIISSIMO

251 . . . . RVS
FLAVIAE
BENEMER

Ante aedes Antonini Gebennae In porphyrite

152
FINES
INTER
VANDA
LOS ET
goTHOS
mil. IIII

DREPANVM

In D. Franciſco urna permagna cum tribus Charitibus ſeu Gratijs mutuo amplexu nudis.

D . M
253 CYANE SIBI
VIVA POSVIT

BONAGIA

Poſt Drepanum, vbi Aeneas Anchiſae patri fanum ſacrauerat, hoc marmor extabat. Ex Dion. Halicar. l. 1.

254
ΠΑΤΡΟΣ ΘΕΟΥ ΧΘΟΝΙΟΥ
ΟΣΠΟΤΑΜΟΥ ΝΟΜΙΚΙΟΥ
ΡΕΙΜΑ ΔΙΕΠΕΙ

Patri Deo Indigeti qui Numici amnis vndas temperat

LOCA MEDITERRANEA

In quibus antiqua ſcripta reperi

ERYX. ſeu. MONS DREPANI

In urbis ſupercilio in arce, ubi clariſſimum Veneris Erycinae fanum extitiſſe ...

255

PRO
HES QVERN MONTE
ERVCO .... VNT
TR. MIL... EVS. PR. ...

In conuento D. Mariae de Monte Carmelo paulo infra tectum, altiſſima conſcenſa ſcala deſcripſi

256
VENEREI ERVCINA...

Ad fontem Apollinis cognomine, litera obſcuriſſima

257 NIX RECILLCLX

In domo Ant. Cordici

259

M

D

VDDVXQVE
LVCTOR
.QVMPTAE
ICHT

DIVOR. . . . .
MVT. . . . .
FILIVS. APRONI MAIC.
CAETVLAS GENTES CL...
EFFIGIEM CARI GENITOR......
AENEA. DVM. ALMA. PAREN . .
ARMAQVE. QVAE. GESSIT. SCVTO.
QVANTA. PATET. VIRTVS ENS. .
CAEDIBVS ATTRITVS CONSVMATQ...
QVA. CECIDIT. POSVIT. BARBAR...
QVO. NIHIL. EST. VTRIQVE. MAGIS. VENER...
HOC. TIBI. SACRARVNT. FILIVS. ATQV...
CAESARIS. EFFIGIEM. POSVIT. PE. .
CERTAVIT. PIETAS SV. . . . .

In D. Pet. Martyre Dominicanorum

258

ΕΠΙΤΑΝΗΑ ΑΣΤΚΙΟΥ ΚΑΙΚΙΛΙΟΥ
ΛΕΥΚΙΟΥ ΥΙΟΥ ΜΕΤΕΛΛΟΥ...
ΠΑΣΙΩΝ ΔΕΚΚΙΟΥ ΖΟΙΣΕΥΡΙΩΝ
ΕΓΕΣΤΑΙΟ ΧΙΛΙΑΡΧΗΣΑΣ.....

Epitania Aſycij, Caecilij Lucij F. Metelli.
Paſion Decij F Syrienem
Egeſtae tribunus militum

Ib. In tegulis figulinis non ita pridem inuentis

260 CL. MARCI

261 ΑΙΣΧΡΙΩΝ *Aeſchrion*

CALTAFIMI Cluverio LOCARI

Quod eſt opidum D. Fran. Aloyſij Henriquez de Crabrera Comitis Motycae & Magni Ammirati Caſtiliae Ad domum Michaelis Baronis in via del Corſo, eruta in ruinis Segeſtae ad templum antiquum vulgò Barbara, tertio ab opido lapide

262

ΔΙΟΔΩΤΟΣ ΤΙΤΙΕΛΟΥ ΑΠΠΕΙΡΑΙΟΣ
ΤΑΝ ΑΔΕΛΦΑΝ ΑΥΤΟΥ ΤΑ
ΜΙΝΥΡΑΝ ΑΡΤΕΜΩΝΟΣ ΙΕΡΑΤΕΟΥΣΑΝ
ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑΙ

Diodotus Titieli F. Appiraeus ſororem ſuam Minyram Artemonis F Sacerdotem Veneri Caeleſti

In domo Iacobi Salati, inventa ibid.

263 .. ϽΟΥΤΕΟΝΤΟΣ ΦΑΩΝΟΣ
.. ΦΩΝΟΣ ΣΩΠΟΛΙΑΝΟΥ
.. ΝΟΜΕΟΝΤΟΣ ΑΞΕΝΑΡΧΟΥ
ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΤΑΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ
.. ΤΣΑΜΕΝΟΥ ΤΩ ΝΕΡΤΩΝ
.. ΤΟΥ Α ΚΑΤΕΣΚΑΤΑΣΟΗ
.. *Teontis Phaonis F.*
.. *Phonis Sopoliani F*
.. *Nomeontis AEenarchi*
.. *Diodori F. et curam*
.. *cognoſcentis operum conſtructa*
.. *illius quae facta ſunt*

A L C A M V M

Eiuſdem opidum
Apud quendam pharmacopolam, in imbrice

264 ΤΥΧΗ

C I A M B R A E

Prope Parthenicum, deperditum

265 AELIAE. AVG
·CONIVGI
SANCTISSIMAE
P. AELIVS. AVG. LIB
AIGRANIVS

IETA. nunc. IATVM

Praedium Archiepiſcopi Montis-Regalis, in eius ruinis exfoſſa

266

ΙΕΡΑΙ	ΚωΝΟΣ	ΘΕΑΤΡΟΥ

S. S T E P H A N V S

Opidum Caroli Vintimillia & Graſſei, Comitis Coliſani et Dn Gratterij
In domo Sigiſmundi Gerardi. Carolus Vintimillia dedit

267 HERCOLEI
TESORVS

CASTRVM NOVVM

In pauimento aedis maioris

268

HIC REQVIESCI
T IN PACE PLA
CIDIA VNIVERA
QVAE VIX ANN PL M
XXXV PC BASIL. V. C
PER INDICTIONE
QVARTA ANNO
o XXG III

C E N T V R I P A E

Seu Centuripa, Comitatus D. Antonij de Monte Catino et Aragona, Ducis Montis Alti, Principis Paternionis, et Magnatis Hiſpaniae

Deperdita

269

QVINTA . . . : :
VIXIT. ANNOS . .
COPIA MATER .
FECIT

In ingentis molis lapide, pietra di pecunia nuncupata, cis flumen Magnum, ſecundo lapide ab Hadrano

270

TPXC
EKI
ICMT

P O L I C E L L V M

XII ſtadijs ab Had: anno rupi inciſa, ad fontem ſeu ſcaturiginem

271
ΚΕΜΔΙΑΙΟC ΛΑΛΟΣ ΡΟΙΦΟΣ
ΦΗCΕΙΝΟC ΕΥCΕΒΗC
ΠΑΥΛΕΝΟΣ ΕΥΦΡΟΝΟΙΣΑΝ
Cemadiacus loquax Roiphus
Pheſinus pius
Paulinus . . . . .

S.MARIA A LICODIA CASSINENSIVM

Inter Paternionem & Hadranum IIII.Mil.paſs ab vtroque aeque diſtans

Ad templum. In ſaxo nigro cauernoſo deſperatae lectionis. Parum id diei quod à Solis occaſu reliquum, partemque noctis quam inſomnem egeram male ibi pernoctans eius lectioni diſtribui, adque lychnum inuigilaui. Inſudauit quoq; meo nomine Franc. Spittalerius I C. Hadranitanus, nec lapidi vitam dare ſuffecimus. Quod ideo praeloquor ne antiquarius lector inertiae me incuſet. Lapidum fidem religioſè vbique cutus, etiam marmorariorum errores, nefas enim duxi noui quid obtrudere. Eruti ad amoeniſſimum fontem Botti, vbi veterum Katanenſium aquaeductuum reliquiae

272

ΗΝΨΛ𐅹ΙΦΟC ΧΟΗCΙΟCCΕΗCΕ ΗΓ O ΤΙΝΘΕΡ ΙΡΫΑ	CVRATORES Q. MACVLNIO. C. F ERATI VODE N̄VR IKAOCHAC

HADRANVM COMITATVS

DOMINI DVCIS MONTIS-ALTI

In ruinis fani, quod Hadrano Deo dicatum opinantur, admodum recens cum alijs lapidibus inuenti

274

ΚΑΜΙΣ ΤΡΑΤΟΣ ΡΑΤΟΡΟΣ	*Caniſtra- tus Rato- r^{i}F*

275

ΝΙΚΑΙΟΣ	*Nicaeus*

N E E T V M

276 *In plano D. Ioannis. Super ingreſſu antri, rupi ſeu viuo lapidi inciſae,*

ΕΠΙΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩ. . . . . ΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ-ΤΟΥ ΑΓΑΘ. . . . ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ-ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤ. . ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ-ΙΕΡΩΝΕΙΟ	*Sub Gymnaſiarcha Ariſtione Agathini F Philiſtionis N. Epicratis Pro N. iuniores Hieronei*

IN AGRO RAVARDANO BIDIS OPIDI

Ex ſchedis Oct. Caietani

277

ΡΗΝΚΙCΙ ΜΟC ΧΔΙΙ CΤΟC ΚΑΙ Α ΜΕΜΠΤΟC ΕΖΗCΕΝ ΕΤΗ	*Renciſ- mus be- ne et pro- be vix. ann.*

MELITA INSVLA

In Vrbe Veteri Notabili cognominata in viciano montis tumulo Auſtrum contra, an. ∞ Iↄↄ x inuentus, in multa fruſta diſtincta vidi et compegi. Minuſculis literis diuiſa ex Fratris Io. Franc. Habelae I C. ſchedis adimpleui, qui lapidem pluribus ſuis mēbris incolumem exſcripſit. Seruatur apud Saluatorem Guſmanum Achidiaconum

278
CHREstion auG . B . PRÆ
INSVLarum MELIT. ET GAVL
COLVMNAS CVM FASTIDIIS
ET PARIETIBVS TEMPLI DEAE
PROSERPINAE VETu. . .
RVINAM II . . . . EN
. . . . res
TITVIT SIMVL PILAM
INAVRAVIT

XVI ſtadijs ab Vrbe Noua iuxta Magnū Portum nuncupatum Marſa in antro multis ſepulcris exciſo. Cum Io. Franc. Habela Magno Magiſtro a Sacris & Pro-Cancellarij Locumtenente ad antrū exiuimus, ſed ob loci tenebras literae nō inueſtigatae, nec amplius redeundū fuit triremibus ea nocte ſoluentibus. Vidit ipſe Inſular. hiſtoriam ſcripturus

279

ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ ΗΓΟΡΑϹ ΜΕΝωΝ ΑΠΟ ΖωϹ ΙΜΗ ΤΙΝΟϹ ΚΑΙΑΝΙ ΚΕ	*Coemiterium emptum a Zoſimo quod innouauit*

Ex eius ad me literis. In hortis Palatij Sereniſſimi Principis Inſular. in tabulis cum ſtemmatibus

280
TVLLIOLA.M.TVLLII.F.

CLAVDIA METELLI

281
PENTE
SILEA

282
VIRGINIA.T.

Deperditae

In vrna olim peringenti ex Io. Quintini Melitae deſcriptione

283

Λ.ΚΛ. ΤΙΟϹ ΚΥΡ	*L. Caius Cyri F*
ΙΠΠΕΤϹ ΡΩΜΑΙΩΝ	*Eques Romanor.*
ΠΡΩΤΟϹ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ	*Primus Meliten ſium*

Ex Orthographia Ald. Manutij f. 198

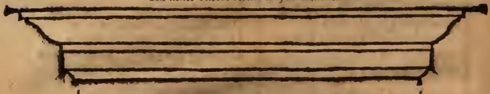
284
DICANILLA
MARITIMO
CONIVGI
PIENTISSIMO
ET COELIA
MARITIMO
PATRI DVLCIS
SIMO. ET. COE
. . . . . .

GAVLVS·INSVLA

275 *XXXV ſtad. a Melita* *Ad portam opidi*

M. VALLIO. C. F. QVIR. RVFO. EQVO. PV
BLICO. EXORNATO. A. DIVO. ANTONI
NO. AVG. PIO. PLEBS. GAVLITANA. EX
AERE. CONLATO. OB. MERITA. ET. IN
SOLACIVM. C. VALLI. POSTVMI. PATRO
NI. MVNICIPIl. PATRIS. EIVS
. . . . .mATEr. . .
. . . .

Ad aedes Iacobi Siraci ad fundamenta

276

CERERI. IVLIAE. AVGVSTAE
DIVI. AVGVSTI. MATRI
TI. CAESARIS. AVGVSTI
LVTATIA. C. F. SACERDOS. AVGVS . . .
IMP. PERPETVI. . . . AVG. . .
M. IVLIO. M. F. QVI. O?TATI. FI. . . .
IVLIAE. AVGVSTI. IMP. PERPET. . . .
LIBERIS. . . ſibi . . . . CONSACRAV. . .

Ad D. Georgium

277

IMP. M. AVREL. ANTON
NI. PII. AVGVSTI. L. SEPTI
MI. SEVERI. PERTI
NACIS. AVG. ARABici
ADIABENICI. PARTHI
CI. MAXIMI. Pont. max.
ORDO DECVRIONVM
. . IVRR . . VTE . . PVBLI
. . MO . . -~ . . STO

278 *Ibid.*

IVLIAE. DOMItianAE. AVG
MATRIS. CAST. AVGVSTORVM
IMP. CAES. L. SEPTIMI
SEVERI. PERTINACIS
AVG. conIVGI
MVNICIPIVM. GAV
GVL P. P. . . . .
CVRANTe DAPSI
. . . . . . .NO

Ex tranſverſo latere

279
❦ D.N.C.AVR..ER..
CONSTANTIO AVG.
R. P. GAVL. CVRante
F.POLLIONE..RVFO
MF....III VIR R
❦ . . . . ❦

IV ab opido ſtadijs, in angulo D. Mariae de Victoria, aut Gratiarũ, docente et manuducente generoſiſſimo Equite Riſcardo Claricardo Nino de Claret Gallo, Inſulae praefecto

280
. . . . . QVIR.POSTV.... MVNICIPII
. . . . ADRIANI.PERPETV.. QVINQ. DECVR.IVDI
. . . . . QVATRINGENARIOS.ADLECTO.A DIVO ANTO
. . . . G.PIO. OMNIB. HONORIB. CIVITATIS. SVAE. HO
. . . E.FVNCTO.ITEM.LEGATIONE. GRATVITA.APVD
. . . HADRIANVM ET APVD AMPLISSIMVM ORDINEM DE
. . LIB.REDHIBENDIS PLEBS GAVLITANA.EX.AERE CON
. . . . PLVRA MERITA EIVS. ❦ .D.D. ❦

LIPARA - INSVLA

In templo maiori in vrna

281
D . M
MVNATIAE
PAVLLAE
LATERNINA
QVINTA MATRI
PIISSIMAE

In ſcala, ante aram maiorem

282
PONTIF MAX
TI.CAESARIS . . . .
. . . .

283 *Prae foribus templi*

CORNELIO . MASVRTO
PROCVRAT. TI. CAESAR
AVG. ET. IVLIAE. AVGVST
EX. D. D. P. P

Ad quandam domum

284
ΑΔΕΙΜΑΝ
ΡΙΞ . .

Supra porta interiori tabula praelonga literis Graecis, exſcribere pertimui praeſidio Hiſpanico ibi collocato

B R V T I I

REGIVM-IVLIVM

In angulo Fori, quod Teccum dicitur, baſis

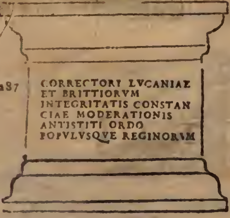
285 T.EBERVENVS. TI.F.SABINVS.III.VIR. ÆD.
POT.II.TESTAMENTO.LEGAVI.MVNCIP
BVS.REGINIS.IVL.IN.PRYTANAEO.STATVAM
AEREAM. MERCVRI.TRVLLAM.ARGENTEM
ANAGLYPTAMP.IIS ⁖ LARES ARGENTEOS
SEPTEM.P.H-S.[.PELBEM.AEREAM. CORTHE
AM.I r EM.IN.TEMPLO.APOLLINIS.MAIORS
PVGILLARES. MEMBRANATIOS.OPERCV
LIS. EBOREIS. PYXIDEM.eBOREAM.TABV
LAS .PICTAS. XVIII
HEREDES EIVS
PONENDA CVRA
VERVNT

Prope D.Mariam Catholicam

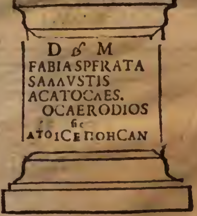
286 ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΔΕ	*Archontibus vero*
ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΛΕΥΚΙΟΥ	*Nicandro L. F.*
ΣΥΜΜΑΧΟΥ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗΤΟΥ	*Symmacho Heracliti F.*
ΦΙΛΑΚΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ	*Philacho Philiſtionis F*
ΚΡΑΤΙΠΠΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΠΠΟΥ	*Cratippo Cratippi F*
ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ	*omnibus ſimul Bacchi*
ΤΕΧΝΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΞΕΝΩΝ	*artificibus publiciſque hoſpitibus*
ΑΙΝΗΣ ΟΥΝ ΝΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ	*Aenis Niconis F*
ΕΥΝΟΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ	*ſuae erga eos beneuolentiae argumentum*

Ibid.

287

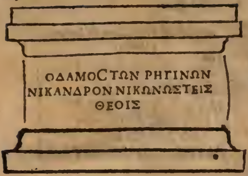

288 *In domo Fabij Veneciani*

In D.Gregorio

289

In muro

290
ΝΙΚΟΣΤΕΑ ΤΟΤ . . . ;

Populus Reginorum
Nicandrum Neconis F.
Dijs

Deperditae ex Grutero f. 100

291 CONCORDIAE
C. AQVILIVS. C.F CLA. MELA
EX. DECVRIA. ARMAMENTARIA
QVINQ. VIR. BIS. FIERI. IVSSIT

Ex Proſperi Pariſij delineatione Calab.

292
LVID. VIR. BIS. ƆL.Q. CINCIVS. C. AVL. IIIIVIRI
D.SIGNVM. PROSERPINAE. REFICIENDVM. STATV
ENDVMQ ARASQ REFICIENDAS. EX. SC. CVRA
RVNT. HS. D CCLXX. INter FVERE. HELVIA
Q. F. ORBIA. M. F.

T R O P I A

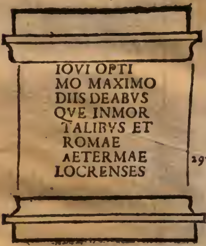
In caenob. Capucinorum

293
LATIAE. P. F. A
LEIAE. AVRNA
SACERD. AVG. SP
V. . . . .

LOCRI. ſeu. HIERACIVM

Ciuitas Princ. H. Grimaldi, in foro

294

In S. Philoxena

D. O. S
295 P. VACELLIO. P
FIL. PVSILLIONO
SPLEND. EQ.
R. PATRON MV
NICI...HERE
. . . .

296
D. M
CANTINIA
. . . AIII

In domo Aed. Giulli

D . M
297 CL. PRIMI
TIBA VIX LI
ANNIS XXVII
IVCVNDI
CONIVGI. B.M.F

A Petro de Toledo Pro-Rege Neapol in Hiſpaniam expor-
298 *tata, vt ipſi*
SOLI DEO
SVBDITA
ET POPVLI
ROMANI
AMICA

HIPPON.ſeu.VIBO.VALENTIA nunc.MONTE-LEONE

Opidum D. Hectoris Pignatelli, loci Ducis

Ante D.Mariam Dominicanorum

299

L. LABERIO. L. L.
OPTATO
ORNAMENTIS. CENSOR
HONORATO VIX. A. XXII
C.LVTORIAE.L.F.
QVARTAE
VIX AN XXIIII
MATER. FILIAE. ET. GENERO

Ad domum Franc.Lentini Baronis D.Calori

300

D ❦ M
SATRIO·L·F·INGENVo
IIII, VIR, AED, POT
VIX, AN, XXIIII
PATER, F, B, M, FECIT

301

D . M . S
CRATO
V.A.XXXV
PARENTES

302

D . M . S
TVRILLIVS
AMANTVS
VIX AN.LVIII
VXOR. MARITO
B . M . F

303

D . M . S
ATILIA . HYGIA
VIX . AN . XXXV
ATILIVS.EVHODVS
CONIVGI. B. M

In albo marmore

304

C. SEGVLIO. C. F. CAM
TIFLANO
ALEXANDER. L.ERGA. SE
BENE. MERENTI. DE. SVO. FECIT
C.SEGVLIO. ALEXANDRO
MALLIAE. ZOTINIV
C.SEGVLIO. AMILLIO. V. A. XXVII
H.M.S.S.E.N.S

305

D . M . S
COTTIA
FELICVLA
VIX. A.I.VII
FIL .MATRI
B . N . F

306

D . M . S
VAGELLIVS. FELIX
VIXIT. ANN
. XXXVIIII
CONIVNX. B.M.F

307

D. M . S
MVNATIA
LIMENE
VIX. AN XX
FILIVS. MATRI
PIENTISSIM, F

308

C. ALFIDIVS
C.ETOLIS
CHRYSMVS Y SANTVS
VIX. ANN. X

209

A . E . M
FORTVNATVS
EX.T.F.I

CROTONA

In Caſtro

310 FVTIAE.C.F
LOLLIANAE
FILIAE.PIISSIMAE C.FVTI
VS ONIRVS ITERVM IIVIR ITEM
DEDIT.DECVRIONIBVS H-S X̄ N̄
V EX VSVRIS EORVM QVOD
QVODANNIS VII IDVS APRILES
NATALE FILIAE MEAE EPVLAN
TES CONFREQVENTETIS
H-S CCCC N̄ ET IN PROFVSIONI
bVS H-S CC N̄ NEQVE IN ALIOS
VSVS CONVERTATIS
LDDD

311 L.LOLLIO.L.F.L.N.L.PRO
N.COR.LOLLIO.MAR
CIANO.EQVO.PVBL
ORNATO PATRONO
COL.OMNIBVS.HON
FVNCTO.EVTIA.C.F.
LONGINA.MATER.FI
LIO.PIISSIMO.OB.CV
IVS.STATVAE.DEDICA
TIONEM.DECVRIONI
BVS.AVGVSTALIBVS.
ePVLANTIBVS.PO
PVLO.VIRITIM.DI
viSIONEM.DEDIT
I.D.D.D

STRONGILVM

Principio D. Hannibalis Compi

Ad palatium vrbis Præſulis, in albo marmore

312 M.MECONIO.M.F.
M.N̄M.PRON̄.COR
LEONI
AED.IIII VIR.LEG.CORO.PP
PATRONO.MVNICIPII
IIII VIR.Q.Q
DECVRIONES.AVGVSTALES.POPV
LVS.EX.AERE.CONLATO
OB.MERITA.EIVS

313 M.MECONIO M.F
COR.LEONI
AED.IIIIVIR.LEG.COR
QVAEST.PEC.P
PATRONO.MVNICIPI
AVGVSTALES.PATRON̄O
OB.MERITA.EIVS
L.D.D.D

Inibi in baſeos ſiniſtro latere

KAPVT.EX TESTAMENTO
HOC.AMPLIVS.REIP.PETELINORVM DARI VOLO
H-S.X̄.N̄.ITEM.VINEAM CAEDICIANAM CVM
PARTE.FVNDI POMPEIANI [illegible]
MAQ.SVNT.FINIBVS SVIS QVA.MEA FVERVNT VOLO AV

TEM EX VSVRIS SEMISSIBVS. H-S. X.N. COMPARARI AVGVS
TALIVM LOCI.N. AD. INSTRVMENTVM TRICLINIORVM DV
VM QVOD EIS ME VIBO TRADIDI CANDELABRA ET LVCERNAS
BILYCHNES ARBITRIO AVGVSTALIVM QVO FACILIVS STRATI
NIBVS PVBLICIS OBIRE POSSINT QVOD IPSVM AD VTILITATEM
REIP.N.PERTINERE EXISTIMAVI FACILIVS SVBITVRIS ONVS AVGVS
TALITATIS DVM HOC GOMMODVM ANTE OCVLOS HABENT
CETERVM AVTEM TEMPORVM VSVRA SEMISSE H-S.X N. ADINSTRV
MENTVM AVGVSTALIVM ARBITRIO IPSORVM ESSE VOLO QVO
FACILIVS MVNVS MEVM PERPETVVM CONSERVARE POSSINT
NEQVE IN ALIOS VSVS. VSVRAS QVAS ITA.REP ACCEPERINT TRA
FERRI VOLO QVAM SI NECESSE FVERIT IN PASTINATIONEM
VINEAM QVOQ. CVM PARTE FVNDI POMPEIANI SICVT SV
PRADIXI. HOC AMPLIVS AVGVSTALIBVS LOCI. N. DARI
VOLO QVAM VINEAM VOBIS AVGVSTALES IDCIRCO DARI
VOLO QVAE EST AMINEA VT SE COGITATIONI MEA AEQVA PRO
SPEXISSEM E VTILITATIBVS VESTRIS CREDO CONSENSERITIS
VINVM VSIBVS VESTRIS DVMTAXAT CVM PVBLICE EPVLAS EX
ERCERITIS HABERE POSSITIS HOC AVTEM NOMINE RELEVATI IN
PENDIS FACILIVS PROSPECTVRI HI QVI AD MVNVS AVGVSTALITATIS
COMPELLENTVR LOCATIO VINIAE PARTIS FVNDI POMPEIANI VINI
AM COLERE POTERINT HAEC ITA VT CAVI FIERI PRAESTARIVE
VOLO. HOC AMPLIVS AB HEREDIBVS MEIS VOLO PRAESTARI
REIP.PETILINORVM. ET.A. REP. PETILINORVM CORPORI AV
GVSTALIVM EX PRAEDIS MEIS PALVM RIDICA m
OMNIBVS ANNIS SVFFICIENS PEDATVRAE VINIAE
QVAM AVGVSTALIBVS LEGAVI

In dextro latere

a VOBIS AVTEM AVGVSTALIBVS PETO HANC VOLVNTATEM
MEAM RATAM HABEATIS ET VT PERPETVA FORMA OBSER
VETIS CVRAE VESTRAE MANDETIS QVO FACILIVS AVTEM
NOTA SIT CORPORI VESTRO HAEC ERGA VOS VOLVNTATEM
TOTVM.LOCI KAPVT QVOD AD VESTRVM HONOREM PERTINET

Supra quedam templo V I circiter lapide a Coriolano opido, in campis, vbi Sybaris luxu ſuperbum opidum extitit

314

P. MAGIVS. P. F
Q. MINVCIVS. L. F 7 CES
BASILICAM. FAC
CVR. DE. SEN. SENT

CATANSANVM

Sedes Praeſidis Calab. Vlterioris. In aede maiori

315

PATER. ET. CLAVDIA. ICO
MATER. FILIO. PIISSIMO
FECERVNT

PEREGRINA MARMORA

ROMAE. *Ex Faſtis Triumphal. Pio IIII. P. M. an. ∞. IↃ. XLI In Monte Caelio erutis. Viſuntur in Capitolio ab Alex. Farneſio Card. ibi dedicata.*

I. *Ex Columna II.*

M. VALERIVS. M. F. M. N. MAXIM. AN. CDXC
MESSALLA. COS. DE. POENEIS. ET. REGE. SICVLOR
HIERONE. XVI. K. APRIL
C. DVILIVS. M. F. M. N. COS. PRIMVS. AN. CDXCIII
NAVALEM. DE. SICVL. ET. CLASSE. POENICA. EGIT
K. INTERKALAR
A. ATILIVS. A. F. C. N. CALATINVS. PR. AN. CDXCVI
EX. SICILIA. DE. POENEIS. XIIII. K. FEBRVAR
C. AVRELIVS. L. F. C. N. COTTA. COS. AN. DI
DE. POENEIS. ET. SICVLEIS. IDIBVS. APRIL
C. LVTATIVS. C. F. C. N. CATVLVS. PRO. A. XII
COS. DE. POENEIS. EX. SICILIA. NAVALEM
EGIT. IIII. NONAS. OCTOBR
Q. VALERIVS. Q. F. P. N. FALTO. PRO. PR. A. DXII
EX. SICILIA. NAVALEM. EGIT. PRID. NON. OCT

Ex Columna III.
Steph. Vinandus Pighius ſuppleuit

m. claudius. m. f. m. n. marcellus. II. ann. DXLII
pro. cos. de. ſyracuſaneis. in. monte. albano
m. claudius. m. f. m. n. marcellus. III. ann. DXLII
pro. cos. ouans. de. ſyracuſaneis
p. rupilius. p. f. p. n. pro. cos. ann. DCXXII
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
m. aquillius. m. f. m. n. pro. cos. an. DCLIV
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
IMP. CAESAR. DIVI. F. C. F. II. III. VIR. R. P. C. II. A. DCCXVII
OVANS. EX. SICILIA. IDIBVS. NOVEMB

Ibid. in baſi Columnae Roſtratae in marmore Pario, effoſſa in Foro inter Septim. arcum et Capitolij radicem. Sic Pighius reſtituit

LIPSIVS 2

C. Duilios. M. f. M. nepos. Coſs. aduorſom. Pœnos. en. Siceliad

a. ſegeſtanos rem. cerens. eceſtANOS. popli. Rom. cocnatos. ſocios. crauid

b. ſocios et cognatos p. r.

d. leciones car obſedeoneD. EXEMET. LECION. vbei Pœnicarum. plera. pars

tacinienſium

e. luceis boue- mAXIMOSQVE. MACISTRATOS. Luceis. bouebos. relicteis

bous amiſſeis.

f. opidum noVEM. CASTREIS. EXFOCIONT. MACELam. mœnitam

pucNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACIſtratod. bene

g. emiſet rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL. PRIMOS. ceſet. trireſmos

h. parauetque CLASESQVE. NAVALES. PRIMOS. ORNAVET. PALauetQue. corueis

i. paratis CVMQVE. EIS. NAVEBOVS. CLASES. POENICAS. OMNeis paratasQ

k. maximod SVMAS. COPIAS. CARTACINIENSIS. PRÆSENTEd. Annibaled

DICTATORED. OLOrVM. IN. ALTOD. MARID. PVCNandod. vicet

l. ſeptem remoſque, XXXQVE. NAVeis. cepeT. CVM. SOCIEIS. SEPTERESmomQ. ducis

QuinresMOSQVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. XX. depreſet

aurOM. CAPTOM. NVMEI ↀ ↀ ↀ DCC. // //. // // pondo

argenTOM. CAPTOM. PRÆDA. NVMEI. cccIↃↃↃ // // // // pondo

graue. CAPTOM. ÆS. cccIↃↃↃ // // // pondo.

triumpOQVE. NAVALED. PRÆDAD. POPLO. Nundineis. expoſitad captiuos. CARTACINIENSIS. iNgeNVoS. Bis. ↀ. trigintaQue roſtratas. nauEIS. ab hosted. CAPTas. transduxet

Quas. ob. res. bene. geſtas. S. P. Q. R. huic. primom. naualem triumpom. pilamQue. roſtratam. cum. ſtatuad. ex. manubIs en. foro. Rom. decreuet

Ita Pet. Ciacconius Toletanus

C. Bilios. M. f. Coſs. aduorſom. Cartacinienſeis. en. Siceliad rem. cerens. eceſtANOS. cocnatos. popli. Romani. artisumad obſedeoneD. eXEMET. LECION. eis. Cartacinienſeis. omneis mAXIMOSQVE. MACISTRaTOS. Lucaes. bouebos. relicteis noVEM. CASTREIS. EXFOCIONT. MACELam. mœnitam. vrbem pVCNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACeſtratod. proſpere

SV-

rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL.PRIMOS. ceſet.reſmecoſque
CLASESQVE.NAVALES.PRIMOS.ORNAVET. PArauetque.diebos. LX
CVMQVE.EIS.NAVEBOS. CLASEIS. POENICAS.OMnIs parataſque
SVMAS. COPIAS. CARTACINENSIs. PRÆSENTE[d] .maxu mod
DICTATORED. OloRVM.IN.ALTOD. MARID.PVCnandod.vicet
XXXQVE.NAueis.cepeT. CVM. SOCIEIS. SEPTEmresmomQ. ducis
QuinresMOSQVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. XX. depreſet
aurOM. CAPTOM.NVMEI. ∘ ∘ ∘ DCC.
arcenTOM.CAPTOM.PRÆDA.NVMEI.ccclↃↃↃ. c
graue. CAPTOM. AES. ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ
ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ
ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ PONDOD
triumpOQVE.NAVALED.PDÆDAD.POPLOM.ROMANOM.DONAVET
captiuos. CARTACINenſeis.inceNVOS. Duxet.ante.curom
primoſque. conſol.de SicelEIS. Claſeque.CARTacinienseom
triompauet.carom.rerom.erco. S. P. Q. R. ei. hance. columnam.p

In Valle Dianae, agri Atinatis, ad caupenam Pollae. Vidi et exſcripſi, ſed cum ſchedas meas amicorum tutelae relinquerim, ex Grut. Celſi Cittadini peritiſſimi Antiquitatum interpretis vberiorem ſinceriorem que lectionem exhibeo, diſcordi aliorum ad marginem ſepoſita

III

VIAM. FECEI.AB.REGIO.AD.CAPVAM.ET.IN.EA.VIA
PONTHEIS.OMNEIS. MEILIARIOS[a].TABELARIOSQ
POSEIVEI. HINCE. SVNT. NOVCERIAM[b]
MEILIA. LI. CAPVAM.XXCIIII.MVRANVM.LXX
IIII.COSENTIAM.CXXIII.VALENTIAM.CLXXX.ↄ
AD. FRETVM. AD.STATVAM.CCXXXI. ↄ. REGIVM
CCXXXVII.SVMA.AF.CAPVAM. REGIVM
MEILIA.CCCXXI. ↄ ET.EIDEM.PRAETOR
IN.SICILIA.FVGITIVEOS. ITALICORVM. CON
QVAEISIVEI.REDIDEIQVE.HOMINES.DCCCCXVII
EIDEMQ. PRIMVS. FECEI.VT. DE. AGRO. POPLICO
ARATORIBVS. CEDERENT.PAASTORES.FORVM
AEDISQVE. POPLICAS. HEIC. FECEI

a. miliaria

b. a. rhegio. ad. capuam. mil. CCLXXXV hincce. ad. columellam. milliaria. CCX. a bibona. ad. locros. miliaria. XXXV

c. a. freto. ad. ſyllam

MELITA INSVLA

Vrbe Veteri Notabili cognominata in vicino montis tumulo Auſtrum contra, an. ∞ Iↄↄ x inuentus, in multa fruſta diſtincta vidi et compegi. Minuſculis literis diuiſa ex Fratris Io. Franc. Habelae I C. ſchedis adimpleui, qui lapidem pluribus ſuis mēbris incolumem exſcripſit. Seruatur apud Saluatorem Guſmanum Achidiaconum

XVI ſtadijs ab Vrbe Noua iuxta Magnū Portum nuncupatum Marſa in antro multis ſepulcris exciſo. Cum Io. Franc. Habela Magno Magiſtro a Sacris & Pro-Cancellarij Locumtenente ad antrū exiuimus, ſed ob loci tenebras literae nō inueſtigatae, nec amplius redeundū fuit triremibus ea nocte ſoluentibus. Vidit ipſe Inſular. hiſtoriam ſcripturus

278

CHREstionauG. B. PRE
INSVLarum MELIT. ET GXL
COLVMNAS CVM PASTIDIIS
ET PARIETIBVS TEMPLI DEAE
PROSERPINAE VETu. . .
RVINAM II . . . . EN
. . . . res
TITVIT SIMVL PILAM
INAVRAVIT

279

ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ
ΗΓΟΡΑϹ ΜΕΝWΝ
ΑΠΟ ΖΩϹ ΙΜΗ
ΤΙΝΟϹ ΚΑΙΑΝΙ
ΚΕ

Coemiterium emptum a Zoſimo quod innouauit

Ex eius ad me literis. In hortis Palatij Sereniſſimi Principis Inſular. in tabulis cum ſtemmatibus

280

TVLLIOLA.M.TVLLII.F.

CLAVDIA METELLI

281

PENTE
SILEA

282

VIRGINIA.T.

Deperditae

In vrna olim peringenti ex Io. Quintini Melitae deſcriptione

283

Λ.ΚΑ. ΤΙΟϹ ΚΥΡ	*L. Caius Cyri F*
ΙΠΠΕΤϹ ΡΩΜΑΙΩΝ	*Eques Romanor.*
ΠΡΩΤΟϹ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ	*Primus Meliteniſium*

Ex Orthographia Ald. Manutij f. 198

284

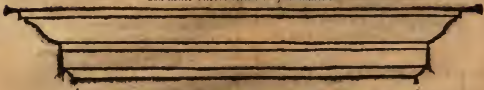
DICANILLA
MARITIMO
CONIVGI
PIENTISSIMO
ET COELIA
MARITIMO
PATRI DVLCIS
SIMO. ET. COE
. . . . . .

GAVLVS·INSVLA

275 *XXXV ſtad. a Melita* *Ad portam opidi*

M. VALLIO. C. F. QVIR. RVFO. EQVO. PV
BLICO. EXORNATO. A. DIVO. ANTONI
NO. AVG. PIO. PLEBS. GAVLITANA. EX
AERE. CONLATO. OB. MERITA. ET. IN
SOLACIVM. C. VALLI. POSTVMI. PATRO
NI. MVNICIPII. PATRIS. EIVS
. . . . mATEr. . .
. . . .

Ad aedes Iacobi Siraci ad fundamenta

276 CERERI. IVLIAE. AVGVSTAE
DIVI. AVGVSTI. MATRI
TI. CAESARIS. AVGVSTI
LVTATIA. C. F. SACERDOS. AVGVS . . .
IMP. PERPETVI . . . . AVG. . .
M. IVLIO. M. F. QVI. OPTATI. FI. . . .
IVLIAE. AVGVSTI. IMP. PERPET. . . .
LIBERIS. . . ſibi . . . . CONSACRAV. . .

Ad D. Georgium

277

IMP. IM. AVREL. ANTON
NI. PII. AVGVSTI. L. SEPTI
MI. SEVERI. PERTI
NACIS. AVG. ARABici
ADIABENICI. PARTHI
CI. MAXIMI. Pont. max.
ORDO DECVRIONVM
. . IVRR . . VTE . . PVBLI
. . MO . . . . STO

278 *Ibid.*

IVLIAE. DOMItianAE. AVG
MATRIS. CAST. AVGVSTORVM
IMP. CAES. L. SEPTIMI
SEVERI. PERTINAGIS
AVG. conIVGI
MVNICIPIVM. GAV
GVL P. P. . . . .
CVRANTe DAPSI
. . . . NO

Ex tranſuerſo latere

279
❦ D.N.C.AVR..ER..
CONSTANTIO AVG.
R. P. GAVL. CVRante
F.POLLIONE..RVFO
NF....IIII VIR R
❦ . . . . ❦

IV ab opido ſtadijs, in angulo D. Mariae de Victoria, aut Gratiarũ, docente et manuducente generoſiſſimo Equite Riſcardo Claricardo Nino de Claret Gallo, Inſulae praefecto

280
. . . . QVIR.POSTV.... MVNICIPII
. . . . ADRIANI.PERPETV.. QVINQ. DECVR.IVDI
. . . . QVATRINGENARIOS.ADLECTO.A DIVO ANTO
. . . . G.PIO. OMNIB. HONORIB. CIVITATIS. SVAE. HO
. . . E.FVNCTO.ITEM.LEGATIONE.GRATVITA.APVD
. . .HADRIANVM ET APVD AMPLISSIMVM ORDINEM DE
. . LIB.REDHIBENDIS PLEBS GAVLITANA.EX.AERE CON
. . . . PLVRA·MERITA EIVS. ❦ .D.D. ❦

LIPARA·INSVLA

In templo maiori in vrna

281
D . M
MVNATIAE
PAVLLAE
LATERNINA
QVINTA MATRI
PIISSIMAE

In ſcala, ante aram maiorem

282
PONTIF MAX
TI.CAESARIS . . . .
. . . .

283 *Prae foribus templi*

CORNELIO . MASVRTO
PROCVRAT. TI. CAESAR
AVG. ET. IVLIAE. AVGVST
EX. D. D. P. P

Ad quandam domum

284
ΑΔΕΙΜΑΝ
ΡΙΞ . .

Supra porta interiori tabula praelonga literis Graecis, exſcribere permultis praeſidio Hiſpanico ibi collocato

B R V T I I

REGIVM-IVLIVM

In D.Gregorio

289

ΟΔΑΜΟϹ ΤΩΝ ΡΗΓΙΝΩΝ
ΝΙΚΑΝΔΡΟΝ ΝΙΚΩΝΩΣΤΕΙΣ
ΘΕΟΙΣ

In muro

290
ΝΙΚΟΣΤΕΑ ΤΟΤ . . . .

Populus Reginorum
Nicandrum Neconis F.
Dijs

Deperditae ex Grutero f. 100

291 CONCORDIAE
C. AQVILIVS. C. F CLA. MELA
EX. DECVRIA. ARMAMENTARIA
QVINQ. VIR. BIS. FIERI. IVSSIT

Ex Prosperi Parisij delineatione Calab.

292
LVID. VIR. BIS. C. L. Q. CINCIVS. C. AVL. IIIIVIRI
D. SIGNVM. PROSERPINAE. REFICIENDVM. STATV
ENDVMQ. ARASQ. REFICIENDAS. EX. SC. CVRA
RVNT. HS. DCCLXX. INtci FVERE. HELVIA
Q. F. ORBIA. M. F.

TROPIA

In caenob. Capucinorum

293
LATIAE. P. F. A
LEIAE. AVRNA
SACERD. AVG. SP
V. . . . .

LOCRI. ſeu. HIERACIVM

Ciuitas Princ. H. Grimaldi, in foro

294

IOVI OPTI
MO MAXIMO
DIIS DEABVS
QVE INMOR
TALIBVS ET
ROMAE
AETERMAE
LOCRENSES

In S. Philoxena

D. O. S
295 P. VACELLIO. P
FIL. PVSILLIONO
SPLEND. EQ.
R. PATRON MV
NICI...HERE
. . . .

296
D. M
CANTINIA
. . . A III

In domo Aud. Giulli

297
D. M
CL. PRIMI
TIBA VIX LI
ANNIS XXVII
IVCVNDI
CONIVGI. B. M. F

A Petro de Toledo Pro-Rege Neapol. in Hiſpaniam exportata, vt ipſi

298
SOLI DEO
SVBDITA
ET POPVLI
ROMANI
AMICA

CROTONA

In Caſtro

310 FVTIAE.C.F
LOLLIANAE
FILIAE. PIISSIMAE C. FVTI
VS ONIRVS ITERVM IIVIR ITEM
DEDIT. DECVRIONIBVS H-S X̄ N̄
V̄. EX VSVRIS EORVM QVOD
QVODANNIS VII IDVS APRILES
NATALE FILIAE MEAE EPVLAN
TES CONFREQVENTETIS
H-S CCCC N̄ ET IN PROFVSIONI
BVS H-S CC N̄ NEQVE IN ALIOS
VSVS CONVERTATIS
L D D D

311 L.LOLLIO.L.F.L.N.L.PRO
N.COR.LOLLIO.MAR
CIANO. EQVO. PVBL
ORNATO PATRONO
COL.OMNIBVS. HON
FVNCTO.FVTIA.C.F.
LONGINA. MATER. FI
LIO. PIISSIMO. OB.CV
IVS. STATVAE.DEDICA
TIONEM. DECVRIONI
BVS. AVGVSTALIBVS.
EPVLANTIBVS. PO
PVLO. VIRITIM. DI
VISIONEM. DEDIT
L. D. D. D

STRONGILVM

Principis D. Hannibalis Compi

Ad palatium vrbis Præſulis, in albo marmore

312 M. MECONIO. M. F.
M. N̄ M. PRON̄.COR
LEONI
AED. IIII VIR. LEG. CORO. PP
PATRONO. MVNICIPII
IIII VIR. Q Q
DECVRIONES. AVGVSTALES. POPV
LVS. EX. AERE. CONLATO
OB. MERITA. EIVS

313 M. MECONIO M. F
COR. LEONI
AED. IIII VIR. LEG. COR
QVAEST. PEC. P
PATRONO. MVNICIPI
AVGVSTALES. PATRONO
OB. MERITA. EIVS
L. D. D. D

Inibi in baſeos ſiniſtro latere

KAPVT. EX TESTAMENTO
HOC. AMPLIVS. REIP. PETELINORVM DARI VOLO
H-S. X̄. N̄. ITEM. VINEAM CAEDICIANAM CVM
PARTE. FVNDI POMPEIANI [illegible] AXII
MAQ. SVNT. FINIBVS SVIS QVA. MEA FVERVNT VOLO AV

ITEM EX VSVRIS SEMISSIBVS. H-S. X.N. COMPARARI AVGVS
TALIVM LOCI.N. AD. INSTRVMENTVM TRICLINIORVM DV
VM QVOD EIS ME VIBO TRADIDI CANDELABRA ET LVCERNAS
BILYCHNES ARBITRIO AVGVSTALIVM QVO FACILIVS STRATI
NIBVS PVBLICIS OBIRE POSSINT QVOD IPSVM AD VTILITATEM
REIP.N. PERTINERE EXISTIMAVI FACILIVS SVBITVRIS ONVS AVGVS
TALITATIS DVM HOC GOMMODVM ANTE OCVLOS HABENT
CETERVM AVTEM TEMPORVM VSVRA SEMISSE H-S. X N. AD INSTRV
MENTVM AVGVSTALIVM ARBITRIO IPSORVM ESSE VOLO QVO
FACILIVS MVNVS MEVM PERPETVVM CONSERVARE POSSINT
NEQVE IN ALIOS VSVS. VSVRAS QVAS ITA. REP ACCEPERINT TRA
FERRI VOLO QVAM SI NECESSE FVERIT IN PASTINATIONEM
VINEAM QVOQ. CVM PARTE FVNDI POMPEIANI SICVT SV
PRADIXI. HOC AMPLIVS AVGVSTALIBVS LOCI. N. DARI
VOLO QVAM VINEAM VOBIS AVGVSTALES IDCIRCO DARI
VOLO QVAE EST AMINEA VT SE COGITATIONI MEA AEQVA PRO
SPEXISSEM E VTILITATIBVS VESTRIS CREDO CONSENSERITIS
VINVM VSIBVS VESTRIS DVMTAXAT CVM PVBLICE EPVLAS EX
ERCERITIS HABERE POSSITIS HOC AVTEM NOMINE RELEVATI IN
PENDIS FACILIVS PROSPECTVRI HI QVI AD MVNVS AVGVSTALITATIS
COMPELLENTVR LOCATIO VINIAE PARTIS FVNDI POMPEIANI VINI
AM COLERE POTERINT HAEC ITA VT CAVI FIERI PRAESTARIVE
VOLO. HOC AMPLIVS AB HEREDIBVS MEIS VOLO PRAESTARI
REIP. PETILINORVM. ET. A. REP. PETILINORVM CORPORI AV
GVSTALIVM EX PRAEDIS MEIS PALVM RIDICAm
OMNIBVS ANNIS SVFFICIENS PEDATVRAE VINIAE
QVAM AVGVSTALIBVS LEGAVI

In dextro latere

a VOBIS AVTEM AVGVSTALIBVS PETO HANC VOLVNTATEM
MEAM RATAM HABEATIS ET VT PERPETVA FORMA OBSER
VETIS CVRAE VESTRAE MANDETIS QVO FACILIVS AVTEM
NOTA SIT CORPORI VESTRO HAEC ERGA VOS VOLVNTATEM
TOTVM. LOCI KAPVT QVOD AD VESTRVM HONOREM PERTINET

Supra quodam templo V I circiter lapide a Coriolano opido, in campis, vbi Sybaris luxu ſuperbum opidum extitit

314

P. MAGIVS. P. F
Q. MINVCIVS. L. F 7 CES
BASILICAM. FAC
CVR. DE. SEN. SENT

CATANSANVM

Sedes Praeſidis Calab. Vlterioris. In aede maiori

315

PATER. ET. CLAVDIA. ICO
MATER. FILIO. PIISSIMO
FECERVNT

PEREGRINA MARMORA

ROMAE. *Ex Faſtis Triumphal. Pio IIII. P. M. an.* ∞. IↃ. XLI *In Monte Caelio erutis. Viſuntur in Capitolio ab Alex. Farneſio Card. ibi dedicata.*

I. *Ex Columna II.*

M. VALERIVS. M. F. M. N. MAXIM. AN. CDXC
MESSALLA. COS. DE. POENEIS. ET. REGE. SICVLOR
HIERONE. XVI. K. APRIL
C. DVILIVS. M. F. M. N. COS. PRIMVS. AN. CDXCIII
NAVALEM. DE. SICVL. ET. CLASSE. POENICA. EGIT
K. INTERKALAR
A. ATILIVS. A. F. C. N. CALATINVS. PR. AN. CDXCVI
EX. SICILIA. DE. POENEIS. XIIII. K. FEBRVAR
C. AVRELIVS. L. F. C. N. COTTA. COS. AN. DI
DE. POENEIS. ET. SICVLEIS. IDIBVS. APRIL
C. LVTATIVS. C. F. C. N. CATVLVS. PRO. A. XII
COS. DE. POENEIS. EX. SICILIA. NAVALEM
EGIT. IIII. NONAS. OCTOBR
Q. VALERIVS. Q. F. P. N. FALTO. PRO. PR. A. DXII
EX. SICILIA. NAVALEM. EGIT. PRID. NON. OCT

Ex Columna III.

Steph. Vinandus Pighius ſuppleuit

m. claudius. m. f. m. n. marcellus. II. ann. DXLII
pro. cos. de. ſyracuſaneis. in. monte. albano
m. claudius. m. f. m. n. marcellus. III. ann. DXLII
pro. cos. ouans. de. ſyracuſaneis
p. rupilius. p. f. p. n. pro. cos. ann. DCXXII
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
m. aquillius. m. f. m. n. pro. cos. an. DCLIV
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
IMP. CAESAR. DIVI. F. C. F. II. III. VIR. R. P. C. II. A. DCCXVII
OVANS. EX. SICILIA. IDIBVS. NOVEMB

Ibid. in baſi Columnae Roſtratae in marmore Pario, effoſſa in Foro inter Septimi arcum et Capitolij radicem. Sic Pighius reſtituit

2

LIPSIVS

C. Duilios. M. f. M. nepos. Coss. aduorſom. Pœnos. en. Siceliad
a. ſegeſtanos / *b. ſocios et co-* rem. cerens. eceſtANOS. popli. Rom. cocnatos. ſocios. crauid
cnatos p. r. / *d. leciones car-* obſedeoneD. EXEMET. LECION. vbei Pœnicarum. plera. pars
tacinienſium / *e. luceis boue-* mAXIMOSQVE. MACISTRATOS. Luceis. bouebos. relicteis
bous amiſſeis. / *f. opidum* noVEM. CASTREIS. EXFOCIONT. MACELam. mœnitam
pucNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACIſtratod. bene
g. emiſet rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL. PRIMOS. ceſet. tireſmos
h. parauetque CLASESQVE. NAVALES. PRIMOS. ORNAVET. PALauetQue. corueis
i. paratis CVMQVE. EIS. NAVEBOVS. CLASES. POENICAS. OMNeis paratasQ
k. maximod SVMAS. COPIAS. CARTACINIENSIS. PRÆSENTEd. Annibaled
DICTATORED. OLOrVM. IN. ALTOD. MARID. PVCNandod. vicet
l. ſeptem re- XXXQVE. NAVeis. cepeT. CVM. SOCIEIS. SEPTEResmomQ. ducis
moſque, QuinresMOSQVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. XX. depreſet
aurOM. CAPTOM. NVMEI ↀ ↀ ↀ DCC. // //. // // pondo
argenTOM. CAPTOM. PRÆDA. NVMEI. ccclↄↄↄ // // // // pondo
graue. CAPTOM. ÆS. ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ
ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ
ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ
ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ ccclↄↄↄ // // // pondo.
triumpOQVE. NAVALED. PRÆDAD. POPLO. Nundineis. expoſitad
captiuos. CARTACINIENSIS. iNgeNVoS. Bis. ↀ. trigintaQue
roſtratas. nauEIS. ab hosted. CAPTas. transduxet
Quas. ob. res. bene. geſtas. S. P. Q. R. huic. primom. naualem
triumpom. pilamQue. roſtratam. cum. ſtatuad. ex. manubIs
en. foro. Rom. decreuet

Ita Pet. Ciacconius Toletanus

C. Bilios. M. f. Coss. aduorſom. Cartacinienſeis. en. Siceliad
rem. cerens. eceſtANOS. cocnatos. popli. Romani. artisumad
obſedeoneD. eXEMET. LECION. eis. Cartacinienſeis. omneis
mAXIMOSQVE. MACISTRaTOS. Lucaes. bouebos. relicteis
noVEM. CASTREIS. EXFOCIONT. MACELam. mœnitam. vrbem
pVCNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACeſtratod. proſpere
SV-

rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL.PRIMOS. ceſet.reſmecoſque
CLASESQVE.NAVALES.PRIMOS.ORNAVET. PArauetque.diebos. LX
CVMQVE.EIS.NAVEBOS. CLASEIS. POENICAS.OMnIs parataſque
SVMAS. COPIAS. CARTACINENSIS. PRÆSENTE[d] .maxumod
DICTATORED. OloRVM.IN.ALTOD. MARID.PVCnandod.vicet
XXXQVE.NAueis.cepeT. CVM. SOCIEIS. SEPTEmresmomQ. ducis
QuinresMOSQVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. XX. depreſet
aurOM. CAPTOM.NVMEI. ∞ ∞ ∞ DCC.
arcenTOM.CAPTOM.PRÆDA.NVMEI.ccclɔɔ. c
graue. CAPTOM. AES. ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ
ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ
ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ ccclɔɔ PONDOD
triumpOQVE.NAVALED.PDÆDAD.POPLOM,ROMANOM.DONAVET
captiuos. CARTACINenſeis.inceNVOS. Duxet.ante.curom
primoſque. conſol.de SicelEIS. Claſeque.CARTaciniensecom
triompauet.earom.rerom.erco. S. P. Q. R. ei. hance. columnam.p

In Valle Dianae, agri Atinatis, ad cauponam Pollae. Vidi et exſcripſi, ſed cum ſchedas meas amicorum tutelae relinquerim, ex Grut. Celſi Cittadini peritiſſimi Antiquitatum interpretis vberiorem ſinceriorem que lectionem exhibeo, diſcordi aliorum ad marginem ſepoſita

VIAM. FECEI.AB.REGIO.AD.CAPVAM.ET.IN.EA.VIA
PONTHEIS.OMNEIS. MEILIARIOS[a].TABELARIOSQ
POSEIVEI.HINCE.SVNT.NOVCERIAM[b]
MEILIA.LI. CAPVAM.XXCIIII.MVRANVM.LXX
IIII.COSENTIAM.CXXIII.VALENTIAM.CLXXX.ꝺ
AD.FRETVM. AD.STATVAM.CCXXXI.ꝺ. REGIVM
CCXXXVII.SVMA.AF.CAPVAM.REGIVM
MEILIA.CCCXXI.ꝺ ET.EIDEM.PRAETOR
IN.SICILIA.FVGITIVEOS.ITALICORVM.CON
QVAEISIVEI.REDIDEIQVE.HOMINES.DCCCCXVII
EIDEMQ.PRIMVS. FECEI.VT. DE. AGRO. POPLICO
ARATORIBVS. CEDERENT.PAASTORES.FORVM
AEDISQVE. POPLICAS.HEIC.FECEI

III

a. miliaria

b. a. rhegio.ad.capuam.mil.CCLXXXV hince. ad. columellam,miliaria.CCX.a bibona.ad.locros.miliaria.XXXXV

c. a.freto.ad.ſyllam

H

ROMAE: Ad columnam Traiani

8

M.AVRELIVS.M.F
CELSVS
PR.LEG.II.AVG.C...
: : : : : : : : : : : : : : : : : :
OMNIBVS.EX.PEDIT.ET
HONORIB.PERFVNCTO
DONIS.DONATVS.AB
IMP.CAES.AVG
BELL.ACT.SICIL.ET.HISP
TORVS.ARMILL.ET.PHAL
III. . . . .
L.AVRELIVS.CELSVS
EQ.SING.AVG
PATRI.B.M.P
MIL.ANN.XVI.VIX.ANN
XXXXI.M.VI.D.III

BENEVENTI. In horreo aedis D. Annuntiatae. Vidi

9

M.MARIO.M.F
STEL.TITIO.RVFINO
COS
LEG.LEG.I.MINER.P.F
CVR.COL.CLAVD.AVG
AGRIPPINENSIVM
PRO COS.PROV.SICILIAE
CVR.AMERINORVM.PRAET
TR.PL.Q.PROV.MACEDON
SEVIR.TVR.MAR.EQ.ROM
TRIB.LATICL.LEG.I.ADL.P.F
IIIIVIRO.STLITIB.IVDIC
ET.DES.CVM.HELLADE.ET
TERTIO.PARENTIBVS.EIVS

REATE. Grut. ex Vrſino f. 1028. N. 6

10

T.PRIFERNIO
P.F.QVI.PAETO
MEMMIO.APOLLINARI
IIII.VIR.IVR.DIC.QVIN.MAG.IV
PRAEF.COH.III.BREVC.[a]TRIB.LEG.X
GEM.PRAEF.ALAE.[b]ASTYRVM.[c]DONIS
DONATO.[d]EXPED.DAC.[e]AB.IMP
TRAIANO.HASTA.PVRA.VEX LLO
CORONA.MVRALI.PROC.PROVINC
SICIL.PROC.PROVINC.LVSITAN
PROC.XX.HER.PROC.PROV.TIRAC
PROC.PROV.NORICAE
[f]P.MEMMIVS.Q.F.QVI
APOLLINAIRIS
PATRI.[g]PIISSIMO

Alij legunt

a. Reuc.
b. 1. Sicn.
Inferunt
c. milit.
d. in
e. caeſ.

f. omnibus perfuncto honoribus in . . . . . . meruit

g. indulgentiſs. et incomparabili

ROMAE, effoſſa ſub diruta aede S. Eraſmi, in monte Coelio. Gr. f. 363

POPVLONII

16 L. ARADIO. VALERIO. PROCVLO. V. C
AVGVRI. PONTIFICI. MAIORI. XV. VIR. SAC
FACIVNDIS. PONTIF. FLABIALI. PRAETORI
TVTELARIO. LEGATO. PRO. PRAETORI. PROV
NVMIDIAE. PERAEQVATORI. CENSVS. PRO
VINCIAE. GALLECIAE. PRAESIDI. PROVIN
CIAE. BYZACENAE. CONSVLARI. PROV. EV
ROPAE. ET. THRACIAE. CONSVLARI. PROV.
SICILIAE. COMITI. ORDINIS. SECVNDI
COMITI. ORDINIS. PRIMI. PROCOS. PROV
AFRICAE. VICE. SACRA. IVDICANTI. EIDEM
QVE. IVDICIO. SACRO. PER. PROVINCIAS
PROCONSVLAREM. ET. NVMIDIAM. BY
ZACIVM. AC. TRIPOLIM. ITEMQVE. MAV
RETANIAM. SITIFENSEM. ET. CAESA
RIENSEM. PERFVNCTO. OFFICIO. PRAEF
PRAETORIO. COMITI. ITERVM. ORDI
NIS. PRIMI. INTRA. PALATIVM. PRAEF
VRBI. VICE. SACRA. ITERVM. IVDICAN
TI. CONSVLI. ORDINARIO
VIRI. PERFECTISSIMI. ET. PRIN
CIPALES. ET. SPLENDISSIMVS. OR
DO. ET. POPVLVS. PVTEOLANORVM
PATRONO. DIGNISSIMO
CVRANTE. SEPT. CARITONE. V. P

Eodem loci, in alio lapide conſimilibus verbis, extremis tantum V. verſibus ſic variatis

HVIC. CORPVS. SVARIORVM. ET. CONFECTVARIORVM
AVCTORIBVS. PATRONIS. EX. AFFECTV. EIDEM. IVRE. DEBITO
STATVAM. PATRONO. DIGNO. PONENDAM. CENSVIT

ROMAE in hortis Franc. Montani ad viã Flaminiam extra portam Flumentanam
19 *Grut. f.407. N.8*

FABIO . TITIANO . V . C
CORRECTORI . FLAMINIAE
ET . PICENI . CONSVLARI
SICILIAE . PROCONSVLI
PROVINCIAE . ASIAE
IVDICI . SACRARVM . COG
NITIONVM . COMITI . PRIMI
ORDINIS . CONSVII . ORDI
NARIO . PRAEF. VRBIS
PEREGRINVS.
SERVVS. DOMINO. PRAESTANTISSIMO

CAPVAE. prope ſedile, ad lapidem exſcripſi 21

NEPTVNO
SACRVM
: : : : : : :
: : : : : : :
: : : : : : :
VOTVM . IN . SICVLO . FRETO
SVSCEPTVM . SOLVIT

Ibid. in aedibus Colatianis ad aquam virginem, Baſis Gr. f.492. N.9
20

IIIIVIRO. VIARVM. CVRANDARVM
TRIB. MIL. LEG. V. MACED. Q. VRBANO
AEDILI. PLEB. CERIAL. PRAET. LEGATO
PROVINCIAE. SICILIAE. ET. ASIAE
PRO. COS. PROV. GALLIAE. NARBONENS
LEGATO . LEGIONIS VIII. AVGVSTAE
L. VETTIVS. FELIX. ET. P. NOVELLIVS. ATTICVS
AMICI

ROMAE. In aedibus Pomponij Laeti Grut. f.309
22

CASPONIA. P. F
MAXIMA
SACERDOS. CERERIS
PVBLICA
POPVLI. ROMANI
SICVLA

TERRACONE. In hortis Ant. Auguſtini Archiepiſcopi. Gruter, ex And. Schotti ſchedis, f.57. N.12
24

MARTI . CAMPESTRI . SAC
PRO . SAL
IMP. M . AVREL. COMMODI
AVG. ET . EQVIT. SING
T. AVREL . DECIMVS
7. LEG. VII. G. FEL
PRAEP. SIMVL. ET
CAMP. DEDIC. K . MART
MAMERT. ET RVFO . COS

In via Appia VI ab Vrbe lapide, ex Ful. Vrſini ſchedis Grut.
23

DIS . MANIBVS
T. PAETIDIO. T. F. QVIR. PACATO
VETRANO
T. PAETIDIVS. T. F. QVIR. CIRCVS
PATRI . PIISSIMO. ARAM
DD. K IAN Q. CIOELIO. SICVLO ET
T. LARGIO . FLAVO . COS

ROMAE. In D. Laurentio. Gr. f.950. N.9
25

D . M
LIBERTIS . PETRONIORVM
MAMERTINI
ET
SEPTIMIANI
POSTERISQVE. EORVM

ROMAE transTiberim prope pontem Sixtium, in domo priuata, Gr. f.983. N.9
26

D . M
MACARIAE. HELIODORO. HELIODO
RAE. FILIS. PIISSIMIS. FECERVNT
M. PETRONIVS. CHRESIMVS. ET. ETETE
PARENTES. EX. INDVLGENTIA. DOMINI
ET. PATRONI . SVRAE. MAMERTINI
QVI. LOCVM. DEDIT ET. DONAVIT
ET. SIBI. ET. LIBERTIS. LIBERTABVS. POSTE
RISQVE. EORVM . H. M. H. N. S
IN. FRONTE. PED . VIII. IN. AGR. PED. VIII

23 ΕΠΙ ΙΕΡΟΘΥΤΑ
ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ
ΠΑΡΑΠΡΟΣΤΑ ΤΑΣ ΒΟΥΛΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΣΑΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΣ
ΤΩΝ ΥΛΛΕΩΝ ΠΡΟΑΓΟΡΟΥΝΤΟΣ
ΔΙΟΚΛΕΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΕΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΑΔΡΑΝΙΩΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΛΙΑΣΜΑ ΕΚ ΤΑΣ ΔΙΜΗΝΟΥ ΚΑΡΝΕΙΟΥ ΕΞΗΚΟΤΟΣ ΠΑΝΤΑΙ
ΥΠΕΡ ΠΡΟΞΕΝΙΑΣ ΔΗΜΝΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ
ΕΔΟΞΕ ΤΑΙΑΛΑΙ ΚΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΙ ΣΥΝΚΛΗΤΩΙ ΡΙ ΕΠΕΙΔΗ ΑΝΑΓ
ΓΕΛΛΟΝ ΟΓΠΡΕΣΒΕΕΣ ΟΙ ΕΣ ΡΩΜΑΝ ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ ΠΑΣΙΩΜ
ΠΑΣΙΟΝΟΣ ΚΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΞΗΝΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΝ ΠΟΛΛΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑΣ ΧΡΕΙΑΣ
ΠΑΡΕΙΣΧΗΣΘΑΙ ΤΩΙ ΑΜΩΙΔΑΜΩΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΠΑΡΑΟΣ
ΓΕΓΟΝΕΙΝ ΤΟΙΣ ΔΕ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΙΣ ΠΑΤΡΙΟΝ ΕΣ ΤΙ ΚΑΙ ΕΚ ΠΡΟΓΟΝΩΝ
ΠΑΡΑ ΔΕΔΟΜΕΝΟΝ ΤΙΧΙΕΙΝ ΤΟΥΣ ΑΓΑΘΟΥΣ ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΙΣΤΑΜΕ
ΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΜΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΑΙΣ ΚΑΤΑΞΙΟΙΣ ΤΙΜΑΙΣ (ΤΙΝΩΝ
ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΕΠΙ ΑΓΑΘΑΙ ΤΥΧΑΙ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΑΙ ΤΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΩΝ ΑΚΡΑΓΑΝ-
ΕΙΜΕΙΝ ΠΡΟΞΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙ
ΟΝ ΟΠΩΣ ΠΑΣΙ ΦΑΝΕΡΟΝ ΗΟΤΙ Ο ΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ ΕΠΙ
ΣΤΑΤΑΙ ΚΑΡΙΤΑΣ ΑΠΟΜΕΝΕΙΝ ΚΑΤΑΞΙΑΣ ΤΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΙΝ ΠΡΟΑΙ
ΡΟΥΜΕΝΟΙΣ ΑΥΤΟΝ ΤΟ ΔΕ ΔΟΓΜΑ ΤΟ ΔΕ ΚΟΛΑΨΑΝΔΑΣ ΕΣ ΧΑΛΚΩ
ΜΑΤΑ ΔΥΟ ΤΟ ΜΕΝ ΕΝ ΑΝΑΘΕΜΕΙΝ ΕΙΣ ΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ ΤΟ ΔΕ
ΑΛΛΟ ΑΠΟΔΟΜΕΙΝ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ ΥΠΟ
ΜΝΑΜΑ ΤΑΣ ΠΟΤΙ ΤΟΝ ΔΑΜΟΝ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΟΥΣ ΔΕ ΓΑΜΙΑΣ
ΕΞΟΔΙΑΞΑΙ ΕΣ ΤΥΤΑΤΑ ΠΡΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΟΣΟΝ ΚΑ ΧΡΕΙΑ Η ΚΑΙ ΦΕ
ΡΕΙΝ ΤΑΝ ΕΞΟΔΟΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΛΟΓΩΝ
ΟΜΟΓΝΩΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΑΝΤΕΣ

Verſio Bened. Hegij ex Grut.

Nymphodoro Philonis F. Pontifice Max.
cum ſenatus adeſſet,
Hylleorum tribus praeeſſet ,
Diocle Dioclis F. praetore,
Adranione Alexandri F. ſcriba,
Decretum die ſexto vetere bimeſtris Apollonij abeuntis
ob hoſpitium Demetrio Diodori F. Syracuſano publice factum
Placuit populo ſenatuiq. cum Paſion Paſionis F. Cotetis N
et Theodorus Theodori F. Xeniae N. legati Romam profecti
Demetrium Diodori F. Syracuſanum multo ac magno vſui
populo noſtro fuiſſe, magnorumq. commodorum authorem extitiſſe
retulerint, cumq; Agrigentinis patrium ſit, atq; a maiorib. traditum,
bonis viris, populiq; noſtri patronis , honores habere dignos

Quod felix fauſtumque ac ſalutare ſit , Demetrium Diedoti F. Syracuſanum, populo Agrigentino, publice hoſpitem, ac beneficum eſſe decerni , quo omnibus clarum ſit , populum Agrigentinum ſcire ijs, qui ipſum beneficijs proſequi ſtuduerint , gratias dignas referre . Hoc autem decreto in duas tabulas aeneas inciſo, alteram in hac curia ponere , alteram vero erga (ſano populum beneuolentiae monumentũ Demetrio Diodoti F. Syracu- dare. Quaeſtores verò quae ante ſcripta ſunt, ac quaecunque tandem opus fuerit ſumptum facere, ſumptumq; in rationes referre.

Eiuſdem ſententiae fuere omnes , qui erant in concilio.

Romae, apud Ful. Vrſinum, in tabula aenea. Ex Ant. Auguſtino de LL. cum verſione Benedicti Hegij Spoletini in paucis immutata

24

ΥΠΕΡ ΠΡΟΞΕ ΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥ
ΕΡΓΕΣΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ
ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ
ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΓ ΓΟΝΟΙΣ ΑΥ
ΤΟΥ
ΕΠΙ ΙΕΡΟΘΥ ΤΟΥ ΙΚΕΤΑ ΙΚΕΤΟΥ ΑΡΧΟΝ
ΤΩΝ ΔΕΗΡΕΟΥ ΚΑΙ ΚΗΤΗΤΟΣ
ΕΔΟΞΕ ΤΗΙ ΣΥΓΚΛΗΤΩ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ
ΤΩΝ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ ΕΠΕΙΔΗ ΔΗΜΗ
ΤΡΙΟΣ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΣ ΔΙ
ΑΠΑΝΤΟΣ ΕΥΝΟΥΣ ΥΠΑΡΧΩΝ
ΤΟΙΣ ΔΕ ΔΗΜΟΣΙΟΙΣ ΗΜΩΝ ΠΡΑΓ
ΜΑΣΙΝ ΚΑΙ ΕΝΙ ΕΚΑΣΤΩΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙ
ΤΩΝ ΠΑΡΑΙΤΙΟΣ ΑΓΑΘΟΥ ΠΟΛΛΑΚΙ
ΓΕΓΕΝΗΤΑΙ
ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ
ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΝ ΠΡΟΞΕ
ΝΟΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΤΟΥ ΔΗ
ΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΓ
ΓΟΝΟΥΣ ΑΥΤΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΗΣ ΕΧΟΝ ΔΙΑ ΤΕΛΕΙ ΕΙΣ
ΤΟΝ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΔΗΜΟΝ ΤΗΝ ΔΕ
ΠΡΟΞΕΝΙΑΝ ΤΑΥΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΨΑΙ
ΕΙΣ ΧΑΛΚΟΜΑΤΑ ΔΥΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΔΟΥ
ΝΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑ
ΚΟΣΙΩΙ

De hoſpitalitate et benificentia, Demetrio Diodoti F. Syracuſano et nepotibus ſuis

Sub Pontifice Iceta Icetae F. et Archontibus Decreo et Cotete

Placuit Senatui et populo Melitaeorum , quoniam Demetrius Diodoti F. Syracuſanus ſemper beneuolus extitit , et publicis noſtris negocijs et ſingulis ciuibus author boni ſaepenumero fuerit

Bonae Fortunae cenſeri , Demetrium Diodoti F. Syracuſanum hoſpitem eſſe & beneficum populi Melitaeorum et nepotes eius, ob virtutem ac beneuolẽtiam quã continuò exhibet in noſtrum populum hoc verò publicae hoſpitalitatis munus inſcribere duabus aeneis tabulis, & vnam dare Demetrio Diodoti F. Syracuſano

25 *Grut. ex Vrſino f. 59. N. 6.*

VENERI. FELICI
P. SERVILIVS. P. F. FAL. APRILIS. II. VIR. QQ. Q. R. P
O PEC. ALIMENT. PATRON. MVNICIPI. CALATINORVM
CVRIA. O. F. N. D. REIP. EIVSDEM. DE. PECVNIA. SVA
FECIT

ROMAE , in vinea Domini Angeli extra portam Capenam. Grut. f. 493

26

..R. LEG. PROPR. PROV. SICIL....
.. TAC. XVIR. STLIT. IVD.... ..
.. l. CERIALIS. ET. GALLVS ....
.. II. REGINVS. COL. ET. REG..
.. EPCIMAGNENSES. CLI ......
.. ATRONO. OPTIM . . . .

27 *Ibid. in aede D. Priſcae, in Auentino*

SIC. PIA. SIC. FELIX. SIC. QVOD. TIBI. VITA. BEATA
CONTIGIT. ET. CVNCTIS. AVXILIANS. BONITAS
NOS. TAMEN. HIC. CRVCIAT. DOLOR. INTIMVS. ET. PIA. CVRA
QVOD. TE. FESTINANS. ABSTVLIT. ATRA. DIES
NVMINA. NVNC. INFERA. PRECOR. PATRI. DATE. LVCOS
IN. QVIS. PVRPVREVS. PERPETVVSQVE. DIES
HIC. CERTE. VT. MERVIT. CVNCTAST. DATA. CVRA. SEPVLCRA
TEXERVNTQVE. FAVI. DE. SICVLIS. APIBVS

CARTHAGENAE Hiſp. in Conteſtanis
Grut f.174. N.3

28

L. AEMILIVS. M. F. M. N. QVIR
RESTITVT. DOMO. ROM. QVI. ET
CARTAGINENSIS. ET. SICELITANVS
LACEDEMON. ET. ARGIVVS. ET
BATESTANVS. SCRIBA. QVAESTORIVS
SCRIBA. AEDILITIVS. CIVIS. ADLECTVS
OB. H. AEDILITATIS. HOC. OPVS
TEST. SVO. F. I

29 *Simile et illud N.4*

L. AEMIL. M. F. M. NEP.
QVIRINA
RECTVS
DOMO. ROMA
QVI. ET. NARN. ET
SICELLITANVS. ET
ASSOTANVS. ET
LACEDAEMONIVS. ET
BASILETANVS. ET
ARGIVVS. ET. SCRIBA
QVAESTORIVS
SCRIBA. AEDILICIVS
DONATVS. EQVO. PVB
AB. IMP. CAESARE
TRAIANO. HADRIANO
AVGVSTO
PATRONVS. REIP
ASSOTANAE
TESTAMENTO. SVO
REIP. ASSOTAN
HANC. FIERI. IVSSIT
EPVLO·ANNVO:ADIECTO

ROMAE, apud Gentilem Delphinum, ad portam Capenam, in marmore quadrato, in cuius dorſo caput haedi

30

	Alij
VNDIS. CYANEIS. DONVM. PLA	
CAVILE. FECIT	
CONTVCCIVS. BLANDAS. PER. A	CONDVCIVS CONTVRCIVS
QVAS. ARAM. VENERANDAM	
HINC. ORITVR. PERGITQVE. FLV	
ENS. DEINDE. OCCIDIT. IN. SE	
RIPAI. MOX. VIRIDIS. RENOVAN	RIPAS
TIBVS. INCLITA. NYMPHIS	
NVMINE. FONTIGERO. GRATES	FONTIGENO
EX. VNDIQVE. SOLVENS	
SOSPES. CVM. COMITES. PRAE	Pighius
STAT. RENOVANTE. LIQVORE	RENOVARE

Ibid. in porticu D. Petri olim. Gruterus ex antiquo membranaceo MS. bibliothecae Palatinae Rheni

31

HELPIS DICTA FVI SICVLAE REGIONIS ALVMNA
QVAM PROCVL A PATRIA CONIVGIS EGIT AMOR
QVO SINE MOESTA DIES NOX ANXIA FLEBILIS HORA
NEC SOLVM CARO SED SPIRITVS VNVS ERAT
LVX MEA NON CLAVSA EST TALI REMANENTE MARITO
MAIORIQVE ANIMAE PARTE SVPERSTES ERO
PORTICIBVS SACRIS IAM NON PEREGRINA QVIESCO
IVDICIS AETERNI TESTIFICATA THRONVM
NE QVA MANVS BVSTVM VIOLET NISI FORTE IVGALIS
HAEC ITERVM CVPIAT IVNGERE MEMBRA SVIS
VT THALAMI TVMVLIQVE COMES NEC MORTE REVELLAT
ET SOCIOS VITAE NECTAT VTERQVE CINIS

BRVTIORVM

32 *Ex faſtorum Triumph: Columna II. Pighius lacunas adimpleuit*

c. ſabricius .c.ſc. . n. luſcinus . cos. an. CDLXXI
de. ſamnItibus. lucaneis. bruttieisque. III. nonas.mart
C. FABRICIVS.C.F.C.N.LVSCINVS.II.AN.CDLXXV
COS.II.DE.LVCANEIS.BRVTTIEIS .TARENTIN
SAMNITIBVS· IDIBVS. DECEMBR
C.IVNIVS.C.F.C.N.BRVTVS.BVBVLC. AN.CDLXXVI
COS.II.DE.LVCANEIS. ET. BRVTTIEIS.NON.IAN.
Q. FABIVS. Q. F. M. N. MAXIMVS. AN. CDLXXVII
GVRGES.II.COS. DE. . SAMNITIBVS
LVCANEIS. BRVTTIEIS. QVIRINALIB
c. claudius. . . f. c. n. canIna. ann. CDXXC
cos. II. de. lucaneis. ſamnItibus
bruttieis que. quirInalibus
ſp. caruilius. c. f. c. n. maximus. II. an. CDXXCI
cos. II. de lucaneis, bruttieis. ſamnItibus. et
tarentInis
C. PAPIRIVS. L. f. ſp. n. curſor. II. an. CDXXCI
COS. II. DE. TArentincis. ſamnItibus. lucaneis
BRVTTIEISque

33 *ROMAE.Grut.f.199. N.1.*

EX. AVCTORITATE
IMP.CAES.DIVI.NERVAE.FIL
NERVAE. TRAIANI. AVG.GERMA
NICI.DACICI.PARTHICI.PONTIFI
CIS.MAXIMI. TRIBVNIC.POTEST. V
COS. V.P.P.CVRAT·VIARVM
L.LICINIVS.C.F.SVRA.IIII. VIR.IT.
M . IVLIVS. M.F.FRONTO.IIII. VIR
SEX. FLAVIVS . L.F.FALTO.IIII.VIR
CIPP. TERM. . . . . :
VIAM.TRAIANI. . . . BRVT. .
SALENTIN. . .PVBL. . . . .
BRVTTIEI. SALENTINEI. OPIDAN.
NAPETINAEI. HIPPONIATEI. . . .
RHEGINI. SCYLLAC. . . . . . .
LAOMETICEI.TERINAEI. TEMSA
NAEI . LOCREN. . . THVRIAT. . .
CVR . . . MILL . P. . . . .
. . . .

34 *Inuenta Hydrunti Neapolim translata. Grut. f.374 N.5.*

M. BASSAEO. M. F
PAL. AXIO
PATR. COL. CVR. R. P
II.VIR.MVNIC. PROC. AVG
VIAE . OST. ET . CAMP. TRIB. MIL.LEG
XIII. GEM. PROC. REG. CALABR.
OMNIB. HONORIB. CAPVAE. FVNC.
PATR.COL. LVPIENSIVM . PATR
MVNICIPI. HYDRENTINORVM
VNIVERSVS. ORDO.MVNICIP. OB
REM. PVBL. BENE. AC. FIDELITER.GESTAM
HIC.PRIMVS. ET . SOLVS. VICTORES
CAMPANIAE. PRECIS. ET. AESTIM.
PARIA.GLADIAT. EDIDIT
L . D . D . D

Sub Praeneſte, in via publica, qua Albam itur. Ex Smetio

35

T. FLAVIO. T. F. GERMANO
CVRATORI. TRIVMPHI. FELICISSIMI
GERMANICI. SECVNDI : : : : :
: : : : : : : : : : : : : : :
: : : : : : : : : : EXORNATO
SACERDOT. SPLENDIDISSIMO. PONTIF. MINOR.
PROC. XX. HER. PROC. PATRIMONI. PROC. LVDI
MAGNI·PROC.LVDI.MATVTINI.PROC.†PECVNI
. . . . DEFVNCTO . SIBI . OFFICIO . VIARVM
. . . . . NENDARVM . VRBIS. PARTIBVS. DVABVS
. . . . . XX. HER. VMBRIAE. TVSCIAE. PICENI
. . . . IS. CAMPANIAE. PROC. AD. ALIMENTA
† RVTI. CALABR. ET. APVLIAE
CVR. . . VM. TECTORVM.OPERVM . PVBL.
. . . . AED. II. VIR. FLAM. DIVI. AVG.
II.VIR . . . . Q.Q. PATRONO. COLONIAE
CERDO. LIB. PATRONO. INCOMPARABILI
CVM. FLAVIS . MAXIMINO.ET. GERMANO
ET. RVFINO. FILIS.EQVO. PVBL. ORNATIS
L. VALERIVS.ZABDAE. MERCATORIS
VENALICI. LIB. ARIES

† Manut. REG. VRBI

† Manut. BRVTT.

36 *MVTINAE, a capite ſepulcri. Grut. f.* 1098

M . C . D	FAVSTINI
M . C . D	LAVDICIAE

Infra

L. NONIVS. VERVS. V. C. BIS. CORRECTOR
APVLIAE. ET. CALAB. VENETIARVM. ET
HISTRIAE. COMES. PATRONVS. MVTINENSIVM
AQVILEGIEN. BRIXIANORVM. ET. VNIVERSARVM
VRBIVM. APVLIAE. CALABRIAEQ. VINICIAE
C. FILIAE. CAECILIANI. P. V. BIS. RATION
VRBIS. ROMAE. AFRICAE. PRAES. LVSITANIAE
CORR. APVL. ET. CALAB. VIC. PRAEF. PER
ITALIAM. LAVDICIAE. CONIVGI. SANCTISSIMAE
AC. BENIGNISSIMAE. CVIVS. VITA. MORVM. STVDIO
RVMQ. LAVDIBVS. ET. VNIVERSIS. VIRTVTVM. ANIMI
ET. CORP. TAM. CLARA. EXTITIT. VT. ADMIRABILIA
VETERIS. VETVSTATIS. EXEMPLA. SVPERARIT. QVO
MERITO. OMNIVMQ. IVDICIO. SINGVLARI. PRAE
CONIO. MATRONARVM. DECVS. ORNAMENTVMQ
EST. HABITA

SALERNI. Grut. 1094. *N.* 3

37

FANNIO. VICTORINO
V. C. CORR. LVCANIAE
ET. BRITTIORVM. OB. IN
SIGNEM. BENIVOLEN
TIAM. EIVS. ORDO
POPVLVSQ. SALER
NITANVS

RECENTIORA·SICILIAE

Quibus Regij tumuli, paucis alijs intertextis, exhibentur

P A N H O R M V S

In Baſilica, in ſiniſtro templi latere

In Mauſoleo Porphyritico, cum porticu marmorea inſititijs teſſellis inauratis, rubentibus, viridibusque et nigris variegata

1

SI FASTVS HOMINES, SI REGNA, ET STEMMATA LVDVNT,
NON LEGVM ET RECTI SIC NORMA ROGERIVS ISTIS
EST LVSVS REBVS COMITE A COGNOMINE NATVS
VIRTVTVM SIC SPLENDOR SITVS EST DIADEMAQ REGVM

VIX. AN. 59. REGNA. 23. OBIIT. 1149.

2 *In Porphyrite, cum ſenis columnis et tegmine arcuato, porticus inſtar*

IMPERIO ADIECIT SICVLOS HENRICVS VTROSQ
SEXTVS, SVEVORVM CANDIDA PROGENIES.
QVI MONACHAM SACRIS VXOREM DVXIT ABARIS
PONTIFICIS SCRIPTIS, HIC TVMVLATVS INEST.

IMP. AN. 7. MEN. 5. OBIIT MESSANÆ
1198

3 *In vrna marmoera antiqua, cui venatio inſculpta*

. OBIIT.
CATANIE.
. MCCXXII.

✠ SICANIE. REGINA FVI. CONSTANTIA CONIVNX
AVGVSTA. HIC. HABITO. NVNC. FEDERICE. TVA

In ſarcophago porphyritico omnium pulcerrimo, leonibus ſuffulto, cum eiuſdem marmoris porticu, In operculi parte anteriori in medio Diua Mater cum Filio adſidente, vtrinque Euangeliſtae ſub ſuetis ſymbolis ſimulacrum, in poſteriori, ſeu dorſo Seruator cum libro, vtrinque item Euangeliſta

4

CÆSARIS HENRICI LATET HIC CONSTANTIA CONIVX.
VNDENO LVSTRO HAC PLATEA RVGOSA SACERDOS.
FACTA DEDIT PARTV FRIDERICVM AVGVSTA SECVDV3
PRO MERITIS SACRATA TENET SIC OSSA PANHORMVS.

VIX. AN. LXI. OBIIT. M CC IIII.

In vrna marmorea, cui Guilhelmus Randacienſium dux pallio amictus oblongo, qualis eſt caenobitarum, inciſus, inſignibus appoſitus

5

✠ DVX:GVILIELMVS:ERAT:REGIS GENITVS:FRIDERICI
QVI:IACET:HIC:PRO:QVO: XPM ROGETIS:AMICI

In ſarcophago Porphyritico cum porticu candida marmorea cruſtulis in modum prioris vermiculata

6

QVI MARE, QVI TERRAS, POPVLOS ET REGNA SVBEGIT
CAESAREVM FREGIT SVBITO MORS IMPROBA NOMEN
SIC IACET VT CERNIS FRIDERICVS IN ORBE SECVDVS
NVNC LAPIS HIC TOTVS CVI MVNDVS PARVIT, ARCET.

VIX.AN.57.IMP.33. REGNI HIERVSASEM.28.ET REGNI SICILIÆ.51
OBIIT ANNO DOMINI. M. CC. L.

Ad gradus arae maioris

✠ OCTAVO.DIE INTRANTIS.MSIS APL'.COMES
LICII. GOSFRID? EX HOC.TRASIIT.SCL'O ANNO.
DNI.NR.IHV.X.CVRRETE.M.C LXX.IIII. IDIC.V. II

In dextro templi latere

In vrna marmorea

✠ *Condidit.actoris.domus.hec.ſub.marmore.corpus*
ne. ſit. Gualterio. funditus. orba. ſuo

In limbo operculi

8 ✠ *Hic. iacet.antiſtes.Gualterius.auctor.ouilis:xpiſte.tui.factus.quod.fuit.ante.cinis*

✠ *Virginis.exemplo.maiorem.tumbula. templo*
claudit.Gualterii.dum.fouet. oſſa. pii

In limbo arcae

. . . annis. de.mille.ducentis.cum.claudit. tantum.tam.breuis.vrna.virum

In arca antiqua, in cuius medio ſtemma viri circulo incluſum a binis Geniis in aere pendentibus tenetur. Infrà duo Meduſae capita, ad hoc Cerere vel Flora, iuxta alterum. Symetho vel alio flumine recumbente. In angulis Apollo & Daphnis

9 *Vgo Preſul primus. ſ3. Criſtinam exaltauit*

10 *In vrna ſtriata vndoſa*

✠.Annis. millis. decurſis.atq;.trecentis.
vi.ginis.vndenis.poſt.tpā. parturiētis.
ſanguine . ceſareo. mitis . pius.antiocheus.
panormita . iacet. hic. præſul. barthus :

In conſimili vrna, vnde epigramma xxxvii. pag. xv exhibuimus

11 ✠.Franciſcus.p̄ſul.hic.de.mundo
iacet exul.ſ.effectus. regni.
conciuis. regis.eterni ſ.cognom
cuius. antiochenus.et.huiꝰ
eſt .ortus.talis.qualis.ſtirps.im
perialis

✠. Cū . ſibi. milleuos. ann.
dederitq; . trecenos
et . natus . cētinos . xp̄s
de. virgine. denos
ſtrenuus . antiſtes . fran
ciſcus . in . orbe . ſerenus
impii . cinis . hic . clauditur
antiochenus

In limbo operculi

12 Hec.eſt requies.pauli.ciuis.noſtri.ac.preſulis diuiſconti

In capſa marmorea

12 ✠ Pontificū. norma.virtu
.tū. regula. forma.
.morū. fons. amnes. viriꝰ
.fuit . iſte . iohes
.preſul. qui.ſedis.honor
.extitit . huius . et ediꝰ
.in.cunctis.gratus.vrſina
.ſtirpe . creatus:
.cuiꝰ. in. hac. foſſa . recubāt
.finaliter . oſſa.

In vrna inſtriata. Triplex punctum, quo hoc et alia ſaxa ex aeui more diſtincta, cum nimis incommode apponeretur, in eius vicem duplex ſortiti ſunt

13 anno:milleno:nec nō:currēte:treceno
et:quarto:nēpe:tēcia:dicioñ:fluente
decēbris : mēſe : luciaq:die:veniēte
defunctus:xp̄e:fuit:archiepiſ:iſte

hūc:exaltar: tria : nobilitas : releuarū
et:morum:vita:ticiū:doctrina:p̄ita, le
cui:d̄s:q:tolle:dedit:ortū:patia:col
rogēs:cor: ſtirps:ē:vbi: prima:ſuorꝰ

In vrna ferali antiqua cum ſacrificio Veneris. Spectantur ibi inprimis volumina vetera

✠ Morte . tua . canon. leges . et . iura . quiritum .
occubuere . iacent . hoc . tumulata . loco .
tu. nicolaus . eras . tudiſco . ſanguine . natus .
panormi . antiſtes . et . cathanienſis . eras.
eugenio . et . baſila . diſcordi . pace . ruebat .
noſtra . fides . ſteterat . te . duce . concilium .
nominis. et. tituli. cumulos. et. laudis. adeptus.
vnde . tuum . texit . rubra. thiara . caput.

14

✠ obiit
m.cccc
xxxxv

K

In alia vrna *Requies vbertini de marinis preſulis panormite*

In vrna antiqua cum ſignis inciſis, ſub ara D. Carolo Borromaeo dicata

15 *In hac . tumba*
iacet . coſmas . ve
nerabil. archi
epſ. africanus
anno . dnce . inca
rnationis . m c i x
indictione nona.
m . ſeptemb. die
x

Reliquas iuniores Archiepiſcopor. memorias reliqui Inluſtri Viro Vinc Laſarinae et Vintimilliae Aſpri-Montis Baroni cuncta nouitia marmora aeue digna publicaturo. Mihi extero homini ſufficiat ea hic produxiſſe, quae priuatae delectationis officio, & apud Germanos noſtros demum exhibitura, primitùs comportaui, nec etiam conueniret ciuis ſtudia anteuertere

In maiori, et vetuſtiori vrbis campana, quae vt puriori ſono, ita certiori vocabulo ab aliјs diſtincta, nullo niſi regio Archiepiſcopiq; funere mouenda. Incolis Guzza nominatur. Carolo
16 *Vintimillia patriae ſuae ſtudioſiſſimo curante, me praeſente, non ſine periculo, exſcripta*

Anno ab incarnatione milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto indictione decima quarta fuſa panhormi rogerius sicilie italieque rex magni comitis rogerij filius me dextra bionis fudi ac diue marie dicari iuſſit

Supra D. Maria incoronata, adpicta coronatione. Petro genuflexo a ſedente Archiepiſcopo corona imponitur,
17 *Conſtantiae ſedenti ab aſſurgente datur*

Filia Manfredi Regis Conſtantia Petro
hic ſua conſorti regia ſceptra dedit

In lapide

18 HIC REGI CORONA DATVR

19 *E regione portae maioris Baſilicae, in marmore pariti adfixo*

Carolus armipotẽs quĩtus cum victor adeſſet
a Libya . dat iõ Cæſar ter læta Panhormus .
Stãt turres aurati arcus . proceresq; vocãtur
auguſtum ad ſolium. ſpectãt poſt munera ludos
ille ſacro hoc tantum templo de more vetuſto
iurauit patrias leges . et iura Sicanis.
die XII Septẽbris VIIII iñd. M. D. XXXV

20 *In aede ſacra D. Cataldi*

✠ *Egregi comitis ſilueſtri nata matildis*
nata die martis martis adempta die
viuens ter ternos habuit menſes . obiitq
hec annis dñi centum vndecies ſemel vno
et decies ſenis hac requieſcit humo

21 *In pauimento D. Mariae Marturanae*

✠ ΑΙΦΝΙΔΙωϹ ΑΡΠΥΙΑ ΧΑΛΕΠΗ ΠΟΤΜΟΥ: ΑωΡΟΝ ΑΦΗΠΙΑ. . .
ωΔΕΙΝΟΥ ΠΑΘΟΥϹ:ΚΑΝ ΤΟΥ ΘΑϹΥΝΟΚΡΥΙΨ ΕΝωϹΝΕΦΕΙ
ΛΙΘωΝΤΟΝ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ ΛΑΜΠΡΟΝ ΑΛΛΟΝ ΦωϹΦΟΡΟΝ:
ΤΗΝ ΜΑΛΛΟΝ ΑϹΤΡΑΦΑϹΑΝ ΑΝΘΡΑΚΟϹ ΛΙΘΟΥ:ΤΗΝ ΚΑ
ΤΑΚΟϹΜΟΝ ΑΡΕΤωΝ ΤΑΙϹ ΙΔΕΑΙϹ: ΤΟΝ ΕΥΓΕΝΟΥϹ ΟΡ
ΠΗΚΑ ΑΕΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΝ:ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ΖΗϹΑϹΑΝ
ΕΡΗΝΗΝ ΒΙΟΝ:ΗΝ ΓΑΜΕΤΗΝ ΕϹΧΗΚΕ ΠΑΜΦΑΕϹΤΑΤΗΝ:
ΓΕωΡΓΙΟϹ ΦΡΟΝΗϹΙϹ ΑΚΡΑ ΚΑΙ ΓΕΡΑϹ: ΑΡΧΟΝΤΙΚωΝ ΤΡΑΤΟϹ ΑΡ
ΧωΝ ΤΑΓΜΑΤωΝ: ΗΠΡΑΕωΝ ωΚΗϹΕ ΓΗΝ ωϹ ΕΙΡΗΝΗ ✠

Latinitate donauit cum ſequenti Inluſtris Doctiſſimusque Marianus Valguarnera

Repente Arpyia aſpera fati intempeſtiuam abſtulit
laborioſo morbo, & hic occuluit tanquam nube
lapide, in mulieribus ſplendentem alium Phoſphorum,
magis reſplendentem carbunculo lapide per
orbem virtutum ideis, nobilis
germen arboris et ramum pacificum, quae vixit
in pace vitam, quam vxorem habuit illuſtriſſimam
Georgius, ſapientia et apex ducum ſupremus,
Imperator exercituum mitium habitat terram in pace

22 *Supra portæ S. Petri de Balnearijs*

✠, ΕΤΕ ΛΕΙωΘΗ ΟΠΑΝϹΕΒΑϹΤΟϹΗΑΟϹ ΤωΝΑΓΙωΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΦΗΜωΝ ✠
ΑΠΟϹΤΟΛωΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΛΟΥ ΕΝ ΗΜΕΡΑΙϹ ΤΟΥ ΠΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ Θ
ΔΟΥΚΟϹ ΡΟΥΜΒΕΡΤΟΥ ΚΑΙ ϹΙΚΕΛΓΑΙ ΤΑϹ ΤΗϹ ΑΛΤΟΥ ϹΥΝΕΥΝΟΥ ΔΙΕ
ΞΟΔΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΥΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟϹ ΠΑΡΑΘΑΛΑϹϹΙ ΤΟΔ ΠΑΝΟΡΜΟΥ ΚΑΙ
ΔΙ ΕΠΙΔΡΟΜΗϹ ΚΑΙ ΠΑΡΑϹΤΑϹΕωϹ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΝΤΕΛΕϹΤΑΤΟΥ ΠΡΕϹΒΥ
✠ ΚΤΗ ΤΑΒΟΥ ΛΑΡΙΟΥ ✠ ΕΝΕΤΕΙ,ςΦΠ ΘΙΝΘΙΚΤΙωΝΟϹ ΔΕΥΞΑϹ ΘΕΑΥΤω ΔΤ ✠

Expletum fuit adorandum templum Sanctorum ac omni laude digniſſimum
Apoſtolorum Petri et Pauli in diebus praeexcellentiſſimi
Ducis Roberti & Siceliae eius vxoris,
impenſa Nicolai Leonis Filij curatoris orae maritimae Panhormitanae
et ſollicitudine et cura Nicolai ſimplicis Presbiteri
et tabellarij. Anno mundi 6589. Indictione quinta. Orate pro eo

In Palatio Regio, ad D. Petrum, élaberatiſſimi, vermiculato emblemate, operis, porphyritico marmore aliſque ſacris ornatibus inluſtre auguſtumque ſacellum. Epigramma tribus linguis, quibus, ſub illis Regibus familiar iter vtebantur, diſtinctum, Latina ſcil. cet, Graeca et Saracenica. Pari lingarum varietate et ſeptimum recentiorum epigramma legitur

23
✠ HOC: OP̄: HOROLOGII: P̄CEPIT: FIERI: DN̄S: ET MAGNIFICVS: REX: ROGERIVS:
ANN̄: INCARNATIONIS: DN̄ICE: CIↃ: C̄: XLII: CIↃ: M̄R: ĪDIC: V: ĀNI: VRCEI9: XIII: FELICIT̄

Ex ſchedis Alfonſi Roisij. Olim in S. Philippo, domus Profeſſae Soc. Ieſu. Cum verſione noua apud eoſdē nata

24 Τὴν εὐτυχῶς τεκοῦσαν ἄνδρα γεννάδα
Γεώργιον πρώτιστον ἀρχόντων ὅλων
Σεμνὴν, μονάχην εὐσεβῆ θεοδούλην
Ὁ λίθος οὗτος συγκαλύπτει τῷ τάφῳ.
Θανοῦσαν ἐν γήραϊ τῷ βαθυτάτῳ.
Ὁ δ' ἰαννουάριος εἶχεν ἡμέραν
Τὴν ἐσχάτην τε. καὶ τελευταίαν μόνην
Ινδικτιὼν δ' ὑπῆρχεν ἡ τρίτη τότε
Ἔτους διϊππεύοντος ἀκριβεστάτως
Παραδραμούσης χιλιάδων ἑξάδος,
Ἐτῶν σὺν αὐτοῖς ἑξακοσίων ὅλων.
Τεσσαρακοστῷ σὺν ὀγδοίδι πάλιν.
Καὶ χοῦν μὲν αὐτῆς ἐνθάδε κρύπτει τάφος,
Ἣν δὲ ψυχὴν φέρουσιν ἀγγέλων χέρες
Νύμφην ἄμωμον ἁγίαν τῷ δεσπότῃ
Τῷ νυμφαγωγῷ καὶ καθαρῷ νυμφίῳ
Καὶ νῦν χορεύει νυμφικῶς ἐσταλμένη
Τῶν ἀρετῶν τὸν πέπλον ἠμφιεσμένη.
Καὶ τοῖς καλλοῖς ἅπασιν ὡραϊσμένη
Καὶ τῶν θεϊκῶν ἀκτίνων πεπλησμένη
Ὡς δ' εὐπρόσιτος πρέσβις ὑπὲρ τῶν τέκνων
Λιτὰς προσάγει τῷ θεῷ παῤῥησίᾳ

Felicem matrem hominis generoſi
Georgij primi inter ceteros principes
caſtam, ſolitariam, piam, dei ancillam
lapis hic contigit in hoc tumulo,
quæ obijt in ſenectute profunda.
Ianuarius vero habebat diem
vltimum, & extremam menſis,
indictio autem tunc erat tertia,
anni accuratiſſime percurrentis,
cum tranſijſſent ſex annorum millia,
& cum ipſis eſſent ſex centum anni
et quarto cum octo etiam.
et pulverem quidē huius tumulus tegit,
verū animam habent angelorū manus,
ſponſam perfectam ſanctam domino,
ſponſam ducenti, et puro ſponſo,
Et nunc choros agit, vt ſponſae, ſuccinta
induta virtutum peplum.
et omnibus pulcris rebus decorata,
et diuinorum radiorum plena,
vt legata quae facilem habet acceſſum filijs
preces fundit deo confidens

MONS-REGALIS

In celeberrimo eius templo maiori, vtriuſque Teſtamenti hiſtorijs ſcitè teſſellato, alijsque ornamentis inſignito, regiae Guilhelmi II pietatis perenni monumento. Ad feneſtras ſacelli S. Sacramenti, in pauimento nigro, literis ex teſſellis aureis incruſtatis

25

✠ HIC REGINAIACES REGALIB;
EDITA CVNIS: MARGARITA TIBI
NOMEN QVOD MORIBVS VNIS:
REGIA PROGENIES PER REGES DVCTA
PROPAGO: VXOR REGIS
ERAS: ET NOBILITATIS IMAGO:
SI TACEAM QVIBVS IPSA RE
PLES PRECONIA MVNDV̄: REGĒ
W. SATIS Ē PEPERISSE SECVNDV̄:
✠ VNDETIES GENITV. DECIES. V.III. TRI
BVS ANNIS: POST NOMINEM: XP̄M.
MIGRAS NECIS ERVTA DAMPNIS:
LVX EA QVA POPVLIS DANT PETRI
FESTA CATENE: HIS TE: DE NEBVL
TVLIT AD LOCA LVCIS AMENE:

✠ hic tua rogeri-dux quondā
tempore patris: foſſa tenet tu
mul9 tumulo con termina patri:
undecies centum decies. vi. his annos:
magis anno: migras poſt xpm
natum ſub herode tyranno
✠ iungeris hic frī princeps henri
ce ſepultus: quam tibi iunxit
amor eadēq; modeſtia cultus:
mille. decem decies. decies. vii.
datus annus: te tollit. poſtquā
carnem pius induit agnus:
✠ det requiem natis et matri
rex pietatis: teq beet. fatis.
rex vnica ſpes tribulatis:
rex cui larga datis. manus.
erogat omnia gratis: rebus
honeſtatis rex par. xpi. beatis:

Inibi, in oppoſito ſacello in pila marmorea

37

HIC. CONDITA. SVNT. VISCERA
S. LVDOVICI. IX. REGIS. FRAN

In medio eiuſdem ſacelli, in vrna cum porticu marmorea, lapillis aureis diſcolaribusque vermiculata.
In vicino porphyritico ſepulcro Guilhelmus I. Malus Boni pater cum Margarita vxore
ſine tituli honore conditur

28

Giuilelmo. II. cognomento. bono. regi. siciliae. qui. vixit. annos. XXXXVI
templum. hoc: virgini. dei. genitrici. ſtatuit
coenobium. illi. coniunctum. extruxit
magnificentiſſimis. donis. et vectigalibus. ditauit
montem. regalem. a. lucio. III. pont. max. metropolim. conſtituendam. iuuauit
siciliam. tributis. leuauit. pacis. et. iuſticie. cultor. fuit
vt. iuſtiſſima. ſic. ex. ſententia. ſemper. bella. confecit
ſanctam. ſedem. apoſtolicam. contra. eius. hoſtes. omni. ope. et. conſilio. iuuit
obijt. anno. ſalutis. ∞ CXXCIX
don. ludouicus. de. torres. archiepiſcopus. ne. tantus. rex. ſine. honore. iaceret
principi. optimo. et. religioſiſſimo. p. anno. iubilei. ∞. D. LXXV

THERMAE. *Ad Praeterium in tabula*

29

✠ EN ΗΜΕΡΑΙC ΡΟΓΕΡΙΟΥ *In diebus Rogerij*

ΑΥΓ. . . . . . *Auguſti*

PACTAE. *In aede maiori*

30

✠ HIC IACET. CORPVS NOBILIS DNE. ANDI
LASIAE. REGINE. MATRIS. SERENISSIMI. DNI. RO
GERII. PRIMI. REGIS. SICILIE. CVIVS ANIMA
PER MIAM DEI. REQVIESCAT. IN. PACE. AMEN
M CXVIII

MESSANA

In foro Auſtriaco, in tropaeo Ioannis Auſtriaci, in cuius faſtigio ſtatua aenea Victoris equeſtris conculcantis laeuo equi pede Solimanni caput. In baſi marmorea aere concluſa Victoriae titulus perſcriptus. In reliquis tribus lateribus eius fortia geſta in aere inciſa. In infimis lateribus epigrammata ſubſequentia adiecta. Praeſente Placido Reina Med. et Philologo Doctiſſimo exſcripſi

OANNES AVSTRIVS CAROLI V. SEMPER AVG. FIL. PHILIP. REGIS
R. TOTIVS CLASSIS IMP. SVMMA OMNIVM CONSENSIONE
ECLARATVR. IS IN HOC PORTV MAMER. CCVII LONGARVM
IAVIVM. VI. Q MAIORVM TOTIVS FOEDERIS CLASSE COACTA AD
VI CAL. OCT. E FRETO SOLVIT AD ECHINADAS INS. HOSTIVM
VR. NAVES LON. CCXC ANIMO INVICTO NON. OCTOB. AGGREDITVR
NAVDITA CELERITATE INCREDIBILIQ VIRTVTE TRIREMES
CXXX CAPIT XX PARTIM FLAMMIS ABSVMIT PARTIM MERGIT
ELIQVÆ VIX EVADERE POTVERVNT HOSTIVM AD XV. M. CÆDIT
OTIDEM CAPIT CHRIST. CAPTIVORVM AD XV. M. IN LIBERTATEM
SSERIT ET METV QVEM HOSTIBVS IMMISIT CHRISTO SEMPER
VSPICE REMP. CHRIST. LIBERAVIT AN. M. D. LXXXI
IESSANAM IIII. NON. NOV. VICTOR REVERTIT INGENTIQ
OMNIVM LÆTITIA TRIVMPHANS EXCIPITVR AD GLORIAM
RGO ET AETERNIT. NOMINIS. PHIL. REGIS TANTÆQ VICTORIÆ
MEMORIAM SEMPIT. IOANNI AVSTRIO FR. B. M. FORTISS
FÆLICISS. Q. PRINCIPI

S · H · Æ

S . P . Q . MESSAN. P

PATRIBVS CONSCRIPTIS
CHRISTOPHORO PISCIO. IO. FRANCISCO BALSAMO
DON GASPARE IOENIO ANTONIO ACCIARELLO DON
THOMA MARCHETTO FRANCISCO RHEGITANO
M D LXXXII

Inferius in lateribus circumſcripta

GESTA FIDEM SVPERANT ZANCLE NE LONGA VETVSTAS
DELEAT HOS VVLTVS FINXIT IN AERE TVOS
HOSTEM HORIS BINIS SVPERAS DATVR AERE COLOSSVS
NVNC EAT ET FACTIS OBSTREPAT INVIDIA
IAM SATIS OSTENSVM EST QVO SIS GENITORE CREATVS
AFRICA REGNA PARENS IPSE ASIANA DOMAS
NON SATIS VNVS ERAT VICTO TANTO HOSTE TRIVMPHVS
ESSE TRIVMPHATOR SEMPER IN AERE POTES

In templo maiori, in choro

32 IMPERIO PRAESTANS FORMA CORRADVS ET ARMIS:
PROMERITIS CINERES DAT TIBI ZANCLA TVOS.

33 HIC REGVM SOBOLES, FEDERICI ANTONIA CONIVX
SICANIAE REGINA IACET. THVS ZANCLA SVPREMO
DAT CINERI. ET RAPTAM FLORENTIBVS INGEMIT ANNIS

34 ALFONSVM LIBITINA DIV FVGIS ARMA GERENTEM,
MOX POSITIS QVAENAM GLORIA FRAVDE NECAS

Inibi, in alio ſacello

35 PRESVL GVIDOTVS IACET HIC CRISTICOLA TOTVS
HOC MERVIT VITA VT MORERETVR ITA

In ſublimi turri templo adpoſita, literis ex pumice Aetneo incruſtatis

36 GRAN MERCE A MISSINA

In S. Franc. in marmorea vrna

37 *Sep. ſereniſſimi. frederici. regis. aragonie. sicilie. q. obijt. ãno. đ. 1375. x5ª ind.*

38 *Inferne in tabula*

Federico Aragonio Siciliæ
Regi huius nomini tertio
eiuſq. matri. Eliſabetae
filijſq, Guillelmo. ac Ioãni
Randacienſi Duci
principibus benemerentiſs.
Ioannes Vega Prorex ſepulcrum
erexit. M.D.LIIII

39 *In S. Ioan. Bapt. Equitum S. Ioannis Hieroſolymitanorum*

D • O • M

D. Franc. Maurolyco patricio Meſſanen. ex clariſs. Marulorũ familia abbati D. Mariæ a. partu. viro chriſtianae pietatis et rerum occultarũ veteribus patr ibus et philoſophis comparando Mathematicorũ omnium doctorum conſenſu fa cile principi. qui ea ſtudia pene extincta in lucem reuocauit ſcriptorum ſuorũ multitudine illuſtrauit auxit propagauit viteq; innocentia exornauit, adeo vt eius tanq̃ oraculũ viſendi conſulendiq ſtudio, vndiq etiam a remotiſſimis mundi partibus conflueretur
D. Fran. Foreſtæ & Sti Georgi Baro. & D. Silueſter. D. Theolog Abbas Roccæ Amatoris Maruli fratres patruo benemerentiſs. ſimul. pro tempore anguſto P. donec aliud anguſtius dignum virtute et meritis eius erigatur vix. ann. LXXX. *mens.* X. *d.* V. *obijt.* XI. *Kal. Aug.* ∞. D.LXXV

Te quoque Zancla tulit Maurolyce ne ſit in vno
clara Siracoſio Sicelis ora bene

In abaco ſarcophagi

Te pietas te religio te dia matheſis
extinctum Sophia te quoq; fleuit amor
Parnaſſi et diuæ deſertis fontibus udis
hic oculis ſciſſis hic genuer̃ comis

Archimedes dixit centrũ in tricono Maurolyc⁹. vero in piramidis quadrante relinquere ad baſim de faſtigio trientem

Ibid. vidi, ſed non exſcripſi. Deſiderante enim Ioſepho de Balſamo viro Generoſo Magnanimoque, Mamertinorum Patre Conſcripto, ut finito repetito itinere labores mei Siculi publico aere ibi vulgarentur, ex itinere ergo redux demum exſcribendum conſtitui, Panhormi verò cum edendi eſſent, ex Bonfiglij Meſſana lapides adſcripſi, etſi perperam, ut apparet, a typographo expreſſos

40

Ἐνταῦθα Λουκᾶν κλεινὸν Ἀρχιμανδρίτην
Ταῖς ἀρεταῖς λάμψαντα, φωσφόρῳ ζαὴν
Πολλοῖς φανέντα πρόξενον σωτηρίας
Μόνῳ θεῷ ζήσαντα τὸν πάντα χρόνον,
Καὶ σῶμα νεκρώσαντα, καὶ πρὸ θανάτου
Ἔκρυψε λάρναξ, ὥσπερ ἥλιον νέφος.
Τῷ πρὶν καλανδῶν μαρτίου μηνὸς τρίτῳ
Ἐξ χιλιάσι τῶν παρελθόντων χρόνων
Ἴσαις δ' ἑκατοντάσιν ἀδαιμόνεσι.
Καὶ σὺν δεκαπεντάσιν ἐννομένοις,
Καὶ ὦ κορυφὴ, καὶ πάτερ τῶν πατέρων
Νῦν ὡς παρεστὼς ἀμέσως τῇ τριάδι,
Καὶ τὰς ἀμοιβὰς τῶν πόνων δεδεγμένος
Μνήσθητι παίδων πνευματικῶν ὀδύναν
Ὀξιλεῶν τὸ θεῖον ὑπὲρ σῶν τέκνων.

Hic Lucam inclytum Archimandritam,
Qui virtutibus ſplenduit Luciferi inſtar,
Multisque apparuit cauſa ſalutis,
Et ſoli Deo vixit tempore toto,
Et corpus mortificauit ante mortem,
Abſcondit vrna, tamquam Solem nubes
Tertio ante Calendas Martij menſis.
Erat autem dies Sabbati, hora verò tertia,
Sex millibus præteritorum annorum,
Aequalibusque centenarijs dinumeratis
Cum alijs annis octoginta octo.
Sed ò Vertex & Pater Patrum,
Nũc quippe qui ades ſine medio Trinitati,
Et retributionem laborum recipiens,
Memorare filiorum ſpiritualium dolori,
Propitium numen reddens pro filijs tuis.

41

In S. Dominico

Τὸν ναὸν ὅστις τοῦτον εἰσίεις ξένε
Δεῦρο πρόσελθε τοῦ δὲ τάφον σκόπει
Ἀνδρὸς, ἔνδον τὸ κλέος μέγα φέρει.
Ἐκ μὲν γένους γὰρ οὗτος εὐγενοῦς ἔφυ
Τῆς πατρικίων ἐκφυοὺς ῥίζης κλάδος
Συγκλητικῶν τε πατέρων, καὶ πλουσίων.
Ἐκ δ' αὖ ψυχῆς πέφυκεν εὐγενεστέρας
Πάσαις πατρίδα ἀρεταῖς κεκασμένης
Ἐκάλλυνε δὲ τὴν φύσαν προαιρέσει,
Καὶ κατεκόσμει λαμπρότητα τοῦ γένους
Τῶν ἀρετῶν χάρισι πάντας τρόπους.
Καὶ οὐδὲ πλοῦτος, οὐδὲ λαμπρότης γένους
Οὐκ ἀρετῶν χάριτες, οὐ δόξα ζωῆς
Ἴσχυσαν αὐτῷ τοῦ τέλους πεφθακότος
Θάνατον ἀμύνασθαι, τὸν βροτοκτόνον
Ἀλλὰ φθάνει, καὶ τοῦτον ἀναιρεῖ τοῦ μέσου
Καὶ τῷ παρόντι κατακαλύπτει τάφῳ
Καὶ σπλάγχνα τήξει τῆς ταλαίνας συζύγου
Στέρησιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ λυπουμένης
Καὶ τὴν μόνωσιν, πρὸς δὲ τὴν ἀτεκνίαν

Hoſpes qui hoc templum es ingreſſus
huc accede, huius intuere ſepulcrum
hominis, intus magnum fert decus
nam ex genere hic ortus eſt ingenuo,
patritiæ excellentiſſimæ ſtirpis germen
Senatorumq; parentum et diuitum,
natus autem animo præſtantiori
patriam omnibus virtutibus ornante,
pulchrius reddidit ingenium conſilio,
ornauitq; generis ſplendorem
virtutum gratijs omni ratione
neque diuitiæ, neq; generis claritas,
nec virtutum gratiæ, nec vitæ gloria
potuere ipſi, anteuertente fine,
mortem propulſare homicidam,
anteuertit ergo, & ex medio ſuſtulit,
et præſenti abſcondit ſepulcro
et miſeræ coniugis viſcera macerauit
dolentis ob optimi coniugis orbitatem
et ſolitudinẽ, inſuper et ob filiorũ inopiã

Γείτονες αὐτὸν δακρύουσι, καὶ φίλοι
Ζητοῦσι τὸν τροφέα, πτωχοὶ, καὶ ξένοι
Ἀλλ' οὐδὲ τὰ δάκρυα τὰ τῆς συζύγου
Οὐ τοὺς ὀδυρμοὺς τῶν φίλων, καὶ τῶν ξένων
Θάνατος ᾤκτειρησεν, ἀλλὰ παρεῖδεν
Ἔχει γὰρ ἀμειλίκτως, οὐδένα κατοικτίρας
Σὺ δ' ὅστις εἶ, καὶ τόνδε τὸν τάφον βλέπεις
Τούτου βάρος κατέχοντ' ἔνδον, μάνθανε
Τοῦ τεθνεῶτος ὑπερδ' ὅλου προφρόνως.
Ὅπως λύσιν εὕρηται τῶν ἐπταισμένων
Καὶ στάσεως λάχοιτο τῆς δὲ βελτέρης
Ἐν τῇ ἐπικρίνουσι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τρίτῃ κρίσει.
Τοῦ γυροκόσμου χιλιοστὸν ἑξάκις
Σὺν τοῖς ἑκατὸν ἀκολουθοῖσιν ἑπτάκις
Χρόνοις πάλιν ἐν τοῖς δὲ προστεθημένοις
Ἐννάτῃ ἡμέρα ἦν Ἰανουαρίου
Καὶ δέκατος καὶ πρώτη συνισταμένη
Ὅταν ψυχὴν δέδωκε χερσὶν ἀγγέλων

vicinum illum lacrymantur et amici,
quærunt altorē pauperes, atq; hoſpites.
Sed nec lacrymas coniugis,
nec querelas amicorum atq; hoſpitum
mors eſt miſerata, ſed ſpreuit;
acerbe enim ſe habet, nullius miſerans.
Tu vero qſquis es & hoc intueris ſepulcrū,
quod huius intus ſeruat pondus,
vt abſolutionem inueniat peccatorum
et ſtationē ſortiatur meliorem
in iuſto Dei iudicio . . .
circularis mundi milleſimo ſexies,
cum centum conſequenter ſepties
annis iterum ſex hiſce adiunctis.
nona dies erat Ianuarij,
indictio prima autem exiſtente,
quādo animā dedit manibus Angelorū

In D. Maria de IESV Franciſcanorum de obſeruantia, primo ab vrbe lapide, humi ſtratus

41 MILES.FORTISSIMVS.HAC. INVICTISSIMVS NOMINE. BARDAXI. CVM HIC.IACET VXORE.SVA .ET FILIO 1495

42 *VI à Meſſana lapide in S. Maria de Mili. Ex Hiſtoria Meſſanae*

Iordanus Rogerij Comitis Filius, qui quantus fuit inuictus conſilio, auctorque domeſtice libertatis, ipſa deuicta a Barbaris Sicilia demonſtrat.
occidit Syracuſis tandem hic tumulatus iacet. Anno D. M X C I I

CATANA

In templo maiori, in choro

In ſarcophago marmorea multis bene expreſſis ſtatuis antiqua. Viſitur ibi Rex barbatus ſedens binis mulieribus vtrunque eius latus claudentibus leges ferens. Has vtrinque nudus ſequitur, inferius verò venatio

43 REX FIDERIC9

D . O . M

Fridericus . I . siciliae S. rex ioannes. eius filius. ludouicus. fridericus frater. et heres. maria. eiuſdem. friderici. coniux fridericus. quoq; infans. martini. primi et mariae. reginae. filius. hoc vno. conduntur tumulo

44 *In alia arca*

D . O . M

Conſtantia Petri IIII Regis Aragonū filia ac Friderici III vxor Catanæ obijt. anno Salutis 1363. quam commodius ac ornatius R. D. Doctor Philippus Iordi Regius ac Generalis viſitator omnium eccleſiarum totius Regni Siciliæ anno 1603 menſe Iunij huc honorifice tranſtulit

Ibid. olim, in tabula deſtructa. vidit Marius

45 *Fecilius Lullius Catanenſis*

Eſt hec vita breuis ſtimulis circundata ſeuis
qui ſe credit ei torpet amore Dei
Heu Fortunatus Rani dux ſtirpe creatus
preclara titulo clauditur hoc tumulo
Hic patrie ſcutum fuit audax pectore tutum
non hoſti tribuit terga ſed inualuit
Hinc cenſu cultu fuſit quoque vultu
prefulgens ſpecie candidius glacie
Huic neptis regis diuine conſcia legis
vxor Adeliſia ſobria, caſta pia,
Omnia ſed mundi ſibi nil valuere ſecundi
quin patris fieret floſq veluti aderet,
Exuit a membris animam poſtremo Nouem-
deteſtanda dies cui dedit ipſe quies bris

In S. Franciſco in choro, in tabula cum

D.N̄.CHRISTO

46

✠ XPS:VINCIT:X̄PS:REGNAT:X̄PS:IMPERAT:
XPS:AB:OMNI:MALO:NOS:DEFENDAT:✠

Infra ſupra arca, cum Alionora moriense, cui
S. Ludouicus Fr. habitu baculoque
pontificio benedicit

illuſtris:regina:iacet:ſic:alionora:cui:ſacra:c'a
ra: dedit:habitum:quam:frater honorat. S:lo-
douicꝰ

Ibidem haec circumſcripta

✠ *Sicanie:regina:iacens:hic:alionora:regum:nata:parens:coniunx:inſignis:honora:heu caruli:*
petri: friderici: ſancte ſororem
accipe:condignam: lodouice:p̄cando:priorem:quamuis:arene:nicolai: migrauerit: ede: catanie:
ordinibus:deuota:ſuis: ſidus bene:mite:hic:iacet:iſpicite petri:franciſci ſiſtere:ſede

47 *Mille ab vrbe paſſibus, in S. Maria Nouae Lucis*

Cathanie noua lux oritur ſiculis noua ſurgit
regula par heremo prior aurea vita reſurgit
cepit opus perfecit ouans patres aliis huc traxit ab oris
ſtrennus Artalis patria cuſtodia gentis
iuſticie preſes inſignis imago parentis
fluxerunt M. ſimplex. X ſeptem. C. tria ſoli
huius poſt partum virginis ore poli

LEONTINI

In choro S. Mariae de IESV Minor. de Obſeru. Agathinus Caſtilionius Canonic. Leont. et Protonotarius Apoſt: V.C. ſuauiſſimus doctiſſimusque meus hoſpes exſcripſit, ego vidi

48

Mortis victori CHR̄ M̄riq eiꝰ Me. V
viator. mane. nō. lōga. erit. mora
lege. me. et. tace. sōnū. ne rumpas: quieſcit hic.
herois illa. leonora. branci fortia
aragonia. familie. ſexq decus. ſurget
mox. ea. cū beatis. tu hic. merēti. da
violas. dic. vale. atq. abi. feliciter
vix. an. xxii. obiit. 1578

49

In S. Franc. in choro, cum alijs eius familiae monumentis

Blaſcus . cram . magna . cretus . de . ſtirpe . barreſa . militeli .
dominus . regis . et . acer . eques . hoc . mea . ſarcophago . leonora .
piiſſima . coniunx . condecorat . corpus . ſpiritus : aſtra . tenet .

50

NEETVM

In aede maiori, conſcripta a Io. Auriſpa Neetino, Laur. Vallae doctore

✠ *Naturā : rerū : coelos : qi : nouit : et : aſtra*
et : multis : cecinit : qi : ſua : fata : pri⁹ :
hoc : tam : agnini : dñi : teg : oſſa iohannis :
nam : mēs : ſe : adiūxit : venerat : ūde : ioui :
mille : quater : cētū : denis : fuit annis et : vnis :
criſticolis : coeli : cū : rapuere : virū :

In S. Franciſco. In tab. parieti infixa. Nicolai F.

51

Queris Mathei Specialis buſta Iohannis
oſſa viri fortis iſte coloſſus habet .
magnanimi intrepidi clari Mauortis alupni
tanta ſub exigua condita virtus humo
hicce camerlingus regis ſimul omnibus iſtis
illi quod tantus contigit adde pater

Ibid. in vrna marmorea

52

Magnificus. Specialis. heros. iacet. hic. Nicolaus. Trinacriae
tumulis . ditior . euge . lapis . diuinos . oneres . ſpe
Speciale . ſepulcrum . Sicelidum . ſpecimen . tam . ſpeciale de
cus . Neſter . conſilio . quem . vis . virtute . Catonem . hunc . Quintum
Fabium . pro . granitate . puta . Pro . regemq . tribus . luſtris .
videre . Sicani . nam . tot . idem . Regis . ſuſtulit . ille . vice
M.CCCC.XXXX.IIII. Magnificus . dominus . Nicolaus . de . Speciali
obijt . XIII. Februarij

In plano D. Ioannis, conſcripta à Io. Simone Landolina S. Th. D

53

Anno ab vrbe condita
cccxxxvi.
olimpiadis Lxxx. A. iii
C. Nouitio Rutilio et
L. Minutio Carutiano
Coss.
mænia traducta, patriæ
a Ducetio Rege Sicularum
vrbium donis ingentibus
quadratisq ſaxis erecta
ne vetuſtate corroſa
funditus ruerent ſub
Catholico atq. potentiſs.
rege Philippo iii. Ioanne
de xxmillijs . Hieracij
Marchione iterum Pro
rege aere pp. politiori
formae ſunt reſtituta
A. D. CIƆIƆ. CVI.

54 *In S. Matheo, in tab. marmora* 55

D O M

VIricus Zahradecius de Zahradeck in Krattay et Strat. anno ſuæ ætatis. 16. noſtra ad littora ſocio cum Barone properans, precurſoris munere fungens inde primum ad æthera commigrauit, eius vero exuvias breuior hic tumulus arripuit. año incãr. dñi. 1610. 9e. indỏs de menſe 8bris

D O M

Bernhardus. Liber Barbo de Virben & Freudenthal dominus in Freudenthal et Goldenſtein, ætatis annum 17. agens noſtram hanc ad vrbem accedens hinc Melitam profecturus maligno humore prauoque ſidere laceſſitus breui temporis interuallo huc intempeſtiue cecidit anno ab incar dñi 1610 9e. indỏs de menſe octobris

56 *Ibid. in alia tab.*

Par fuit amborum virtus par clara propago
parque ætas morbo ſuccubuere pari

DREPANVM

57 *In S. Dominico, in choro*

Anno dñi. M.CCC.XVIII
Manfredus Infans, Federici Hiſpaniarum
Regis filius, Drepani obiẽns, hanc ædem ſibi per
eunem domum elegit, fratres ordinis Præ
dicatorum non ſolum ſui corporis cuſtodes
verum regios capellanos confeſſoreſq; effecit

M A Z A R A

58 *In tauola lignea antiqua, vbi Rogerius ſub vmbrella, tracuio Muſicorum choro, ad S. Baptiſmum deferendus depingitur*

Rogerius. Federici II. et Aleonoræ Regi
næ filius hic Maz ortus & renatus
año MCCCXVIII. d. VIII. Mai
Rei notam in lucem edidit Nic. Ant.
Alfonſi de Federicis Maz^us. patr'. MDVIII

PETRA-PERTIA

59

Laure hic buſta iacet Barreſe ſtirpis alumne. quam fati impietas ſuſtulit ante diem. non Daphnis lauro vatis non Laurea Tuſci. ſic celebris maius Tercia numen habet heu dolor in lacrimas ne ſolvite corda parē tes. ſi breuis eternam contulit arca diem ∞ Barreſia hec adhuc virago teneris ſub annis et adhuc virgo migrās conditur hic. año. xp̄i. M. D. XXXII. forma et moribus egregijs

Iuſſu et fortunis illuſtris herois don Mathei Barresij primi huius cognominis marchionis extructum eſt opus in quo conditur heroa hec Laurea eius natarum et ex Beatrice Aſſorenſium domina natarum altera neptis Hieronima et Leonora puellule inſuper et Antonia Buxemar. dña ipſius nurus

Ibid. in medio chori, in ſarcophago marmoreo caeruleo

60

D. dorotheae. barreſiæ
ſanctę. pau. principi. petrapertiæ
II. principi. buterae. III. vt
quae. viuens. romae. et
neapoli. regiam. perſonam
pro. dignitate. geſſit
et apud. regem. regij
filij. mox. philippi
III. domini. quod
ſupremum

decus. eſt. altera. veluti
mater. moribus. atque
educationi. praefecta
excelſæ. munus. fidei
ſumma. expleuit.
fidelitate. et
obſequio. magnos
inter. hiſpaniar.
proceres
numerata

In tranſuerſo latere

suis. idem. poſteris. gloriae
claritatisq; . veſtigium
reliquit. mortua. nunc
poſt. honorum. tot.
decurſus. nemini;
siculorum. antea
cognitus. si. non
illuſtri. vt. par
honeſto
tamen

sita. sit. loco. fabritius
brancifortius. barreſius. et
ſanta. pau. tantæ. matris
filius. vnicus. pietatis
et. reuerentiae
monumentum. p.
anno. CIƆ. IƆ. XC
vixit. an
LVIII

CASTRVM-BONVM

Ad S. Franciſci. Miſit Franciſcus Vintimillij Comes, Hieracij Marchio, & Caſtri-Boni Princeps ex Normanna Siciliae olim regnatrice gente per Serlonem Rogerij Comitis Fr. deſcendens

HIC SITVS EST IOANNES VINTIMILLIORVM COMES HIERACENSIVM PRIMVS MARCHIO.

NONVM AGENS ANNVM VITRICVM EIVSQVE PRÆSIDIVM EX BONORVM SVORVM POSSESSIONE IN QVAM TVTORIA AVCTORITATE DOLO MALO INVASERAT PAVCORVM COMITATV DEIECIT PROPVLITQ.

IN SICILIA NONDVM XIIII. ÆTATIS ANNVM PRÆTERGRESSVS CVM MARTINVS REX MVNITISSIMARVM CIVITATVM OPTIMATVMQ. PLVRIVM DEFECTIONE PREMERETVR, PRINCEPS IPSE TVENDÆ REGIÆ MAIESTATIS EORVM FVRORI RESTITIT PROGRESSVSQ REFRENAVIT.

XXIIII. ANN. AGENS CVM IN SARDINIAM CVM MARTINO REGE MARTINI FIL. TRAIECISSET IMPERIO IN EXERCITV REGIO SIBI DELATO ET VIVO ET MORTVO REGI SVO OPERAM DEDIT REBELLESQVE OMNIA EVERTERE AC DIRIPERE CVPIENTES DELEVIT REGNVMQVE PACAVIT.

ALFONSVM V IN NEAPOLITANO BELLO SEQVVTVS SFORTIAM COTONIOLAM AD FLVMEN CLANIVM DISIECTIS EIVS COPIIS FVGAVIT. POST MARITIMAM CLADEM A REGE ACCEPTAM SEMEL ATQVE ITERVM IACOBVM CAVDOLAM REGINAM ISABELLAM EIVS EQVITATV FVNDITVS DELETO ET PATRIARCHAM AQVILEIENSEM AB OBSIDIONE CAPVAE ARCVIT. PLVRIBVSQ CIVITATIBVS CAPTIS CAPVA DEFENSA SOLVS IN MAXIMIS ANGVSTIIS REGNVM REGI MAIESTATEMQ CONSERVAVIT. RENATVM ANDEGAVENSEM AB OPPVGNATIONE NEAPOLITANAE VRBIS AD QVAM PARATISSIMIS COPIIS CONTENDEBAT AVERTIT TERRVITQ. IN PROELIO AD TROIAM COMMISSO ALFONSO DEXTRVM CORNV IN ACIE OCCVPANTE IPSO LAEVVM TENENTE COMMVNICATAQ SECVM REGIA GLORIA NON MINIMAM VICTORIAE PARTEM EIVS VIRTVS SIBI VENDICAVIT.

VEXILLIFER S. ECCLESIAE NON SEMEL DIVERSIS TEMPORIBVS CREATVS FRANCISCVM SFORTIAM ET IACOBVM PICCININVM ALIOSQ DVCES FORTISSIMOS VIRTVTE ET SCIENTIA REI MILITARIS SVPERAVIT SAEPIVSQ FVSIS AC PROFLIGATIS EORVM COPIIS VIRIBVS FRACTIS AFFLICTAS FORTVNAS OPESQ. PONTIFICVM ROM. SVBLEVAVIT AGRVM PICENVM CIVITATESQ PLVRES IIS RESTITVIT LIBERTATEMQ ECCLESIAE ROM. AC DIGNITATEM TVTATVS EST.

ITERVM IN SICILIA SIRACVSANAE CIVITATIS MOTVS FORTITER CONSIDERATE SAPIENTERQVE SEDAVIT PAVCORVMQVE FACTIONIS PRINCIPVM SVPPLICIO NOBILISSIMAE CIVITATIS TOTIVSQ FERE REGNI PERNICIEM AVERTIT.

IN ORIENTE INSTRVCTISSIMO TVRCARVM IMPERATORIS EXERCITV CAROLVM PRINCIPEM ACARNANIAE GENERVM SVVM AVITO AC PATRIO PRINCIPATV SPOLIARE CONTENDENTIS PAVCIS COHORTIBVS PLVRIBVS PROELIIS DISSIPATO AC DELETO EIVS IMPERATORIS CONATVS REPRESSIT CAROLVM PROPE PERDITVM IN PRISTINVM STATVM DIGNITATIS CONFIRMAVIT EREXITQ.

IN AFRICA EIVS OPERA VIRTVTE CONSILIO ALFONSVS VSVS AD GERBINORVM PONTEM REGE MAVRORVM BOPHERIO TVRPISSIME PVLSO INNVMERABILES PENE EIVS COPIAS PROFLIGAVIT ADITVMQ AD ILLIVS REGNVM SIBI PATEFECIT.

REGNVM SICILIENSE IN QVO ETIAM MAGNI ADMIRATVS MVNVS AMPLISSIMVM GESSIT REGNVMQ NEAPOLITANVM PROREGIA DIGNITATE REXIT GVBERNAVITQ.

LX. CVM HOSTE CONFLIXIT TOTIDEMQ VICTORIAS REPORTAVIT.

QVAE OMNIA SALVA ATQ INTEGRA SVORVM REGVM MAIESTATE EORVMQ. SOCIIS ATQ. AMICIS INTEGRIS SCIENTIA VIRTVTE AVCTORITATE FELICITATE ADMINISTRAVIT GESSITQ. SVIS OPIBVS PATRIMONIOQ. PLVRIBVS OPPIDIS SVIS DEVENDITIS REGIOS EXERCITVS IN BELLORVM ANGVSTIIS SVSTENTAVIT.

VIX. ANN. XCI.

MELITA · INSVLA

CIV·ITAS.NOVA.VALLETTA

In templi maioris conuentualis, vt vocant, ſubterraneo S. Crucifixi ſacello, ſepulcro Magnorum Magiſtrorum. Titulum fecit F. Oliuerius Starquei Britannus & locumtenens
63 *di Turcopliero*

D . O . M . S

ILLE ASIÆ LIBYÆQ PAVOR TVTELAQ QVONDAM
EVROPAE EDOMITIS SACRA PER ARMA GETIS
PRIMVS IN HAC ALMA QVAM CONDIDIT VRBE SEPVLTVS
VALLETTA ÆTERNO DIGNVS HONORE IACET

Tantam tanti viri memoriam tantumq; Hieroſolimitano militi virtutis ſtimulum prius humi iacentem F. Ludouicus de Mailloc Sacquen ville et F: Io de Soubiron Ariſat in eminentiorem hanc lucem erexere

anno d̃ni M D XCI

PANHORMI, admodum recens, poſtquam diu innota latuerat, reſtituta. Proſtat ad D. Mariam de Pinta

A . AGRILO . A . F . ASPRENA . .
A . PINNIVS . MAXIMVS
EX TESTAMENTO PINNI . . .
CLaRISSimo MI . . . .

GEORGI GVALTHERI
AD ANTIQVAS TABVLAS
ANIMADVERSIONES

CAPVT I. Imperator quid, qui ad Imperium deuenerit, quid in lapidib. ſignet. Caeſares. Error Spartiani. Principes iuuentutis, Senatus. Feminae Caſares. Caracallae vita. Auguſta quae. Trib. Pot. an Magiſtratus. & in quo conſiſtat, cur Impp. eo titulo uſi. Tribuni pleb. ſub Impp. Proces. unde & quando, ornamenta. Priuati cur non triumpharint. Pro. cos. Propr et Praetorum confuſio. Qui Impp. eo titulo delectati. Indulgentiſſimus. Titulorum luxuries. Principes. Domini titulum qui voluerint, et qui ſpreuerint. Fabia gens. Feminis an cognomina.

IMP.) priſcis *Praetor*, hinc *Praetoria cohors*. Græcis *στρατηγός* eiuſque *conſiliū* *στρατήγημα* dictum. Geminae antiquæ ſignificationis uocabulum: modo enim cuiuis *exercitus moderatori* competit, cui ſuis auſpicijs belli gerendi ſummam populus tradidiſſet. modo *victori*, qui lege iuſſo caeſorum hoſtium numero, *Appiani* aeuo ſub Hadriano X. M. adimpleto, militum adclamatione hoc nomen emeruiſſet. Eius *imperium* aut *ciuile* eſt: & ſi *conſulare*; *conſul*, ſi *praetorium*; *praetor*, ſi *dictatorium*; *dictator* appellatus, aut *militare*, & tunc proprie *Imperator*, id eſt, *adminiſtrator belli gerendi*. Cic. de Orat. *Caſtrorum Imperator duxque hoſtium*. In Catil. *Victor et imperator omnium gentium populus Romanus*. Pro Domo. *Sibi maximum nomen*, Scipio apud Liu. *imperatoris eſſe, quo ſe milites ſui appellaſſent, Regium nomen alibi magnum, Romae intollerabile eſſe*, Demum in I. *Caeſare* Dictatore & Imp. perpetuo a Senatu dicto *Regij imperij, ceterorumque magiſtratuum ius* eſſe incepit. Auguſtorum primus *Claudius legionum impetu gaudioque* hoc vocabuli honore ſalutatus eſt, ceteri vel *adoptione* & *teſtamento*, vel *Senatus militumque ſtudijs* ad id rerum faſtigium deuenere. Paul. Diac. l. 17. *Milites per ſeditionem exarchos et praetores ſaepe renunciabant, quos poſtea in clypeum impoſitos Impp. nominabant.* Primos a *Senatu lectos Neruam & Traianum* opinantur, ab eo verò *confirmati* ſunt: *Auguſtus, Tiberius, Caligula, Nero*, & iuxta nonnullos, *Galba*. In veterum ſaxis vox haec praecedens Principis eſt nota, ſi ſubſequitur victoria acquiſitum fuit. De illo Tranq. *Tiberius praenomen Imperatoris recuſauit. Claudius praenomine Imperatoris abſtinuit*. de hoc Tac. *Nomen Imperatoris ſemel et vicies partum*. Interdum ſub Principis notione poſtpoſitam reperimus. A. VITELLIVS. L. F. IMPERATOR. COS. PERP. In Kummerland. OB. HONOREM. PHILIPPI. IMPERATORIS. NOBILISSIMI. SEMPER. AVGVSTI. ET. PHILIPPI. CAESARIS. NOBILISSIMI. Romae. ARCADIVS. ET. HONORIVS. FELICISSIMI. AC. DOCTISSIMI. IMPERATORES. Trebulae in Sabinis. M. AVRELIANI. OPTIMI. CAESARIS. DESTINATI. IMPERATORIS

CAESAR) In C. *Iulij* L. F. *Caeſaris* honorem apud poſteros Impp. hoc cognomen remanſit. *Spart.* de Vero: *Primus Caeſaris cognomen accepit*, ſub quo

in Remp. inductum, vt Caeſares ſint quaſi quidam principum filij viri, et deſignati Auguſtae maieſtatis heredes, cum nomen aliàs Imperatoribus commune foret. Palàm errat longè enim ante Verum Impp. filios necdum ſummae potentiae conſortes Caeſares dictos ex Tacito elucet; ſic enim de *Druſo* a Ti. patre in Germaniam miſſo: *milites viſo Caeſare trepidauere*. Pariter et *Titus* et *Domitianus* Veſp. FF. *Caeſares deſignati* leguntur. Eadem mente etſi diſpari ſueto tamen in Libera Rep. nomine *Auguſtus* L. & C. *filios principes iuuentutis*, ſe verò *principem Senatus* appellauit. Apud Diac. l. 17. Et feminae hoc nomine inſignitae. *Tiberius filiam ſuam Chariro & Mauricium Caeſares creauit*. Nicetas l. 1. Τιμηθεῖσα καισαρίσσα. Obſeruo *Caeſaris* vocem gentis nomini ſubſcriptam Imperij Candidatum plerumque denotare. Interdum Caeſares et Impp. confunduntur, ſic enim Vopiſcus *Conſtantium*, qui Diocletiani Caeſar erat, *Imperatorem noſtrum* vocat

M. AVR. ANTONINVS) *Baſſianus* ex auo materno, *incognita munerum ſpecie vrbem Romanam alliciens, quod indumenta in talo: dimiſſa largiretur, Caracalla dictus: cum pari modo veſti Antonianae nomen e ſuo daret*. Aur. Vict. *Seueri* ex *Iulia*, alij rectius *ex Marcia* priore vxore F. Natus *Lugduni* vi Id. Apr. A. CHRI. CXCVII. *Caeſar* a patre cum appellatus, ſequenti anno eodem menſe et *Auguſtus* dictus patre fatis functo cum P. *Sept*. *Geta* Fr. Eboraci in Britannia Gentiano et Baſſo Coſs. A. CH. CCXII. rerum potiri cepit. occiſus A. CCXVIII. *potentiae* an. VI. m. II. d. II. *vitae* XXIX. *Euſeb*. & alij veriùs XLIII

AVGVSTVS) quaſi augurio ſacratus. Suet. in Octau. *Loca quoque religioſa, et in quibus augurato quid conſecratum, auguſta dicuntur, ab auctu, vel ab auium geſtu guſtuve*. Primus *Octauianus* menſiſque *Sextilis*, quod eo ipſe conſulatum iniiſſet, tres triumphos in vrbem intuliſſet, Aegyptumque Romano nomini addidiſſet. *Auguſtus* appellatus eſt. Tiberius Auguſti nomine parcè vſus nullis niſi regijs epiſtolis adiecit. *Suet*. Caligula multos, ex populo exclamante: *iuuenis Auguſte*, occidit, ratus iniuriam ſibi in latam. *Dio*. Demum id nominis relictum ijs, qui in ſpem ſummae rei alebantur. Serò poſt ſub Conſtantinis AVGVSTI titulo SEMPER praemitti inſtitutum eſt, ante enim in lapidibus non reperitur, niſi fefellit curſoria lapidum apud Gruterum luſtratio. Sic ibi: FL. CONSTANTIO SEMPER AVG. alibi: AVG. SEMPITERNO CONSTANTINO MAX. SEMPER VICTORI SEMPER AVG. Interdum et *cum Triumphatore* coniungitur

TRIB. POTESTAS) *in ſeditione et ad ſeditionem nata, cuius primus ortus inter arma ciuium, obſeſſis et occupatis vrbis locis procreatus*. Cic. 3. de LL. Quam *Cicero* paſſim *Magiſtratum* vocat, *Plut*. in Prob. liquidò negat: quod tribuni nec purpura, lictoribus, ſella curuli, nec vt reliqui magiſtratus creato Dictatore officium deponant. Hinc in Catone docet: *illud magis ad impediendum valuiſſe quam ad augendum, quippe cum ceteris omnibus collegis volentibus vnus qui nolit et intercedat plus poſſit*. Aſsentit Liuius exemplo. *Appij Conſulis priuatum tribunum pleb*. clamitantis *ſine imperio ſine magiſtratu*. Dignitas ergo fere nulla, cum omnis ferme *poteſtas in intercedendo* ſit. Tanta tamen eius vis, vt et *Coss. in vincula rapere*, *Senatum*, Gellio l. 4. c. 7. teſte, *cogere*, ſed hunc non quoties luberet.

Qua-

Quare *Auguſtus* vt arbitrium cogendi daretur, SCto opus fuit. *Liuius quadriennium* ſeu *quinquennium*, quo Reip. habenae penes tribunos fuere ; *ſolitudinem magiſtratuum*, Diod. Siculus *ἀναρχίαν* vocauit, Sex. Rufus : *ſine magiſtratibus Roma fuit annis quatuor*. *Auſpicia* tamen, iuxta Zonaram Ann. l.2. in comitijs habuerunt, ſed vt ille : *datum quidem id honoris ſpecie, ſed in eum reuera finem ne plebs quid temere ſciſceret , ſed religione auſpiciorum ſaepius impediretur* . Lege ſancitum *ſacroſancti*, id eſt, *religione tuti* haberentur, ne patricio tribunatus cederet. *Adoptione* tamen certiſque ſub cauſis admiſſi, ecce P. *Clodius* , qui vt tribunus pl. Ciceroni diem diceret, quod ciues Rom. occidiſſet, a M. *Fonteio* adoptatur. Excluſus quoque, cui pater ſuperſtes, quare *Seruilius falsò tribunus* habitus eſt, quum pater, qui defunctus credebatur, viueret. Domus illorum cum ſe *praeſides cuſtodesq; libertatis* profiterentur interdiu noctuque patebat, hinc *nefas* ipſis, niſi indulgentia pl. ſciti vel SCti extra vrbem abnoctare. M. verò ab vrbe paſſibus prouocatio ad populum ceſsabat. Senatui intereſse non poterant, ad valuas curiae ſedentes SCta excepere, interceſſuri ſi quid diſplicuiſset, T literam adnotantes, ſi probaſsent. Poſtero tamen aeuo in curiam admiſſi, mox et Atinio pl. ſcito Senatores tribuni effecti, ex quo poſt ſolus Senator tribunatus compos fuit, quare in *Auguſto* notatum ſcripſit *Suet*. quod *patricius, necdum Senator* tribunatum petierit. Ius hoc poſtquam a Sulla mirè euerſum, a Gn. *Pompeio* reſtitutum foret, per *Auguſtum Caeſ*. apud Imperij haeredes, ſub *Trib. poteſtatis* cognomine remanſit, *tribuni* enim dici erubuerunt, cum patriciae ſtirpi, cuius priores Caeſares, ex *Iulijs* et *Claudijs* oriundi, indignus titulus foret. *Tribunitia* tamen *pot*. pariterq; PONT. MAX. cognomina imperatorijs titulis adſcribi glorioſum viſum eſt, quo ſummo ſic illorum imperio velato , impenſius, non aliter ac *veteres Tribuni, Pontificeſque* colerentur. De Auguſto hanc Tacitus cauſam adfert : *id ſummi faſtigij vocabulum Auguſtus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adſumeret , ac tamen appellatione aliqua cetera imperia praeemineret*. Cumque *Impp. quotannis* eam cum *tribunis pl*. eius anni renouent , annorum Imperij hinc ſumma concipi ſolet. In lapidib. ergo et numiſmatibus numero *Tr. poteſtati* , annus potentiae exprimitur . Legimus et ſub ſummis Principibus tribunos pl. qui his Senatuique repugnarint. Suet. in Caeſ. *Elpius Marullus, et Caeſetius Flauius coronam lauream candida faſcia praeligatam ex ſtatua Caeſaris detrahi, hominemque, qui impoſuerat, duci in vincula iuſſerunt*. ſed tribunatu illicò a Caeſare priuati. *Veterum curioſus Ant. Auguſtinus* Archiepiſcopus Tarraconenſis in ſuis Numis aliquem ex *Ep. Plin*. producit, qui , regnante Traiano, contradixerat, cui indignũ quid accidiſset opem promittens

PROCONSVL) Vetus ab ipſis Prouinciarum incunabulis regimen extitit, vt *Coſs. praetoresque* in Prouincias quas confeſtim deſignati comparauerant, ſeu ſortiti, finito annuo conſulatu cum Imperio ſuccederent, ſuccreſcente verò Romani orbis potentia, bellis increbeſcentibus, nec Coſs. ad eas regendas amplius ſufficientibus noui electi, qui *Pro Conſulibus*, id eſt, *vice Conſulum exercitus ducere, prouincias regere*, dicti. *Bello Veientino* A.V.CCLXXIX primum contigiſse ex *Liuio* colligunt, quum primum *Procoſs*. eo anno ab ipſo nominentur . Ego potius *cum Pighio* eruditiſſimo rerum Rom. crediderim, cum nil Liu. de eorum ortu addat, diu ante in Rep. floruiſse. Priuatis extra ordinem ſi prouin-

cia,cum exercitu et imperio mandata,etiam ornamenta, ſi *pro Conſule*, *Conſulis* ſi *pro Praetore*, *Praetoris* conceſſa,quare illis XII, his, cum dimidiae poteſtatis, VI faſces praeferebantur, qua ex cauſa *Appianus* eos ἑξαπελέκεις h. e. *ſex ſecurium* vocat. Cic.de Verre Praetore Sicil. *Sex lictores circumſiſtunt valentiſſimi et ad pulſandos, verberandosque homines exercitatiſſimi*. Sine magiſtratu tamen et auſpicijs erant. Conſule *Pighium* Annal. P. R. vol.1. vbi negat proconſulatum et propraeturam inter legitimos magiſtratus referendos. Et hinc *Liuius* reddit cauſam cur priuati non triumpharint, vt P. *Scipio Africanus* bello Punico II. Priuatorum primus L. *Lentulus* ouauit. Liu.l.41. *Cn. Pomponius* ſine magiſtratu triumphum egit, ſed hic cum leges ſub armis ferè obmutuerant. Compluries,quod nota, *Cos. proconſule. praetor*, *propretore* apud veteres confunduntur. Sic *Verres* Ex Praetore vrbano Pro-Praetore Siciliam nactus, a Cic. *Praetor Siciliae*, *P. Scipio Africanus* priuatus Hiſpaniae proconſulari imperio praefectus, ab Aur. Victore *Hiſp. Praetor* cognominatur. P. *Rupilius Siciliae Praetor*, *C. Caeſar*. a Suet. *Galliae Praet*. dicitur,cum ambo *conſulares* cum imperio *Pro-conſulibus* prouincias habuerint. In lapidibus Capitol. PRO.COS.cum interpuncto ſcribitur,vt forſan notetur non compoſitũ,ſed ſuo ſueto caſu gaudens nomen. Cic.pro Manl. *Mitti Pompeium ad bellum Mitridaticum non pro-conſule, ſed pro-conſulibus*. Legitur tamen et *compoſitum* cum ſuo deriuato *Proconſulatus*. Pari ratione & *pro praetore*, *ex-conſule*, & plura alia habentur. *Mannius* dicendum eſſe *Proconſul* contendit. Sed haec Grammaticorum foro dijudicanda remittimus. *Auguſtus* primus *proconſulare imperium intra & extra pomoerium* ſic *in perpetuum* ſumſit, vt neque ingreſſus pomoerium illud deponeret. *cognomen* non vſque adeo acceptum fuiſſe ex numis diſcimus, vbi nuſquā hunc titulum Imperatores appoſuerũt,quare nō iniuria *Iſaac. Caſaubonus* ad Spartianum iam-olim admiratus quidnam cauſae extiterit, quum hic *titulus omnibus aeque Impp. competierit, non omnes aeque vſos, alios praeclarum duxiſſe, alios eum inſuper habuiſſe quaſi faſtidientes et maieſtate ſua minorem*; Auguſtae Hiſtoriae conditores rarò eius mentionem reliquiſſe, in veteribus ſaxis ſex tantum, niſi fallatur, nominari: *Seuerum*, *Caracallam*, *Macrinum*, *Heliogabalum*, *Alexandrum Mammaeae*, et *Aurelianum*. Addo ego: *M. Aur. Antonium*, *C. Iul. Verum Maximinum*, *M. Aur. Verum Maximinum*, *Ant. Gordianum*, *M. Aur. Claudium*, M.CL. *Tacitum*, *M. Aur. Carum*, *M. Aur. Carinum*, *M. Aur. Val. Diocletianum*, *C. Val. Aur. Conſtantium*, Fl.Cl. *Iulianũ*. Cunctos in lapidibus hoc nomine celebratos

INDVLGENTISSIMVS) qui alijs indulget. *Quint*. Dec.5. paſſiuè vſus, vt *indulgentiſſimè fili*, h.e.cui indulgetur. Eius ſignificatum ex deriuato videre eſt. Quint. *Mollis educatio, quam indulgentiam vocamus, neruos omnes corporis et animi frangit*. Auſonius in Grat. act. *Gratianus poteſtate imperator, virtute victor, Auguſtus ſanctitate, pontifex religione, indulgentia pater, aetate filius, pietate vtrunque*. Io. Meurſio in auctuario Philolog. *indulgentiae tributa, & vectigalia* ſunt *quae Impp. laxabant et remittebant*. Vocis *natalem* in Ammiani aeuum refert. Aliter Capitol.de Antonino: *His, quos Hadrianus damnauerat, in Senatu indulgentias petijt, dicens etiam ipſum Hadrianum hoc fuiſſe facturum*, h.e. Cauſab. *vt Conceſſo poſtliminij iure in ſuas quiſque domus et priſtinas dignitates reſtituerentur*. Hinc mihi videtur, vox ea omne liberalitatis genus late continens, quae

ce

re & in lapidibus ei ſaepe iungitur . De Seuero . COLONIA OSTIA CONSERVATA ET AVCTA INDVLGENTIA ET LIBERALITATE. Ante Traianum vox INDVLGENTISSIMI in ſaxis non eſt, tunc ortum habuiſſe apparet; Principi enim nouis virtutibus exſplendeſcenti noua encomia debebantur, & quae nulli retro Principi, ipſi conceſſa, inde OPTIMI cognomen patrum decreto delatum, lapidibuſque OPTIMI-MAXIMI, INDVLGENTISSIMI, PROVIDENTISSIMI, aliaque honoris vocabula inſcripta. Hinc poſt inualuit mos, his alijſque titulis Principes in tabulas referre, donec ſub vltimis Augg. ad ſupremam luxuriem deuentum ſit, & mox *Gothis* manum bonis literis inijcientibus , ſilentium ſecutum, turpiſque rei bene geſtae obliuio

PRINCEPS) *Principes erant Senatores, in quibus vnus, & a Senatoribus primus lectus Princeps Senatus dicebatur.* Turn. in Cic. de LL. Liu. de Lentulo: *Cornelius morem traditum a maioribus ſequendum aiebat; vt qui primus Cenſor, ex ijs, qui viuerent fuiſſet, eum Principem legerent.* Nomen hoc poſtea *Auguſtus* vt moderatiſſimum, regio poſthabito, ſumſit. *Qui cuncta*, Tac. *diſcordijs ciuilibus feſſa nomine Principis ſub Imperium accepit.* Omnibus Impp. hoc communi nomine hi tantum in lapidibus, vt memini, nominantur : *Ti. Traianus, Hadrianus, Seuerus, Caracalla, Ant. Philoſophus, Commodus, Gordianus, Valentinianus, Aemilianus, Gallienus, Diocletianus, Decij, Maxentius, Conſtātinus, et Coſtātius. vt*: CONSTANTINO HVMANARVM RERVM OPTIMO PRINCIPI. *Ballereus Rex Coduſiorum*, apud Treb. Pollionem, *Valerianum Principem Principum* vocat

DOMINO N.) Nomen hoc. vt Dijs tantum proprium auerſati *Auguſtus, Ti. Traianus*, & tarde *Iulianus* . Eo tamen in lapidibus honorantur, vt: D.N. IMP. AVGVSTI DIVI IVLI F. *Et*: DIVO AVGVSTO PIO PATRI DOMINORVM. *Traianus* paſſim, ſub quo & primum vſurpari haec nota D. N. rarius expreſſa, reuocata eſt . AETERNO PRINCIPI D.N. FL. CLAVD. IVLIANO. VBIQ. VENERANDO. *et*. DOMINO ORBIS TERRARVM. Affectarunt verò: *Caligula, Domitianus, Diocletianus, Nero*, & *legum parens Iuſtinianus*. LEGVM DOMINO ROMANARVM IVSTICIAE AEQVITATISQVE RECTORI DOMITORI GENTIVM BARBARARVM CONSERVATORI LIBERTATIS D.N. FL. VALENTINIANO. *alibi*: DOMINVS MVNDI CONSTANTIVS. Pacatus *Theodoſium rerum omnium Dominum* dixit. Sidon. *rerum principem*

MAESIA FABIA TITIANA) Soror fortè *Maeſij* ſequentis, & hinc errorem fabrilem emendo C.P. pro C. F. Conſueuerunt interdum patres quae filijs & filiabus *praenomina* imponere, ſine tantum vocum ſexum diſcernentes. Negat *Fran. Robortellus Vtinenſis* florentibus Vrbis rebus feminis praeter *Caiae* commune, nubentibus in primis, cognomen fuiſſe. Conuinceret ipſum hic lapis, niſi conſtaret labente Rep. qua hic ſtatutus, rerum nominumque confuſionem inuaſiſſe. *Fabia* gens *patricia maiorum gentium*, id eſt, ex primaeuis ſenatoribus deſcendentium. Sunt autē hae *Pighio* collectore: *Hoſtilia, Fabia, Quintilia, Potitia, Horatia, Romilia, Pinaria, Antonia, Tarpeia.* Fabij generis ſui conditorem *Fabium* Herculis ex Euandri F. vel virgine indigena na-

tum

tum nominarunt. *Feſt.* In ea gente *tres continuos Principes Senatus* Plin.l.7.c.41. notauit. Serius tamen notandum, tres fratres, Q.K.et M. *Fabij* ſeptem continuos conſulatus primo et ſolo exemplo rexiſſe. Floruiſſe hanc in Sicilia domeſticis tabulis erudimur, habemus enim illam et Thermis, et forſan Lilybaei, omiſſo tamen gentis nomine, Romà Colonia ducta, lares ſuos huc tranſtuliſſe credendum eſt. Quinq. *Ti. Fabios Titianos* Coss. recenſet *Ant. Auguſt.* in ſuis apud Vrſinum familijs. primus cum Imp. *M. Iul. Philippo Coss.* an.V. Dccccxcvii. 2. cum *Feliciano* anno mortis Conſtantini Imp. Mxxiix. 3. cum *Neratio Cereali* an. Mcix. 4. cum *Q. Aur. Aniano Symmacho* ann. Mcxlii. 5. cum Imp. Leone an.V. Mccxvii. CH.cccclxvi. Fabia cur ſtatuam poſuerit videant patriae hiſtoriae amatores

CAP. II. Sex. Clodius. Hier. Mazzae Muſaeum. Adclamatio Senatus de ſtatuis titulisque Commodi abolendis. Damnandi memorias ratio. Annus 360 dierum Athenis. Abraſorum ſyllabus. Acilia gens. De tribubus. Quaeſtor Propraetore. Quaeſtorum munus. Queſtores 11. Siciliae. Proquaeſtor, Propraetor Quaeſtor Candidatus. Prouinciarum diſcrimen. Tribunus Pl. praet. Praefectus frum. dandi. SCta. Hiſpellum ciuitas. Patroni ciuitatum qui

N. 2. CLODIAE SEX. F.) Hic *Sextus* idem eſt, cuius in xix lapide vetuſtate fere exeſam memoriam Sole duce reſtitui, eritque is, qui *M. Ant. a ſtudijs* fuit. Adſcribo quae de eo refert. *Suet.* de CL. Rhetorib: *Sextus Clodius e Sicilia, Latinae ſimul Graecaeque eloquentiae profeſſor, male oculatus, et dicax, par oculorum in amicitia Marci Antonij triumuiri extitiſſe ſe aiebat. Eiuſdem vxorem Fuluiam, cui altera bucca inflatior erat, acumen ſtili tentare dixit, nec eo minus, immo vel magis ad hoc, Antonio gratus. A quo mox conſule ingens etiam congiarium accepit: vt ei in Philippicis Cicero obijcit. Adhibes ioci cauſa magiſtrum ſuffragio tuo, et compotorum tuorum Rhetorem; cui conceſſiſti, vt in quem vellet, diceret, falſum omnino hominem: ſed materia facilis in te, et in tuos dicta dicere. At quanta merces Rhetori eſt data? audite Patres Conſcripti et cognoſcite Reſp. vulnera. duo millia iugerum campi Leontini Sexto Clodio Rhetori adſignaſti, et quidem immunia: vt tanta mercede nihil ſapere diſceres.* Lapidis ſenſum ſic concipio: *Clodiae Sex. F. et Granillae Clody Caſsij vxori.* Solenne enim praeteriri illam vocula, nec ſine venuſtate et cauſa.

HERMADION) Hoc cognomen & *Pauſilyppi*, extra Neapolim in villa *Math. Hier. Mazzae.* IC. in ditiſſimò antiquitatum Muſaeo inter CL lapides ſcripſi

PRO.SALVTE.ET.VICTORIA.AVGVSTORVM.DEO.MAGNO
GENIO.COLONIAE.PVTEOLANORVM.ET.PATRIAE.SVAE
Q.AVRELIVS.HERMADION.SEVIR.AVGVSTALIS.ET.CVRATOR.EORVM
EX.STRVXIT.ET.DONVM.DAT. L.D.D.D

3) In hoc lapide *nomen & cognomenta Commodi* abraſa puto. Infenſiſſimum enim obijſſe, cognoſcite ex SCto, quod ſenatus in eius funere adclamauit. Ex Mario Maximo his verbis Spartianus refert: *Hoſti patriae honores detrahantur, parricidae honores detrahantur, parricida trahatur. Hoſtis patriae, parricida gladiator in ſpoliario lanietur. Hoſtis deorum, carnifex Senatus, hoſtis deorum, parricida Senatus. Hoſtis deorum, hoſtis Senatus, gladiatorem in ſpoliario. Qui Senatum occidit,*

vn-

vnco trahatur : hoſtis, parricida, verè ſeuerè. Qui ſanguini ſuo non pepercit, vnco trahatur. Qui te occiſurus erat, vnco trahatur. Nobiſcum timuiſti, nobiſcum periclitatus es. Vt ſalui ſimus Iupiter optime maxime, ſerua nobis Pertinacem. Fidei praetorianorum feliciter: praetoris cohortibus feliciter: exercitibus Romanis feliciter: pietati Senatus feliciter. Parricida trahatur. Rogamus Auguſte parricida trahatur. Hoc rogamus, parricida trahatur. Exaudi Caeſar. Delatores ad leonem, exaudi Caeſar. Delatores ad leonem, exaudi Caeſar. Seprauum ad leonem. Victoriae populi Romani feliciter: fidei militum feliciter: fidei praetorianorum feliciter: cohortibus praetorijs feliciter. Hoſtis ſtatuas undique, parricidae ſtatuas vndique, gladiatoris ſtatuas vndique: gladiatoris et parricidae ſtatuae detrahantur. necator ciuium trahatur, parricida ciuium trahatur. gladiatoris ſtatuae detrahantur. Te ſaluo, ſalui et ſecuri ſumus, verè, verè: modò verè, modò dignè, modò verè, modò liberè. Nunc ſecuri ſumus, delatoribus metum. Vt ſecuri ſimus, delatoribus metum: ſalui ſimus, delatores de Senatu. Delatoribus fuſtem te ſaluo. delatores ad leonem te imperante. delatoribus fuſtem. Parricidae gladiatoris memoria aboleatur, parricidae gladiatoris ſtatuae detrahantur. Impuri gladiatoris memoria aboleatur, gladiatorem in ſpoliario. Exaudi Caeſar. carnifex Senatus more maiorum vnco trahatur. Saeuior Domitiano, impurior Nerone, ſic fecit, ſic patiatur, &c. Cingius Seuerus dixit: *abolendas ſtatuas, quae vndique ſunt abolendae, nomenque ex omnibus priuatis publicisque monumentis eradendum.* Antiqui vt *ſtatuas* ponere, nomina ſaxis infigere, ingentium nobiliumque virtutum ingentia praemia exiſtimabant; *quippe cum ſic virorum fortium effigies*, conceptis verbis Magni Felicis Ennodij Epiſc. Ticini loquor, *manſuro perenniter aeuo ſeruentur, et per haec ſimulacra neſciant obitum, vel ſepulti in aeternitatem migret, per has artes imago mortalium et anguſtam humanae naturae legem vincat induſtria.* Sic contra poſthumum ſcelerum crudele ſupplicium, nominisque infame ſepulcrum; ſtatuas abolere, flammis excoquere, illidere ſolo, ferro ſecuribuſque in eas ſaeuire, in carceres trahere, ibique turpia exprobrare quod *Vitellianis* accedit, vel vt Athenienſes ex *fuſilibus Phalerei Demetrij*, quae, vt *Plin.* *360 fuerunt, quas mox lacerarunt anno nondum numero dierum excedente*, (hinc Scaliger ratus annos apud eos, ex 360 tantum diebus conſtitiſſe) vaſa ad vſus obſcaenos extruere, vel eos *lutare*, ſeu luto coloreque nigro conſpurcare, quod de *Maxentio* Euſeb. refert. et Lamprid. de Heliogabalo: *miſit qui in caſtris ſtatuarum eius, Alexandri, titulos luto obtegerent, vt fieri ſolet de tyrannis*, vel memoriam damnare, nomina lapidibus eximere. Suet. de Domitiano: *Senatus eius morte laetus clypeos et imagines eius detrahi, & ibidem ſolo affligi iuſſit, nouiſſime eradendos vbique titulos abolendamque omnem memoriam*. Cuius edicti obſequium paſſim per Italiam animaduertimus. Sic in *lapide Anagnino* Septimij eraſa fuere: FORTISSIMVS ET SVPER OMNES FELICISSIMVS PRINCEPS, quae poſt reſtituta videmus. Sic *Stilichonis*, et FL. *Macrobij Longiani* in Arcadij ſaxo expuncta. Pariter *Eutropij Eunuchi* memoria ex Coſſ. faſtis abraſa, ſolo *Theodoro* Collega ibi adſcripto. Athenienſes Archontum memoriam damnantes, faſtis *ἀνάρχια* inſcribebatur, quod dico: *magiſtratus ſolitudinem*

L. ACILIO) gens plebeia, nobilis tamen quinque conſulatibus et vno triumpho, florente Rep. duae eius ſtirpes *Glabriorum* & *Balborum*. Alius

apud

apud Gruterum cognomine tribuque eadem, praenomine tantum M. diuerſo, *procurator. conuentus. Tarracon. Acilius Rufus Conſuldeſignatus* ſub Traiano apud *Plin. l. 5. epiſt. pen.* praenomine, ab authore aut eius exſcriptore, omiſſo. Forte noſter eſt. Cui et *Ant. Auguſt.* in familijs ſuffragatur

QVI) QVIR; QVIRIN, QVIRINA, KYPEINA, KOYIPEINA *Ruſtica Tribus a Curenſibus Sabinis*, vt Feſto videtur, appellata. Voce *Tribus locus, homines, ius* denique ipſum notatur. Primitus tres fuère *Ramnenſis*, in qua *Albani* conditae Vrbis ſocii, *Tatienſis* vbi *Sabini* a T. Tatio Rege nominata, *Luceres*, in qua *Etruſci*, qui Romam cum *Lucero* influxerant, cenſi. Conditor eius *Romulus* Albanorum Rex ſalutatus, populum in tres tribus, tribus in x turmas, agrum omnem excepta ea parte, quae ſacris publiciſque muneribus obeundis ceſſit, aeque illis xxx curijs partitus eſt. *Dion.* ea ratione vt ſicut *claſſes in centurias*, ita *tribus in curias* diſtinguantur, vt illinc numerus *militum*, hinc *ciuium* ineatur. Mox L. *Tarquinius*, eas *in primas & ſecundas* diſtribuens *Sex* conſtituit. *Tullius* poſt animaduertens Luceres longe alias tribus multitudine excedere, quod omnis aduentitius populus huic ſe iungat, vt parem vbique numerum reuocet, Vrbe in quatuor *regiones* diuiſa, tot tribus ſub regionum nominibus inauguratas introduxit *Suburam* nempe, *Palatinam*, *Eſquilinam*, & *Collinam*, cuiuis regioni ſuos *Curatores* impoſuit, qui *tribuni, principes vicorum*, Plaut in Aulul. *Magiſtri curiae*. Cic. in Verrem *diuiſores & pecunia tributim* imperata, *tributa* nominata, interdicens aliò eos migrare, cenſeri ac tributa ferre. *Vrbanis* idem *xv. ruſticas ex Sigony* mente adiecit, vt eſt: *Romilia* quæ Varroni *quinta & vltima vrbanarum* fuit, *Lemonia, Pupinia, Galeria, Pollia, Volitina* corrupte *Boltina, Aemilia, Cornelia, Fabia, Menenia, Papiria, Sergia, Veturia*, & quæ poſt *Claudia* dicta. Has pleraſque ab agris nominatas, poſtmodum Illuſtrium hominum nomen ſibi adſciuiſſe *Sigonius* cenſet. Ab *anno* V.C. cclIIx ad DxII vſque diuerſis vicibus adinuētae: *Cruſtumina* ſ. *Cluſt. Veientina, Stellatina, Tromētina, Sabatina, Arnienſis* ſ. *Arnēſis*, fallitur hic *Alex. ab Alex.* qui *Narnēſem* & *Namius* qui *Narracenſem* temerè legūt, *Pomptina* ſ. *Pontina, Poplilia* ſ. *Poblilia* et *Popillia* ſ. *Populia, Macia, Scaptia, Oufentina, Falerina, Anienſis* ſ. *Annienſis, Terentina, Velina, Quirina*. Hae xvI a locis in *Sabinis, Latio* et *Etruria*, vel *Campania* vnde tribus profugerant, nomina ſeruarunt. Sic xxxv conflatae, quarum numerus et Ciceroni in Ver. memoratus, & in lapide Romae Traiani, cui xxxv tribus ſtatuam poſuère. Recenſentur et alijs cognominibus tribus in lapidibus, vt: *Aelia, El. Ap. Camp. Cluent. Dum. Latina, Min. Ocric. Camilia, & coniunctè, Fabia-pop. Fabia-Scapt.* Statuendum ergo nonnullas geminatis appellationibus, vna a loco, alia ab inſtitutore, vel vna abrogata, altera in inluſtris gentis honorem adiuncta, ita *Iulia, Flauia, Vlpia* ab *Auguſto, Veſpaſiano & Traiano* nominatae ſunt. Numerus ex quo ſuo tempore conſtitit tribus ex fragmento colligere eſt apud Grut. p. 201. PAL' H IIII clxxxxII &-SVC H IIII LxvII. IN. *Vrbanarum* tribuum ſacra *Compitalia*, vti *ruſticarum pagalia* fuère. *In Vrbanis* erant, qui Vrbem, in ruſticis qui rura colendi cauſa habitabant, nono tantum die, qui ipſis feſtus, *nundinae* appellatus, ex agris in Vrbem negociorum cauſa exeuntes. Euiluit tamen paulatim haec ratio, ita vt præſtantior quiſque *in ruſticis* cenſeri honori duxerit.

xerit. Sic in *Fabia, & Scaptia* gẽs *Iulia*, ab *Hoſtilio*, & *Octauia* a Tarq. *Priſco* deſcendens cenſae ſunt. Q. *Fabius* Cenſor *humiles* per tribus diſperſos, excretoſ *in vrbanos* reiecit. *Ruſticae* cur Vrbanis prælatæ cauſam dicunt *vitæ ruſticae præſtantiam*, & *cenſoriam poteſtatem*. Quare Romulus *ſellarias, et ſordidas artes ſeruis et peregrinis, militiam, et ruſticam ſolis liberis & ciuibus conceſſit*. Dion. *Virum bonum cum laudabant*, Cato de Re Ruſt. *ita laudabant, bonum agricolam, bonum colonum: ampliſſime laudari exiſtimabatur, qui ita laudabatur*.

* Q. PRO PR) lego: *Quæſtor pro prætore*, exploſa illorum lectione, qui *quintum pro prætore* volebant. Firmat lapis Rom. apud *Grut.* p. 383. n. 5. et 405. vbi *Quæſtor pro prætore* exprimitur. Significatur hic *Quæſtorem pro prætore*, ſeu eius legatum Prouinciam regere. *Quæſtores* Varroni dicti, *qui inquirerent publicas pecunias, & maleficia*. Cum *lege Valeria* de capite ciuis Rom. iniuſſo populo Cõſules dicere prohiberẽtur, IIviros *capitalibus rebus* præficiebant, *quæſtores parricidij* Feſto, *perduellionis* Liu. dictos, a quibus *Horat. Tergeminus* ficui ſuſpẽdẽdus iudicatus. *Romulo* & *Hoſtilio* qſtores fuiſſe, illoſq; exactis Regibus *perduellionis, falſi* et ſimiliũ iudicio impoſitos, *ex Iun. Gracchano Pighius* cõprobat. Quod munus tandẽ *Varrone* teſte in IIIviros *Capitales* trãſijt, & in *perpetuarum quæſtionũ indices, ſeu prætores*, quos & ſuo tẽpore *Conquiſitores* nuncuparunt. *Vrbani, ſeu ærarij Quæſtores ſunt*, quod apud hos *Cenſores* in ærarium, ſeu Ceritum tabulas relatorum ſeu punitorum mulctas deponerent, dicti. Hic magiſtratus primùm petebatur annuis ſtipendijs x, vitæ verò anno XXVII, *Caſaub.* XXIIII expleto, in principum tamen filijs variatus eſt. Nemo alterius magiſtratus compos, qui hunc nõ geſſerat. Inde Cic. in Ver. *honoris gradum* vocat, eo functus *honores adeptus* dicebatur, & *ſuffragium in Senatu* habebat, etſi equeſtris adhuc ordinis, necdum in Senatum adoptatus, *e ſenatu eſſe* dictus, reliqui in eum *lecti, Senatores*. Rei monetariæ, ac frumentariæ, Vrbisque pecunijs præerant, quas vti & ſigna militaria, manubiasque *in ærarium Saturni*, recondebant. Apud hos Impp. triumphum orantes ſcriptum caeſorum hoſtium ciuiumq; numerum iureiurando firmare cogebantur. Romuli ſanctione *e patricijs* electi, interdum *e Conſularibus*. Binis his cum duo militares *lege Curiata* quæſtores adijcerentur, tribuni pl. V. C. CCCXXXIII & ex populo duos creari obtinuerunt. Hi cum Conſulibus ad bella exibant, annonæ, & *attributae pecuniae*, quam a tribunis ærarijs acceperant, Legato, pro praetore, cohortique ſtipendia erogaturi, item *priuata* apud ſigna depoſitæ *pecunia* curam agebant, rationem apud vrbanos quæſtores de his reddituri. Bellis denique Punicis VIII creati, quorum ſex cum Coſs. & Prætoribus per Prouincias miſſi, vectigalia lecta in tabulas referebant. Tunc quoq; *Prouinciarum quæſturae* ſortitæ. Tacit. in Cn. Iul. Agricola. *Sors quæſturæ Aſiam dedit*. Quandoque ipſos, vti & prætores, horumque legatos ad militares in primis vſus aurum & argentum ſignaſſe ex *Cic. xiii Fam. Ful. Vrſinus* in Familijs monuit. Rector Prouinciar. ante ſucceſſoris aduentum decedens ſępe Quæſtori ſuo, quo ipſe titulo adminiſtrarat, prouinciam reliquit. In *Siciliam*, quæ duplex *vetus*, et *noua* bini *Quæſtores* proficiſcebantur, quorum hic *Lilybaei*, ille *Syracuſis* morabatur. *Quæſtor* vltra annum ſi fuiſſet, nomine *pro Quæſtore* id officium gerebat, mortuo, aut ex Prouincia dece-

B den-

dente cui munus cõmiſsũ, *Legatus Pro quaeſtore* erat. Fuit et *Quaeſtor Candi-vatus Impp.* qui horũ epiſtolas et orationes in Senatu legebat, *a toga Candida*, *dt* Regum Babyloniæ et Aegypti familiares, *a Purpura Purpurati Regum* dicti. Nonulli eum putant, quem Impp. commendarunt

PRO PRAETOR) initiò dictus, cui magiſtratus prorogatus, tum priuatus ſuo ductu, vt *Octauius*, bellum gerens, poſt qui praetorius Prouincias regebat, tandem qui ex Auguſti inuentione Principum prouinciis præerat. Is enim, ut vniuerſi orbis poteſtatem ſtabiliùs ſibi poſteriſque pararet, propiusque Imperator belli, cuius nomen ſumſerat, cognoſceretur, vmbratili popularis imperii ſpecie introducta, prouincias pacatas S.P.Q.R. nomini diuiſit, curatioris tutelæ indigentes, frequẽtiorique inſultui obnoxios ſibi ſeruauit. ſuas *pro praetore*, antiquo caſtrenſi vocabulo, Senatus verò belli ſecuriores pro conſulibus, minorique quàm ſuas poteſtate regi ordinauit. Notabili exemplo; *L. Marco*, P. & Cn. *Scipionibus* trucidatis, *Pro praetore* nomen in Hiſpania ab exercitu delatum. Simili priuato auſu, ſed Senatus ſententia conteſtim approbato, *C. Octauius* proſperè rem contra Antonium gerens, nominatur

PROVINCIAE) Feſto *appellatae, quod Populus Rom. eas pervicit, id eſt, ante vicit*. Prouincia quoque *regio, in qua Imp. Rom. bella gerebat*. itẽ omnis Reip. *functio*. Cic. *prouincia callium et aquarum*. In ijs ciuitates aliae *fœderatæ*: vt in *Sicilia Mamertina* & *Taurominitana*, aliæ *ſine fœdere, immunes, ac libera, vt Centuripina, Haleſina, Segeſtana, Halicienſis* & *Panormitana*, aliæ *vectigales. ſ. ſtipendiariae*. Primæ Prouinciæ factæ *Sicilia* & *Sardinia*; de illa Cic. 2. Ver. *Omnium nationum exterarum princeps Sicilia ſe ad amicitiam fidemq; populi R. applicuit: prima omnium, id quod ornamentum Imperij eſt, Prouincia eſt appellata: prima docuit maiores noſtros quam praclarum eſſet exteris gentibus imperare: ſola fuit ea fide, beneuolentiaque erga populum R. vt ciuitates eius inſula, qua ſemel in amicitiã noſtram veniſſent, nunquã poſtea deficerent: pleraque autẽ & maximè illuſtres in amicitia perpetuò manerent. Itaque maioribus in Africam ex hac prouincia gradus imperij factus eſt: Neque enim tam facile opes Carthaginis tanta concidiſſent, niſi illud & rei frumentariae ſubſidiũ et receptaculũ claſſibus noſtris pateret*. Erãt verò Prouinciç, vel *Conſulares ſ. proconſulares*, promiſcuè bonis authoribus vſurpatae, nec vt nonnulli falluntur diſtinguẽdæ, vt obuius hic Dionis locus cõuincit: *Auguſtus conſulũ appellatione reliquos, vt paci viciniores affecit, Proconſules, dicens*: Vel ſunt *pratoria*, vel *propraetoriae ſ. Præſidiales*. Dio. l. 53. *Qui neq; cõſulares, neq; Praetorij erãt, ipſe* (Auguſtus) *delegit, ac legatos ſuos & propraetores nominat*. poſt, & *Præſides*, *ac Legati*, Spart. in Had. *Proconſules & Proconſules Auguſti* dicti. & hoc forte loquendi more, mirè obſcurus Capit. locus de M. Ant. illuſtratur, ſequens eſt: *Prouincias ex Proconſularibus Conſulares, aut ex Conſularibus Proconſulares, aut pretorias pro belli neceſſitate fecit*. Ita ut *Proconſulares Auguſti, Cõſulares Senatoria* Prouinciæ intelligendæ ſint. Erant porro & *Præfectura*, quæ Conſularibus viris datæ. Dio de Auguſto: *Qui extra Italiam imperarent, quaſi eorum locum tenentes Præfectos appellauit*

TR. PL. PR.) *Gruterus* in vaſto illo inſcriptionum Antiquarum opere legit TR·PL. *populi Rom*. Clarus error contra lapidis & Rom. Hiſtoriae fidem:

dem. Ecquid *Tribunus Pl. populi Rom.* in Prouincijs? Interpretor ergo iuuantibus antiquis lapidibus: TR. PL. *Praetoris*. ſic: C. DOMITIO. ADLECTO. INTER. PATRICIOS. PRAETORI. TRIB. PL. &: M. AELIO. AVRELIO. THEONI. AVG. PRAETORI. TRIB. PL. & PLEB. PRAETORI. Erit fortè is, cui tribunor. plebis res curæ erant. Simile veri ut Vrbis, ſic et Prouincialium plebi tribunos a Principibus præfectos fuiſſe.

PRAEF. FRVM. DAND.) In lap. FRVM. DIVIDENDI & ANNONAE DIVIDENDI, REGERE ANNONARIAM POTESTATEM. Et Caſaubono arbitro CVRATORI AQVARVM & MINICIAE .ſ. CVR. DE MINVCIA, ac labente Imperio, *Comes horreorum*. Ei ſuberant *menſores*, *venditores & diſtributores*. Plin. *Manius Marcius Aedilis pl. primum frumentum populo in modios aſſibus donauit*. Lipſ. legit *primus*. C. *Graccus*, & P. *Clodius Tribuni pl.* hic ut quiuis modius ſemiſſe & triente, ille ut gratis frumentum detur, inſtituere. Secutus I. *Cæſar*, huic largitioni *aedilem Cerealem* praefecit, mox *Auguſtus* An. V. DCCXXXII in arcta ſæuaque annona, a plebe cum XXIV faſcibus accurrente oblatam Dictaturam reſpuens annonae *praefecturam* acceptaſſet, II *viros* ex quinquennio abhinc defunctis Praetoribus huic muneri, & poſt IV viros impoſuit, eodemque anno *curam frumenti populo diuidendi excogitauit*. Suet. c. 37. & 47. *Frumentum quoque in annona difficultatibus ſæpe leuiſſimo, & interdum nullo pretio viritim admenſus eſt, teſſeras quoq; nummarias duplicauit*. Etiam *Iudæos* admiſit. Philo. *Militem donis, populum annona, cunctos dulcedine otij pellexit* Tac. & *lapis Ancyranus*, *vitæ Auguſti breuiarium*: CONSVL. TERTIVM. DECIMVM. SEXAGENOS. DENARIOS. PLEBI. QVAE. DVM. FRVMENTVM. PVBLICVM. ACCEPERAT. DEDI. EA. MILLIA. HOMINVM. PAVLO. PLVRA. QVAM. DVCENTA. Collige modo numerum ciuium Rom. cum frumentantium tanta turba, qualis fuit totius vrbis? Frumentum enim ſolum militibus, tenuioribus ciuibus, et vt Scoliaſtes, *manumiſſis dabatur, qui ideo Romæ ciues efficiebantur, vt in ciuium numero frumentum publicum acciperent*. Tandem & ipſe *frumentationes in perpetuum abolendi* conſilium cepit, *quod earum fiducia cultura agrorum ceſſaret*. Suet. c. 42. Munus hoc magnum fuiſſe Boet. docet, hinc *Cn. Pompeio*, anno quo *Cicero* ab exilio reuocatus, eo functo *Magni prænomen* obuenit. Modus diuidendi *per teſſeras* fuit, *quæ ligneæ*, etiam *æneæ*, vt ex C. *Theod. de annon. ciuic.* cognoſcitur. Quæ ſingulis diuidebatur, Budæo *chænicaria* fuit, quæ ſufficiebat vni in diem alendo, octo autem Rom. modiũ æquabant, ideo Caſau. ex his Spartiani verbis de Seuero: *moriens ſeptẽ annorum canonem*: (h. enumerũ frumenti, qui in vnaquaque ciuitate quotannis abſumitur. *Lipſ.*) *ita vt quotidiana ſeptuaginta quinq; millia modiorum expendi poſſent*. Ingentem, nec forſan alibi legendum frumentantium numerum iniuit, h. e. Sexies centena millia. His acceptis frumentum ex horreis petebant. Horrea vel *penſilia*. Colum. ſ. *ſublimia*, Vitruu. Hæc in editiore villæ parte erant. vel *defoſſa* Plin. *ſubterranea* Caſſiod. Ex *Scæuola* L. 60. *ff. de acq. rer. dom.* & ex tabulis ligneis mobilia fuiſſe colligitur. Fundatorum nomina induebant, vt *Anicetí, Varguntei, Domitiana, Galbana*. P. Victor CCCIX nominat. In *tabulas* accipientium nomina referri Plin. in Paneg. innuit: *quamquam latiſſimum oculis tuis*

eſſet, conſpectu Rom. pubis impleri, omnes tamen antequam te viderent, recipi, incidi iuſſiſti. Menſtruas *teſſeras* datas ex Suet. in Aug. c. 40. liquet: *ne plebs frumentationũ cauſa frequentius a negocijs auocaretur, ter in annũ quaternũ menſiũ dare deſtinauit: ſed deſideranti conſuetudinem veterem conceſſit rurſus, vt ſui cuiuſque menſis acciperet.* Dabantur *VI modij ſ. medimnus Atticus,* ita cenſet Lips. cũ apud Suet. *tribuni optimates criminentur propter exilem largitionem modiorum quinque.* In gradibus erectis, in ſingulis vrbis regionibus, quæ XIV, diuiſionem factam eſſe, numiſmata confirmant. Et tam metiebatur, quam appendebatur. In LL. *Frumentũ publice dandum, prabendum, & appendendũ,* ſic enim legendũ, non vt vulgò, *apprehendendum.* Poſt et loco frumenti *panis* datus, quare & l. *vlt. C. de iur. dot. annona frumenti panem ciuilem* notat. Diuidebatur & *oleum,* propter balnea, & *ſal.* Dio l. 49. Neglectè annona curata ingentium motuum compluries cauſa extitit, quos ideo aſſidue in vrbe fuiſſe *Ammianus* l. 26. ſcribit. *Praefectus frumenti* in prouincijs ex collectis emptiſque *canonem* inſtruebat, militibuſque de eo proſpiciebat, hic forſan propriè *praef. frum. accipiendi,* quem in marmoribus antiquis habemus. *Frumentum* demum aut *vendebatur,* vt *decumnaum Siculum in Sicilia,* aliarum inſularum decuma Romæ *a cenſoribus,* aut *in cellam pratoris aſtimabatur,* aut *imperabatur,* aut *honoris cauſa* accipiebatur. *Sig. l. 2. c. 5. de iur. antiq.* Ital.

EX. S. C) Dion. l. 2. *Reſp. omnis in poteſtate Senatus, praeter magiſtratuum creationem, legum lationem, et belli paciſq; arbitrium. Prouincialium* tamẽ *magiſtratus,* vt, *proconſule, propraetore & proquaeſtore* eligendi libera facultas erat, extraordinariè verò grauibus præuijs cauſis, & in comitijs Tributis nominabantur. *Praefectus* autem *Frum. dandi & accipiẽdi* ex S. C. creari aſſiduè in ſaxis & nũmis videmus. Num. PISO. CAEPIO. Q. AD. FRVM. EMV. EX. S. C. *Habebat enim Senatus primam aerarij poteſtatem, & in ipſius arbitrio ſunt, & reditus & ſumptus* Polib. l. 6. Ergo neceſſario ab illo legi oportuit. Pretium eſſe duxi pauca hic tanquam per Satyram de S. C. adnectere. Soli *Dictator, Coſs. praetor, Trib. pl. Inter rex, & Praefectus Vrbis S. C. facere,* Gel. *extraordinariè Tribuni militares conſulari poteſtate, Xviri LL. ſcribendarum* ius conſulendi Senatum *habuere. Numerus* Senatorum condendi S. C. ſæpe variatus, modò c. modò cc. ſub Auguſto cccc. Dio. l. 54. *Cum videret Senatum non frequentem conuenire, decreuit eius conſulta etiam a paucioribus, quàm a quadringentis fieri.* In C. Theod. lex Conſtantini: *ne minus quinquaginta Clariſſimi in Senatum veniant.* Iniuſtum erat, quod non in loco ſacro per Augures conſtituto, templum appellato, & ante exortum & poſt occaſum ſolem factum, Gel. *Senatus* ergo *auctoritas* appellata, quæ *Senatus minus frequens decreuit, item ſi non loco, aut die legitimo,* & ſi *intercesſum eſſet, aut ſi quid accidiſſet,* quo non S. C. factum. Dio. In S. C. notabatur *quo decernente, quò referente, quo primum adſentiente* factum. *Adſentiebatur voce, manu, pede,* Vopis. in Aur. *Alijs manus porrigentibus, alijs pedibus in ſententiam euntibus, pleriſque verbo conſentientibus conditum eſt S. C.* Item *tabella,* quæ iudicum fuit, eaque triplex: *abſoluendi* A. *damnandi* C, & qua N L *non liquere* ſcriptũ. Item *teſtulis* & *ſitella,* ſeu *ciſta* & *ciſtella.* In comitijs & *punctis* ſuffragabantur. *Ant. Auguſtin.* de LL. ſuffragiũ *manu et pedibus* coniunxit. Fuit & S. C. *tacitum,* quale illud, quo Maximinus hoſtis iu-

iudicatus,Gordiani Auguſti appellati. Ritum illius,nec alibi explicitum diſco apud Capit.in Gord. *Morem apud veteres neceſſitates publicæ repererunt, ut ſi forte aliqua uis ab hoſtibus immineret,quæ uel cogeret humilia captare conſilia, vel aliqua conſtituere,quæ non prius oporteret dici quam effici, vel ſi nollent ad amicos ali qua permanare, Senatus conſultum tacitum fieret: ita ut non ſcriba, non ſerui publici, non cenſuales illis actibus intereſſent, Senatores exciperent, Senatores omnium officia cenſualium, ſcribarũq; complerent:* Minus verò tacuit. Addit enim *omnia comperiſſe Maximinum,etiam exemplum S.C.accepiſſe.* Herodianus adiecit: conuentum fuiſſe non more ſolito in Curiam,ſed in Capitolium,& Iouis Capitolini cellam, eo ſe incluſiſſe,velut in ipſis Iouis oculis deliberaturi. Hacc in æs inciſa in ærarium referebant, poſt Vop. *diu hæc S.C. quæ ad Principem pertinebant,in libris elephantinis ſcribebantur*

HISPELLATES) gentiles opidi Vmbriæ *Hiſpelli*.Plin. *Spelli*,Ptol. vnde gentiles *Spellates*. In ſaxis:COL.IVL.HISPELLI.hodie *Spello* ruinis ſuis nõ ignobile opidum. Dicendum ergo Acilio in Sicilia ſtatuam ab ipſis poſitã, vt vbi Magiſtratum gerebat, gratularentur

PVBLICE) vt diſtinguatur a *priuata ſtatua*. Notum enim, Plin. l.34.c.5. *in domibus etiam priuatis ſtatuas fuiſſe,atq; in atrijs, nam, ait, factum ad exemplum fori,in quo ſtatuas poni ſolebant*. Inprimis verò in bibliothecis doctorum hominum ſtatuae *ſemper-uirentis hedera* coronatæ videbantur; *Publica*, quæ ſint.Vlp.l.bona ff.de verb. ſign.monet: *Bona ciuitatis abuſiue publica dicta ſunt, ſola enim ea publica,quæ populi Romani ſunt*. Et l.inter pub.eod.tit. *Inter publica habemus ſacra, nec religioſa,nec quæ publicis vſibus deſtinata ſunt: ſed ſi quæ ſunt ciuitatium velut bona: ſed peculia ſeruorum velut bona,procul dubio,publica habentur*

PATRONO) & ciuitates ex Romuli inſtituto, ex ciuibus Rom.patronos ſibi legebant,cauſas eorum corã Senatu Romæ acturos,qualis fuit *Cicero* Siciliae, *ante Metelli & Mamertini populi C. Claud*⁹.Cic. *Bononiæ Antonia. & Puteolanorũ Caſſiagẽs*.Habebãt & ciuitates ex ſuis IIviralibus *Defenſores* ſelectos, l.2. C.de Decur.qui cum loco tribunorum pl.illas contra magiſtratuum impetum tuebantur, l.vlt.de offic.iurid.*defenſores plebis* vocati. Illorum munus *quinquennio* definiebatur. *l.4. C. The. de defenſ.ciu.* Hos ergo fortiter credo IIVIROS. QVINQ. eſſe ex lapidibus notos. Quorum erat *Luſtrum Quinquennale* in colonijs *condere*. Alij eos voluerunt, qui per *luſtrum IIviri* honorem geſſiſſent,alij qui,*ex Vuiris* cõſtarent. Similiter & *Senatui ſui defenſores* erant.l.2.& 3. C.de Senat.

CAP. III. Seuerus Commodi fratrem, non vero Marci, vt Spart. cur ſe dixit. Qui Impp maiores lapidibus inſcripſerint. Nomina patrum Impp. a Nerua ad Caracallum. Panhormus cum aſpiratione in Lap. ſine in Numis. Error Pont. & Faſelli de Panhormio. Cognomina pro Nominibus. Liciniani vita. cur RE·TITVTOR LIBERTATIS. *Laudes Conſtantini ex Lapid. Pij cognomen. cur Antoninus Pius. Pijſſimi. Felicis & inuicti titulus. III. ordines Senatorum. Femina Senator. Corrector quid, eius munus,origo. Prouincia Correctoria. Coniectura de* CORR. SICIL. *Nota P. S. in Siculis lapid quid. Deuouendi ritus formulaq; D. N. M. Q natalis. Maieſtas quid*

6. FRATRI) Seuero hic titulus ſcriptus, Commodi enim ſe fratrem

di

dixit. Docet hoc Dio.l.21. *Nobis timorem longè maximum fecit, quum ſe Marci F. & Commodi fratrem diceret, et in quem antea tumultuoſius egerat, heroicos honores daret.* & Spart. in Seu. *Quoſdam credere Baſſianum Antoninum appellatum, quod Seuerus ipſe in Marci familiam tranſire voluerit.* Sed nota poſt mortẽ tandem fratrem dixiſſe. Signa fraterni amoris edidit, dum ipſum *in Senatu & concione laudauit, Deum appellauit, Narciſſum eius ſtrangulatorem*, verba Spartiani ſunt, *leonibus obiecit.* Scribit idem *Getam Antoninum a patre dictum, amore Marci, quem fuiſſe, vel fratrem ſuum dicebat.* Falſum hoc in ſaxis, & hiſtorijs, tantum enim Commodum fratrem nominaſſe nobis retulerunt, nec inde tantum, quàm per Commodum deſcenſum ad Caeſareos auos habuiſſet. Amoris forſan fons hinc: *quod a Marco latum clauum acceperit, tribunatum plebis meruerit, Pretorque*, vt Spart. *deſignatus non in candida, ſed in competitorum grege.* Et ita gradum ſibi iterque in Imperatorias familias patefecit. Res, certè, inſolens callidaq; , nec vlli retro Romanorum par maiorum ſeries tentata. Hac verò ſupputationis baſi *quinos*, & M. *Aurelius ſenos* Caeſares numerauit. Priores Caeſares, aut patrem tantum Principem, ut *Octauius*, aut auum, aut proauum ſolum, ut *Octauij* filij, & Nep. inter generis ſui imagines recenſere ſufficiebant, donec per *Neruam* M. & L. *Antonini fratres*, & M. *Aur.* T. *Aeli Hadriani* F. quartum gradum imperatorij ſanguinis, & poſt *Commodus*, & *Seuerus* quintum, hic vere, ille fictè, & tandem *Antoninus Caracalla* ſextum adimpleuit, numerus, qui primus in Caracalla cepit, ei ſolus fuit. In hoc, ſerie interrupta, nullus impoſterum Impp. vltra auum Caeſarem titulis ſuis addere potuit. Panhormitani itaque vt Seuero gratiorem titulum publicarent, et fidei profeſſione, obſequij conſtantia ſe *Siculo quondam Proconſule* comprobarent, ementitum etiam ab ipſo natalium ordinem adſcripſere. Tritum eſt adoptatos non tribuum tãtũ, ſacrorum, bonorum adoptantium, ſed & nominum hæredes eligi, quare hic eiurato genitorum nomine adoptitij tantum patres recenſentur. *Traianus* enim, quẽ *Nerua* adoptauit, *Vlp. Traiani Itali cenſis Hiſp. F.* fuit, *Hadrianus*, quem *Traianus*, *T. Aelij Hadriani*, Antoninus *Pius* Aur. *Fuluij*, & M. *Ant. Annij Veri* II. Cos. & Præf. Vrbi F. quos Hadrianus *Filium & Nepotem* adoptauit, hunc enim illi adoptandum dederat. *Maceratae in Piceno* ſaxum vidimus, vbi ſe *L. Veri Aug.* F. *Diui Pij* N. dixit, ſed hoc enucleabimus, cum totius Italici Orbis inſcriptiones in medium producentur.

PANHORMVS) reprehendunt hanc *aſpirationem* viri docti, cum Græcis ea *in compoſitis* inſueta ſit. Perpetuò tamen in ſaxis domeſticis eam videmus, nec vnquam omiſſam, ita ut non temerè eam inſertam ſtatuendum ſit, nec ab ea ſcribendi conſuetudine *Normanni* deflexere, quod ex eorum regijs ſuperſtitibus monumentis videre eſt. In *numis* verò præterita fuit, vt apparet ex ijs, quos exquiſitiſſima cura *Ph. Paruta V. Inl.* vno volumine comportauit. *Panhormum* genere neutro *Panhormium* dictum *Iac. Pontanus*, & *Th. Faſellus* ex quodam ibi lapide, in quo PANHORMII nimis incautè legerãt probare conati ſunt, his recèns adſtipulatus *Phi Cluuerius Germanus* in ſua *Antiqua Sicilia*, opere magno animo ſuſcepto, nec minore cum totius Regni felici applauſu euulgato. Sed ſi *Faſellus ciuis* antequam viris

de-

doctis nouam opinionem obtruderet, ſaxum penitius introſpexiſſet, PANHORMIT. pro PANHORMITANORVM ſollemnem notam, & non PANHORMII cognouiſſet. Errorem genuit ſculptorum forſan incuria, qui quandoque T. *literam* iugo obtusè, leuiterque in tranſuerſum diducto, inſtar T. inſcripſere. Quod & ante me *Mart. la Farina* doctiſſimi patris *Aſperi-Montis Baronis* non diſpar fil. viderat

L. valeRIANO) ex ſpatio extritarum literarum, & reliquis earum veſtigijs errorem operarum emendans repono L. LicinIANO. *Licinianus* cognomen eſt. Solent enim interdum *cognomina* loco *nominum* poni, vt apud Liu. *Papyrius Curſor.* Cic. *Vet. Antiſtius*, *Balbus Cornelius*. Apud Hiſtoricos nonnullos M. *Iul. Licinius Licinianus* dicitur. Fuit is e Dacia oriundus, *militiæ cuſtos ad veterum inſtituta ſeueriſſimus, ſpadonum, & aulicorum omnium vehemens domitor, tineas ſoriceſque Palatij eos appellans.* Vict. Literis infenſiſſimus, *quas virus, & peſtem publicam nominabat, præcipue forenſem induſtriam*, quarum adeo rudis, vt nec nomen decretis ſubſcribere didicerat. *Maximiani*, mox & *Conſtantini* ducta eius ſorore *Conſtantia*, in imperio, & ante in II conſulatu collega, Chriſtianos infeſtans, contra quam promiſerat, à Conſtantino vincitur, & poſtquam ſemel ipſi victo ignouerat, maleque promiſſis ſtantem, ac vitæ ipſius inſidias ſtruentem à potentia diſſociauit. Priuatus poſt Theſſalonicæ vixit. occiſus an. *ætatis* Lxx. P. *Vict.* Lx. *potentiæ* XIIII Licinio Fil. relicto, quem vt *Vict.* Conſtantinus cum ſuis filiis bis-denis menſibus natum *Caeſarem* nominauit. Errorem in ætate Magnus Card. Baronius ex *Zonara* liquidò detegit per menſes annos intelligens. Dedicator lapidis ipſum LIBERTATIS RESTITVTOREM vocat, forſan gloriæ tituli, quē *Conſtantinus Maxentio* cum exercitu fuſo, à pop. Rom. VRBIS LIBERATOR exclamatus, pepererat, partem communicauit. Simili, & *in lapidibus* titulo decorus, ſic enim ibi: PIISSIMO.AC.FORTISSIMO.FVNDATORI PACIS AC.PVBLICAE.LIBERTATIS.AVCTORI.D.N.FLAVIO.VAL.CONSTANTINO.NOBILISSIMO.CAES.B.R.P.NATO.Item:RESTITVTORI.VRBIS.ROMAE.ATQ.ORBIS et EXTINCTORI.PESTIFERAE.TYRANNIDIS. Mirabellæ. ORBEM. TERRAE.ROMANO.NOMINI.SVBIVGANTI

PIVS) Ante *Antoninum Pium* nullus principum niſi *Auguſtus ſemel* in ſaxis hoc titulo honoratus, qui, p. 5. præmiſſus eſt. Pauſ. *Antoninum* pietate, reuerentiaque in numen, *Pij nomen* inueniſſe ſcribit. Alias nominis origines *Capit.* recenſet: *Pius cognominatus eſt a Senatu; vel quod ſocerum feſſa iam ætate manu, præſente Senatu leuauerit (quod quidem non ſatis magnæ pietatis eſt argumentum, cum impius ſit magis, qui iſta non faciat, quam pius, qui debitum reddat) vel quod eos, quos Hadrianus per malam valetudinem occidi iuſſerat, reſeruauit: vel quod Hadriano contra omnium ſtudia, poſt mortem infinitos, atque immenſos honores decreuit.* Quæ potior ratio viris doctis arridet, cum, & ludos Puteolis eius nomini ſacratos. Pialia, ſeu Ευσέβεια dixerit, *vel quod cum Hadrianus ſe interimere vellet, ingenti, cuſtodia & diligentia fecit, ne quid poſſet admittere: vel quod vere natura clementiſſimus, & nihil temporibus ſuis aſperum fecit.* Sola Auguſta in lapidibus FAVSTINA. PIA. CLARISSIMA dicta. & in numo D.FAVSTINA.PIA.SIDERIBVS.RECEPTA.S.C. Capit. *Macrinum cum ſenatus Pium ac Felicem nuncupaſſet: Felicis nomen recepit, Pij habere noluit. Piſſi-*

mus Iuſtinianus, & ante *Conſtantinus*, appellatus : D.N.CONSTANTINO. MAXIMO.BEATISSIMO.AC.SVPRA.OMNES. RETRO. PRINCI-PES. PIISSIMO.ſic HELENAE.PIISSIMAE.Cic. in Phi.in Antonium: *Tu porro ne pius quidem, ſed piiſſimo quaeris, & quod verbum omnino nullum in lingua Latina eſt, id propter tuam diuinam mentem nouum inducis*

FELICI) *Felix* in Senatu Impp. acclamandi ſolennis formula. Titulum *Pij*; *Felicis*, *Inuicti* ſociatè primùm in M. Aur. Ant. Vero. *Feliciſſimi* in Traiano reperio. Ante tamen Plinio l.5.Ep.18. *Nero feliciſſimus* vocatus. In *Cenſorini* ſepulcro circa Bononiam vltimo verſu inciſa fuiſſe *Treb.*refert: FELIX. AD.OMNIA.INFELICISSIMVS.IMPERATOR

INVICTO) Et hunc titulum Traianus ſuo exemplo ad ſucceſſores tranſmiſit:INVICTO.D.N.TRAIANO.Titulis mire delectatus,quare *Cõſtantinus* M.ipſum *herbã parietariam, ob titulos multos edibus inſcriptos, appellare ſolitus erat*.Vict.Tetricus ad Aurelianum: ERIPE ME HIS INVICTE MALIS. Eadem ratione, & VICTORES, DE VICTORES OMNIVM GENTIVM BARBARARVM,vt CONSTANTINVS, dicti. *Inuictiſſimi*,vt *Arcadius*,& *Honorius*,*Valens*, & *Valentinianus*,*victorioſiſſimi*, vt *Conſtantius*, & *Iulianus*. VICTORIIS.TRIVMPHISQVE. MAGNIFICVS Valentinianus.*Inu.Pij*, *Fel.* titulis & Menſes *Commodus* inſigniuit, etſi non certò conſtet,quos; variant enim auctores. Caſſiod. *Et menſis ſuis appellari nominibus voluit,hoc modo:Amazonius,Commodus,Auguſtus,Herculeus, Romanus,Exuperatorius,Inuictus,Pius,Felix, Lucius,Aelius,Aurelius*

DOMITIVS LATRONIANVS) nominatur et in XII Lap.*Panh.* & is eſt,cuius *Conſtantinus* in literis ad *Chreſtum* Syracuſanorum Epiſcopum, *apud EuſHiſt.Eccl.l.*10.*c.*5. eradicandæ per Africam Donatiſtarum Hæreſis ad concilium Arelatenſe euocatum meminit, vt *accipiat rhedam publicam a clariſſimo viro Latroniano* τῶ κοντἰκτορες Σικελίας, quod *conductorem Siciliæ* exponunt,ſed quid amabò *Conductor*? Aliud quid ſuſpicor, interim tamen vtriſque pedibus in *doctiſſimi Galli I.Cæs. Bulengeri* ſententiam eo, qua legit *Corrector*. Iuuat ipſum lapis noſter, vbi CORR. PROV.SICIL.dicitur, ſic enim P.S.interpretor,vt mox clarius expediã. Conijcio ergo lapidem perſcriptum fuiſſe an. C.cccx111.in hunc enim annum *Illuſtriſſimus Baronius* illud concilium coniecit

V.C.) Senatus olim *ordo clariſſimus*,vti & *ampliſſimus* dictus, Nudè *clariſſimus* pro *Senatore* paſſim in vtroque Cod. & Hiſtoricis capitur. *Clariſſimi* quoque *prouinciarum præſides appellantur*.*Pancirolus*, hoc honoris vocabulum *ante Hadrianum* non fuiſſe.tres verò *Senatorum ordines a Conſtantino* introductos: vt *illuſtrium*, *ſpectabilium*, & *clariſſimorum* ſuſpicatur.Iſiod.l.9.c.4.*primi ordinis Senatores dicuntur illuſtres, ſecundi ſpectabiles, tertij clariſſimi.* Quod diſcrimen & leges paſſim docent. *Clariſſimæ* dictæ *Senatorum coniuges.* Vlp.l.8.ff.de Senat.*Senatorum filia,quæ niſi Clariſſimos viros ſortita ſunt,non habentur*.Lamp.in Heliogab.*Solus omniũ Imperatorũ fuit,ſub quo mulier quaſi clariſſima loco viri Senatum ingreſſa eſt*. Paulo ante. *Vbi primum diem Senatus habuit,matrem ſuam in Senatum rogari ſupſit*. *Clariſſimam* dixit ne in feminea genere *Senatorem* appellet, etſi non extra Grammaticorum leges,*nomina*

na dignitatum vtriuſque generis eſſe, ita Seruio *ductor*, *ſenator*, *balneator*, *fullo* dicitur. *femina dux* Tac. in vit. Agric. *perſuaſor*, l. 2. ff. de S.C. Velleiano. *defenſor apud Caſſianum* lib. 8. ſic & *Imperator*, *Philoſophus* femina legitur

CORR.) *Corrector & emendator ciuitatis.* Cic. pro Cor. Bal. Idem eſt, ac Legatus. Papin. l. 20. ff. de off. præſid. *Legatus Caeſaris, id eſt, praeſes, vel Corrector prouinciæ abdicando ſe non amittit imperium*. & Hermogenianus l. 10. eod. tit. *ex omnibus cauſis, de quibus, vel profectus vrbi, vel praefectus praetorio, itemque conſules, & praetores, caterique Romae cognoſcunt, correctorum, & praeſidum prouinciarũ eſt notio.* l. 1. C. vt omnes iud. tã ciu. & mil. *ſpectabilioribus* inferiores declarat: *nemo*, inquiens, *ex viris clariſſimis praeſidibus, vel Conſulibus, vel correctoribus, vel qui maioris adminiſtrationis infulas meruerint, id eſt, viri Spectabiles, Proconſules, aut Praefectus Auguſtalis, aut Comes Orientis, aut cuiuslibet tractus Vicarius, aut quicumque Dux, vel Comes cuiuslibet militis, vel diuinarum Comes domorum, ſpectabiles iudices, tam ciuiles, quam militares.* Eius ornamenta, muniaque Caſſ. l. 6. for. 21. his verbis habet: *Te illi prouinciæ Rectorem per illam iuriſdictionem noſtra mittit electio, ut reuera corrigere nitaris, quos tibi commiſſos eſſe cognoſcis. Chlamydi tuæ, procul dubio, intra alia clauos intende, quos ſcis non inaniter poſitos, hinc fit, ut cum publicum agentes purpuram cernerent, de vigore ſemper principis admonerent, tibi fiſcalium tributorum credita monſtratur exactio. Tu etiam ſenatorem ibi reſidentem iuberis audire. tu in praefectorum militem cum ipſius tantum conſcientia vindicare. Tuum nomen in ſubſcriptionibus inſeris honoratis prouincialibus anteferri, a principe frater vocaris, ut nobilitate precioſi nominis a vilitate criminum tolleris.* In Notitia *vultus principum* ipſi præfertur. Diocletianus, & Maximianus l. 4. C. de iur. & fact. ign. *virum clariſſimum, & amicum ſuum.* & Leo & Anthenius *clariſſimum moderatorem prouinciæ.* Sym. *Moderatorem Apuliæ* vocant. Magiſtratus huius natalis penitus ignotus. *Fani Fortunæ* ad fornicẽ *Trib. Pot.* xxxix *Auguſti, Corrector Flam. & Piceni L. Turcius Secundus Aſterio Apronianii praef. Vrb.* F. legitur, ſed marmor adulterium paſſum, vel tardius illud nominis intruſum ſuſpicio eſt. Aurelianus cum Tetricum triumphaſſet, *Correctorem totius Italiae fecit, id eſt, Campaniae, Samnij, Lucaniae, Brutiorum, Apuliae, Calabriae, Hetruriae atque Vmbriae, Piceni & Flaminiae, omniſq; annonariae regionis.* P. Vict. *Iulianus Venetos Correctura erit*, In Vet. lap. *Africae, Venetiarum, & Hiſtriæ, Apuliæ & Calabriæ, Campaniae, Illyrici, Italiæ Tranſpadanæ, Lucaniæ & Britiorũ, Tuſciæ & Vmbriæ, & Siciliæ* Correctores habentur. Ibidem *Ceionius Rufus Voluſianus Corrector Italiae per annos octo* eſt. A *Conſtantino Italia in* XVII. regiones diuiſa. *Occidentibus tres*, duo *per Italiam*, vnus per *Panoniam* ſeu *Sauiam*, *Orientis* duo *Auguſtanicæ*; & *Paphlagoniæ* Correctores fuere. Quo tempore vero *Sicilia* ſuũ correctorẽ acceperit auctores reticuere. Ego ex hoc & Mazarienſi lapide n. 226. ſub eodem Conſtantino ipſi impoſitum ſuſpicor, ante enim nec in ſcriptoribus, nec in lapidibus eius mentio habetur

P.S) explico PROVINCIAE SICILIAE inuicto aliorum *Lilybei*, & *Saccae* lapidum argumento, vbi eadem nota cum *conſulari* iuncta hoc ſuadet. ſicque trini incogniti hactenus in Sicula hiſtoria *conſulares* patefiunt; Vitraſius, nẽpe *Orfitus*, *Fl. Dulcitius*, & M. *Val. Quintianus*. ac *Domitius Latronianus* Corrector

DEVOTVS N. M.) Formula primum in lapidibus ſub *Traiano* nata.

C Cre-

Credebant priſci vitã poſſe redimi,ſi pro eo alter tãquam hoſtia quędã ſuccidanea necem ſubiret. ſic *Decij pater, fil.& nep.* pro ſalute legionum Rom. hoſtium copijs ſe obiecerunt; proinde Lucano *luſtrales belli animæ* dicti. ſic cum Nero *ſtellam crinitam* pernicioſi quid protendere ſibi iudicaret, doctus *ſolere Reges talia oſtenta cęde aliqua illuſtri expiare, atque à ſemet in capita procerum depellere, nobiliſſimo cuique exitium deſtinauit.* Hinc vt principum ægrotantium fata producantur *gladiatores* compluries commiſſi. Suet. de Calig. c.4. *vt in aduerſam valetudinem incidit, pernoctantibus cunctis circum palatiũ, non defuerunt, qui depugnaturos ſe armis pro ſalute ægri, quique capita ſua titulo præpoſito vouerent.* Dio l. 19. P. Afranius Potitus iureiurando, & Atauius Secundus obſtrinxere vita ceſſuros ſi Caio valetudo rediret, quod & præſtitum, ne periuri exiſterent. Traiano Dacico bello periclitante duæ legiones pro eius ſalute capita deuouerunt. *Bellonarij* quoq; ſeu *Bellonæ ſacerdotes*, vt eſt apud Tertul. Apol. c. 28. ſanguinem ſe ideo fundere dicebant. Pari obſeruantia in Canarijs inſulis ab Aloyſio Cadamuſto mos animaduerſus eſt, morte noui principis beatitudinem vouendi. Olim apud Germanos noſtros conſuetudinem extitiſſe, *Saxo Grammaticus* refert, vt infrænis ami ę amorẽ corrigerẽt, procos ſæpe cum ſæuis animalibus, puta leonibus, vrſis, & ſimilibus crudele certamen inijſſe, & ita illas in amoris obſequium flexiſſe

MAIESTAS.) Ab eo dicitur, quod eſt *maius*. Verbi proprietate inſpecta ſoli *Immortali Numini* competit, quod omnibus, quæ *magna, maius* eſt. Val. Max. *longum, & beatum honorem* dixit. Eſtque ex ijs vocibus, quibus nullum apud Græcos par, & ex æquo congruens. Gloſſa vertit *μεγαλειότης*, quę *magnificentia*, vel *magnitudo* eſt, *non maieſtas*. Cas. Cultus etiam, qui nonnullis naturæ lege exhibetur *Maieſtas* appellatur. *Maieſtas Matronarum*. Plin. l. 9. *Maieſtas pueritia*. Alia notione Liberæ Reip. titulus *Maieſtas Pop. Rom.*

***CAP. IV.** Nonulla ex Iulia & Seueri vita. Cur hic Pertinax, Arabicus, Parthicus, dictus. Adiabenicus primus. Adiabena. Qui a victis gentibus dici inceperint, PONTIFICIS MAX & COS. officium prolixius explanatũ Impp. qui. Lipsij opinio de vlt. Imp. reiecta. Natalis IIX. lap. PATRIS PAT. nomen qui, et quahabuerint. PAPAE originatio.*

8. IVLIAE) Vxor *Seueri*, ſoror *Meſa Vara*, ex qua *Semiamira*, & Mammæa nata, mater Heliogabali. De ea ita Spart. *cum amiſſa vxore, aliam Seuerus vellet ducere genituras ſponſarum requirebat, ipſe quoq; Matheſeos peritiſſimus: & cum audiſſet eſſe in Syria quandam, quæ id genitura haberet, ut regi iungeretur, eãdem vxorem petijt Iuliam ſcilicet: & accepit interuentu amicorum, ex qua ſtatim pater factus* eſt. Adulterijs famoſa. Spart. hinc non mirum, quod Caracallo illam intecto corpore videnti, *aſſerentique vellem, ſi liceret vti, petulantius (quippe quæ pudorem velamento exuerat) Libet? plane licet* reſpondiſſet. P. Vict. Idem de eodem; *fuit impatiens libidinis, quippe qui nouercam ſuam duxit vxorem.* Interfecta fuit in palatio cum fil. Geta curante Caracalla

SEVERVS) M. Getæ, & Ful. piæ F. Leptitanus Afer. *Solus omni memoria, & ante, & poſt ex Africa imperator.* Ruf. *hunc ex humili, per literarum, & militiæ officia ad imperium pluribus gradibus fortuna deduxit.* Primum enim *fiſci ad-*

uocatus, mox & *militaris tribunus*, Eutrop. *Pro.coſ. in locum Iuliani, & in cõſulatu collega*, *Queſtor Sardiniæ, legatus proconſulis Africæ, legioni IV Scythicae præfectus Legatus Lugduni, Panoniæ* poſt *Siciliæ proconſul*, *Conſul cum Apuleio Rufino a Commodo inter plurimos deſignatus*, tandem exercitus Germanici moderator, a quo, *apud Carnutum* Imp. lectus, & mox interfecto *Iuliano a Senatu approbatus*, quo facto *quingenta Seſtertia, quod nemo vnquam*, vt Spart. *militibus dedit*. De hoc ſic Senatus iudicauit: *Illum aut na∫ci non debuiſſe, aut non mori, quod nimis crudelis, & nimis vtilis Reip. eſſet*. PERTINACIS) nomen ſibi indidit in honorem P. *Heluij Pertinacis Imp.* ab exercitu occiſi. PARTHICI. ARABICI. ADIAB.) Occiſo Peſcennio Nigro, qui Orientis Imperium Byzantio intra trienniũ expugnato inuaſerat, *circa Arabiam plura geſſit, Parthis etiam in ditionem redactis, nec non Adiabenis: qui quidem omnes cum Peſcennio ſenſerant, Arabicus, Adiabenicus, Parthicus dictus. Sed triumphum reſpuit, ne videretur de ciuili triũphare uictoria. Recuſauit & Parthicũ nomen, ne Parthos laceſſeret*. Spart. in lapidibus tamẽ ipſi tributũ, in quodam abraſum cũ *Britannico* videtu., fortè eiuſdem iuſſu, eodem ſtudio. *Parthicus* forſan bis hic dicitur, quod bis vicerit, vt Imp. ſæpe dicti, à ſæpe victis gentibus. ADIABENICI.) Adiabena *Aſſyriæ regio* Steph. *Meſſene* dicitur, Strab. *Saccopodes*. Etſi eam & *Traianus* debellauerit, *Aureliano* id cognomen Senatus detulerit, ſoli tamẽ *Seuero* in lapidibus datur. A domitis populis cognominari in P. *Corn. Scipione* inchoatum, qui *Africanus*, poſt L. *Scipio Aſiaticus*; L. *Aem. Paulus Macedonicus*, *Metelli, hic Macedonicus, ille Numidicus* appellati

PONTIFEX MAXIMVS.); honorum apex, vt qui regio proximus, nec deorũ inferior putabatur, quare nec *Lauinij Reges* eum adſumere puduit. Virg.

Rex Anius, rex idem hominum, Phœbique ſacerdos.

Cic. pro Dom. *Pontifices publici conſilij principes, & iuris publici vindices*. Varro *a ponte* dici arbitratur. *nam ab ijs ſublicius eſt factus primum, & reſtitutus ſæpe, cum ideo ſacra, & vls, & cis Tyberim non medioeri ritu fiant*. Illorum munus Liuius his verbis deſcripſit: *Minoribus pontificibus creatis, Numa Pontificẽ deinde Max. Numam Martium M.F. ex patribus legit, eiq; ſacra omnia exſcripta, exſignataque attribuit: quibus hoſtijs, quibus diebus, ad quæ templa ſacra fierent, atque vnde in eos ſumptus pecunia erogaretur. Cętera quoque omnia publica, priuataque ſacra Pontificis ſcitis ſubiecit, vt eſſet, quo conſultum plebs ueniret, ne quid diuini iuris negligendo patrios ritus, peregrinoſque aſciſcendo turbaretur. Nec cęleſtes modo ceremonias, ſed iuſta quoque funebria, placandoſque manes, vt idem pontifex edoceret, quæque prodigia fulminibus, aliove quo viſu miſſa ſuſciperentur, atque curarentur*. Et Cic. pro dom. *Quod ſi vllo tempore magna cauſa in Sacerdotum P.R. iudicio, & poteſtate verſata eſt: hęc profecto tanta eſt, vt omnis Reip. dignitas, omnium ſalus, vita, libertas, aræ, foci, Dij Penates, bona fortunæ, domicilia veſtra, põtificũ, ſapientiæ, fidei, poteſtatique commiſſa, & credita videantur*. Ipſi quoque adoptionibus præerant. Tacit. l. 3. ipſi ſoli *Veſtales, Veſtęque* penetrale adibãt, quas igne extincto flagro cędebant, inceſti reas viuas defodiebant. menſium item dierumque rationem tenebant. In ſubſellijs laureatis fata Reip. ex libris *Sibyllinis* conſulebant. Vop. in Aur. *Ancilia ſacra*, quæ arma cęleſtia, fatalia Imperij pignora credita ſeruabant. *res geſtas* in tabulam dealbatam,

quam ſingulis annis præſcriptis conſulum nominibus, & aliorum magiſtratuum renouatam domi propoſitam per dies digerebant, qui *annales Maximi*, à Max. Pont. & *commentarij Pontificum* cognominabantur. Quæ conſuetudo a Romulo accepta ad *P. Mutium Pont.* vſque durauit. Cic. l. 2. de Orat. Habebant, & ceremoniarum libros, quibus abſtruſum Pontificium ius perſcriptum, & occultum genus literarum, quos *Gn. Flauius* abripuit. Nefas ipſis mortuum corpus aſpicere, etſi *Dio* id neget, quare Auguſtus matrē velo ante mortuā expāſo laudauit. Sen. de Conſol. ad Mart. Tiberius Cæſ. *pro roſtris laudauit filium, ſtetitque in conſpectu, interiecto velamento, quod Pōtificis oculos a funere arceret*. Dio. l. 95. *Tiberius in Auguſti funere detraxit velum, cum ex S. C. peroraſſet, hanc veniam Pont. Max. à Senatu impetrauit*. Ratio forſan huius inſtituti à Dijs repetita, qui mortuos videre nequibāt, *ne oculos*, ut apud Suid. Aelianus, *inſpecto cadauere inquinarēt*, Tac. l. 2. *neque imperatorem auguratu, et vetuſtiſſimis ceremonijs preditū contrectare feralia potuiſſe. Ideo ſtatuæ Auguſti ob cędes in Amphitheatro ſemper velata. Hadrianus* primus Pon. Max. officium peregit, Plin. alij honore contenti. Tac. l. 2. *Germanicus vidit ſcopetarum, & ſanguine ſuroris ſperſum*. Nemo ex lege niſi *ſella curuli ſediſſet*, id eſt, inſignes Magiſtratus, *Conſulis, prætoris, tribuni, ædilis*, & *Cenſoris* geſſiſſet. Primò quidem *ex Patribus*, pòſt & ex plebe cooptati, non quidam a collegijs, vt in ceteris Sacerdotijs conſuetum, ſed populi *tributis Comitijs*, vt ex *Liu.* patet. *Ius cooptandi* à Collegijs ad populum C. *Domitius* tranſtulit, quod in patris locum Pont. Max. non ſuffectus. Ius abrogatum *Sulla* reſtituit. Tandem ſub Auguſto Collegiorū initiò, dein principum nuto Pontifices, & reliqui ſacerdotes cooptari inſtitutum eſt. Collegium primo ex IV, pòſt ex IX de plebe V. annexis, & tandem Sulla auctore ex XV Pontificibus numero & Augurum conformi, conſtitit. Mortuo I. *Cæſare* Pontificatum Max. *Lepidus* inuaſit. poſt cuius exceſſum, *Octauius Auguſtus* eum ſuſcepit, quem Lepido ſuperſtite nec oblatum recipere ſuſtinuerat. Poſt *Auguſtum* vero omnes *Rom. Impp.* dignitatem hanc & geſſere, & ſe Pont. Max. vocarunt, etiam illi, quibus CHRISTI doctrina inter caliginem antiquę ſuperſtitionis innotuiſſet, vt fuit: *Philippus, Conſtantinus, Conſtantius, Valentinianus, Valens. Gratianus* tardo edicto vetuit Pont. Max. nominari. Quare Zoſimus l. 4. ſcomma in illum actum ſcribit: *ſi princeps non vult appellari Pont. Max. admodum breui Pōt. Max. appelletur*. Poſt *Theodoſium ſeniorem* totum illud Collegium concidit reditibus ſacerdotum *ærario cedentibus*. Notandum quoque quod ſcribit Prudentius tentorio pontifices egreſſos ſub dio ritè cæſis victimis Ioui Regi, ceteriſque Deis vota feciſſe, mox augures *ſignum de cœlo felix* à ſiniſtra pronunciaſſe. Primis honoris auſpicijs ludos edebant. Miniſtri illorum præcipui erant: IIIviri *epulonum*, *virgines Saliæ*, & *Camilli*. Habebant quoque *lictores*, & *præcones*, qui *fauere linguis* dum ſacra fierent, clamabant. Illorum inſignia *ſimpulum*, *allogallerum*, *ſeu tutulum*, *ceceſpitam aſperſorium*, & *apicem* compluries in numis videmus, & vt Cic. de Aruſp. Reſponſ. horum erant: *thenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes*. Summū Deæ Syriæ Sacerdotem purpura, & thiara aureà in capite Lucanus depinxit. Apud *Athenæum* ſummus Sacerdos *in Areopago* ſingulorum ſententias rogabat colligebatque, exem-

plum

plum Ioſeph. Antiq.l.14.c.16. ſuggerit. Ipſis domus publica, laureata. Plin. *laurus gratiſſima domibus, ianitrix Cæſarum, Pontificumque, quæ ſola & domus exornat, & ante limina excubat.* In hac *ſacra Bonæ Deę* Vitr.l.1.c.8. non in æde *Prætoris*, aut *Coſ.* vt Plut. fiebāt. *Titus Pōtificatū Max. ideo ſe profeſſus accipere, vt puras ſeruaret manus, fidemq; pręſtitit, nec auctor poſt hac cuiuſque cædis, nec conſcius quamuis interdum vlciſcendi cauſa non deeſſet, ſed periturum potius, quam perditurū ſe adiurans.* Suet. Monendum deniq; non magiſtratum, vt nonnulli credidere, ſed ſacerdotium fuiſſe

IMP. V.) Cuius auſpicijs res bene geſta ille imperator nominatus, quare *miles in loco prælij Tiberium Imperatorem ſalutauit* nō Germanicum cæſis ab ipſo hoſtibus. Tac.l.2. Dacis, & Baſtarnis, a Craſſo occiſis *Auguſtus* Imperator proclamatus. quoties autem viciſſent iuſta acie toties nominati. Hinc in lapidibus *Auguſtum* XXXVII Imperatorem, & *Titum* XV apud Plut. legimus. Nec niſi ſemel ex eodem bello Imp. nomen datum. extra morem tamen *Claudius* Britannis debellatis ſæpius meruit. Putauit I. *Lipſius ſeculi Varro* vltimum ex priuatis T. *Blæſum* id nomen Auguſti indulgentia reportaſſe. Sed in diſſentientem opinionem *Appianus*, Hadriano coæuus trahit, ſua ętate X. M fuſis hunc titulum acquiſitum narrans

POT. III) Hinc cognoſcitur lapidem hunc an. C. CXCVII dedicatum fuiſſe. Hic enim tertius eius potentiæ annus, Flauijs Tertullo & Clemente Coſs.

COS. II) An. C. CXCVI cum Albino iterum Conſul fuit. Conſules *prætores* Varroni, & *Iudices* Feſto. Libanio in Paneg. Iuliani παραδείγμα λακωνικὸν dicti, quod Laconum exemplo, apud quos reges annui magiſtratus, inſtituti eſſent. Creabantur *comitijs centuriatis*, raro ab *interrege*, nonnunquam etiam ab Impp. Auſon. in Paneg. *Conſul ego, Imperator Auguſte, munere tuo, non paſſus ſepta, neq; campum, non ſuffragia, non puncta, non loculos, qui non prenſauerim manus, nec cum ſalutantium confuſus occurſu, aut ſua amicis nomina reddiderim, aut aliena impoſuerim, qui tribus non circumiui, centurias non adulaui, vocatis tribubus non intremui, nihil cum ſequeſtro depoſui, cum diribitore nihil pepigi. Martius Campus, ſequeſter, ordo, roſtra, omina, ſenatus, curia, vnus mihi omnia Gratianus.* primū quidē ex patritijs, poſt vnus, tandem ſæpe vterque ex plebe adſcriptus. modo creati deſignati appellantur, donec ij, in quorum locum allecti, officio ſe exuiſſent. Creatio ea antiquis *comitia conſularia*, poſt *ordinatio*, tandem *nundinum Coſſ.* dicta. Dies magiſtratus auſpices principio *Kal. Mart.* vrbis natalis, & hinc anni exordium. aſt *anno* à Numa *correcto Kal. Ian.* raro *Kal.* & *Id. Mart. Maiæ, Quintiles, Sextiles*, VII, VIII, & xbres. eo die *Ianus* lauro coronabatur. Macr. 3. Satur. Ineuntes Lauinij *Veſtæ*, & *Penatibus*, Lanuvij *Iunoni Soſpitæ* faciebant, Cic. Ad bella ituri *Latinas ferias* in monte Albano cōcipiebant, Deorum iræ caput vouentes, ſi temere in regimine fefelliſſent. *Munus populo edebant.* h. v. multa gladiatorum paria committebant, quod Conſtantinus l.1. c. de glad. aboleuit. Miſſilia quoque, ſeu denarios aureos, ſeu ſcyphos argenteos in vulgus ſpargebant, cuius loco *Martianus* in prima eius conſtitutione, *ad reparationē aquęductuum centena pondo auri præſtari*, ideſt, X.M aureorum, Iuſtinianus vero Nou. CV. vt ſepties eo anno veteres ludos *Hip-*

po-

pomachia, *Pancratij*, *&c.* ederent, & argentum tantum in populum mitterent, conſtituit. Vop. in Aurel. *vidimus proxime conſulatum Fury Placidi tanto ambitu in circo editum, ut non premia dari aurigis, ſed patrimonia viderentur, quum darentur tunica ſubſerica, linea paragauda, darentur etiam equi, ingemiſcentibus frugi hominibus. Factum eſt enim vt iam diuitiarum ſit, non hominum conſulatus.* Pauperioribus ad hæc, vt Aureliano ſumptus dati. Illorũ nomina in *Caſtoris ede* adſcribebãtur. *Diod.* Ornamenta erãt initio XXIV. *faſces cũ ſecuribus*, quos Publicola in XII. demtis ſecuribus, numero XII Hetruſcorũ populorũ ſeruato, quorũ quilibet regi ſuo lictorem cũ faſcibus exhibebat. Val. Max. l. 5. c. 1. imminuit. Præferebantur alternis menſibus utri cõſulum. interdũ & dietim, vt *Pigh.* ex actis diurnis P. R. obſeruat, alternabant. *ne ſi ambo faſces haberent, duplicatus terror videretur.* Liu. Penes quem faſces *Conſul maior*, vt eſt Feſti opinio, *alter virgis inſignis* dictus, hunc accenſus præibat, lictores pone ſequebantur, quem ritum extinctum *Caeſar* primum conſul reuocauit. *Tunicam palmatam*, ſeu *trabeam purpuream* aureis ſignis intertextam, *coronam auream, eburneũ ſcipionem* in cuius ſummo aquila ſedebat, aliaque regia inſignia, quę vt Dion. *inuidioſa potius videbantur, quam decora* dimiſerunt, contenti in triumphis, feſtisque ludis honoris deùm cauſa ea ſibi reſeruaſſe. *Sellam curulem* prius eburneam, poſt argenteam, Cic. *ſedem honoris*, in qua ius reddebant, & *togam pratextam* tenuerunt. Ex *Pl. ſcito* intra decennium eundem conſulatum capere nequibant, quod tamen in *Mario*, qui vnus ſepties Cos. bello inſurgente non obſeruarunt. Munia præcipua: rem diuinam facere, in foro manumittere. ius ex LL. prę́ſcripto dicere, comitia quęſtorum creandorum habere. *Cic. l. 7. Ep. ad Cur.* & Aedilium curulium, *idem pro Plan.* minores ordinarios magiſtratus legere, ſenatum cogere, ſententias rogare, S. C. & pl. ſcita exequi, publicos redditus locare, prouincias regere, ac bella populi iuſſu gerere. Conſulare faſtigium lege Valer. prouocatione ad populum conceſſa & animaduerſione in ciuis caput, regio affatim inferius euaſit. Horum tutelæ reges atque populi ſæpius ſalutem fortunamque ſuam commendabant. His crebrò ſummum ius, vitæ, neciſque, ac rerum arbitrium ſine populi iuſſu, in magnis rerum tumoribus Senatus conceſſit. vt in L. *Saturnini*, *C. Gracci*, *Catilinæ*, *Clody* ſeditionibus, & *Cæſare* Rẽp. oppugnante. Poteſtas hæc etſi ſuſpenſa quandoque dictatura interueniente, ualuit tamẽ, donec Cæſarum nutu libidineq; *conſulatus* dati, ereptique. Tac. *Quis enim neſcit Caninij Rebili ſub Caeſare, & Roſcij Reguli ſub Vitellio conſulatus vnius diei?* ille enim ſex tantum horis pomeridianis fuit. de quo Cic. *Conſulem habuimus tam ſeuerum, tamque cenſorium, ut in eius magiſtratu nemo pranderit, nemo cænauerit, nemo dormiuerit.* *Commodus vno anno XXV creauit* Lamp. *Auguſtum* omni mane conſules accepturi diei rerum gerendarum mandata adire cogebantur. Conſulatum *Traianus* recuſauit, ut magis iudicium libertatis eſſet, alium quam Cæſarem conſulem eſſe. Et quamuis Conſulum maieſtas ſub Principibus longe ab antiqua receſſerit, *ſumma* tamen *poteſtas* dici non deſijt. Suet. in Calig. *per triduum ſine ſumma poteſtate Reſp.* Procop. l. 1. *Conſulatu maior dignitas in Rom. Rep. nulla eſſe exiſtimatur.* Porro conſules cum prius ſingulis annis innouarentur anni ab ipſis notati, ideo Li-

ba-

banius eorum *nomina vrbe volitare* dixit, vaſis quoque vinarijs ea appenſa legimus, quò de ætate vini conſtaret. Sed *ordinariorum* tantum, h.e. qui *Kal. Ian.* ſeu ſuetis diebus magiſtratum inijſſent. numis vero, & alijs monumentis, & ſuffecti ac extra ordinem adiecti, inſcripti . An.C. ccv. a *Seuero* primum *Conſulatus ſuffecti* cum ordinarijs numerati. ſic *Plancus*, qui ſuffectum egerat conſulatum, illo anno creatus, ordinarius Conſul II. habitus eſt. tandem Iuſtinianus *Imperatores* annorum indices eſſe inſtituit. Vltimus conſulatus *Baſily Iunioris* ſine collega, A. D X L. nec amplius *Conſulatus* faſtis additus. etſi non plane perierint: Byzantium enim tralato Imperio duo remanſere, vnus ibi, alter Romæ

P. P.) *Patris Patriæ reuerentia* in M. Tullio, detecta *Catilinę coniuratione* cepit, mox *Cæſari* communicata. Suet. *plebs ſolidam colūnam prope xx. pedum lapidis Numidici in foro ſtatuit, ſcripſitque*: PARENTI PATRIAE. Quæ a Dolabella reuerſa. Ab Antonio primū, Cic. Ep. 3. l. 13. ſtatuæ, *quam poſuit in roſtris inſcriptum*: PARENTI. OPTIME. MERITO. in numo argenteo: S.P.Q.R. PARENT. CONS. SVO. L. conſeruatori. Poſt mortem tantum hoc nominis decus ipſi oblatum, contra diſerta Liuij verba *Vrſinus in familys* diſputat, ſed inbellibus, ut videtur, argumentis. Poſt *Auguſtus* habuit. *Tiberius* recuſauit, & *Nero* propter grandiorem ætatem. *Veſpaſianus* tardò recepit, *Hadrianus* bis diſtulit, quod id Auguſtus ſero metuiſſet. Spart. Caligula *Pius, & caſtrorum filius, & pater exercituum, & opt. max. Cæſar.* Suet. Pertinaci acclamatum: *Patri Pio, Patri Senatus, Patri omnium bonorum.* Tandē Imperatorum familiaris titulus factus. Quo, ſcribit Volf. Lazius, ad ſummos Pontifices his notis PA. PA. translato, P A P A emerſit. *Liuia Parens Patriæ.* Tac. *Mater patriæ, & genitrix.* Dio. l. 57. *Fauſtina Mater Caſtrorum*, *Iulia* Seueri vxor in ſaxis *Mater Caſtrorum & Senatus*, Iulia Mammæa, *Zenobia mater exercituum*. *Victoria* vxor Tetrici *mater Caſtrorum* nuncupata

CAP. V Galerij vita. Nobiliſſimi. Qui in rituales libros relati. Diuus 1. Reg. Romulus. Alexander XIII Conſent. deorum. Cur mutata nomina. Priuata & pub. apotheoſes. Pupa. Alex. Mammæ CHRM *dy adſcripturus. Conſecratus Antinous inter ſidera. Sacerdotes Aegyp. Propheta. Cur nonnulli in Deos relati. Priuatus Diocl. diuus. Accenſus in cælum aſſertio. Claudij ſtatua aurea, adclamatio, Gothorum ſtrages. Natalis XI lap.*

9. GALERIO. VAL. MAXIMINO) omiſſum prænomen C. quod in lapidibus videmus. natale ſolum *Dacia Ripenſis*, vitæ rudimenta cuſtodientis armentis tranſegit. vnde & *armentarius* appellatus. Militiæ clarus a *Diocletiano* IN ORIENTE, vt eſt in lapide, ADOPTATVS, mox filia eius Valeria ſibi iuncta Cæſar, dein *Maximiano, & Diocletiano* priuatæ vitæ ciuilitatem repetentibus, ipſe cum *Conſtantio* imperij hæres relictus. *Conſtantius* Gallia, & Hiſp. contentus reliquas ipſi prouincias cum reliquiſſet, imperij conſortes *Seuerum*, & *Maximianum*, huic *Orientis & Africæ*, illi *Italiæ* regendi ſollicitudine tradita, & poſt cædem Seueri *Licinium* Imperij collegam aſciuit. Genitalibus patribus, vermibuſque corpore ſcatens, morte ſua interijt: ſeu vt alij, vitam doloris ferendi impar expulit, anno potentiæ ſolitariæ II. ſociatæ XVI

NO-

NOBILISSIMO) *Nobiliſſimi prænomen* primis in lapidibus *Traiano*, & *Philippo Seniori*, *cognomen* vero datum *Caracallo*, *Alexandro Seuero*, PHILIPPO Iuniori NOBILISSIMO AVG. CAESARI, & *Numeriano* F. cũ prænomine *Iuuentutis Principis* & Cognomine *Nob. Cæſ.* Criſpus, & Decius NOB. CÆS. PRINCIPES. IVVENTVTIS. *Gallienus*, *Maximinus Nobiliſſ. Cæſ.* ſic *Seuerus* l. 1. C. de feriis. *Nobiliſſimi* autem fuere, qui Imperij alumni habebantur. Rufinus l. 2. c. 5. *Valentinianus à patre factus Nobiliſſimus. patre moriente nondum regijs inſignibus initiatus.* Diac. l. 22. *Nobiliſſimus factus eſt Nicetas, cui ſuperimpoſuit chlamydem, & auream coronam. Nicephorum, & Chriſtophorum filios Copronimus Cæſ. creauit.* Dignitatem hanc *a Conſtantino* inuentã Zoſimus ſcribit, paremque cum *Cæſ.* honore fecit. Imperatorum quoq; thori conſortes *Nobiliſſima* in lapidibus IVLIAE NOBILISSIMAE PVELLAE FIL. GALLIENI AVGVSTI, & SOLON. AVG.

10. DIVVS) in Græcis lapid. & alibi θεὸς, etſi propriè ἀποθεωσεὶς, ſueta ipſis adulatione dicitur. Senioribus temporibus, quorum illuſtris virtus humanas glorias ſupergreſſa mortalitate finita in Rituales libros referebant, annuam virtutis recordationem celebraturi, quorum animas, vt *Cedrenus*, in beatorum inſulas receptas, omni iudicio liberas credebant. Soli Rom. Regum *Romulo* heroicos honores collatos Cic. docet, paucis poſt alijs. Fuſo *Perſide*, fugatoque *Dario*, omni mortale honore maior ſibi viſus *Alexander* ab Athenienſibus DEVS ſalutari petijt: quare XIII. *Conſentum Deorum* factus. Ael. l. 2. c. 19. Var. Hiſt. Eo honore elati, ne homines fuiſſe reputarentur nouis nominibus initiabantur. Ita Romulus *Quirinus*, Caſtor & Pollux *Dioſcuri*, Melicerta *Portumnus*, Io *Iſis*, Ino *Leucothea*, *Leda Nemeſis* nominati. Priuatas tamen ἀποθεωσεὶς frequentiores domeſtica religione nati genitoribus celebrabant. *Plut. in quæſt. Rom.* qui, vt Dio, *Diui tantum, nec conſecrati* dicti. Inſtar horum poſt Impp. *publici patres*, publicis ceremonijs Deorum albo illati, eius auſpicium *Auguſtus* in I. *Cæſare* fecit, cuius nomini primum poſt Rolum templum dicatum. Quod Iuliani Silenus riſit *Auguſtum* κοροπλάστην h. e. *puparum fictorem.* pupę erant *imaginunculæ puellares*, quibus virgines luſitabant, quas pubertati vicinæ *Veneri* donabãt, appellans. Martial. *Et Auguſto creſcit ſub principe cælum.* Poſt promiſcui fuere hi honores fermè cunctis principibus. Capit. M. Antoninum *priuſquam funus conderetur, vt plerique dicunt (quod nunquam antea factum fuerat, neque poſtea) S.P.Q. non diuiſis locis, ſed in vna ſede propitium Deum dixit. Alexandrum Mammæam* conſimili modo CRISTVM ſtructo templo inter Deos recipere voluiſſe Lamp. refert. Veſpaſianus *prima quoque morbi acceſſione, vt inquit, puto Deus fio.* Suet. c. 23. Interdum & Auguſtorum amici Deorum numero adſcripti. ſic *Antinoum Græci volente Hadriano cõſecrauerunt*, cuius exceſſu ipſe, vt Spart. *muliebriter fleuerat.* Eoque poſt adulationis peruenere, vt Antinoo nouelli ſideris ſtationem inter cæleſtes imagines deferrent. Lapis Romæ: ΑΝΤΙΝΟΩ CΥΝΘΡΟΝΩ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΘΕΩΝ Μ. ΟΥΛΠΙΟC ΑΠΟΛΛΩΝΙΟC ΠΡΟΦΗΤΗC h. e. *Antinoo Conſeſſori Aegypti Deorum M. Vlpius Apollonius Propheta*, ideſt, *Antinoi Sacerdos.* Scimus enim Laertio teſte *Aegypti Deorum* ſacerdotes *prophetas* dici. Diſparem mentẽ diuerſorum in diuinis honori-

ri-

ribus cōferēdis. *Plin.* paneg. prodidit; *Dicauit cœlo*, ait *Tiberius Auguſtum, ſed, ut maieſtatis numē induceret: Claudiū Nero, ſed vt irrideret: Veſpaſianū Titus, Domitianus Titū, ſed vt Dei filius, hic vt frater videretur. tu* (Traiane) *ſideribus patrē intuliſti.* Addo *Caracallum*, qui vt facinus mitigaret, quod fratrē Getā necauerat, ipſum Dijs aſſociauit dicens: *ſit Diuus, dum non ſit viuus.* Spart. *Diocletianus primus cum priuatus obijſſet, inter diuos relatus.* Eut. Horum funus cū eo nomine duceretur, e rogo ſcandentes cœlū ſpectaſſe quidā aſſeuerabat. Quare *Numerius* Senator, & Prætor Atticus *Caſaris* aſcenſum in cœlos à ſe viſum iurans *decies* HS domū a *Liuia* emeruit. Eius ritū diſerte *Herodianus* l. 4. depinxit. *Deos* & *Conſiliarios Regis Getæ* dixere, a *Zamolxi*, quem ob raras prudentiæ dotes pro Deo coluerunt. Collatus, & hic honor feminis. Libera Rep. *Accam Laurentiam*, & *Floram*, huic *Floralia*, illi *Accalia* ſacra Dearum collegio adſcriptas legimus. Druſillæ ſcorto Pantheæ dictæ, pares cum *Venere* diuini honores donati, ita vt feminæ per eius nomen iurarent. Prima Auguſtarum *Liuia* Dea facta, Prudentio *Iuno* appellata. *Fauſtina* vxori M. Ant. diuinos honores impetrauit, *in eiuſque honorem puellas Fauſtinianas inſtituit.* Inſignia conſecrationis in nummis *templa, ſacerdotes, carpentum, & pauones* videmus, hæ *Iunoni, Aquila* vt *Ioui* ſacræ, diuas in cœlum deducunt

CLAVDIO) M. Aur. *Claudius* ſucceſſor *Gallieni. Illi (quod nulli antea) Populus Rom. ſumtu ſuo in Capitolio ante Iouis Optimi Maximi templum ſtatuam auream X. pondo collocauit.* Illi *totius orbis iudicio in Roſtris poſita eſt columna, cum palmata ſtatua ſuperfixa librarum argenti mille quingentarum.* Trebell. Imperator ſalutatus, hæc in ipſum dicta ſunt: *Auguſte Claudi dij te nobis præſtent; (dictum ſexagies) Claudi Auguſte principem te, aut qualis tu es ſemper optauimus, (dictum quadragies) Claudi Auguſte te Reſp. requirebat (dictum quadragies) Claudi Auguſte, tu frater, tu pater, tu amicus, tu bonus ſenator, tu vere princeps, (dictum octuagies) Claudi Auguſte tu nos ab Aureolo vindica: (dictū quinquies) Claudi Auguſte tu nos a Zenobia & Victoria libera, (dictum ſepties) Claudi Auguſte. Tetricus nihil fuit, (dictum ſepties). Gothicus* dictus, cuius epiſtola de Gothica ſtrage hæc eſt: *Claudius* (Iunio) *Broccho. Deleuimus CCCXX millia Gothorum, II millia nauium merſimus; Tecta ſunt flumina ſcutis, ſpathis & lanceolis, omnia litora operiuntur. Campi oſſibus latent, tecti, nullum iter purum eſt, ingens carrago deſerta eſt, tantum mulierum cepimus, vt binas, & ternas mulieres victor ſibi miles poſſit adiungere.* Illum *& ſenatus & populus ante imperium, & in imperio, & poſt imperium ſic dilexit, vt ſatis conſtet, neque Traianum, neque Antoninum, neque quemquam alium principem ſic amatum.* Treb.

11. TR. P. VI.) Natalis lapidis A.C.cc. quo *Saturnino* & *Gallo* Coſſ. VI. Seueri Imperij annus erat

CAP. VI. Germanici. A quibus populis cognomina. Deformium nominum contextus. Carbiſculum. In M. Aur. Ant. anceps Germanici nomen. Clementiſſimus. IIviri. Sibyllini libri excuſſi. Accurſius notatus. Ciuitates IIviris priuatæ. Femina IIvira. M. Antonini vita. Antoninorum nomina. Nomeſis. Antoninus Magnus cur dictus. Vita Alexandri Seueri, & de abraſo eius titulo. Colonia. Sicula Colonia. Colonia Panhormit.

GERM) *Germanicus* primus dictus *Tiberius* , poſt *Druſus* , deinde eius fil. *Germanicus*, *Vitellij* fil. *Domitianus*, *Traianus* , & hi obiter ex lapidibus notati: *Pius*, *Commodus*, *Gallienus*. GERM. MAXIMVS : M. *Ant. Commodus*. *Caracalla*, *Diocletianus*, & *Aurelianus*. Pręcipua autē a domitis gētibus cognomina fuere: *Germanici*, SARMATICI, quo *Pius*, *Commodus*, & *Caracalla* nominati . PARTHICVS dictus *Traianus*, L. *Verus*, *Seuerus*, *Caracalla*. PART. MAX. M. *Ant.* & *Seuerus*. *Armeniacus* & *Medicus* L. *Verus*. *Britannicus Max.* *Commodus* , *Seuerus* , *Caracalla*, *Diocletianus*. *Arabicus Seuerus* ARAB. MAX. *Aurelianus*. *Dacicus Max.* *Gallienus*. *Palmyrenus*, & *Pal. Max.* *Aurelianus*. Excelſæ ſtatuæ coloſſææ Solis capite demto Commodus ſuum impoſuit, baſique pro GERMANICO ſubſcripſit : QVI MILLE GLADIATORES VICIT. *Aurelianus* ſubactis Carpicis *Carpici* cognomenuū a patribus delatum ſubterfugit, tanquam deforme principi, ob vocis affinitatem *Carpiſculi*, calcei genus notantis . Vopiſc. *Iudaica* titulus reiectus ob gentis religionem, nec vnquam vſurpatus. Adſumſit autem Caracalla *Germanici* nomen, ſemel viuo patre, & *iterū proſpere contra Dacos res gerens*. Spart. Quum *Germanos ſubegiſſet Germanicum ſe appellauit* : *vel ioco*, *vel ſerio*, *vt erat ſtultus*, & *demens*. diſſuaſerāt amici illius cognominis ancipitis vſū. ne & de fratris victoria, quē iniquè ſuſtulerat, gloriari videretur, ille vero aſſerebat: *ſi Lucanos viciſſet Lucanicū ſe appellandū*. Spart. Ridiculi quid huic verbo inerat, quo edulium inteſtini farti; *Lucanica* intelligebatur, hinc *Lucanici* Romanis vocitati abdomini dediti. Marcel. l. 27.

CLEMENTISSIMO) nouitium Impp. epitheton , nec ante Gallienum in lapidibus vſurpatum , poſt & EIVS CLEMENTIAE DICATI, DEVOTI formulæ inuaſere

IIVIR) II *Viri* antiquiſſima eius origo hæc eſt: *Horatius Tergeminorum Curiatorū* victor, cū non minus crudeli, quā generoſo cōſilio ſororē *Horatiā* flentem mariti necem, cuius exuuias haſta propendulas inferri viderat, occidiſſet reputans minus virile eſſe, in publica lætitia, pulcraque ad famam via muliebribus lamentis impediri , triumpho acto a *Tul. Hoſtilio*, cui contra *Metium Suffetium* victoriam pepererat , Regnum conſeruarat, in carcerē miſſus , deque capite eius IIvirorum Iudiciū inſtitutū eſt. *II. viros*, & *Tarq. Priſcus*, vt Lactātius, *Superbus*, vt *Dion.* inuenit, qbus vrbis & belli oneris immunibus librorū *Sibyllarum* cura tradita erat, antequam in *xviros* translata. Quos libros plane *Stilicho ſub Honorio* exuſſit. *Baron.* Alij *IIviri aedilitij*, ſeu *ędis locandæ*, *faciundę*, & *dedicandæ* , quos populus ex *lege Papiria* deſignauit. Alij *nauales*, *claſſis ornandæ reficiendæque* in bello Samnitico, An. V. CDXLI introducti. Liu. in *Colonijs* honor *IIviri* ſummus. l. 1. C. de magiſt. mun. ἁπλῶς *Magiſtratus* dictus, Neapolitani *Demarchum*, ideſt, *Principem Populi*. Pancirol. alij *Dictatorem* , Arpini *ædilem* vocarunt *Cic. ciuis* prodit. Ab *Hadriano* illos magiſtratus geſtos *Lamp.* tradit: in *Hetruria præturam Imperator egit*. *Per Latina opida Dictator*, & *ædilis*, & *duumvir fuit*. *Apud Neapolim Demarchus*, *in patria ſua Quinquennalis* , & *item Adria Quinquennalis*, *quaſi in alia patria*, & *Athenis Archon* . Lapis vetus, qui *Scaligero* debetur: EO ANNO QVO ET OPTIMVS IMP. HADRIANVS

ETIAM

ETIAM IIVIRATVS HONOREM SVSCEPIT. Eligebantur à *decurionibus*, ex ſe potioribus, pari formula, qua & alij decuriones, niſi quod illi tres menſes, vel amplius priuſquam magiſtratum inirent, nominati, vt ſi renuerent, alius ſubrogaretur. l. 1. C. *de mag. mun.* Quod tantum in aduenis valuiſſe credo. *Kal. Mart.* ineundi muneris dies. Magna omninodignitas, nam *prætextam*, Liu. & *faces* habuiſſe. Cic. in Rul. teſtis: *primum cum ceteris in colonijs IIviri appellentur, hi* Capuani *ſe Prætores appellari volebant. Deinde anteibant lictores non cum bacillis, deinde vt hic, prætoribus anteeunt cum faſcibus duobus.* Numos ſignaſſe ipſi numi docent. primi in *album* ſcribebantur, *Alciat.* Non vidit hoc *Accurſius* villis & pagis eos præficere non erubeſcens, cũ in pagis olim nullus magiſtratus. *IIviri*. n. conſulari fere poteſtate, ad cuius exemplum II. creabantur, etiam iterabantur, vt in Vrbe Conſulatus, aut præturæ æquales, Ciuitates quandoque & I.D. *iuris dicundi*, cognomentum ſumebant. interdum iure Curiæ, IIuiros legendi poteſtate multatas fuiſſe, de *Capua*, *Cumis*, *Caſilino*, *Vulturino*, *Literno*, *Puteolis*, *Axetris*, *Sueſſula*, *Atella*, *Calena* deficientibus *Annibale* Italiam infeſtante legimus. In lapidibus & *feminæ IIviratus* honore claræ. *Albæ Iuliæ in Tranſyluania*: P. AEL. IVLIAN. ET. Q. R. FLAM. ET. IIVIRAE COL. APVL.

12. M. aVRELIO ANTonINO) Primo aui paterni *Annij Veri* & *Catilij Seueri* materni, nomen habuit, & forte L. *Catilius L. F. Annius Seuerus* poſt patris fata *Annius Veriſſimus*, quod *veritatis amans*. Dio. & *adoptione Aurelius pro Annio, quod in Aureliam, id eſt, Antoniam familiam tranſiret*, vocatus, vulgo *Philoſophus*, cognomine antiquioribus ſcriptoribus, lapidibus, & numis incognito. Concedendum ſane ſic à nonullis veteribus dici, ſed priuato affectu, ἐπιθέτως non vero ἐπωνύμως, quo more *Cæſar fortis*, & *Caligula inſanus* dicitur. Ἐπιγραφὴν vero in Dionis, & Zonaræ Codicibus ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ recentiorum Criticorum commentum eſſe Caſaub. docet. Natus Romæ, *cuius familia in originem recurrens, a Numa probatur ſanguinem trahere. Item a Rege Salennio Daſumnij F. qui Lupias condidit. Octauo ætatis anno in Saliorum collegium* Hadrianus retulit. XII anno *habitum Philoſophi aſſumſit, & deinceps tollerantiam, cũ ſtuderet in pallio, & humi cubaret.* Studiorum moderatores inter alios habuit *Frontonẽ, Appollonium Philoſophum Stoicum, Sex. Cheronenſem Plutarchi nep. Iunium Ruſticũ, etc. Tantum* autem *honoris magiſtris ſuis detulit, ut imagines. eorum aureas in larario haberet, ac ſepulcra eorum aditu, hoſtijs, floribus ſemper honoraret. Studuit & Iuri, audiens L. Voluſium Metianum. Tantumque operis, & laboris ſtudijs inpendit, vt corpus afficeret, atque in hoc ſolo pueritia eius reprehenderetur.* XIIX. vitæ anno *Quæſtor deſignatus. adhuc Quæſtorem, & Conſulem ſecum Pius deſignauit, & Cæſaris appellatione donauit.* Ducta *Fauſtina* Conſobrina *Pij fil.* & ſuſcepta filia Trib. poteſtate donatus eſt, atque *imperio extra vrbem pro-conſulari, addito iure quintæ relationis.* Fratrem poſt *Pij exceſſum ſibi participem in imperio deſignauit*, quẽ *L. Aur. Verum Commodum appellauit, Cæſaremque, atque Auguſtum dixit. Tunc primum Romanum imperium duos Auguſtos habere cœpit*, qui in LL. *diui fratres* nuncupantur. Falsò vero l. de

quare ff. de off. rectam. *Commodus & Aurelius Diui fratres* dicti. *Per XXII annos ita in domo patris verſatus, ut eius quotidie amor creſceret, nec præter duas noctes per tot annos ab eo manſit diuerſis vicibus.* Fuit *frugi ſine contumacia, verecundus ſine ignauia, ſine triſtitia grauis. tantaque tranquillitatis, vt vultum nunquam mutauerit amore vel gaudio. In amore omnium imperauit, atque ab alijs modo pater, modo frater, modo filius, vtcunq; ætas ſinebat, & diceretur, & amaretur.* In lapide tali honore illuſtris: QVOD OMNES OMNIVM ANTE SE MAXIMORVM IMPP. GLORIAS SVPER GRESSVS BELLICOSISSIMIS GENTIBVS DELETIS. ATQ. SVBACTIS S. P. Q. ROM. De quo Diocletianus dixit, *vita, & clementia talem eſſe cupere, qualis fuit Marcus; & ſi Philoſophia, nec Plato eſſe poſſet, ſi reuertatur in vitam.* In his emendatiſſimæ vitæ actis opera *Capitolini* vſus

12. ANTONINO) *Pius* primus Impp. hoc cognomen à T. *Arrio Antonino auo materno recepit. Pij cognomine accidente factum eſt nomen.* Hinc intelligendus *Lampridius: Pius verũ nomen Antonini habuit.* In Marco vero quaſi teſſera imperij facta, poſterioribuſq; AA vſque ad Maximinum familiaris. ita cognoſces appellationem hanc *prenomen, nomen, & cognomen* diuerſis vicibus fuiſſe. Catalogum, qui iſtud nomen habuerint, *Alexander* in Senatu texuit: *Antonini* (inquit) *ipſi Auguſti dicti, Antoninus idem Pius Marcum, & item Verum iure adoptionis vocauit. Commodo autem hereditarium fuit, ſuſceptum Diadumeno, affectatum in Baſſiano, ridiculum in Aurelio. Deſiderium nominis huius fuiſſe dicunt, vt niſi Populus, & miles Antonini nomen audirent Imperatorium non putarent.* Cap. in Macr. *Tam amabile illis temporibus nomen Antoninorum, vt qui eo nomine non niteretur, mereri non videretur imperium.* Lamp. In animo *Seuerus habuit, vt omnes deinceps principes quemadmodum Auguſti, ita & Antonini dicerentur.* Spart. & Lamp. Ex hac cauſa *Macrinus Diadumenum* Fil. *Antoninum* dixit. Capit. *nomen hoc Senatu iubente ex tabulis & annalibus Heliogabali*, remanente Varij Heliogabali, abraſum. Lamp. *vltimus Antoninorum*. Capit. *Alex. Seuerus*, cum *nomina inſignia oneroſa, & magis numen, quam nomen* ſint, id in Senatu recuſauit. *vni adoleſcenti totus Senatus perſuadere non potuit*, etſi inibi adclamatum: *nomen Antoninorum tu purifica, quod ille* Heliogabalus *infamauit, tu purifica, redde in integrum nomen Antoninorum.* Lamp. Gordiani *Antonij*, non *Antonini*, vt nonnulli putant, dicti

TRIB. POT. XVII) Natalis lapidis A. C. CLXX. *Commodo Aug. & Quintillo Coss.* Spatiũ integri imperij. *Capit.* XVIII. annos *Caſſiod.* XIX. Lapis *Lateranenſis* XXX. TRIB. POT. Spoletanus XXIIII. alii XX & XIX. numerant

13. TRIB. POT. VII) An. C. CCI. *Annulino* II & *Frontone Coss.* quo Seuerus Caracallum Auguſtum nominat

14. NEMESI) *Adraſtia* dicta a fano, quod primum huic *Adraſtus* rex ſtruxit, alias *Rhamnuſia* a templo, quo in *Rhamnunte* Attico oppido colebatur. In lapidibus FORTVNA. & SANCTISSIMA. item NEMESI SANCTAE CAMPESTRI. & VIRGINI VICTRICI SANCTAE DEAE NEMESI. Plato *Angelum* vocat. Ammianus: *Dea eſt vltrix faci-*

uo-

norum impiorum, bonorumq; præmiatrix, arbitra rerum, regina cauſarum, quam Theologi veteres fingentes iuſtitiæ filiā ex abdita quadā æternitate tradebant, omnia deſpectare terrena. *Fanum* Romæ in Capitolio *vlciſcendæ vrbis* habebat. Fingitur alata rotæ impoſita, quo celerius diſcurrat. Huic *Impp.* priuſquā ad bella exirent vota nuncupabant, qua religione ſpreta C. *Flaminium Coſs.* ad *lacum Traſimenum* cùm XV. M. ab *Annibale* cæſum Liu. tradit. *Cl. Pulcer* quod neglecto eius cultu non *paludatus* in caſtra comparuiſſet, militari obſequio exutus, velut priuatus Romam ad vota facienda remittitur. Liu. ſimile veri & eam *Panormi* delubrum habuiſſe. nam quę numina publicis ſtatuis honorabant, iis plerunque etiam templa excitabant.

15. MAGNI ANTONINI. Fil.) Scribit P. Vict. quod *Caracallus corpore conſpecto Alexandri Macedonis Magnum atque Alexandrum ſe iuſſerit appellari, aſſentantium fallaciſque eo productus, vt truci fronte, & ad læuum humerum conuerſa ceruice, quod in ore Alexandri notauerat, incedens fidem vultus ſimillimi perſuaderet ſibi.* Hinc forte bis *prænomen*, & ſemel *cognomen Magni* in ſaxis obtinuit, aut in *Alexandri* potius honorem, vt nomen *Magni*, quod ipſe in Senatu recuſauerat, in ſubdititio patre acciperet. *Alexander Var.* F. ab Heliogabalo adoptatus, ſeu *Antoninus Caracalli* filius dictus dubio procul eodem ſtudio, quo *Seuerus Antoninus*, niſi quod hic affectauerit, illa magnæ virtutis merces ſponte, & forte neſcio eo lapidi titulus inſertus. ſublimis enim eius animus rebus inclareſcere cōtendebat, non fumoſis natalium ſomniis. Hoc quidem Lamp. prodidit *voluiſſe videri originem de Romana gente* (de Metellis) *trahere, quia eum pudebat Syrum dici: maxime quod quodam tempore feſto, vt ſolent Antiochenſes, Aegyptij, Alexandrini laceſſiuerant conuiciolis: Syrum Archiſynagogum eum vocitantes, & Archierea.* & alibi affinitate *Caracallo* iunctum. non tamen filium dixit. Sed ad reliqua exeamus, ne tempus itineri contemplando vetera & nobilium gentium mores, ingrata mora eximatur

in. aurelio SEVERO alexandro) vrbe *Arcena* natus, prius *Alexianus* dictus. Herod. & quod dies qui *Macedoni Alexandro* ſupremus, ipſi princeps, aliaque cum ipſo communia habuerat, Alexandri quoque nomen ipſi conceſſum, quare & eius poſt habitu numos figurauit *electreos*, & quamplurimos *aureos*. *Vlpianum inſigniſſimum* Caſſiod. *tutorem habuit, & poſt magiſtrum ſcrinij, quem ſæpe à militum ira obiectu purpuræ ſummæ defendit, atque ideo ſummus Imp. fuit, quod eius conſilijs præcipue Remp. regeret.* *Splendidiſſimus* quoq; *Papinianus*, & *Paulus* IC. ipſi inter aſſeſſores. Nullā cōſtitutionē ſine xx Iuriſperitis ſancire audebat. *Literatos vehementer amauit, etiam reformidauit, ne quid de ſe aſperū ſcriberent.* Vxor *Memmij Sulpitij* C. V. filia. Militiæ cuſtos. ita vt *Parthicam expeditionem tanta diſciplina, tanta reuerentia ſic egit, vt non milites, ſed Senatores tranſire dicerentur.* *Ouinius Camillus Senator* cum Tyrannidem affectaret, *ad palatium eum rogauit, eique gratias egit, quod curam Reip. quæ recuſantibus bonis imponeretur, ſponte reciperet. Deinde ad ſenatū proceſſit, & timentem, ac tanta conſcientiæ tabe confectum participem Imperij appellauit, in palatium recepit, conuiuio adhibuit, ornamentis*

eumq;

imperialibus,& melioribus quam ipſe vtebatur,affecit, & cum expeditio barbarica eſſet nunciata, vel ipſum ſi vellet ire,vel vt ſecum proficiſceretur hortatus eſt. & cum ipſe pedes iter faceret,illum inuitauit ad laborem, quem poſt quinque millia cunctantem equo ſedere iuſſit, cumque poſt duas manſiones equo etiam fatigatus eſſet, carpēto impoſuit. Hoc quoque,ſeu timore,ſeu vere reſpuentē,abdicantem,quin etiam imperium, & mori-paratum dimiſit. Occiſus cum matre in *tumultu militari Moguntiaci.* Caſſiod. cui cum *Thraſybulus Mathematicus dixiſſet,gladio barbarico obiturū, primo lætatus eſt,quod ſibi mortem bellicam, & imperatoriam crederet imminere, deinde diſputauit, oſtenditque optimos quoſque violenta morte conſumptos, Alexandrum, Pompeium, Cæſarem, Demoſthenem, Tullium, & ceteros inſignes viros non quieta morte oppetiſſe.* Imperauit an. XIII. d. IX. vix. an. XXIX. M. III. d. VII. Pleraque hæc *Lampridio* verba præeunte dixi. Cur in hoc lapide M. *Aurelij Alexādri* nomina expūcta ſint mirari ſubij, nec cauſam compertā habeo, cū adeo gratus fuerit, vt *patris patriæ nomē, ius cōſulare, & trib. pot. & ius quintæ relationis vno die Senatus offerret, cunctaque primus inſignia*, Lampridio teſte, *ſimul acceperit*. Sed in eo aberrat, cum item *in Pertinace* factū conſtet. Quo interempto nil *populus Rom. ſenatuſque omnis cū prouincialibus cunctis neque triſtius vnquam, neque aſperius acceperunt*. A militibus quoque *ita dilectus vt fratrem, filium, vt patrem dicerent*, & auctores cędis, qui ex ipſis erant, trucidarēt. Cenſuerā *Heliogabalo conſobrino* curante abraſa, cui & ante, *quod impudicus non eſſet omnia ſuprema machinatus fuit, titulosque luto conſpergi, & Cæſaris nomen abrogari milites iuſſerat*, ſed impedit TRIB. POT.. & COS. nomina, quæ poſt mortem *Heliogabali* Senatus in ipſum contulit. rationes ergo huius rei viris doctis, & ſimilium curioſis exquirendas relinquimus

TRI. PO. II) An. C. CCXXV. *Maximo* & *Aeliano* Coss.

COL. AVG. PANHORM) *Colonia nomen ab agrorum cultura habet*. Hygienus de limitibus. Origo eius iam inde à *Romulo*. Cum vrbs, & agri à IIIuiris circumſcripti pro-portione officij diuiderētur, *Paulus l. ſi in legem. ff. locati*, pro eo *agrum conductum* intelligit. Cauſas deductionis *Sigonius* VI nominauit. I. priores populos coercendi. 2. hoſtium incurſiones reprimendi. 3. ſtirpis augendæ. 4. plebis vrbanæ exhauriendæ. 5. ſeditionis compeſcendæ. 6. premijs veteranos milites afficiendi. Addo ego ſubueniendi, qui cenſum non ſoluendo. Deductionis ſymbola in numis videntur: *Signum cohortis, Aquila legionis, aratrum, ſceptrum*. Duplicis autem generis *Paterculo* l. I. ſunt: aut *Senatus* iuſſu deductæ, quæ vel *Romanæ*, ideſt, *iure Quiritium*, ſeu priuato *ciuium Rom.* præditæ, vel *Latinæ*, quę *iure Latij*, hoc eſt, ſuffragiorū poteſtate inſignes; aut *militares*, quæ *veteranis militibus* in laboris præmia diuiſæ, quarum multæ *Antonium* & *Auguſtum Bruto* & *Caſſio* victis patrem agnoſcunt. Ab *Auguſtis* conditæ *Auguſtæ* ſeu *Auguſtales*, vel propriis deducentium nominibus agnominatæ; vt: AELIA AVGVSTA MERCVRIALIS THAENIT, AELIA HADRIANA AVG. ZAMA. REGIA, AVRELIA ANTONIANA OVIL. CLAVDIA AVGVSTA AGRIPPINENSIVM. COPIA CLAVD. AVG. LVG. FLAV. IVL. AQ. FLAVIA B. BARCIN. PIA FLAVIA CONSTANS EMERITA AVENTICVM. IVLIA AVG. AQVIS SEXTIS. IVLIA AVGVSTA PARMA, IVLIA FANESTRIS.

IV-

IVLIA FANVM FORTVNA. IVLIA FELIX CLASSICA SVESSA. IVLIA GEMINA ACCITANA. IVLIA PAT. AREL IVL. PATERN. NARB. MARTIA. IVLIA SVTRIN. RICINIA HELVIA CONDITORE SEVERO. AVG. CONCORDIA VLPIA TRAIANA AVG. FRVGIFERA HADRVMETINA. VLPIA TAMVCAS EX NVMIDIA. VLPIA TRAI. AVG. DACIC. SARMIZ METROP.
Etquamuis Tac. *colonias ſedes ſeruitutis* dixerit, tamen nulli vnquam dedecori fuit, eſſe *pop. Rom. Coloniam*, cũ ipſa *ſimulacrum quoddam Romæ* foret, Gell. *ciuibus Rom.* incolis acceptis, quales *Iulius octuaginta millia* in colonias diſtribuit. Suet. Quo exemplo *Candia* in Inſula *Creta* iam olim *Venetos patritios* colonos ſuſcepit. Ipſam quoque *Conſtantinopolim alteram Romam*, coloniam Rom. Pletho Orat. I. de reb. Peloponenſ. dixit. Leges & quandoque *Coloniam* pro *Municipio*. Cic. *Placentiæ Coloniam Municipium* indigitat. Interdum municipia Coloniæ & vice verſa fieri petiere. Proin Gel. l. 16. c. 13. Noct. Actic. *D. Hadrianus in oratione, quam de Italicenſibus, vnde ipſe ortus fuit, in ſenatu habuit, peritiſſime diſſeruit: mirari ſe oſtendit, quod & ipſi Italicenſes, & quædam item alia municipia antiqua, in quibus Vticenſes nominat, cum ſuis moribus legibusque viuere poſſent, in ius Coloniae mutari geſtiuerint. Præneſtinos autem refert maximopere à Tiberio petiiſſe, oraſſeque vt ex colonia in municipij ſtatum redigerentur.* Coloniam *oppidum* eſſe *Georg. Merula negat*, ſed diſſentit Cic. in l. Agrar. in Rul. *operæ pretium diligentiam maiorum recordari, qui colonias ſic idoneis in locis contra ſuſpicionem periculi collocauerunt, vt ipſe non oppida Italiæ, ſed propugnacula imperij eſſe viderentur.* item. *Capuam colonia deduceretur vrbem ampliſſimam & ornatiſſimam. Vrbs* vero & *oppidum* non niſi ortu differunt: illam *à curuo*, ideſt *curuatura aratri*, hoc ab *oppugnando*, vel *opere* deducunt. Coloniarum tandem iura *Conſtantinus* ſuſtulit ad magiſtratus promiſcuè barbaros admittens. *Romã* Commodus *Coloniam Commodianam* quadã inſanæ gloriæ opinione appellari voluit. *In Sicilia aũt* inquit Mart. Capella, *Coloniæ quinque, vrbes ſexaginta tres.* At *doctiſſimus Cluverius* IIX ex auctoribus numerat: *Tauromeniũ, Catanam, Syracuſas, Heracleam, Thermas-Selinuntias, Panormum, Thermas-Himerenſes*, & *Tyndarim*. Panormus quando Coloniam acceperit, & ſi nemo ſcriptorum, quos viderim, diſerte memorarit, *ex Strabone* tamen, qui *Auguſti æuo* claruit, & *Tiberij* mortalitatem expleuit, cum dicit: *Πανορμος δὲ καὶ ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν* h. e. *Panormus etiam coloniam habet Romanorum*, ab *Auguſto* ductam aut reductam eruitur. firmant valide *numi* & *lapides*, vbi COL. AVG. cognominatur, non quidem ea mente, qua vniuerſæ *Impp. Coloniæ Auguſtæ* dicuntur, ſed qua nominis conditoris ſymbolum eſt

CAP. VII. Auguſtales. Qui ius dixerint. Dies Iudiciarij. Iudex Quæſtionum. Iudices Maiores, priuati quomodo & vnde creati, Selecti. Decuria iudicum quid. Dimittere iudices, & quid leuato velo iudicare. Legati. Principales viri. Ex aere collato ſtatua Cereris cognomina Cornelia gens. Prætorum multiplicum dignitas. Multa, inde Cereri ſtatua. Honorij & Diocletiani vita

16. AVG.) *Auguſtali. Auguſtales* fuere *ludi, ſacerdotes*, & *magiſtratus*, in *Auguſti* memoriam introducti. Is enim rebus in Sicilia, Græcia, Syria,

&

& Parthia compoſitis inter varios honores decretos, nihil Dio. l. 54. accepit, niſi *Fortunæ Reduci aram conſecrari, diemque reditus inter ferias referri, & Auguſtalia dici.* Tac. l. 1. *Tribum plebei petiuerunt, vt proprio ſumptu ederent ludos, qui de nomine Auguſti faſtis additi Auguſtales vocarentur. Sed decreta pecunia ex ærario, vtque per circum triumphali veſte veherentur, curru vehi haut permiſſum. mox celebratio annua ad prætorem tranſlata, cui inter ciues & peregrinos iuriſdictio eueniſſet.* *Sacerdotum* vero *Auguſtalium Collegium* quatuor ſummis collegijs *Pontificum*, *Augurum*, *VII virorum Epulonum*, & *X virorum* S. F. adiectum. quod dignitatum apex in libera Nicopoleos ciuitate erat, ita vt ipſa ab *Auguſtali* ſuo, vt & *Alexandria* annos numerarent. *Auguſtalis* quoque fuit *præfectus*, quem *Auguſtus Aegypto* dedit, qui primus *Cor. Gallus. Ex equeſtri* non *Senatorio* electus, ne Dio. l. 51. ſi violĕtiores nacta *Senatorei*, occaſio rerū nouarū præberetur, quo cōſilio, & facultatē, niſi quā conceſſerat, in eā eundi ademit. Equeſtris ordinis dignitas princeps, parque conſulari. Vlp. ff. de præf. Aug. *Præfectus Auguſtalis non prius deponit præfecturam, & imperium quod ad ſimilitudinem proconſulis lege facta ſub Auguſto ei datum eſt, quam Alexandriam ingreſſus ſit ſucceſſor eius, licet in prouinciam venerit.* *Coloniarum Auguſtalis* frequens in lapidibus, cui primus in albo locus, iuſque gladij erat, Alciat. quare faſcibus præditus. *Elegantiæ arbiter* Petronius: *poſtibus triclinij faſces erant, cum ſecuribus fixi, quæ vnam,* cum Lipſio *imam* lego, *partem quaſi emblema nauis æneum finiebat, in qua erat inſcriptum*: G. POMPEIO TRIMALCHIONI VI VIRO AVGVSTALI CINNAMVS DISPENSATOR. Sine huius ſuffragio nemo in *decurionum collegium adoptatus*, ipſe quoque niſi à *Decurionibus* electus. *Capuæ*: HVIC ORDO DECVRIONVM OB MERITA EIVS HONOREM AVGVSTALITATIS GRATVITO DECREVIT. & FACTVS A DECVRIONIBVS INTER PRIMOS AVGVSTALES. Hinc diſcitur diſcrimen illorum fuiſſe. Quandoque & *perpetuus* in lapidibus reperitur. Ceterum in diuerſis officijs eius antiquæ tabulæ recordantur: DECVRIONES AVGVSTALES ET POPVLVS. MAGISTRI AVGVSTALES. AVG. I. D. LEGATO AVGVSTALI PRAEPOSITO CONSVLARI COLONIAE DACICAE SARMATICAE. alibi. V VIR AVGVSTALIS. VI VIR AVGVSTALIS. & AVGVSTALIS PRIMVS OMNIVM HIS HONORIBVS DONATVS. AEDILIS AVGVSTALIS. QVAESTOR AVG. & CVR AVG.

IVD.) h. e. *iudici.* Ius dixere *Reges, Conſules, Tribuni militares conſulari poteſtate, & ædiles curules,* & *Impp.* Dio. *Auguſtus adſumſit xv Senatores ſortito, cum quibus interdum iudicabat,* & in *noctem vſque.* Suet. Nonnunquā & in foro Prętorū iudiciis interueniſſe de *Tiberio* Tac. refert. *Nec patrū cognitionibus ſatiatus iudicijs aſſidebat in cornu tribunalis, ne Prætorem Curuli depelleret,* Romuli ſancione ex patribus lecti. lege Gracci ex equitibus, qua accepta dixiſſe ferunt, *ſe funditus neruos ſenatorij ordinis incidiſſe.* L. *Plautia* ex vtroque. *L. Liuia Druſi* ex ſenatoria. *Lege Plautia Siluani* ex tribus ordinibus, *Senatu, equite, plebe.* & *tribunis ærarijs.* Tādem *L. Iulia Cæſ.* ex equite,

te, & ſenatu. Euerſa Rep. *tria imperia* erant: *cognitio rerum capitalium*, non rerum priuatarum *Iuriſdictio* proprie, & *mixtum*. Dies, quibus iudicare *ſeu fari*, faſti, *interciſi* quibus certis horis liceret, *nefaſti* nominati quibus prohibitum. Publicum iudicium exercenti *gladius*, priuatum *haſta prætoris*. *Iudices quæſtionum*, Aſconio *principes quæſtionum diuerſos a Prætoribus* Sigonius docet, dum contrariæ ſectæ aſſeclas reuellit, & idem fere ac *vicem prætoris*, ſeu *quæſitoris gerens*, *ædilitiorum* munus fuit, & *ad Præturam gradus*. Suet. *Cæſar poſt ædilitatem factus iudex quæſtionum*, quo anno & *Pontifex Max.* Lapis: C. OCTAVIVS. C. F. C. N. C. PR. PATER. AVGVSTI. TR. MIL. BISQ. AED. PL. CVM. C. TORONIO. IVDEX. QVAESTIONVM. PR. PRO. COS. IMPERATOR. APPELLATVS EX. PROVINCIA. MACEDONIA. Accidit interdum ut *prætor iuriſdictione præditus & quæſitor* vnam *exerceret quæſtionem*: vt *Cicero* prætor Vrbanus *de repetundis*. In LL. *maiores*, & apud Vop. *magni Iudices*, *maiores magiſtratus* vocantur: *permiſit patribus, vt ex magnorum iudicum appellationibus cognoſcerent*. *Priuati iudices* hoc ordine lecti: *Prætor*, aut *Iudex quæſtionum*, in vrnam mittebat *Iudices* de decuria *ſenatorum* illius anni conſcriptos, ac *ſorte* debitum numerum educebat, in vicem vero reiectorũ *inimicorũ*, & *incommodorum* alios *ſubſortiebatur*. Lege *Seruilia* ex CDL. extractis *actor* C. edebat, ex C. *reus* L. *Lege Licinia de ſodalitijs* ex omni populo *edere iudices* licebat. quorum, ni munus abnuiſſent, iuratorum nomina arcis reponebantur. Alij *rerum priuatarum*, vt *receptores*, & *Curi*, qui ex 105. conſtabant. l. *Titium ff. de inoff. teſt.* alij *publicarum*, qui propriè iudices, ex *ſelectis* erant. *Selecti* dicti, quod ex ordine, penes quem iudicia eſſent, excepti. In *decurias*, quas *prætores* confecerant, diuidebantur, quæ cum tres eſſent, *Auguſtus quartam* Suet. *Claudius quintam adiecit*. *Decuria* autem non *decedem*, cum minimum millium eſſet; nec *ordinem*, qui *trinus*, ſed *album* notabat. Renouabantur ab Impp. anno exacto. idonea aetas XXXV. ann. *ſubſellijs* diſtincti, hinc *infimi ſubſellij iudex*, id eſt, *pedaneus*. De cuius officio vide *Cuiacium*, & titulum in *Codice*. *Mittere*, vel *dimittere iudices* dicuntur, cum in vrnas tabulas ſuffragiorum conijciendi mittuntur. Porro de capite iudicaturi *velum*, vt ſententia concipiatur, *obducebant*, qui mos & adhuc alicubi in *Germania* viget. hoc modo *Lyſias Procoſ.* in actis Martyrum apud *Baronium* iudicatus. *Clemens* l. 2. Apoſt. Conſt. c. 56. *aſpicite mundana iudicia, quorum poteſtati videmus tradi homicidas, adulteros, veneficos, ſepulcrorum perfoſſores, latrones, de quibus cum quæſiuerint præfecti iudicio ab illis, qui illos in iudicium adduxerunt, demum interrogant reos an illa ita ſe habeant, quibus affirmantibus, non continuo eos ad ſupplicia mittunt, ſed per plures dies quæſtiones exercent cum multo iudicio, & velo iniecto*. Et Honorius, & Theodoſius l. penul. C. de naufr. *de ſubmerſis nauibus decernimus, vt velato velo iſtæ cauſæ cognoſcantur*. *Leuato velo iudicare*. Accurſio & Alciato *ſummatim*, Lipſio *palam iudicare* eſt. *Seuerum* AVG. & IVDICEM *Siciliæ* fuiſſe *Auguſtæ Hiſtoriæ conditores*, qui nobis conſpecti, tacuere.

LEG.) Legati *nuncij pacis, ac belli curatores, interpretes bellici conſilij, au-*

 cto-

ctores, miniſtri muneris prouincialis. Cic. in Vatin. *poteſtatem Imperatoris, & venerationem Sacerdotis* habuiſſe. Dion. l. 11. auctor eſt. Conceſſi verò *præſidibus*, aut *à Senatu*, aut *Senatus indultu*. & vt plurimum *pater filium, frater fratrem* ſibi *legabat*. ſic *Gordianus nobiliſſimus vir proconſ. cum filio conſulari Legato*. Capit. Miniſterium illorum *fiduciarum operam* pro conſulibus præſtare, cognoſcere *priuatas* tantum cauſas, & ad præſcriptum *proconſule*, nec niſi nominatim quæſtionum cognitionem exercere. Carpenti ſubuectionem a *Septimio Seuero* habuerunt; huic enim cum *quidam ſuorum Leptitanus præcedentibus faſcibus, & antiquum contubernalem ipſe plebeius complexus eſſet, fuſtibus eum ſub elogio eiuſdem præconis cecidit, Legatum P. R. homo plebeius temere amplecti noli. Ex quo factum eſt, vt in vehiculo etiam Legati ſederent, qui ante pedibus ambulabant*. Spart. originem habebant à *Legatis militaribus*. Ad prouinciam conſtituendam decem eligebantur. Cic. 13. ad Att. Lamp. in Alex. *iuſſit vt ante tribunum quattuor milites ambularent, ante ducem ſex, ante legatum decem*. Legati quandoque *ſingulis legionibus* præfuere, quandoque *pluribus*, quandoque vnus *toti exercitui*. Tac. in Agr. *Numius Lupercus, is duarum legionum Hybernis praerat*. Nonnulli & *cohortibus* tantum, & *imperfectis legionibus*. Numerus eorum pro prouinciæ, bellique ratione mutatus. *Cicero in Cilicia quattuor habuit, Quintus Fr. tres*, qui minimus. *Pompeio* bello piratico l. *Gabinia* XV. dati. Et quamuis principem ab *imperatore* locum gerebat, non tamen eo, quo *quæſtor* in caſtris iure erat; cum hic poteſtatem *in comitiis*, ille quam *imperator* decreuit, accepit. ille apud Imp. *filij loco*, hic *aſſecla*.

PRINCIPALES.) *Decuriones* erant, qui ceteris decurionibus antiſtabant. Hinc paſſim in libris Iuris *Maiores Decuriones, primi*, item *primarij Curiarum*, & *Seniores ſingularum vrbium, quam reliquorum corporum* appellantur. *Principales* autem dicti, *quod Magiſtratibus præſint*. Inter alia, vt notat Firmicus, *publicis rationibus præpoſiti*. Nonnunquam & pro *Curiali* accipi *in Iure* docemur.

EX AERE COLLATO) affines in ſaxis formulæ: STIPE COLLATA, IMPENSA COMMVNI AVGVSTALIVM, COLLATIONE SVA ET MANIPVLARIVM SVORVM, ORDO ET CIVES SVMTV PROPIO, DE PROPRIO AERE, PVBLICO PATRIAE DECRETO, ET PVBLICA ETIAM PECVNIA. Imperatoribus compluries *aere collato* ſtatuæ erectæ, quorum aliqui *honore contenti impendium remiſerunt*, quod his notis H. A. I. M. *honore accepto impenſam remiſit*, ſignificabatur. Quandoque & *aes collatum* reſtituerunt: vt in lapid. C. *Lepidus* DE SVO POSVIT ET COLLATIONEM REDDIDIT.

RER.) repono *Cereri*. varijs cognominibus honoratur in lapidibus SANCTISSIMAE. TVTELARIS MENSIS AVG. MATRIS AGRORVM. FRVCTIFERAE. Auctores, *Δήμητρα*, quaſi *γημήτρα*, h. e. *terræ matrem* dixerunt. Apul. *Almam frugum parentem originalem*. Cum enim ante *Proſerpinam* genitam *frumentum inter herbas incognitum* naſceretur, ipſa vſum monſtrauit. Diod. *ante.n. glande veſcebantur*. Plin. rapta namq; filia frumentum combuſſit, ea inuenta *Triptolemo* frugum ſemen dedit,

in

inde Cęlius pater dictus. *Legiſera* quoque appellatur, *quod ante frumentum ab ipſa repertum, homines ſine lege vagerentur*, cuius ſacra dicta *Teſmophora*. h.e. *legũlatrix*, quia in eius fano leges inciſæ. In his ſacris matronę caſtitatẽ cuſtodientes folijs ſibi cubitum ſternebãt. Plin. *tædifera* à tædis, quibus ex *Aetnæ vertice* incenſis orbem inueſtigando filiam pedes noctu interdiu circumiuit. *Furioſa*, ob furorem, quo filiam perquiſiuit. *Alumna*, *Flaua*, à colore frugum. *Mammoſa*, quod protenſis mammis. & *Licmæa* quod ventilabro pingatur. *Eleuſinia*, à ſacris illis, quæ innocuus tantum ingredi poterat, quibus *initijs Athenienſes* nonniſi præclaros, & de ſe bene meritos participes fecerunt, vt *Herculem*, & poſt adulationis cauſa *Auguſtum*, *Pomponium Atticum*, *M. Antonium*, *Hadrianum*, &c. M. *Antonius eius templi ſacrarium ſolus ingreſſus, vt ſe innocentem probaret*. Capit. *Attica* Iuſtinus: *Miſteria eius nulla re magis quã ſilentio conſtare*. Item *Sicula* a patria forte. Ipſa enim cũ *Libera*, ſeu *Proſerpina* F. ibi nata, vt apud *Cic. IV. Ver.* leges, eiuſq; *ſacra* inde cepiſſe credita ſunt. Val. Max. l. 1. *Cum Gracbano interitu pollutũ eſſet pulcerrimũ in Vrbe templum, Aetnam, quod ſacra eius inde etiã orta credebã', X viros ad eã placandam miſerunt*. De ea Lact. l. 2. diu. inſtit. *Cererem Catinenſem, vel Ennenſem; quorum alterius tãta fuit religio, vt adire templi eius ſecreta penetralia viris nefas eſſet, alterius antiquitas tanta, vt omnes hiſtoriæ loquantur*. Et Cic. in *Ver. Ennææ Cereris ſimulacrum tale fuit, vt homines cum viderent, aut ipſam videre ſe Cererem, aut effigiem Cereris non humana manu factam eſſe, ſed cælo delapſam arbitrarentur*.

L. CORN......MARCELLVS.) Mentio & huius in *Agrigentina* baſi N. 221. *Cornelia gens patritia* omnium ampliſſima in varias ſtirpes excreuit, in *plebeas* innumeras, & *patritias*, quarum præcipue tres: *Caſſorum*, qui & *Maluginenſes*, *Rutili*, *Aruinæ* dicti; aut *Lentulorum*, aut *Scipionum*, quorum apud *Onuphrium* XLV cognomina recenſentur: *Aemilianus*, *Africanus*, *Aruina*, *Aſiaticus*, *Aſina*, *Augur*, *Balbus*, *Barbatus*, *Blaſio*, *Caluus*, *Caudinus*, *Cethegus*, *Cinna*, *Clodianus*, *Iſauricus*, *Lentulus*, *Lupus*, *Magnus*, *Maluginenſis*, *Mamercus*, *Mammula*, *Marcellinus*, *Maximus*, *Merenda*, *Merula*, *Naſica*, *Numantinus*, *Rufinus*, *Rutulus*, *Saluſtius*, *Scapula*, *Scaurus*, *Surio*, *Serapio*, *Siſenna*, *Spinther*, *Sulla*, *Sura*, & denique *Vir optimus Conſ. Naſica*. Peculiare hoc illi genti non crematos mortuos funerare. Primus *Sulla* in ea *vſtus*, quod *phthiriaſi* obijſſet. Plin.

PR.) Id eſt, *Prætor*, Cic. 3. de ll. *Iuris diſceptator, qui priuata iudicet, iudicari iubeat Prætor eſto: is iuris ciuilis cuſtos eſto, huic poteſtati parento. Comitijs Centuriatis* à populo, paribus, quibus conſul auſpicijs lectus. hinc *Conſulum collega* dicitur. Gel. l. 13. c. 14. *Collegæ non ſunt Conſulum, aut prætorum Cenſores*. Hic, antequam *Saluius Iulianus* I. C. Prætorum *edicta* vna faſce congereret titulis diſtincte includens, *iuris dicundi formulam* ſecundum quam iudicaturus erat in albo domi proponebat, quæ etſi annua, tamen *perpetuum edictum*, Cic. in Ver. *annua lex* dicta, *Ius* quoque *honorarium*; *quod qui honores geſſerunt, auctoritatem huic iuri dederunt*. Eius tribunal *ara legum*, *& ſubſellia iudicum* Ciceroni nominatur. Primo vnus tantum A. V. CCCXXCV introductus, *cum conſules auocarentur bellis finitimis, neque eſ-*

ſent, qui in ciuitate ius reddere poſſent, factum eſt, vt Pretor quoque crearetur, qui Vrbanus appellatus eſt, quod in vrbe ius redderet. Pomp. ff. de orig. iur. De eo Cenſorinus : *Prætor Vrbanus qui nunc eſt, quique poſthac erit duos lictores apud ſe habeto, vſque ſupremum ad ſolis occaſum ius inter ciues dicto*. Inde vltra X diem vrbe abeſſe non poterat. Creſcente vero peregrinorum turba, nec vno ſufficiente, A. V. DXC. vt Pomp. eod. tit. *poſt paucos deinde annos, Peregrinus, qui ius plerumque inter peregrinos reddebat*, & vt nonnulli credidere *ex Vrbani præſcripto*. Ambas has quandoque iuriſdictiones vnus ex S.C. exercebat. Ad huius exemplum, & *Prouinciæ prætoria, Vrbana*, & *Peregrina* factæ. Liu. *pleraque prouinciæ ita diuiſa Pretoribus, P. Licinio Varo Vrbana, P. Licinio Craſſo Pont. Max. Peregrina. Sicilia*, & *Sardinia* in prouinciæ formam redactis duo alij, & mox *vtrique Hiſpaniæ* tot Prætores præfecti, qui principio *ius dixere*, mox & *exercitum interdum duxere*, hinc & *Imperatores* appellati. Petronius : *Imperator Prouinciæ*, Cic. in Piſonem : *appellatus eſt hic Vulturius, ſi dijs placet, Imperator Prouinciæ*. Duos alios poſt, fide hiſtorica, *Sulla* adiecit, etſi Pompon. de orig. iur. quattuor *de falſo* nempe, *parricidio*, *ſicarijs*, & *iniurijs* nominet. Errorẽ hũc non ipſius, ſed concinnatorum, ff. admiſſum *Phigius* ſcribit. Certarum dein *quæſtionum Prætores* ab Auguſtis inſtituti, quorum ſuo loco mentio habenda eſt. De Prætore Siciliæ ſingularis conſtitutio CIV inter nouellas Iuſtiniani extat, quam ſi lubet, conſule.

EX MVLTIS.) *Vocabulum Sabinum eſt, eratque in ouibus, & bubus*. Gell. l. 2. *Suprema erat duarum ouium, & triginta boum, bos autem exiſtimabatur centuſſibus, & ouis decuſſibus*. Maxima ergo CCCXX aſſium. eiusq; animaduerſio *prætori* incumbebat, vt hic videmus, & *quæſtori*, vt antiquus Lapis : QVAISTORES AIRE MOLTADICOD DEDERVNT. Eas *Cereri* ſacras fuiſse, ex Hiſtoricis elicimus. Dion. l. 6. *neque tribunum quaſi priuatum quicquam facere cogito, neue virgis cedito, neue cædi iubeto, neque occidi iubeto, qui aduerſus ea fecerit, ſacer eſto, bonaque eius Cereri ſacra ſunto, eumque occidere ius faſque eſto*. Statua etiam exinde dedicabantur. Liu. l. 34. *ex argento multatitio tria ſigna aenea Cereri, Liberoque, & Liberę poſuerunt*.

CAP. VIII. Vita Honorij, & Diocletiani. De literis obſeruatio. Kalendaria, Collegia & Curatores Kalendariorum. Cur. Kal. Portenſis. Munus gladiatorium. Theatrum, & Amphitheatrum, eius diſcrimen Syracuſis, Circus Max. Caſana. Catamidiari. Modus veſtiendi aream, dies aureus. Cauea. Miſſiones. Imperatorum omnia ſacra. Scenica voluptates. Biga, & quomodo dedicati, numi bigati & quadrigati. Suffragia centuriatim collecta. Equeſtria, diſtincta ſpectantium loca in theatris

HONORIO) *Theodoſij, & Thermantiæ F.* vxor *Maria Stiliconis* tutoris fil. heres *Orientis*, & *Arcadius* Fr. *Occidentis* relictus. Deceſſit *Romæ* ſine prole XXXI imperij anno.

22 C. VALERIO DIOCLETIANO.) Nonnunquam & M. in ſaxis nominatur, *M. Aurelius. Valerius Iouius Diocletianus*, & victis populis *Britan-*

tannicus Max. Germanicus Max. Sarmat. Max. Perſ. Max. Dalmata fuit *Anulini* Senatoris libertus, matre, & oppido Dioclea, *quare donec imperium ſumſit Diocles appellatus*. P. Vict. Victo Artaxerxe ſeptimo Rege Perſico adorari ſe iuſſit, *cum ante eum omnes Impp. in modum iudicum ſalutarentur, & tantum clamydem purpuream à priuato habitu plus haberent*. Caſſiod. *ornamenta gemmarum veſtibus calceamentiſque indidit*. Eutr. Auguſtus electus *Ar. Aprum Numeriani* anteceſſoris homicidam interemit omen implens cuiuſdam Driudis: *Imperator eris cum Aprum occideris*. cum ante ſæpe apros ſua manu iugulaſſet, & alij imperij faſces acquirerent, dixit. *Ego ſemper apros occido, ſed alter ſemper vtitur pulpamento*. Vop. In Imperij ſottem *Aur. Val. Maximum* aſciuit, quocum omnem operam impendit, vt CHRISTI cultores eradicaret, quare Cluniæ Hiſp. columnæ ſimilia encomia exinde inciſa: DIOCLETIANVS IOVIVS MAXIMVS AN. HERCVLEVS CAES. AVG. AMPLIFICATO PER ORIENTEM. ET. OCCIDENTEM. IMP. ROM. ET NOMINE. CHRISTIANORVM. DELETO. QVI REMP. EVERTEBANT. itidem. SVPERSTITIONE CHRISTIANA VBIQVE DELETA. ET. CVLTV DEOR. PROPAGATO. *veterum ſcripta de fuſione argenti, & auri conquiſita combuſſit, ne ex illa arte ditati Ægyptij, & pecunia freti copijs inpoſterum rebellarent*. Suid. Imperij onus vno die cum *Maximiano* eiurauit, ille Nicomediæ, hic Mediolani. anno XXV. Victor. XX. Zonar. Ab *Herculeo*, atque *Galerio* ad recipiendum Imperium rogatus tanquam peſtem deteſtans, in hunc modum reſpondit: *vtinam Salone poſſetis viſere olera noſtris manibus inſita: profecto nunquam iſtud tentandum iudicaretis*. Vix. an. LXXIIX. COS. III.) Cum *Maximino* fuit.

Ex numis, & lapidibus, quod hic expletis Panormitanis baſibus addendum eſt, obſeruauimus; vt rerum humanarum, ſic & *literarum viciſſitudines*, variaſque periodos extitiſſe. Seniori enim *ante Cæſares* ætate *informes* eas figurabant, ab *Octauiani* æuo *ad Antonianos* pulcre *quadratas, riteque dimenſas* communiter efficiebant. Quas tamen in his noſtris Antonianis modo ſcitè, modo rudiores ſculptas vidimus, ita vt & marmorarijs hoc tribuendum, quos quandoque ad eruditos literarum ductus, quandoque ad incultiores inſtitutos arbitror. Senſim deinde Romana potentia declinante, & literatum rectitudine ſimili fato imminuta, detortas, & obliquiores ſucceſſere, vltimo *Gothi* ineptos characteres a ſuis ſimillimis barbaris gentibus petitos, introduxere; donec tandem auorum noſtrorum memoria, cum literis, & eius priſca ſpecies elegantiaque redierit.

CVR. KAL. PORTENSIS.) *Kalendæ dictæ, quod Kalendis ſingulis collibyſtæ pecunias fœnori exponentes in foro haberent*. Helen. Acron. *Kalendarium* autem erat, in quo accepti, & expenſi fœnoris rationes fœneratores notabant. Sen. l. 5. c. 10. de benef. *quid fœnus, & Kalendarium, & vſura niſi humanæ cupiditatis extra naturam quæſita nomina?* Nomen inde, quod ſingulis Kal. ſolueretur, quandoque tamen & Iduum moram largiebantur, & legibus definiebant. Hinc forte in lapidibus COLLEGIA KALENDARIORVM ET IDVARIA DVO. Nec tantum ciuitatum

.Cur.

Cur. Kal. erant, quos ab Impp. dari ſolitos legimus, vt: CVR. KAL. FABRATERNORVM, NOVOR. AMERINORVM, CVRAT. KAL. NOLANOR. DATO AB IMP. ANTONINO. R. P. ÆCLANENSIVM, ELECTO. A. DIVO. PIO, HONORATO. AD. CVRAM. CALENDARI. REIP. CANVSINORVM. A. DIVO. TRAIANO. PROC. AVG. PER BAETIC. AD KAL. VEGET. Sed & *priuatorum*, & *rei ſingularis*: vt CVRATORI. KALENDAR. PECVNIAE. VALENTINI. N. H. S. DC. *Curatorem* vero *Portenſis Kal.* cuius in omni antiquitate non amplius mentio fit, eum arbitror, qui *Kalendaria* curabat, in quę *aera*, ſeu *multam pecuniariam, quam portitores, aut ſcripturarij imponerent* Lipſ. *aes defraudaſſe cauponem, caupona luto obleuiſſe, tum portitores aera indixe.* pro *indixiſſe.* Varro apud Non. MENSORES PORTVENSES in lapide

MVNERARIO) Ludricum gladiatorum proprie *munus* dicitur, quia *officium mortuis hoc ſpectaculo facere veteres arbitrabantur, poſtea quam illud humaniore atrocitate temperarunt. Nam olim quoniam animas defunctorum humano ſanguine propitiari creditum erat, captiuos, vel malo ingenio ſeruos mercati, in exequiis immolabant, poſtea placuit impietatem voluptate adumbrare. Itaque quos parauerant armis, quibus tunc & qualiter poterant, eruditos tantum, vt occidi diſcerent, mox edicto die inferiarum apud tumulos erogabant, ita mortem homicidij conſolabantur.* Tertul. is qui ederet *munerarium* indigibant, nominis origo ab *Auguſto* eſt. Quint. l. 8. *quaedam in vſu per quam recentia, vt Meſſala primus Reatum, muneraria Auguſtus dixerunt.* ante communi cum alijs ludis nomine *Domini ludorum, & Editores* appellabantur. Lipſ. *Primum Romę in foro Boario Ap. Claudio, Q. Fuluio Coſs. dederunt. M. & D. Bruti funebri memoria patris cineres honorando.* Val. Max. inſtitutū Cic. ſcribit, vt ad cædem, & dimicationē iuuentus ſpectaculo aſſuefacta in bello non expaueſceret. Dicti, & *buſticarij*, a buſti cineribus, & *rudiarij*, & *conſummati gladiatores* apud Suet. quod dimittendi rude donarentur. *Rudis* baculum erat, quo præludebant. *Cubicularij* gladiatores, qui in conuicijs exibebantur. *Claudius* ex *arbitrarijs ludos funebres* inſtituit, ab *edilibus gladiatoribus* edentos. *Nero* cccc. Senatores, ıↄc equites ad id miniſterij præbuit. *Domitianus alterius orbis monſtrum*, vt I. Cæſ. Scaligero dicitur, & *feminarum pugnas dedit noctu*, & interdum *nanos*, & *feminas inter ſe commiſit.* Xiph. *Feminarum, Senatorumque illuſtrium plures per arenam fœdati ſunt.* Tac. Apud Athenæum quidam teſtamento iubet, γυναῖκας ευπρεπεστατας μονομαχῆσαι pulcerrimas mulieres gladiatoriam pugnam edere. *Cæſar edilis* cccxx paria dedit. Plut. *Traianus ſpectacula centum, & viginti dies edidit, in quibus feras, cicureſque animantes, interdum mille, interdum ad X. M. interfecta ſunt, gladiatorum autem X. M. pugnarunt.* Sumptus ijs cum mire excreuiſſent, edictis coercendi fueri. Quare *Tiberius* cauit: ne quis *gladiatorium munus ederet, cui minor quadrigentorum millium res.* Tac. Etiam numerus imminutus. Tac. l. 13. *non referrem rem vulgatiſſimam, S. C. quo ciuitati Syracuſanorum egredi numerum edendis gladiatoribus finitum concedebatur.* Tot enim erant, vt *Otho duo millia gladiatorum contra Vitellium armaret.* quos Tac. *deforme auxilium.* M. Ant. Imp. *obſequentes* dixit. Inſanum ludricum *Conſtan-*

ſtan-

ſtantinus ſuo æuo, & *Theodoricus* funditus ſuſtulit. Aſſerit Clariſſimus virum Lipſius: *nullum bellum tantam cladem, vaſtitiemque generi humano intuliſſe, quam hos ad voluptatem ludos: mentior*, inquiens, *ſi non vnus aliquis menſis Europæ ſtetit vicenis capitum millibus, aut tricenis.*

THEATRI.) dicitur & *cauea*, & *arena*, quia deſabulari, & arena ſterni ſolebat. *Vrbana caſtra*. Val. Max. *omnium dæmonum templum*. *Pompeius*, apud Tert. *gradus ſpectaculorũ* nominat. *Pompeius Magnus*, inquit, *ſolo theatro ſuo minor, cum illam arcem omnium turpitudinum extruxiſſet, veritus quandoq; memoriæ ſuæ cenſoriam animaduerſionem. Veneris ædem ſuperpoſuit, & ad dedicationem edicto populum vocans non Theatrum, ſed Veneris templum nuncupauit, cui ſubiecimus, inquit, gradus ſpectaculorum.* Theatrum hemicycli imagine, *dimidium Amphitheatri*, quod *deductum duo theatra*, & *reductum vnum amphitheatrum* conſtituebat, quod diſcrimen, & *Syracuſis* obſeruauimus, quorum *Theatrum* ex lapide inciſum, *Amphitheatrum* viridario incluſum. Fiebant primo, vt Caſſiodorus, *ex nudo ceſpite*, poſt *e ligno*. *Ligneum* Amph. *Cæſar* dictator in Campo Martio, & *Curio* Trib. pl. extruxit. Ligneum pulcrum *Vicentiæ* vidimus Palladij ciuis opus. *Lapideum* primum Romæ *Amphitheatrum Statilius Taurus* in Campo Martio Auguſti ſuaſu A.V. DCCCXXV ſtruxit, & dedicauit, quo exuſto *Veſpaſianus* nouum incepit, cuius poſt dedicatione *Titus* C. dies ludos fecit. *ad cuius ſummitatem ægre viſio humana conſcendit.* Ammianus. *loca octuaginta ſeptem millia capiebat*. Vict. Forma *oualis*, cui non multum abſimilis *Circus*, qui oblongiori circulo. Circus Maximus Catanæ viſitur. Sacra erant *Dianæ* in primis, *Ioui Latiari*, ſeu *Diti*, *& Saturno*, quorum ibi aræ extabant. Nec ludi tantum, ſed & ſupplicia quandoque ibi exercebantur, noxijque aſino impoſiti, & iocülariter per ea traducti, qua in re Spartiani verbum *catamidiari*, vt, *Hadrianus decoctores bonorum ſuorum, ſi ſuæ auctoritatis eſſent, catamidiari in Amphitheatro, & demitti iuſſit*. Etiam ibi negatiabantur. Liu. l. 24. *Omnes Græcorum conciones in Theatro*.

HERBARIARVM) pro *herbarum*. ORIENTALES) *Munerarij*, vt ſplendidius de ſpectatoribus mererentur, fuere, qui aream totam *arboribus veſtirent*, quaſi *ſiluæ faciem, vmbraſque* introducturi. Vop. de *Probi venatione*; *genus autem ſpectaculi tale fuit: arbores validæ per milites radicitus vulſæ, connexis longe lateque trabibus adfixæ ſunt, terra denique ſuperiecta totus Circus ad ſiluæ conſitus ſpeciem, gratiam nobis virorum obtulit.* Ita hic noſter lapis *numeroſis herbis* Theatrum conſitum docet, pluraque alia, niſi inuida manus nobiliſſimum lapidem nobis diuiſiſſet parte tenebris, vel interitui addicta. Alij *balſamum, & crocum per gradus fluere iuſſere*, vt *Hadrianus* in honorem Traiani. *Nero* vero totum Theatrum *auro illeuit*, & obtexit, omneque illatum inſtrumentum, ac *choragium*, itemque *vela*, quæ ſuperne contra ſolem obumbrabant, *purpura* tota, & *aureis ſtellis* interſtincta, ex quo & *dies* ille *aureus* appellatus.

IN CAVEIS) in antris ſubterraneis, cum *ferarum cubilia* eſſent, loca vnde mitti, & remitti feræ in ſcenam conſueuerant caueæ dictæ, *carceres*, item, & *gradus*. Cic. *Magis delectatur, qui in cauea ſpectant, quam qui in vltima.*

MIS-

MISSIONIBVS) pro *miſſu*, vel *emiſſione ferarum*. *Domitianus ludis ſecularibus Circenſium die. C. miſſus peregit*. Suet. *Pius C. leones vna miſſione edidit*. Capit. *Miſſio* quoque quando victo ſuplici gladiatori vita, Imperatoris, aut populi arbitrio donatur. Contra *ſine miſſu gladiatores dare*, nil aliud quã morti deſtinare, vnde nec ſuplices preces eximebant. Apul. *Graſſare fortiter, & occide moriturus: hodierna pugna non habet miſſionẽ*. & venuſtè Seneca: *Quid porro prodeſt paucos annos vel dies lucrifacere, ſine miſſione naſcimur*.

.. ENTIA SACRA) Sententia ſacra: aut collegij pontificum, aut Imperatorum, horũ omnia ſacra dicebantur: vt; *ſacra comitio, ſacra largitio, ſacrum ſcrinium, ſacra reſcripta, ſacri affatus*, quos *Leo* C. de diuerſ. reſcript. præcipit: *non alio vultu veniunt, aut colore, niſi purpurea tantummodo inſcriptione luſtrentur: ſcilicet, vt cocti muricis, & triti conchylij ardore ſignentur*. Et §. hanc autem, *ſacri encauſti confectio* dicitur, omnibus ea, *praſcriptione omnium bonorum, & capitali pœna* interdicta. Hinc & ſubſcribentes M. D. *manu diuina* notabant. Ex literis autem ſuperſtitibus LIANI: aut *Aurelianus*, aut *Æmilianus*, aut *Pubianus* reſultat.

VOLVPTATES HONESTE EXHIBITAS) cum omne turpe in theatra admitteretur. Varro *obſcenum a ſcena* deducit, *quod niſi in ſcena palam dici non debet*. D. Hierony. in Hilarione: *non Circi ſudoribus, non arenæ ſanguine, non Theatri luxuria delectabatur*. Antiquitas ergo vt has ſcenicas voluptates temperaret *Voluptatum tribunum*, vt Caſſiod. ſeu vt Firmic. l. 3. c. 10. *præpoſitum voluptatum* adinuenit. Innuit hanc voluptatum petulantiã hic lapis, cum VOLVPTATES HONESTE EXHIBITAS ſcribit

BIGAS) ſtatuæ benemeritorum erant, & eorum, qui *bigis*, aut *quadrigis* viciſſent, aut *ludos* edidiſſent, antiquis lapidibus teſtibus. Suet. in Tib. *Vix vnius bigæ adiectione honorari paſſus eſt*. Eas *populus* poſtulauit, *ordo* decreuit. HVIC CVM ET POPVLVS IN SPECTACVLIS ADSIDVE BIGAS STATVI POSTVLASSET. ET SPENDIDISSIM. ORDO MERITO DECREVISS. PRO INSITA MODESTIA SVA VNIVS BIGAE HONORE CONTENT. ALTERIVS SVMPTVS REMISIT. Eius dedicatione numi, & munus datum: DIVISIT OB DEDICATIONEM BIGAE DECVRION SINGVL. X: V COLLEGIS OMNIBVS VIII PLEBEI ET HONORE VSIS. XIII. & CITRA VLLIVS POSTVLATIONE. CVM A MVNICIPIBVS SVIS OBLATVM EX ARGENTI LIBRIS DXVII - LIBRIS ∞ ADIECTIS AMPLIVS VIRITIM POPVLO ✠ SING. DISTRIBVTIS DEDICARI CVRAVIT & FILIVS. DEDICATIONE BIGAE GLADIATORVM PARIA XXX EDIDIT. Quandoque etiam cum Imp. effigie. Benucuenti HIC OPVS QVADRIGAE CVM EFFIGIE IMP. HADRIANI AVG. Qui bigas regit, *bigarius* dictus. FLORVS EGO HIC IACEO BIGARIVS INFANS QVI CITO DVM CVPIO CVRRVS CITO DECIDI AD VMBRAS. Numi cum bigis: *argenti fuere bigæ, atque quadrigæ, atque deinde bigati quadrigatique dicti*. Plin.

CENTVRIATIM.) *per centurias*. Erant hæ in ferendis ſuffragijs ordines, qui Romæ duplices *ſeniores*, & *iuniores*. Voce vero cum ſuffragabantur

tur

tur in *Centurijs* erant,qui ſingulorũ ſententias rogabant. EQVESTRIBVS) in Circis & theatris,cum promiſcue ſedere deſijſſent , *Equeſtria* loca erant; vbi *Equites*. *Orcheſtra*; vbi *Senatus*,qui quo arenæ vicinior, ima, Suet. *primũ ſubſelliorũ ordinẽ* occupabat. *Popularia*; vbi *populus*. & *Suggeſtũ*,ſeu *Cubiculum*, *vel Pegma*; vbi *princeps* ſpectabat. Suet. in Cæ. *Statuam inter Reges, Suggeſtum in Orcheſtra recepit* . Hic EQVESTRIBVS *Statuas Equeſtres* intellexerim , quibus *Bigas* exornare conſueuiſſe ex lap. diſcimus : BIGAM PLACVIT EQVESTRI STATVA DECRETO ORDINIS ORNARI. Statuebantur hæ non niſi ingentiùm meritorum cauſa . Paterc. l.2. c.61. *Honor eius* ſtatuæ *non alij per trecentos annos,quam L. Sulla, & Cn. Pompeio,& C. Cæſari contigerat*. Etiam ad feminas tranſijt. Plin. 34. c.6. *Clœlia enim ſtatua eſt equeſtris, ceu parum eſſet,toga eam cingi : cum nec Lucretiæ , nec Bruto , qui expulerant reges,propter quos Clœlia inter obſides fuerat,decernerentur*

CAP. IX. De terminis. Κλῆρος. mirus Halaſæ fons. Hoſpitalis Iupiter, via. Bacchi,& Iouis Milichij cultus. Milichie fons. Balnea Halaſina. Tapanum, Thematitis, Opicanum. Σχανὴ. Taberna. Hadranus deus. Hadranum opid. Adranius vicus. opera coriaria cur inhibita. Πύελος. de thermis Halaſa vbi,eius natalis. Apollo diuerſo cognomine à Siculis cultus. Culina ruri

28 Cum frequens hic ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ,& ΤΕΡΜΟΝΟΣ limitis & termini mentio eſt,non longum ſit, pauca de ijs proferre . *Limites* aut *Natura* dedit : vt *mare* , *flumina* , *montes* ; aut hominis induſtria , vt *foſſas* , *muros*, *naues luſorias, caſtra, ſtipites, concędes*, ſeu ſepiméta ex cæſis arboribus. Spart. in Had. *In plurimis locis,in quibus Barbari non fluminibus,ſed limitibus diuiduntur, ſtipitibus magnis in modum muralis ſepis funditus iactis, atq; connexis Barbaros ſeparauit* . *Limites in agris nunc termini;nunc via trãſuerſæ Feſt.* dicuntur . Quorũ nomenclaturam Sicul. Flac. de cond. agr. exhibet: *Orientales dicuntur Decumani, Septentrionales Cardines,item Maximi, C. M. Actuarij* (qui XII. P. lati,nonulli per viã militarẽ acti ampliores viæ publicæ latitudine ſunt, per quos l. Semp. Cor. & Iulia iter debebatur) *Interciſiui, Quintarij, Cultellati, Nonarij, Maritimi, Temporales ,qui Solis ortum ſecuti ſunt, Gallici, Regales, Subronciui, Linearij, Sextanei, Teſſellati, Diagonales, Montani; Auſtrinales , qui per anticam & poſticam diuiduntur, Hypotemuſſales,qui angulis ſubiacent, Præfecturales, Egregij, Vndecimani, Duodecimani, Colonici, Taſſiui, Solitarij, Perpetui*. Item *arbores terminales*. Paul. recept. ſent. l.1. t. 22. & indiſcrete *arbores lapideſq; terminales*. Diuerſi figura fuere: *Orthogoni, Iſopleuri, Tetragoni, Hexagoni, Pyramides, Rombi, Semicirculi, Cultellati, Spatulæ , Triuertini, Archifinij, Centuſiati, Syginati, Semitali*. Numa primus eos edocuit. Dion. l.2. *Cum enim vnumquemque iuſſiſſet agrum ſuum circumſcribere, ac in finibus ſtatuere lapides , hos ſacros eſſe Ioui Terminali voluit, iuſſitq; , vt quotannis ſtato die res diuina in ſolẽni cœtu eo in loco fieret* . Poſt. *Deos putant Terminos, eiſq; ſacra faciunt , non hoſtias cędentes, quod nefas ſit hos cruentari lapides, ſed liba Cerealia , frugumq; afferentes primitias* . Feſt. *Terminus quo loco colebatur , ſuper eum foramen patebat in tecto , quod nefas eſſe putarent terminum intra tectum conſiſtere* . Cultus autem in Capitolio, qui , *Tarq. Superbo* delubrum

Ioui ibi extruente, ceteris ſanis exauguratis cum *Iuuentute* cedere noluit. De quo ſcite D.Aug. 4. c.29. de ciu. Dei: *In Orientalibus partibus Hadriani voluntate mutati ſunt termini Imperij Rom. ille namque tres prouincias nobiles Armeniam, Meſopotamiam, Aſſyriam Perſarum conceſſit imperio. vt deus ille Terminus, qui Rom. terminos, ſecundum iſtos tuebatur, & per illud pulcerrimum auſpicium loco nōn ceſſerat Ioui, plus Hadrianum regem hominum, quam regem deorum timuiſſe videatur.* Eos vngebant. Apul. Neq. *iuſtius religioſam moram viatori obiecerit, aut ara floribus redimita, aut ſpelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, vel fagus pellibus coronata, vel etiam colliculus ſepimine conſecratus, vel truncus libamine humigatus, vel lapis vnguine delibatus.* narrante Flacco ſic litabant; *lapides in ſolidam terram collocabant proxime, quibus foſſis factis defixuri eos erant, vnguento vel oleo liniebant, & coronis eos coronabant; in foſſis autem, quibus poſituri eos erant ſacrificio facto, hoſtiaq; immolata caſa, facibus ardentibus in foſſa coopertis, ſanguinem inſtillabant; eoq; thura & fruges iactabant, fauos quoque & vinum, aliaque, quibus conſuetudo eſt Terminis ſacrum fieri, in foſſam deijciebant, conſumptiſq; omnibus dapibus igne, ſuper calentes reliquias lapidem collocabant, atq; ita diligenti cura confirmabant, adiectis etiam quibuſdam ſaxorū fragminibus circum calcabant, quo firmius ſtarent. Tale ergo ſacrificium domini, inter quos fines dirimebantur, faciebant.* Limitum vetuſtatē in columnis Herculis ad fretum Gaditanum & Strab. l. 3. monſtrat: *quod quaeruntur columnae propriae ſic dictae, quae ſint terminus orbis terrarum, & expeditionis Herculeae meta, illud ſanè ratione haut caret, quippe vetuſti fuit moris huiuſmodi ponere limites, veluti Rhegini columnae loco ad fretum poſuere turriculam, cui oppoſita eſt turris, quae vocatur Peloris.* Eos qui effodiunt, ſi ſerui *in metallum damnantur, humiliores in opus pub. honeſtiores in inſulam amiſſa tertia parte bonorum religantur.* Paul.recept.ſent.lib.5.t.22.& l.1.t.18. *extra ordinem animaduertitur.* L.XII. tab. Numæ: *quei terminum exaraſſit, ipſus, & bouis ſacrei ſunto.* L. Mamilia, Fabia & aliorum, D.M.SS.V.M.N *dolo malo ſeſtertium quinque M. numū multatur.* Pap.reſp.de term.tranſg. *conuictus eodem loco, vbi teſtimonia fuerint, vita terminum ſub incendio ſortiatur*

ΚΛΑΡΟΝ) ΚΛΗΡΟΣ lexiographis *ſortitio, κληρονομία,* quaſi *ſors hereditaria, herediolum, fundus, menſura agri, pyrauſta* vermis apum fauos infeſtans, item *clerus*. Huius loci notio, *ſors*, vel *agri menſura* a diuerſoribus aſſignata. ΙΠΥΡΡΑ) Solin. l. 11. *In Haleſina regione fons alias quietus & tranquillus cum ſiletur, ſi inſonent tibiae, ad cantus eleuatur; & quaſi miretur dulcedinem vocis vltra margines intumeſcit.* ſubdubitat Cluuerius num is ſit Hipyrra

ΑΠΟ ΤΑΣ ΟΔΟΥΤΑΣ ΞΕΝΙΔΟΣ) *a via Hoſpitali. Ξένιον Δία Hoſpitalem Iouem* (male Hier. in Eus. vertit *Iouem Peregrinum*) dixere, cum *Lycaonem* Arcadiæ regem hoſpitibus humanas epulas apponere ſolitum in lupū vertiſſet. Seru. Cognomen forte viæ, ab *hoſpitalitate*, quam *Halæſa* in viatores ibi exercebat. Officioſam fuiſſe Cic. 2. Ver. teſtis eſt: *In Sicilia ciuitates multae ſunt, Iudces, ornatae atque honeſtae: ex quibus in primis numeranda eſt ciuitas Haleſina, nullam reperietis, aut officijs fideliorem, aut copijs locupletiorem, aut auctoritate grauiorem*

MBl

ΜΕΙΛΙΧΙΕΙΟΝ) Explico *fanum Meilichij*, ſed *Bacchi*. Ath. l. 3. *Naxijs Bacchus Meilichius appellatur, quod mortalibus ficum dederit. ob eandem rationem apud Naxios Dei Bacchi, quem Dionyſium vocant, e ligno vitis facies eſt, illius vero quem Meilichium nuncupant, e ficu: ficus enim* μειλίχα *Naxij vocāt.* Quare hic ſub *Meilichio* malo *Bacchum*, quam *Iouem*; hunc enim non memini hoc honore in Sicilia elatum. *Iouis Meilichij* feſta in Græcia extra vrbes immolatis non veris, ſed aſſimilatis victimis celebrarunt. Apud *Myoneum* vrbem, haut eminus a Naupacto, in montis vertice lucus & ara *deorum Milichiorum* erat, vbi ſacris nocte factis, omnis ante Solis regreſſum ſacrata caro abſumebatur. Apud Corinthios hunc *Iouem*, *Dianamq;* *patronam* manu fabrefactum colere piaculi loco fuit. Ille enim *pyramide*, hæc *columna* effingebatur. Cognominis fons & Plin. l. 3. c. 8. memoratus: *Colonia Syracuſa cum fonte Arethuſa, quamquam & Temenitis, & Archidemia, & Magaa, & Cyane, & Milichie fontes in Syracuſano agro potantur.* Is hodie *Piſmotta* nomen habet, vicinus *Lyſimeliæ ſtagno*, omnes, vt refert *Vinc. Mirabella* patriæ hiſtoriæ vindex, Syracuſani agri ſuauitate bonitateq. excedēs

ΤΟ ΥΔΩΡ) Aqua. In verſione cū in lap. voces ſine interuallo ſtarent, Υ ad ΤΟ nō ad ΔΩΡ pertinere creditum. *Gruterus poſt* Δ. interpūxit. errorē vero primus *Marianus Valguarnera* vidit ΤΟΥ ΒΑΛΑΝΕΙΟΥ ΤΟ ΑΠΟΡΡΕΟΝ) *balinei defluuium*. Faſ. dec. 1. l. 9. c. 4. *poſt arcem Thuſam ad iactum funda torrens eiuſdem appellationis ſequitur. quo traiecto ad p. 500. in litore mira diruti cuiuſdam ædificij veſtigia occurrunt, quę ab accolis Balnea vocantur.* Hæ noſtræ erunt balneæ. ΤΑΠΑΝΟΝ) ΘΕΜΑΤΕΙΤΙΝ) ΟΠΙΚΑΝΟΝ) quæſiui hæc loca, neq; inueni uſquam. Ex illis reor, quæ fortibus geſtis omiſſis materiem ſcribendi hiſtoricis ſubduxerint. ΣΚΑΝΑΝ) Dorice, qua dialecto tabula perſcripta. ΣΚΗΝΗ *tentorium temporarium* ex *frondibus*, tabulis, pellibus, aut ſimili. Hic ſignificabit *tabernam*, quam in antiquis tabulis reperi: HVIVS MONVMENTI IVS QVA MACERIA CLAVSVM EST CVM TABERNA ET CENACVLO HEREDEM NON SEQVETVR NEQ. INTRA MACERIAM HVMARI QVENQVAM LICET. HVIC MONVMENTI TVTELAE AGRI PVRI, ideſt, *in quo nulla ſepulcra iacta*, IVGERA DECEM ET TABERNA QVÆ PROXIME EVM LOCVM EST. ΑΔΡΑΝΙΕΙΟΝ) *Hadranieum*, ideſt, *Hadriani* fannum. quem deum Sicilia religioſiſſime venerabatur. Plut. in Timol. Ab inſigni eius æde *Dionyſius opidum Hadranum ad montem AEtnam ſtruxit.* Diod. l. 14. Legitur & in Diod. leg. excerp. l. 23. ὁ Ἀδρανῶν κώμη *Adrano vicus*, quem *Adragnum* iuxta Sambucam opidum Cluuerius arbitratur. *Adranius amnis* Steph. epit. hodie *fiume d'Aderno*

ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΣ ΤΩ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΩ) *circuitus olineti*. præcipit ne conductor eius *faciat opera coriaria aut culinaria.* Hoc forſan ob reuerentiam, ne *luci deo* aut alicuius manibus *ſanis ſuperſtitionibus ſacri*. Tac. & ideo incædui, arboribus amputatis luce impleātur, ſordidisq; miniſterijs profanētur. Plin. 12. c. 1. arbores *fuere numinum templa, priſcoque ritu ſimplicia rura etiam nunc deo præcellentem arborem dicant. Nec magis auro fulgentia atq; ebore ſimulacra, quam lucos, & in ijs ſilentia ipſa adoramus.* Aut forte rectius, ne a co-

 ria-

riarijs excitatus fœtor, ad omne potens malum arbores exſiccet, eneruetque,& a cæcis arbores cædantur. ΑΣΠΙΔΑ) *Aſpis* hic non ſerpentis genus eſt, cuius tam *exitiale venenum*, vt niſi *confeſtim contactæ partes amputentur*, nulla remedij ſpes ſit. quæ *coniuga ferme vagatur: nec niſi cum compare vita eſt: itaque alterutra interemta incredibilis alteri vltionis cura*. Plin. 8. c.23. Sed locum ſignificat, huic tantum, vt puto, tabulæ memoratum

ΠΙΑΛΟΥΣ) *πύελος* Latine *alueus* & *ſolium*. Lamp. in Alex. *nemus thermarum ſuarum Oceani ſoliũ primus inter principes appellauit*. Opinor per ΠΙΑΛΟΥΣ hic *ahena* illa caua lapide exciſa notari, quæ & *Miliaria*, *Cucuma*, & a gloſſa *Scutra* appellantur. eo prope modo, quo hodie *Sacca Therma* viſuntur, & pura puta tantum lauacra fuiſſe, ſine ullis ornamentis, xiſtis, ſtadio, theatridio ſeu minuſculo theatro, ſacello. His enim veteres balneę ſuperbiebant. Hinc non mirum, ſi Ammianus *lauacra in modum prouinciarum*, & Caſſiod. *mirabilem magnitudinem thermarum* referat. *Antonianas thermas* ∞ DC ſellas polite marmoreas, & *Diocletiani* bis tantum circiter habuiſſe ſcribunt. Blond. Flauius Forliu. *nec quatuor maxima Italiæ palatia ſimul iuncta poſſe illas vnas Diocletiani adæquare*. Has *And. Baccius* perfecti ædificij ſpecimen cenſuit, quod ex lege Vitruuij *hominis bene figurati membris* reſponderit. in his enim *theatrum*, vbi veſtibulum *caput*, *apodyterium pectus*, *hypocauſtum ſtomachus*, *vmbilicus regia baſilica*, *venter natatio*, quę in medio, mẽbra vtrinq; *brachiorum* & *femorum* inſtar, puta *atria*, *paleſtræ*, *porticus*, *diæta* & *baſilicæ*. ſtupendi earum luxus indicia Sen. ep. 87. his prodit: *pauper ſibi videtur & ſordidus, niſi parietes magnis, ac pretioſis orbibus refulſerint: niſi Alexandrina marmora Numidicis cruſtis diſtincta ſint: niſi illis vndiq; operoſa, & in picturæ modum variata circumlitio prætexatur: niſi vitro condatur camera: niſi Parius ac Thaſius lapis, quondam rarum in aliquo ſpectaculum templo, piſcinas noſtras circumdederit, in quas multa ſudatione corpora exinanita dimittimus: niſi aquam argentea epiſtomia fuderint. Et adhuc plebeias fiſtulas loquor: quid cum ad balnea libertinorum peruenero? quantum ſtatuarum, quantum columnarum eſt nihil ſuſtinentiũ, ſed in ornamentum poſitarum impenſæ cauſa? quantum aquarum per gradus cum fragore labentium? Eo deliciarum venimus vt niſi gemmas calcare nolimus*. Aliud luxus genus Lamp. in Heliog. notat: *balneas feciſſe multis locis, ac ſemel lauiſſe, atq. ſtatim deſtruxiſſe, ne ex vſu balneas haberet*. Poppea vx. Neronis lacte aſinarum lauabatur. Ait Artemidorus balneas nil aliud ſuo æuo fuiſſe, *quam tranſitum ad cœnam*. Quare ne mireris *Victorẽ* DCCC. Romæ numeraſſe & a M. Agrippa *in ædilitatis cõmemoratione & ludos vnde ſexaginta diebus facto, & gratuita præbita balinea CLXX. quæ nunc Romæ ad infinitum auxere numerum*. Plin. 36. c. 15. Pluries die lauarunt. *Rhemnius* Gram. ſepties, toties & *Gordianus Iun.* in æſtate, in hieme bis. *Commodus* octies. *Dardanenſes Illyrici*, Ælian. polyhiſt. l. 4. c. 1. *ter in vita ſe abluebant: poſt partum, cum nuptias ineunt, cum mortẽ oppetunt*. Initio mares & feminæ mixtim eas ingrediebantur. quem morẽ in Romanis Græcum Plut. reprehendit. *publicas* primus Romæ *Agrippa* exhibuit. Diod. l. 49. Motus cauſa tardo patebant. Lamp. in Alex. *Addidit & oleũ luminibus thermarum: cum antea non ante auroram paterent, & ante ſolis occaſũ clauderentur*. Primo tenebroſæ erant. Sen. ep. 87. *balneolum anguſtum, te-*

ne-

nebricoſum ex conſuetudine antiqua. Non videbatur maioribus calidum, niſi obſcurum. Poſt & ſpecularia addita. Tintinabulo mos in balneas vocari, quale vnũ *Vrſinus* literatum FIRMI BALNEATORIS habuit

ΑΛΑΙΣΟΝ) varie auctores, vel certius eius exſcriptores notarunt. Nos ex *ſaxis* vetuſtioribus indicibus, puta ex 120. Lat. cum Aſpiratione, ac 138. cum AI, vel AE ſcribendum eſſe tuemur. Flumen hoc Faſel. d. 1. l. 9. c. 3. id ratus eſt, quod *Pittinei* nomen habet, *Halaeſa* vero opidum *Caroniam*, XII. a Tuſa lapide diſtantem. Populare eſt tonſoribus lippiſq; notũ, pleroſq; fluuios vicinis vrbibus nomẽ reliquiſſe. Steph. epit. *Acragantes vrbes ſunt quinq; quarũ vna Siciliæ a flumine præterlabente dicta. Ait quippe Duris pleraſq; Sicularum vrbes ab amnibus nomen accepiſſe: Syracuſas ſcilicet, Gelam, Himeram, Selinuntem, Phœnicuntem, Eryeem, Camycum, Halycum, Thermum, & Camarinam.* Ecquid ergo *diligentiſſimum Siciliæ ſcriptorem* compulit, vt facto vrbis & fluuij diuortio, flumẽn huc, vrbem cognominem alio, vltra *Saraualllis*, & *Caroniæ* amnes relegarit? poſtliminio itaq; vrbem antiquis ſuis ſedibus, quæ circa *D. Mariam de Palatio* fuere, reſtituamus. Ibi enim hæc tabula eruta, quę pluries *Halæſum amnem*, eiuſq; contermina nominat; Halæſæq; ſi tum fuit, eam proſtetiſſe ſtatuendum. Lubenter autem ambigerem num tum vrbs ceperit. ſcriptus forte lapis cum a diuiſoribus ager diſtribueretur. Ibidem & aliæ aræ repertæ, in quarum vna nobis perſpicue Ο ΔΑΜΟΣ ΑΛΑΙΣΟΝ *populus Halæſinorum* & ΛΑΠΙΡΩΝΑ lectus, vnde & robur eſt noſtræ opinioni. Cum enim *Lapiron Halæſam* patriam incoluerit, nõ obijci locus eſt, aliam ibi fuiſſe vrbem, quod nec Geographorum cenſuit quiſquam, in qua ipſi incolæ, a ſuis municipibus ſtatuę honor delatus ſit. præterea innumeræ vetuſtatis reliquiæ inibi nobis conſpectę, continuoq; petræ perſcriptæ effodiuntur, quas ni *imperita plebs* ſpreta antiquitatis contẽplatione abijcere, deſtruere, inq; viliſſima quæq; damnare vſurpaſſet, plura de rebus vrbis edocti fuiſſemus. Extructa ea fuit, vt Diod l. 14. an. II. Olymp. XCIV. ante C. N. CCCCIIII. ab *Archonide Herbitenſium* præfecto poſt pacem cum *Dionyſio* initam, in *colle VIII. ſtadijs a mari* ſito. Strabo eam, vt & *Mylas, Tyndaridẽ, Agathyrſum* & *Cephaladium* πολίχνια *opidula* vocat. at Cic. fam. ep. 32. l. 13. nobilem: *In Aleſina ciuitate tam lauta, quam nobili coniunctiſſimos habeo & hoſpitio & familiaritate M. & C. Clodios, Archagatum & Philonem*

ΧΑΛΚΙΑ) *vaſa ænea*, quibus aqua calefit. quorũ icon in Mercuriali de re gymn. l. 1. c. 10. Poll. inter *vaſa balnearia*. Lucan. Οἶκος *oecos*, Plin. *cellas*. Curt. *ædes* vocat, quas Vitruu. triplici ordine definit. Superior eſt *Caldaria* ſeu *Laconicum*, *ſudatorium* Sen. *ſphæriſterium* Suet. πυριατήριον Dion. media *calidaria* ſeu *tepidarium*, *piſcina* & *baptiſterium* dicitur, vbi *ſolium* & *labrum* erat, vt ſedentes lauarentur. Infima *frigidaria*, λοῦτρον, quæ ſolio quoq; inſtructa. Gal. quartã addit *vnctorium* ſeu ἀλειπτήριον, vbi loti vngebantur. quatuor & *Had. Imp.* in dial. cum Epict. numerat. 1. *tepidaria vnctuaria* 2. *ſudatoria* 3. *aſſa* & Ciceroni ad Q. fr. l. 3. ep. 1. memorata, quam gloſſæ eandem cum *ſudatoria* faciunt. 4. *Frigidaria*

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ) *templum Apollinis*. Diod. l. 14. *Hodieq; inter has duas vrbes* Halæſam & Herbitã, *familiarum gentiumq; conſanguinita-*

tes

tes permanent: & in Apollinis fano ijsdem vtrinq; ritibus ſacra peragunt. Mire *Apollinem* in Sicilia cultum cognouimus. Diod. erat Geleſibus *ſta tua quædam extra vrbem miræ magnitudinis; hanc abreptam Tyrum Pœni miſerunt. Geleſes autem ipſius dei oraculo quondam dedicarunt. Sed Tyrij aliquanto tempore poſt, quum ab Alexandro Macedone obſidione premerentur, contumelia ſimulacrum adfecerunt, quaſi pro hoſtibus pugnaret. Poſtquam vero Alexander vrbem cepit, eiuſdem nominis die, eademq; hora, vt Timæus auctor eſt, qua Carthagienſes ſacrilegium in Apollinem apud Gelam commiſerant, accidit vt magnifico ſacrorum munerumq; apparatu deo Græci litarent, cuius ſcilicet beneficio vrbem expugnaſſent.* Syracuſis *Daphnidis* & *Themenitis* vocabulo adorabatur. Suet. in Ti. *ſupremo natali ſuo Apollinem Temenitem, & amplitudinis & artis eximiæ aduectum Syraſis, vt in bibliotheca noui templi poneretur, viderat per quietem affirmantem ſibi non poſſe ſe ab illo dedicari.* Eius ædes in *Neapoli*, quæ hinc ante *Temenites* dicta. Ad *Tauromenij urbem*, vt Faſellus, vt perite Cluuerius citra *Aſinaris* læuam *ripam*, atque veterē Naxum *Apollinis* Ἀρχηγέτε h. e. *Ducis paruaſta'ua & ara*, de illa App. de hac Thuc. l. 7. *Græcorum primi Chalcidenſes ex Eubæa claſſe profecti cum Theocle colonia ductore Naxum condiderunt, & arā Apollinis Ducis, quæ nunc extra vrbem viſitur, extruxere: vbi quoties e Sicilia ſoluunt oraculum petituri primum conſulunt.* Nominis fons exinde, quia Coloniæ Naxum ducendæ *Theocli* dux & ſuaſor extiterat. Apollinis *Libyſtini* fanum, Cluuerio Iudice, fuit, vbi *Spaccaſurnus*, oppidū Marchionis *D. Fran. Statellæ* habetur. Macr. Sat. 1. c. 17. *Apollinem, id eſt, Solem, modo Soſpitatorem, modo peſtem ſignificantibus cognominibus adoramus: quum tamen peſtis, quæ ab eo noxijs immittitur, aperte hunc deum bonis propugnare ſignificet. hinc eſt, quod apud Pachynum Siciliæ promontorium Apollo Libyſtinus eximia religione colebatur. Nam cum Libyci inuaſuri Siciliam, claſſem appuliſſent ad id promontorium: Apollo qui ibi colitur inuocatus ab incolis, immiſſa hoſtibus peſte, & pene cunctis ſubita morte interceptis, Libyſtinus cognominatus eſt.* eodem cap. *apud Naxios* ποιμνίε *Paſtoris* vocabulo ædem habuit. His vero in ſaxis titulis celebris: APOLLINI BELENO AVG. DEO SANCTO PACIFERO. GRANNO. INVICTO. PRAESTANTI. SIANNO. DEFENSORI. TVTELARI MENSIS MAI. In ſcriptoribus inter alia *Fatidicus, Vates, Augur, Sortilegus, Cortini potens* appellatur, quod oraculis & ſortibus præſit

ΜΑΓΕΙΡΙΚΟΝ) arbitror hic ſumi pro *uſtrina* vbi cineres, ſeu culina vbi *epulæ infunere comburuntur.* Feſt. *culinæ* Agg. Vrbico *in ſuburbijs loca publica inopum deſtinata funeribus.* vnde *inquilini*. Dictę & *Puticuli, quod putreſcebant ibi cadauera proiecta.* Var. l. 4. Lap. HERCVLI SAXANO SACRVM SER. SVLP. TROPHINVS AEDEM ZOTHECAM CVLINAM PECVNIA SVA A SOLO RESTITVIT IDEMQ. DEDICAVIT. In hac peregre abituri *Herculi Sanco* litabant, quod *propter viam ſacrificare* nominabant, ibi omne ex polluta dape reliquum igni adiudicabatur

CAP. X. Se uiui. In fronte, in agro quid. Sepulcra in agris. Pes. multa ob ſepulcra & imprecationes. Sepulcra familiaria & hereditaria. H. M. H. N. S. Areola. monumentum.

cum . pertica. Xviri agror. Xprimi. de *D. M. Diſmanum Rauenna. Anni militares. Miſſio. Triarius. De Centurionibus . H. pro E. EQ. SING. Aelij .*

26 SEVIVI) paria ſunt SEVIBI, SEVIBVS, SEVIBOS & SEVIVOS. SEVIVVS. SEVIVA. IN FRONTE) & A FRONTE. Hor. *mille pedes a fronte, trecentos cippus in agrum.* Frons monumenti, qui agrum, vel viam tangit, vel ei finitimus, quantum nēpe *in latitudinem* excedit. hinc INFRO. LATVM. *In agro* vero notat, in quam *longitudinem* agri porrigitur. LOCVM ARÆ DONAVIT QVÆ COLLIGIT IN SOLO POSITA PEDES QVADRATOS. *Frons* itaque *anterior* tumuli pars, *poſterior Ager.* quare & RETRO & A TERGO leges. HABEAT A TERGO ET A LATERE ACCESSVM. & HVIC TITVLO CEDVNT QVOQVOVERSVM PEDES QVADRATI BINI. Hæc pedum menſura imis cippis adſignabatur, ne cunctus ager cineribus ſacer, emtuſque putaretur. *Secundum viam exponebant, quo prætereunteis admoneant, & ſe fuiſſe, & illos eſſe mortaleis. Ab eo cetera quæ ſcripta ac facta memoriæ cauſa, monimenta dicta.* Varr. In *agris* autem, *anfractibus viarum*, & *ſuburbijs* ea, nam *Solon* Athenienſibus (apud quos columnæ in campo cum ſingulorum ibi conditorum nominibus proſtabant) & *leges V virales* Romanis vrbes ijs profanare interdixerāt. Intus vero ſepulti, *quos virtus legibus ſoluiſſet*, vt *Fabricius* in foro, *Val. Poblicola, Q. Poſthumius Tubero*, & *Veſtales, Impp.* quorum ſolus *Traianus*, oſſibus in vrbe relatis, humatus eſt. & *Triumphales*. At *Spartanis* in vrbe *ſecus deorum ædes* ſepelire licebat. *Tarentini* ex Oraculo moniti *ſatius fore ſi cum pluribus habitarent*, intra mænia ſuos condebant. PEDES) *territoria in agros, agros in centurias, has in iugera, iugera in climata, climata in actus, perticas, paſſus, gradus, cubitus, pedes, palmos, vncias* & *digitos* diuiſerunt. *Pes habet palmas IV. vncias XII. digitos XVI. Palmus habet digitos IV. vncias III.* Front. *Pedem Rom.* cum ſuis *digitis*, & *rotundis*, & *quadratis* vide apud Grut. 644. Lege antiqua *rogum buſtumve nouum, propius LX pedes alienas ædes ne adiicito*

ALIQV AVT BENDANT AVT DONET) *alicui aut vendant, aut donent.* conſimilia fere ſunt NE FIDVCIENT. NEQ. PIGNERI OBLIGABITVR SED NEC VLLO MODO ALIENABITVR NE DE NOMINE EXEAT FAMILIÆ SVÆ. NEQ. VLLI LICEBIT LOCATIONIS CAVSA IN ANNOS QVANDOQ. TRAVENDERE SED PER GENVS; IPSORVM POSSESSIO DECVRRERET VEL PER ATNATOS VEL MANVMISSOS. Cauebant etiā ne corpus ſuperponatur. Multa & ideo ſoluenda *Coloniæ, ærario* P. R. *collegio*, & *arcæ Pontificū, Veſtalibus*. quādoque & bonis priuabantur: EORVM BONA PERTINEBVNT AD REMP. BRVNDVSINORVM. Imo immania quæque imprecabantur. SI VERO PROIECERIT VELARAM ABSTVLERIT VT HABEAT SACRA ISIDIS ILLIVS QVIETA IRATA. MITEM ISIDEM IRATAM HABEAT. SVORVM OSSA ERVTA ATQ. DISPERSA VIDEAT. MANES IRATOS HABEAT. Alia conditio SEPVLCRO CORPVS PER AEDILES INFERRE LICEAT

LIBERTIS POSTERISQ.) Sepulcra alia *publica*, qui *de publico bo-*

noris nomine humabantur. Sicul.Flac. alia *priuata*. Caius l.5.ff.de relig. & ſum. fun. familiaria *quæ quis ſibi familiaque ſuæ conſtituit. hereditaria autem quæ quis ſibi heredibuſque ſuis conſtituit*. De illis hic agit, *quæ heredem non ſequuntur* veteri formula H. M. H. N. S *hoc monumentum heredem non ſequi, nec de familia exire* dicebantur. cumq. *magnum eſt eadem habere monumenta maiorum, iiſdem vti ſacris, ſepulcra habere communia*. Cic.1.off. ideo & nominatim aliqui excluſi. EXCEPTO HERMETE LIB. QVEM VETO PROPTER DELICTA SVA ADITVM AMBITVM NE VLLVM ACCESSVM HABEAT IN HOC MONVMENTO. ARIOLA) pro *areola*, exili area, planitie illa glabra, vel ſpacio iuxta monumentum, quod *forum, ideſt, veſtibulum* appellatur. AT MONVMENTVM) *at* pro *ad*. Florent. l.42.ff.de relig. & ſumt. fun. *monumentum generaliter res eſt memoriæ cauſa in poſterum prodita: in qua ſi corpus, vel reliquiæ inferuntur, fiet ſepulcrum, ſi vero nihil eorum inferatur erit monumentum, memoriæ cauſa factum, quod Græci* κενοτάφιον. Had.l.37. *Monimentum eſt, quod monimenti, id eſt, cauſa muniendi eius loci factum ſit, in quo corpus impoſitum ſit*. Seru.l.3. Aen. *apparatus mortuorum funus dici ſolet, extructio lignorum rogus, ſubiectio ignis pyra* (inuertunt Critici *extructio lignorum pyra, ſubiectio ignis rogus*) *crematio cadaueris buſtum, locus uſtrina, operis extructio ſepulcrum, nomen inſcriptum monumentum*. Deſignabatur a ciuitatum pontificibus ni hereditarium eſſet. In eoq; extruendo & modus præſcribebatur. Plato vetabat teſte Cic.2.de LL. ne ſit *ſepulcrũ altius quam quod quinq. homines diebus quinq. abſoluerint: nec e lapide excitari plus nec imponi, quã quod capiat laudẽ mortui inciſam ne plus quatuor herois verſibus, quos Longos appellat Ennius*. PER.X) *pertica* X exponi integrum non eſt, quia præcedit PEDES. *Pertica menſura* fuit *X pedum*, ſeu *II. paſſuum*, aliter δεκάπους & ἄκαινα ſeu *decempeda*, vnde metator *decempedator*, & *finitor*. Cic. Forte *permiſſu X virorum, agrorum* nempe. Liu. *decreuerunt patres, vt M. Iunius Prætor vrbanus, ſi ei videretur, X viros agro Samniti Appuloq. quod eius publicũ populi Rom. eſſet, metiendo diuidendoq. crearet*. vel *X primorum*, Græce δεκάπρωτοι, ex Decurionibus hi lecti, pecunias vectigalium exigebant, qui ſi morte alicuius fiſcus detrimentum cepiſſet, de ſuo reſarcire debebant

27. D.M.) *Dij Manes* dicti vt ſuppliciter appellati bono eſſent. *Bonum antiqui dicebant Manum*. Manium Deus *Sũmanus* quaſi ſummus Maniũ. His, vt expietur ciuitas, ſæpe homines deuouebant, qui ἀναθέματα, *pharmaci*, & *catarmati* appellati. *Silentium amare, tinnitu* verò exigi opinio fuit. Ridet eos Plin.l.7.c.55. *Eadem enim vanitas in futurum etiam ſe propagat, vt in mortis quoque tempora ipſa ſibi vitam mentitur: alias immortalitatem animæ, alias transfigurationem, alias ſenſum inferis dando, & manes colendo, deumque faciendo, qui iam etiam homo eſſe deſierat*. Honoratorum Manibus duas aras ſtatuebant. Turn. Horumq. feſta Feralia a *ferendis epulis, vel a feriendis pecudibus appellata* Feſt. Eſt locus, quem vidimus extra *Rauennam*, vbi ſepeliebant, *Diſmanum* corrupte vocatus, quod denati D. M. ibi commendati. Hinc ſepulcra Conſtant. l.4.C.Th.de ſep.viol. *ædificia manium* & *domus defunctorum* appellat. MIL. ANN. VIIII) *anni militiæ vtiles* a XVII. ad XLVI infra quos XX ſtipidia facienda erant. qui tamen ad honores properans ſi-

ne interuallo militabat xxxvii vitæ anno ea abſoluebat. Et ſic capienda lex Tullia: *Iuniorum ætatem annis xxx definiuit, quos militare coegit*, & Veteranus apud Tac. An. I. *tricena ac ſuper ſtipendia* numerans. quibus verbis *peruiſſimus rerum Sigonius* xxx annos fruſtra ſuſpicatus. militiæ quoque vacationem L annus dedit. videtur in verbis *Liguſtini* apud Liu. *quater infra paucas annos primum pilum duxi: quater & vicies virtutis cauſa donatus ab Impp. ſum: ſex ciuicas coronas accepi, xx ii ſtipendia annua in exercitu emerita habeo: & maior annis ſum quinquaginta*. Legitima itaq. ſtipendia *in Pedite* xx. *in Equite* x. Polyb. *Equites quidem dena, Pedites vicena ſtipendia explere oportet neceſſario in annis XLVI à natiuitate*. Dioc. & Max. l. 9. c. Iuſt. quando prouoc. non eſt neces. *Veterani ſunt, qui poſt viceſima ſtipendia honeſtam & cauſariã miſſione cõſecuti ſunt*. Nec tamen nego variatũ ſæpe in ea fuiſſe. Macer l. 13. ff. de re mil. *miſſionum generales cauſa tres; honeſta eſt, quæ tẽpore militiæ impleto datur: cauſaria, cum quis vitio animi, vel corporis minus idoneus militiæ renunciatus: ignominioſa cauſa eſt, cum quis propter delictum ſacramento ſoluitur*. Sub Auguſto duplex miſſio: vna *exauctoratio*, qua confectis ſtipendijs *ad vexillum retinebantur, ceterorum immunes niſi propulſandi hoſtis*. Tac. *veterani*, & *vexillarij* dicti. Idem. *Dimiſſis quidem finẽ eſſe militiæ, ſed apud vexillum retentos, alio vocabulo eoſdem labores perferre*. Altera *plena miſſio*, quæ vel *iuſta*, vel *honoraria* ſeu *gratioſa*, qui ex hac *beneficiarij* dicti: *poſt multos militiæ labores quietis ſuffragiũ conſecuti ſunt* Iſiod. TR.) lego *Triario*. Tribunus eſſe non poterat dimidio ſtipendiorũ nondum cõfecto. poſt quæ tãdem, Polybio auctore, ad honores via patebat. Ex 7. enim nota pedeſtris proditur militia, ergo X expoſcebãtur. *Triarij dicti quod in acie tertio loco extremis ſubſidio deponebantur. Var. l. 4. Genibus poſitis ſolebant intra ſcuta ſubſidere, ne ſtantes vulnerarentur, venientibus telis*. Veg. l. 1. c. 20. *eligunt minimos ætate fortuneq. tenuioris in Velites, hi adultiores in Haſtatos, ætate florẽtiſſimos ĩ Principes, natu maximos in Triarios* Polyb.

7) *Centuria*, vel *Centurio* peditum ductor à tribunis lectus ex omni genere, excepto Velitum. interdum & à militibus adoptatus. Liu. l. 5. *cohortes ſibi Centuriones legerunt*. nec ſine cenſu & tirocinio. Sen. *Cenſus in caſtris ordinẽ promouet, cenſus in foro Iudices legit*. promotionem hanc *Illuſtris veterum Doctor Lipſius* l. 2. dial. 8. mil. Rom. hac ſerie refert. *Erant X. cohortes; infima X. & in ea tres manipuli; in quoq. horum duo Centuriones: iſti omnes Numero pares, Genere impares: ideoq. prima promotio in eodẽ Numero & cohorte, à manipulo ad manipulũ, ſiue à Genere ad Genus fuit. puta à X. haſtato ad X principẽ, ab iſto X pilum. Dum expleta ea cohorte, Numero adſcendebat, fiebantq. Noni. mox Octaui, & deniq. Primi. Cũ iam illic à primo haſtato ad primum Principem, à primo Principe ad primum pilum ibant*. probat Veg. l. 2. c. 8. *Vetus conſuetudo tenuit, vt ex primo Principe legionis promoueretur centurio primipili*. Quandoque & ſaltus fiebat. Sp. *Liguſtinus* apud Liu. *à decimo Haſtato ad Primũ pilũ tra ductus*. ſingulis vero manipulis *bini binis lectionibus Centuriones* dati, ne ſi alter caderet, Manipulus ſine duce periclitaretur. prior lectus *præeſt dextræ parti manipuli, qui Secundus Secundæ*. Polyb. duplex ſtipendiũ, vt *Decurio Equitum ductor* triplex meruit. Quiſq. ſibi Adiutores adiungebat, quos Polyb. ὐραγὺς. Lipſ. *tergi duces, coactores agminis* nempe. Feſt. *Optiones & Ac-*

cenſos. Liu. *ſubcenturiones*. *Vitis* Centurionum inſigne, cuius recurua 7 hæc nota eſt. Plin. 14. c. 1. *Centurionum in manu vitis, & optimo pramio tardos ordines ad lentas producit aquilas, atq. etiam in delictis pęnam ipſam honorat*. Quare Feſto *ſub vineam*. & *ſub vitem haſtis iacere dicuntur milites*. Spart. in Had. *nulli vitem niſi robuſto & bonę famæ dedit*. Liu. ep. l. 57. *Quem militem extra ordinem deprehendit ſi Romanus eſſet vitibus, ſi extraneus virgis cecidit*. Macer. l. 18. ff. de re mil. *miles ſi vitem tenuit militiam mutet. Si ex induſtria fregit, vel manum centurioni intulit, capite puniatur*. Verberandi eorum audaciam vides in Tac. l. 1. An. *Denis in diem aſſibus animam & corpus æſtimari, hinc veſtem, arma, tentoria, hinc ſæuitiam Centurionum, & vacationem munerum redimi*. Idem: *Centurio Lucullius interficitur, cui militaribus facetijs vocabulum: cedo alteram, indiderant, quia fracta vite in tergo militis, aliam clara voce, & rurſus aliam poſcebat*. ne idolis *Marcellus Centurio Martyr* ſacrificaret: *Ecce*, ait, *proijcio vitem*. Candida veſte apud Tac. 2. Hiſt. induti: *ante aquilam Præfecti caſtrorum, Tribuniq. & primi Centurionum, cæteri iuxta ſuam quiſq. centuriam armis donisq. fulgentes*. Modeſt. de voc. rei mil. ait eos *habere cataphractos, & ſcuta, & galeas ferreas tranſuerſis & argentatis criſtis, vt facilius cognoſcerentur a ſuis*. Miniſteria illorum inter alia: *vigilias obire ac legationem, militem per cohortem diuidere, militum operibus adſiſtere, Principum imagines tueri*. *Centuriones* etiam erant III viri, qui *tribus Centurijs* præfecti, in quibus *Celeres*, Regum ſtipatores, & primi at vltimi pugnæ milites erant. MAR. GERMANICIANVS) Romæ MARCO GERMANICIANO TI. CÆSARIS. GERMANO NATIONE VEIN.

28 ATHNISION) ritu Græco H, pro, E, cuius generis & alia extant

30 EQVO SING. AVG.) item & EQVIT. SING. AVREL. EQ. SING. CAES. ARGENTARIVS. EQVIT. SING. IMP. N. & EX SINGVLARIBVS IMPERATORIS. & ἁπλῶς EQ. SING. ac SINGVLARII. Grut. p. 569 M. VLPIO VIATORI EQVIT. SING. AVG. cui titulum fecit M. VLPIVS AVG. LIB. hunc noſtrum auguror. *Equi ſingularij* fuere, qui diſtincti *a bigis*, & *paribus*, Græce κέλητες *deſultatorij*, Feſto *Celſi equi*. id eſt, *Curſores* vocantur. Quibus in Olympia ſua præmia. EQ. SING. interpretantur eum, qui *publico equo* ſpoliatus *vnico*, ſeu *priuate* ſtipendia merebat, vt *duplaris*, qui, duobus: Liu. l. 27. *illis omnibus (& multi erant) adempti equi, qui Cannenſium legionum equites in Sicilia erant, addiderunt acerbitati, & tempus, ne præterita ſtipendia procederent ijs qui equo publico meruerant, ſed dena ſtipendia equis priuatis facerent*. In lapidibus honorem, gloriam, & perpetuitatem inſatiabiliter appetebant. Sed quæ, amabo, laus EQ. SING. publicum ademtum docere? ſatius ergo credere eum ſignificari, qui ſua ſponte meruerit priuato, quales illi bello Veientino in Liu. l. 5. *cum repente, quibus cenſus equeſter erat, equi publici non erant aſſignati, equis ſe ſuis ſtipendium facturos* (Senatui) *promittunt*. Caſſiod. Var. l. 11. *primicerios ſingulariorum* nominat, qui vt colligitur, ibi militares excubias egerunt l. 1. C. de off. pr. præ. Afr. *in ſchola ſingularium*. Pancirolus hos putat, qui *Tribuni Prætoriani* à Theodoſio, & aliter *Frumentarij* appellantur. Vel cenſeo EQ. SING. fuiſſe, qui ex ala, quam *Vitellius* adinuenit.

Tac.

Tac. *Acceſſit ala ſingularium excita olim a Vitellio, deinde in partes Veſpaſiani tranſgreſſa.* AVG. autem vox hic non *Octauium* deſignat, qua noſtra expugnaretur opinio, ſed quemvis ſummæ rei Dominum

31 AELIVS) Feſt. *Gens Aelia appellatur, quæ ex multis familijs conficitur.* Aelij Romæ pauperrimi: XVI enim *Aelijs* vna domuncula fuerat, & *vnus in agro Veiente fundus, minus multo cultores deſiderans, quam dominos habebat.* mox. *Nullum ante ſcrupulum argenti habuit, quam Paulus Perſe Rege deuicto, P. Aelio Tuberoni genero ſuo quinq. pondo argenti ex præda donaret.* Val. l. 4. c. 4.

CAP. XI. Trierarchus. De Euocatis. Binocalis. OS reiectum quid. Caput ſacrum & ſternutamenta. Fulguritus, & edentulus puer non vſtus in funere. Veſtis igni reſiſtens. De libertis. Callinſeus. Virginij. Iouis cognomina. apparatus menſæ in argento. Agathoclis vita. De Glandibus & Plumbatis. Nympharum Siculus cultus. Daphnis natus in Heræis montibus. Fontes ſacri. de fulminibus. Licinij. Terram Leuem precari Commodus Impp. quoties pugnarit. Stare & quid Hieram facere. Syracuſani Palæſtritæ.

34. PRIM.. TRIARCHVS) lego PRIMVS TRIERARCHVS, *triremium præfectus.* ſumptuoſum munus, quia, vt, Suid. *naues paratæ* ad bella ſuis inpenſis haberi oportebat. *Athenis* onus omnium grauius, quo multi patrimonia exhauſere, quare aliqui functi eo, vitam laqueo expulerunt. ample de eo Budæus de aſſe. Hic *cum* PRIMVS, nomincture *inferiores* fuiſſe, facile apparet

37 EVOK) *Euokatus*, ſic & DEDIKARVNT. PERKARVM. VOLKANO. Seru. l. 2. tria genera militiæ *Euocatio, Tumultus, Delectus. Tumultus* fuit ſaltem *in bello Gallico*, aut *Italico*, grauiorq. bello. Cic. 8. Phil. poteſt *eſſe bellum ſine tumulto, tumultus eſſe ſine bello non poteſt. Euocatio* eſt dum *ad ſubitum bellum* non ſolum milites, ſed etiam ceteri euocantur. Donat. ad Ter. Huiuſmodi militia *per tumultum repente ſuſcipitur, & dicitur euocatio, vbi dux alloquitur ciues; qui Remp. ſaluam eſſe vultis me ſequimini.* Inde *Subitarij* & *Tumultuarij milites* appellati, item *Voluntarij.* Liu. *cohortes veteres voluntate ſequentes.* Diſtincte Agretius: *Aduocatus daturus patrocinium, Inuocatus præſtaturus auxilium; Euocatus præbiturus obſequium.* Euocatorum munus, quum ἀνακλήτους Græce, *Reuocatos* quis dixerit. *In vexillum ſeorſim recepti*, non per Legiones ſparſi. Cic. fam. l. 3. ep. 6. *Antonium præfectum Euocatorum*, vocat. quos Tac. *Vexillum veteranorum*, & *vexilla legionum* dixit. horum Auguſtus ex colonis Campanis beneficiarjs patris ſui X millia ſecreuit. App. ſinguli quaſi Centuriones, hinc in gloſſa Ταξίαρχος *ordinum ductor.* apud Dionem *Auguſti Euocatos* leges, *vites ferentes, vti Centuriones.* Is enim corporis ſui præſidium, ex triplici milite, *Prætoriano, Euocato, & Batauo* conſtituit. Suet. in Galb. *delegit equeſtris ordinis iuuenes, qui manente aureorũ anulorũ uſu Euocati appellarentur, excubiaſque vice militũ circa cubiculum ſuum agerent.* Liu. l. 29. Scipio *poſtquã in Siciliã venit voluntarios ordinauit, centuriauitq. ex ijs CCC iuuenes florente ætate & virium robore inſignes circa ſe habebat.* ſimiles his & ſi nomine ac lectione diſpares & *Romulus*, Liu. l. 1. ccc *armatos ad cuſtodiam corporis*

quod Celeres appellauit habuit. talis EVOK. & hic IVLIANVS AVR. fuit
38. FEELIX) loco Felix, multoties in ſaxis hic biuolis reperitur, vt FEELIX. SEEDES. MEEL. FEEL. pro felix, ſedes, mel, fel. ſed hic error marmorarij agnoſcitur. DVLCISSIMO ET DVLCISSIMO) amoris emphaſis, nec forſan aliàs legenda. Hæ tamen in Lap. occurrunt B.B *bonis bonis*. L.L. *libenter libenter*. M.M. *merenti merenti*.

40. CAPVT IM..) Cum vſtulandum corpus *digitum*, vt inferias perſolueret, excipere vſurpabant. Feſt. *membrum abſcindi mortui dicebatur, cum digitus eius decidebatur, ad quod ſeruatum iuſta fierent, reliquo corpore combuſto*. Os & excipiebatur, cum quis foris obijſſet, vt domi parentarentur, & familia purgaretur. Cic. 2. de LL. *neq. neceſſe eſt edíſſeri à nobis, qui finis funeſtæ familiæ: quod genus ſacrificij lare veruecibus fiat: quemadmodum os reiectum* (id eſt, redditũ terræ. Turn. *reſectum*. alij legunt. *Os receptum terra*) *terra obtegatur*. Var. l. 4. *Quod terra ſit humus, ideo humatus mortuus, qui terra ſit obrutus, ab eo qui Romanus combuſtus eſt, aut in ſepulcrum eius obiecta gleba non eſt, aut ſi os exceptum mortui ad familiam expurgandam, donec in purgando humo non eſt opertus, vt Pontifices dicunt, quoad inhumatus ſit, familia funeſta manet*. Refert *Volf. Lazius* Med. Ferdinandi I. Hiſt. in ſua Rep. *In Carnunti ruinis cranium magna ex parte integrum, vtpote rogo ſublatum loculo inditum ſe vidiſſe cum trytente* intra dentes. Mos enim, cum iam corpus vrendum, in rogo oculos aperire, expiranti a neceſſarijs opertos, & cælo oſtendi, atq. in os nummum *δανάκην* dictum inſeri, vnde *Charonti* naulum *Stygiam Paludem* tranſiturus ſoluat. *Panebi Lybies regis extincti corpus obruunt terra, caput autem abſciſſum & inauratum in delubro collocant*. Io. Stob. Itaq. hic expono CAPVT IMpoſuit, vel *terra obtegit pater* nempe *filiæ*. Forte *caput* igne demoliri noluerunt, cum id *diuiniſſimum* Plato, pars philoſophorum *ſedem & regiam animæ*, plures *ſacrũ* duxerint. Ath. l. 2. *quod autẽ ſacrũ olim caput exiſtimauerint indicio eſt iurandi per id conſuetudo, & ſternutamenta quæ ex ipſo prodeunt adorandi veluti ſacra, quin etiam quæ aſſentiuntur & comprobãt, capitis nutu confirmandi*. Per *caput ſuum deierarunt Hebræi, Græci, & Rom*. Sternutamenta Deum iudicaſſe Ariſt. prob. ſect. 34. teſtis eſt, *cur ſternutamentum pro numine habetur, non tuſſi, neq. grauedo? an quia de capite membrorum præcipuè diuino, vnde cogitatio eſt, ſuum ducit principium? an quia ceteri illi affectus ratione morbi eueniant, hic ſecus euadit?* & hæc cauſa erit cur *Fulguritum* (*Aruſpices* enim condebant: Sen. de Clem. l. 1. c. 7. *Ecquis regum erit tutus, cuius non membra Aruſpices colligant? quod ſi dij placabiles, & æqui delicta potentium non ſtatim fulmine proſequuntur*) *Edentulumque puerum*, cremari fas non fuerit, ſed *condi terræ religio traderet*. quod illum *diuinum euaſiſſe*, velut *Deum* venerabantur. hunc ætate illa pura & innocua *Deo* forſan propiorem exiſtimarint. Dijs enim iuſta non fiebant. quare *nemo M. Ant. plangendum cenſuit ceteris omnibus, quod a Dijs commodatus ad Deos rediſſet*. Capit. Regum præterea corpora ob fortunæ maieſtatem ignis iniuria exemerunt dicente Plinio l. 19. c. 1. *inuentum iam eſt quod ignibus non abſumeretur. Viuum id vocant, ardenteſq. in focis conuiuorum ex eo vidimus mappas, ſordibus exuſtis ſplendenteſq. igni magis quam poſſent aquis. Regum inde funebres tunicæ, corporis fauillam ab reliquo ſeparant* ci-

tinere. Naſcitur in deſertis aduſtiſq. Sole Indiæ, vbi non cadunt imbres, inter diras ſerpentes aſſueſcitq. viuere ardendo, rarum inuentu, difficile textu propter breuitatem. Ɔ. L.) & 7. L. ideſt *Caia libertus*, quæ nota communis fœmineorum erat libertorum. fę nimę enim *Caię* vulgo dictę. C. Prob. in epit. *Fertur enim Caiam Ceciliam Tarq. Priſci regis vxorem, optumam lanificam fuiſſe. & ideo inſtitutum fuit, vt nunc nuptæ ante ianuam mariti interrogatæ: quænam vocarentur: Caiam eſſe ſe dicerent.* Plut. quæſt. 30. *ſponſam introducentes iubere eam dicere: vbi te Caius, ego Caia?* Solebant autem nomina mulierem inuerſis notis ſculpere, hinc in ſaxis Ɯ & ⊥. Liberti & Libertini primitus diſtincti fuere. illi ex *ingenuis*, hi ex *libertis* nati. dein ambo promiſcuè ſic dicti qui ex *iuſta ſeruitute manumiſſi*, diſpares tamen erant. *Libertus ratione patroni*, alter ratione *ingenuorum*. Triplici ordine extitere: *Ciues, Iuniani*, & *Dedititij*, & vel *Primi Ordinis*, vel *Secundi*, vel *Tertij*. Turn. Nec in curiam, & ad militiam ipſis facilis aditus. Suet. in Ner. c. 15. *In curiam Libertinorum filios non admiſit; admiſſis quo a prioribus principibus honores denegauit.* In Aug. c. 25. *Libertino milite præterquam Romæ incendiorum cauſa, & ſi tumultus in grauiore annona metueretur, bis vſus eſt: ſemel ad præſidium Coloniarū Illyricum contingentium: iterum ad tutelam ripæ Rheni fluminis: eoſq. ſeruos adhuc viris fœminiſq. pecunioſioribus indictos, ac ſine mora manumiſſos ſed priore vexillo habuit, neq. aut commiſtos cum ingenuis, aut eodem modo armatos.* Infenſi plerumq. bonis principibus fuere. *Hadrianus Libertos ſuos nec ſciri voluit in publico, nec aliquid apud ſe poſſe dicto ſuo omnibus ſuperioribus principibus vitia imputans libertinorum, damnatis omnibus libertis ſuis quicunq. ſe de eo iactauerant.* Spart. Alex. Seuerus eos *nunquam in equeſtrem locum redegit, aſſerens ſeminarium ſenatorium equeſtrem locum eſſe.* Lamp. & eos *Claudius ſuſpexit*. Suet. c. 28. præcipue *Poſidem ſpadonem, quem etiam Britannico triumpho inter militares viros haſta pura donauit.* Poſt. *Et Harpocratem, cui lectica per vrbem vehendi ſpectaculaq. publice edendi ius tribuit, ac ſuper hos Polybium a ſtudijs, qui ſæpe inter duos Coss. ambulabat.* Hos *in ſenatum legendi* primum *Claudium* alijs exemplum dediſſe. *Caſaub.* ad Lamp. ſcribit, ſed video apud Dionem l. 43. ante & *Cæſarem* id factitaſſe: *Multos, inquit, in ſenatum allegit, nihil diiudicans vtrum quis miles eſſet, vtrumue filius liberti.* de Commodo Lamp. *ad cuius nutum etiam Libertini in ſenatum, atq. in patricios lecti ſunt.* & de Heliogabalo. *Fecit libertos Præſides, Legatos, Coss. Duces, omneſq. dignitates polluit ignobilitate hominum perditorum* 43 N. M. PLAET.) legerem nomine M. *Pletorij*, nota Plæt. cum AE 46 M. A CALLINICO) *καλλινίκος victor eximius.* cognomen *Herculis* & *Theſei* 47 M. VIRGINIO POMPEIO) Forte is, qui a *IIIuiris* proſcriptus felici eloquentia a ſeruis ſuis & militibus ad ſe trucidandum miſſis extorſit, ut ad *Pompeium in Siciliam* enauigaret, quaſi ab utriſq. comitatus. A *Pompeio* gens hæc cognominata, quæ duplex *patricia* & *plebeia* 49 L. C. I) hic mihi aqua hæret, nec *tam in procliui ea res, quam imber cum pluit*, aiebat ille. C. I. C.) C. Iul. Cæſar. I. O. M. S.) *Ioui Opt. Max. ſacrum.* Cic. 4. defin. *Iouem cum optimum, & Maximum dicimus cum eundem ſalutarem, hoſpitalem, ſtatorem hoc intelligi volumus ſalutem hominum in eius eſſe tutela.* Iouis ſolius hic titulus fuit. In Lap.

OP-

OPTIMVS MAXIMVS CAELVS AETERNVS IVPITER. O.M.AETERNO SERVATORI. TRAIANO OPTIMO SERVATORI. NVMINI DEORVM AVG. IOVI OPT. MAX. SALVTARI SERENO. SOLI INVICTO SERAPIDI VICTORI STATORI STYGIO.REGI PRAESTITI, PVERO, PROPVGNATORI, DEPVLSORI, FVLMINATORI, INVENTORI, CVSTODI AVGVSTAE TAVRINORVM. SANCTITATI IOVIS. TVTELARIS MENSIS IVLII

51 ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ) De veteri menſarum cultu immenſa hiſtoriæ loquuntur, ex quibus hæc analecta damus. Plin. l. 37.c.2. *Petronius conſularis moriturus inuidia Neronis principis, vt menſam eius exhæredaret, trullam Murrinam ccc H.S. emtam fregit. Sed Nero, vt par erat principem, vicit omnes ccc H.S. capidem vnam parando. memoranda res tantis Imperatorem Patremq. patriæ bibiſſe. Oriens Murrinam mittit.* Poſt. *humorem putant ſub terra calore denſari.* Argentum ad id familiare. Ibid. *Africanus cum de Pœnis triumpharet* IV.M.CCCC. LXX.M *pondo tranſtulit. hoc argenti tota Africa habuit, illa terrarum æmula, quod nunc eſt in menſarum apparatu.* Mira res priuatos tot in argento habuiſſe, quot olim tota *Carthago*. paulo ante Syllanum bellum *Lances è centenis libris argenti, quas tunc ſuper quingentas numero Romæ fuiſſe conſtat: multoſq. ob eas proſcriptos dolo concupiſcentium.* Poſt. *Claudij principatu ſeruus eius Druſillanus nomine Rotundus, Diſpenſator Hiſpaniæ Citerioris quingenariam lancem habuit, cui fabricandæ officina prius exædificata fuerat; & comites eius octo, quingenta librarum. Quæſo vt quam multi eas conſerui eius inferrent, aut quibus cenantibus?* Tertul. *cui promulſidi, ſi officina extructa eſt, debuit & triclinium.* Nec exquiſiti faſtus index, niſi & ingenio hominis conſpicua eſſent. Hinc Plin. in proœ. l. 33. *In poculis libidines cælari iuuat, & per obſcenitates bibere. l.33.c.11. Delphinos quinis millibus H.S. in libras emptos. C.Gracchus habuit. L. vero Craſſus Orator duos ſcyphos Mentoris artificis manu cælatos H.S. C. Conſtat eundem VI. M.H.S. ſingulas libras vaſa emta habuiſſe. c.12. Zopyrus Areopagitas, & Iudicium Oreſtis in duobus ſcyphis cælauit H.S. XXII. æſtimatis.* h.e. XXX.M.Scutatis. Præterea *argentum medicatis aquis inficitur, atq. etiam affla tu ſalſo, ſicut in mediterraneis Hiſpaniæ. Nec hoc fuit ſatis: turbarum gemmarum potamus, & ſmaragdis calices, ac temulentiæ cauſa tenere Indiam iuuat, & aurum iam acceſſio eſt.* Cic. 4. Ver. *Exponit ſuas copias omnes, multum argentum, non pauca etiam pocula ex auro, quæ vt mos eſt regius, & maxime in Syria, gemmis erant diſtincta clariſſimis.* Cogita modo quinam *Syracuſis*, quarum *menſæ Syracuſanæ* Orbi innotuerunt, & apud eorũ Reges ceteris inuidiam facientes, ſplendor fuerit *Agathocles* tamen, vt ſuę paternæque Originis ſpeculum, alij regiæ humilitatis iudicium intuerentur *fictilibus* vius eſt. Auſon *fama eſt fictilibus cenaſſe Agathoclea regem.* Quod firmant hæ uaſium aures A. ∞.IↃ.LV. vt *Faſelius* annotat, inuentæ. In numis ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. hic ne potentiæ ſignificatione ſuperbiret, nudum nomen impreſſit. Vaſa vero eſcularia literata fuiſſe Petronius indicat. *Tegebant alellum duæ lances, in quarum marginibus nomen Trimalcionis inſcriptum erat, & argenti pondus.* Magnifaciendæ ergo hæ antiquitatis reliquiæ, quod *luteæ* tot ſeculis perennarint, alijs maioris operis moni-

nimentis peſſum datis. Figulinam artem *Agathoclem ob victus inopiam* exercuiſſe, Diod. teſtis, Ath. l. 11. *aurea pocula familiaribus oſtentantem dixiſſe: ex fictilibus quæ finxerat, hæc eſſe confecta.* Plut. ſolitus fictilia aureis inſerere aiens; *induſtria ſe & fortitudine hoc conſecutum, vt aurea nunc faceret, qui lutea finxiſſet antea.* Hinc in obſidione quadam de muris clamatum. *Figule vnde militibus ſolues ſtipendia? placidus & ſubridens ipſe. Hanc, inquit, ſi cepero.* Natus *Thermis* hodie *Sacca*, genitore *Carcino figulo*, qui *Regio-Iulio* patria ob ſeditionem pulſus *Thermum*, inde *Syracuſas* ſucceſſit, ibi filio materni aui nomine *Agathoclis* celebre illud potentiæ nomen fuit; *apibus* ad dormientis os fauum extruentibus. qui ante *Damantis frater*, mox & in eius vxore amanda collega euaſit. qua ie promiſcuum ſcortum, *Damantis mulier*, & eius *mulieris vir*, *Timæo* τριόρχης *bubo*, cui nomen a *multis teſtibus*, dicitur. Honoris iter ingreſſus cum per *Siciliam* ſtipendia faciens ἑκατόνταρχος *Centurio*, dein χιλίαρχος *Tribunus militum* effict. defuncto Damante viduæ coniungitur, quod ante vicariam operam ei comprobaſſet. Sic auctis opibus, caſtrenſi ingenio clarus, extincta plebis ſtudijs *Syracuſis Rep. Rex*, vt Diod. στρατηγὸς αὐτοκράτωρ, ſalutatur. Integra fere Sicilia ſubiecta, & manu Italiæ iniecta, inſidijs *Archagetis* filij, ope *Manei Egeſtani*, qui ob formæ ſpeciē regi voluptati erat, dentiſcalpio venenum propinatur, quo dentibus perfoſſis cruciatu putredineq; circa dentes excitato, vocem edendi vi priuatus viuus adhuc a *Demetrij ſpeculatore Oxythemi* crematur. Diod. At Iuſtinus *vis morbi*, ait, *coegit, quo toto corpore comprehenſus per omnes neruos articuloſq. humero peſtifero graſſante, velut inteſtino ſingulorum membrorum bello impugnabatur.* Diſceſſit an. vitæ LXXII. imperij XXIIX. Diod.

52. ΔΙΟC ΝΙΚΗ) *Iuppiter victoria.* ΔΙΟC enim & *Iouem* dicit. amabant enim & priſci negociorum initijs θεὸς θεὸς præfari. *Glandes oblongæ, gibboſæ*, & fere *trilateræ*, cuius formam p. 51. deſcripſimus. Refert Lipſ. in *Triunto*, *Aſculi nobilis Picentis Vrbis*, *& aduenarum amantiſſimæ* amne inuentas, quarum pars his literis inſignita FVGITIVI PERISTIS. pars ITAL ac GAL. aliæ & his notis exaratæ: FERI. & FERI POMP. id eſt, *Pompeium*, qui eo bello vrbem expugnauit. *Glandes* interdum & proditorum loco fuerūt. Hirt. in Cæſ. bel. Hiſp. *per idem tempus glans miſſa eſt, quo die ad opidum* (*Attagnæ*) *capiendum accederent, ſeſe ſcutum eſſe poſituros.* Has intelligit forſan Appianus ſcribens: Ad L. *Sullam* obſidentem *Piræum portum* a Mithridate ereptum, duos Athenienſes ſeruos quæ intus fierent πεσσοῖς ἐκ μολίβδου *teſſeris plumbeis e fundis perſcripſiſſe.* quos Suid. μολιβδίναις σφαίραις *plumbeas ſphærulas*, alij μολιβδίδες. *Plumbeas* Spart. dixit: *Seuerum plumbeæ ictu mortuum creditum.* Has *Pancirolus* ad Not. & alij *Plumbatas* putarunt. Quas Veg. l. 4. c. 29. inter *miſſilia* refert. *ex alto deſtinata miſſilia, ſiue plumbata ſiue lanceæ, veruta & ſpicula.* l. 1. c. 17. *plumbatarum quoq. exercitatio, quo Martiobarbulos vocant tradenda eſt iunioribus.* Ibib. *duæ legiones in Illyrico, qui his telis ſcienter vtebantur, & fortiter Martiobarbuli vocabantur.* Hos ait *Diocletianum & Maximianum, Iouianos & Herculianos* nominaſſe. *Plumbatas* & Turn. Adu. l. 24. c. 12. *glandes plumbeas* dixit, quas *Martiobarbuli gerebant.* cui reſpondet Godeſchalcus Stevveckius ad Veg. vbi plumbatas Tribolatas &

ma-

Mamillatas depinxit. Eſt & *genus tormentorum, quaſi flagellum, in quorum ſummitatibus glandes plũbeæ erant impactæ.* Baron. in Martyr. Quo *D. Philippus Apoſtolus* cæſus. *Tergum & ceruix* his affligebatur Prud. de Romano. *tundatur tergum Plumboq. ceruix verberata exuberet*. Et quamuis lege cautum, ne quis eo tormento vita priuetur, multi tamen SS. *Martyres* eo examinati, beatam animam cælo reddiderunt. Eo & *Decuriones* puniti Val. Theod. & Arc. l. 40, de dec. *quilibet principalium, vel decurionum, ſi vel decoctor pecuniæ publicæ, vel fraudulentus in deſcriptionibus illicitis & immoderatus in exactione fuerit inuentus a iudicibus ordinarijs plumbatarum ictibus ſubyciatur.* Inepte ibi pro more *gloſſa damnetur plumbo*, ideſt, *in metallum*. Eaque pœna modo *pondere* tantum, modo *verbere* conſtabat. Conſt. l. 2. C. de exact. trib. *Nemo carcerem plumbatarumque verbera aut pondera aliaque ab inſolentia Iudicum reperta ſupplicia in debitorum ſolutionibus, vel a peruerſis vel ab iratis iudicibus expaueſcat.* Pondere diſtrahebant *iunctarum compagines, cum damnati ſublime ſuſpenſi reuolutis brachijs eiuſmodi pondera deorſum ad pedes alligarentur*. Baron. *Expendunt pondera plumbea.* Amm. 59. NIMPHA) Ath. l. 11. *Nymphæ Bacchi nutrices dictæ quoniam aqua permixta vinum augebatur.* l. 4. Siculos Nymphis *domi ſacra facere ac temulentos circa earum imagines pernoctare, ac circa earum ſimulacra ſaltare. quare Dimocles Dionyſij Iun. aſſentator omiſſis Nymphis dixit: nihil faciendos eos deos, qui anima carent, ſaltans ad Dionyſium perrexit.* Diod. l. 4. *In Heræorum montium* tractu *conuallis quædam arborum, diuinum habens decorem, & dicatus Nymphis lucus*. Ibi *Daphnin Mercurio Nymphaq. genitum eſſe produnt: cui laurorum* illic multitudo ac denſitas nomen peperit. In Lap. NVMPHIS SALVTIFERIS, SANCTISSIMIS. NYMPHIS LYMPHIS DVLCISSIMIS SACRI FONTIS.) Lapis: FONTI DIVINO. *Flumina vel fontes ſacri*, quia deorum filij habiti. Ouid. metam. vt dij culti. Plin. l. 8. ep. 8. ſacratis ſacellis, quia Seru. *heroum animæ habitant, vel in fontibus, vel in nemoribus*. Sen. ep. 41. *magnorum fluminum capita veneramur, ſubita & ex abdito vaſti amnis eruptio aras habet, coluntur aquarum calentium fontes, & ſtagna quædam vel opacitas, vel immenſa altitudo ſacrauit.* ita vt his natare vel nauigare nefas eſſet. Plin. l. 8. ep. 20. In lap. DIANA REGINA VNDARVM.

63. FVLGVR CONDITVM) Nemauſi FVLGVR CONDITVM DIVOM. pro *fulmine*. Fulgurum genera varia. Sen. 2. quæſt. c. 48. 49. *Prærogatiua ſunt, quorum minæ differri poſſunt auerti tolliq. non poſſunt. Poſtulatoria* ſeu *Renouatiua, quibus ſacrificia intermiſſa, aut non rite facta repetuntur. Monitoria quibus docetur quod cauendum ſit. Peſtifera quæ mortem exiliumq. protendunt. Fallacia, quæ per ſpem alicuius boni nocent. Deprecania, quæ ſpem periculi ſine periculo adferunt. Peremtalia, quibus tolluntur priorum fulminum minæ. Atteſtata, quæ prioribus conſentiunt. Atterranea, quæ in incluſo fiunt. Obruta, quibus iam prius percuſſa nec procurata feriuntur. Regalia, quorum vi tangitur vel comitium, vel principalia vrbis liberæ loca, quorum ſignificatio regnum ciuitati minatur. Inferna, cum e terra exſiliunt ignes. Hoſpitalia, quæ ſacrificijs ad nos Iouem arceſſunt.* Alia *Auxiliaria*, ſeu *Aduocata* dicuntur. *Aduerſa. Mixta.* Plin. l. 2. c. 52. *exiſtimant non vltra X. annos protendere Priua-*

ta

ta præterquam aut in matrimonio primo facta, aut natali die. Publica non vltra XXX annum præterquam in deductione opidorum. Clarum mirifica maxima naturæ, quo dolia exhauriuntur intactis operimentis, nulloq; alio veſtigio relicto. aurum & argentum liquatur intus ſacculis ipſis nullo modo ambuſtis, ac ne confuſo quidem ſigno ceræ. Plin.2.c.51. *Læua proſpera exiſtimantur, quoniam læua parte mundi ortus eſt.* c.54. *Aduerſa*, quæ cum diluculo, vel crepuſculo contigiſſent, num diei aut noctis forent, & cui ob id ſacrificandum, non conſtaret. Feſt. *Diuum fulgur appellabant diurnum, quod putabatur Iouis, vt nocturnum Summani.* IOVI VERBEC. II. SVMMAN. PATR. VERB. ATROS II *immolabāt. Ioui tres manubias* dederunt, quarum prima ſolo *conſilio Iouis mittitur.* II. ſententia XII. deorum. III. ex conſilio deorum, quos *Superiores, & Inuolutos* vocant. Quod ſolus *mittit placabile eſt: perniocioſum de quo deliberauit.* Sen. I. *minima monet.* II. *maior* cum *fragore* eſt. III. *adurit.* Inde *Ioui Tonanti* Auguſtus *ædem conſecrauit, liberatus periculo, cum in expeditione Cantabrica, per nocturnū iter lecticā eius fulgur perſtrinxiſſet, ſeruumq; prælucentem exanimaſſet.* Suet.c.29. quare *fulgura paulo infirmius expaueſcebat: vt ſemper, & vbiq; pellem vituli marini circumferret pro remedio: atq; ad omnem maioris tempeſtatis ſuſpicionem in abditum & concameratum locum ſe reciperet.* Ibid. c.90. Fulmine deſijt *Volſinij opidum Tuſcorum opulentiſſimum.* Plin.l.2.c.51. & *Cn. Pomp. Strabo Magni pater.* Plut. *Tul. Hoſtilium Regem ex Numæ libris eodem, quo illum ſacrificio Iouem cælo deuocare conatum, quoniam parum rite quædam feciſſet, fulmine ictum.* Plin.28.c.2. refert. Fulmine ictus *locus ſtatim fieri putabatur religioſus, quod eum deus ſibi dedicaſſe videretur.* Feſt. inde Amm. l. 23. *Sacer Ignis.* Plin. *ſidere Cæleſtis Ignis expiatur.* itaq; *fulgetras popyſmis adorare conſenſus gentium eſt.* Id.28.c.2. eius attactu lucos pollutos fulgurales libri cū pronunciaſſent, eos *Collucare, Procurare, Coercere* opræpreciū erat. Exin Scriboniano *negocium datum a Senatu fuerat, vt cōquireret ſacella attacta.* Feſt. Cōducti & qui expiarent. Feſt. *Stufertarios* appellabant *homines conductos mercede, qui ad arbores fulguritas piacularium commiſſarum cauſa ſacrificia quædam ſtrue & ferto ſolemnibus verbis faciunt: precor te Iupiter vti mihi volens propitius ſies.* in frag *Arualium frat.* IBI IMMOLAV. QVOD AB ICTV FVLNIS ARBORES LVCI SACRI D.D. ATTACTÆ ARDVERINT EARVMQ. ARBORVM ADOLFACTARVM ET COINQVENDARVM ET IN EO LVCO SACRO ALIÆ SINT REPOSITÆ ET ARÆ TEMPORAL. REFECTÆ. *Eius ligno nec ad ſacrificia vti fas.* Pl.16. c.6. *prolibare dijs nefaſtum habetur vina propter imputata vitis fulmine tacta* l.14. c.19. Quæ cum nec conſpici nec calcari ius eſſet, ſepiebantur, & ara imponebatur. inde Dion. *βωμὸν impoſitū* ait. Cic.1.de diu. *cotem illā & nouacula defoſſam in comitio ſupraque impoſitum puteal accepimus.* In Penyaflor in Hiſp. ARA PROCVR. FVLGETRÆ. Rom. DEO FVLGERATORI ARAM ET LOCVM HVNC RELIG. EX HARVSPICVM SENT. Q. PVBLICIVS FRONT. POS ET DD. dicta & ea *Capitium, περικεκλισμενὸς, περιστέμιον, ἱερον φραγμὸς.* Puteal videtur in numis argenteis putei inſtar (inde Puteal Pomp. l.14.ff.de act.emt. *id eſt, quo puteus operitur* exponitur) cum *laureis ramis* vtrinq; *lyra, & bipenni*, cui ſuprascriptū PVTEAL, infra SCRIBON. ex ad-

uerſa BON. EVENT. LIB In alio PVTEAL. SCRIBON. infra LIBO. contra PAVLLVS LEPIDVS CONCORD. tranſcripſi ex ſelecto numiſmatũ Studio Alf. Zoppettæ. Ad hoc tribunal Prætoris fuit. Hor. *Forum Putealq; Libonis mandabo ſiccis*. Nec tamen ipsũ tribunal erat, cũ ſine gradibus eſſet. Ara poſita Fulgur Conditum erat. Lucan. *Aruns diſperſas fulmine ignes colligit, & terræ tacito cum murmure condit.* Iuu. ſat. 6. *atq; aliquis ſenior qui publica fulmina condit*. Feſt. *Fulgur conditum quos cum ſcitur, nefas eſt integi, ſemper foramine ibi ante cęlum patet.* Acro in Hor. Bidental (Poll. ἐνηλύσια) *a Bidentibus* dictum. nam reliquias fulminis Pontifices cum ſacrificio ſepeliebant. Front. *Bidental locus fulmine ictus & expiatus oue, bidentes enim oues appellantur.* Sidon. 9. *Septem numina quærit ad bidental.* Vocantur & loca *Fanatica* & *Obſtita.* hinc *Bidentales*, & *Fanatici* Sacerdotes. Lap. QVINQVENNALIS DECVRIO BIDENTALIS 65 EXTINCTORI TYRANNICÆ ſocDITATIS) Rom. RESTITVTORI VRBIS ROMAE ATQ. ORB. ET EXTINCTORI PESTIFERAE TYRANNIDIS D. N. FL. IVL. CONSTANTIO 66. LICINIVS) gens plebeia, cuius præcipuæ ſtirpes *Calui, Craſſi, Luculli,* & *Murenæ.* Ex hac fuit *M. Craſſus*, qui ſemel riſit. C. Craſſus Mucianus in locum *P. Scip. Naſicæ* P. M. adoptatus, primus *Pont. M. extra Vrbem profectus*. De quo Semp. Aſellio: *quinq; maxima conſecutus eſt Mucianus, quod eſſet ditiſſimus, nobiliſſimus, eloquentiſſimus, conſultiſſimus, & Pont. M.* 68. SIS LEVIS) vulgo optabant S. T. T. L. *Sit tibi terra leuis.* Iuu. *tenuem & ſine pondere terram*. Ouid. *Oſſa quieta precor tuta requieſcant in urna. Et ſit humus cineri non onerosa tuo.* Prop. *Non vllo pondere terra foret.* Mart. *ſit precor & tellus mitis & vnda tibi*. Lap. TELLVS HVIC TVMVLO NE GRAVIS ESSE VELIS. QVISQVIS HVIC TVMVLO POSVIT ARDENTEM LVCERNAM ILLIVS CINERES AVREA TERRA TEGAT. Item. *placide, molliter, bene, quieſcerẽt, iacerent, cubarent*. Sic & grauem ac oneroſam terram, & *terra defoſſa premi* imprecabantur. Tiberius adeo infenſus obijt, vt *Terram matrem deoſq; Manes orarent, ne mortuo ſedem vllam niſi inter impios darent*. Suet. c. 75. *Irruens vulgus pari clamore terram matrem deoſq; inferos precatur: ſedes impias uti Galieno darent.* Vict. 70. ΛEΛ) Aelius. Λ pro A nonunquam in lapidibus videbis. 74. FLAMMA) Plin. l. 22. c. 6. *Contigit eius corona honos M. Calphurnio Flammæ tribuno militum in Sicilia.* Erit noſter. PVGNAT XXIII) Commodus Imp. *pugnaſſe dicitur ſeptingenties tricies quinquies.* Lamp. STANS VIIII) cum ambo curſores pari temporis momento lineam attigiſſent *Hieran facere*, ideſt, *ſtare* dicti. Ibi quoad victores ab Hellanodicis declarati præſtolabantur. Sen. ep. 83. *Quod raro curſoribus euenit hieran fecimus* Polyb. l. 1. *ἱερὸν ποιεῖσθαι* vocat: Pœnos & Ro. *diu* inquit, *in Sicilia decertaſſe neq; malis victos, vt Fabius, ait, ſed tandem velut indefeſſi & inuicti viri atq; athletæ ἱερὰν ἐποιήσαντο στέφανον ſacram coronã fecere.* Et ſic quoq; Flãma ſtetit. MIS.) Gruterus *Miſſionum*, ego *Miſſus* lego. eumq; arbitror qui victus arbitrio principis donatus, & quem *arena dimiſit*. Et hoc videtur ſic colligi. XXXIV enim *pugnauit*, *vicit* XXI. *ſtetit* IX anceps victoriæ, *ſuperatus* IV. certamina ergo hæc quibus inuictus & quibus victus XXXIV pugnas con-

ſti-

ſtituunt. NAT. SRVS) lego *Natione Syracuſanus*, quibus ſtudijs cum nimis Syracuſani dediti, *Palæſtritæ* apud Cic. 2. Ver. nuncupantur: *Heraclius cum aduocatis adit, & poſtulat, vt ſibi cum paleſtritis, hoc eſt, populo Syracuſano æquo iure diſceptare liceat*

CAP. XII. Conſulares. ciuis. Ꝺ̃ quid opinio noua. Ordo & populus. Cognomina Coloniarum. Himera. Fonteij. patricij. de toga. Clodij. Eques.

81. C. MAESIO. AQVILLIO FABIO TITIANO) ſic *Q. Cæcilius Metellus Pius Scipio. L. Domitius Aurelius Valerius Aurelianus*. Dubito an ſit, qui in lap. 85. *C. Maeſius Titianus* & in 19. *Pereg. Fabius Titianus* dicitur CV〈C〉OS) *Clariſſimo viro Conſulari*. Principio *Conſulares* erant, qui *Conſulatu*, uti *quæſtorij quæſtura, ædilitij ædilitate, Decuriales, Flaminales* Flaminio functi, qui & *Veſtamen*, vt VE PROCOS & EX PROCOS dicitur. Sunt & qui pro *minori flamine* accipiunt: *cum Ve grande paruum* ſit. Poſt & illius tituli ius fuit, qui *ſine inſignibus poteſtatis, honeſtamentis nominis, & conſularibus ornamentis* donati. Tac. *eodem anno Cęſar effigiem Cn. Domitio patri, conſularia inſignia Aſconio Labeoni, quo tutore vſus fuerat, petiuit a Senatu.* Suet. in Claud. *Ornamenta conſularia etiam Procuratoribus & ducenarijs indulſit.* Diſcrimen veri & falſi conſulatus apud Tac. Veſpaſiano *conſulatus cum Tito filio, prætura Domitiano conſulare imperium decernuntur.* Tunc qui honorem geſſerant *Ex-conſule* dici cepere. Manut. in Quæſit. pari formatione plura habemus: ſic *ex præfecto pratorio, ex cubicularijs, exarchiatris.* In ſaxis EX CONSVLARIS, EX PRAEFECTVS. EX PRAEPOSITVS. Ornamẽtorum Vop. *Syracuſanus* in Aur. meminit: Valerianus ad Aurel. *Cape igitur tibi ꝑ rebus geſtis tuis coronas murales quatuor, coronas villares V. coronas nauales II. coronas ciuicas II. haſtas puras X. vexilla bicolaria IV. tunicas ducales ruſſas IV. pallia proconſularia II. togam prętextam, tunicam palmatam, togam pictam, ſubarmalem profundum, ſellam elaboratam. Nam te Conſulem hodie deſigno, ſcripturus ad ſenatũ, vt tibi deputet ſcipionem, deputet etiã faſces. Hæc enim Imperator non ſolet dare, ſed a ſenatu, quando fit conſul, accipere.* Suet. c. 17. in Veſp. *Conſulares inopes quingenis ſeſtertijs ſuſtentauit.* Demum Hadrianus *quatuor conſulares per omnem Italiam Iudices conſtituit*, aut forte renouauit, *in tot enim partes Italiam diuiſerat. M. Ant. Pius ab Hadriano inter quatuor Conſulares, quibus Italia committebatur electus, eſt ad eam partem Italię regendam, in qua plurimum poſſidebat.* Capit. Qui *Conſulares* dicti, quod *conſulari Imperio*, & pleriq; e *Conſularibus* eſſent. In Occidente ipſi *primi Clariſſimorum*. CIVI) Romæ non degens *Municeps*. Cic. in Brut. dicitur. *M. Porcius Cato Tuſculanus quandiu fuit Tuſculi municeps fuit, ideſt, non ingenuus ciuis Rom. Sed ciuitate donatus; vbi vero Romam cum rebus ſuis commigrauit, Ciuis Romanus.* Triplices ciues Rom. *aut in vrbe, aut extra eam conſiſtentes. Lap.* CIVES ROMANI EX ITALIA, ET ALIIS PROVINCIIS IN RHAETIA CONSISTENTES. CIVES ROM. MOGVNTIACI. QVI PEREGRAE CONDITIONIS PROBATI. aut *coloniarum quibus* ciuitas data. Cic. in Acad. *Et Roma vrbs, & eam ciuitas incolit.* Tac. *Hiſpanienſibus, & Emeritenſibus familiarum adiectiones, Lingonibus vniuerſis ciuitatem Romanam prouincia Bœtica Maurorum ciuitates dono dedit.* Initio

tio multi ex *Latinis* inſerti ciuibus, coacti Vrbem incolere. Liu. *Eo anno in ciuitatem accepti, qui Veientium, Capenatiumq; ac Faliſcorum per ea bella transfugerant ad Rom. agerq; ijs nouis ciuibus aſſignatus. Reuocari quoq; in Vrbẽ S.C. a Veijs, qui ædificandi Romæ pigritia occupatis ibi vacuis tectis Veios ſe contulerunt. & primo fremitus fuit aſpernantium imperium. dies deinde ſtatuta, capitaliſq. pœna qui non remigraſſent Romam.* Lege *Antonini* omnes ciues effecti, ſeruato tantum diſcrimine inter *Veteres* ac *Nouos*, hos vetuit *Peſcennius ad regendam Remp. accedere. Sigonio perfectus Ciuis eſt*, qui Romæ *domicilũ, Tribum*, & *honorũ poteſtatẽ adeptus. Claudius* & linguã Latinã in ciue deſiderat. Suet. c. 16. *Splendidũ virum Græciæq; prouinciæ principẽ, verũ Latini ſermonis ignarũ non modo albo iudicũ eraſit, ſed etiã in peregrinitatẽ redegit. Duarũ ciuitatũ ciuis eſſe noſtro iure nemo poteſt.* Cic. pro Balb. *Nepos* de T. *Pomp.* Att. cum ei *omnes honores quos poſſent Athenienſes publicè haberent, ciuemq; facere ſtuderent quo beneficio ille vti noluit: quod nonnulli ita interpretarentur amitti ciuitatem Ro. alia aſcita.* Eius cõmoda *fuere, quod nemo ciuis Rom. aut libertatẽ, aut ciuitatẽ poſſit amittere, niſi ipſe auctor.* Cic. pro dom. populus ſolus de eo iudicat. Liu. *per Senatum agi de Campanis, qui ciues Romani ſunt, iniuſſu Populi non video poſſe.* filij in poteſtate patrum ſunt, qui alias a *Præſidibus* ad militiæ, aliaq; onera cogebantur. militare poſſunt in *legionibus* Rom. a tortura immunes. Illorum nomina in *libris elephantinis* in *æde Saturni* ſeruarũt. Plut.

ɓ) *I. Iacobinus in appẽd.* ad *Io. Bap. Fontei* cõment. *de priſca Cæſiorũ gente* notã hãc *Cordis* eſſe prę ijs aliquibus argumẽtis opinatus eſt, ſic vulgò omnes qbus vetuſtatis ſtudium cordi ſuit, eiq; opinioni et ego dudum nomen dederam, ex qua tamen pronuper *elegãtis genij & ingenij* Vir *Alf. Zoppetta* I.C. me exemit, exhibens numum *Herculis Populo* coronati, vnde luce clarius patet ɓ *Populi* ramum eſſe. Sacra ea *Herculi*. Plin. 12. c. 1. *Arborum genera numinibus ſuis dicata perpetuo ſeruantur; vt Ioui eſculus, Apollini laurus, Mineruæ olea, Veneri myrtus, Herculi Populus.* hinc *coronarum Popularum* in *Herculis ſacris* vſus. Ea *Teucer* apud Virg. redimitus, vt lætitiam præ ſe ferens alios bene ſperare iuberet. *Pythagorici* non vnguentis, ſed *folijs Populi, Myrti*, & *aloes ſtipati* ſepeliebantur. ita & M. *Cato* humani voluit. In *Herculis* certè honorem ea ſaxis inſerta, cui ea planta cariſſima, quod ſub eius vmbra quieuerat. Ouid. 10. Met. *Oportuna ſua blanditur populus vmbra.* Negat vero Plin. 16. c. 23. eſſe *populo vmbram, cui ſint ludentia folia*. ideſt, *Lybica*, cui folia exigua. *albam* Hercules amauit, & ea athletarum coronamentum, atq; heroum. Aut ɓ deſignat *amorem*, amantium enim Populea corona, *oblongitudinem & rectitudinem.* *Alba* nuncia & temporis. Plin. 16. c. 23. *Mirum inprimis id quod vlmo, tiliæq;, & olea, & populo alba, & ſalici euenit, circum aguntur enim folia eorum poſt ſolſtitium, nec alio argumento certius intelligitur ſidus confectum.*

ORDO ET POPVLVS) Ordo trinus *Senatorum*, ſeu *patriciorum Equitum*, & *Plebis*. Auſ. *Martia Roma triplex Equitatu, Plebe, Senatu.* Patricium ordinem Vitr. *primos ordines purpuratorum.* expirantis Imperij auctores in colonijs *Decuriones* dicunt, qui ordinem efficiunt. In ſaxis ORDO CIVITATIS. i. e. *Senatus*, PRIMVS. SANCTISSIMVS DECVRIONVM

NVM. C. *clariſſimus* N. *nobiliſſimus*, PIISSIMVS, & paſſim SPLENDIDISSIMVS agnominatur. *Populus* hic non omnes, qua *plebem* qua *Senatum* notat, ſed *gradum ciuium*. Significat ergo *Ordo*, & *populus*, idem quod Romæ S. P. Q. & in Colonijs *Decuriones*, & *plebs*. Capuæ DECVRIONES ET COLONI. Lap. 277. ORDO DECVRIONVM & 275. PLEBS GAVLITANA. Auguſtus Orbem Rom. in triplices homines diuiſit: *Italicos*, *Populos*, & *Prouinciales*.

SPLENDIDISSIMÆ COL. AVG.) *Coloniarum* cognomina hæc fere in lap. leguntur: *Auguſta*, *fœlix*, *frugifera*, [*Patricia Cordubenſis*, *Vienenſium Ornatiſſima*, *Valentiſſima*, familiariter vero *ſplendidiſſima*. Tac. *Spendidiſſima Rhætica prouincia Coloniæ*. Obſeruat *Cluuerius* in ſua Germ. *Auguſtæ* nomen tantum *Colonijs* tributum, ſic *Auguſta Taurinorum*, *Aug. Pretoria*, *Aug. Raucorum*, *Aug. Treuirorum*, *Aug. Sueſſanum*.

HIMEREEORVM THERMIT.) Gentiles *Himerenſes*, & Himeræi, vt Θερμαὶ ἱμεραῖαι, Θερμὰ ὕδατα ἱμεραῖα. *Aquæ calidæ Himareæ*. Condita Himera a *Zanclanis, qui Mylas incolebant*. Strab. l. 6. Diod. l. 13. *Hannibal* vero *templa Deum expoliat, & abſtractis inde ſupplicibus, qui eo confugerãt, incendio populatur. Ipſam deniq; vrbem ſolo æquat, per* CCXI *annos habitatam*. Factum an. IV Olymp. XCII. Extructa ergo Olymp. XXXIII ante C. N. IↃC XLIX. an. XXCVII a primo Græcorum in Siciliam aduentu. Cic. 2. Ver. *Himera deleta, quos eius belli calamitas reliquos fecerat, hi ſe Thermis collocauerunt in iiſdem agri finibus, neq. longe ab opido antiquo*. Thermæ vero ædificatæ ab iiſdem *Carthaginenſibus* biennio poſt exitium Himeræ. Diod. Ibi. Cic. *erãt ſigna ex ære complura, in his mira pulcritudine ipſa Himera, in muliebrem figuram, habitumq. formata, ex opidi nomine, & fluminis. Erat etiam Steſichori Poetæ ſtatua ſenilis cum libro, ſummo, vt putant, artificio facta*. Balnearum vero ortus is excogitatus. Diod. l. 4. *Litus Inſulæ peragranti Herculi calidas balneas fabulantur a Nymphis apertas fuiſſe; quibus contractam ex itinere laſſitudinem adleuaret. Binæ cum ſint; alteræ Himerenſes, Egeſtanæ alteræ*. Et l. 5. *Cum Proſerpina quoq; Mineruam, atq. Dianam eidem Virginitatis ſtudio dicatas, educationis tempore vixiſſe, & de floribus cum ea collectis patri Ioui tegam communi opera contexiſſe fabulantur, quæ & propter familiarem inter ſe conſuetudinem Inſulam mirificè dilexerint, adeo vt vnaquæq. certum in ea locum ſibi vindicauerit: Mineruæ quidem in circumiecto Himeræ tractu, vbi calidarum fontium aquarum Nymphæ ſub aduentum Herculis in gratiam Mineruæ aperuerint, vrbem quoq. cum agro, qui adhuc Athenæi nomine, celebris incolæ conſecrauerunt. Athenęum*, Latinè *Mineruale*, cum ignotum Geographis, iudicat *Cluuerius* agrum adiacentem Diod. intellexiſſe, quod *Himera Mineruæ* ſacra.

85 TITIANO) C. Probus ex Q. Scæuola: *pueris non priuſquam togam virilem ſumerent, puellis non antequam nuberent, prænomina imponi moris* fuit. Nullibi clarius ac in hoc lapide videtur: vbi *Titianus* abſq; prænomine ante *virilem togam* legis. Viſus ſibi fuiſſet *Roborellus Sigonium* triumphare, ſi ipſi hic lapis innotuiſſet. hac de re enim inter ipſos actum eſt. *Luſtrico* verò *die* nomina indita. Feſt. *Luſtrici dies infantium appellantur, puellarum octauus, puerorum nonus, quia bis luſtrantur, atq. eis nomina imponuntur*.

FON-

FONTEIAE) plebei. genus *Tuſculano ex clariſſimo municipio profectum eſſe, idq. rerum geſtarũ monumentis inciſum ac notatũ cerni.* Cic. pro M. Font. ait. *M. Fonteius domum Rabiriorum Neapoli* emit H.S.CCCXCIII Cic. ad Att. 1

PATRICIO) patricij *patrum progenies.* Liu. Diuiſio in *patricios & plebeos* facta a Romulo. Dion. l. 2. *exemplo ſumto ab Athenienſium Rep. quæ biſariam diſtributa, multitudine εὐπατρίδας patricios appellabant illuſtribus familijs ortos opibus præpollentes, penes quos fuerit ciuitatis regimen: ceteros ciues, ἀγροίκους ruſticos, quibus nullum erat in Rep. ſuffragium.* Primum ↄC facere auxit *Brutus*, mox *Cenſores* in CCCC. Cic. enim CCCCIV meminit. Et *Cæſar.* I.ↄCCCC, quos in IↄC imminuit, excludens hinc minorem XXV annis. *Claudius* etiam iuuit Tac. an. 2. *In numerum patriciorum adſciuit Cæſar vetuſtiſſimum quemq. e Senatu, aut quibus clari parentes fuerant : paucis iam reliquis familiarum, quas Romulus Maiorum, & L. Brutus Minorum gentium appellauerat, exhauſtis etiam, quas Dictator Cæſar lege Caſſia, & princeps Auguſtus lege Senia ſublegere.* plures adſciuere *Veſpaſianus & Titus* Ceſs. quas *Caſaubonus* ex Treb. verbis : *Gentes Flauias, quæ Veſpeſiani & Titi, nolo autem dicere, quæ Domitiani fuerant, propagauit, Flauiarum gentium nomine appellatos* aſſerit. Penes eos ſolos ex Romuli inſtituto *auſpicia*, hi proprij *Flamines Diales, Quirinales, Martiales, Reges ſacrorum, Salij Palatini,* & ſoli ſemper *Interreges* fuere, ad cuius honoris verticem *Plebs* aditum non habebat etſi conſulatus conſors euaſerit. Inter *Patricios* quoq; *Deſignatos* principes ſcribebãt. Spart. in Iulian. *Habita concione militari veſpera in Senatum venit, totumq. ſe Senatui permiſit, factoq. S.C. Imperator eſt appellatus, & tribunitiam poteſtatem, ius conſulare, in patricias familias relatus emeruit. Cap.* in Macr. *Senatus in* patricios *allegit nouum hominem. Nouus Homo* erat, cuius maiores priuatam vitam *ſine imaginibus* vixerant, contra *Nobilis* maiores honores geſſerant, ijſq; ius fuit *ſtatuendę imaginis*. hæc autem erat corporis icon humorum-tenus cera expreſſa, in quarum copia ſplendor nobilitatis eminebat. Liu. l. 1. *An. Marcius nobilis vna imagine Numæ.* Patricios *præcones ſuo & paterno appellabant nomine : plebeos vero miniſtri cornibus tubulis confertim buccinantes in concionem conciebant.* Dion. l. 2. Connubium illis cum plebe vetitum. Liu. l. 4. *Ne connubium patribus cum plebe eſſet, non Xuiri tulerunt, paucis his annis, peſſimo exemplo publicorum ſumma iniuria plebis? an eſſe vlla maior aut inſignior contumelia poteſt, quam partem ciuitatis velut contaminatam indignam connubio haberi? quid eſt aliud quam exilium intra eadem mœnia, quam relegationem pati? ne affinitatibus immiſceamur? cauent ne ſocietur ſanguis.* In lapidẽ memorantur CALCIEI PATRICIEI. Hi *IIII corrigiarum aſſutaque luna. Iis ſoli patricij vtebantur. Luna autem in ijs non ſideris formam, ſed notam centenarij numeri ſignificabat, quod initio Patricij ſenatores centum fuerint.* Iſiod. l. 19. c. 34. at Zon. figura literæ P ſcribit; *ſiue quod ea apud Græcos centenarium ſignificet, ſiue quod prima nominis Romani ſit litera. Conſtantino rerum* potiente hic honor, qui generis ante nota, in quaſuis diuulgari incepit, qui principibus placuiſſent. Fuere primi aulæ, quos *Hub. Giſanius* I.C in Inſt. *Principibus Imperij*, vel *Aurei Velleris Equitibus* comparat, Nam vt hi *Fratres*; ita illi *Patres* Principis dicti. Claud. de *Eutropio* Patricijs inſerto *Præſidium regum genitorq. vocatur Principis, & famulum dignatur*

tur

tur regia patrem. Iuſt.l. 5. C. de Coſs.ſancit eos illico *patres familias effici, ac poteſtate paterna liberari: ne videantur qui a nobis loco patris honorantur alieno iuri eſſe ſubiecti. Quis enim patiatur patrem quidem poſſe per emancipationis modum ſuis nexibus filium relaxare. Imperatoriam autem celſitudinem nō valere eum, quem ſibi patrem elegerit, ab aliena eximere poteſtate*? Zoſim πατὴρ βασιλέως Suid. πατὴρ τῦ κοινῦ *pater Reip.* a Corrip.poet.*pater Imperij.* item *Tutor Principis* dictus. Hinc & Regij tituli ſocius hic honor: vt *Otto Dei gratia Rex Frācorum ac Longobardorum, ac Patritius Romanorum.*

TOGAE VIRILIS) *Toga* Græcè τήβεννος Dion. l. 3. pacis veſtis, vt *Sagum*, & *Paludamentum* belli. aſt & *togis incincti ad pugnam ire ſoliti*. Feſt. Lanea ea, *pallium* teres. Tert. Integra fuit P. Manutiō ſine ſciſſura, ſine manicis. brachia ſi emittenda, reiecta in tergum ima togæ. Cinxere eam vel *laxiori*, vel *aſtricto*, vel *Gabinio cinctu*. In ea laxitatem & nitorem quærebant. ſordes fullones eluebant. *Menſura togæ iuſta ſi ſex vlnas habeat.* Iſiod.l.19.c.24. *Togam* ad calceos vſq. mittebant, vt *Græci palliū*. lap. QVISQVIS DIMISSAM AD TALOS TOGAM IN VRBE HABETO. De eius *rugas, tilias, tabulatas fingendi* arte. Tert. dè pall. *Non ſplendeat toga, nec ſordeat quidem.* Sen. Multi in opidis Italiæ viui nunquam, ſed in funere tantum ea ornati. Qui Romæ ea grauabantur *palliati*, vel *penulati*, vel *lacerati* prodibant. Hinc Hadrianus *Senatores & Equites Rom. ſemper in publico togatos eſſe iuſſit, niſi ſi a cæna reuerterentur. Ipſe cum in Italia eſſet, ſemper togatus proceſſit*. Spart. M.*Ant. per Brunduſium venit in Italiam togam, & ipſe ſumſit, & milites togatos eſſe iuſſit. Nec vnquam ſagati fuerunt ſub eo milites.* Capit. de Alex. *In vrbe tamen ſemper togatus fuit, & in Italiæ vrbibus. Prætextam & togam nunquā niſi conſul accepit.* Rabirio exprobratū quod *Alexandriæ palliatus fuiſſet.* & a *Cicerone* Verri quod ſteterit *ſoleatus* cum *pallio purpureo mulierculæ nixus in litore*. Scipioni obiectum *quod cum pallio crepidiſq. inambulaſſet* in Gymnaſio. Quibus *aqua & igni interdictum* ea vti non licebat. Id indumentū cū *Romanis* familiare, eos *Togatos*, vti *Græcos Palliatos* dixere, et eorū fabulas *togatas. palliatas*, ſæpe & *Togati* pro cauſarū patronis, & Toga pro eo officio. Apul.l.1. Mileſiar. *forenſes rabulæ, & pragmatici viliſſima capita forenſia, vulturijq. togati*. In Lap. V.S. TOGATVS explico *vicē ſacra*. Sym.l.5.c.41. *Epictetus togæ forenſis honore priuatus.* Caſſ.l.6. ep. 4. *togata dignitas*. Nou. Valentin. de confirm. quæ admin. *curules ad togam præparare.* Non. c.14. *Toga olim commune veſtimentum, & diuinum & nocturnum, & muliebre & virile.* Noneſtiores tamen feminæ ea ſpreta ſtola ſine inſtitis vſæ, meretricibus ea amata, *hinc togatę mulieres*. Tert. apol. *Infeliciſſimæ libidinum victimæ a matronis cultu diſtinguuntur*. Variæ eius ſpecies extiterit. *Prætexta* Græci περιπόρφυρον *quod purpuram in ora haberet*. Liu.l.34. *Purpura viri vtemur, prætextati in magiſtratibus, in ſacerdotijs: liberi noſtri prætextis purpura togis vtentur: magiſtratibus in colonijs, municipijſq. hic Romæ infimo generi Magiſtris Vicorum togæ prætextæ habendæ ius permittemus: nec id vt viui ſolum habeant tantum inſigne, ſed etiam vt cum eo crementur: feminis duntaxat vſu purpuræ interdicemus*? Lamp. Alexāder *accepit prætextam etiam cū ſacra faceret, ſed loco Pontificis Max. non Imperatoris.* Filijs etiam *Libertinorum* conceſſa. cauſa eſt apud Macr. l.1.

Sat.

Sat.c.6. *Prætores aliquem capitis damnaturi prætextam prius depoſuerunt, eam forte ob cauſam, quia triſtem ſententiam in veſte lætitiam indicante, ferre non deceret*. Val. *Puerilem* hanc *togam* puellæ nupturæ, & pueri *Virilem* ſumturi ponebant. De ætate diſcordes auctores: quorum pars finem XV anni, qua *Ciceronis* F. data, alij XVI, alij XVII definiunt. Vltimis ego calculum adijcio; Prætexta enim poſita, confeſtim militare ceperunt. militiæ autem auſpicium erat a XVII an. quare & *Tirocinium ætatis*, & togam ſumentes Plin. 8. c. 48. *Tirones* dicti. porro *virilem ætatem a XVII. an. deſumunt*. Tac. *Caligula* XIX an. ſumſit. *Virili* ergo honorandi in *forum* deducti, ibique *lanugine* & *prætexta* deueſtiti. Iuu. Sat. 3. *ille metit barbam, crinem hic deponit amati*. a Prætore eam in Capitolio *ante deos*, ideſt, altaria accipientes numű in ędem *Iuuentutis* deferebant. Dion. l. 4. Dies mutatæ veſtis *Libera* in faſtis dicitur, qui incidit in XVI. K. *Apr*. Primo anno *Virilis toga* modeſtiæ cauſa in humerum non reiecta. Cic. pro Cæl. *Nobis quidem olim annus erat vnus ad cohibēdum brachium toga conſtitutus, vt exercitatione ludoq. cāpeſtri tunicati ſui deremur*. Quod & *Florētia* notaui in *ampliſſimo regioq; Magni Tuſcorū Ducis Muſæo* ī ænea ſtatua, quę *Scip. Africani* celebratur. *Virilis*, & *Libera* dicitur, quod indumenti libertas data, & *toga ἁπλοῦς*. *Pura vulgata* priuata veſtis vocata, quod *alba*, nulla admixta purpura eſſet, *ἀπόρφυρος expers purpuræ*. Plut. cui opponitur *Clauata*. Hier. *tunicam μεσοπόρφυρον clauatam purpuram*. Candida honores petebant, quam Polyb. maluit λαμπρὰν, quam λέυκην ſplendentem dicere. Cuius nitorem & Creta prouocarunt. Iſiod. l. 19. c. 24. *addita Creta quo candidior, inſigniorq. eſſet*. Hinc Perſ. *cretata ambitio*. *Picta* ſeu *purpurea*. Plut. *ἁλουργίδα χρυσέπαστον*, amictus Etruſcus triumphantiű purpurea auro intexta. *Palmata* a palmis pictis. Capit. de Alex. *Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum priuatus ſuam propriam habuit: cū ante Impp. etiam de Capitolio acciperent; vel de palatio*. In Palmata quam *Gratianus Auſonio* iuuentutis ſuæ Rectori nouo conſuli miſit, vt ipſe ſcribit, *Diuus Conſtantius parens noſter intextus*. *Toga præſidiaria*. Spart. in Seu. *togam præſidiariam ipſius Impp. accepit*. *Toga pulla* atri coloris geſtamen, quod ſub Impp. plebis eſſe cepit. *Pullata paupertas*. Calpur. quare *nobiliores* ciues *candidati*, vt *pullati* viliores erant. *Sordida* alba, ſeu obſoletior hac magis pallēti & ſqualenti niuea exuta die iudicij amicti, vt miſerabiliores apparerent, inde *ſordidati* rei in iudicio. *Toga fuſa multis ſinubus implicata*. Suet. c. 73. Auguſtus. *Togis neq. Reſtrictis, neq. Fuſis* vſus. *Toga ſubmiſſa*. Spart. ideſt, nullis ſinubus. Sunt & aliæ togæ *Phrygiana, Scutulata, Vndulata, Sericulata, Romalia*. *De toga & Laticlauo* vide, quæ recens doctiſſime commentatus meus *Hier. Boſſius Mediolani* profeſſor, eius cathedrę, ex qua *Sigonius, Victorius, Maioragius*, & alij celebres viri, & nuper *Erycius Puteanus* V. C. æterna cű laude erudierunt RVFVS) in multis familijs & vltra XXX *Rufi* reperiűtur. EQVES ROMANVS) Liu. *Equites Romani principes iuuentutis, equites ſeminarium Senatus, inde lecti in patrum numerum Coss. inde Impp. erant*. Duplex autem *Eques* vnus, qui *Senatori* & *Plebi*, alter qui *pediti* opponitur. *Eques equeſtris ordinis* P. Manut. eſt, qui *patre equite non-Senatore*, nude *Eques*, qui *ex Senatore* natus. Senator *Equitis* quidem nomen dimiſit, ſed *anulum aureum, Equum*

pub.

pub. Auguſto cum *Laticlauo* permutato retinuit. Nec niſi vno anulo vti licebat. Promiſcui autē facti *II. Punico bello: neq. enim aliter potuiſſent trimodia illa anulorum Carthaginem ab Hannibale mitti.* Plin. 30. c. 1. *Cenſus*, & vt Suet. in Cæ. c. 33. *Patrimonium Equitum*, CCCC HS. Hotom. fuit. Decoctoribus ius ſedendi in XIV ablatum. Cic. 2. Phil. *Sediſti in XIV. cum eſſet lege Roſcia decoctoribus certus locus conſtitutus; quamvis quis fortunæ vitio, non ſuo decoxiſſet.* Plin. 33. c. 2. *Equitum nomen ſæpe variatum eſt, in his quoq; qui ad Equitatum trahebantur. Celeres ſub Romulo, Regibuſq. appellati ſunt, deinde Flexumines, poſtea Troſſuli cum opidum in Tuſcis citra Volſinios hoc nomine paſſuum X. millia ſine vllo adiumento peditum cepiſſent.* Societates & Equitum fuere. Tac. l. 4. *at frumenta, & pecuniæ vectigales, cetera publicorum fructuum, ſocietatibus Equitum Rom. agitabantur.* Similes *Societates* hodie ſunt *Joannitarum, S. Iacobi*, & aliorum. 85. CESTIO) *Ceſtij* plebei. *Ceſtius* qui ſe *Macedonicum* vocauit, quod in *Macedonia* militauerat, *Cæſare victore incendit ædes ſuas, & ſe in ignem iniecit, tum ventis flammam diffiantibus per totam Peruſiam, cremata ſunt omnia, fano Vulcani tantum excepto. Ceſtius Ciceronem*, literas ſciſſe negat. de quo Sen. 7. Suas. *Cum M. Tullius filius Ciceronis Aſiam obtineret, homo qui nihil ex paterno ingenio habuit præter urbanitatē, cænabat apud eum Ceſtius. M. Tullio & natura memoriam dempſerat: & ebrietas, ſi quid ex eo ſuperat, ſubducebat: ſubinde interrogabat. Quis ille vocaret, qui in imo recumberet: & cum ſæpe ſubiectum nomen Ceſtij excidiſſet, nouiſſime ſeruus, vt aliqua nota memoriam eius faceret certiorem interroganti domino, quis ille eſſet, qui in imo recumberet, ait: hic eſt Ceſtius, qui patrem tuum negabat literas ſciſſe. afferri protinus flagra iuſſit, & Ciceroni, vt oportuit, de corio Ceſtij ſatisfecit.*

CAP. XIII. Pollentia. Aemilij. Domitij. Binona. Demoſthenes Dux. χαλκῆ. de aris. Tiberijara. Primipilus. Præf. fabrum. De Tribunis Mil. decurionibus. de Commodo Imp. Porticus. gens Pacilia. de uſuris. XX. HER. & genera uectigalium. Progenies Numæ. Siti qui. De ſeruis. mollia mulierum nomina. de Aquaductibus

ANN. Ɔ) Ɔ numeri notam credo, & idem quod C. alias quid ſignet non liquet. 88. ƆOMO) ideſt, *patria*. POLLENT.) *Pollentia* in *Balearijs Inſulis* opidum, item *Luguriæ*. Silu. l. 8. *fuſciq; ferox Pollentia villi*. Etiam *Pollentia in Piceno*. Plin. 3. c. 47. 89 AEMILIO) patriciam *Aemiliam gentem appellatam dicunt a Mamerco Pytaghoræ Philoſophi filio; cui propter vnicam humanitatem cognomen fuerit Aemilos. alij quod ab Aſcanio deſcendit, qui duos habuit filios Iulum, & Aemilon*. Feſt. In ea *Mamerci, Barbuli, Pappi, Pauli, Scauri, Reguli, Bucæ*. M. *Aemilius* F. M. F. N. *Paulus*. Cos. CCCCXCIIX cum *Ser. Fuluio* claſſe CCCLXIV. nauium in Africam traiecit. A Pœnis CXIV. nauibus ereptis, in *Siculo mari* naufragium paſſus ex CCC nauibus vix XXC ſuperſtitibus. *maiorem hac cladem vno tempore mari acceptam ne hiſtoriæ quidem commemorant*. Polyb. l. 2. M. *Lepidus Aemilius Ptolomæi* in Alexandria tutor. In num. TVTOR REG. *regis* ALEXANDREA. 90. CN. DOMITI) Gens plebeia. *Caluinorum* & *Ahenobarborum* cognomine. CN & L. *prænomen* fa-

miliare variarunt. modo tres L. ſequentes III Cnæos, modo alternis hunc Latium Cn. dicentes. De *Cn. Domitio* Licinius Craſſus Orat. *non eſſe mirandum, quod æneam barbam haberet, cui os ferreum, cor plumbeum*. Suet. in Ner. c. 2. Huius F. *Cn. Domitius Ahenobarbus* Neronis pater. *Domitius Corbulo* in *Armenia* bellum geſſit, cuius fuit illud: *hoſtem dolabra vincendum*. h. e. ſenſim. *Domitius Afer* Nemauſenſis celebris, quod ſe *Caium Oratorem magis, quam Cęſarem expaueſcere* dixerit. Dion. 91. AVL) interpretor *an. vixit* L. 93. VIBONIENSIS) gentilis opidi *Brutiorum*. *Biuona-Siciliæ* dixiſſem, ni *Faſello* habenda fides *noui nominis opidum* vocanti, a Carolo V. an. MccccLIV *Ducatus titulo* donatũ, quod hodie ſubeſt *D. Ant. de Monte-Catena, Duci Montis-Alti* 94 ΔΗΜΟϹΘΕΝΗ) dubito an ſit Athenienſium dux cõtra *Syracuſas* pro *Catana* miſſus, qui a Syracuſanis victoribus, inuito *Gilippo*, cũ *Nicia* trucidatus. Thuc. at vt Iuſt. *amiſſo exercitu a captiuitate, & gladio voluntaria morte ſe vindicat*. nec diſſentit Plut. _ XAIPE) Latini HAVE eo loco vtuntur. Lamp. de Alex. *Salutabatur nomine, hoc eſt, Aue Alexander: ſi quis caput flexiſſet, aut quid blandius aliquis dixiſſet, vel abijciebatur, vel ridebatur ingenti cachinno*. ſupra. ſalutabatur *quaſi vnus de ſenatoribus*. Imprimis verò *Auguſtis Matutinum Aue*, quaſi officium a *Togatis* debebatur. Tralatus certe mos a Dijs, quos mane ſalutabant. Sen. ep. 95. *vetemus ſalutationibus matutinis fungi, & foribus aſſidere templorum: humana ambitio iſtis officijs capitur. Deum colit, qui nouit*. Infra ſe ergo *Alexander* putauit alijs ſalutem dicere. Plut. in Phoc. ideo *victo Dario abſtulit ab epiſtolis* Τὸ χαίρειν, *exceptis quas Phocioni ſcribebat, quem vnum, ſicut Antipatrum compellebat poſt ſalutem dictam*. Defunctos quoq. antiqui ſaluere iuſſere. Var. *Ideo mortuis ſalue & vale dici, non quod valere, aut ſalui eſſe poſſent, ſed quod ab ijs recedimus eos amplius nõ viſuri.*

ARA) Lact. Gram. *Tria fuerunt in ſacrificijs loca per quæ expiationem faciebant, ſcorbiculo facto dijs Inferis, aris Terreſtribus, Cęleſtibus extructis focis. Vnde denominata etiam ſunt altaria, ad quæ cum ſacrificant manus in altum porrigũt.* Ait Varro apud Macr. 3. Sat. c. 1. *primum anſas dictas; quod eſſet neceſſarium a ſacrificantibus ea teneri: quas iurantes amplectebantur*. Iuſt. l. 24. *Ptolomæum ſumtis in manus altaribus, contingens ipſa ſimulacra, & puluinaria deorum inauditis vltimiſq. execrationibus adiurat*. Virg. 2. AEn. *tango aras, mediosq. ignes, & numina teſtor*. Eas & morituri amplexi, vt ex *Seneca* obſeruat *Th. Dempſterus I C. Bononiæ Politioris literaturæ Profeſſor Eminens*, mihi in primis colendus. *Vela* ante ſanctiores aras ac ſtatuas, quę abduci & deduci ſolitæ, fuiſſe primum *Lipſius*. El. l. 2. c. 18. vidit. Certis legibus eæ dedicatæ. Exemplum do ex antiquis memorijs aram *Auguſto* ex voto perſolutam: PLEBS NARBON. ARAM NARBONE IN FORO POSVIT AD QVAM QVOT ANNIS VIIII. K. OCTOB. QVA DIE EVM SAECVLI FELICITAS ORBI TERRARVM RECTOREM EDIDIT TRES EQVITES ROMANI A PLEBE ET TRES LIBERTINI HOSTIAS SINGVL. INMOLENT ET COLONIS ET INCOLIS AD SVPPLICANDVM NVMINI EIVS THVS ET VINVM DE SVO EA DIE PRÆSTENT ET VIII. K. OCTOB. THVS ET VINVM COLONIS ET INCOLIS ITEM PRAESTENT. K. QVOQVE IANVAR. THVS ET VINVM COLONIS ET INCOLIS PRAESTENT. VIII. QVOQVE IDVS IANV. QVA DIE PRI-

PRIMVM IMPERIVM ORBIS TERRARVM AVSPICATVS EST THVRE VINO SVPPLICENT ET HOSTIAS SINGVL. INMOLENT ET COLONIS INCOLISQ. THVS VINVM EA DIE PRAESTENT. ET PRIDIE K. IVNIAS QVO EA DIE T. STATILIO TAVRO MV. AEMILIO LEPIDO COSS. IVDICIA PLEBIS DECVRIONIBVS CONIVNXIT HOSTIAS SINGVL. INMOLENT. Aræ inuiolabiles. hinc Cic. *in arã tribuniciã confugere.* Ouid. *portus & ara fuga.* inde abſtrahi nefas. Immanis tamen ſceleris reos igne fugabant, vel clauſis valuis enecabant. Aræ variæ fuere, *gramineas* Maro citat, quas Turn. ceſpitias dicit. Cornius Apollo delectatus, *quæ* Plut. *inter VII Mundi Miracula celebratur, quod neq; glutine vllo, neq. alijs vinculis cohærens a ſolis dextris cornibus compacta eſt.* In hac *nullum animal ſacrificatur, quam Pythagoram velut inuiolatam adoraſſe produnt.* Mac. l. 3. Sat. c. 6. In Scenis quoq; *ara: ĩ comœdia* Apollinis *dextra* erat ara, vt *ſiniſtra*, illius, cuius ludi celebrabãtur. at in *Tragœdia* dextra *Bacchi. Hercei Iouis* ara Ciuem efficiebat. Arnob. *Aræ intra curiam, ſeu aulam domus alicuius priuatæ ſtructæ erant, & quicunq. Herceum Iouem habebant, ius ciuitatis etiam habebãt.* Feſt. *Deum penetralem* vocat. Tribus is oculis, quo imperium *Cœli, Aquarum*, & *Terræ* ſignificatur. Athenienſes *Contumeliæ*, & *Impudentiæ* aras dedicarunt. *Iano XII aras pro totidem menſibus.* Mac. l. 1. Sat. c. 9.

IMP. CAE.) h. e. Tiberio, cui viuo non tantum aræ, ſed & templa ſtructa. Tac. l. 4. an. *Hiſpania Vlterior miſſis ad Senatum legatis orauit, vt exemplo Aſiæ delubrum, Tiberio matriq. eius conſtrueret.* Contra Octauius nulla in *Prouincia, niſi communi ſuo Romæq. nomine recepit. Nam in Vrbe quidem pertinaciſſime abſtinuit hoc honore* Suet. c. 52. culpatus tamen a Tacito eſt quod *templis coli* voluerit. ad cuius aram in *Gallia-Lugduni* LX populi conuenire ſoliti. Strab. l. 4. *cum inſcriptione* enim *gentium LX numero & imagine ſingularum.*

96 PRIMO PILO) *Primo*, vel *primipilus caput Centurionum*, & dux legionis fuit; cum *Aquilam* cuſtodiat. Veg. l. 2. c. 8. *Centurio primipili non ſolum aquilæ præerat, verum etiam quatuor centurias, hoc eſt, quadringentos milites in prima acie gubernabat.* Dion. cui LX. *centurias ſubſequi, & quod iuſſerit exequi lex iubet.* Hinc Τῦ τάγματος *legionis*, ἡγεμὼν *princeps*, ſeu *dux*, eſt ϛρατοπέδάρχης *præfectus*. Dion. dicitur Item. *Primus Centurio.* Liu. *primus centurio, quem nunc Primipili*, cuius antiquiſſima hæc in *Liuio* mentio ſubito libertatem ſubſequens: *populus dedicationem ædis dat M. Platorio Centurioni primipili.* Poſt Primi-pilum ceteros Centuriones, *Secundi, Tertij Triarios* dictos Manutius voluit, ſed Sigonius, *Secundi, Tertij, pili Centuriones* dici iudicat, quod nec *Lipſio* diſplicet ab exemplo aliorum ordinum. vt in Veg. *Triarius Prior, Secundus, Tertius*. Alios *primi-pilos* in Vtroq. Codice habes, ſed diuerſos ab his, qui nempe *ad paſcendos milites ſolenniter ad limitem deſtinantur.* hinc ibi *paſtum primipili.* At tunc magis *miniſterium*, quam *honor* erat. Honore functi *Primi-pilarij* appellantur, quos Suidas confudit, *primipilum, primopilarium* appellans. *Primus-pilus.* Manut. eſt *ordo quem Primi pilus* duxit. Cæſar l. 3. *Scæuam* (in cuius ſcuto inuenta ſunt *foramina CCXXX*) Centurionem *ab octauis ordinibus ad primum pilum traducere pronunciaret.* Clarius

Suet. in Calig.c.44. firmat, *pleriſq. Centurionū maturis iam, & nonullis ante pauciſſimos, quā conſūmaturi eſſent dies, primos pilos ademit, cauſatus ſeniū, cuiuſq. & imbecillitatem.* PRAET. FABRVM) ἔπαρχον τῶν τεχνιτῶν. Plut. in Brut. *fabris* præerat, machiniſq. belli. *Mallium* inde monumentis, numiſq. apponebant. Veg.l.2.c.11. *eorum cura præcipua ne quidquid exercitui neceſſarium videbatur, nunquā deeſſet.* Primi à *Legatis* erāt & interdū duo. Cæſar ep.8.l.9. ad Att. *duo præfecti fabrum Pompeij in poteſtatem meam venerunt.* TRIB. MIL.) Cæſ.l.2. *Tribuni cohortium.* Ipſi *Legionis* rectores, & ſi eos Græci χιλιάρχας *millenarios* à ſimilitudine aliqua nominarint. dicti *quod terni, & tribus tribubus Ramnium, Lucerum, Tatium olim ad exercitum mittebantur.* Var. *Vel quia Tribuum ſuffragio creabantur.* Pomp. de orig. iur. *quod militibus ſiue plebibus iura tribuunt.* Iſiod.9.c.3. Primi *tres*, mox *quatuor*, demum *ſeni* legiones regebant. à Ceſs. primo A. V. ccccxLIIII creati. poſt. Liu. l.9. *Duo imperia eo anno dari cepta per Populum vtraq. ad rem militarem pertinentia. vnum vt Tribuni ſedeni in quatuor legiones à Populo crearentur, quæ antea perquam paucis ſuffragio populi relictis locis, Dictatorum, & Conſulum ferè fuerūt beneficia.* Nec hoc manſit. Liu. *Conſules ad populum ex S. C. tulerunt, ne Tribuni militum eo anno ſuffragijs crearentur, ſed Conſulum, Prætorumq. in ijs faciendis ius, arbitriumq. eſſet. Sed Tribunos militum non permiſſum, vt Conſules facerent, populus creauit.* Id.44. Tandem *Senatus decreuit, vt in octo legiones parem Tribunorum Conſules, & populus crearent.* Eorum alij *Rufuli dicuntur, hi in exercitu creari ſolent. Alij ſunt comitiati, qui Romæ in comitijs deſignātur.* Aſcon. Erant & alij. Veg.l.2.c.7. *Tribunus Maior per epiſtolam Imperatoris iudicio deſtinatur. Minor prouenit ex labore. Ordinarij qui in prælio primos ordines ducunt. Auguſtales appellantur, qui ab Auguſto Ordinarijs iuncti ſunt. Flauiales item tanquam ſecundi Auguſtales, a D. Veſpaſiano legionibus ſunt additi.* creati ex *Equite & Pedite Rom.* itē ex *Senatoribus.* Liu.42. *Duo conſulares Tribuni militum cū eo m Ti.* Inibi: *Senatus iuſſit creari neminem Tribunū eo anno, niſi qui magiſtratū geſſiſſet.* Exinde & aditus in Senatum quandoq. Dio in Domit. *I. Caluaſter, Tribunus fuerat in ſpē Senatoriæ dignitatis.* Tabernacula horum. C. Ped. à militum caſtris aberant, quæ *Principia* dicta, vbi ius reddebunt, Faſcibus deſtituti anulis aureis eminebant. App. de bel. Pun. *aureos anulos ferunt inter milites Tribuni, reliquis inferioribus ferreos geſtantibus.* Salarium *Claudij Trib. Martiæ V. legioni* Pollio in CL. habet verbis Valeriani: *Salarium de noſtro priuato ærario dabis annuos frumenti modios.* III.M. *hordei.* VI. *M. lardi libras.* II.M. *vini veteris ſext.* III.M. *quingentos olei boni Sextarios.* CL. *olei ſecundi ſextarios* DC. *ſalis modios* XX. *ceræ pondo* CL. *fœni, paleæ, aceti, oleris, herbarum quantum ſatis, pellium tentoriarum decurias* XXX. *mulos annuos* VI. *equos annuos* III. *Camelos annuos* X. *mulas annuas* X. *argēti in opere annua pondo* L. *philippeos noſtri vultus annuos* CL *& in ſtrenis* XLII. *& trientes* CLX. *Itē in caueos & ſcyphos, & zumas pōdo* XI. *itē in caueos et Scyphos pondo* XI. *tunicas ruſſas militares annuas ſagochlamydes annuas* II. *fibulas argenteas inauratas* II. *fibulā aureā cum acu Cypream vnā. Balteum argenteū inauratū.* I. *annulū bigemmū vnciale brachiale vnū vnciarū* VII. *torquem libralem* I. *caſſidem inauratam* I. *ſcuta chryſographata* II. *loricam* I. *quam refundat, lanceas Herculeaneas* II. *aclydes* II. *falces fœnarias*

rias IV. *cocum, quem refundat* I. *mulionem, quem refundat* I. *mulieres ſpecioſas ex captiuis* II. *Albam ſubſericam* I. *cum purpura ſuccubitana, ſubarmale* I. *cum purpura Maura. Notarium, quem refundat* I. *ſtructorem, quem refundat* I. *accubitalium Cypriorum paria* II. *interulas puras* II. *faſcias viriles* II. *togam, quam refundat* I. *latumclauum quem refundat* I. *venatores, qui obſequantur* II. *carpentarium* I. *curam Prætorij* I. *aquarium* I. *piſcatorem* I. *dulciarium* I. *ligni quotidiani pondo M. ſi eſt copia: ſin minus quantum fuerit, & vti fueris: coctilium quotidiana batilla* IV. *balneatorem* I. *& ad balneas ligna.*

D.D.) decreto Decurionum. Græcè Βελευταὶ. Caſſiod. *Honorati poſſeſſores,* quod *publica poſſideant prædia.* In LL. *Curiales, Ciuitatum Patres, Nerui, ac Viſcera Ciuitatum, & Minor Senatus* dicuntur: Græci eos ex muneribus varijs vocabulis diſtinxere; annonæ Præfectos *Agaronomos*, ſeu *Epiſcopos*, archiuio *Archerotas*, cibarijs *Sitocomas*, *Proſtatas* ſacris, *Logiſtas* rationibus, *Metatores, Xenoparochos, Theleſphoros* vectigaliū collectores denominarūt. Decuriones l. 239. Pōp. de verb. ſig. dicti *quod initio cū colonia deducerētur, decima pars eorum, qui ducerentur conſilij publici gratia conſcribi ſolita ſit.* Cenſus in ijs requirebatur. Plin. l. I. *Eſſe es autem tibi C. Millium cenſum ſatis indicat, quod apud nos Decurio es. igitur vt te non decurione ſolum, verum etiam Equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equeſtres facultates* ∞∞∞ *nummum.* Eligebantur K. Mart. ex Primis Ciuitatum. Curia a IIuiris, ſeu Ceſs. per præconē vocata confirmandi à Prou. Præſide. Accurſius cam. *campana* vocatam ait, rectius *tintinabulo* dixiſſet. Sportulæ a nouitijs pro ingreſſu Curiæ oblatæ. Plin. filios non habenti, ijs præditus prælatus. Etiam inuiti ſortiti *Decurionum* nempe filij. Inhabiles vero erant *Liberti,* & minores XXV, & LV. ann. Numerus eorum incertùs; alibi VII. alibi X. Capuę X. *Alexandrina V.* erant quos Seuerus ibi inſtituit. Spart. nec pauciores leguntur, *Decuriones Colonici* Suet. in Aug. c. 46. Hi redituum pub. *tertiam partem reparationi mænīū, thermarūq. ſubſtitutioni,* artiumq. *interpretibus,* & alijs publicis vſibus deputabāt. Iuſtinianus vero ad templorum *ædificationem cum infinitis egeret pecunijs, de conſilio Præfecti ſtipendia liberalium artium magiſtris olim conſtituta in omnibus vrbibus ſuſtulit, quas vacantibus literarum ludis Ruſticitas inuaſit.* Zon. t. 3.: Vrbini in lap. BIGA DECVRIONVM. legitur.

97 COMMODO) *Aur. Commodus Antoninus* M. Antonini F. *cum Ant. Gemino,* qui *quadrimus mortuus, apud Lanuuium prid. Cal. Sep.* cō. naſcitur. *Commodum, eum, qui Tranquilli librum vitam Caligulæ continentem legerat, feris obijci iuſſiſſe. quia eundem diem habuerat, quē & Caligula.* Spart. retulit. *A prima ſtatim pueritia turpis, improbus, crudelis, libidinoſus, ore quoq. pollutus & conſtupratus fuit: Nam in his artifex, quæ ſtationis imperatoriæ non erant, vt calices fingeret, ſaltaret, cantaret, ſibilaret, ſcurram denique, & gladiatorem ſe perfectum oſtenderet.* Vixit *cum CCC concubinis, quas ex matronarum, meretricumq. delectu ad formæ ſpeciem conciliauerat. CCC aijs puberibus exoletis.* Nec à ſororibus abſtinuit, ex quibus *Lucillam occidit. Impudentia tanta fuit, vt cum muliebri veſte in amphitheatro, vel theatro ſedens ſapiſſimè publice biberet.* Quum *adulterum matris Conſulem deſignaſſet, dictus eſt Pius. quum occidiſſet Perennem, appellatus eſt Felix. Appellatur Romanus Hercules, quod feras Lanuuij in amphitheatro occidiſſet.* Quare in li-

te-

teris ad Senatum titulis inſcripſit *Ρωμαῖος Ἡρακλῆς*, & in numis HERCVLI ROMANO AVGVSTO. HERCVLI ROMANO CONDITORI. Illam quoq. inſaniam inſaniuit, vt petierit *Romam*, *Senatum*, *Menſes*, *Seculum aureum*, *Commodianis appellationibus dici*. Veneno à *Martia tradito*, *& ab immiſſo validiſſimo palæſtrita, compreſſis faucibus* expirauit, anno vitæ XXXII. Vict.

98. PORTICVS) propriè locus in ædibus minus oculis hominũ expoſitus. Publicę inſtitutæ, vt tẽporis iniurias ſubterſugiant. hinc Vlp. *Refugia* Latine reddere auſus. Hæ & philoſophorũ ſcholæ euaſere. Athenis Stoici ſub ea diſputabant. in porticu etiã habitandi locus. Spart. in Seu. *Tota vrbe milites in templis, in porticibus, in ædibus palatinis, quaſi in ſtabulis manſerunt*. Subterraneas vero *Cryptoporticus* Vit. & Plin. dixere. Eas & balnea *inter delinimenta vitiorum*. Tac. in Agr. retulit. *A familijs*, & *hortis* Romæ denominabant. *Liuia* nomine Augusti in III *Regione* fecit, quæ *Subdiales* habebat *deambulationes*. & *Caracalla patris nomine, quæ geſta illius contineret, & triumphos, & bella*. Spart. *porticum Auguſtus fecerat, in qua ſimulacra omnium gentium collocauerat, quæ porticus appellatur ad Nationes*. Seru. Etiam ludis magnifice actis exornabant, vt Vop. in Carin. l. 6. ff. de aur. & arg. leg. *heredem meum volo, fideiq; eius committo in patriam meam faciat porticum publicum, in qua poni volo imagines argenteas, item marmoreas*. Neronis M. milliaria durabat. ſcribit Strabo l. 13. *Publico Cumæos nomine pecuniam mutuam cepiſſe pignori oppoſitis porticibus, quam cum non reddidiſſent ad diem dictum prohibitos fuiſſe ambulationibus. imbribus tamen accidentibus creditores verecundia ductos præconis voce eos inuitaſſe, vt ſub porticus ſubirent. proinde cum præco clamaret ſub porticus ſubite: deditum ſermoni: neſcire Cumanos imbribus decedentibus ſubeundum eſſe ſub porticibus, niſi præconio admonerentur*

99. PACILIAE) & *Verre* Siciliæ Prætore hæc gens *Thermis*, inquit enim Cic. 2. Ver. quod *M. Pacilius quidam homo egens, & leuis accedit, ait ſi liceret nomen abſentis* (*Sthenij* Romam, ne inique à Verre cęderetur, profugi) *deferre ſe velle*. APOLAVSTE) mater *Paciliæ*.

115 .... VRAVIC.....) lego *Vſura Viceſima*. *Vſura maxima* conſtituta erat *Centeſima*, cum menſtruus numus, ſeu duodeni annui, Athenis vero pro *minadrachma* ſolueretur, quæ *Vnciaria*, & nonullis *vſurarum As* dicitur, vnde minores, ac aſſium partes manarunt; vt *ſemis* dimidiam centeſimæ, *quincunx* quintam, *quadrans* quartam, *triens* tertiam, *ſemiunciaria* XXIV partem quot menſibus pendens. In lap. BINÆ CENTESIMAE VSVRAE. Huius cauſa leges ſæpe latæ. Tac. an. l. 6. *Sane vetus vrbi fœnebre malum*, & *ſeditionum, diſcordiarum creberrima cauſa* (quo ſtimulante Plebs in *Montem ſacrum* ſeceſſit Liu.) *eoq; cohibebatur antiquis quoq; & minus corruptis moribus. Nam primo XII tabulis ſanctum, ne quis vnciario fœnore amplius exerceret, cum antea ex libidine locupletium agitaretur, dein rogatione tribunitia ad ſemuncias redacta. poſtremo vetita verſura. multiſq. plebiſcitis obuiam itum fraudibus, quæ toties repreſſæ, miras per artes rurſum oriebantur*. Dioc. & Max. l. 20. C. ex quib. cau. inf. irrog. *Improbum fœnus exercentibus & vſuras vſurarum illicite exigentibus infamiæ macula irroganda eſt*. Hoc autem ſubinde obſeruatum eſt, vt quo quis nobilior eo minor fœnerandi licentia eſſet.

ſet. Hinc Iuſt.l.26.C.de vſur. *Illuſtribus trientem tantum, ergaſteriorum præfectis,& mercatoribus beſſem,ceteris ſemiſſem ſtipulari* permiſit. Quare Alexandri lex a doctis ridetur, qua cauit *Senatorum vſuras ad ſemiſſes, fœneratorum ad trientes penſiones contrahi*, ne minorem quam ipſe olim, quæſtum facerent. Lampridio enim auctore *fœnus publicũ trientariũ exercuit*

102. XX.HER.) *vigeſimæ hereditatis*. Libera Rep. XX. de *mercibus* S.P.Q. ſoluta. Liu. *impetrarunt ne frumenti æſtimationẽ magiſtratus Ro. haberet, neue cogeret viceſimos vẽdere Hiſpanis, Hiſpanos quanti ipſe vellet*. Id l.7. Cn. *Manlius Cos. legẽ nouo exẽplo ad Satriũ in caſtris tributim de viceſima eorũ tulit, qui manumitterentur*. Viceſimã & Athenienſes maritimis populis imperarunt. Liu. XX. autem *Hereditat*is ab *Auguſto* cepit. ei *Aerarium Militare* implendi modũ a *Patribus* rogãdi placuit XX *pars hereditatum & legatorum*, quæ cuiq. *obueniſſent teſtamento*, exceptis tamen, aut ſanguine valde iunctis, aut admodum pauperibus, in *ærarium militare* inſerretur; *quaſi ſcriptum in Cæſaris commentarijs id genus penſionis reperiſſet*, Dio.l.55. Aul. Ofilius de LL. viceſimæ primus ſcripſit. Pomp.l.2.ff.de orig.iur. M. Ant. etiam *leges de XX. addidit*. Capit. *Tributum intollerabile & facile heredibus extraneis, domeſticis graue. Itaq. illis irrogatam eſt, his remiſſum*. Plin. in Paneg. a *Nerua Traiano*, & M. *Antonio* mitigatũ, a *Gratiano* verò penitus ablatum. Locabant autem hoc *Publicanis*, qui & *Viceſimarij* in libris LL dicti. Hos diuerſos a PROC. XX. HER. fuiſſe reor, quod hi *Fiſci bono procurarint*, illi inter ſpem metumq. lucri cauſa illud pacti ſint.; & ſic hic XX. HER abſq. PROC. mentione *Publicanũ* credo. maximi hi olim Val.l.16.10. *Tutius Aufidius cũ Aſiatici Publicani exiguam admodum particulam habuiſſet, poſtea totam Aſiam Proconſulari imperio obtinuit, nec indignati ſunt ſocij eius parere faſcibus, quem aliena tribunalia adulantem viderũt*. Cic. pro Plan. *flos enim Equitum Ro. ornamentũ ciuitatis, firmamentũ Reip. publicanorũ ordine cõtinetur. Veſpaſiani* pater *publicanũ quadrageſimæ in Aſia egit*. Suet.c.2. P. *Rutilius* publicanis ĩ *Sicilia* ſeruiuit. Diſpares hos muneribus fuiſſe colligo, hic enim XX HER. VIL. SVMMAR. *Villarum*, vel *Viliorum Summarũ* lego alijs *Hereditates Maiorum Summarũ* exigentibus, procliuis & in hanc opinionem fui XX. HER. *Heredem Vigeſimarũ* ſignificari, cuius maiores id vectigalis *hereditario* a Populo Rom. mercati fuerant. ſuadebat quod & PRIMOGENITVS filius XX HER. ſubijciatur. Varia vectigalium genera in hiſtorijs occurrunt: vt *Bina, Tertiæ, Decimæ, Vndecimæ, Duodecimæ. Quinta Viceſima quinq. venalium mancipiorum*. Pro τὸ τέλος enim apud *Dionem* πεντηκοστῆς *Vectigal Quinquageſimæ*. Lipſ. reſcribit πεντεικοστῆς *Viceſimæ quintæ*. Id ad *Vigilum cohortes, Auguſtus* traduxit. *Centeſima rerũ venalium*. Tac. *Centeſima auctionum*. Suet. in Cal. *ducenteſimæ, Millenæ, Octaua libertorũ*. Dio. Caligulæ *pro litibus quadrageſima ex gerulorum diurnis quæſtibus, pars octaua ex capturis proſtituarum quantum quæq. vno concubitu mereret exacta.*, Suet.c.40. hoc Alexander *lenonum vectigal & meretricum in ſacrum ærariũ inferre vetuit, ſed ſumptibus publicis ad inſtaurationem theatri, circi, & amphitheatri, & ærarij deputauit*. Lamp. Vrinæ vectigal *Veſpaſianus* induxit. Suet.c.23. *reprehendente filio, quod etiam vrinæ vectigal commentus eſſet, pecuniam ex prima penſione admouit ad nares, ſuſcitans num odore offenderetur, & illo negante atqui inquit*

e lo-

e lotio eſt. quod videtur dici *Chryſagirum.* Conſtantinus Manaſſes *chryſagirũ ſuſtulit Anaſtaſius Imp. quod erat, vt omnes viri, feminę, pueri ſerui, liberi, numum argenteum nomine ſtercoris, vrina fiſco darent. idem, muli, equi, bouis.* Aut illud *Forica*, quod à *foricarijs* exactum l.17.§.fiſcus, ff. de vſur. apud Xiph. in Ner. vectigal apud Romanos pro mortuis, *neq. enim mori licet apud eos ſine tributo, & multa.* Etiam de umbra ex arbore. Plin.l.12.c.1. *quis non iure miretur arborem vmbræ gratia tantum ex alieno petitũ orbe? Platanus hæc eſt per mare Ioniũ in Diomedis Inſulã eiuſdẽ tumuli gratia primũ conuecta, inde in Sicilia transgreſſa, atq. inter primas donata Italiæ, & iam ad Marinos vſq. peruecta, ad tributariũ etiã pertinẽs ſolũ vt gẽtes vectigal & pro vmbra pẽdãt.* Capni con ſeu *ex fum Nicephorus Imp.* reperit. Zonar.t.3. Mich. Paphlago pro aere. Cedrinus. *Alexãdriæ*, vt tollerẽtur *genethliaci, & curioſarũ artiũ* profeſſores vectigal pendebant, quod Suid. *βλανεννόμιον* dicit. 106. R.A.S.P.I.P) *Gueuara* in Epiſtolis interpretatur: *Reddite aliena, ſi vultis propria in pace poſſidere.* Recens antiquo lapidi illas notas inſcriptas eſſe ſuſpicor, cũ inſuetæ eæ *Romanis.* 109 PONPWNIA) *Pomponia* P Latinum pro Π peccato fabrili. Gens *Pompeia a Numa* primordia ducit. Plut. Numam IV. *filios habuiſſe edunt Pomponem, Pinum, Calpum, & Mamercum, quorum vnum quemq; proſapiam & claræ ſucceſſionem gentis reliquiſſe. Pomponi enim eſſe Pomponios ſubolem, Pini Pinarios, Calpi Calpurnios, Mamerci Mamercios* 113 HIC SITA EST.) ſeu H.S.E. *Siti dicuntur ij, qui conditi ſunt, nec tamen eorum ante ſepulcrum eſt, quam iuſta facta & corpus incenſum eſt.* Cic.2.de LL. hinc *Siticines appellati, qui apud ſitos canere ſoliti eſſent, hoc eſt, vita functos, & ſepultos.* Gel.l.20.c.2.

124. CONS.) Conſeruo. Cic. *conſeruo ſeruimus.* Plaut. capt. *conſeruitium commune.* ſerui appellati, aut à regionibus vt; *Lydi, Dani, Brutiani*, aut *a victoribus*, ac *emtoribus.* *Clodius* honoris cupidus Cypros illos ſeruos à ſe *Clodianos* dici contendit. Dio l.39. *Sulla proſcriptorũ ſeruos X. M. à ſe Cornelianos publicauit.* Illorum emptio per *æs, & libram* hæc erat: Quinis teſtibus præter tenentem libram, qui *libri-pendens*, ſeu *familiæ-emptor* æs certum tenens dixit: *hunc ego hominem ex iure Quiritum meum eſſe aio, iſq. emptus eſt hoc ære, æneaq. libra.* Et ære libra perculſa æs venditori dedit. Veſtibus diſtinguebantur: viles enim *pulli*, honeſtiores, *rutili*, ſeu *Ruſi*, *Cæſariani* albi, quia color is proprius *libertatis*; & ideo dignior. Lipſ. elect. 1. c. 25. Miſerrimi horum, qui *Ergaſtularij* vincti *demenſum diurnum* opus facere cogebantur. hinc *vinctos ἁπλῶς* eos nominat Apul. Apud *barbaros quoſdam, quia vernaculum eſt aurum, & copioſum, auro vinctos in ergaſtulis habent.* Tert. de habitu mul. Multi *ſtigmatici* erant. Plin.l.18.c.3. *illa* (rura) *vincti pedes, damnatæ manus, inſcripti vultus exercent.* Pet. *impleuit Eumolpus frontem vtriuſq. ingentibus literis, & notum fugitiuorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit.* Samij captiuis Athenienſium *noctuam*, & hi poſt illis *Sameam*, ideſt *nauis genus* inuſſere. Plut. Belle hos. Apul. l.9. depingit: *Dij boni! quales illi homunculi vibribus liuedinis totam cutem depicti, dorſumq. plagoſum, ſciſſili centunculo magis inumbrati, quam obtecti, non vlli exiguo teguli pubem tantummodo iniecti: cuncta tamen ſic tunicati, vt eſſent per pannulos manifecti: fron-*

tes

tes literati,& capillum ſemiraſi, & pedes anulati. Talia ergaſtula & *Sicilia* habuit. Florus:*terra frugum ferax:*;*& quodammodo ſuburbana prouincia, latifundijs ciuium Latinorum*.(Lipſ.legit *Lautiorũ*, cum ſocij *Latini*,non *ciues* ſint) *tenebantur. Hic ad cultum agri frequentia ergaſtula,catenatiq.cultores materiã bello prębuere*. Alexander *Ergaſtula ſeruorum, & libertorum tulit*. Spart. ideſt, *abſtulit*. trito illius æui ſcriptoribus loquendi modo. Quod de *Publicis* intellige; nam *Priuatorum* Conſtantinus l. 17. ff. de pœnis meminit. vbi prohibet, *quo facies, quæ ad ſimilitudinem pulcritudinis eſt celeſtis figurata, minime maculetur*. Hadrianus *ſeruos à dominis occidi vetuit, eoſq. iuſſit damnari per iudices*. Spart.& Aurelianus *Multos ſeruos è familia propria, qui peccauerant legibus audiẽdos iudicijs publicis dedit*. Apud Ath.l.14.c.17. *Babilonij feſtum Saceas,in quo ſerui imperabant dominis ſuis,& e ſeruitio vnus ſtolam regiam induebat*. Simle apud *Theſſalos* in feſto *Peloria*. Quos amabant imminente morte properabant liberare, vt ſaltem in libertate morirentur. charos & heri morituri manumittebant. quod præmium,& quandoq. *feris* datum. Valentinianus. *Innocentiam vrſam,qua diu fuerat oblectatus*. Marcel.l.29. *vt benemeritam in ſiluas abire dimiſit*. 126 CEIΛIKIA MEΛΛOΥCA) apud Grut.SELICIA MELETE. Delectati veteres blandiloquum ſexum blandis, mollibuſq. vocabulis appellare.Hinc in lap. MELITANA, SVAVIS, SPES,VENVLEIA, PVLCELLA,FELICVLA.*Nigella, Ruſticella*.

131 AQVAE CORNELIAE DVCTVS) ſuſpicor *aquis* id nominis a *P. Cornelio Lentulo Principe Senatus* adhæſiſſe,qui M. *Aquilium contra Verrem*,& *Rullum* accuſauit.inuidia pulſus patria in *Sicilia* fata perſoluit. an.V.CCCCXLI.vt Sex.I.Frontinus *aquarum curator*,& cum eo Lipſ.*Romã aqua per* XII.*fere millia paſſus aduecta,Ap.Claudio Craſſo Ceſ*.qui idẽ *vias* ſternere cepit,cum ante *Tiberi*,& puteis contenti fuiſſent. Plin.tamen l.31.c.3. ſub *Anco Martio* cepiſſe vult. Et Paul.l.5.C.ne quid in loco, pub.*ſi per publ. locũ riuus aquæductus priuato nocebit,erit actio priuato ex lege* XII *tabularũ, vt noxa domino caueatur*. Quæ leges diu ante CCCCXLI.an. latæ.Quo modo Aquæductus creuerint Plin. loquitur: *ſi quis diligentius æſtimauerit aquarum abundantiam in publico,balineis,piſcinis,domibis, euripis, hortis, ſuburbanis villis, ſpatioq. aduenientis extructos arcus, monteſq. perfoſſos, conualles æquatos fatebitur nihil magis mirandum fuiſſe in toto orbe*. Tales XIV *coctili laterculo, ea latitudine, ac ſimul magnitudine, vt viri equés commode per eos poſſit incedere*, Procopius in Vrbem inductos refert: Victor vero XX. in quorum nonullis *fornices ſubleuati centum nouem pedes*. Front. & Strabo iſti *cuniculi lapideis fornicibus ſuffulti, nonulli ſpatium currus fœno onuſto tranſeunti præbent*. Aquæductus *Clodianos iuxta Sublaqueum* Alb. *Leander Bononienſis* inpenſe admiratus ſcripſit,*ad ſimilia opera excitanda,quod nunc totus orbis impar futurus videatur. Erogatum in id opus. H.S.ter millies*.Plin.ideſt,VII. *milliones,& ſenis*. Agrippa *in ædilitate ſua adiecta Virgine aqua,ceteris corriuatis,atq. emendatis,lacus DCC fecit, prætcrea ſalientes CV. Caſtella CXXX.complura etiam cultu magnifica operibus illis ſigna CCC ærea,ac marmorea impoſuit, columnas ex marmore CCCC. eaq. omnia anno ſpatio*. Plin. Quod primo *per ſeruos priuatos ſuos feciſſe*, eamq. *familiam Auguſto* morientẽ legaſſe Frontinus indicat.Magnifici operis Aquæductus

Syracuſis , antiquum earum opulentiæ poſthumum monumentum vidimus, *quadrato ſaxo* XX M.paſ. *Sortinum* vſq. excedens , per quos ex *amne Buttigleria* per *limpidos Sortini fontes* aqua Syracuſas influit . cuius tubæ diu obſtructæ,impeditæq; aquarum vbertatem Syracuſis ademerant,donec *Pet. Caietanus Sortini Dynaſtes*,præclaro in illam vrbem amore,ære ſuo LV milliũ Philippicorum eas purgarit,priſtinoq. nitori reſtituerit, vnde *Illuſtriſſimis Sortini Marchionibus* annui reditus MMD.Phil. ceſſere.Nec tantum *Tubi*, vel *fiſtulæ ſtructiles ligneæ,fictiles*,& *plumbeæ* fuere,ſed & *folles argẽteos* Epiphanius i literas retulit. Leonis effigie fabricari ſoliti,quod quũ *Sol* eſt in *Leone*, ſæpæ numero in duplũ ipſius *Nili* aqua excreſcat: *Aquaductus* & *Aquagium* Feſto. appellatur.,at doctiſſimus *Dempſterus* l.1.c.14. Antiq.*aquaductus*, arte factos ab *Aquagio* naturali alueo, aut fonti canali diſtinguit.a quo *Aquilegus*, ideſt,*aquarum explorator*

CAP. XIV. Locus in Cicerone ſanatus. Municipia. Sacerdotes. Falerina tribus. Andron. Liuia Aug. Liuij. Phintia

137 ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ) in latinis D. D. O. & DIS DEABVSQ. OMNIBVS. PENATIBVS FAMILIARIBVS. & DIIS,DEABVSQ. COMMVNIBVS. ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ ΛΑΠΙΡΟΝΑ) auguror non inanibus inductus argumentis hunc ΔΙΟΓΕΝΗΝ filium , aut illius progeniei eſſe,qui exſcriptorum 2 Verrina *Dio* dicitur, ad quem C. Verres quo die Siciliam tetigit, *ſtatim Meſſana literas Haleſam mitit*,cum Cicerone loquor, *ſimul atq. e naui egreſſus eſt, dedit operam, vt Haleſinus ad ſe Dio continuo veniret,ſe de hereditate velle cognoſcere , quæ eius filio a propinquo homine Apollodoro Lapihrone veniſſet . Ad Vrbem enim cum eſſet audiuit , Dioni cuidam Siculo permagnam veniſſe hereditatem : heredem ſtatuas iuſſum eſſe in foro ponere : niſi poſuiſſet Veneri Erycinæ eſſe multatum . Tametſi poſitæ eſſent ex teſtamento,putabat tamen, quoniam Veneris nomen eſſet, cauſam pecuniæ ſe reperturum*. *Statuarum ſedes*,tituliq.conſtanter *Diogenes Lapirones* denominant, nunquã ſic *Diones*. diuinandũ exinde *Lapironum* appellationẽ *Diogenibus* ritu æui adoptatam fuiſſe,inq. gentis *Diogenum* coaluiſſe ob relictã ab *Apollodoro Lapirone prægrandẽ pecuniã*. *Pugnant in* hanc opinionẽ facilitas erroris cũ binæ tãtũ ab *exſcriptore* literæ ΓΕ,omiſſæ ſint.præterea nullæ ΔΙΟΝΕΟΣ nomine tabulæ extãt,at aliquot ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ. nec ſimile veri DIONEM, qui beneficio *Q. Metelli ciuis Rom. factus*,aliiſq.eius gentis cum hac hereditate potentior patriæ euaſerit,abſq.titulorum honore fuiſſe.porro nomen in Cicerone LAPHIRONEM, & vt alij L. AVALERONEM hic emendo,ac primam,& geminam vocem LAPIRONEM exulem diu a Cic. Verrina reuoco 139 CAESAREI) Ei pro I *longo*, raro pro breui mos antiquus ſcribendi,cuius multa in ſaxis, & auctoribus veſtigia , vt in 26 lap. VENEREI.ſic & SEI.SIBEI. SEINE.VBEI.AGREI. POPVLEI, & apud *Græcos ει* pro I,cuius exempla in 21 lapide habes . Eo modo & ΟΥ pro V ſcriptum vt ΟΥF. Vfentina. P.) aliud P. omiſſum , ideſt , *patri patriæ*. MVNICIPIVM) Nota hic *Halæſam municipium* dici : Feſt.

Mu-

Municipium id genus hominũ dicitur,qui cũ Romã veniſſent,neq. ciues Ro. eſſent, participes tamen fuerunt omnium rerum ad munus fungendum vna cum Rom. ciuibus,preterquam de ſuffragio ferendo,aut magiſtratu capiendo,ſicut fuerunt Fundani,Formiani,Cumani, Acerrani,Lanuuini,Tuſculani, qui poſt aliquot annos ciues Romani effecti ſunt. Gel.l.16.c.15. *Municipes ciues Romani ex municipijs ſuo iure, & legibus ſuis vtentes muneris tantum cum Pop.Rom. honorarij participes,à quo munere capeſſendo appellati videntur,nullis alijs neceſſitatibus, neq; vlla Pop.Rom. lege aſtricti:quum nunquam pop.Rom.eorum fundus factus eſſet.* (ideſt,ius Quiritum adſciuit) *primos autem municipes,ſine ſuffragij iure, Carites eſſe factos accepimus : conceſſumq. illis vt ciuitatis Romanæ honorem quidem caperent,ſed negotijs tamen, atq; oneribus vacarent, pro ſacris bello Gallico receptis cuſtoditiſq.Hinc tabulæ Carites appellatæ verſa vice,in qua Cenſores referri iubebant, quos notæ cauſa ſuffragijs priuabant.*Hæc videntur. Plin. l.3.c.3. *opida ciuium Rom.*vocari in *Hiſpania* prou.*coloniæ XII.opida ciuium Rom.XIII. Latinorum veterum XVII.fæderatorum unum, ſtipendiaria* CXXXII.Duplicia vero fuere,alia *cum*,alia *ſine ſuffragio ciuitatem habentes.* 140 ΤΩΝ ΙΕΡΕΩ ....) Sacerdotum. Strab. *apud Getas ſacerdos deus dicitur,& mons ſacer exiſtimatur.* Cic.2.de LL. *Eorum duo genera ſunto: vnum quod præſit ceremonijs, & ſacris:alterum quod interpretetur fatidicorum,& vatum effata incognita, quid ſenatus, populuſq. adſciueret.* Eod.lib. *ſunt ad placandos Deos alij couſtituti,qui ſacris præſunt ſolennibus:ad interpretanda,alij prædicta vatum : neq.multorum,ne eſſet infinitum, neq.ea ipſa,quæ ſuſcepta publicè eſſent quiſquam extra collegium noſſet.*Horum aliqui *Comitijs Curiatis* lecti,vt *Flamines, & Curio Max. Tributis* ab omnibus curijs ſolus primo *Pont. Max.* dein lege Domitia, & *Pontifices, Augures,* VII.*epulonum, Feciales,& X uiri* S.F creari ijs ceptum. Alij à Collegijs ſuis cooptati *Salij* nempe, *Luperci,Fratres Arnales,Sodales Titij,& Sacerdotes Galli.* (in lap. *Druſus* SACERDOS COOPTATVS IN OMNIA COLLEGIA SVPRA NVMERVM.) His nobiles ad honores viam inibant,nec ætatis habita ratio videtur. *Ordo* is ferme ſacerdorum erat: *Maximus videtur Rex deinde Dialis,poſt hunc Martialis,quarto loco Quirinalis,quinto Pon.Max.* Feſt.

142 FAL.) *Falerina ruſtica tribus,*ab agro *Falerno in Campania* denominata V) *vixit*, vt & Θ ſignificationem habet *feralis litera a ferali aue.* Eo loco in Lap. 67 Υ *Longum* 143 ITAL) puto *legionem Italicam.* SC.FILIVM) *Scipionis filium* 144 ΑΝΔΡΩΝΑ) *Andronem hominem nobiliſſimum Aetnenſium legatum* contra Verrem. Cic.3. Ver. nominat. Polyænus l.7. *Andronem Dionyſius Syracuſanus* ex bello redux ſecuri percuti iuſſit,non confeſtim indicantem ſe ab *Hermocrate* ad prodendam arcem, cui ipſe præfectus, ſollicitatum fuiſſe. ſed tandem cum Dionyſio ſimul aſſet ſe ab alijs audiſſe,iam verum ab ipſo quoq.velle cognoſcere

145 LIVIAE AVGVSTI) ideſt, *vxoris. Liuiam Druſillam* (Liui Druſi Claudiani F) Auguſtus *matrimonio Tiberij Neronis,& quidem prægnantem abduxit, dilexitq. ac probauit vnice,ac perſeueranter.* Suet. in Oct.c.62.cauſam amoris ipſa rogata tetigit:*quia exquiſita pudicitia, omnia eius mandata lubenter exequendo,nullas eius res ſcrutando, luſus eius Venereos, neq. perſequendo, & diſſimulando.* Dio.l.58. Mater *Tib. & Druſi Neronum*, quorum hunc tertio à

nuptijs menſe in domo Auguſti edidit. Auguſtus ex ea *nihil liberorum tulit, cum maximo percuperet.* Obijt *ætate extrema vitæ* XXCVI. prudens mulier, quare Caligula proauiam *Vlyſſem ſtolatam* dixit. Suet. in Cal. c. 23. Auguſtæ fortunæ IV. *Liuias* habemus: vna *Druſi Ti.* Imp. filij coniux, adultera *Seiani.* altera *Liu. Hoſtilia* C. *Piſonis*, à C. Cæ. *Caligula* abducta, & mox repudiata. Tertia *Liu. Horeſtilia* cognomine *Camilla*, Claudij Sponſa nuptiarum die obijt. *Liu. Ocellina Ser. Sulp. Galbæ* Imp. nouerca, à qua ipſe adoptatus, ante Imperium L. *Liuius Ocella* appellatus. *Liuium* genus *plebeium*, cuius cognomina fuerunt; *Salinator*, quod M. *Liuius* M. F. *Cenſor* primus ſalis vectigal commentus, reliquit, *Denter, Druſus, Libo, Claudianus, Aemilianus.* Quæ ſtirps innumeros generoſos viros dedit, ex quibus M. *Liu. Druſus* M. F. *Quæſtor* Aſiæ nullis *inſignibus vſus, ne quid ipſo eſſet inſignius.* Cic. Dictabat *vni ſibi, nec puero quidẽ, vnquã ferias cõtigiſſe.* Sen. de breu. vit. Vſq. eo liberalis, vt *quicquã donandũ præter Cœlũ, & Cœnum ſe reliquiſſe* negaret. Plut. Domum in Palatio ædificans illam ab arbitris remoueri vetuit, dicens ad architectũ: *ſi quid in te artis eſt, ita cõpone domum meam, vt quicquid agam ab omnibus perſpici poſſit.* Plin. l. 28. c. 9. Q. Cæpionem veneni inſimulare volens *caprinũ ſanguinẽ bibit cũ pallore, & inuidia veneni ſibi dati.* L. *Liuius Andronicus* M. *Liu. Salinatoris Lib.* primus latinos fabulas dedit. T. *Liu. Patauinus*, quod nimium *Pompeium* laudaſſet *Pompeianus* dictus, res Pop. Ro. ab incunabulis Vrbis ad mortem *Druſi* priuigni Auguſti perſcribens. DEA) In numis ΘΕΙΑ CΕΒΑCΤΗ. CΕΒΑCΤΗ ΘΕΙΑ. ΘΕΙΑΣ ΙΟΥΛΙΑΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ. IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Suet. in Ti. c. 51. Tiberius, *neq. ægre* Liuiæ *adeſſe curauit: defunctamque, & dum aduentus ſui ſpem facit, complurium dierum mora corrupto demum, & tabido corpore funeratam prohibuit conſecrari: quaſi id ipſa mandaſſet.* quam demum Claudius immortalitate adſeruit. Suet. in CL. c. 11. *Conuerſus hinc ad officia pietatis. iuſiurandum neq. ſanctius ſibi, neq. crebrius inſtituit, quam per Auguſtum. Auiæ Liuiæ diuinos honores Circenſi pompa currũ elephantorum Auguſteo ſimilem decernendum curauit.* Dio l. 66. *Dedicauitq; eius effigiem in templo Auguſti, ac rem ſacram ei fieri a Veſtalibus, mandauitq; mulieresq. per nomen eius iurare* 146 PEQ.) *pecunia.* & contra ACVA pro *aqua.* 149 ΦΙΝΤΩΝ) leuiter inducor, num ſit gentile opidi, quod *Phintias* & *Phintia* antiquis dicitur, quod Alicatam eſſe Cluuerius contendit. Qui Plin. alias Phintienſes, in ep. Phalar. φιντιεῖς dicti.

CAP. XV. Honor Medicorum. Aeſculapius & Higia. de Tutelaribus urbium. unde Mamertini dicti. Aeſculapius & Higia Mamertinorum tutelares. Antony. Ἀφροδίτης. Veneris fanum Naxi. Gerra Sicula. Venus Callipi. Mamertini qui. Cohors. Legio. Deiotarus. Præf. alæ. Aſtyrum op. de vehiculis. Præf. vehiculorum. Iuridicus Aegypti. Claudi. Rufi. Pompei. de Coronis

151 ΑΣΚΛΗΠΙῼ.) lap. AESCVLAPIO ET HYGIÆ CETERISQ. HVIVS LOCI SALVTARIBVS. Vſq. adeo iam-olim proſpere medendi peritia valuit; vt non tantum ad diuitias ſtruendas, ad honores prolixe ſuffecerit.

fecerit. *Ant. Muſa* prudens Octauiani periclitantem valetudinem regens ſibi opes, *ius aureorũ anulorũ*, ſeu nobilitatẽ; libertus enim fuit, & a S.P.Q.R *ſtatuam iuxta ſignũ Aeſculapij* Suet. in Aug. c.59. ob reſtitutum principem, ac Medicinæ poſteris æternam immunitatem acquiſiuit. *Themiſon Cyprius Antiochi Regis archiater meruit in populi concionibus feſtiſque præconis voce:* Θεμίσων Μακεδὼν Ἀντιόχου βασιλέως Ἡρακλῆς *Themiſon Macedo Antiochi Regis Hercules vocari, quin imo & indigenæ ſacra illi omnes faciebant, exclates THEMISONI HERCVLI. & quoties ex illuſtribus viris quiſpiam ſacrificabat aderat ille ſeorſim in lectulo cubans leonis pelle veſtitus arcum Scyticum ferens clauamq.* Ath.l.7. Sed & cœlo donati, ac ne immerito ſalutarem mortalibus opẽ attuliſſe videãtur, Diui facti. vt *Aeſculapius* Diod. qui cũ *mortuos ab inferis exſuſcitare creditus, a Ioue fulmine ictus*, quare iratus *Apollo cyclopas fulmine interemit.* Arn.l.1. *Aeſculapium medicaminum repertorem, poſt pęnas, & ſupplicia fulminis, cuſtodem nuncupaſtis, & præſidem ſanitatis, valetudinis & ſalutis.* Higinus non medicinarum, ſed partis eius demonſtratorem aſſerit: *Medicinam* ait, *Chyrurgicã Chiron excogitauit primus, Apollo oculariã, Aſclepius. F. Clinicẽ.* Cic. 3. de nat. deor. Aeſculapius *ſpecillũ inueniſſe, primusq. vulnus obligauiſſe dicitur.* Pingebatur cum pallio & crepidis ritu Gręco inberbis. apud *Sicyonios, una ſceptrum, altera* manu *ſatiuę pinus fructũ* tenens. Pauſ.l.2. geſtauit *baculum* quod is ægrotorum fulcrum. Hinc pulcre Sidon. *tenere non abnuit cum Orpheo plectrum, cum Aeſculapio baculum, cum Archimede radium, cum Euphrate horoſcopium, cum Pertice circinũ, cũ Vitruuio perpendiculum*, Feſt. eius eſſe tutele *Dacronem.* (Lap. TORQVEM. AVREVM. EX. DRACVMCVLIS. AESCVLAPIO DATVM.) *canes adhibentur eius templo, quod is vberibus canis ſit nutritus. bacillum habet nodoſum, quod difficultatem ſignificat artis. laurea coronatur, quod ea arbor plurimorum ſit remediorum. huic gallinæ immolantur.* ei de *capra res diuina, inprimis fiebat, quia capra nunquam ſine febre eſſe dicitur. Gallinam* teſtamento vouit *Socrates* iam moriturus. ipſi *magnæ coronæ* fiebant; Ariſtides: *videbar coronam mittere deo longam, quales Aeſculapio offerunt.* in cuius ædę ægri valetudinis ergo cubare ſoliti. Coli Romæ cepit M. *Quinto Maximi, F. D. Iun. Bruto Scæua Coss.* ingenti enim peſte graſſante, ex Sibyllinis libris reſponſum ab *Epidauro Peloponeſi* vrbe *Aſculapium* arcerſendum, quare hinc redeuntibus legatis in *Tiberi* fanum accepit. duo alij Aeſculapij apud Cic. alter *Mercurij* Fr. alter *Arſippi & Arſinoæ*, F. *purgandae alui, & euellendi dentes* repertor. Eius cognomina hæc ex Auctoribus obiter: Phœbigena a patre dictus, *Coronides* a Matre, *Pœnigena*, i. e. per pœnam matris natus. *Archagetus. Philolaus.* h. e. *populi amicus*, ἀγλαόπης ſplendidi aſpectus, ἰατρὸς *Medicus.* augens femina. *propulſator malorum.* Pind. od.3. ἥρωα παντοδαπᾶν ἀλκτῆρα νόσων *heroem omnigenorũ propulſatorem malorũ. Hagnitas. Pergamenus* a patria *Galeni*, Aſiæ Vrbe, *Gortynius*, ab Vrbe Corinthi, *Demenetus*, a fani cõditore. in ſaxis, & ΑΓΩΝ ΑΣΚΛΗΠΕΙΑ, & LIBERTVS AESCVLAPII memorantur. Aedes in *Sicilia* habuit *Syracuſis*, vnde *Vernes ſignum Pœanis ſacrum & religioſum ſuſtulit*. Cic. Ath.l.15. Dionyſio vitio dedit, quod *Syracuſis ante Aeſculapium cum eſſet, aurea menſa poſita merum Boni dæmonis deo præbibit, ac continuo menſam apportari iuſſit.* Item *Aeſculapij*

Epi-

Epidauri barbam auream demi iuſſi, nec enim conuenire barbatum eſſe filium, cum in omnibus fanis pater inberbis eſſet. Cic. 3. de nat. deo. hæc ædes per C. paſſus aris circundata fuit. Aliud *Agrigenti*, ex quo abſtulit Verres *P. Scipionis monumentum, ſignum Apollinis pulcerrimum.* Cic. 4. Ver. Ex hac columna conijcio & Meſſanæ eius fanum extitiſſe. Vrbis enim patronus cultus. ΙΓΕΙΑ) ſeu *Salus*, filia *AEſculapij* ex *Lampetia Solis* F. efficta fuit in ſolio, pateram tenens, iuxta quam ara, cui anguis caput adtollens implicitus. Signum hoc apud Sicyonios *non facile inſpicias; velatum enim vndecunque eſt, partim Comis, quas deæ mulieres detonderunt, partim vero Babyloniæ veſtis lacinijs.* Pauſ. *l.* 2. *ferias antiquitus obſeruaſſe, qui nominaſſet Salutem, Semoniā, Segetiam, Tutelinam.* Macr. l. 1. Sat. c. 16. ΠΟΛΙΟΤΧΟΙΣ) *vrbis tutelares.* Tert. apol. c. 24. *Vnicuiq. etiam prouinciæ & ciuitati ſuus deus eſt, vt Syriæ Aſtartes, vt Arabiæ Diſares, vt Norici Belenus, vt Africæ Celeſtis, vt Mauritaniæ Reguli ſui.* poſt. *Cruſtuminienſium* (MSS. *Caſianenſium, & Caſinianenſium*) *Beluentinus, Narnienſium Viridianus, Aſculanorum Ancaria, Volſinienſium Nerſia, Ocriculanorum Valentia, Sutrinorum Nortia, Faliſcorum in honore eſt pater Curis, vnde accepit cognomen Iuno.* Seru. l. 1. Georg. *Minerua Athenis, Iuno Carthagini.* Ath. *Bæotiorum Hercules* tutelares. Appian. *Cæſar octauum ſupra vigeſimum annum agens opidatim inter deos tutelares conſecratus. Mamertini* cur Aeſculapio filiæq. tutelam patriæ commiſerint, parum compertum. An forte ab illius peſtis, qua Meſſanā *Samnites* compulſi memoria, & vt inpoſterum *Salutiferis Dijs* præſidibus ab eius terrore ſecuri eſſent? de qua Feſt. *Mamers Mamertis facit: ideſt, lingua oſca Mars Martis. vnde & Mamertini in Sicilia dicti, qui Meſſanæ habitāt. Mamertini appellati ſunt hac de cauſa: quū de toto Sānio grauis incidiſſet peſtilentia, Sthenius Mettius, eius gentis princeps conuocata ciuium ſuorum concione, expoſuit, ſe vidiſſe in quiete præcipientem Appollinem vt, ſi vellent eo malo liberari, Ver ſacrum, id eſt, quæcunq. vere proximo nata eſſent, immolaturos ſibi. Quo facto leuatis poſt annum XX. deinde eiuſdem generis inceſſit peſtilentia. Rurſum itaq. conſultus Apollo reſpondit: non eſſe perſolutum ab ijs votum; quod homines immolati non eſſent, quos ſi expuliſſent, certe fore, vt ea clade liberarentur. Itaq; ij iuſſi patria decedere, cum in parte ea Siciliæ conſediſſent, quæ nunc Tauromenitana dicitur; forte laborantibus bello nouo Meſſanenſibus, auxilio venerunt vltro: eoſq; ab eo liberarunt. Prouinciales ob meritum eorum, vt gratiam referrent; & in ſuum corpus communionemq; agrorum inuitarunt eos, & nomen acceperunt vnum, vt dicerentur Mamertini; quod coniectis in ſortem XII. deorum nominibus, Mamers forte exierant.* Mirandum vero quod in hac baſi Mamertini ſuos Tutelares publicarint. an neſcij Romanæ eos euocandi peritiei? Macr. l. 3. Sat. c. 9. *Morem Romanorum arcanum, & multis ignotum fuiſſe, vt cum obſiderent vrbem hoſtium, eamq; iam capi poſſe confiderēt, certo carmine euocarēt Tutelares deos: quod aut aliter vrbem capi poſſe non crederent, aut etiamſi poſſet nefas exiſtimarent deos haberere captiuos. Nam propterea ipſi Romani & deum, in cuius tutela vrbs Roma eſt, tum ipſius vrbis Latinum nomen ignotum eſſe voluerunt.* Refert & carmen, quo *veniam a dijs petebant vt populum deſerant, ei formidinē, obliuionem inijciant, Romamq. veniant*, templa ludoſq. ob id vouentes. *Opida* ſic *deuota* ſcribit, *Stonios, Fregellos; Gabios, Veios, Fidenas, item Carthaginem, & Co-*

rin-

rinthum. & *exercitus opidaq; Gallorum , Hiſpanorum, Afrorum, Maurorum alia-*
rumq. gentium. ΑΔΙΛΙω ΑΝΤΩΝΕΙωΙ) Leuiter ſuſpicor an *Adi-*
lius Antonius , qui alio tempore , charactere prodente, Aeſculapij baſi ſub-
ſcriptus, ſit M. *Antonij ex Fuluia* II. vxore quæ *nihil muliebre, præter corpus gere*
ret. Paterc. l. 2. filius, qui alias *Antyllus*, forte pro *Adilio* dicitur. Hic Philotæ
Medico conuiuæ omnia pocula donat, abnuenti immodica dixit : *an neſcis eũ*
qui dat filium eſſe Antonij ? Plut. Patri in *Aſia, Syria, Aegypto comes*; quem
Alexandria potitus Auguſtus *ſimulacro D. Iulij, ad quod poſt multas , & irritas*
preces confugerat, abreptum interemit . Suet. in Aug. c. 17. Alias quinam ſit il-
le, qui ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΕΥΣΕΒΗΣ *Auguſtus, Pius* dicitur, non venit in mentẽ.
Pietas, L. *Antonius*, ob pietatem erga M. *Ant. fratrem* cognominatus, hinc
eius numis *Ciconia Pietatis ſymbolũ* inſerta. Antonia gens duplex *patricia Me-*
rendarum , *plebeia* viris illuſtris , in queis inprimis emicuit M. *Ant. Orator.*
Cic. de Cl. Orat. *Omnia Antonio in mentem veniebant , eaq. ſuo quoq. loco vbi*
plurimum proficere , & valere poſſent, vt ab Imperatore equites, pedites, leuis ar-
matura, ſic ab illo maxime oportunis orationis partibus collocabantur. Erat memo-
ria ſumma, nulla meditationis ſuſpicio, imparatus ſemper, vt iudices illo dicente, non
unquam viderentur non ſatis parati ad cauendum fuiſſe . Id. In eo *tum actio ſin-*
gularis, quæ ſi partienda eſt in geſtum atq. vocem , geſtus erat non verba exprimens,
ſed cum ſententijs congruens, manus, humeri, latera , ſupploſio pedis, ſtatus, inceſſus
oĩſq. motus cũ verbis, ſententijſq; conſentiẽs, vox permanẽs. & 3. de Orat. Craſſus:
Videtis ne genus hoc quod ſit Antonij? forte, vehemens, cõmotũ in agendo, præmuni-
tum, et ex omni parte cauſa ſeptum , acre, acutum, enucleatum , in vnaquaq; re com-
morans, honeſte cedens, acriter inſequens, terrens, ſupplicans, ſumma orationis varie-
tate, nulla noſtrarum aurium ſatietate . M. *Antonius* III vir M. *Ant. Cretici* F.
Ant. Oratoris N. bella tria ciuilia *Mutinenſe, Philippenſe, Actiacum* , externa
Syriacum, Armeniacum, & *Parthicum* geſſit . Adeo liberalis, vt coco etiam,
quod cœnam ſplendide paraſſet , *Magneſi* cuiuſdam domum ; Anaxe-
nori citharedæ IV. ciuitatum tributa , militeſq. dederit. cuius prodigalita-
tem notantibus reſpondit : *Imperium Rom. non per quæ acciperet , ſed quæ do-*
naret, illuſtrari. Trium Reginarum maritus. Suet. *apud Rabirium* Poetam *cum for*
tunã ſuã tranſeuntẽ alio videbat & ſibi nihil relictũ præter ius mortis, id quoq. ſi
cito occupauerit exclamat : HOC HABEO QVODCVNQ. DEDI. Sen. l. 9.
de Ben. Ebrietatis, Cleopatræ amore, ac L. Cæſarem, & M. Ciceronem pro-
ſcribens nominis magnitudinem obfuſcauit Π.Π) *πατρὶ πατρίδος, patri pa-*
triæ. ΑΦΡΟΔΙΤαι) *Veneris* hanc ſtatuam Comici poſuere, quia ipſa non tam
amoris , generationis , formæ, amicitiæ, gratiæ comparandæ præeſt, quam *Scenæ.*
A *ſectis ab Saturno cœli teſticulis*, inque mare proiectis, vnde ipſa nata , &
Ἀφροδίτης dicta. Muſæus. & eius templum Ἀφροδίσιον. Eius ædẽ viciniã
Meſſanæ Naxi fuiſſe ex Vaticana appendice ab *And. Schotto* edita diſcimus,
in qua concinnatore *Cluuerio* ita legas: Γέῤῥα Ναξιανά. Γέῤῥα Σικελοὶ λέ-
γουσι τὰ ἀνδρῷα καὶ γυναικεῖα αἰδοῖα· ἦν ἐν Σικελικῇ Νάξῳ τέμενος ἐπι-
θαλάσσιον Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ μεγάλα ἀνέκειτο. *Gerra Naxiaca. Siculi Gerra vo-*
cabant virorum mulierumq. pudenda. erat autem ad Siciliæ Naxum Veneris fanum
in litore, in quo permagna pudenda dedicata. Syracuſis *Veneris Callipi* delubrum
fuit

fuit *hac de cauſa ruſtici viri formoſæ duæ filiæ in publicam viam egreſſæ ambitioſius inter ſe certabant vtri pulcriores eſſent nates. prætereunti iuueni, cuius pater ſenior erat, inſpiciendas ſe ambæ obtulerant: vtramq. ille conſpicatus natu maioris pulcriores eſſe iudicauit, et eius amore captus eſt. reuerſus in Vrbem cum æger decubuiſſet, iuniori fratri expoſuit quod acciderat: rus ille profectus, & puellas contuitus alteram amauit. iuuenum pater cum inſtaret, vt ſplendidius ſibi matrimonium quærerent, idq. perſuadere non poſſet, puellarum non inuito parente illas conuocat ex agro, & cum filijs collocat. Eas ciues* καλλιπύγας *nominarunt.* Ath. l. 12. appellata autem *Venus quod ad omnes res veniat, vel quod per eam omnia proueniant*, Cic. K. ſacra *fieri, & mulieres floribus & myrto redimitas lauari*, Plut. in Numa docet.

153. MAMEPTINO) hunc lapidem multi eruditiſſimi linguæ Græcæ, quos *Meſſana* habet, & peregre venientes conſpexere, ſed nullus Germanam eius interpetrationem hucuſq. explorauit, quare & cuius Idiomatis is ſit, Grecis literis ſculptus nos fugit. vnice MAMEPTINO erutú eſt, ideſt, *Mamertinus*, ſeu *Zānclæus* a *Zāncle*; cui Vrbi ζάγκλιον Siculis *curuum*, vel ζάγκλον *falx* nomen dedit. hoc iuxta Stef. Epit. alij dictum volunt quod *Saturnus ibi falcem abſconderit, quo patris pudenda præſecuerat* Græce *Meſſenios* a Meſſene, vulgo *Meſſanenſis*. hic notandum ex Cluuerio falſo Meſſanam a Diod. & D. Hier. in Chro. Eus. appellari *Mamertinam*. cum ciuitate iunctim aliquando legis. Cic. *Maxima & locupletiſſima ciuitati Mamertina*. *Mamertini* enim ciues incolæq. vti olim vrbs in *Etruria*, in via *Flaminia Falerij*, cuius opidani *Faliſci*, agerq; *Faliſcus* dictus.

154. L. BAEBIVS) gens plebeia. GAL) *Galeria tribus*. Onuphrio videtur a flumine *Tuſcia Galeſo*, cuius Virg. meminit, *Galeſa*, & poſt *Galeria* dicta. COH. IIII. RAETORVM) in Cod. præfecturarum hæc Cohors morabatur Amalibæ in *Armenia*. Rætiæ in Alpibus Italiam a Germania diuidũt. Cohors, CHORTIS, ſeu χόρτος. *in villa dicta, quod circa eũ locũ pecus coercere-ur.* Var. Græce σπεῖρας. lapis ΠΡΑΙΦΕΚΤΟΣ ΣΠΕΙΡΑΣ. Enn. *ſpiras legionibus nexunt*. Suid. *Numeros* dixit, quæ vox inferiori æuo crebra, & pro *cohortibus*, & *legionibus*. Lap. NVMERORVM TENDENTIVM IN PONTVM Vna *e trinis manipulis*, primitus ex CCCXX conſtans, quod ſi inſtructior manipulus, & eæ pleniores fuit. Saluſt. in Catil. *duas legionis inſtituit cohortes pro numero militum*. In nouitia militia *Prima numero, & dignitate reliquas & militum præcedit. Nam genere & inſtitutione literarum viros ſelectiſſimos quærit. Hæc enim ſuſcipit Aquilam, quod præcipuum ſignum in Romano eſt ſemper exercitu, & totius legionis inſigne. Hæc imagines Imperatorum, hoc eſt, diuina & præſentia ſigna* (Apul. *imaginum ſuggeſtus*) *veneratur. Habet Pedites. MCV. Equites Loricatos CXXXII. & appellatur Cohors Milliaria. Hæc caput eſt legionis; ab hac cum pugnandũ eſt, prima acies cepit ordinari. Secunda cohors habet Pedites DLV. Equites LXVI. & appellatur cohors quingẽtaria.* Veg. l. 2. c. 6. Aliæ inſtar *legionũ* erant vt labẽte imperio *Iouia, Herculea, Cornuta*. Neruiorũ, Petulantiũ. Cæſar. l. 3. *cohortes quaſdã quod inſtar legionũ viderẽtur eſſe, per ſiluã, & in vetera caſtra duci iubet.* *Prætoria* grandior, velut *extra ordinẽ*, & vt Lipſ. *decumata, nõ in legionũ* albo, nec ĩ *Haſtatos, Principes*, & *Triarios* diuiſa, domo & gẽte nobilis, ex *Etruria ferme, Vmbriaque dilecta, aut vetere Latio, &*

Co-

Colonis antiquitus Romanis. Tac. 4.an. hinc Otho eos alloquens *Italiæ*; inquit, *alumni*, & *Romana vere iuuentus*. Tac. Auctorẽ eius Scip. Africanũ Feſtus vult. *Prætoria cohors eſt dicta, quod à Prætore non diſcedebat. Scipio enim Africanus primus fortiſſimum quemque delegit, qui ab eo in bello non diſcederent, & cetero munere militiæ vacarent, & ſexquiplex ſtipendium acciperent*. *Liuius* tamen & ante ſub *dictatore Poſthumio* nominat. Lipſius Polybij æuo *ab Scipione Numantino* inductas opinatur. Bellis ciuilibus eę auctæ.. *Auguſtus*, & *Tiberius* IX. Maiores Impp. nõ niſi *vnã*, & vix omnes, circa ſe habuere. *Vitellius cum XIV prætorijs cohortibus, & omnibus equitũ alis obſidere Apenninũ iubet*. Tac. milite reliquis ditior. Dio. l.55. *in cohorte Prætoria Auguſti peditum X millia in partes diuiſa. Equites præterea extraordinarios, & Euocatos*. In Plut. Pelopida ἱερὸς λόγος *ſacra cohors*. Liu. *cohors regia appellatur*. Temere ergo *Roſinus* negat *Cohortis* in *Liuio* mẽtionẽ. Vagi primo habitarunt. Suet. in Ti.c.37. *Stationes militum per Italiam ſolito frequentiores diſpoſuit. Romæ caſtra conſtituit, quibus prætoriæ cohortes, vagæ ante id tempus, & per hoſpitia diſperſæ continerentur*. Diuerſa ab hac *Palatina*, & *Vrbana* ab Auguſto excogitatæ. In marmoribus XXXXII *Vrbanæ* conſpectæ. *Cohortis* nomen corrupte in *Italia Siciliaq;* manſit, vt *la corte del Re*, ò *Vicerè*. LEG.) quod Macedonibus *Phalanx*, Gallis *Caterua*, Romanis *Legio* fuit; Græcis τάγμα, ϛράτευμα, ϛρατόπεδον, δέμα, τάξις, τέλος, & interdũ τεῖχος. Tac. *ordines*, Diac. *Virtutes* dicũtur. Cognomen ipſis à *numeris, ducibus, populis, locis ſtationum, inſignibus effectibus, à Dijs, deabuſq;* Ex denis cohortibus conflata, eas Romulus inuentor *a fortiſſimorum hominum delectu* vocauit. Varro. in ſingnlas tria principio millia ex triplici tribu ſeligens, ac poſt victos *Antenates*, & *Cænnenſes* Sabinis in vrbem receptis, duplici populo, duplicaſſe eam; ita vt *Peditum* VI.M. *Equitum* DC contineret Plut., & Dio referunt. quam tamen auctionem præter *Lipſium viri docti* ægrè credunt. Regibus eiectis *quater millena facta à P. Val. Puplicola*. Dio. *Rhegio* à Pyrrho obſeſſo, *tota legio millia hominum quatuor in foro ſecuri percuſſi*. Liu. poſt, quina millium Hannibalis bello, Liu. *alij quatuor legiones nouas ſcriptas tradunt. numero quoq. peditum equitumq; legiones auctas millibus peditum, & centenis equitibus in ſingulas adiectis*. Scipio vero in Africam traiecturus *ſuppleuit ita legiones, vt ſingulæ ſena millia, & ducenos pedites, trecenos haberent, equites*. Liu. Feſt. C. Marius primus VI.M CC. hominum ſcripſit, id eſt, primns ordinarium numerum fecit. Saluſt. Ex Vegetio colligitur fuiſſe 6100 Peditum, Equitum 726. idem l.3.c.1. *in legione mixtis X.M. peditum, & quatuor equitum* numerat. *Legio autem proprijs cohortibus plena cum grauẽ armaturam, hoc eſt, principes, haſtatos, triarios, anteſignanos: item leuem armaturam, hoc eſt, ferentarios, ſagittarios, funditores, baliſtarios; cum proprios, & ſibi ſuos equites Legionarios, iiſdem matriculis teneat*. Veg. l.2.c.2. Primo quotannis quatuor lectæ. In numero variatum. Ante *Punica bella*. X. paulo ante *Cannenſem* cladem VI. poſt eam XVIII. mox III. tandem II. ſcriptæ, ex quibus XXIII. *Scipio* XX. *in Africam* deduxit. Summa legionum ita *per prouincias diuiſa; binæ conſulum, vt eſſent, IV. Hiſpania haberet, tres Prætores, binas in Sicilia, & Sardinia; duas C. Terentius in Etruria, duas Q. Flauius in Brutijs, & duas Q. Claudius circa Tarentum, & Salentinos, vnam, C. Hoſti-*

lis; Tribulus Capuæ, duæ Vrbanæ inſcriberentur. Liu. Bello Macedonico VI. Liu. Cornelio Hiſpania, Sempronio Africa cum Sicilia euenit, ſex in eum annum decreta legiones, & ſociorum quantum ipſis videretur, & claſſis quanta parari poſſet. Cæſar victo Pompeio bellum in Africam transferens XVI. Legiones habuit. App. Auguſtus contra Antonium XLV. quas nec ante, nec poſt quis habuit, legiones eduxit. Ex quibus nonullæ poſt exauctoratæ. Dio enim ait noſtro æuo nouemdecim modo ex ijs ſuperſunt. Ita ex diſpoſitæ, vt ſenſim in vicos, & opida quaſi degenerarint. in Hiſp. III. in Gallia ad Rhenum. VIII. in Africa. II. in Aegypto II. in Syria ad Euphratem IV. in Dalmatia II. in Mæſia ad Danubium II. Bello ciuili inter Othonem, Vitellium, & Veſpaſianum XXXVI in Rep. erant. Ignauia Domitiani cum multas deleuerit, Traianus, & Hadrianus iterum XXX per Rom. limites effecere. Dio. Hinc Fauorini iocus de Hadriano: Non rectè ſuadetis familiares, qui non patimini illum doctiorem omnibus credere, qui habet XXX. legiones. Spart. Multiplici autẽ appellatione fuere; Veteranæ. Cæſ. l. 3. Legiones effecerat ciuiũ Rom. IX. V ex Italia, quas tranſduxerat: vnam ex Sicilia Veteranam, quam factam ex duabus Gemellam appellabat, vnam ex Creta, & Macedonia, ex veteranis militibus, qui dimiſſi à ſuperioribus Imperatoribus, in ijs prouincijs conſederant. Auguſtæ, quæ vel numerales, vt I. II. III. aut Auguſtæ Prætoriæ, Peregrinæ. Prætextata tironum fuit. de qua Capit. in Max. Alexander Maximinum tribunum legionis IV. quam ex tironibus ipſe compoſuerat dedit, & eum in hac verba prouexit: veteres milites tibi Maximine mi chariſſime, atq. amantiſſime, idcirco non credidi, quod veritus ſum ne vitia eorum ſub alijs inoleſcentia emendare non poſſis, habes tirones ad tuos mores, ad tuam virtutem, ad tuum laborem, eos fac militiam addiſcere, vt mihi multos Maximinos Reip. optabiles ſolus efficias. In lapid. LEGIO FORTENSIS a fortitudine, & FRETENSIS dicta quod freto aſſita. Lipſ. Legionum duces ſelectiores viri. a Traiano enim Hadrianus tribunus II. Adiutricis legionis creatus, & in expeditione Dacica Legioni Mineruiæ. Spart. Iulianus poſt præturam legioni præfuit in Germania XXII. Primigeniæ. Lamp. Aurelianus apud Moguntiacũ tribunus legionis VI. Gallicanæ. Vop. XXII. DEIOTARIANAE) Certum eſt marmor hoc Ciceroni coæuum eſſe ob legionem Deiotari Gallo-Græci hominis. Nec alibi hanc LEG. vel ſculptam, vel ſcriptam hoc cognomine. XXII reperi. Pia, Fidelis obvia ſæpius. apud Golz. XXII. LEG. SICVLA VETERANA. ſimili modo LEG. XVIII. LYBICAE. LEG. XVII. claſſica. LEG XII. antiqua, ſolæ in ANT. AVG. IIIVIR. numis ſuperſunt. Fuit Deiotarus genere Tetrarchico ex Galatis, qui in Phrygia ſedent, Galatiæ dynaſtes, quæ in tres gentes; Troginos, Toleſtarios, & Teſtoſuges, ac IV. Tetrarchias diuiſa. vxor Stratonica, quae quum ſterilis, vt regni heredes eſſent; formoſam ea ex capturis virginem Electram nomine adornauit, & Deiotaro copulauit, natoſq. ex ea liberos, tanquam ſuos amanter ac magnifice educauit. Plut. de Cl. mul. Pompeius vnum Deiotarum in toto orbe terrarũ ex animo amicum, vereq. beneuolum, vnum fidelem populo Ro. iudicauit. Cic. 2. Phil. quare illo annitente ab Senatu Minoris Armeniæ Rex appellatus. App. Orientalium Galatarum, ſeu Galliæ Orientalis regem vocat. Ciceroni amiciſſimus, ita vt domi ſuæ ſtatuam eius poſuerit. Enixe Romanos iuuit in bello Mithridatico

Pom-

Pompeium contra *Cæſarem*, & Ciceronem in *Cilicia*. Cic. l. 6. ad Att. mihi *cum Deiotaro conuenit, vt ille in meis caſtris eſſet cum ſuis copijs omnibus. habet autem cohortes quadragenarias noſtra armatura XXX. equitum bis mille. erit ad ſuſtendandum, quoad Pompeius veniat.* Debellato Pompeio ad Cęſarē ſordidatus ſupplex venit, a quo tamen *Tetrarchia regno pecuniaque mulctatus*. Cic. de Diu. l. 1. poſt cuius interitum *ſuo Marte res ſuas recuperauit*. Cic. 2. Phil. quæ demum in *prouinciæ* formam redacta. Caſſius cum reperiſſet *Deiotarum*, qui ætate iam grauis vrbem condebat, in eum iocatus *XII hora*, inquit, *ædificare incipis?* ridens Galata, *atq; ne tu quidem*, ſubiunxit, *Imperator admodum matutinis contendis in Parthos*. Plut. *plures habens filios cum vellet vni regnum domumq. relinquere, cæteros omnes occidit: tanquam vitis palmites ſi præciderct, vt vnus aliquis ſuperſtes validus, magnusq; fieret.* Plut. de Stoic. repug.

PRAEF. ALAE) Socijs loco *Tribuni Præfectus* fuit. ſub Auguſto dignior is *Tribuno mil.* docet hoc modus loquendi apud Suet. c. 38. *Non tribunatum modo legionum, ſed & præfecturas alarum dedit.* at contra ſub Claudio. Suet. c. 25. *Equeſtreis militias ita ordinauit, vt poſt cohortem alam, poſt alam tribunatum legionis daret. Ala dicta exercitus equitum ordines, quod circum legiones dextra ſiniſtraq. tanquam alæ in auium corporibus locabantur.* Gel. l. 16. c. 4. hinc *Equites Alarij*, ſeu *Alares* Legionarijs oppoſiti. fuitq. *dextra* & *ſiniſtra*. Vegetio *Cornu* dicta. Decē autē in equitatu. Polyb. *Equites etiā in X. alas ſimiliter diuiſerunt, atq. ex ſingulis tres eligunt duces. Qui primus electus præeſt alæ; duo verò decurionum obtinent ordinem. vocant omnes decuriones. Macedonū ala, agema paris fere ordinis M. Equites habeba*. Scitur præter legiones *Socias* etiam *Cohortes, Alasq;* fuiſſe. Tac. *apud idonea prouinciarum ſocias triremes, & alas auxiliaq. cohortium, neo multo ſecus in ijs virium fuiſſe: ſed perſequi incertum fuit, cum ex vſu temporis huc illuc mearent, gliſcerent numero, & aliquando minuerentur.* In minoribus *prouincijs ſolæ cohortes*, & *alæ* fuere; vt in *Rætia, Iudæa*, & talibus, quas *Procuratores* regebant. *Ala quadrata, a figura denominata, qua Perſæ, Siculi, & potiſſimum Græci vſi.* Aelian. ASTYRVM) In Noticia *ala Haſtorum, & Aſtorum. Aſta Tudertanorum* in Hiſp. vrbs. alia in *Liguria*, vbi ala hæc forte lecta. Degebat *Buſiri*, non longe a *Deſpoli*, in Aegypti vmbilico

PRAEF. VEHICVLORVM) horum vſus adeo promiſcuus factus, vt & *Heliogabalus* inter ſtultas ſuas leges eorum recordatus, ſed in feminis. Spart. *S. C. fecit de legibus matronalibus, quæ quo veſtitu incederet, quæ cui cederet, quæ ad cuius oſculum veniret: quæ pilento, quæ equo ſagmario, quæ aſino veheretur, quæ carpento mulari, quæ boum: quæ ſella veheretur.* Lamp. Aurelianus *dedit poteſtatem, vt argentatas priuati carrucas haberent, quum antea æratæ, & elaborata vehicula fuiſſent.* Cap. in Pert. Commodi Pertinax vendidit *vehicula arte fabrica noua perplexis, diuerſiſq. rotarum orbibus, & exquiſitis ſedilibus, nūc ad Solem declinandum, nunc ad ſpiritus oportunitatem per vertiginem: & alia iter metientia horaſq. monſtrantia, & cetera vitijs eius conuenientia.* Lamp. Heliogabalus *habuit gemmata vehicula, & aurata contemtis argentatis, & eboratis, & æratis. Iunxit & quaternas mulieres pulcerrimas, & binas ad papillam, vel ternas, & amplius, & ſic vectatus eſt.* poſt. DC *dicitur vehicula duxiſſe, aſſerens X. millibus camelis Perſarum Regem iter facere, & Neronem quingentis carrucis iter*

miſſe. Sed hæc *Præf. vehiculorum* non curat, ſed *Curſum Vehicularium*, ſeu *Publicum*. Hunc Auguſtum introduxiſſe, ſunt qui credunt. Suet. c. 49. *quo celerius, ac ſub manum annuntiari, cognoſciq. poſſet, quid in prouincia quaque gereretur: primo modicis interuallis per militares vias, dehinc vehicula diſpoſuit*. Herodotus vero *Xerxem*, Xenophon *Cyrum* eius inuentorem laudat. *Vt celerius*, ait, *ſentire ea, quæ maximis locorum interuallis diſtabãt, ſtabula equorũ tantũ ſeparata feciſſe, quantũ itineris die vnus equus facere poſſet*. Cæſar quoq. ſeco viſus l. 1. bel. Gal. *niſi eo ipſo tẽpore quidẽ nuncij de Cæſaris victoria per diſpoſitos equites eſſent allati, exiſtimabant pleriq; vt amitteretur*. Quare opinor *Auguſtum* tantum *innouaſſe*, & melius *diſpoſuiſſe*. *Nerua* onus id *Italiæ remiſit*. numus, in quo duo equi paſcunt: VEHICVLATIONE ITALIAE REMISSA. a prouincijs vero ſeuere exegit. Hadrianus *ſtatim curſum fiſcalem inſtituit*. Spart. ideſt, à priuatis ad fiſcum traduxit. Idem in Seuero *cum ſe vellet commendare hominibus vehicularium munus a priuatis ad fiſcum traduxit*. Capit. Ant. Pius *vehicularium curſum ſumma diligentia leuauit*. Demum eius cura *ad præf. prætorium translatum*. l. 9. de cur. pub. IVRIDICVS AEGYPTI) *Lacedæmones* ὁρμοσ??ὴν vocant. *Alexandriæ* velut *ſub Regibus* viuere ſolitæ in *Decurionum* vicem *Iuridicum* Auguſtus dedit. Ruf. *apud Alexandrinos Cor. Gallus Romanus Iudex adminiſtrauit*. C. Seuerus dein Decuriones. At *in locum conſularium M. Ant. Iuridicos Italiæ propoſuit*. Capit. *Datis Iuridicis Italiæ conſuluit ad id exemplum, quo Adrianus conſulares viros reddere iura præceperat*. Is loco *Præſidis* in Prouincia erat. Ex Dionis fragmentis patet vſq. ad *Macrini* potentiam *Italiam Iuridicos* gubernaſſe. Notetur deniq. hic, & in 221 baſi *tenor, accentus*, ſeu vt *Capella* vocat, *cacumina*, & *faſtigia*. vnde palam fit *apices* literis impoſuiſſe. qua de re *Lipſ.* de pron. c. 19. cum *Mureto negante* colloquitur. 155 HELIAS) muliebre nomen, & alias mihi viſum. 157 CLAVDIAE) *Claudij & Patricij minorum gentium*. horum quatuor ſtirpes: *Regillenſes* (quorum & aliqui *Craſſini*) *Pulcri*, *Centhones*, *Nerones*, etiam *Caudices*; quod nomen *a nauium caudicibus* peperit *Ap. Claudius* Cæci frater quod primus Rom. claſſe trãsfretarit. & *plebei Marcelli*. Lucij p̃nomen ob duorũ infamiã ſubterfugere. Claudia Veſtalis virgo *cum patrẽ ſuum triũphantem e curru violentia tribuni pl. manu detrahi animaduertiſſet, mira celeritate vtriſq. ſe interponendo ampliſſimã poteſtatẽ inimicitijs accẽſam depulit. Igitur alterũ triũphum pater in Capitoliũ, alterũ filia in ædẽ Veſtæ duxit. Nec diſcerni potuit, vtri plus laudis tribueretur, an cui Victoria, an cui Pietas comes aderat*. Val. l. 4. c. 8. 157 D. ANNIVS RVFVS) D, ideſt. *Decimus*. *Annius Rufus Proc. Iudææ* moriente Auguſto. Ioſep. *Annij plebei* fuere. C. *Papius* ab auo materno *T. Annio* adoptatus *T. Annius Milo* dictus. ob æs alienũ *Maſſiliæ* exulauit, ibi lecta p̃ ſe Ciceronis oratione dixit: *mi Tulli ſi ſic ante dixiſſes, nõ eſitaret Marſiliæ piſces barbatos Milo*. Quem *HS ſeptingenties*, id eſt, decies centena, & DCCC *millia*, ait Plin. 36. c. 15. *æris alieni debuiſſe inter prodigia animi humani duco*. In ludos ſcenicos, aliaq; *tria* effudiſſe *Patrimonia* Cicero ſcribit. vxor ipſi *Fauſta Syllæ Dict.* F. ante Q. *Pompeio*, & C. *Memmio* nupta

158 O.D.S.M) explico: *optime de ſe merito* 159 CEΞOC POMPHIOC) *Põpei plebei*, in quibus *Magni*, *Rufi*, & *Foſtli*. *Sex. Põpeij* filij *Cn.* & *Sextus*. Cnei

fi-

filius *Cn. Pompeius Magnus, libertatis contra Cæſaris potentiam vindex*, pridie natali, acie Pharſalica victus, ad *Ptolomæum Regem* confugiens in cōſpectu eius, & iunioris filij ſecuri percuſſus, vitæ LIX. *Magni* F. Sextus, *adoleſcens ſtudijs rudis, ſermone barbarus, impetu ſtrenuus, manu promptus, cogitatione celer, fide patri diſſimillimus, libertorum ſuorum libertus, ſeruorumque ſeruus, ſpecioſis inuidens, vt pareret humillimis.* Paterc. l. 2. *Eo ſtultitiæ proceſſit inflammatus rerum marinarū felicitate, vt Neptuni filium ſe diceret, & Cyanea veſte* (Dio. *Cærulea*) *obduceretur.* Porph. in Hor. Siciliam cepit A. Pompeio Bithynico Prætore trucidato, ibiq. præſcriptis aſylum præbuit, & *Pompeia* ſorori *Fauſto Sullæ* Dict. filio marito in *Africa* cæſo, vitā a *Cæſare* donatę hoſpitium. Victus apud *Milas* in Aſiam fugit, vbi a *Titio*, ab *Antonio* emiſſo interemtus. Eius effigiem, in numis *Alexandro* ſimilem, hoc titulo videmus: MAG PIVS IMP. ITER. ex aduerſo PRÆF. CLAS. ET ORÆ MRIT EX SC. vt Vrſinus opinatur cuſi *Meſſanæ, vel Panormi, quod in his tantum locis reperti*. vxor ipſi *Scribonia*, & ex ea *Pompeia* filia. *Sex. Pompeius Chlorus ciuis Rom. Siculorum omnium primus, & nobiliſſimus.* Cic. 4. Ver. Ex his, vel horum filijs num hic SEXTVS ſit videant horum curioſi. *C. Pompeius Bithynicus Mamertinus Ciceronis hoſpes.* 6. Ver. Trogus Pompeius XLIV. voluminibus Græcas, & totius Vrbis hiſtorias Latino ſermone compoſuit, qui vt Iuſtinus eius epitomator *Herculea audacia orbem terrarum aggreſſus videri debeat*. *Pompeia Paullina Senecæ* coniux, & ipſi in morte ſocia, ni, *Nerone* iubēte, ſerui libertiq. venas eius obligaſſent.

161 CTEΦANON) *Corona omnis rei charæ ornatus*, propriuſq. *capitis honos, virtutiſq. merces.* Philoſt. in Polemone: *eiciues ſui quotquot erant domi coronas in caput contuliſſe* κατιδόντας τι ἐν αὐτῷ μέγα *proſpicientes aliquid in ipſo magnum*. In ijs quaſi *aſylum*; coronati enim *inuiolabiles* fuere. *Antiquitus quidem nulla niſi deo dabatur*: *ob id Homerus cælo tantum eas, & prælio vniuerſo tribuit, viritim vero ne in certamine quidē vlli. feruntq. primum omnium Liberum patrem impoſuiſſe capiti ſuo ex hedera. poſtea deorum honori ſacrificantes ſumſere victimis ſimul coronatis, nouiſſime & in ſacris certaminibus vſurpata.* Plin. 16. c. 4. *Florida* lætitiæ ſignum, quare *Athenis* in *Panathenais* feſtis cuncti promiſcue, & ſponſus ac ſponſa *myrto* coronantur. In luctu eæ depoſitæ, & *Cupreſſea* ſumtæ *quod huius arboris ramus exciſus non renaſcatur.* Militares quoq; erāt; vt: *Obſidionalis, qua ab vniuerſo exercitu ſeruato decreta.* Plin. 22. c. 4. *nulla fuit graminea nobilior in maieſtate populi terrarū principis, præmiiſq. gloriæ*, Id. 22. c. 5. *primus ea donatus L. Siccius Dentatus, vltimus a Senatu Auguſtus Cos. cū M. Cicerone* F. Id. c. 6. ea donatus *Fabius Cūctator*, quæ *ſola ipſis Imperij manibus impoſita eſt & quod peculiare ei eſt, ſola a tota Italia data.* l. 22. c. 5. *Graminea fuit ſumma ſummū apud antiquos victoriæ ſignū erat, herbā porrigere victos.* l. 22. c. 4. *ſumitū id ex vita paſtorum, nā qui ī prato curſu, aut viribus contendebāt, cū ſuperati erāt, ex eo ſolo in quo certamen erat, decerptā herbā aduerſario tradebāt.* Liu. de P. Decio Trib. mil. *Legiones gramineam coronam obſidionalem clamore donum approbantes Decio imponunt.* *Ciuica* ciuis, *qui ciuem ſeruauerat, eodem tempore etiam hoſtem occiderat, neq. locum in ea pugna reliquerat.* Gel. l. 5. c. 6. Polyb. *& ſocios includi, ſed priſcos Latini nominis ciuibus æquandos.* Plin. 16. c. 4. *auxilia quanquam rege ſeruato decus id non dant. Nec creſcit honos idem Imperatore conſer-*

nato,

uato, quoniam conditores in quocunq. ciue ſummum eſſe voluerunt. *Accepta licet vti perpetuo; ludos ineunti ſemper aſſurgi, etiam ab Senatu in more eſt. ſedendi ius in proximo ſenatui. Vocatio munerum ipſi, patriq. & auo paterno.* *Iligna* fuit, poſt ex *eſculo: Ioui ſacra.* Seruatus ſeruatori imponebat, eumq; Polyb. *in vita velut patrē colebat, eiq. neceſſaria miniſtrabat, quod ni ſponte faceret, a tribuni compellabatur.* Cic. pro Planc. *Ob id gregarij milites faciunt inuiti, vt coronam dent ciuicam, & ſe ab aliquo ſeruatos fateantur: non quod turpe ſit protectum in acie hoſtium manibus eripi. nam id accidere niſi forti viro & pugnanti cominus non poteſt, ſed onus beneficij reformidant, quod magnum eſt alieno debere, idem quod parenti.* Nec eius dandi ius ſibi Coss. vindicarunt. Tac. 3. an. *Ruf. Heluius gregarius miles ſeruati ciuis decus retulit, donatuſq. eſt ab Apronio torquibus & haſta. Cæſar addidit ciuicam, quod non eam quoq; Apronius iure Proconſulis tribuiſſet, queſtus magis, quam offenſus.* Imperatori etiam data. Plin. 16. c. 4. *ciuica corona militum virtutis inſigne clariſſimum: iampridem vero & clementiæ imperatorum, poſtquā ciuilium bellorum odio meritum cepit videri ciuem non occidiſſe.* Hinc in numis *Auguſtus* cum *corona quercea* OB CIVIS SERVATOS, quam *a genere humano accepit.* Plin. Muralis eſt, *qua donatur ab Imp. qui primus murū ſubijt, inq; opidum hoſtium per vim aſcendit.* Gel. *Muralis autem, & caſtrenſis & naualis fieri ex auro ſolent.* Ib. ante *frondea*. Plin. c. 16. c. 4. *Romulus frondea coronauit Hoſtum Hoſtilium, quod Fidenam primum irrupiſſet: auus hic Tul. Hoſtilij Regis.* Caſtrenſi *donatur, qui primus hoſtium caſtra pugnans introiuit. Ea corona inſigne valli habet.* Gel. (ideo *vallaris* quoq; dicta.) Naualis eius, *qui primus in hoſtium nauem vi armata tranſiluit.* Gel. Roſtrata eius, *qui nauale aliquod ingens decus edidiſſet.* data ipſis *ducibus*, & aſſimilanda aliquatenus *Obſidionali*. Plin. l. 16. c. 4. *Cedunt & Roſtrata, quamuis in duobus maxime ad hoc aui celebres: M. Varrone e piraticis bellis dante Magno Pompeio: itemq. M. Agrippa, tribuente Cæſare e Siculis, quæ & ipſa piratica fuere. Antea roſtra nauium tribunali præfixa fori decus erant, veluti populo Rom. ipſi corona impoſita.* Eo nomine & *Oleaginea* data. Dio. l. 49. *Auguſtus*, victo *Sex. Pōpeio* in Sicilia, *omnibus quidem* (militibus) *quingentas drachmas, ijs vero qui nauali certamine viciſſent, etiam coronam oleagineam dedit.* at Gellio *poſtrema oleaginea, qua vti ſolent, qui in prælio non fuerunt, ſed triumphum procurant.* Triumphalis laurea, maioribus alijs folijs, *rubentibus baccis.* Laurus *quia ſuffimentum ſit cędis hoſtium, & purgatio.* Plin. 15. c. 30. poſt & *aurea*, eæq; plures pro opulentia prouinciæ datæ. Q. *Manlio Alcidino* Gallos-Græcos triūphanti *coronas aureas* CCXIV *pondo* Liu. tulere. CCXXXIV. Liu. Cæſari *bis mille octingenta XX. eæq; pondo* Scipioni Aſiatico. 20414. App. *Claudius cū de Britānia triūpharet, inter coronas aureas, vnam VI pondo habuit, quam cōtuliſſet Hiſpania Citerior, alteram IX. quā Gallia Comata.* Quæ Plin. 30. c. 1. ſuſtinebatur a tergo. Hęc poſt in ſinum *Iouis* deponebatur, aut in fanis vota ſuſpendebatur. L. *Antonio* M. fratri *tributim* data. Plin. *cum triumphaſſet in eo maxime, quod is Marius, aut nullam, aut vnicam omnino coronam accepiſſet, ſibi vero cum alij, tum populus tributim, quod ante ipſum nemini, coronas dediſſent.* Ad has & aurum oblatum, exactumq; quod *Auguſtus* in Ancyrano monumento MVNICIPIIS ET COLONIIS ITALIAE *remiſit*. QVOTIESCVNQVE IMPERATOR

AV-

AVRI CORONARIVM NON ACCEPI. Spar. Hadrianus *Italiæ remiſit, in prouincijs minuit*. Procop. de Theodato Goth. rege: *pactum cũ Petro Iuſtiniani Imp. duce decedere Sicilia tota, & quotannis coronam auream mittere Iuſtiniano CCC librarum*. Aurea anonyma fuit, cuiuſuis ſtrenui facti premium. In Marcelli ouatione. Liu. l. 26. *non minimum fuere ſpectaculum cum coronis aureis præcedentes Soſis Syracuſanus, & Mericus Hiſpanus, quorum altero duce nocturno Syracuſas introitum erat: alter Naxum, quodq; ibi præſidij erat, prodiderat. His ambobus ciuitas data, & quingena iugera agri*. *Aurea* apud *Athenienſes*, a queis hic mos manauit, *Demoſthenes* donatus, ita *Rhodiorum* populus & corona aurea virtutis ergo. Erant & facti mentione inſignitæ. Zonar. triũphaturus *dabat & coronas, alijs aureas, alijs argenteas nomen cuiuſq. & ſtrenui facti ſpecimen, atq. imaginem referentes. Si enim murum aliquis primus aſcendiſſet, & muri ſpeciem corona ferebat. ſi quid expugnaſſet, id quoq. corona aſſimilatur. Si mari viciſſet, equeſtre aliquid inſculpebatur*. Exploratorias Caligula excogitauit. Suet. c. 45. *Comites autem & participes victoriæ nouo genere, & nomine coronarum donauit, quas diſtinctas Solis, ac Lunæ ſiderumq. ſpecie, Exploratorias appellauit. Ludorum* quoq; *Corona donum*. In *Hieronicis* quidem, ſeu *Iſthmijs* victor *Pineam*, & *ex Apio* coronam merebat. in *Gymnicis*, vel *Delphicis* ex auro. Nec tamen illico hæc data, ſed prius *ramus e palma*, victoriæ *Symbolum*, & *coronæ arrha*, quæ Clem. Alexandrino δόσις eſt, poſt ſequebatur ἐπιγερμὸς *adhortatio*, mox κρότος *plauſus*, aliquando & *coniectus foliorum*, quarto demũ *Corona*. Et talem Coronam hic *Paphium Comicum* reliquiſſe intelligitur. Fuère & aliæ *Longæ*, quibus *ſepulcra, theatra, currus trimphales, ſellas curules* exornantur, a *Rotundis* diſcretæ. Scribit Vop. in Aurel. *eo tempore quo proficiſcebatur ad bellum Orientale bilibres coronas populo promiſiſſe, ſi victor rediret, & quum aureas populus ſperaret, neq. Aurelianus, aut poſſet, aut vellet, coronas eum feciſſe de panibus, qui nunc ſiliginei vocantur, & ſingulis quibuſdam donaſſe*

CAP. XVI. de Agonothetis, & agonibus: de Pijs fratribus. Copria. Petilij. Arrij. vetera fingendi temeritas Euangelidarum familia. Anathema. Crater. Crateres montis Aetnea, & Palicorum. De ſcena. Athletæ numos ſignarunt. Encomia arboribus inciſa. Syracuſæ & Siciliæ loca Romæ. Ti. Claudius Aug. Iugerum

170 ΑΓΩΝΟΘΕΤΗ) Gloſſa *Munerarium* vertit. eos *Maſtigophori comitabantur*. l. 18. ff. de mun. & hon. Ludis *præſidebant*, & pro ludis diuerſis diuerſa veſte. Suet. de Domit. c. 4. *Certamini præſedit crepidatus, purpureaq; amictus toga Græcanica, capite geſtans coronam auream cum effigie Iouis, ac Iunonis, Mineruæq.; aſſidentibus Diali ſacerdote, & collegio Flauialium, pari habitu: niſi quod illorum coronis inerat & ipſius imago*. Spart. *Hadrianus* apud Athenienſes *& pro Agonotheta reſedit*. Non tamen vbiq. *Agonothetæ* præſidebant, nam in *Græcis ſacris certaminibus Hellanodici* ſedebant, ad læuam adſiſtentibus *Athlothetis*. *Hellanodici* quoq. coram *Ioue*, qui Ὅρκιος dictus, manibus fulmen gerens, ab *Athletis*, eorumq. *agnatis* iuramentũ, facto de ſue piaculo, exigebant, an per X. menſes omnes numeros certaminis ante lucem expleuerint. *Agonothetæ munus*. Vlp. l. 2. ff. fam. erciſc. ἀγωνοθεσία dicitur. & alibi

bi

bi in LL. *poſſeſſiones, fundi Agonotheticî*, qui Agonibus agendis relicti. *Agones*, vel *parentales* inſtituti, vel *dijs gentium*, qui ludi *ſacri & inuiolabiles*, vel edentium honori. Auſonius Deorum quatuor recenſet *Iouis, Phœbi, Palemonis, Archemori. præmia ſerta quibus pinus, malus, oliua, apium.* Herculi Nemęa, Neptuno Iſthmia. Tert. de ſpect. c. 11. Iſid. Hiſpal. Epiſ. Orig. l. 18. c. 26. *Agonum genera fuiſſe immenſitas virium, curſus celeritas, ſagittandi peritia, ſtandi patientia: ad citharam quoq. vel tibias incedendi geſtus: de moribus quoq. de forma, de cantandi modulatione, terreſtris quoq. belli, & naualis prælij, perpetiendorũ ſuppliciorum certaminum. Olympicum Agonem Hercules*, Euſebio teſte, induxit. Funebrem *Artemiſia* marito celebrauit. Gel. 10. c. 18. *oſſa cineremq. eius miſta odoribus, contuſaq. in pulueris faciem, aquæ indidit, ebibitq. multaq. alia violẽti amoris indicia feciſſe dicitur. Molita quoq. eſt ingenti impetu operis, conſeruandæ mariti memoriæ cauſa, ſepulcrum illud memoratiſſimum, dignatumq. numerari inter ſeptem omnium terrarum ſpectacula. Id monumentum Artemiſia quũ Dijs Manibus Mauſoli* (regis terræ Cariæ) *dicaret, ἀγῶνα, id eſt, certamen laudibus eius dicundis facit: poſuitq. præmia pecuniæ, aliarumq. rerum bonarum ampliſſima. Ad eas laudes dicertandas veniſſe dicuntur viri nobiles ingenio, atq. lingua præſtabili Theopompus, Theodectes, Naucrates. Sunt etiam qui Socratem ipſum cum ijs certaviſſe memoriæ mandauerint. Sed eo certamine viciſſe Theopompum iudicatum eſt. Is fuit Iſocratis diſcipulus.* Nauali Agone ſeu naumachia *Æneas Anchiſæ* ad *Drepanum ſepulto*, inferias celebrauit. C. *Sollius Apollinaris Sidonius Aruernorũ Epiſc.* ep. 2. l. 2. *Moris iſthic*, h. e. in lacu villæ ſuæ *fuit ſenioribus noſtris Agonem Drepanitanum Troianæ ſuperſtitionis imitari.* Agonis *Neapolitani* paſſim mentio fit. Suet. in Aug. c. 98. *Neapolim traiecit, quanquam & tunc infirmis inteſtinis morbo variante: tamen & quinquennale certamen Gymnicum honori ſuo inſtitutum perſpectauit, & cum Tiberio ad deſtinatum locum contendit.* & in Claud. c. 11. *Comœdiam quoq. Græcam Neapolitano certamine dedit, ac de ſententia iudicum coronauit.* Vidi ibi lapidem, vbi *Veſpaſianus Agonotheta, & Gymnaſiarcha ter certamine Neapolitano* dicitur. *Agones Capitolinos Quinquennales Domitianus* Imp. inuenit die XXII ſui, & *Serg. Cor. Dolabellæ Conſulatus*, qui & *Magnus Agon*, & *Luſtrale certamen* appellatus. Huius *primi* victores *corona*, & *ramo lẽniſcatis*, vel *torque* inuolutis, *Secundi corona palmaq. ſine lemniſcis* honorati. ibi cum *Poetæ, Rhetores*, & aliarum profeſſionum artifices victores ab Impp. coronarentur, *Scaliger* non aliunde *Poetarum Laureatorum* morẽ manſiſſe docet. hinc in lap. CORONATVS INTER POETAS. & CORONATVS PRINCEPS ADVERSVS HISTRIONES, & SCÆNICOS. Ibi Ach. *Statius Papinius Neapolitanus Thebaidem* ſuam commiſit, ſed *non placuit, & contra eum alij coronati*, quod in *Siluis* conqueretur. Ab eodem, & *Agon Albanus* inuentus. Fuit & *ἀγὼν στεφανίτης* cuius ſola laus palma. Sub *Philippo Agon mille annorum actus.* Caſſiod.

170 ΕΥΣΕΒΕΩΝ ΚΛΗΤΟΝ ΑCΤΗ) *Piorum incluta vrbs.* Cognominata a *Pijs fratribus*. de his Solin. c. 11. *inter Catanam & Syracuſas certamen eſt de illuſtrium fratrum memoria: quorum nomina diuerſæ partes adoptant. Si Catanenſes audiamus Anapius* (Straboni *Anapia*) *fuit & Amphinomus; ſi quod malunt, Syracuſa Emantium putabimus, & Critonem. Catanenſis tamen Regio cau-*

ſam

ſam dedit facto,in qua ſe cum incẽdia protuliſſent,iuuenes duo ſublatos parentes vexerunt inter flammas illæſi ignibus. Horum memoriam ita poſteritas munerata eſt, vt ſepulcri locus nominaretur CAMPVS PIORVM. tunc igneum torrentem in duas , aiunt, partes diſceſſiſe. Cor. Seuerus:

Erubuere pios iuuenes attingere flamma, Et quocũq; ferunt illi veſtigia cedunt.

Lycurgus in oratione,quam contra *Leucratem* Athenis,cis eius Regis æuum habuit, vnum tantum nominat,& a *patre filioq;* τῶν εὐσεβῶν χῶρον *Campum Piorũ* dicit. Nec mirum ſic cenſuſſe,quem nomen loci fugerit, *quiq; rem fabuloſam* putarit. *Campũ* facile cũ C.V. *Cluuerio* credo fuiſſe ab ea vrbis parte, qua in *Leontinos* itur.,in *Orientẽ* enim & *Septẽtrionem* vergẽtia montoſa ſunt. Horum imagines in numis Sex. Pompeij cernuntur. Ceterum quando acciderit illa res ignoratur 171 KOPRIA) alias *Copriæ Scurræ.* Iſiod. Var. apud Nonium *omnes videmur nobis eſſe belli, feſtiui, ſaperdæ, cum ſimus Copriæ.* Suet. in Ti. c.16. nano adſtante menſæ inter copreas 176 PETILIO) *Petilij* plebeij. *Petilius Fauſtinus Virgilij* furta notauit, vti & Q. *Octauius Auitus* Macr. 184 ARR) *Arrios plebeios* Vrſinus iudicat.

Subdititias non duxi explanandas , ne ſi *rerum verborumq; nugæ* pateant , offendantur qui facile perſuaſi ſunt, & quibus *fumus emenditæ* rei cordi fuit. doctæ & nobiliores animæ veritatem amabunt. *Antiqua Catana* ita rebus inclaruit , vt talia eius famæ parum conſulant , citius lædant. *Virtute aditus,non fictitijs ad inmortalitẽ & gloriam.* Mirari ergo ſæpius ſubij,quidnam inde ſperent *malle-fida poſteritati ingenia*,& quæ tam *temere,& impune audendi licentia* poſteris,tã *turpiter* imponere , & ſine ingenio fictis fidẽ quærere. eo modo dudũ proditus *Annius Viterbiẽſis*, dum nomine *Beroſi* fabulas inepte cõſarcinauit, quas parum ſibi conſtantes cõmentario libro adiutum iuit . Pariter & in alijs decepti ſumus , & fumus nobis venditus eſt, æternum pudenda perfidia , & in damnum curioſæ iuuentutis potenti. hoc etiã egit,ſed in re leuiori, minoriq; fraudis mente Barth. *Socinus eminentiſsimus Iure conſultus*, dum ad l. *cum auus ff. de condit. & demonſtr.* talem titulum *Papiniani* in vrna argentea cũ eius cineribus a *maledicto*,vt ait,*ruſtico in Tiberim proiectis* commentus : AEMILII PAPINIANI IVRISCONSVLTI ET PRÆFECTI PRÆTORII REQVIESCVNT HIC OSSA CVI INFELIX PATER ET MATER SACRVM FECERVNT MORTVO ANNO AET. XXX VIII. vera inſcriptio fuit : AEMILIO PAVLLO PAPINIANO PRAEFECTO PRAETORIO 196 EVANGE) *Euangelidarum* apud *Mileſios* ſacra familia,cuius ortus apud *Photium* narr. 44. par ferme *Cerycum* genti Athenis, qui *ſacrorum miniſtri* , & *Eumidarum*, qui *citharædi* fuerunt 203 Quadrum hoc *pondo* fuiſſe dico, cuius paria apud *Grut.* habentur . cum id non dimenſus ſim,eius notas timide tento 204. ΑΝΑΘΗΜΑ) *donarium* proprie, quod in fanis ſuſpenditur. Bud. & *vrbis ornamenta* puta: *fana, baſilica, porticus.* Hom. ἀναθήματα δαιτός. *ornamenta conuiuij*

ΚΡΑΤΗΡΑ) vas vini diluti plenum, vnde bibituri hauriebant . Virg. *Cratera: magnos ſtatuũt,& vina coronã.* Ath. l. 11. *priſcos fama eſt primos homines boum cornibus olim bibiſſe. liquet ex eo quod adhuc dũ aquæ vinũ permiſcẽt xe-*

M ſá-

ραϛαι. dicier : & vas in quo vinum miſcetur crateram appellant ἀπὸ τοῦ κέρατος, quaſi κερατῆρα, quoniam in cornua potiꝰ fundatur. Manet etiam nunc cornuum ad hunc vſum fabrica. Craterem, & Ioui ſolitum ſtatui ob hoſtes pulſos, & libertatem ſeruatam Heſychius docet. Apul. 4. Flor. pro quouis poculo vſurpat. Prima Cratera ad ſitim pertinet. II. ad hilaritatem. III. ad voluptatem. IV. ad inſaniam. verumenim vero Muſarum Cratera verſa vice quanto crebrior, quantoq. meratior, tanto proprior ad animi ſanitatem. Prima Cratera literatoris ruditatem eximit. Secunda Grammatici doctrina inſtruit. Tertia Rhetoris eloquentia armat. Poll. l. 6. c. 2. Crateres primus quidam Ioui Olympio, & Olympiorum deorū, ſecundus Heroum, tertius vero Iouis Saluatoris. Delphorum Crater argenteus capiebat amphoras LX. Lacedemoniorum æneus CCC. Amphora autem habet vrnas II. Modios III. Semodios VI. Congios XX. Sextarios XLIIX. Heminas XCVI. Quartarios CXCII. Cyathos DLXXVI. Voluſ. de pond. Hic vero Crater marmoreus rotundus cum pede, & anſis, forſan duas amphoras, aut iumētiorum, quod Siculis Salma dicitur, pro Sagma, quod imponitur, iumenta vt mollius vehant. Iſiod. l. 20. c. 6. Sagma quæ corrupte vulgò dicitur ſalma, a ſtratu ſagorum vocatur: vnde & caballus ſagmarius. Crateris ſimilitudinem cum referant foramina illa vinacis ignis in Aetneo vertice, & Palicorum lacus inter Menas, & Leontinos, vnde noxiæ illæ aquæ ebulliunt, Crateres dictæ. Vtraſque vidimus. Aetneos quidem mēſe ſextili comitatu accepto a Car. Romao I. V. & S. Th. D. Viro nobili, patriæq; ſuæ ornamēto. Palicorū vero monitu Excellētiſſimi, & doctiſſ. inclitæ memoriæ, D. Frāciſci Branciforty Petræ-Pertiæ Principis, & Meltelli Marchionis, mariti Sereniſſimæ Dominæ Ioannæ de Auſtria. De Palicis Mac. l. 5. Sat. c. 19. In Sicilia Symetus fluuius eſt. iuxta hunc Nympha Thalia, cōpreſſu Iouis grauida, metu Iunonis optauit, vt ſibi terra dehiſceret. Quod & factū eſt. Sed vbi venit tempus maturitatis infantium, quos aluo illa geſſerat, recluſa terra eſt, & duo infantes de aluo Thaliæ progreſſi emerſerunt: adpellatiq. ſunt Palici ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι, quoniam prius in terrā merſi, denuo inde reuerſi ſunt. Nec longe inde lacus breues ſunt: ſed in immenſum profundi, aquarum ſcaturigine ſemper ebullientes: quos incolæ Crateras vocant: & nomine Dellos adpellant: fratreſq; eos Palicorum extimant, & habentur in cultu maximo. præcipueq; circa exigendum iuxta eos iuſiurandum præſens, & efficax numen oſtēditur. nam quum furti negati, vel eiuſcemodi rei fides quæritur, & iuſiurandum a ſuſpecto petitur: vterq; ab omni contagione mundi ad Crateras accedunt; acceptoq. prius fideiuſſore a perſona, quæ iuratura eſt, de ſoluendo, eo quod peteretur, ſi addixiſſet euentus. Illic inuocato loci numine teſtatum faciebat, eſſe (ita) iurator, de quo iuraret. Quod ſi fideliter faceret, diſcedebat illæſus: ſi vero ſubeſſet iureiurando mala conſcientia, mox in lacu amittebat vitam falſus iurator. Hæc res ita religionem fratrum commendabat, vt Crateres quidem implacabiles vocarētur, Palici autem placabiles. 205. NERATIVS PALMATVS) Neratium Priſcum I.C. Hadriano animus fuit ſucceſſorem relinquere, vſq; eo vt Priſco aliquando dixerit: commendo tibi prouincias, ſi quid mihi fatale contigerit. Spart. Lucius Neratius pro delectamento habebat os hominis liberi manus ſuæ palma verberare. Eum ſeruus ſequebatur crumenam plenam aſſium portitans, & quemcunq. depalmauerat numerari ſtatim ſecundum XII tabulas quinq. & viginti aſſes iubebat. Gel. l. 20. c. 1. ETIAM) liquet ergo plura

ra

ra *Neratium* ſtruxiſſe. FRONTEM SCÆNAE) De Fronte Vit.l.5.c.8. *In Græcorum theatris non omnia iiſdem rationibus ſunt facienda, quod primum in ima circinatione, vt in Latino trigonorum quatuor, in eo quadratorum trium anguli circinationis lineam tangunt. Et cuius quadrati latus eſt proximum ſcenæ, præciditq; curuaturam circinationis ea regione deſignatur finitio proſcenij, & ab ea regione ad extremam circinationem curuaturæ, parallelos linea deſignatur, in qua conſtituitur frons ſcenæ, per centumq; orcheſtræ proſcenij regione parallelos linea deſcribitur.* tum: tribus centris *ampliorem habent orcheſtram Græci, & ſcenam receſſiorem, minoreq. latitudine pulpitum, quod λογεῖον appellant.* Caſsiod. l.4.Var.51. *Frons autem theatri ſcena dicitur ab vmbra luci denſiſſima, vbi a paſtoribus inchoante verno, diuerſis ſonis carmina cantabantur, ibi actus Muſicus, & prudentiſſimi ſeculi dicta floruerunt.* Seru.l.1.Aen. *Dicta ſcena ἀπὸ τῆς σκιᾶς. apud antiquos enim theatri ſcena parietem non habuit, ſed de frondibus vmbracula quærebant. Scena autem pars theatri aduerſa ſpectantibus, in qua ſunt regia.* Et Georg. l.3. *apud maiores theatri gradus tantum fuerunt.* poſt. *aut verſatilis erat, aut ductilis. verſatilis tunc erat, cum ſubitò tota machinis quibuſdam conuertebatur, & aliam picturæ faciem oſtendebat. Ductilis tunc cum tractis tabulatis, hac atq. illac ſpecies picturæ nudabatur interior.* Val.l.2.c.1. *Claudius Pulcer ſcenam varietate colorum adumbrauit, vacuis ante picturam tabulis extentam: quam totam argento C. Antonius, auro Petreius, ebore, Q. Catulus prætexuit. Verſatilem fecerunt Luculli, & Cinna locum, quem argentatis chorijs P. Lentulus Spinter adornauit.* Etiam marmorea facta. Plin.l.36.c.15. *M.Scaurus fecit in ædilitate ſua opus maximum omnium, quæ vnquã fuere humana manu facta, non temporaria mora verum etiã æternitatis deſtinatione: Theatrum hoc fuit, ſcena ei triplex altitudine CCCLX. columnarum in ea ciuitate, quæ ſex hymettias non tulerat ſine probro ciuis ampliſſimi. ima pars ſcenæ e marmore fuit, media e uitro, inaudito etiam poſtea genere luxuriæ. ſummæ tabulis inauratis columnæ, vt diximus: Imæ duodequadragenum pedum. ſigna ærea inter columnas, vt indicamus, fuerunt tria millia numero. cauea ipſa cepit hominum* LXXV *millia.* Genera ſcenarum tria ſunt: *Tragicæ deformantur columnis, faſtigijs, & ſignis, reliquiſq; regalibus rebus. Comicæ autẽ ædificiorum priuatorum & mænianorum habent ſpeciem, perfectiſq; feneſtris diſpoſitis imitatione communium ædificiorum rationibus. Satyricæ vero ornantur arboribus, ſpeluncis, montibus, reliquiſq; agreſtibus rebus in topiarij operis ſpeciem deformatis.* Vit.5.c.8. *Proſcenia autem ſunt pulpita, ante ſcenam in quibus ludicra exercentur.* Seru.2.Georg. ante Proſcenium dimiſſior *orcheſtra chori, in qua & θυμέλη eſt, quæ aut tribunal quoddam, aut ara. poſt ſcenam vero ara ἀλιεὺς eſt, ante ianua et menſa, corollas ſuſtinens, quæ aut θεωρὶς aut ſacra nominatur. Eleus autem menſa erat antiqua, quã aliquis vatis loco aſcendens, choro reſpondebat. Hypoſcenium autẽ columnis & imaginibus ornatum erat, ad theatrum conuerſum pulpito ſubiacens. Trium vero circa ſcenam ianuarum: media, regia, cauerna, aut domus inclyta, vel primum actum abſoluens dicitur. dextra vero ſecundi actus diuerticulum eſt. Sed ſiniſtra aut viliſſimam perſonam aut templum deſolatum habet, aut deſerta eſt.* Poll. 4. c. 18. læua porta *Deos Aquaticos* emittebat. *Eumenides* imis gradibus exiliebat. dij *Superi machinis* ex edito demittebantur, in aeremq; rapiebantur. *machina verſatilis στροφεῖον heroes* in deos trãsferebat. *Circũductiles fulmina* ex alto, & ſub *ſcena*

tonitrua. Aliæ ſponte, vel leui impulſu. aliæ nerui, ſeu fili conuerſione mouebantur. Porro ludi Scenici C. Sulp. Betico, C. Licinio Stolone Coſſ. in peſte placandi numinis cauſa introducti. verum vt eſt mos hominum paruula initia pertinaci ſtudio proſequendi, venerabilibus erga deos obſequijs iuuentus, rudi atq; incompoſito motu corporum iocabundi, geſtus dedit, eaq; res Ludium ex Hetruria accerſendi cauſam præbuit: cuius decora pernicitas, vetuſto ex more Curetum, Lydorumq; (a quibus Hetruſci originem traxerunt) nouitate grata Romanorum oculos permulſit. Et quia Ludius apud eos Hiſtrio appellabatur, ſcenico nomen hiſtrionis inditum eſt. Paulatim deinde ludrica ars ad Satyrarum modos perrexit: à quibus primus omniũ poeta Liuius, ad fabularũ argumenta ſpectantiũ oculos & animos traſtulit. Val. l. 2. c. 1

209 ΕΥΜΟΙΡΟΙ) in numis Syracuſanis ΕΙΜΟΙΡΟΣ cum quadriga. ex aduerſo ſignum Olimpiacę victoriæ cernitur. Athletis enim monetã ſignare, inſignia victoriæ inſculpere licebat, quod Poll. l. 5. c. 12. de Anaxila Rhegino refert, qui curſu victor quadrigas numis inſcripſit, & obuerſæ facici Leporem. quod primus leporem in Siciliam intulerat. Quadrigis etiam vehi ſoliti victores. Vit. præf. l. 9. nobilibus athletis qui Olympia, Pythio, Iſthmia, Nemea viciſſent Græcorum maiores, ita magnos honores conſtituerunt, vti non modo ſtantes cum palma, & corona ferant laudes, ſed et cum reuertantur in ſuas ciuitates cũ victoria triumphantes quadrigis in mœnia & in patrias inuehantur, è Req; publica perpetua vita conſtitutis vectigalibus fruantur. Puto hunc eundem noſtrum eſſe, firmat quod ſupra ΑΓΟΝΕΟΝ ſcriptum. calci hic titulus oppoſitus. Solebat hoc fieri, vt victorum elogia parietibus, & apud Thoc. Idyl. 18. arboribus inciſæ. apud Rom. literarij agonis victor parietibus vrbis inſcribebatur, ſolemnibus verbis: ANTONIVS VICIT. 210. SYRACVSÆ) auo ſuo villis delicata nomina vſq; inde a Græcia petita imponere Varro notauit, vt Pauſilyppus, Academia. ſic ob pulcritudinem forſan locus Romæ palatiq; Syracuſas Claudius vocauit. Suet. in Aug. c. 72. Si quando quid ſecreto, aut ſine interpellatione agere propoſuiſſet, erat illi locus in edito ſingulari, quem Syracuſas & τεχνόφυον vocabat. ſimili ratione & ibidem Sicilia fuit. Capit. in Pert. ingreſſiq; porticus palatij vſq; ad locum, qui appellatur Sicilia, & Iouis Cęnatio. Ibi Summa Velia legunt, qui apud Victorem Cenatio Iouis cum Summa Velia coniungatur. 213. Ti. CL. CAE.) Ti. Tiberium, nunquam Titum, ſolumq; imperatorem notat. alij omnes cum cognomine vt Tiberius Iulianus, Tiberius Cornelius. Ti. Cl. Cæſar. Ti. Cl. Druſi, Aug. ex Liuia, priuigni, & Antoniæ. M. Ant. III. viri natæ filius, Germanici Cęſaris frater natus Lugduni, appellatuſq; Ti. Claudius Druſus. Suet. Nero, vt Dio. fratre maiore in Iuliã familiã adoptato Germanici cognomẽ aſſumſit. Suet. c. 2. infans varijs & tenacibus morbis conflictatus eſt; adeo vt animo ſimul, & corpore hebetato, ne progreſſa quidem ętate vlli publico priuatoq; muneri habilis exiſtimaretur. Diu etiam, atq; poſt tutelam receptam alieni arbitrij, & ſub pædagogo fuit. Id. c. 3. Mater portentum eum hominis dictitabat, nec abſolutum à natura, ſed tantum inchoatum; ac ſi quem ſocordiæ argueret, ſtultiorem aiebat filio ſuo Claudio. Idẽ. ſoror Liuilla cum audiſſet quandoq; imperaturum, tam iniquam & tam indignam ſortem populo Rom. palam & clare deteſtata eſt. Cæſo. C. Cę. Caligula anno vitæ L. a prætorianis Imp. ſalutatur. vxores IV. duxit Plautiam Herculanillam, Æliam Petinam Antoniæ matrẽ,

Va-

Valeriam Meſſalinam Octauiæ & Germanici, mox *Britannici* cognominati matrem, ijs repudiatis quarta fuit *Agrippina Germanici Ceſaris*, & *Agrippina* filia *vnica humanæ felicitatis exemplum*, vt quæ *Imperatoris nata, ſoror, vxor, & mater* extiterit. *Veneno perijt ab Agrippina boleto* infuſo. quare *Nero Boletos cibum Deorum* appellauit, innuens eius *apotheoſin*. *Opera publica* multa perfecit, vt *Aquaductum a Caio inchoatum; item emiſſarium Fucini lacus, portumq. Hoſtienſem*. Suet. c. 20. ex quibus *Fucinum aggreſſus eſt, non minus compendij ſpe, quam gloriæ, cum quidam priuato ſumptu omiſſurus ſe repromitterent, ſi ſibi ſiccati agri concederentur. Per tria autem paſſim millia, partim effoſſo monte, partim exciſo, canalem abſoluit ægre, & poſt vndecim annos, quamuis continuo XXX hominũ millibus ſine inter miſſione operantibus*. Quare & *Syracuſis* etiã ſimilia ſuſcepit

ΠΕΛΕΘΡΟΝ *Iugerum vocatur, quod vno iugo boum in die exarari poſſet. Actus in quo boues agerentur, cum aratur vno impetu iuſto. Hic erat CXX. pedum duplicatuſq. in longitudinem iugerum faciebat*. Plin. 18. c. 3. iugeri pars minima dicitur. *ſcrupulum*, ideſt, X pedes *iugerum* autem variaſſe, nec vbique CC. X. P. conſtitiſſe, hinc colligitur, quod hic iugerum CCCXI. *pedum donatum. Romulus nulli vltra bina iugera attribuit*. Plin. l. 18. c. 2.

CAP. XVII. Epicharmus. de Baccho. Magna Syracuſa. Teos op. Anacreon. Delius Apollo. Archilochus. Piſander. Camirus op. Concordiæ ædes. Modus dedicandi, Acron. Summatum Sepulcra. Pro ſalute Imp. ara & ſtatua. De Conſtantini M. filijs. Statio. Vitraſius Orfitus. Conſulares: Ducenarij. Agentes in Rebus. Curſus publici

217 Ἐπίχαρμος) Epicharmos aliqui duos faciunt; vnus *Cous Pythagoricus Philoſophus*, alter *comœdiarum, & generis dicendi*, quod *Epicharmion* vocatur, inuentor. hunc Ariſt. de re poet. & Hor. ep. *Siculum* dixère. quem Plautus in fabulis imitatus, *Horatio* ſcriptore. eius *fabulas Apollodorus* X. volumina congeſſit. Cum obſcenius coram *Hieronis* vxore locutus, ab eo *exilio* multatum perhibent. vixit ſecundũ *Laertium* ann. X C. iuxta alios XCVII.

Βάκχε) *Bacchus* Iouis ex Semele F. a Βακχεῖν *incõpoſite vociferari* nominatus. Alij à *Bacche Nymphaq.* quæ *cũ Brome ſorore*, eum nutriuerat in monte *Nyſa, Anyſa nutrice*. Seru. Ecl. l. 6. Præ alijs dijs cognominib⁹ diues *Aegypti* quidem *Oſiris*. apud Auſ. epig. Græc. 78. *ego Myſtarum verò Phanaces, Bacchus inter viuos, inter mortuos Adones, Ignigena, Bicornis, Titanicida, Dionyſius, Lucaniacis Pantheus*. Id. ep. 29. Item. *Phleon, Protriga, Staphylita, Omphacita*. *Liber* vero *Pater* dictus, *quia uini paſſio liberas mentes faciat, Indos vero viciſſe, quod hęc gens valde vino ſit dedita, duobus ſcilicet modis, ſiue quia feruor ſolis facit eos potare, ſiue quia ibi ſit Serapτenum vinum, vel Meroitanum, cuius vini tanta virtus eſt, quo vix quilibet ebrioſus ſextarium tota menſe bibat*. P. Fulg. Iuuen. Scholiaſtes *Liberum* dicit; quod *liberas fecit Bœotiæ ciuitates, & primus triumphauit*. In lap. MAXIMVS. DIIS MAXIMIS BACHO ET SOMNO HVMANAE VITAE SVAVISSIMIS CONSERVATORIBVS Eius miniſtri *Sileni; Satyri, Bacchæ Lenæ, Thyæ, Mimallones, Naiades, Tytiri, Nymphæ*. *Scythæ* non admiſerunt, *quod nefas ducerent, deum colere, qui ad inſaniam adigeret*. Tert. apol. c. 6. *Librum Patrem cum myſterijs ſuis Conſules Senatus auc-*

cto.

ētoritate non modo vrbe, ſed vniuerſa Italia eliminauerunt. Depingitur Liber, *muliebri, & delicato corpore propter mulieres in ſuo exercitu militantes*. Euſeb. in Chron. Eius ſacra ciſtis recondita quoq. triennio *furioſe mouebantur* totius *Græciæ* concurſu, e fanis in montes, ſolitudineſq. a *Bachis* ad *Orgia* celebranda portanda. Huic *tempore pluuiæ hoſtia immolabantur*. Suid. Fanum & *Syracuſis* habuit, in quo ſtatua *Ariſtæi Apollinis*, & *Cyrenæ Penei* F. qui *primus mel miſcuit vino*. Plin. l. 14. c. 4. *Bachus cum Nymphis educandis committeretur didicit ab illis & lac coagulare, & oleum conficere: ea primum in vſum hominum tradens. cum igitur peragraſſet loca, tandem in Siciliam acceſſit, atq. aliquandiu ibi commoratus eſt ſingularum rerum vſum edocens, ex quo Siculi pro deo ſummo honore coluerunt, in cuius memoriam hoc illi dicatum eſt Syracuſis templum*. Diod. πελωριστᾷ πόλει) *immani urbe*. Tanta enim, vt quinq. eius vrbes fuerint. Grandis dicitur Flor. l. 2. c. 6 *Tota enim inſula in vna vrbe ſuperata eſt, grande illud, & ante id inuictum caput Syracuſæ, quãuis Archimedis ingenio defenderetur, aliquando ceſſerunt. longe illi triplex murus, totidemq. arces*. Scaliger ad Eus. *maximam Europæ vrbium ſub Gelone & Hierone Syracuſas* fuiſſe cenſuit

218 ἐν τεῷ) *Teus*, & *Teos* in *media Ionia* opidum. *Anacreontis* patria, quare *Ionicè* ſcripſit. Ouid. *Teia Muſa*. Hor. *Teia fides*. *Dum paſſæ vuæ ſucco tenues & exiles virium reliquias foueret, vnius grani pertinacior in aridis faucibus humor abſumſit*. Val. 9. c. 12. τοῖς νέοισιν ἄδετο) *iuuenibus delectabatur*. Hi fuère *Buſion, Bathylus, Megiſtea, Cleobulus*. hunc, vt Max. Tyrius, puerum obuium ipſe temulẽtus conuicio cum laceſſiuerat, nutrix Deum orauit, vt quo eum conuicio læſerit, tanto inpoſterum laude celebraret; idq. euenit. adoleuit enim formoſiſſimus, quem crebro verſu cantauit. nec *in Deos*, ſed *in pueros hymnos* ſcripſit. *Amauit* quoq; *Eurypylem puellam* 219. Μοῦσαι καὶ ὁ Δήλιος ἠγάπευν Ἀπόλλων) *Muſæ ac Delius Apollo amarũt. Delos Cycladũ inſula a Sicilia auulſa* Lucian. in Dial. ibi quod *Apollo* natus, ſeu primus a *Deliacis* cultus, vbi ſex mẽſibus reſpõdebat, *Delius* dictus. à Pythia inprimis *Archilochus* amatus, ita vt homicidę eius *Callonidi Caraci militi Naxio*, ſeu ut apud Euſeb. *Archię* ſic locutus, *templum exi, famulum nãq; Muſarum necaſt.* Qui belli vices obiectans vbi *interficere, & interfici* neceſſe ſit *Pythius* miſertus iuſſit vt Archilochi propitiaret manes *Teleſiclei* filij cineribus, quo facto ipſe placatus. fuit autẽ *Archilochus* regnante Romulo. Cic. Tuſ. l. 1. maledictus & obſcenus poeta. hinc adagia: *Archilochũ calcare*, ideſt, veſtigia ſequi. *patria Archilochi, edicta*. Cic. 2. ad Att. ep. 51. ideſt maledica. *Lacedæmonij libros Archilochi e ciuitate ſua exportari iuſſerunt, quod eorum parum verecundam ac pudicã lectionem arbitrabantur*. Val. 1. c. 3. *cum Lacedæmonem commeaſſet eadem hora expulerunt, quod ſatius eſſe arma proijcere, quam occumbere ſcripſiſſet*. Plut. *Licamben*, cum *ei Neobulem* deſponſam filiam negauerat, *epodon* ex *Trimetris* & dimetris commentus, quo ſocerum, & ternas filias ita inſectatus, vt omnes vna ad laqueum coegerit 220 Πείσανδρος) *Piſander* primus *Herculi clauũ* tribuit. Καμείρου) *Camirus* vrbs *Rhodi*: ipſe enim *Camirus*, ſeu *Camiraus* 221 CONCORDIÆ AGRIGENTINORVM) Concordiæ ædes D. *Gregorio* ſacræ, vt ibi traditur, ad litus maris inter *nobiles reliquias* conſpiciuntur. *Concordiæ* fanum primum *Romæ*. M. Ful. *Camillus* V. Dict. vo-

tum

tum,extincta ſeditione in *Capitolio* dedicauit. Plut. illic ſenaculũ erat. aliud *Flauius* vouit *ſi populo reconciliaſſet ordines. et cum ad id pecunia publica non decerneretur, ex multatia ſęneratoribus condemnatis ędiculam ęream fecit in Grecoſtaſi.* Plin. 35. c. 1. item L. *Manlius* ob ſeditionem in bello Gallico. aliud *Opimius Coſ. deletis Grachanis partibus, ſed tanta populi diſcordia quare noctu inſcriptum:* OPVS VECORDIÆ TEMPLVM CONCORDIAE FACIT. Plut. in Grach. aliud *Liuia Aug.* aliud & inter *Reginos lapides* habes. *Syracuſis ara Concordiæ*, quam *concionaturi aſcendebant. Cic.* DEDICANTIBVS) Vlp. l. 9. ff. de rer. Diu. *locum publicum tunc ſacrum fieri, cum princeps eum dedicauit, vel dedicãdi dediſſet poteſtatẽ.* lege *Curiata a populo* lectus, qui ſacraret. hinc *a domo Ciceronis* religio a pontificibus ſublata, quod *iniuſſo populo P. Clodius* eã dedicaſſet. *II viri* ergo *ędis locandæ* a populo nominabantur, dedicantibus illis, qui *opus inchoaſſent. inchare vero ſignificat perficere* Seru. *Cn. Flauius AEdilis Curulis Appi Cæci ſcriba* ædem conſenſu populi dedicauit, quod cum ægre ferrent *patres, Cor. Barbatus* P. M. negauit *templum poſſe dedicari*, niſi a Coſ. aut Imp. Liu. quod *ius ſenatus*, & ſub *Claudio* tenuit. lap. PIETATI AVGVSTAE EX S.C. QVOD FACTVM EST D. HATERIO AGRIPPA. C. SVLPITIO GALBA COSS. TI. CL. CAE. *dedicauit.* Solebant vero Coſſ. ſortiri vter dicaret. Cl. *Iul. Cæſar Coſ. abſente collega ſine ſorte* cũ Apollinis ędem dedicaret, *Quintius* indigne tulit. *Ludi* tunc dabantur. *ære publico, & priuato.* M. enim *Aemilio* petenti XX. M. æris a Senatu ad fanorum dedicationẽ data ſunt, quibus *ludos ſcenicos* fecit. M. *Iun. Bruto* ædẽ *Matris Magnæ* dedicãte *ludi ſcenici Megales* inſtituti ſunt. Dedicata quoq. gymnaſia, horti, campi, tropheą. Bibliothecam Marcelli *Octauia* mater dedicauit. *Tiberius Diribitorium*, vbi miles *cenſus, & ſtipendia* ei data. *Agrippa Septa*, vbi *comitia tributa* habebantur. Eorum nomina operibus inſcribebantur. Arnob. *templa quæ tholis ſunt aureis, & ſublimibus elata faſtigijs, auctorum inſcriptionibus comprobantur.* Hinc L. *Cæſari Prætori* victo in Africa *Scipione* inter honores Senatus detulit, vt *deleto Catuli nomine Cæſaris in Capitolio inſcriberetur.* Dio. 53. C. *Marius* ædem *Honoris* & *Virtutis* victor *fecit veſte triumphali, & calceis puniceis.* Dedicaturis *Pontifices* verba præibant hac formula: *ades, ades Lucullę Seruili dum dedico templum Ioui, & mihi præeatis, poſtemq. teneatis.* Cic. iſq; tunc, *poſtem tenebat, dare ſe dicareq. Numini*, quod ab *alio neceſſe fuerat iam teneri, & ab humano iure diſcedere.* Ser. 3. Georg. eius ſignum, cui fanum ſacrabatur *in medio templi ponebatur, quod templum tenere dicebatur.* Ser. in *templi* vel *aræ* definitione *legamina elixa pro primitijs offerebant, & victima maior plerumq. mactata. Dedicantis* autem *mens prompta* deſiderabatur, & *præeuntis vox nec impedita, & balbutiens*, ne ſi *aberraſſet*, dedicatio irrita innouanda eſſet.

Q. PR PR.) *quæſtore pro prætori. Vrſinus* exponit Q. P. *Quæſtori Prouinciali* 222 Ἄκρων) *Acron Zenonis F. Hippocrate* prior cũ *Empedocle* Athenis docuit. Κρύπτει κρυμνὸς ἄκρος) *abſcondit culmen ſummum.* Iſiod. l. 15. c. 11. *potentes, aut ſub montibus, aut in montibus ſepeliebantur, inde tractum eſt, vt cadauera, aut pyramides fierẽt, aut ingentes columnæ ponerentur.* Luc. l. 8. & *regum cineres extructo monte quieſcunt.* Et ea forte cauſa *ædes in ſepulcro.* FECERVNT MONVMENTVM CVM AEDIFICIO IMPOSITO. Monumenta *ad montes*

vetuſta paſſim per *Siciliam* reperimus, in primis *Pantalica*, in ditione *Illuſtriſſimi, ac Prudentiſſimi D.Ca.Caietani Sortini Marchionis, honoribus functi, IIIq; Prætoris Panormi*, vbi præruptis hinc inde *collibus*, ab imo ad eorum faſtigia vſq. exciſa ea conſpeximus. Quæ cum inmunera ſint, qua ſublimioris, qua abiectioris ſortis mortalium *conditoria* fuiſſe, iudicandum eſt

223 PRO BEATITVDINE TEMPORVM) In numis: FELICITAS TEMPORVM. SECVLI. PVBLICA. POPVLI ROMANI. IMPERII. PROVINCIARVM. pro *beatitudine*, & *ſalute* principum *aræ* ſtatutæ, *vota ſuſcepta, ſacra facta*, etiam *pocula libata*. Auguſti honoribus, & hoc acceſſit, *vt in conuiuiis omnibus pro eius ſalute libarent*. In lap. AEDICVLA CONCILII DEORVMQ PRO SALVTE TI. CAESARIS. CONSTANTI ET CONSTANTIS) *Conſtantino Magno* fatis functo, *Conſtātino* F. *Gallia, Hiſpania, Alpes Cotiæ, Britannia* ceſſit. *Conſtantio Oriens* cum Imperij ſede *Byzantio*. *Conſtanti Italia, Africa* cum *Illyrico, Dalmatia, Macedonia*, & *Achaia*. His cum *Conſtantinus* fr. inhiaret, a *Conſtantis* copijs apud *Aquileiam* interficitur. *Conſtantius* ex *Fauſta* natus in *Criſpi* locum Cæſar, *Conſtante* a *Magnentij* Imp. ſalutati percuſſoribus ad *Helenam* opidum perempto, bellum contra *Magnentium* mouet. *Gallum Cæſarem* creatum *Orientiq;* impoſitum ſuperbientem ad *Marsiam* cecidit in eius locum *Iuliano* Galli fratre ad optato, quem cum ab exercitu *Auguſtum* proclamatum inaudijſſet, febri oppreſſus ad *Tauri montē apud Mopſocrenem* vitæ XLIV. potentiæ XXIV. *Arrianæ* ſectæ addictus. STATIONEM) *ſtationes*, vbi pars aliqua exercitus conſedit, quæ & *ſtatiua*, & *præſidia* dicuntur, & *ſtationarij milites*, qui ibi, & in *theatris* ludorum die agebant. Tac. *Statio cohortis adſidere ludis ſolita dimouetur, quo maior ſpecies libertatis eſſet, vtq. miles Theatrali licentia non permiſtus incorruptior ageret, & plebs daret experimentum an amotis cuſtodibus modeſtiam retineret*. *Stationes*, & loca dicta recipiendis *nauibus* apta (*a portibus* diſtinctæ, quum in his *hiemari* etiam poterant) *Stationes* quoq. *Iudices* habebant, in quarū vna de *vita*, in altera *ciuilia* agebāt. Ariſtoph. *cauſas agebant ſtationiq. titulus appendebat elemento notatus*. quas ſortiebantur *inter ſe Iudices*. in Capit. *Statio Cæſarum*. *ſtatio regia*. hic *ſtatio* eſt, vbi *equi curſuales* ſtabulabantur, quæ hodie *poſtæ* vocantur VIIR ASIVS ORFITVS) bis Præf. vrbi ſub *Conſtantino*. ſub *Valentiniano* in exilium miſſus ope *Vulcatij Ruffini* redijt. Amm. FL. DVLCITIVS) *Dulcitius tribunus, & notarius Imperialium iuſſionum aduerſus Donatiſtas exequebatur*. Aug. 2. retract.

CONSVLARES. PS.) i. *Prou. Siciliæ*. *Cōſulares in prouincijs* præibāt *ſecures*, & *faſces*. in *ſella Curuli* ius reddebant. Caſ. l. 6. for. 20. *alibi penula, & carpenti ſubuectione ornati*. in Not. XV. *Conſulares*. In lap. hos legimus: *Europæ & Franciæ. Germ. Superioris, Aſiæ & Helleſponti, Tuſciæ & Vmbriæ, Venetiar. & Hiſtriæ. Aemiliæ, Campaniæ* CVM FASCIBVS. *Prou. Viennenſis, Bætica Col. Daciæ Sarmaticæ, Luſitaniæ, Picenianus, aquarum & Minuciæ, & Siciliæ*. hi diuerſi a Conſularibus Auguſti. Conſulares enim Legati cum exercitu prouincias non regebant. Suet. in Ti. *Hiſpaniam, & Syriam per aliquot annos ſine conſularibus Legatis habuerit*. *Hadriani Conſulares* ad Symmachi vſq. tempora durarunt. ad *Dominum Conſularem Siciliæ*. Conſtant. l. 19 C. de curſu pub. ſcripſit.

DV-

DVCENARIO) *Ducenarij exactores inter Agentes in Rebus* primarij, *ducenis* præpoſiti. *Ducenarij procuratores* ab *Auguſto* inuenti, qui in prouincijs reditus exigentes *ducenta* ſtipendia pro mercede haberent. Dio. Eo modo & *Duplicarios*. Liuius dicit; quibus *duplum ſtipēdium*. Var. l. 4. & quibus *ob virtutem duplicia cibaria darentur inſtitutum*. *Alciat.* & *Turn.* eos volunt, qui *ducenteſimæ colligendæ* præerant, quam διακοσιοστὴν. Dio appellat. Erat & *Ducenariorum Iudicum decuria*. Suet. in Aug. AGENTE IN REB.) antiquior hic eius ſub *Conſtantio* mentio, in libris iuris tātum ſub Valentiniano, Grat. & Theod. memorātur. videtur *Ducenariū cū Agente in Rebus* cōiungere, ita vt dicatur *Ducenarius Agens in Reb.* & *Centenarius Agens in Reb.* de his Hier. c. 2. Abd. *quos nūc Agētes in rebus, vel Veredarios appellāt, veteres frumētarios nominarunt.* Vict. ſub Traiano *remoto peſtilenti frumentariorum genere (quibus nunc Agentes rerum ſimillimi ſunt) qui ad explorandum annunciādūq; ecquid forte in Prouincia exiſteret inſtituti viderentur.* *Frumentarios* Græce Πυροφόρες & ἐρευνηταὶ, Athenis ab ἀλέω molo ἀλιτρες, quod qui *domi molas & frumentū occulerent inquirant.* & *Sycophantas*, quod notarent *Athenis* efferentes *ficus.* gloſſa & *Hormiſda Papa* in epiſt. *Magiſtrianos* appellarunt. Agentes in rebus l. 7. C. de priu. eor. qui in ſac. pal. mil. *plenum vigiliarum munus exercent*. & Theod. in Nou. de prin. ag. in Re. ait *Agentiū in rebus labores, & vigilias tantas eſſe, vt ſoli efficere videantur quidquid publici oneris eſt*. ſinguli per ſingulas manſiones mittebantur, *quibus inſpeciendarum euectionum tantum debeat cura mandari*. Arc. & Hon. l. 4. c. de cur. & ſtat. ac ne præter numerum in *tractatoria* compenſum *vehicula*, & *equos agant*, & abſq. *ſacris apicibus currāt.* Cap. de Pert. *præfectus cohortis a M. Aurelio Imp. & Præſide Syriæ, quod ſine diplomatibus curſum vſurpauerat, ab Antiochia ad legatum ſuum ire coactus eſt.* Agentes, quibus *vel ſpatium commeatus, vel iniuncti negotij tempus emenſum, ad comitatum reuerſi approbent cauſas neceſſariæ tarditatis*. Hon. & Th. l. 15. C. de ag. in reb. *In actu Reip. militare* dicti. Agens in Reb. *in conſiſtorio, vt moris, aurū non expāſa chlamyde, ſed vtraq. manu cauata ſuſcipit.* Amm. l. 16. In horū ſchola erant *Ducenarij* XLIIX. *Centenarij* CC. *Biarchi* CCL. *commeatum curantes*, *Circitorum* CCC. *Equites* CCCCL. Leo l. 3. de ag. in reb. Iunctim MCCXLIIX. Veg. l. 2. c. 8. *quorum alij ſunt tribuni ſcholarum, primicerij, ſenatores, ducenarij, trecenarij, biarchi, circitores, equites, tirones.* Grat. Val. & Th. l. 4. C. de ag. in reb. *in ſchola agentium in rebus nemo facile ſub noſtra quoq. adnotatione ſpeciali prorumpat, niſi ſub maiore ſchola parte quiſq; aduenerit probandus adſiſtat, qualis moribus ſit, vnde domo, quam officiorum originem, ac ſortē fateatur. Noui quinquennio vacent a primi quoq. honoris auſpicijs. Principi Agētiū in Reb.* licuit *in officio habere Domeſticos, vt Præſidi, Comiti, Duci.* poſt principatum *comitiuæ primi ordinis cingulo in diem vitæ potiti.* Theod. & Val. l. 6. C. de prin. ag. in reb. *inter adlectos conſulares habeantur.* Grat. Val. & Th. l. 5. C. de ag. in reb. Et Val. Theod. & Arc. l. 6. *ſit ſenator, merito conſularibus adgregetur, ſed vt eum functio vlla nō teneat, collatio non deſiderdet.* Hon. l. 3. C. de prin. ag. *proconſularis apicis dignitatis adiectione principes agentium in rebus præcepimus decorari.* Caſſiod. for. 11. ep. 35. *Cur enim Agentium in reb. miles officij poſt tot labores incerto aliquid patiatur ambiguum, qui crebris actionibus excubando*

ideo principis nomen habere promeruit, quia militiæ ſacramentis ceteros antecellit? obſeruatur enim ingiter imperialibus iuſſis, & vt reuerentiam prætorianæ ſedis extolleret, tunc ad eius venit obſequium quando, vocabulum cepit habere præcipuum. Tales ergo tardare piaculum eſt: quia poſt palmam nemo dilatus eſt. Fuere & *Honorarij Principu Agentum in Rebus*. Th.& Val.l.8.C.Th.de prin. ag. in re. *Et ſi quis Agens in rebus poſt XXV. annorum curricula ob aduerſam corporis valetudinem militiæ finem minime valuerit expectare, ſed ad honorariam ex Principe dignitatem teſtimonio ſcholæ proſiluerit, hiſdem eum priuilegijs muniri cenſemus, quibus hij, qui ad principatus actum progreſſi ſunt, potiantur*. Hon.& Th. l.18. C. de ag. in reb. eadem cauſa *poſt XX annorum ſtipendia dignitatem principatus honorariam mereri indulſit*.

P.P. CVRSVS PVBLICI) P. P. *Præfecti*. nota. ſed hic lego *Præpoſito*. l.9.C. de curios: *curſus publici præpoſiti*. Symm. *curſuales præpoſiti*. Cap.5. *præpoſitus manſionū*, & l.C.21.de decur. *Parochi* quoq; dicti. Var. in Seſqui Vlyſ. *omnia erat idem ſacerdos, prætor, parochus denique, idem Senatus, idem populi caput*. hinc *ſollicitudo curſualis* l.1. C. de curios. *curſuale obſequium*. l.9.C.de remi. *Curſus Publicus* & *Curſus Fiſcalis*, *Clauicularis* vocatur. *Conſtantinus* l.16.C.Th. *in prouincia Sardinia, in qua nulli pene diſcurſus veredorum, ſeu parauerdorum neceſſarij eſſe cognoſcuntur, ne prouincialium ſtatus ſubruatur, curſum pub. amputari decreuit*. Curſum pub. curabant *Stationarij*, vel *Curioſi*, Græcis λογοθέται, φροντισαὶ τοῦ δρόμου, vnde *equi Dromanarij*, qui & *Curagendarij* appellantur. Caſſiod. hiſt. ſac. *inuenit Theodoſius quēdam virum animo habituq; corporis fortiſſimum, qui tanta velocitate veredos agebat, vt tribus diebus perueniret ad terminos Romanorum & Perſarum, & rurſus totidem remearet ad Conſtantinopolim*. ſerui curſus pub. *Tabellarij*, *Tractatores* quibus licebat abducere *equos* l.de tractat. & ſtat. *Hippocomi*, equos in manſionibus curabant

CAP. XIIX. Flauij. Conſtantinus M. vxor Gordiani. Aedilis. IIIviri de Flaminibus. Reſp. Aug. Ager Recentoricus in Sicilia. Pinarij. de Genijs. Statua argentea. Syracuſis ſtagnum argenti loco. Curetes. Senatores. Valerij. Sirenes. Valeriani Impp. Marij. de Equo publico. Tribus Attica. Gothi

226. FLAVIO VALERIO CONSTANTINO) *Flauij Conſtantini*, & *Valentiniani* dicti vſq. ad Ti.11. item *Veſpaſiani* maiores, & filij T. FL. *Petronius municeps Reatinus* Centurio auus Veſp. T.FL. Sabinus. P.FL. *Sabinus* fr. FL. *Sabinus* patruelis a *Domitiano* cæſus, quod Comitiorum Cōſularium Præco, non *Conſulē*, ſed *Imp.* eū pronuntiaſſet. *Flauij prænomine* appellati *Longobardorum Reges* incipiente *Autharo* rege an. C.DXV. natus Conſtantinus in Britannijs *Conſtantio* Aug. & *Helena*. Patre denato *Gallias*, *Hiſpanias*, & *Cottias Alpes* Cæſar obtinuit. viſa *Crucis ſigni ignea columna Maxentium* ad *pontem Miluium* cecidit. *Niceam* contra *Arrium*, *Photinum*, *Sabellicum* ſynodum peregit an. CCCXX. *Byzantium* innouauit a ſe *Conſtantinopolim*, *Nouam Romam* dictam. *Iul. Criſpum* ex *Mineruia* Cæſarem ob ſuſpicionem conſuetudinis cum *Fauſta nouerca* occidit. *Fauſtam* quoq. *feruenti balneo* extinxit. bellum parans in Perſas in *Acyrone villa* iuxta *Nicomediā* moritur

vi.

vitæ LXVI.Caſſiod.*imperij* XXX. Euſ.ann. XXX. m. X.Corpus *Byzantium*
relatum,ibiq.conditum BETITIVS PERPETVVS) Romæ BETI-
CIO PERPETVO. V.C. CONSVLARI THVSCIAE. ET VMB.
227 FVRIAE SABINAE TRANQVILINAE) vxor M.*Ant.Gordia-*
ni Iun. ijſdem fere uerbis,integrior tamen & Aquilæ mihi viſa in æde in-
tegerrimi viri, *D.Blaſij de Alexandro* 203 AEDILI) triplices
Ædiles *Plebis*. petenti plebi ex *Sacro monte* reduci a patribus A. V. CCLX
conceſſi, vt *annui bini* ex ijs legerentur *Miniſtri, Socij, & Iudices tribunorum*.
Cic.3.de LL. *Aediles coeratores vrbis , annonæ,ludorum ſolēnium,olleiſq. ad ho-*
noris amplioris is primus aſcenſus eſto. Illorum omnis *frumentaria Minuciæ*
diſciplina, pondera corrigere, popinas inhibere,de aleę luſu cognoſcere,plus lege de-
finiti *agri poſſidentibus diem dicere , in facta dictaq. inciuilia inquirere,aquædu-*
ctus, eloacæ,vt *mundæ perſtent*, item *verrendæ viæ* cura.Suet.in Veſp.c.5. *cum*
ædilem eum C.Cæſar ſuccenſens propter curam verrendis vijs non adhibitam , luto
iuſſiſſet oppleri:congeſto per milites in prætextæ ſinum non defuerunt,qui interpreta-
rētur quādoq. proculcatam deſertamq.Remp.ciuili aliqua perturbatione in tutelam
eius, ac veluti in gremium deuenturam . Etiā ſtatuas poſuere.Cic.de nat.Deo.
tanquā Aedilis aliquis ornaret mūdum ſignis & luminibus.Plebiſcita in ęde *Ce-*
reris aſſeruabant , & ante *Quæſtores* S. C. Liu.l.3. M.Horatio,& Val.Coss.
inſtitutum, vt Senatus conſulta in ędem Cereris ad ędiles plebis deferrentur,quæ an-
tea arbitrio conſulum ſupprimebantur,vitiabantur. In Floralibus ab eis *fabæ,cice-*
res,omniaq; ſemina ſpargebantur in populū,vt tellus velut muneribus ſuis placare-
tur. Pſeud.Cornutus in Perſ. Auguſtus *negotiū Aedilibus dedit,ne quem poſthac*
paterentur in foro circoq. niſi poſitis lacernis togatam conſiſtere. Suet.c.40. hono-
riū initium Aedilitas.Cic.1.Ver.*Ego autem ędilis,hoc eſt paulo amplius,quam*
priuatus.Creati primo *comitijs Curiatis*, demum *Tributis*.Sine *lictoribus* erāt ,
ſtipati tantum *Seruis publicis*.Gel.l.13.c.13. aliquando Vrbe peſte laboran-
te *maieſtas conſularis ad ędiles plebis decidit*. Liu. Horum poteſtas mire a CL.
Nerone accisa. Tac.an.13.*cohibita artius,& ædilium poteſtas, ſtatutum quantum*
Curules , quantum plebei pignori caperent , vel pœnæ irrogarent. Aediles Curules,
quorum hæc origo : an. V. CCCXXCVI.S.C. *feriæ,vt Latinæ fierent, & dies*
vnus ad triduum adijcerent,recuſantibus id munus (ob diſcordiam cum Patri-
bus) *Aedilibus,conclamatum a patricijs eſt iuuenibus;ſe Deū immortalium cauſa li-*
benter acturos,vt ædiles fierent,quibus cum ab vniuerſis gratiæ actæ eſſent, factum
S.C.vt duos viros ædiles ex patricijs Dictator populum rogaret. Liu. l.6. Quæren-
tibus Tribunis Pl.ſtatutum,vt alternis ex *Patricijs* & *Plebe* eſſent.His mul-
ta cum *plebeis* communia; *ędes* enim *publicas*, & *priuatas* , *annonam*, & *ludos*
Magnos curabant,ſed ludos ſuis impenſis; quare multi *Aedilitatē* non pe-
tiere.Capit.de Gord.*Quæſturā magnificentiſſime geſſit ædilitatis ſuæ tempore XII*
populo Rom.munera,ideſt per ſingulos menſes ſingula de ſuo exhibuit , ita vt gladia-
torū nonunquā quingena paria exhiberet,nunquā minus cētenis quinquagenis. feras
Libycas vna die C.exhibuit,vrſas vna die mille.Sella curuli ſedebant, K. Ian.
vt Prætores Edictum proponebāt , iuris a ſe dicundi formulā ab *Aedilibus*
Curulibus damnatis aliquot pecuniarijs via a Martis ſilice Bouillas perſtrata eſt.
Liu.l.10.etiam *Edictū de funeribus habebant*.Cic.9.Phil.ſub his *præf.annonæ.*

Aediles Cereales, quos *Cęſar* inſtituit. In lap. AEDILIS AQVIS IVLIS. AEDILIS ANNONÆ. AVGVSTALIS. *Aediles cum nulli eſſent tribuni Pl. eorum munia obiere*, quod accidit ſub *Cæſare*. Dio. l. 41. Aediles & in prouincijs. Cic. ad Att. *Tribunus Pl. fieri cupit, qua de re cum in ſenatu ageretur, fregi hominem, & incōſtantiam reprehendi, qui Romæ tribunatum plebis peteret, cum in Sicilia ſæpe ædilitatem dictitaſſet*. *Arpini* præter *Aediles* nullus magiſtratus. Cic. fam. eo vero *Aediles* peruenere, vt AED. POT. titulum vſurparent.

III VIRO) *III Viri* officijs diſtincti, alij *coloniæ deducēdæ*. III Viri A.A.A.F.F *auro, argento, aere, flando, feriendo*. ſeu *monetales ęris, argēti, auri flatores*. *III Viri Capitales, qui carceris cuſtodiam haberent, & cum animaduerti oporteret interuentu eorum fieret*. Pomp. ff. de orig. iur. *Nocturni* Paul. l. 1. ff. de off. proc. & leg. *apud vetuſtiores incendijs arcendis IIIViri præerant: qui ab eo quod excubias agerent, nocturni dicti*. *Menſarij* pecuniæ diſpenſatores. *IIIViri Epulonum* a *Numa* dati, *ludorū epulare ſacrificium*, inq; publica lætitia *tribulibus* ſuis cęnā præbuere. IIIViri *reficiendis ędibus*. Liu. l. 25. *Creati ſunt Quinque viri muris turribuſq. reficiendis. & IIIviri bini, vni ſacris conquirendis, doniſq. perſignandis, alteri reficiendis ædibus Fortunæ, & Matris Matutæ*. *IIViri*, qui conquirerent iuuenes ad bella aptos, creati bello II. Punico IIIViri *legendi ſenatus, & alterum recognoſcendi turmas equitum* ab Aug. reperti. Suet. c. 37.

FLAM. IMP. ANTONINI) ſeu Pij, ſeu M. *Ant.* quorū vtriq; *Flamines* dati. Cap. in Pio. *meruit & Flaminem, & Circenſes, & templum, & Sodales Antonianos*. Et in M. Aur. *templum ei conſtitutū, dati ſacerdotes Antoniani, & ſodales, & flamines*. Initio a *pileo Pilamines* dicti. poſt. Feſt. *appellatur Flamen quaſi filamen* a filo. Var. l. 4. quod *capite velati erant ſemper, ac caput cinctum habebant filo, flamines dicti*. Seru. l. 8. *in capite pileum habebant, in quo erat breuis virga deſuper habens lanæ aliquid; quod cum per æſtus portare non poſſent, filo tantum capita religare ceperunt*. alijs dicuntur a *ſacris Infulis*, quæ *flammia* dictæ. alijs a *Flameo veſtimēto Flaminicæ*. Et Ser. l. 4. *a Flaminica fieri veſtem, cuius lanam ipſa per ſe, & nere debebat, & texere. Flaminicam niſi vnum virum habere non licet*. Seru. miniſtri *Flaminij*, & miniſtræ *Flaminia*. Flaminum *inſtitutor Romulus*. a reliquis ſacerdotibus ſeiuncti. Cic. 2. de LL. *Diuiſq; alijs alij ſacerdotes, omnibus pontifices, ſinguli Flamines ſunto*. Nulla inter eos *Collegia*, ita tamen *collegijs Maiorum Pontificum* adſcripti, vt ipſi vna iudicarent. Cic. enim pro Domo Iudices dicit *Regem ſacrorum & Flamines*. Alij autem *Maiores*, alij *Minores*. Maiores *Patricij*. Minores *plebei*. Patricij tres *Flamen Dialis, Martialis*, & *Quirinalis* qui Numam auctorem habent. *Maximæ dignationis flamen Dialis eſt inter XV. flamines, & cum ceteri diſcrimen maieſtatis ſuæ haberent, minimi habeatur Pomanalis, quod Pomanalis leuiſſimo fructui agrorū præſidet pomis*. Feſt. eius *pileum capitis Album galerum. Fiebat enim ex hoſtia alba Ioui cæſa*; Feſt. quæ dicta *Idualis*. Varijs is obſtrictus legibus, quas Gel. l. 10. c. 15. habet: I. *Equo Dialem flaminem vehi religio eſt*. II. *Claſſem procinctam extra pomœrium, id eſt, exercitum armatum videre: idcirco rarenter flamen Dialis creatus conſul eſt, cum bella conſulibus mandabantur*. III. *Item iurare Dialem fas nunquam eſt*. IIII. *Item annulo vti, niſi peruio caſſoque, fas non eſt*. V. *Ignem e flaminia, id eſt, flaminis Dialis domo, niſi ſacrum efferri ius non eſt*. VI. *Vinctum*

ſi

ſi ædes eius introierit, ſolui neceſſum eſt, & vincula per impluuium in tegulas ſubduci, atq. inde foras in viam demitti. VII. Nodum neq; in apice, neq; in cinctu, neq; in alia parte vllum habet. VIII. Siquis ad verberandum ducatur, ſi ad pedes eius ſupplex procubuerit, eo die verberari piaculum eſt. IX. Capillum Dialis, niſi qui liber homo eſt, non detonſet. X. Capram & carnem incoctam, & ederam, & fabam, neq. tangere Diali mos eſt, neq. nominare. XI. Propagines è vitibus altius prætentis non ſuccidet. XII. Pedes lecti in quo cubat, luto tenui circunlitos eſſe oportet, & de eo lecto trinoctium continuum non decubat: neq. in eo lecto cubare alium fas eſt, neque apud eius lecti fulcrum, capſulam eſſe cum ſtrue atq. ferro oportet. XIII. Vnguium Dialis & capilli ſegmina, ſubter arborem ſiliquam terra operiuntur. XIIII. Dialis quotidie feſtatus eſt. XV. Ac ſine apice ſub diuo eſſe licitum non eſt: ſub tecto vti libet, & non pridem à Pontificibus conſtitutum. Maſſurius Sabinus ſcripſit, & alia quædam remiſſa, gratiamq. aliquot ceremoniarum factam dicit. XVI. Farinam fermento imbutam attingere ei fas non eſt. XVII. Tunicam intimam, niſi in locis tectis non exuit, ne ſub cęlo, tanquam ſub oculis Iouis nudus ſit. XVIII. Super flaminem Dialem in conuiuio niſi rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit. XIX. Vxorem ſi amiſit, flaminio decedit. XX. Matrimonium flaminis niſi morte dirimi non eſt ius. XXI. Locum in quo buſtum eſt, nunquam ingreditur. XXII. Mortuum nunquam attingit, funus tamen exequi non eſt religio. Eædem fermè ceremoniæ ſunt, quas flaminicas ſacerdotiſſas Dialis ſeorſum aiunt obſeruitare: veluti eſt, I. Quòd bene nato operitur. II. Et quòd virica ſurculum de arbore ſiliqua habet. III. Et quòd ſcalas, quæ Græcè κλίμακες appellatur, eas aſcendere ei plus tribus gradibus religioſum eſt. IIII. Atque etiam quum it ad Argeos quod neq. comit caput, neq. capillum depectit. Feſt. Mortuæ pecudis corio calceos, aut ſoleas fieri Flaminicis nefas habetur: ſed aut occiſæ alioqui, aut immolatæ. quoniam ſua morte extincta omnia funeſta ſunt. Plut. in quæſt. Canẽ & capram ne tangat, vel nominet, an quia capræ deteſtantur laſciuiam & virus? an quod cam vi morbos metuãt? Canem, quia pugnax animal ab immolatis & ſacris templis arceant, quo ſecurum concedant refugiũ ſuplicibus; ſeu quod ſit ſuplicibus ſacrũ ſignũ, qua de cauſa lectus eius in veſtibulo domus erat. Lictorem, ſellamq. curulem habebat. Cæſare a Sulla victore Flaminio & dote exuta ſine flamine Diali vixerunt, donec ſub exitu Augusti Dialis in Sex. Cor. Maluginenſis reuocatus. Martialis flamen primus a Diali, Marti ſacrificans. Quirinalis Romuli honori datus. Var. l. 4. Horum ſinguli cognomina habent ab eo Deo cui ſacra faciũt, ſed partim ſunt aperta, partim obſcura. aperta, vt Martialis, Volcanalis. obſcura Dialis, & Furinalis: cum Dialis a Ioue ſit, qui Diouis eſt. Furinalis a Furina, cuius etiam in faſteis Furinales feriæ ſunt. ſic flamen Falacer a Diuo patre Falacre. Flamen idem Vulturnalis, Floralis, Pomonalis, Carmentalis, qui Carmentæ Euandri Arcadis matri inſtitutus. Virbinalis dei Virbij, Laurentalis Accæ Laurentiæ, Lauinalis, & Lucularis. Feſt. Palatualis flamen conſtitutus eſt, quod in tutela eius deæ Palatium eſt.

232 RESP. COIHELY) Reſp. in Municipijs fuit, quæ ijſdem, quibus Roma Sacerdotijs, Marſtratibu q;, etſi diuerſa appellatione regebatur. memoratur & in lap. RESP. MILITVM PROVINCIALIVM, & in numo ΣΙΚΕΛΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Reſp. Siciliæ. AVG.) Auguſta. rarus Rerump. titulus, nec ſcio an alij datus. Coihely quid ſit, non bene perſpicio. Plura in Sicula hiſtoria

ria loca ſcriptoribus memorantur, quæ plane obſoleta. exemplo ſit *Ager Si-
cilienſis Recentoricus*. Cic. pro Rull. *cũ publicus Rom. eſſet a priuato poſſidebatur.*
233 L. PINARIVS RVFVS) *Pinarius Rufus Mamercus.* Cos. cum L. *Fu-
rio* an. V.CCLXXXI. L. *Pinarius Ennæ* præfectus, qui *vbi Ennenſium Prin-
cipes iam pacti cum Hemilcone de produtione præſidij, vrbem arcemq; ſuæ poteſtatis
aiunt debere eſſe. Si liberi in ſocietatem, non ſerui in cuſtodiam traditi eſſent Roma-
nis. itaq. claues portarum reddi ſibi æquum cenſent. bonis ſocijs fidem ſuam maxi-
mum vinculum eſſe. Et ita ſibi populum Rom. Senatumq; gratias habiturum; ſi
volentes, & non coacti manſiſſent in amicitia.* præſidio cedere clauibus reten-
tis nolens, ſigno *Toga* militibus, vt conuenerat, dato, *Ennenſem* populum in
concione cecidit. quod factum *Marcellus* probans prædam militibus con-
ceſſit. Liu. l. 24. Alterutrũ cõijcerem. *Pinaria* gens *Maiorum Gentiũ*, quæ flo-
ruit cũ *Hercules*, interemto *Geryone* boues eius abegiſſet, *ac Cacum* armenti
paſtorẽ eã prædam auertentẽ prope *Tiberim* interfeciſſet. *Ibi* (h. e. in ara ab
Euãdro data) *cũ primũ boue eximia capta de grege ſacrũ Herculi adhibitis ad mi-
niſteriũ dapemq. Potitijs, & Pinarijs, quæ tũ familiæ maxime inclyta ea loca incole-
bant, factũ. forte ita euenit, vt Potitij ad tempus præſto eſſent ijſq. exta apponerẽtur.
Pinarij extis adeſis, ad ceteram venirent dapem. inde inſtitutum manſit, donec Pi-
narium genus fuit, ne extis ſolennibus veſcerentur.* Liu. l. 1. Hinc Seruio dicti
ἀπὸ τῆς πείνης *a fame.* Plin. de vir. Illuſt. in Ap. Claud. *Potitios Herculis ſa-
cerdotes pretio corrupit, vt ſacra Herculis ſeruos publicos edocerent, vnde cæcatus eſt.*
& hinc horũ interitus. Liu. l. 9. *Traditur inde dictu mirabile, & quod dimouen-
dis ſtatu ſuo ſacris religionem facere poſſet, cum duodecim familiæ ea tẽpeſtate Po-
titiorum eſſent, puberes ad triginta omnes intra annum cum ſtirpe extinctos.*
IMAGINEM GENII) Genij vrbium. Cic. & Virg. *Patrij dij*, & in ſacris
literis *Angeli* dicuntur *varios cuſtodes vrbibus mens diuina attribuit.* Symm.
Hi erunt quorum vox ſubito *Hieroſolymis* in templo vrbis exitium proten-
dens audita: MIGREMVS HINC. Ioſ. bel. Iud. l. 7. c. 12. Tac. *expanſæ re-
pente delubri fores. & audita maior humana vox* EXCEDERE DEOS: *ſimul
ingens motus excedẽtium. Singulorũ* quoq; *marum Genius* fuit, qui *Præſtes.* Tib.
l. 4. *Naturalis Deus.* Hor. ep. 5. *Naturæ Deus humanæ.* Apul. *Dæmones & Lares.*
& ἁπλῶς *Deus* appellatur. Pet. *peritura Troia primum Deos perdidit.* Feſt.
*Genium appellabant deum, qui vim obtineret rerum omnium gerendarum. Aufu-
ſtius, genius inquit, eſt deorum filius, & parens hominum, ex quo homines gignuntur,
& propterea genius meus nominatur, quia me genuit.* Mulierum vero *Genius Iuno
Naturalis* erat, quare mulieres per *Iunonẽ*, viri *per Geniũ*, & *per Geniũ* Princi-
pis iurabant, per hunc *peierare* nefas erat. Hos quiſq. ſibi-ipſi adſciuit. Plin.
l. 2. c. 7. *Maior Cælitum populus etiam quã hominũ intelligi poteſt, cũ ſinguli quoq;
ex ſemetipſis totidem Deos faciunt. Iunones Genioſq. ſuos adoptando ſibi.* Quos
Plato, & Socrates cum homine naſci, & *mori* credidere. appellati quoq. *Dij
geniales Elementa.* Feſt. *Geniales deos dixerunt aquam, terram, ignem, aerem.
ea enim ſunt ſemina rerum, quæ Græcorum alij* ςοιχεῖα, *alij* σπέρματα *vocant.
Duodecim quoque ſigna, lunam, & ſolem inter hos deos computabant. Geniales autẽ
dicti à gerendo, quia plurimum poſſe putabantur, quos poſtea gerulos appellarunt.*
apud Suid. *Animæ Facultates eaſq. Salutarẽ & Pernicioſem* eſſe. Ser. l. 6. *cum na-
ſci-*

ſcitur duos Deos ſortimur. Vnus eſt, qui hortatur ad bona. alter qui deprauat ad mala. quibus aſſiſtentibus poſt mortem, aut aſſerimur in meliorem vitam, aut condemnamur in deteriorẽ. per quos aut vacationẽ meremur, aut reditũ in corpora. Cẽſ. de die Nat. *Genius ita nobis aſſiduus obſeruator appoſitus eſt, vt ne puncto quidẽ tẽporis longius abſcedat.* ſcribit Cebes Thebanus *geniũ in vitã introeuntibus præcipere, vt bono ſint animo, & fortunæ non eſſe adhibendam fidem.* Autor Pauſ. *virorum bonorum* Genio *primos Atheniãſes* litaſſe. Natali *Genium thure, mero, floribus,* & *myrto* inprimis propitiabant. in lap. THVRE ET VINO GENII EORVM INVITENTVR. Perſ. *funde merum Genio.* interdum, & *victima* cæſa, vt in natali *Mecænatis.* Hor. l. 4. od. 11. & tũc *Curare, & Facere geniũ* dicebant. contra *Defraudare. Genio Coloniæ ludi* dati. *Nicoſtratus Archiuus quotidie ſeorſim Genio regis* Perſarũ *inſtructã mẽſam apponebat, cibis & alijs rebus, quæ epulis conueniũt, dapſilẽ, cũ intellexiſſet a Perſis id fieri, qui & in aula regia verſantur.* Ath. 16. *die natali munus annuale genio cũ ſoluerẽt manũ a cæde ac sãguine abſtinerent, ne die qua ipſi lucẽ accepiſſent alijs demerẽt.* Var. in Satyr. At Hadriani non incruẽtus fuit, *gladiatoriũ enim munus per ſex dies cõtinuos exhibuit, & mille feras natali ſuo edidit.* Spart. Genium *anguis* facie *Aeneas* ad *Drepanũ*, ad *Anchiſæ* tumulum vidit, *incertus Genium ne loci famulũq. parentis Eſſe putet.* Virg. & *pueri*, apud Cebetem *ſenis imagine*, in numis Diocletiani vero *militaris viri* effictus dextra *pateram* ferens, ſiniſtra *cornucopiam.* in Tra. & Had. *pateram* ſuper aram *porrigit*, quæ ſertis coronata, læua *flagellum*, vel *perpendiculum*. *Genialis lectus* apud Catullum veſte *ſtragula picta*, etiam *toga* ſternebatur. Arn. l. 2. cont. gen. *cũ in matrimonia conuenitis, toga ſternitis lectulos, & maritorum Genios aduocatis.* Alij & rebus *Genij* fuere. in lap. *Genio* CENTVRIAE, COHORTIS, EXERCITVS, CONSERVATORI HORREORVM, FONTIS, LAVACRORVM, THEATRI, SOMNI, NVMINIS, ibidem & MAGISTER GENI CAESARIS. SACERDOS GENI MVNICIPALIS memoratur EXARG. R. V. P. S. P) lego *ex argento rudi viuus pecunia ſua poſuit. Argenteas ſtatuas* ab *Auguſto* cepiſſe refutat Plin. l. 34. c. 12. *tam enim triumpho Magni Pompeij reperimus translatam Pharnacis, qui primus regnauit in Ponto, argenteam ſtatuam.* Argentum prius contemptui fuit. Iſiod. l. 16. c. 19. *ære prius ſcindebant terram, ære certamina belli gerebant, æraq; in pretio magis as, aurum vero, & argentum propter vilitatem reijciebantur.* & I. Poll. l. 9. c. 6. ex Dionyſio: *ſtagnum argenti loco à Syracuſijs habitum*

238 CVRETI VIVAS) Strab. c. 10. *nonullos deorum famulos Genioſq. feciſſe, eoſdem cum Curetibus ponere Corybantes, Cabiros, Idæos, Dactylos Thelchines.* *Curetes* quoq; Σάμοθράκη ἄνακτες *rectores potentes* dicti. Cabir enim lingua *Phenicia*, ſeu *Syriaca Potentem* ſignificat Tert. de ſpect. *ante eas (columnas) tres aræ trinis Dijs patent* MAGNIS, POTENTIBVS, VALENTIBVS. eoſdem Samothracas exiſtimant. erant autem *Samothracum Dij Magni*, Varrone teſte, *Terra & Cælum.* Scholiaſtes Apollonij Cabiras in Samothracia initiari, & IV. eſſe ex Mnaſea dicit. ſuntq; *Axieros, Ceres, Axiocerſa Proſerpina, Axiocerſus Pluto, quartus additur Camillus (antiqui enim miniſtros Camillos dicebant.* Feſt. & prius *Caſmilos*, & *Caſmillos.*) *Curetes* Iouis altores fuiſſe Seru. Georg. 4. refert: quem *Ops Saturni vxor Curetibus Corybantibus, & Idæis Dactylis cuſtodiendum dedit in monte Cretae Dictæo: ne eum*

Sa-

Saturnus conſumeret, vt filios omnes ſolebat. quod ideo fingitur, quia Saturnus temporum Deus eſt, quæ in ſe reuoluuntur in æternum (Et 3. Aen. Curetes primi Cultores Cretæ eſſe dicuntur. Alij tradunt Curetes, & Corybantes Matris Deum miniſtros, cuſtodes pueri Iouis ad plurimas res maxime hominibus extitiſſe. Suet. in frag. Curetes quia principes intelligenda diuina fuerunt, venuſtatem, vt cetera in maius componentem. altores Iouis celebrauiſſe. Hinc horum & Corybantum ſacra armata ſaltatione cum clamore, ſtrepitu, tintinabulis, tibiaq. faciebant, Iouis vagitum a Saturni auribus vt interciperēt. Ser. l. 8. Iunonis variæ ſunt eius poteſtates, vt Curetis; Lucina matrona, regina, & dicunt Theologi ipſam eſſe matrem Deum, quæ Terra dicitur. & Feſt. Curitim Iunonem appellabant, quia eandē ferre haſtam putabant. & Curiales mēſas in quibus immolabatur Iunoni, quæ Curis eſt appellata. Quid hoc ſignificet adagium vix video. an forte precatur vt Cureti, ideſt, Iunoni viuat? Nec tamē quid in re ambigua definire, & vt veteres Iure cōſulti; ſolebāt, reſpōſū ſignare auſim. In plura enim ex Cureiū voce ſignificatio extorqueri poteſt. 236. SENATORIS) Clementina num ſenatoris flamen? Senatores & quandoq. magnarum ciuitatum in prouincijs dicti. fuère & Vrbis Senatores, qui raro eam, aut nunquam videre, quod de Pertinaci Capit. notat, M. Ant. Ph. Senatores peregrini quartam in Italia partem poſſiderent ſanciuit. Lamp. quod & ante de Traiano Plin. Iun. refert: Candidatos patrimonij tertiam partem conferre iuſſit princeps in ea, quæ ſolo continentur. Deforme arbitrabatur, vt erat, honorem petituros Vrbem Italiamq. non pro patria, ſed pro hoſpitio, aut ſtabulo quaſi peregrinantes habere. Primo autem C. & aucta vrbe CC. a Romulo lecti. a Tarq. Priſco C. ex plebe. à C. Graccho CCC. ex Equite adiecti fuere. qui deinde iterum imminuti, donec Cæſar Dictator ad DCCCC. ampliarit, & Xviri vltra mille. Suet. in Aug. c. 35. Senatorum affluentem numerum deformi, & incondita turba, erāt enim ſuper mille, & quidam indigniſſimi, & poſt necem Cæſaris per gratiam & præmium allecti, quos abortiuos vulgus vocabat, ad modum priſtinum, & ſplendorem redegit duabus lectionibus. prima ipſorū arbitratu, quo vir virū legit: ſecunda ſuo, & Agrippę. Prius a Regibus Coss. & Cēſoribus creati Aetatis, Cēſus, & Generis habita ratione Aetas, vt eſt Sigonij opinio, XX. annus, aut rectius XXV erat. quæſturæ enim illa ætas, quę in Senatū quaſi ianua. Cenſus ante Octauiū DCCC. HS. quorū cēſum Auguſtus ampliauit, & pro octingentorum millium ſumma duodecies H S. taxauit, ſuppleuitque non habentibus. Suet. c. 41. Veſpaſianus quoq; expleuit. Suet. c. 17. Nero. Suet. c. 10. Senatorum nobiliſſimo cuiq;, ſed à re familiari deſtituto annua ſalaria, & quibuſdam quingena conſtituit. de Had. Capit. Senatoribus qui non vitio ſuo decoxerant patrimonium, pro liberorum modo ſenatoriæ profeſſionis expleuit. Eius deſtructores Senatu moueri ſoliti: Hadrianus in Senatu iurauit ſe nunquam Senatorem niſi ex Senatus ſententia puniturum. Spart. Genus primo patriciorū. Extraordinaria eorum lectio Appij Cæci Cenſoris libertinorum filios legentis, Gracchi Druſi, Tribunorum, Sullæ, Cæſaris, & aliorum. Cic. 3. de LL. Senatori iuſſa tria ſunt, vt adſit; nam grauitatem habet cum frequens ordo eſt, vt loco dicat, ideſt, rogatus, ut modo, ne ſit infinitus. Nam breuitas non modo ſenatoris, verum etiam Oratoris magna laus eſt in ſententia. Alexander eos nunquam niſi ad ſummorum in palatio virorum ſuffragium fecit, dicens; magnum virum eſſe oporte-

re, qui faceret ſenatorem. Lap. *Romanos* enim Senatores *mūdi eſſe, tales fuiſſe, & tales ſemper futuros* Probus Cæſ. dixerat. Caſſ. 6. var. 4. *mundi primarios, & ſenatum mirabili opinione glorioſum.* Prudent. *mundi lumina.* Sym. l. 1. ep. 46. *pars melior humani generis Senatus.* Epictetus *ornamentum Vrbis, & ſplendor ciuium.* Cic. 3. fam. 15. *publicum orbis terræ conſilium Senatus, Reip. cuſtos, præſes, propugnator.* 3. de LL. *dominus publici conſilij.* de Aruſp. *princeps ſalutis, publicęq. mentis.* Pet. *Senatus recti boniq. præceptor.* Legati *Pirrhi* Romanum *Senatum regū conſeſſum* laudarunt. Conſtantius Senatum videns *aſylū mundi totius adeſſe* ęſtimauit Amm. Primo *nudis pedibus* ibant. Iuu. Scholiaſtes, *Plus honoris videri in calceis, quam in perſona, illo enim tempore, necdum Senatores nigris calceis vtebantur, ſed nudis pedibus, vel puluerulentis, vel braccis, vel paludes nouas in braccis, quos pedornos dicunt, vt peregrinis. Dēpſteru:* legit *pedules nouos in bracchis.* Ludis *Saturnalibus* ipſi nec *conuocare*, nec *Iudicare* poterant. Legitur apud Dio. l. 47. *Senatores* bellorum Ciuilium aruſpicijs *iram Auguſti vitantes in Ianiculum, velut* in *tutam ſedem confugiſſe.* Notauit Plin. l. 7. c. 48. *vnum omnino quinquenniū fuiſſe, quo ſenator nullus moreretur: cum Flaccus, & Albinus cenſores luſtrum condidere vſq. ad proximos cenſores ab anno vrbis* DLXXIX.

VALERIVS) *Valerios* ex Sabinis cum T. Tatio Rege Romam veniſſe Dio. l. 4. auctor eſt. cuius princeps *Voluſius Valerius*, vel vt tum *Valeſius*. Plut. in Popl. Gens *patricia, & plebeia.* In authoribus ſunt: *Publicolæ, Læuini, Falcones, Coruini, Meſſalæ.* in numis vero tantum, vt Vrſinus obſeruat, *Aciſcoli, Flacci, Meſſalæ, & Catuli. Acis amnis,* Euſtat. in Dion. *accolas Valerios* fuiſſe ſcribit, atq; ab eo *Aciſcolos* pro *Aciſculos* appellatos credendum eſt. Hinc in numis *Val. Aciſculi* Siren, vt notet, Vrſino iudice, eos *ciues in Sicilia regionis quam Sirenes tenuerunt, accolas* fuiſſe, ideſt, iuxta *Pelorum.* Ser. l. 3. *Sirenes parte virgines fuerant, parte volucres Archeloi fluminis, ac Caliopes Muſæ filiæ. Harum vna voce, altera tibijs, altera lyra canebat, & primo iuxta Pelorum, poſt in Caphereis inſulis habitauerunt; quæ illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ tranſeuntes eas ducebant ad egeſtatem* Hygin. *Sirenes Archiloi fluminis, & Melpomenes Muſæ filiæ Proſerpinæ raptu aberrantes ad Apollinis terram venerunt, ibi Cereris voluntate, quod Proſerpinæ auxilium non tulerant, volaticæ factæ ſunt. His reſponſum erat tamdiu victuras, quamdiu canentes nemo eſſet prætervectus: quibus fatalis fuit Vlyſſes, aſtutia enim ſua cum preternauigaſſet, ſcopulos in quibus commorabantur, præcipitauerunt ſe in mare, a quibus locus Sirenides appellatur, qui eſt inter Siciliam, & Italiam.* 204. VALENTINIANO) dubito quis ſit: tres enim *Valentiniani Orbis Rectores* fuere. *Valentinianus Pannonus Gratiani F. funarius* dictus, quod ei *venalem funem* quinq; milites nequiuerint extorquere. *Tribunus ſcutatorum, Ioviano* apud *Nicæam* mortuo *Auguſtus* appellatur. ſub quo *mare litus egreſſum eſt, vt Siciliæ, multarumq; Inſularum vrbes concuſſæ.* P. Diaconus Forojuliens. an. CCCLXVII. *Valentem* primis imperij auſpicijs *Stabulo cū Tribunatus* dignitate præfectū *Auguſtū* appellauit, *Orientemq;* ei ſortitus *Occidentis* regno ſibi ſeruato. perijt vitæ LV. potentiæ XI. ij. *Valent. Iun. Valentini* ex *Iuſtina cū Gratiano* ſr. menſes V. dies VIII imperiū tenuit. ſua manu *Boetium* occidit. *Viennæ* ab *Eugenio Ex-Grammatico* tribuno

Arbogaſti Germanorū præfecti noctu ſtrangulatus. III. FL. *Placidus Valentinianus Conſtantis* Cæſ. & *Placidiæ Honorij*, & *Arcadij* ſorori F. a *Theodoſio* Auguſtus appellatus. *Ioanne Tyranno occiſo* cū *Genſerico Vandalorū Rege* pacē fecit, in *Attilam Hunnorum Regem* bellum duxit. ſub quo D. *Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus* mortalitatem expleuit. Rexit XXXI annos, cum quo *Orientis* Imperiū expirauit *Anglis Angliam*, *Gallis Galliam*, *Hunnis Europam*, *Romam & Africam* deprędantibus. 243 MARCO MARIO) gēs *plebeia* uiris clara, ex quibus C. *Marius* VII. Cos. *Arpinas Iuliæ* dictatoris *Cæſaris* amitæ maritus. C. Marius F. XXV vitæ anno cum *C. Carbone* Cos. cuius inmaturos honores mater fleuit. Sullæ *eruto, cineres in Anienis alueum ſparſit: ex quibus actis felicitatis nomen aſſerendum putauit*. Val. l. 9. c. 1. M. Mario Gratidiano bis prætori *omnibus vicis ſtatuæ factæ ſunt, ad eas tus, cerei. quid multa? nemo vnquā multitudini gratior fuit*. Cic. 3. off. *Sullæ* iuſſu ad *Q. Catulli* monumentū interemtus. Flor. l. 3. *oculis, manibuſq. cruribuſq. defoſſis ſeruatur aliquandiu, vt per ſingula membra moreretur*. Huius cædis miniſtrum Catilinā Cic. de Pet. Cons. facit. vbi de eo refert; quod *viuo ſtanti collum gladio ſua dextra ſecuit. cum ſiniſtra capillum eius a vertice teneret, caput ſua manu tulerit, cum inter digitos eius riui ſanguinis fluerent*. EQVO. PVBLICO. EXORNATO) alibi HONORATO. DONATO. ORNATO. EQ. *Publico* proprie *Equites*. Feſt. *Equitare antiqui dicebant equo publico mereri*. Hos Aſconius *Equites militares* dicit. Plin. l. 33. *quod ante militares equi nomen dederant, hoc nunc pecuniæ iudices tribuunt*. Hi *equo militare* debebant, cum alijs *Equitibus pedites* ſtipēdia facere integrum eſſet. Eos *Seruius* Rex in *Centurias* redegit. quæ adeo auctæ, vt *Dionyſij* æuo V *millia* EQVO PVB. eſſent. Primi EQ. habuere *Cl. Nero*, & M. *Liu. Saluator*. In *onus* etiam hic *honos* verſus, præmij enim parte *Sex. Ebutio* conceſſum, Liu. l. 39. *ne inuitus militaret, neue Cenſor ei equum publicum aſſignaret*. Eius cauſa & ſtipendiū datum. Liu. l. 1. *ad equos emendos dena millia æris ex publico data, & quibus equos alerent viduæ attributæ, quæ bina millia æris in annos ſingulos penderent*. C. ergo circiter *aureos*, vt *emant*, XX vt *alant* acceperunt. At Varro l. 7. EQ. Pub. *mille aſſariorū* tradit. vbi Lipſius nec ſine ingenio *X. numerum* reponit. Gel. l. 4. c. 12. ſi quis *equum habere gracilētum, aut parum nitidum viſus erat, impolitiæ notabatur*. ad id & Examen, ſeu *Tranſuectio*, Valerio *Probatio*, in qua ſi *vitij* quid *vendere*, ſin *iuſta traducere equū* dicebatur. Fiebat ea *Eid. Quintilibus a Q. Fabio*. Liu. l. 9. inſtituta. Eam nobis Dion. l. 6. exſcripſit. *Pugnæ ad Regillum plura monumenta ſunt, ſed ante omnia inſignis pompa & tranſuectio equitum Rom. qui equum pub. habent, ij per centurias & turmas diuiſi ordine equis inſidētes vehuntur, omnes quaſi e pugna venientes ramis oleæ coronati, & purpureas palmatas togas induti, quas trabeas vocant. Incipiunt autem ab æde quadam Martis extra vrbem ſita tranſeunteſq. cum alia loca vrbis, tum forum & ædem Caſtorum prætereunt. interdum ad V. millia, gerentes præmia, & dona militaria quæcunq. a ducibus in bello acceperint*. Demum & *Principes recognoſcebant*. Suet. de Cal. c. 16. *Equites Romani ſeuere, curioſeq., nec ſine moderatione recognouit, palā adempto equo, quibus aut probri quid, aut ignominiæ ineſſet, eorum qui minore culpa tenerentur nominibus modo*

in

in recitatione præteritis. Actis ſtipendijs *Equum Cenſori* reddebant. Plut. in Pomp. *mos eſt Rom. equitibus vbi legitima ſtipendia impleuerint ducere in forum equum ad II. Viros, quos Cenſores appellant, & commemorantes Impp. quoſq. ſub quibus meruerint, militia ſolui*. Var. in Sat. *In Caſtris permanſi, inde caballum reduxi ad Cenſores*. Illam *redhibitionem* oculis numi ſubijciunt. Legitur & apud Liu. *Cenſores* cum EQ. Pub. *ambo forte Cenſores equum pub. habebant*. Sub Principibus *Dignitas* fuit, & proba vita eminentes eo donati. Lipſ. ex veteri gloſsa: *dicente quodam eſſe ſibi ſubſtãtiam equeſtris dignitatis, ſed cũ equum pub. peteret prætermiſſum eſſe ſecurum crimine, quod ipſi concitauerunt: Hadrianus dixit, qui Equum pub. petit emendatus eſſe debet, cetera autem vitæ tuæ ipſe præſtabis*. Fuit autem ſæpicule purum *Imperatorum beneficium*, & *ornamentum*, etiam a *militia immuniũ*, præcipue in prouincijs. I. *Cæſar Cappacius literatiſſimo Vrbinatium Duci a Conſilijs* in *docta* ſua *Neapoli*; Ornari equo Pub. *Selectũ Iudicem, & digniſſimũ Decurionẽ* notari docuit, & idẽ eſſe EQ. PVB. ac *Selectũ Iudicẽ, vel Decurionem*. in quam rem marmora ſunt. P. PLACIDIO C. F. POL. CLODIANO EQVO PVB. DECVRIONI BRIXIÆ. *Auximi*: M. OPPIO CAPITONI. Q. CAMVBIO Q. F. T. N. PRIN. VES. ANNIO SEVERO EQVO PVBLICO IVDICI SELECTO ET DECVRIONI.

TRIBVNICIOS) Eo modo *inter Tribunicios*, quo *inter Conſulares* honoris cauſa allecti ſunt. item inter IMMVNES, & SELECTOS.

TRIBVLES TRIB IOVIS AVG) Poll. l. 3. c. 4. *Tribulis, qui eandem nobiſcum tribum habet, & nobiſcum publicis fungitur officijs*. Et *dij tribules, & amicitiæ præſides. ſacrum autem in quo conueniunt tribunitium vocatur*. poſt. *ouis ſeu capra tribulis, quæ in tribubus immolabatur*. Tribus Atticorum *erant XII. & in ſingulis XXX genera, ſeu familiæ quarum ſingulæ XXX conſtabant viris, qui omnes eodem lacte nutriti, & iiſdem initiati ſacris vocabantur. Fratrias* eas appellatas ſcribunt, quod *vno puteo illa ſocietas vteretur*. l. 8. c. 36. *Et eiuſdem familiæ, ſeu generis participes cognati, collactaneiq. Tres autem erant familiæ veteres Euparidæ, Geomori, Demiurgi*. c. 33. *In has, pueros ſimul & virgines introducebant, eos ſcilicet, qui iuſtam inibant ætatem in die Cureotide. Et pro maſculis quidem Coriandrum offerebant, pro femellis autem dotem nuptialem*. c. 36. *Tribuũ reges ex Euparidis exiſtentes in primis ſacrorum curam gerebant*. Et c. 33. notauit, *qui tribubus imperarent olim Naucleros dictos, vnde & tribus Naucariæ. Naucaria autem qualibet duos exhibebat equites & nauim vnam. Romanæ Tribus* aut locorum, aut illuſtrium virorum nominibus diſtinctæ. *Lilybitanæ Deorum*, vt TRIB. IOVIS AVG*uſti*. Hinc eruimus ſub principibus hanc Tribum excogitatam, tunc enim *Iouem Auguſtum* cognominandi auſpiciũ datum, dijſq. hominibuſq. fucus factus, his *Deorum*, illis *Cæſarum* nomine appellatis. A Dijs & *Athenienſes* Tribus cognominarunt. Poll. l. 8. c. 36. *tribus quidem vſq. ad Cecropem IV. fuerunt; Cecropis, Autochthon, Actæa, Paralia. Poſt Cranium vero adnominatæ ſunt Cranais, Atthis, Meſogæa, Diacris. ſed poſt Erichthonium Dias, Palladia, Neptunia, Vulcania*.

244 XII TRIB) Cognoſcitur hinc floruiſſe *Lilybæum* ſub Impp. cum tot *tribubus* ea conſtiterit, quibus nec Athenæ olim numeroſiores fuerint

245 CVRTIO) gens hæc vtrum *patricia* an *plebeia* non ſatis liquet.

248 RESTITVTORI ROMANI IMPERII) Etſi hic titulus adulatione paſſim in Principes diuulgatus, hic tamen ſuſpicor aut *Conſtantinum Maximum*, cum & alij eiuſdem in vicinia lapides eruantur. Romæ PROPVGNATORI IMPERI ROMANI FVNDATORI QVIETIS PVBLICAE D. FL. CONSTANTINO. in numis CONSERVATOR AFRICAE. cum *Galerio* CONSERVATORES KART. SVAE. R. K. Δ. aut *Valentianum*: EXTINCTORI TYRANNORVM AC PVBLICAE SECVRITATIS AVCTORI. In num. RESTITVTOR ORBIS. RESTITOR MONDI. 253 PETRONIA) *Petronia plebei à Sabinis* oriundi. 250 AVG. LIB. DIADVMENI) ideſt *Diadumeni Aug. lib.* qui & in numis & lap. M. OPEL. DIADVMENIANVS dicitur. *M. Opilij Seu. Macrini Mauri* ex Cæſarea *Sitiſi*, & *Numiæ Celſæ* F. paruulus occiſo *Baſſiano* cum patre Auguſtus ab exercitu ſalutatus, & interfectus ab eodem, Imperij XV menſe. Natus, Lamp. *natali Antonini, & ea hora, & ſignis prope continentibus.* De quo & hoc Regni omen refert. *Solent*, inquit, *pueri pileo inſigniri naturali, quod obſtetrices rapiunt, & aduocatis credulis vendunt, ſiquidem cauſidici hoc iuuari dicuntur: & iſte puer pileum* (Ariſtoteli χορίον) *non habuit, ſed diademate tenui, ſed ita forte vt rumpi non potuerit, venis intercedentibus ſpecie nerui ſagittarij: ferunt deniq; Diadematum puerum appellatum.* Fuit, vt Lamp. *omnium ſpecioſiſſimus, ſtatura longiuſcula, crine flauo, nigris oculis, naſo deducto ad omnem decorem, mento compoſito, ore ad oſcula parato, fortis naturaliter, exercitio delicatior. Hic vbi primum indumenta coccinea & purpurea, ceteraque caſtrenſia imperij inſignia accepit, quaſi Sidereus & cæleſtis emicuit, vt amaretur ab omnibus gratia venuſtatis.* In *Elide* vbi *forma agon*, & *certatio* erat, victor vittatus ac myrto redimitus ad templum deducebatur. Hinc nonulli *Diadumenos*, ideſt, *Vittatos* plures dictos putant. ſed ego ab *Diademate*, quo cum nati in fronte nomen ſortitos credo, vt L. *Cæcilius Diadematus*, poſt victoriam de *Delmateis Delmaticus* dictus.

252 FINES INTER VANDALOS ET GOTHOS) Gothi *Scandinauia* relicta in Germaniam primum, teſte Scal. effuſi, hinc loca circa *Meotidem Paludem*, & *Oſtia Iſtri* occuparunt, vbi & adhuc eius feces ſuperſunt. *literis*, & *Arriana* hæreſi a *VVlfila Epiſcopo Gothicarum literarum inuentore*, Trip. hiſt. 8. c. 15. imperante *Valente* imbuuntur. Sciſſi in duas partes, quorum *Maiorum* cognomine *Athanaricus*, *Minorum Fridigernus* rex electus. *Maiores* in binas ſtirpes abiere *in Oſtrogothos*, qui *Italia* potiti, eòq; primum venere duce *Rhadagaiſo* ſuis laribus ab *Hunnis* eiecti, *in VViſgothos*, qui in *Septimania Narbonenſi*, dein in *Hiſpania* regnarunt. varijs belli fortunis hinc inde errarunt. Ab *Octauiano* vltra *Danubium* pulſi. à *Traiano* pacem orarunt. à *Caracallo*, *Claudio*, & *Gordiano* victi. *Mæſiam vaſtantes*, *Valentem*, *Deciumq; cædunt*. ab *Aurelio* fuſi. a *Conſtantino Sarmatia* profligantur. à *Narſete* exterminantur

CAP. XIX. Indigetes dij. Anchiſæ, & Aſcanij fana. Numicus amnis. Eryx mons. L. Apronius. Getuli. Scuta et clypei. de ſtatuis. Venus Erycina. Cæcilij. Egeſta op. Marci. Aeſchrion. Venus Caleſtis. Panormitanar. facinus ſingulare. P C. Baſilij. In dictio. Chri-

ſtianorum ſepulcrorum tituli. Aelia Aug. Hercules. Curatores aquarum, viarum. Gymnaſiarcha. Gymnaſia. Iuniores Hieronis

254 ΘΕΟΥ ΧΘΟΝΙΟΥ) *Indigetes proprie ſunt dij ab hominibus facti, quaſi in dijs agentes. Abuſiue autem omnes dij generaliter poſſunt dici Indigetes, tanquam nullius rei egentes.* Ser. 1. Georg. hoc *Sacellum cum inſcriptione Latinos dicaſſe* Dion. ſcribit, ſubiungens: *ſunt tamen, qui dicant id Aeneam dicaſſe. Anchiſa defuncto ante hoc bellum anno proximo. eſt autem tumulus non magnus, & circumcirca in ordinem digeſtæ arbores, ſpectatu digne. Indigeti* quoq. ædem *Aſcanius* ſtruxit. Ser. l. 12. *Aſcanius filius eius* (Aeneae) *victo Maxentio cum cæteris Troianis credens, & dictitans inter numina receptum, ſiue patrem volens cõſecrare, templũ circumſtituit, quod dei Indigetis appellari iuſſit.* ΝΟΜΙΚΙΟΥ) *Numicus* fluuius in *Latio*. Plin. 3. c. 5. *lucus Iouis Indigetis, amnis Numicus.* Ser. l. 7. *Numicus ingens ante fluuius fuit, in quo repertum eſt cadauer Aeneæ, & conſecratum, poſt paulatim decreſcens in fontem redactus eſt, qui & ipſe ſiccatus eſt ſacris interceptis. Veſtæ enim libari non niſi de hoc fluuio licebat*

255 MONTE ERVCO) *Erucus* & in numo legitur C. CONSIDI. NONIANI ERVC. Mela l. 2. c. 3. *Montium Eryx maxime memoratur, ob delubrum Veneris, & Aetna, quæ Cyclopas olim tulit.* 259. APRONI MAIOris) L. *Apronius Cos. Comes Germanici Caſ. Pro-prætore Germaniæ*, ibiq; *triumphalibus inſignibus* ornatus, *Africæ Procos. cohortem fuga accinctam decimauit.* CAETVLAS GENTES) *Gætuli* Virgilio *Africæ Populi circa Syrtes*. Ptol. *Libyæ interioris*. Hel. Pertinax apud Spart. in Get. *Getti Getæ dicuntur.* ARMAQVE QVÆ GESSIT SCVTO) Mos in *ſcutis* pingendi *arma* vetus. Virg. de Aen. *Clypeoq. inſigne paternum centum angues cinctamq. gerit ſerpentibus hydram.* Veg. *in aduerſo ſcuto vniuſcuiuſq. militis erat literis nomen adſcriptum, & ex qua eſſet cohorte. Scuta à Clypeis* forma differebant. *quæ enim rotunda, & in orbem iuſtum relata Clypeos dixere, quæ in longum exibant Scuta.* Lipſ. l. 3. d. 2. de milit. *Longa* erant, ſancitur enim apud Liu. l. 44. *ſcuto præ ſe erectos ſtare galeatos: deinde vbi feſſi ſunt innixos pilo capite ſuper marginem ſcuti poſito ſtare, vt fulgentibus armis procul conſpici ab hoſte poſſint.* Duplicia ſcuta *Ouata*, aut *Imbricata*. Lipſ. De ſcutorum imaginibus. Plin. 35. c. 3. *ſcutis enim qualibus apud Troiam pugnatum eſt, continebantur imagines: vnde & nomen habuere clypeorum, non vt peruerſa Grammaticorum ſubtilitas voluit a cluendo. Origo plena virtutis faciem reddi in ſcuto cuiuſq. qui fuerit vſus illo. Pœni ex auro factitauere, & clypeos, & imagines, ſecũq. in caſtris tulere.* Ibid. *ſuorum vero clypeos in ſacro, vel publico priuatim dicare primus inſtituit, vt reperio, Ap. Claudius, qui Cos. cum Seruilio fuit anno Vrbis CCLIX. poſuit enim in Bellonæ æde maiores ſuos, placuitq. in excelſo ſpectari, & titulos honorum legi.* Magnus hic reuera honos, quare Antonius *clypeum Hadriano magnificentiſſimũ poſuit, & ſacerdotes inſtituit.* Capit. & Claudio *clypeus aureus, vel vt Grammatici loquuntur, clypeum aureum Senatus totius iudicio in Rom. Curia collocatum eſt, vt etiam nunc videtur. Expreſſa thorace vultus eius imago.* Treb. Hinc Adhelmus hiſt. Eccl. l. 11. c. 29. *Thoraces* vocat. Guaſti in lap. HVIC DECVRIONES FVNVS PVBLICVM STATVAM EQVESTREM CLYPEVM

AR-

ARGENTEVM LOCVM SEPVLTVRAE DECREVERVNT. Etiã ſine effigie ſolo titulo conſpicui. Dicitur & *Clypeata imago*. Macr. l. 2. Sat. c. 3. *Cicero cum in ea prouincia, quam ille rexerat, vidiſſet clypeatam imaginem eius, ingentibus liniamentis vſq. ad pectus ex more pictam: erat autem Quintus ipſe ſtaturæ paruæ. ait: Frater meus dimidius maior eſt, quam totus*. Apud Liu. l. 35. de multa damnatorum *quadrigæ inauratæ in Capitolio poſitæ in cella Iouis ſupra faſtigium ædiculæ, & XII Clypea inaurata. M. Aemilius Clypeos & domi ſuæ poſuit, id quoq; Martio exemplo*. Plin. 35. c. 3. Vendi non potuere. Conſtant. l. 22. c. de adminiſt. tut. *Nec verò domum vendere licet, in qua defecit pater, minor creuit, in qua maiorum imagines aut non videre fixas, aut auulſas videre ſatis eſt lugubre*. In lap. CLVPEI SVI DEDICATIONE DEDIT EPVLVM. Nec tamen omni licitum ponere. CLYPEVM SI QVI PONERE VOLET DABIT ARCAE HS. CAESARIS EFFIGIEM) Cogitaui num intelligat *Claudium*, qui bene *Erycinis* volens, quod mirandum eſt, eius *Templum vetuſtate collapſum, vt ex ærario P. R. reficeretur* auctor fuit. Suet. c. 25. At Tac. l. 4. An. hoc *Tiberio conſanguineo* poſtulantibus *Segeſtanis* adſcribit. *Effigies autem hominum non ſolebant exprimi niſi aliqua illuſtri cauſa perpetuitatem merentium, primo ſacrorum certaminum victoria, maximeq. Olympiæ: vbi omnium qui viciſſent ſtatuas dedicari mos erat. eorum vero qui ter ibi ſuperauiſſent, ex membris ipſorum ſimilitudine expreſſas, quas iconicas vocant. Athenienſes neſcio an primi omnium Hermadio & Ariſtogitoni tyrãnicidis publice poſuerint ſtatuas*. Plin. 38. c. 4. Initio ante *Aes* repertum, ex *hebeno, cupreſſo, taxo, paribuſq.* fiebant. Simulacrum *Dianæ Epheſinæ cedrinum* fuit. Vit. 2. c. 9. nunquam mutatum *ſepties* templo reſtaurato. Pedetentim ad luxum deuentum, & niſi in *ære, argentoq.* memoria quæſita. demum ijs *aureas bracteas infarcire in Ac. Glabrione, victo Antiocho* in Italia inſtitutum eſt. *Auream* Athenis *Gorgias Leontinus Iſocratis magiſter* (qui *centum & ſeptem compleuit annos, nec vnquam in ſuo ſtudio, atque opere ceſſauit*. Cic.) accepit. Domitianus *ſtatuas ſibi in Capitolio non niſi aureas & argenteas poni permiſit, ac ponderis certi*. Suet. c. 13. Dedicatæ fuere *publice*, vel *priuatim*. *Publice* in celeberrimis Vrbis locis; *in foro, pro roſtris, in templis, iuxta Deos*, quod Vitruuius *inter Deorũ ſedes dedicari* appellat. Priuatim in *porticibus*, in *bibliothecis* docti coronati. Perſ. *quorum imagines lambunt hederæ. Quorum immortales animæ in iiſdem locis ibi loquuntur*. Plin. 35. c. 2. *Aſinij Pollionis hoc Romæ inuentum, qui primus bibliothecam dicando ingenia hominum Rempublicam fecit*. Numeriano *ſtatua non quaſi Cæſari ponenda in bibliotheca Vlpia, cui ſubſcriptum eſt*: NVMERIANO CAESARI ORATORI TEMPORIBVS SVIS POTENTISSIMO. Vop. Item in *Domibus*. Imperatoribus quidem *imagines* erant *Cubiculares*, quas morituri *Imperij heredi, quaſi pignus* relinquebant. Capit. in Pio. *Fortunamq. auream quæ in cubiculo Principum poni ſolebat, transferre ad eum* (Marcum) *iuſſit*. Spart. in Seu. *Fortunam deinde regiam, quæ comitari principes, & in cubiculis poni ſolebat geminare ſtatuerat, vt ſacratiſſimum ſimulacrum vtrique relinqueret filiorum*: dicta & *Fortuna Publica*. Sen. de Ira *habuit in conſilio fortunam publicam*. Quæ vnà cum *laribus* cultæ, *genialiſq; tori* curam habere creditæ ſunt. Plin. l. 15. c. 11. *Omnia* (Struthea & mala cotonea) *iam & virorum*

ſa-

ſalutatorij cubilibus incluſa, ſimulacris noctium conſcijs impoſita. erant & funeri ſuæ imagines deſtinatæ. Plin.35.c.2. *expreſſi cera vultus ſingulis diſponebantur armarijs, vt eſſent imagines, quæ comitarentur gentilicia funera, ſemperq. defuncto aliquo totus aderat familiæ eius, qui vnquam fuerat populus.* ibid. Aliæ *foris, & circa limina animorum imagines erant affixis hoſtium ſpolijs, quas nec emptori refringere licere, triumphabantque etiam dominis mutatis ipſæ domus.* Aliæ ornamenta ædium. Suet. in Ti. *imagines niſi permittente ſe poni permiſit, & ea ſolum conditione ne intra ſimulacra Deorum, ſed intra ornamenta ædium ponerentur.* Capit. de M. Ant. Phil. *ſacrilegus iudicatus eſt, qui eius imaginem in domo non habuit, qui per fortunam, vel potuit habere, vel debuit.* Vop. Tacitus cauit, vt *Aurelium omnes pictum haberent.* Differentiam ſtatuarum *Pomp. Gauricus* de Sculpt. hanc indicat: *ſtatuas eas, quæ intra humani habitus ſtaturam fierent vocari ſigna, & ſigilla, & cubitales ſcilicet, palmareſue, & ſi quæ eſſent horum quotæ partes. Dici autem pariles cum eius, qui exprimitur ſtaturam vndiq. præſentauimus, dariq. benemeritis, ac ſapientibus viris. Magnas verò eſſe cum infra ſeſquialteram ſtaturę continebuntur, dicariq. Regibus, & Imperatoribus, ſicut maiores, id eſt, quæ ad alteram excreuerint ſolis heroibus. Maximas autem, hoc eſt, quando ter humani corporis ſtatura continebuntur. Item rurſus ac rurſus, quam eas ſibi Romani, & barbari Reges vindicauerint, proprias tamen eſſe Deorum, & eſſe coloſſos nominatas, vel ab auctore ipſo, vel ab noxia radiorũ effuſione, quæ fieri ſolet eiuſmodi moles intuẽdo, vel à ſpecubus, vaſtaq. intus inanitate, id enim eſſe κόλον ὅσον. Alij vero ἀπὸ τοῦ κολάζειν, quod eſt modum in re aliqua excedere dictos volunt.* addit: *ſtatuas, quæ Dijs fiunt vocari* εἴδωλα, *quæ heroibus* ξοάνα, *quæ Regibus* ἀνδριάντας, *quæ ſapientibus* εἴκελα, *quæ benemeritis viris* βρέτεα. Plin. l. 34. c. 6. *tripedaneæ ſtatuæ menſuram honoratam fuiſſe* ſcribit. De Coloſſis. Pl. 34. c. 7. *Moles ſtatuarum, quas coloſſos vocant turribus pares. Solis coloſſus Rhodi, quem fecit Chares Lyndius Lyſippi diſcipulus ſeptuaginta cubitorum altitudine fuit. Hoc ſimulacrum poſt DVI. annum terræmotu proſtratum. Sed iacens quoq. miraculo fuit* (iacuit CMLXXVII. vt Scalig. rationem ſubduxit, DCCXX. M. Pondo fuit, quod CM *cameli* eo onerati fuerint, quorũ onus *duplum ad onus muli*, quod ſit CCM. pondo) *pauci pollicem eius amplectuntur. Maiores ſunt digiti, quam pleraq; ſtatuæ. Vaſti ſpecies hiant defractis membris. Spectantur intus magnæ molis ſaxa, quorum pondere ſtabiliuerat conſtituens. XII annis tradunt effectum CC. talentis, quæ contulerant ex apparatu Regis Demetrij relicto moræ tædio.* Hadrianus ſtatuas *Aelio Vero per totum orbem coloſſeas poni iuſſit.* Spart. in Ver. Notauit Plin. 34. c. 5. L. *Accium poetam in Camænarum æde maxima forma ſtatuam ſibi poſuiſſe, cum breuis admodum fuiſſet.* Ornatu eas variabant, quarum *Militares, Armatæ*, ſeu *Equeſtres*, cũ equo ad curſum inſtigato. aliæ cum *Elephantis*. Capit. in Max. *Maximo Gallieno, & Gordiano ſtatuas cũ Elephantis decernimus, currus triumphales decernimus, ſtatuas equeſtres decernimus, trophea decernimus. Triumphalis coronata togataq;* fuit, Capit. in Macr. Antonino *dicantes & duas ſtatuas equeſtres, pedeſtres duas habitu militari, ſedentes ciuili habitu duas; item diuo Seuero duas triumphales.* Etiam *ahenea ſphæra*. reor hanc *Stellam Crinitam*, vt *Sancti* hodie exornantur. Marcel. l. 25. Maximiani ſtatuam refert amiſiſſe *repente ſphæram æneam formatam in ſpeciem poli.* Pa-

terc.

terc.de Aug. *aduentanti Romam immanis amicorum occurrit frequentia,& cum intraret vrbem Solis orbis ſuper caput eius curuatus æqualiter rotunduſq. in colorem arcus velut coronam tam mox viri capiti imponens*. aliæ *Laureatæ*, *Penulatæ*, *Palmatæ*, Roſtratæ, Ciuiles, *Achilleæ*. Plin. 34.c.3. *placuere & nudæ tenẽtes haſtam ab epheborum & gymnaſijs exemplaribus, quas Achilleas vocãt. Græca res eſt nihil velare. at contra Romana, ac militaris thoraces addere*. Aliæ *pedeſtres* manibus exertis, quo Imperium denotari *Dempſterus* putat. Nec quosvis *vultibus conſecrare* licitũ, niſi *Magiſtratus Curules* geſſiſſent. *Claudius priuatis publicam* poni interdixit & *Senatus ſententia*, excepto *ſi quod opus publicum faceret, reficeretue* Dio. *diebus feſtis* plerumq. ſtatuebantur. Th. & Val.l.2.C.de ſtat.& imag. *ſi quando noſtræ ſtatuæ, vel imagines erigunt, ſiue diebus, vt adſolet feſtiuis, ſiue communibus adſit iudex ſine adorationis ambitioſo faſtidio* (lego *faſtu*) *vt ornamentum diei, & loco, & noſtræ recordationi ſui probet acceſſiſſe præſentiam*. Politæ ſeruabantur Arria.l.1.diſſert. Epict.c.19. *Tabulam, in qua eſt imago Imperatoris colo, lauo, detergo*. Auguſtus eo vſq. cultus Suet. vt hæc quoq; *capitalia eſſent, circa Auguſti ſimulacra ſeruum cecidiſſe, veſtem mutaſſe, nimia, vel anulo impreſſione latrina, aut lupanari intuliſſe*. Etiam *adorabant*, in primis *ſigna legionum*. Modeſt.de voc. rei mil. *legionis inſigne ſunt imagines Impp. quas tanquã diuina & præſentia ſigna ſinguli venerantur*. Suet.in Cal.c.14. *Artabanus* Parthorum rex *Aquilas & ſigna Romana Cæſarumq. imagines adorauit*. Ad ſtatuas vt impune eſſent, ſæpe fugiebant, quare interdum diſerte hoc prohibitum. in lap. MAVORTIO SACR. HOC SIGNVM A SERVO TANGI NEFAS EST. impunitatem, & Val.Th.& Arc.C.de his qui ad ſtat. confug. vetuit etſi *probati fuerint artibus ſuis inuidiam inimicis creare voluiſſe, vltrix in eos ſententia proferatur*.

256 VENEREI ERVCINA....) Ser.l.1. Æn. *Eryx Veneris & Butæ filius, vt quidam Neptuni fuit: qui præpotens viribus, ceſtibus prouocabat, victoſq. perimebat, hic ab Hercule occiſus eſt, monti ex ſepultura ſua nomen impoſuit. In quo matri fecerat templum: quod Aeneæ aſcribit poeta dicens: Tum vicina aſtris Erycino in vertice ſedes Fundatur Veneri. In hoc autem monte dicitur etiam Aeneas ſepultus, licet ſecundũ Catonem ad Italiam venerit*. Pauſanias in *Laconia*, alij in *Phrygia* ferunt. Scribit Dion.l.1. *hanc dubitationem communem ac vulgarem eſſe de multis, præcipue vero de viris, qui fortunæ beneficio illuſtres quidem fuerunt, ſed tamen vitam inſtabilem & vagam egerunt: & ſciant vnum quidem ſolum fuiſſe locum qui corpus ipſorum exceperit, ſed apud multos monumenta eorum erecta eſſe*. Cuius *deæ* ædem *diuitijs* & *cultu* totius *Inſulæ clariſſimam*, Polyb. l.1. ſcribit. Senatus Rom. *ſtatuit vt fideliſſimæ per Siciliam ciuitates, quæ numero XVII. aurum Veneri conferant, & duæ militum centuriæ pro templi cuſtodia ſtationem agã*. Diod.l.4. Quæ ædes adeo, *diues vt* CIↃ *amplius habuerit ſacratas deæ meretrices* (ἱερόδουλοι dictæ, quarum *quæſtus corpore* totus deæ ſacer erat) *quas viri pariter ac mulieres deæ dedicabant. ob has igitur & magna hominum multitudo ea in vrbe & ingentes diuitiæ fuerunt. quippe naucleri facile ſua prodigebant. vnde & adagio locus. Non cuiuis eſt nauigare Corinthum*. Strab.l.6. Ibi *Stati ſunt dies, quos* Ἀναγώγια, *id eſt, profectionis dies vocant, quibus aiunt Venerem in Africã diſcedere. Nulla tum circa eum tractum apparent columbæ tanquam abeuntem pe-*

regre

regre deæ in comitatæ. Nono poſt die, quod tempus Καταγώγια, *id eſt, Reuerſionis dies appellant, columba ex mari vna prævolat, & in templum deæ ſe recipit. ſequantur mox aliæ. Tum quotquot locum circumhabitant diuites conuiuia agunt, ceteri læti plaudunt. olet q; vniuerſus is tractus butyrum, quod argumento eſt deam reuerti.* Ath. l. 9. *Romæ* primum eam *templo coluit Q. Fabius Max. mus* Dict. cum ex *libris Sibyllinis* præceptum, vt *is voueret, cuius maximum in Vrbe imperiũ.* aliud eiuſdem ad *portam Collinam* fuit, anno quo *Aquileia colonia* a L. *Porcio* L. F. *Licinio Cos.* deducta, *Liguſtino bello* votum, & ab eo *II viro* dedicatum. Liu.

258 ΚΑΙΚΙΛΙΟΥ) *Cæcilios* nonulli a *Cæculo Vulcani F. Præneſte Vrbis* cõditore, cui nomen a *paruis oculis*, alij a *Cæcade Aeneæ Comite* deducunt. Gens *plebeia*, ſed *omnibus honoribus, IX q; triũphis* functa. quã *Metelli*, qua voce d*icuntur in re militari mercenarij* Feſt. inprimis illuſtrarunt. *Cecilius Callantianus Callantis ciuitatis Siciliæ Iudæus opinionibus* docuit Romæ vſq; ad Hadrianum. Suid. ſcripſit contra *Phrygas, comparationem Ciceronis & Demoſthenis,* aliaq;.

ΕΓΕΣΤΑΙΟ) *Egeſtæo,* vel *Egeſtano.* Diod. Ἐγεσαῖ λουτρά. *Egeſtana balnea.* Cic. 3. Ver. *Segeſtenſes* opidanos dixit. Strab. Αἰγεσαίων ἐμπορεῖον. *Aegeſtenſium emporium.* in numis ΣΕΓΕΣΤΑΝΟΝ. vrbs *Aegeſta, Aceſta, Egeſta,* & *Segeſta.* Ser. l. 1. Æn. *Cum Laomedon promiſſam murorum mercedem Neptuno, & Apollini denegaſſet, Neptunus iratus Troiæ immiſit cetos, qui eam vaſtarent. Vnde Apollo conſultus cum & ipſe iraſceretur contraria reſpondit dicens obyciendas nobiles puellas beluæ. Quod cum ſæpius fieret timens quidam Hippotes filiam ſuam Egeſtam, cum Laomedontis regis Heſiona iam eſſet orta ſeditione religata: impoſitam naui miſit quo ſors tuliſſet. Et hæc ad Siciliam delata a Crimiſo fluuio, quem Crimiſum Virgilius poetica licentia vocat, conuerſa in vrſum, vt alij in canem, compreſſa edidit Egeſtum, quem Virgilius Aceſten vocat, qui ex matris nomine ciuitatem Troianis condidit, quæ ante Egeſta poſt Segeſta dicta.*

260 CL. MARCI) *Marci a Numa Marcio Pont. Max.* primordia petunt, qui ex *Pompilia Numæ Regis* F. *Ancum Marcium* Regẽ genuit.

261 ΑΙΣΧΡΙΩΝ) Cic. 3. Ver. *Aeſchrionis Syracuſani vxor eſt Pippa, cuius nomen iſtius nequitia tota Sicilia peruulgatum eſt, de qua muliere verſus plurimi ſupra tribunal, & ſupra prætoris caput ſcribebantur. Hic Aeſchrio Pippæ vir adumbratus in Herbitenſibus decumis nouus inſtituitur publicanus*

262 ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ ΟΥΡΑΝΙΟΙ) τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης ſimulacrum Theocritus deſcribens dicit *iſta Venus non eſt Vulgaris.* In numo VENVS CAELESTIS. meminit *Cæleſtis Africæ deæ* Tert. Spart. & Amm. l. 22. de Aſclepiade Philoſopho: *deæ Cæleſtis argenteum breue figmentum quocunq; ibat ſecum ſolitus afferre.* Huic *Heliogabalus* cognominẽ deum nuptum dedit. Syn. *Quam Cæleſtem Afri, Mythram Perſæ, plerią; Venerem colunt pro diuerſitate nominis, non pro numinis varietate.* Hanc Turn. Lipſ. *Vraniam,* ſeu *Venerem* voluere. Sed reclamat *Caſaubonus* ad Spart. cũ numẽ illud pro *Deo Deaq.* cultũ. Salu. l. 8. de prou. diſerte deum vocat. Eo modo & *Luna* fuit, rationẽ Caſaub. dicit, quod *Lunæ nomen in linguis Orientis vtriuſq; generis* ſit. Crediderim ſi *Cæleſtis* non *Venus,* vel cognomen hoc ab *Africa Cæleſtis* in Sicilia eã accepiſſe. *Veneris* vero varia agnomina ſunt: *Libentina a libendo* dicta. *Libitina.* in huius æde n umi pro mortuis inſerebãtur, & quæ ad funera pertinebat vẽ-

debantur. *Calua.* Lact.l.1.c.20. *Vrbe a Gallis occupata obſeſſi in Capitolio Romanis,cum ex mulierum capillis tormenta feciſſent, ædem Veneri Caluæ conſecrarunt.* Simile generoſum factum & Faſellus d. 1.l.7.c.1. de *Panormitanis mulieribus* refert; *pro patria ſua defenſione cannabi crines ſuos contexuendos funibus diſſecuiſſe. Cloacina,* ſeu *Cluacina* aliquibus dicta, quod in *cloaca Venus* reperta a T. *Tatio* ſacrata ſit,rectius a *Cluere,*ideſt, *pugnare. Genitrix,*cui *Cæſar* ante pugnam *Pharſalicam* ædem votam in foro poſuit *thorace de margaritis Britannicis* ex ſpolijs dicata. ibi *Auguſtus Cæſari* ſtatuam cum *Stella Crinita* dedicauit. *Murtia,*ſeu *Myrtia, a myrto* ei ſacra. *Verticordia*, huic ædes facta, *cum tres Veſtales vno tempore inceſtum commiſiſſent, vt puellarum animos ad caſtitatem verterent.* l. Obſequens. *Veneri Meretriciæ* ædem *Abydenſes* dederũt, quod vna meretricum militibus temulentis claues portarum clam eripuerat libertate *Abydi* parta. Ath.l.13. In lap. VENERI FELICI CAELESTI AVGVSTAE. INVICTAE CAELESTI. GABINIAE ET ALBANAE. IOVIAE. PLACIDAE. VATINILLAE. VESTRINAE. VICTRICI. VENVS HORTORVM SALLVSTIORVM. TVTELARIS MENSIS APRILIS. P.C.BASIL) *Baſilius Indic.* IV. *Cos.* ſolus an. DXLI. Marcel. in Chron. P.C. ideſt, *poſt Conſulatũ Baſilij* XXV. ann. numerant. *Ind.* ergo IV eſt annus DLVI. *Ind.* VIII. IIII. P.C. *Baſilij V.C. Vigilius Papa LIX ab Apoſtolo Petro, euocatus ab imperatore Roma egreditur & ĩ Siciliã venit.* Et Ind. II. XIII. P.C. Baſilij *ab Imperatoribus Romanis & Narſe de exilio relaxatus, quũ Romam ire cepiſſet, in Sicilia* (Syracuſis) *morbo calculi tactus deceſſit.*

INDICTIONE) Aſcon. 4. Ver. *omne genus penſitationis in hoc capite poſitũ eſt canonis, oblationis, indictionis.* Primitus *Indictio pẽſio* ſingulo quinquẽnio vertente ſoluenda. poſt trium *Romanorũ luſtrorũ,*ſeu XV. *annorũ orbis,*quo finito noua *Indictio* inibat, cuius primus annus prima *Indictio* ad XV vſq. nominatur. In *prouincijs,* & *Collegijs* a diuerſis initijs ea pendebat, exẽplo eſt lapis M. Aur. Antonini apud Grut. p. 265. COL. FAL. TIGNARIORVM, vbi quinquagies. IND. ideſt, *Indictio* perſcribitur. Inſtituta ea, quod XV an. *Fiſci* debita exigi indictum ſit, cuius i luſtre ſpecimen in Dione eſt: Hadrianus *remiſit tributa præſtito tempore* XVI *annorum, vnde & quouſq; hoc obſeruari vellet.* intra quod tempus *Indictio* eſt. XVI enim annus *terminus primæ,* & *exordium alterius* Indictionis, vti olim V an. *Olympiadis* primæ *exitus,* ſequentis *auſpicium*. Poſt *Arcadium* & per *Olympiadas* annos computarunt. in decreto Tertul. *actũ eſt decretũ II Kal. Iul. anno imperij Iuſtiniani* V. XXXXVI *Olympiade.* Vſus Indictionis, & l. 8. C. Th. de indul. deb. *conſulatus Valentiniani Aug. III & Eutropij V.C. vſq; ad quartã indictionẽ.* legit *Scaliger* XV. quod anno CCCXXCVII cõpetat III eius *conſulatus*. Antiquior *tẽporum ciuilium Ind. Antiochenſis,* nec ante eam *Epocham Indictionis* mentio fit. quæ annos ſuos *ab Ind. Iuliana,* ſeu *a Cæſaris remiſſione tributorum* numerabat. hæc forſan *fons* reliquarum. quã *Ind. Conſtantiniana a Nicæa Syndo Conſtãtino II Licinio* II. Coss. anno CCCXII excepit. ad quam *ab Antiochẽſi æra* CCCLX anni, ſeu *Indictiones ſolidæ* XXIV intercedunt. Incipiebat vero XXIV *Sept.* quo *Maxentio trucidato* libertas *Eccleſiæ* reddita. quo die & adhuc in *Cæſarea Indictione* in *Germania* vtimur. *Occidẽtalium Impp.* a K. *Sept. Romana* autem a

K. *Ianuarij* inſequentis orditur. Notetur in numis Græcis L. *Latinum*, & A. *luſtrum* ſignificare. AVT. KAIC. M. AYPHA. ATΩNEINOC CEB. L. ΛΛ. *Imp. Caſ. M. Aurel. Antonini Aug. luſtrum* XXXIV. In lap. L. KS L. K3 L. KH, id eſt, *luſtrum Capitolini Agonis* XXVI. XXVII. XXIIX. Immane vero errat *Hub. Goltzius*, qui ſub hac nota vocem poeticam Λυκάβαντα intelligit.

268 REQVIESCIT IN PACE) item REQVIESCIT IN PACE DOMINI. IN SOMNO PACIS. IN REFRIGERIO ET IN PACE. IN SOMNVM PACIS. IN SPE RESVRRECTIONIS. FIDELITER PAVSANTI. DORMIT IN PACE. REQVIEM ACCEPIT IN DEO PATRE NOSTRO ET CHRISTO EIVS. PACE FRVOR PLACIDA. KEITE EN EIPHNHI. MIGRAVIT AD DOMINVM. DEPOSITVS IN PACE. ACCEPTA PENITENTIA MIGRAVIT.

265 AELIAE AVG.) *Aelia* hæc *Patina* ſtirpe *Tuberonum* vxor *Claudij*, quã ipſe ſuſcepta *Antonia* filia ob leuiuſculas offenſas repudiauit. In numo AELIA FLACCILA AVG. Fl. *Theodoſij vxor*

267 HERCOLEI) pro *Herculi*. Apul. *Hercules luſtrator orbis, purgator ferarum, domitor gentium*. Scribit Ser. l. 5. Æn. *ſub Eryce monte infecundũ eſſe campum fere in tribus iugeribus, in quo Eryx, & Hercules dimicarunt*. Cauſa certaminis erat : Apoll. l. 2. quod *taurorum vnus apud Regium à cetero armento digreſſus, protinuſq; in fretum delapſus in Siciliam tranauit, & in campos ſe contulit Erycis; qui Erycinorum erat rex ex Neptuno prognatus. Is taurum ſuis armentis adgregauit. Hercules autem commendatis bobus ſuis Vulcano ad inquirendum taurum pergit, quumq; eum inter armenta Erycis inueniſſet, ab eo repopoſcit. Tum ille niſi ſe palæſtra ſuperaret taurũ ſe redditurum negabat. Hercules ter abs ſe victum tandem peremit*. Et l. 4. *Depoſito vtrinq; contentionis pignore ab Eryce quidem agris ab Hercule verò bobus. primo quidem indignatur Eryx quod iniqua boum cum regione comparatio fiat; ſed Hercules contra ſe deperditis his immortalitatis iacturam ſimul facturum adſirmaret, accepta tandem conditione in certamen deſcendit, ſed victus regionis poſſeſſione exuitur, quam Hercules interim ut depoſitum incolis ad vſumfructum concedit; donec ex ſe natorum aliquis eam repetat*. Plures autẽ Hercules. Diod. III. Varro XLIV. Cic. 3. de nat. deo. VI recenſet. *Plureis*, inquit, Hercules *tradunt nobis ij, qui interiores ſcrutantur & reconditas literas: antiquiſſimum Ioue natum, ſed antiquiſſimo item Ioue: Nam Ioues quoq; plureis in priſcis Græcorum literis inuenimus. Ex eo igitur & Lyſito eſt is Hercules, quem concertaſſe cum Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias literas conſcripſiſſe. Tertius eſt ex Idæis Dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis eſt, & Aſteriæ Latonæ ſororis, quem Tyrij maxime colunt, cuius Karthaginem filiam ferunt. Quintus in India, qui Belus dicitur. Sextus ex Alcumena, quem Iupiter genuit, ſed tertius*. Diod. l. 5. c. 2. *Iouem ferunt tribus noctibus in vnam redactis* (alij duabus) *Alcumenæ operam dediſſe, maximumq; futuri roboris indicium tantum temporis in eo puero creando impenſum*. Ei *Euander* Carmentæ matris monitu *aram* primò ſtatuit. quæ *ara maxima* vocata. Dion. *iuſiurandum apud eam, ac conuenta, quæ volunt eſſe firma peragunt, & decimas opum ex voto ſæpe illuc offerunt*. Diod. *fortunatiores factos ad quatuor talentorũ millia ei ſacraſſe retulit*. Scyphus ei tribuitur. Mac. l. 5. Sat. c. 21. *Scyphus Herculis poculũ eſt, ita vt Libe-*

ri patris cantharus. Herculem vero fictores veteres non ſine cauſa cum poculo fecerunt, & nonunquam quaſſabundum & ebrium: non ſolum quod is heros bibax fuiſſe perhibetur, ſed etiam quod antiqua hiſtoria eſt Herculem poculo tanquam nauigio, ventis immenſa maria tranſijſſe. Varijs nominibus coli placuit: *Herculi Magni Cuſtodis Circi Flaminij* ædes *Cor. Sulla* extruxit. Vict. In *Herculis Defenſoris* æde *Honeſta Miſſione milites, & Gladiatores arma ſuſpendebant*. In *Victoris* fanum nec *ſerui*, nec *mulieres* admittebantur. Var. l. 4. nec *muſcis*, nec *canibus* ingreſſus. *Etenim cum viſcerationem* (Herc.) *ſacrificolis daret muſcarum deum dicitur imprecatus, clauam vero in aditu reliquiſſe, cuius olfactu refugerant canes.* Solin. c. 2. Herc. *Muſagetæ*, vel *Muſarum* fanum M. *Fuluius Nobilior* ex pecunia Cenſoria dedit; vbi *Eumenius* in orat. de ſchol. reſtaur. IX *ſigna Camænarum ex Ambracenſi opido tranſlata, ſub tutela fortiſſimi numinis conſecrauit*. Herc. *Triumphalis* ſignum in *foro Boario*, quod in triumphis *triumphali* veſte ornabatur. *Cubantis* ſignum in *regione XIV*. Ædes eius & *Meſſanæ*, & *Agrigenti*. in hac *Herc.* æreum ſimulacrum. Cic. Ver. *Quo non facile quicquam dixerim me vidiſſe pulcrius (tametſi nõ tam multa in iſtis rebus intelligo, quam multa vidi) vſq. eo Iudices, vt rictus eius, ac mentum paulo ſit attritius, quod precibus, & gratulationibus non ſolum id venerare, verum etiã oſculari ſolent.* In lap. *Hercules Defenſor Inuictus Pollens. Primigenius. Reatinus. Tricoſus. Herculi Aeliano. Celeri Comiti, & Conſeruatori Domus Aug. Magno Cuſtodi. Gilio. Inuicto. Sancto. Ionio. Marcuſano. Mercurio. Muſarum. Pacifero. Placido. Romano. Saxano. Tiburtino. Victori Pollenti Potenti.* 271 ΛΑΛΟΣ) nomen & hoc eſt *ſtulta & immodica blaterantibus, quorum lingua tam prodiga infreniſq. ſit, vt fluat ſemper & æſtuet colluuione verborum teterrima. Quod genus hominum à Græcis ſignificantiſſimo vocabulo λάλους appellátos* Gel. l. 1. c. 15. perhibet

273 CVRATORES) *Aquarum* nempe, vel *Viarum*. quæ Cenſores poſt *Aediles* curarunt, donec *Auguſtus Curatores Viarum* perpetuò inſtituit. Suet. in Aug. c. 37. *Quoq; plures partem adminiſtrandæ caperent noua officia excogitauit, curã operum publicorum, viarum, & aquarum, alueı Tiberis.* Pomp. de orig. iur. *eodem*, i. e. an V. DX *tempore & IV viri, qui curam viarum gererent* dati. CVR. itaq; *Aquarũ*, ne quid *Cloacæ*, à *Tarq. Priſco* primum foſſæ, detrimenti caperent, curabant, *ius aquæ dandæ, vendendæq.* antiqui enim inſtituti, ne priuatus *aquam*, niſi *ex lacu redundãtem*, ſeu *Caducam*, & tantum in *balnearum*, & *fullonicarum* res duceret. *CVR. viarum*, Varroni *Viocuri*. hi *vijs extra vrbem*, vt *I V viri intra* præerant. ſuadet hoc Dio. l. 54. dicens *a Seuiris viarum amotos ab Auguſto duos, qui vias curabant extra muros*. Ergo amplioris *muneris Curatores* quam *I V viri*, quum illæ *viæ* maiores inpenſas exigant, quas quãdoq. ſternendas locabant. Liu. l. 41. Q. *Fulu. Flaccus & A. Poſthumius Albinus* an. V. DXXC *Cenſores vias ſternendas ſilice in vrbe glarea, extra vrbem ſubſtruendas marginandaſq. primi omnium locarũt, ponteſq. multis locis faciendos.* cum vias *munire* iubent *vias exigere* dicuntur. Creſcẽte viarum numero ſingulis duo, vel plures præfecti. Suet. in Aug c. 30. *ſpatium vrbis in regiones vicoſq. diuiſit, inſtituitq. vt illas annui magiſtratus ſortito tuerentur: hos magiſtri è plebe cuiuſq. viciniæ electi. Magiſtri vicorum*, ſeu *Vico magiſtri*, vt Aſcon. in Piſon. erat *ludos Compitalitios* fecere. M. Ant. Phil. *Curatoribus regionum ac viarum poteſtatem* de-

dedit, vt vel punirent, vel ad præfectum remitterent eos, qui vltra vectigalia quicquam ab aliquo exegiſſent. Vias autem Vlp. l. 22. ff. ne quid in loc. publ. tripartitur: publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, noſtri prætorias, alij conſulares, appellant. l. 23. Priuatæ ſunt, quas agrarias, quidam dicunt. Vicinales ſunt viæ, quæ vel in vicis ſunt, vel quæ in vicos ducunt. Celebriores viæ ſunt. Flaminia, & Appia, quæ longarum Poetæ regina viarum dicta. Huius Curator Cæſar fuit. Plut. De qua Procop. l. 1. bell. Got. Hanc, ait Appius Romanorum Cenſor ante annos nongentos ſtruxerat, & à ſe dederat nomen. Longitudinem eius quinq. dierum ſpatio vir expeditus poſſit emetiri. Ab Vrbe Roma Capuam pertinet ea latitudine, vt duo currus ex aduerſo obuij liberè queant peruadere & commeare. Et eſt ſane hæc via præter ceteras ſpectabilis. ſiquidem Appius ex alia & longinqua tunc, vt reor, regione exciſos lapides, & hos quidem ſiliceos, ac ſuopte ingenio duriſſimos in hanc viam vehendos curauit. Quos planos deinde ac leues redditos & quadratos inciſione factos iunxit, & in ordine locauit, metalli nihil vel alterius rei inſerendo. Sunt autem ita connexi, & valdè inter ſe hærent, vt ſpeciem viſentibus præbeant, non coniunctos, ſed congenitos eſſe. 276 ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩ..) Gymnaſiarchus, & Gymnaſiarcha præfectus Gymnicorum agonum. Pol. l. 3. c. 30. Puerorum inſtitutor, & Gymnaſtes dicitur, alibi Præceptor. Tert. Xiſtarches. Anim. l. 21. Xiſtarcha doctor, Athletarũ magiſter, Palæſtritarum præpoſitus. In lap. AGONISTARCHA COMMODIANVS. & ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΠΑΝΤΟΣ ΞΥΣΤΡΟΣ Pontifex vniuerſi Xyſti. Illorum inſigne virgula Mercurij. Higin. is enim Palæſtricã inſtituit. Tert. hac luctãtiũ procaces nexus diſſoluebat, geſtuſq. corrigebat. quã hinc Sidonius Caſtã, & portantes eã Arcad. l. vlt. de mun. & hon. Maſtigoforas vocat. In lap. Gymnaſiarcha, quod biẽnio fuerat Oleaginea coronatur. Gymnaſiũ autẽ Gal. l. 2. de tuẽd. val. locus eſt in publica aliqua vrbis regione extructus, quo vngendi, fricãdi, luctaturi, diſcũ iactaturi, aut tale quippiã facturi confluunt. nũcupatum a γυμνῷ denudo. Lacedæmonij ea inuenere. Apud Eleos in Gymnaſijs, & Curia fuit. Pauſ. Athenienſes tria habebant haut longe a ciuitate, ĩ quibus & ſepeliebãt. Ciceroni enim fam. 4. ep. 12. Seruius ſcribit ſe Marcellum Athenis in nobiliſſimo orbis terrarũ Gymnaſio Academiæ ſepeliuiſſe. Vngendi in ijs delitiæ a Græcis manarunt. Plin. 12. c. 4. vſum eius (olei) ad luxuriam vertere Græci vitiorum omnium genitores in Gymnaſijs publicarunt. In quod conueniebant medici, diſcentes, athletæ certamina præludentes, & valetudini, & rei militari operam dantes. Eius membra Hier. Mercurialis V. recenſet, Exedras Philoſophorum, Ephebæũ, Apodyterium, Vnctuarium, & Coniſterium. Vitr. in porticibus exedræ ſpacioſæ, habentes ſedes in quibus Philoſophi, Rhetores, reliquiq. qui ſtudijs delectantur, ſedentes diſputare poſſint. In ijs Ariſtippus naufragio Rhodum deuolutus de philoſophia diſputans muneribus eſt donatus, vt non tantum ſe ornaret, ſed etiam ijs, qui vna fuerant veſtitum, & cetera, quæ opus eſſent ad victum, præſtaret. Vitr. in præf. l. 6. Ab illa die qua ab Humaniſſimis Nobiliſſimiſq. viris Sim. Landolina Theologo, Thoma Bilizerio Barone S. Iacobi, alijſq. ad huius tituli antiquam, nec portatilem ſedem, quæ eſt ſupra ædicula ad fauces collis exciſa deductus, compluries cogitaui cuinam rei locus ille ſeruierit. Et viſum mihi Coriceum fuiſſe, vbi denudabantur lauaturi, vel exercitaturi: locus enim rei non inhabilis; aut Ephebæum vbi

im-

impuberes ab an. vt Cenſor, XVI. ætatis, & hic *Hieronis Pædagogiani* exercebantur, quod etiam ſuadent horum nomina ſupraſcripta.

ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ ΙΕΡΟΝΕΙΩ) *Iuniores Hieronei*. Iuniores ſunt pueri, qui in comitatu principũ, qui a Gallis, & Italis *Paigy*. a Tac. l. 15. *Decora ſeruitia* vocantur. Capit. in Ver. *Pueri decori*. Suet. ĩ Ner. c. 28. *Ingenuorũ pædagogia*. Sen. de tranq. c. 1. *nitenti perſtringit aciem apparatus alicuius pædagogij, diligentius quã iam intra priuatam larem veſtita, & auro culta mancipia, & agmen ſeruorum nitentium*. In lap. IVVENES AVG. Et CVRATORI LVSVS IVVENVM. De his intelligendus. Suet. c. 20. in Ner. *neque eo ſegnius adoleſcentes equeſtris ordinis, & quinq. amplius millia è plebe robuſtiſſimæ iuuentutis vndiq; elegit, qui diuiſi in factiones plauſuum genera cum diſcerent, (bombos, & imbrices, & teſtas vocabant) operamq. nauarent cantanti ſibi*. l. 28. ff. de pœn. Calliſt. *ſolent quidam qui volgo ſe Iuuenes appellant, in quibuſdam ciuitatibus turbulentibus ſe adclamationibus popularium adcommodare*. In ſaxis: COLLEGIVM IVVENVM BRIXIANORVM. & ORNAMENTIS DECVRIONAT. DECRETO ORDIMIS EXORNATO ET ADLECTO INTER IVVENES. Sed hi *Decuriones iuniores* ſunt. Mediolani VI. VIR. IVNIORES. & VI. VIR. SENIORI ET AVGVSTALI. Delectatus hic Rex ſacris certaminibus. Eut. l. 3. *Potentiſſimus rex Siciliæ Hiero Romã venit ad ludos ſpectandos, & ducenta millia modiorum tritici populo dono dedit. L. Cor. Lentulo Fuluio Flacco Coſs.* Semel *quadriga, ſeiuga bis*, & equo in Olympia vicit. Quod *Pindarus* odis ſuis cecinit. Hinc non mirum Hieronem per *Siciliam*, vt hic *Neti* pueros in ludis erudiendos ſparſiſſe.

CAP. XX. ***Procurator prouincialis. Faſtigia Columnarum. Columnæ quot. Proſerpina. Diuerſitas fanorum. Pila. Cœmiterium. Tulliola. Virginia. Melitæus. Cotonum. ære collato ſtatua. Gaulus. Liuia Ceres cur dicta. Scari piſces. Iulia Domna. Quinq. Decurio. Legatio gratuita. Munatij. Maſurius IC. Iulia Ti. vx. Regium an aſpirandum, & de diruptione Siciliæ. Prytanæa & Prytanis magiſtratus. Mercurius. Trulla. HS. de Laribus. Mixtura æris Corinthij. pugilares. de Archontibus.***

278 CHREſtion aug B PR C) ideſt, *Chreſtion Auguſti lib. procurator*. lap. 282 PROCVRAT. TI. CAESARIS. In *Præfecturis Scoti Proc. Rei Priuatæ Sicil*. Proc. *rei priuatæ per Apuliã, & Calabriã*. alij expoſuerunt PROC. *Proconſul*. *Procurator* autẽ magiſtratus prouincialis. & idẽ eſt qui *Rationalis* fiſci curã agẽs. Diſerte hoc Lamp. in Alex. docet *vbi aliquos voluiſſet, vel rectores prouincijs dare, vel præpoſitos facere, vel procuratores, id eſt, rationales ordinare, nomina eorum proponebat, hortans populum, vt ſi quis quid haberet criminis probaret manifeſtis rebus: ſi non probaſſet ſubiret pœnam capitis, dicebatq. graue eſſe quum id Chriſtiani, & Iudæi facerent in prædicandis ſacerdotibus, qui ordinandi ſunt, non fieri in prouinciarum rectoribus, quibus & fortunæ hominum committerentur, & capita*. Commodus ad Albin. Capit. in Alb. *ſuper hoc ad procuratores meos literas niſi, quas ipſe ſignatas excipies ſigno Amazoniæ*. Procuratorum prouinciarũ ſæpius mentio eſt: *Africæ* nempe, *Aſiæ, Cappadociæ, Ponti, Belgiæ, Britanniæ, Pannoniæ, Aegypti, Syriæ, Illyrici*. Treb. in Claud. *tantum à nobis decretum ſalarij quantum habet Aegypti præfectura, tantum veſtium, quantum proconſulatui*

tui Africano detulimus,tantum argenti quantum accipit curator Illyrici. Melitam, & *Gaulum* innctim procuratas fuiſſe hic tantum edocemur.

COLVMNAS CVM FASTIDIIS) pro *faſtigijs columnarum*. Plin. *Capitula, & Capita* dicit.l.37.c.3. *Veſta quoq; ædem ipſam Syracuſana ſuperficie tegi placuiſſe. Syracuſana ſunt in Panthæo capita calumnarum a M. Agrippa poſita.* Nota peculiarem *Syracuſarum* conſtruendi *modum*. *Faſtigium* & pro *ædium ſummo* capitur.Cic.ad Q. Fr. *abſolutum offendi in ædibus tuis tectum, quod ſupra conclauia, non placuerat ibi eſſe multorum faſtigiorum.* Alias tecti forma deorum ædibus propria, Græcis ἀετὸς ἄετωμα. & *Cellæ* ſunt *rotundæ altæ,& cõcameratæ,* quas Vitr. *tholos* dicit.& talẽ Cellam 5.Phil.Cic.intelligit. *Et tu in Cæſaris memoria diligens? tu illum amas mortuum? quem is maiorẽ bonorem conſecutus erat,quam vt haberet puluinar, ſimulacrum, faſtigium, flaminem?* Apul.Flor.4. *Omnes vnum in principem congeſti honores,circa templa imagines, in theatro radijs diſtincta corona, ſuggeſtus in curia, faſtigium in domo, menſis in cælo.* Accipio hic in Apul.faſtigium pro *Sublimi Solio*, nec admitto,qui *templũ* volunt.Porro *Colũnæ* inferior pars *Baſis* & *Abacus* eſt. Columnarũ genera ſunt. Plin.36.c.23. *quæ ſextam partẽ altitudinis in craſſitudine ima habent, Doricæ vocantur: quæ nonam Ionicæ, quæ ſeptimam Thuſcanicæ. Corinthijs* (hæ & *Virginales* dictæ) *eadem ratio quæ Ionicis.* Poſt: *Atticæ columnæ quaternis angulis pari laterum interuallo*

PROSERPINAE) Var.l.4. dicta, quod hæc *vt ſerpens modo in dextram, modo in ſiniſtram partem late mouetur.* Eius ſignum *Verres Enna* extulit.Cic.4.Ver. Hinc *dolor erat tantus, vt Verres alter Orcus veniſſe Ennam,& non Proſerpinam aſportaſſe, ſed ipſam abripuiſſe Cererem videretur. Etenim vrbs illa non vrbs videtur, ſed fanum Cereris eſſe. Habitare apud ſeſe Cererem Ennẽſes arbitrãtur: vt mihi non ciues illius ciuitatis, ſed omnes ſacerdotes, omnes accolæ, atq; antiſtetes Cereris eſſe videantur.* Aedes hæc *Proſerpinæ* etſi *Melitæ* perantiqua fuit. *Chreſtion*, enim *Aug. L.* eam vetuſtate ruinam minitantem reſtituit, nullus tamen veterum eius mentionem reliquit, *Iunonis* tantum & *Herculis* fana in literas relata. De Iunonis æde Cic.4.Ver. *claſſe quondam Maſiniſſæ Regis ad eum locum appulſa, præfectum regium denteis eburneos incredibili magnitudine e fano ſuſtuliſſe, & eos in Africam portaſſe, Maſiniſſæq; donaſſe. regem quidem primo delectatum eſſe munere, poſt vbi audiſſet vnde eſſent, ſtatim certos homines in quiremi miſiſſe, qui eos dentes portarent. itaq; in his ſcriptum literis Punicis fuit: Regem Maſiniſſam inprudentem accepiſſe, re cognita reportandos reſtituendoſq. curaſſe.* Adeo id religioſum fuit *quod neq. prædo violarit ante* (Verrem) *neq; hoſtis attigerit. Proſerpinæ* vero ædes, vti & *Veneris, Floræ, Nympharũ* operè *Corinthio*, gracilitate inundanti, florum frondiumq.contextu conſurgebant. At *Martis, Herculis,* & *Mineruæ* labore *Dorico*, ſine foliorum *blandimẽtis denticulatis, coronis*, ac *guttulatim metopis. Liberi, Iunonis, Dianæ* eiuſdemq. notæ numinum *Ionico*, medio inter *Corinthum* & *Doricum* opere, quo neq. *rigoſa ſimplicitas*, neq. *eneruata mollicies* conſpiciebatur. *Ioui Fulguri, Cælo, Soli,* & *Lunæ* ædes dedicatæ *ſubdiales*, quas ὕπαιθρα dixere. Vitr.

PILAM) *pilas* Græcè στήλας *Stellas* vocant,& ſunt *quadratæ*, quæ *rotũdæ* κίονες, & στῦλοι dicuntur. Hinc Cic. *oppilare* pro obfirmare & obcludere dixit. Hic vero *PILAM* ikonũ tẽpli

expoſito, vbi cũ donaria appenderent tanquã digniori loco, eam inaurarũt.
279 ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ) errat *Geminianus Abbas* qui hinc deducit, quod *cinis ibi mortuorum tegatur*, illud enim *Cinerarium* dicitur, vti *Oſſuarium* vbi oſſa condebantur. Idem vero *Coemiterium*, ac nobis Chriſtianis *Dormitorium*, quod mors noſtra *Somnus*, quem niſi *Cenſoria* illa *lux* nobis excutiet. In lap. DOMVS SOMNI. REQVIETORIVM. CONDITORIVM. Nou. de ſepul. *ager ſomni*. Caſs. l. 6. c. 8. *ſacra quies*. *Loci cõmunes*. Cic. 6. Ver. *nihil in locis communibus, ne in fanis quidem* reliquit. Plaut. *abierunt in locum communem*. male verò DOMVS AETERNA, SOMNO AETERNALI dicitur.
280 TVLLIOLA) *Ciceronis* ex *Terentia*, quam repudiauit, filia. vxor *Piſoni Frugi*, dein *Furio Craſſipedi*, demũ *Dolabellæ*, apud quem puerpera perijt.
282 VIRGINIA) intelligitur L. *Virginij* filia L. *Icilio tribunicio* deſponſa, quam pater ne Ap. Claudi libidini ſubijceretur *cultro ab lanio arrepto* in publico interemit: *te vno*, ait, *quo poſsũ modo filia in libertatẽ vindico*. & ad Appiũ verſus: *Te Appi tuumq; caput hoc ſanguine conſecro*. Quo facto *Xviri* munere exuti, ipſe *Tribunus Pl.* cũ L. *Icilio*, & P. *Numitorio* puellæ auunculo lectus. Liu. l. 3. ΠΡΩΤΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ) hoc modo & *Publius* D. *Pauli* & comitũ eius per triduũ *hoſpes* in Act. Apoſt. a D. Luca c. 28. ὁ πρῶτος τῆς νήσου *primus*, aut *princeps Inſulæ* vocatur. Steph. Epit. *Inſulanus* Μελιταῖος, & *Opidanus* Μελιτεύς vocatur. *Incola eius* (inſulæ ait) *dicitur Melitæus. Eſt & vrbs Carthaginenſium colonia, & item populus Oeneidis tribus vnde popularis Melitenſis*. Perperam inſulam *Melitetum* dici *Ortelius* docet. Eius Inſulæ in primis *Catuli*, & *Veſtes* celebres fuere. Suid. canum *alij ſunt venatici; alij qui vna cum animantibus progrediũtur, alij qui domi cuſtodiam pecudum agunt, alij ſunt ad oblectationẽ, vt Melitæi catuli, & meliteri*, ideſt *mellei*, *quia voluptatis ſiue animi cauſa aluntur*. De Veſtibus. Cic. 3. Ver. *vnde tantã Melitenſem veſtẽ, vnde quinquaginta tricliniorũ lectos, vnde tot cãdelabra: non inquã iã quæro, vnde hæc habueris: ſed quo tibi tantum opus fuerit id quæro. Mitto de melle, ſed tantumne Melitenſium? quaſi etiam amicorum vxores; tantum lectorum? quaſi etiam iſtorum villas ornaturus eſſes*. & 4. Ver. *Melitam* Verri *textrinum per triennium ad muliebrem veſtẽ conficiendã* fuiſſe dicit. Varro in Saty. *Mitrã Ricinã aut mitram Melitensẽ* nominat. Fiebãt & hæ ex lana ligni quę Vlp. l. 70. ff. de legat. ἐριόξυλον. Plin. l. 9. c. 4. *Goſſipion vocãt, plures Xilon*, & *ideo lana inde facta Xylina. Paruus eſt, ſimileq; barbatæ nucis defert fructũ, cuius ex interiore bombyce lanugo netur. nec vlla ſunt eis candore mollitieve præferẽda; veſtes inde ſacerdotibus Aegypti gratiſſimæ*. Quintinus in deſcript. Melit. *Frutex eſt arbuſculæ modo, pedali magnitudine, cauli lignoſo, a quo rami teretiuſculi, quaternive frutificant. folia ni minora eſſent, vitium poterant videri. flos ſubcæruleus fructum defert amplitudine auellanæ nucis, qui maturitate ruptus præduras pilas oſtendit tenui lanugine obductas; ex qua Cotonon netur in textrinis, mira depectendi arte: ex quo & mappalia, & veſtes heic muliebres conficiũtur. vt iam nobis laniferæ Indorum arbores goſſipinaq; veſtes miraculo eſſe nõ debeant. ad vela nauium etiam perutile. Melitenſe* in honore, ſed non vbertim amplius ibi ſeritur, cum frumento ager diuiſus. Naſcitur & in *Cypro, Hiſpania, Calabria, Marſalæ in Sicilia*, & in *Pandataria*. in qua Inſula incolis inde victus quæritur, cum *craſſitie*, & *elegantia* alijs præſtet, vbi viniæ

in-

inſtar tellus eo conſeritur. 275 AERE COLLATO) columna P. *Minucio* Præf. annonæ *vnciaria ſtipe collata*. Plin. l. 34. c. 5. In *Vrbe & Prouincijs* ſtatuas fieri Theod. & Val. l. 4. C. de ſtat. *expenſis proprijs* iuſſere. & l. 3. *In noſtræ Serenitatis imaginibus & ſtatuis erigendis priuatæ collationis iniuriam propulſari præcipimus, ne quid in eis ſuum collator agnoſcat*

PLEBS GAVLITANA) id eſt, *populus*. Steph. Epit. inſulanus *Gaulita*, at in natiuis baſibus *Gaulitanus* vocatur. MVNICIPI) *Gaulũ Coloniam Romanam* accepiſſe non lego, ſed *Phænicam*, poſt & *Carthaginenſem*. Diod. l. 5. *Poſt hanc* (Melitam) *altera eſt* (inſula) *quæ Gaulos appellatur, in alto pelago & ipſa, portuumq; commoditate præſtans. a Phœnicibus primum habitata*. Colligit Cluu. an. CCLVIII circiter, *Phœnices* in *Siciliã*, *Melitam*, *Gaulumq;* & *Gadeis* inſulas ſuas colonias deduxiſſe.; Varie huius inſulæ appellatio corrupta. Straboni Κλαῦδος, Γαῦδος, Καῶος, ſed ex *lapidibus* germanum eius nomen GAVLVM animaduertimus. Plin. l. 5. c. 7. *Gaulos & Galata, cuius terra ſcorpionem dirum animal Africæ necat*. Sol. c. 32. *ex parte qua Circina eſt, accepimus Gaulon inſulam, in qua ſerpens neq. naſcitur, neq. viuit inuecta. Propterea iactus ex ea quocũq. gentiũ puluis, arcet angueis, ſcorpiones ſuper iactu ſuo illico perimit.*

276. CERERI. IVLIAE) Græcæ ſeruilis adulationis ritus fuit, illuſtriũ hominum nomina diuorum albo inſertis aſſociare: ſic *Lamiam Venerem*, *Leænam Venerem*, *Philam Venerem*, *Pythonicen Venerem* leges. Quod Latini æmulati *Iouem Auguſtum*, *Druſillam Venerem*, *Iuliã* hic *Cererem* dixere. *Cereris* agnominis origo exinde forte eſt, quod *Iulia* benigna mater extiterit. Dio. l. 60. *Senatus non contentus ijs, quæ Tiberius decernenda ſcripſiſſet, luctum mulieribus in totum annum indixit, laudato interim tamen Tiberio, quod ne tum quidem a Reip. adminiſtratione ſe abſtineret. arcum quoq; ei nulli vnquam mulierũ datum decreuerunt, ſcilicet quod multis ipſorum ſalutem attuliſſet, quod multorum liberos educaſſet, multos in elocandis filiabus adiuuiſſet, vnde nonulli matrem patriæ eam cognominauerunt*. Refert vero, arcum non extructum, nam Tiberius *quum puderet eum verbis S. C. irrita facere, pollicitus ſe eum ſuis ſumtibus ædificaturum. eo modo reſcidit, quia neq. publicis impenſis fieri paſſus eſt, neq. ſuis ipſe fecit.* *Liuia* appellata *Iulia* poſt adoptionem. Tac. l. 1. an. *Liuia in familiam nomenq; Auguſtæ adſumebatur*. Suet. in Cl. c. 11. *cognomen Auguſtæ ab auia* (Liuia) *recuſatum*. quod cũ inconueniẽs moribus *Liuiæ* ſit, Lipſ. legit *ab auia*.

LVTATIA C. F. SACERDOS AVGVſti) prima eius ſacerdos *Liuia*. Dio. l. 66. *Flamines* (Auguſto) & *ſacerdotem Liuiam, quæ tunc Iuliæ etiam Auguſtæq; cognomen acceperat, conſtituit*. aut lego AVGVſtæ. *Cereris ſacerdotes* cum ſolæ feminæ, & id hic in *Iulia* ſeruatur. OPTATI) Optatus Ti. Claudi Lib. præfectus claſſis *Scaros piſces, qui ſoli ruminare, herbiſq; veſci dicuntur, e Carpathio mari aduectos inter Oſtienſem, & Campaniæ oram ſparſos diſſeminauit*. Plin. 9. c. 17. 278. IVLIAE DOM...AE) reſarcio DOMNAE. apud Grut. p. 266. IVLIAE DONINAE. *vxor Seueri*. Oppianus enim *Iuliam Domnam* matrem *Caracallæ* vocat. In num. ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑ ΣΕΒ.

287. C. AVR. CONSTANTIO) iudico patrem eſſe *Magni Conſtantini*.

280 *C. vallio* QVIR POSTVmo) ſic reſtituo. M. F. erit.

Q DE-

QVINQ.DECVR) *Quinquenali decurioni*. Hi ex *maioribus magiſtratibus municipalibus* annuis faſtis inſcribebantur. aliquādo ijdē qui *IIviri*. de his reſtrictim ... ulta nobis dicta in exitu cap. 11. Cum ergo in parua hac inſula *Gadi*, vt quæ XXX tantum milliaria ambit, omnes illi eminentiores honores fuerint, quid cenſes de *Melita*, quæ nomine & amplitudine illam longe præcedit. inter QVADRINGENARIOS) forſan *Decuriones* a numero ſic appellati. LEGATIONE GRATVITA) l.1.C. de *legationum incolumium liberorum legationibus liberatur*. *Gratuitam* hic dico *ſponte ſuſceptam*. *Legatio Libera* erat, cum *Senatores* in prouincias exeuntes hereditates, aut ſyngraphas ſuas perſequendi, *Legationis* tantum titulo inſigniebantur, vt honoratiores negotiarentur. & tunc *Lictores* a prouincialibus, alijq; honores deferebantur. nec tamen *cum Imperio*, vt *Xviri* milli. Dictæ *Liberæ*, quod pro *libitu abeſſe* poterant. quare cum eorum aduentus grauis prouincialibus, *Cicero* eas annuas fecit. de quibus ipſe 3. de LL. *Quero quid reapſe ſit turpius quam ſine procuratione Senator? legatus ſine mandatis? ſine vllo reip. munere? quod quidem genus legationis ego conſul, quanquam ad commodum ſenatus pertinere videatur: tamen approbante ſenatu frequentiſſimo, niſi mihi leuiſſimus Trib.pleb. tum interceſſiſſet, ſuſtuliſſem. minui tamen tempus, & quod erat infinitum annuum feci. ita turpido manet diuturnitate ſublata*. Cæſar vero *quinquennales* conceſſit. Cic. ad Att. l.15. ep.11. *Habes, opinor, libera legatione: definitum tempus lege Iulia, nec facile addi poteſt: data eſt autem huius iuris quinquennij licentia*. De hac Tac. l.12.an. *Galliæ Narbonenſi ob egregium in patres reuerentiam datum, vt ſenatoribus eius prouinciæ non exquiſita principis ſententia, iure quo Sicilia haberetur, res ſuas inuiſere liceret*. Etiam *Legatio Libera* ... dicitur, in qua *fana circumibant*. Cic. l.4. ad Att. *Votiuam legationem ſumſiſſe prope omnium fanorum ac locorum ſacrorum*. Meminit & 13. Att. e.4. *muneris X Legatorū*. *Habeo*, inquit, *munus a te elaboratum X legatorū*. & 2. Ver. *Publiuſq. Rupilius poſtea leges ita Siculis ex S.C. de decē legatorū ſententia dedit, vt ciues inter ſe legibus ſuis agerent*. ORDINEM) h.e. *ſenatum Rom.*

DE LIB.REDHIBENDIS) h.e. *de libertorum redhibitione*.

281 MVNATIAE) Eius gentis illuſtriores *Planci*, qui ſoli in numis. L.MVNACIVS (Orator Cic. diſcipulus) L.F. L.N.L. PRON. PLANCVS COS.CENS.IMP.ITER.VII.VIR. EPVLONVM TRIVMPHALIS EX RHETIIS AEDEM SATVRNI FECIT DE MANVBIIS AGROS DIVISIT IN ITALIA BENEVENTI IN GALLIAM COLONIAS DEDVXIT LVGDVNVM & RAVRACAM. Qui, *cum diceretur Aſinius Pollio orationes in eum parare, quæ ab ipſo aut liberis poſt mortem Planci ederentur, ne reſpondere poſſet: cum mortuis non niſi laruas luctari dixit*. Plin. in præf. 283 MASVRTO) legerem *Maſurio*. linea ſupra I ipſius lapidis ingenio rimis pleni, vel petulanti improbi manu ducta: ſuos enim lapides *patiuntur manes*. Fuit *Maſurius Sabinus* I C. *Eq. Rom.* auditor & *ſucceſſor Atteij Capitonis*, claruit ſub *Ti.* a quo de Iure reſpondendi poteſtatem obtinuit. quinquagenarius inops ab auditoribus ſuſtentatur. Scripſit de *Furtis, Indigenis, factis & rebus memorabilibus*

TI. CAESAR AVG.ET.IVLIAE) *Iulia Auguſti* F. Tiberij poſt repudia-

diatam *Vipſaniam Agrippinam* vxor. hic *Liuiam* credo; nam defuncto Auguſto ipſa *a Senatu ſalutationis matutinæ officium* petijt,& *nomen ſuũ cum Ti. publicis comentarijs inſcribi.* Suet. in Ti. c. 50. *Matrem Liuiam grauatus, velut partes ſibi æquæ potentiæ vindicantem.* Vxorem ſibi adiungi omnino *Tiberius* inuiduſet, cum qua *diſſedit & aliquanto grauius, vt etiam perpetuo ſecubaret, intercepto communis filij pignore, qui Aquileæ natus infans extinctus* eſt. Suet. c. 7.

285. REGINIS. IVL) Nota *Regium* abſq; aſpiratione; quam tamen adeo religioſe ſcriptores etiam bonæ notæ receperunt, vt eam *vltimã agri Brutij vrbẽ* ſic a *Regio Lepido Galliæ Ciſalpinæ* diſtinxiſſe videantur, adhærentes fabulæ illam ἀπὸ τῆς ῥήξεως *a ruptura* dici. De qua audiatur Euſtathius: *Sicilia olim peninſula erat, Italiæ per iſthmum cohærens. ingenti autem terræmotu facto, iſthmoq. diſciſſo irrupiſſe æquor aiunt, quod iſthmum alluebat; cinctuq. ſuo inſulam effeciſſe Siciliam, haut longe a continenti diſiunctam. vnde fabula fertur; Neptunum, qui motibus terræ præeſt, abſcidiſſe iſthmum Aonio multas cuſpides habente ferro; & induxiſſe mare, quod iſthmum vtrinq. cingebat; atq. ita ex peninſula effeciſſe inſulam, gratificantem Iocaſto Aeoli filio, quo is ſecure ac tuto inhabitare eam poſſet. Ceterum a dicta abruptione, ideſt, ἀπὸ τῆς ῥήξεως Rhegium illic quoq. nomen accepiſſe volunt.* Feſto *dictum eſt a rumpẽdo, quod eſt Græce ῥηγνύναι.* Plin. 3. c. 8. Sicilia *quondam Brutio agro cohærẽs, mox interfuſo mari auulſa XII. M. in longitudinem freto: in latitudinem autem* M. D. *pas. iuxta columnam Rhegiam. Ab hoc dehiſcendi argumento, Rhegium Græci nomen dedere opido, in margine Italiæ ſito.* l. 2. c. 88. *Hoc modo inſulas rerum natura fecit. auulſit Siciliam Italiæ, Cyprum Syriæ, Eubœam Bœotiæ, Eubææ Atalantem & Macrin, Beſbycum Bithyniæ, Leucoſiam Syrenum promontorio.* Eandẽ nominis cauſam antiquior horum *Aeſchylus*, qui vixit cis annum ante C. N. CCCCXXC dedit. Sed quomodo, amabò, rei fabuloſæ, & de qua & *vetuſtiſſimi* dubita vere certam nominis originem definierunt. *Heſiodus* enim, inquit Diod. l. 4 *poeta* (trinis ſeculis *Aeſchylo* prior) *contrarium ſtatuit. latius enim diffuſo illic mari, Pelorum promontorium, & templum in eo Neptuni, quod religioſe colunt incolæ, ab Orione aggerum molibus eductum eſſe.* Qua de re *doctiſſime* diſſeruit in lib. de antiquitate Panormi *Marianus Valguarnera ingenio, imaginibuſq. clariſſimus*, concludens *ab Orbis* incunabulis, a prouidente rerum auctore DEO O. M. ſic conditam fuiſſe, *cum incredibile ſit XII. M. pas. terram à continenti diſſilire, nec vicinis iſthmis Peloponeſo, & Thraciæ Cherſoneſo id contigiſſe.* & vt *Cluuerius* ipſius verba ex *Etruſco* vertit: *Quis porro*, inquit, *credat tam pulcrum, tam abſolutum, tamq; admirandum opus, cuiuſmodi eſt portus Meſſanenſis, quem DEVS omnium rerum ſummus artifex in circino, vt inquit Eſaias, videtur tornauiſſe, caſu quodam ſuperaſſe tam ingentem vim, qualis oportet fuerit in eiuſmodi ruptura? tum abyſſus ille profunditatis, qui eſt in hoc freto, poteratne violentia alicuius diruptionis inter vtramq; terram infundi?* Rem quoq. acutiſſime elucidauit pro more ſuo *Cluuerius* l. 1. c. 1. antiquę Sicil. vbi & ante *conditum opidũ promontoriũ* ab eo recedens, *Rhegium a ruptura* appellatum edocet. *Ruptura igitur iſthmi tanta fuerit, quanta ipſius patet longitudo, a Scylla ſcilicet, quod etiam vult Faſellus ad Leucopetram vſq; promontorium, vulgo nunc Capo dell' Armi dictum, ſpatio millium XXXII. Hoc autem ſpacio, quum complura flumina ex Apennini interio-*

 ri-

rio membrorum,ſed in ſola mente conſiſtere,cuius ſedes in capite eſt. Quatuor latera eadem ratione finguntur, qua & tetrachordum Mercurio creditur attributū. Quippe ſignificat hic numerus,vel totidem plagas mundi, vel quatuor vices temporum, quibus annus includitur,vel quod duobus æquinoctijs,duobuſq. ſolſtitijs Zodiaci ratio diſtincta eſt. Fulg.l.1. myth. *Mercurium dici voluerunt quaſi mercium curam. pennata talaria, quod negotiantium pedes vbiq. pergendo,quaſi pennati ſint: virgam ſerpentibus nexam,quod mercatoribus det aliquando regnum, vt ſceptrum, & vulnus, vt ſerpentiū, galero cooperto capite pingitur, quod omne negotium ſemper ſit abſconſum. Creteſes Mercurialia,* quæ *Saturnalibus Romæ* paria,celebrarunt, quod ibi ingēs *Mercatorū* copia,quibus ille Tutelaris. hinc *collegia Mercurialiū*,ideſt mercatorū. Huic in epulis aliquid ferculorū ſeponi ſolitū. Pol.6.c. 9.§.5. *Mercurij ſors pars illa carniū in conuiuio vocabatur,quæ prima illi deo conſecrata ſeponebatur.* Imprimis hoc numen *Teutones* amplectebantur. Tac. de mor. Ger. *Deorum maxime Mercurium colunt, cui certis diebus humanis quoque hoſtijs litare fas habent.* Cognomina eius in lap. MERCVRIO ARCETIO, ARTAIO,ARVERNO,AVG.CAELESTI.CENSVALI CONS. DEO MAGNO.FATAL. INVICTO.NEGOTIATORI.REDVCI. VIACO. TVTELARI MENSIS IVNI TRVLLAM) poculi genus. Iuu. *ſi trulla inuerſa ſonitum dedit aurea fundo.* Cic. 4. Ver. *vas vinarium ex vna gemma prægrandi,trulla excauata cum manubrio aureo.* Etiam vas,quo alui profluuies excepta. item. quo *e culina in lauatrinam aquam* fundunt.

ANAGLYPTAM) *anaglypta* & *anaglipha* vaſa ſunt ita ſculpta,vt imagines emineant. PIIS ::·) pondo *ſeſtertio ſemis*, & *triente*,ideſt *libris* & *deunce*. Pondo enim libra. Plin.33.c.3. *Populus Rom. ne argento quidem ſignato ante Pyrrhum regem vſus eſt. Libralis vnde etiam nunc libella dicitur, & dupondius dicitur aſſis. Libra* & cum *Vncia* coniungitur. Plaut. in Rud. *neq. piſcium vllam vnciam pondo hodie cepi.* Pondera publice cuſtodita. Val.l.9.C.de ſuſcept. *modios æneos, & lapideos cum ſextarijs, atq. ponderibus per manſiones,ſingulaſq, ciuitates iuſſimus collocari.* & Iuſt.auth.coll.IX. Nou.128. *menſuras & pondera in ſacratiſſima cuiuſq. ciuitatis eccleſia ſeruari* mādat. hæc IIS .antiquior *Seſtertiorum* nota, poſt linea per medium traducta. Var. *veteris conſuetudinis,vt retro æra dicerentur,ita vt ſemis tertius,ſemis quartus pronunciarent.* & *Attici* dixere ἑπτὰ ἥμισυ τάλαντα, *ſeptem ſemitalenta.* Hinc ergo *Seſtertius* quaſi *Semis tertius*,numus æreus & argenteus, *quarta pars denarij, quo tempore is decuſſis valebat, id eſt dupondius, & ſemis.* Feſt. C.vero HS.*aureum* conſtituebant. Suet. in Oth. c. 4. *quoties cœna principem exciperet, aureos excubanti cohorti viritim diuidebat.* Tac.de eodē *cohorti excubias agenti viritim centenos numos diuidebat.* Et hoc fuit tunc temporis,quo *aureus* quarta pars *unciæ* auri. Iuſt. inſt.de ſucceſs. libert. §. ſed noſtra, *pro mille Seſtertijs aureus computetur.* puta *Pancirolus* ad ea tempora reſpexiſſe, cum *liberalis aureus* cuderetur. Lamb.in Hor. L.HS *aureum ſcutatum* conſtituunt. *Seſtertium* autem *neutro genere, & Seſtertia* M. numos æquabant. aduerbialiter vero *decies Seſtertium* effeciſſe ſcribūt *centena millia.* Lipſ.ad Tac.X. millia HS idem quod X. HS. ideſt C.aurei. Refert Pol.l.4.c.24. *In Himereorum Rep. duos æreos numos a Siculis* ἑξάλιτρα *appellari..* HS etiam *menſura* fuit *II.ped.ſemis.* Plin. l.17. c.11.

c. 11. quinus ſemipes Græco ritu, qui *πέμπτον ἡμιπόδιον* IIII pedes cum dimidio dicunt. Etiam *locus ſupplicij*, quem nominari Turb. conijcit *quod ſpacio ambitu ædium, qui Seſtertius pes dicitur.* :: · pars aſſis. *As* autem a *Voluſio Metiano* diuiditur in *duas dimidias*, quæ *dimidia S. Semis* dicitur. pars *tertia triens* = =. in *quartas* partes *quadrans* ☰. in partes *ſex Sextans* =. in octauoſq. *ſexcuncia.* Et *dua ſextula* =. *Vncia* ∸ *Quincunx* ex quinq. vncijs = =. *Septunx*, id eſt ſeptima *duodecima.* S *Beſſis*, id eſt, *duodecima octo* -S- 9 duodecima, ideſt *dodrans* 52. *Dextans.* 10 duodecimus S= =. *deunx* ea decimum duodecimum S=-= · vide amplius notas *ponderū antiquas* apud *Grut.* Inſcript. p. 221 LARES) Lar Hetruſco ſermone *Principem* ſignificat. Scal. ad Prop. Lares filij *Mercurij* Ouid. 2. Faſt. & *Laræ*, ſeu *Larundæ* Nymphæ, quæ & *Muta* dicta, cui ab Ioue lingua exciſa, quod eius cum *Iuturno* concubitum *Iunoni* prodidiſſet. tradita Mercurio ad inferos deferenda, qui cum ipſa concubijt, vnde gemini *Lares* nati. & Seru. l. 5. Æn. quia *apud maiores omnes in domibus ſepeliebantur, vnde ortum eſt, vt lares colerentur in domibus.* Quinā illi ſint nonulli prolixe inquirunt. Arnob. l. 3. *arbitratur vulgus vicorum aq. itinerum deos eſſe, ex quo quod Græci vicos cognominant lauras. In diuerſis Nigidius ſcriptis modo tectorum, domuūq; cuſtodes, modo Curetas illos, qui occultaſſe perhibentur Iouis auribus aliquādo vagitum. indigetes Samothracios, quos quinq. indicant Græci, Idæos Dactylos nuncupari. Varro ſimiliter hæſitans, nunc eſſe illos Manes, & ideo Maniam matrem eſſe cognominatam Larum: nunc aerios rurſus deos, & heroas pronunciat appellari: nunc antiquorū ſententias ſequēs, Laruas eſſe dicit Lares, quaſi quoſdam genios defunctorum animas mortuorū.* Apul. de deo Socr. *Lar Familiaris* dicitur, qui *ex lemuribus poſterorum ſuorum curam ſortitus, pacato & quieto numine domum poſſidet* Sedes illorū in *Vrbis*, & *Publicis vijs.* hinc *Lares Viales* & in Catal. Virg. *Dij Semitales*, & Græcè *θεοὶ ἀγυιεῖς* nuncupati. quales fuere *Apollo, & Bacchus. Hercules Sancus*, & *Mater Stata. Lares Compitalitij* in *compitis* proſtabant. exin ludi Compitales. *quibus tot pilæ, quot capita ſeruorum, tot effigies, quot eſſent liberi, ponebantur, vt viuis parcerent, & eſſent his pilis, & ſimulacris contenti.* Feſt. *Pilæ* autem *& effigies viriles, & muliebres ex lana.* Ver. in SeſquiVlixe: *ſuſpendat Laribus marinas molles pilas, reticula ac ſtrophia.* Item in *domibus*, vbi illis *Lararium*, & *focus* ſacer, quibus *vino*, & *ciborum particulis* in ignem coniectis libamina, *primitias cenæ* dabant, poſt *ſal cum pane & caſeo* pro pulmentario ceſſit. horumq. cuſtodiæ *pueri* appoſiti. Suet. in Dom. *puer cura Larium cubiculi ex conſuetudine aſſiſtens.* Hi *Dij Domeſtici*. & paſſim *Familiares* dicti, & fuere *Picumnus*, & *Pilumnus*, ideſt *Mars, princeps Larum* & *ἁπλῶς Lar* nominatus, ſed *Militaris*, & *Romulus*. qui *familiæ Aureæ*, vt Feſtus *Liberos homines* vocat, præſtites ſunt, vti *Familiæ*, ſeu *ſeruorum Saturnus*; *Saturnalibus* enim ſerui compedibus ſoluti cum heris epulantur, & Saturnus vinculis dimiſſis tanquam liber regnabat. *Familiares* Arn. l. 1. & *Grundules* appellat. an a *grunnitu* porci ſueta hoſtia? an a *ſuggrundijs aditum*? His milites arma ſuſpendebāt. Ingenui veſtem *coram Laribus* ponere ſoliti. Virilem togam ſumentes eis *bullam* donarunt. Perſ. 5. His ſerui *pileo donati catenas* ſuas dedicabant. Hor. l. 1. Sat. 5. Fuere itaq. *Dij Publici*, quorum ſimulacra *priuata religione* domi

co-

colebant. Feſt. *Lares*,porro,*Hoſtilij, quod ab his hoſtes arceri putabant*. *Lares Marini* ſunt *Neptunus*, *Glaucus*, *Thetis*, quibus *L. Aem. Regillus* in *Campo Martio* ædem bello *Antiochi* vouit,quæ XL annis poſt dedicata fuit. *Cælo* quoq. ſuum Larem attribuerunt *Iouem Cæleſtem Larem*. *Lar Cunctalis Ianus*, quem cuncta regere opinabantur. *Lares* a *Genijs* diſtincti, quod illi *vrbibus*, *vijs*, *ædibus*, *familijsq.* præſint: hi vero pluribus alijs rebus. a Penatibus, quos Iſiod. l.8.c.11.*dicebant omnes deos quos domi colebant*, *& penates dicti quod eſſent in penetralibus* (Cic.2. de nat. deo *à penu vel quod penitus inſident*) a *Laribus* differunt, qui & extra domum cultum habuerunt, nec omnes *Lares Penates*. Solin. c.2. Penates *ſanctiores* habebantur, a *Traianis* accepti, *Lares* ex maiorum funeribus adiecti, ſæpe contemti, & violati. *Penates Publici*,ſeu *Dij Patrij*,*Genethliaci*,*Magni*,*Iouis* & *Conſiliarij* dicti,*per quos* Macr. *penitus ſpiramus*, *per quos habemus corpus*, *per quos rationem animi poſſidemus*. quod nec omnibus *Laribus* conuenit. *Penatium* ſimulacra fuere duo *Iuuenes haſtati* ſedentes, quod Dion. Romæ vidit cum titulo DENATES pro *Penates*. Lares vero *pelle ſuccincti canina*, *peregrinantium habitu*, *comite cane*,quod, auctore Plut. hoc cuſtodiæ,quæ ipſis commiſſa domus,conueniat, *exteris ad morem canum terrori eſſe*,*domeſticis manſuetos*.

PELBEM AEREAM CORTHEAM) id eſt, *peluem*. Hinc *illorum error claret*,qui *Corinthiaca*,non *Corinthia* vaſa dici negarunt. inde *Corinthiarius*,qui ea vaſa laborat. Suet. in Auguſt. c.70. *Proſcriptionum tempore ad ſtatuam eius adſcriptum eſt*, *PATER ARGENTARIVS, EGO CORINTHIARIVS*. *Corinthium æs* caſus miſcuit, *Corinthus cum caperetur incenſa*. Plin.34.c.2.diſſentit Florus l.2.c.16.*æris*, inquit *notam pretioſiorem ipſa opulentiſſima vrbis fecit iniuria*, *quia incendio perustis plurimis ſtatuis atq. ſimulacris*,*æris*,*auri*,*argentiq. vena in commune fluxere*. Mureto l.3.c.5. var. lect. veriſimilis illa tantum opinio *ærarium fabrum Corinthi* ne alij ſuū auri furtum reſciant,in minutas partes diſſectum æri admiſcuiſſe, qua *mirabilis temperaturæ inuentor* inmenſas ſibi opes exſtruxit. Præter *Corinthia* vaſa, & *Deliaca*,*Cryſtallina*,*Murrhina*, item *Toreumata*, ſeu torno laborata, ab auctore *Thericlea* dicta in honore erant.

TEMPLO MAIORIS APOLLINIS) Duplex ergo *Apollinis* fanum, *Regij Maius*, *& Minus*? Elucet certe ex his tabulis quid *Regium* olim fuerit. vtinam ſua non tam *prodiga* deſtruxiſſet! hoc eſt, quod & *per Siciliam* inprimis deploraui. PVGILLARES) Dictæ quod *ſtylo ferreo pungerentur*. Auguſtin. vna partè *pungebant*, alia *delebant*. In ijs epiſtolam abſcondendi Gel. l.17.c.9.refert *conſilium*,ſeu *Aſtrubalis*, ſeu alterius,cuius non recordatur: *pugillaria noua*,*nondum etiam cera illita accepiſſe*: *literas in lignum indidiſſe*: *poſtea tabulas* (*vti ſolitum eſt*)*cera colliniſſe*:*eaſq. tabulas tanquam non ſcriptas*,*cui futurum id prædixerat*,*miſiſſe*:*eum deinde ceram deraſiſſe literaſq. incolumes ligno inciſas legiſſe*. MEMBRANATIOS) Plin.13. c.11. Ante *Alexandrum* M. & conditam in Aegypto *Alexandriam non fuiſſe chartarum vſum in palmarum folijs primo ſcriptitatum*: *deinde in quarundam arborum libris*. *poſtea publica monumenta plumbeis voluminibus*, *mox & priuata linteis confici cepta*, *aut ceris*. *pugillarium enim vſum fuiſſe etiam ante Troiana tēpora inuenimus apud Homerum*. poſt. *mox æmulatione circa bibliothecas*

regum

regum Ptolomæi, & Eumenis ſupprimente, chartas Ptolomæo. idem. *Varro membranas Pergami tradidit repertas, poſtea promiſcue patuit vſus rei, qua conſtat immortalitas hominum.* diſſentit. Ioſep. antiq. l. 12. *Ptolomæus* enim (qui ad *C. millia volumina in Græcū conuerti curauit*. Cedr.) in ſacris codicibus, *aureis literis* ſcriptis ab *Eleazare Summo Sacerdote* miſſis *miratus membranæ ſubtilitatē, & commiſſuras, quæ ita latebant, vt viſu diſcerni non poſſent.* firmat Herodotus *Ionas*, ait, *diptheras libros vocaſſe, quod aliquando ob papyri penuriam, & ouillis, & caprinis pellibus vſi* fuerint. Erat hæc *pellis Amalthea capræ, in qua res humanæ ſcribi dicebantur.* Suſpicarer ergo *Eumenem* eius tantum obſoletum vſum reuocaſſe, primumq. in *Aſia* publicaſſe. Vt Iſiod. l. 6. c. 10. *membrana primum lutei, ideſt crocei, poſtea Romæ candida membrana reperta ſunt: quod apparuit inhabile eſſe, quod & facile ſordeſcant, aciemq; legentium lædāt.* fuere & purpurea, *in quibus aurum & argentum liqueſcens pateſcat in literis.* Perſ. Sat. 3. *bicolor mēbrana*, quod pars eius crocea, pars glutinata[m] eſſet. Tib. l. 3. el. 1. *lutea ſed niueum inuolnat membrana libellum.* OPERCVLIS EBOREIS) ecce tegendi libros mos antiquus! Ab *Antonio Panormita* inter *Alfonſi Arragoniæ, & Siciliæ Regis ſapientiſſimi, & doctorum amatoris* celebratiſſimi laudes reponitur, quod M. *Pollionis Vitruuij Veronenſis* codices incultos eſſe no uerit. *cū arcē*, ait, *Neapoli inſtaurare decreuiſſet Vitruuium adferri iuſſit, verum cum ſine ornatu, & ſine aſſeribus eſſet. Non decet,* inquit *hunc potiſſimum librum, qui nos quomodo contegamur tam belle doceat, intectum incedere.* Iſiod. 6. c. 11. *circumcidi* autem *libros Siciliæ primū increbuit. Nam initio pumicabātur.*

286 ΑΡΧΟΝΤΩΝ) Cic. *Prætor* vertit. Plin. *Magiſtratus.* Spart. Græcum retinuit, pariter, & Cic. de fato: *Moritur Epicurus cum duo & ſeptuaginta annos vixerit, Archonte Pitharato.* Athenis ſumma poteſtas in *Medone Codri*, qui D. M. animam deuouerat, Regis filio cepta, continua ſerie in poſteros, qui *Medontidæ* dicti, diuulgata. perpetuū vſq. ad *Charopen*: poſt *Alcamæonem* decennale munus: poſt *Erycem* annuum euaſit. Poll. *primus ſingulis annis Archon nominatur, tum Rex, deinde Polemarchus, ſeu belli princeps, & Theſmotheta. ſiue legiſlatores ſex, ex his enim nouem complentur.* infra: *Archon diſpoſuit Dionyſia, & ludos Apollinis cum eorum curatoribus. Iudicabant olim ante leges Solonis ſeparatim: Rex ſedebat in Bucolæo procul a Prytanæo, Polemarchus in Lycæo, Theſmotheta in Theſmoſio, Archon ad ſtatuas æneas, quæ exonymi dictæ, vbi leges figebantur, antequam approbarentur.* Nota morem inſignem, quem Poll. l. 8. habet: *Archontes cum magiſtratum inirent, publice iurabant ſe obſeruaturos leges, neq. paſſuros fidem ſuam donis corrumpi, ſi quis ipſorum ſecus feciſſet, eū multæ nomine auream ſtatuam ſuam poſiturum eſſe.* Nonullis idem eſt, qui Romæ *Dictator*, & Carthagini *Suffes*, ego cum I. *Cappacio.* V. C. *Conſulibus* æquiparem; quū & ab ijs, vt *Romani* a *Coſs.* & vti *Lacedæmonij* a *Tribunis*, ſeu *Regibus*, annos numerarent. In numero Archontum nō vna ſcriptorum mens, *Pauſanias vnum* vult. *Suidas IX.* hinc Euſeb. *nouem principes* eos vocat. priori *Lelius Biſciola*, in *nobiliſſimo horarum ſubſeciuarum opere* ſuffragatur, mihi tamen tāti viri pace diſſentire æquum ſit, cū præter ſcriptores in *antiquiſſimis ſaxis* ſemper plures obſeruati ſint, nec minora opida ab vno regi ſuffecerint. *Neapoli* hinc *via eſt, la ſtrada di Arco,* quod nomen a ſuis *Archōtibus*, inco-

lis viam retinuiſſe *Capacius* opinatur. ibi & in ſaxis EXARCHONTES leges. Hi *ciuilia*, vt *Areopagitæ criminalia* iudicabant, quo *exquiſito iudicio Mars* cum *Halirrhotium Neptuni* F. *Alcippæ* vim inferentem peremiſſet, iudicãtibus *bis ſenis dijs ſex ſentẽtijs* abſolutus eſt. hinc Mars ἄρειος agnominatus.

CAP. XXI. Hereſis bacchanalium. Πρόξενος & Πρόξενια. Teſſera hoſpitalis. Agrigentinorum hoſpitalitas. Lucani. Brutij cur bilingues dicti. Salluſtius hiſt. Aquilij. Claudia tribus. ex XXVI Viris annuis magiſtratus lecti. Præfectura. Encœnia Romæ. Locri. de Cenſoribus. de Natali die. Sepulcra vino ſparſa. quomodo ſtatuæ poſita. Coronea Op. Petilinorum obſidio. de Triclinijs. Lucerna. paſtinare. vinea Aminea. palus. Ceſ. Baſilica

ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ ΤΕΧΝΙΤΩΝ) *Artificum Dionyſiorum.* lap. CORONATVS ADVERSVS HISTRIONES ET OMNES SCENICOS ARTIFICES. Attici plura *Dionyſia*, ſeu *Liberalia* egerunt, ex quibus λήναια, & τὰ κατ' ἀγρὸς Διονύσια, alia τὰ κατ' ἄσυ Διονύσια. Dicta illa, quod in *agris* in *autumno*, hæc *in vrbe* ſub *veris* auſpicijs celebrata. erantq. ad *maiora Bacchanalia* præludia. *Sp. Poſthumio*, *Martio Philippo* Coss. ſacrum *Græcum nocturnum* ſcelerum omnium ſeminarium inueſtigatum, ac multorum pœna ſublatum, indice *Ebutio.* de quo Liu. l. 9. *mater adoleſcentulum appellat, ſe pro ægroto vouiſſe, vbi primum conualuiſſet, Bacchis eum ſe initiaturum. damnatam voti deum benignitate exoluere id velle. decem dierum caſtimonia opus eſſe, decimo die cœnatum, deinde pure lautum ſacrarium deducturam.* poſt. *Hiſpala Fecenia Ebutio* diſſuadet aiens: *corruptelarũ omnis generis eam officinã eſſe, & iam biennio conſtare neminem initiatum ibi maiorem annis viginti, vt quiſq. introductus ſit velut victimam tradi ſacerdotibus, eos deducere in locum, qui circumſonet ululatibus, cantuq. ſymphonia, & cymbalorum & tympanorum pulſu, ne vox quiritantis, cum per vim ſtuprum inferatur, audiri poſſit.* ΠΡΟΞΕΝΟΝ) Pol. l. 3. c. 4. *πρόξενος eſt, ſi quis publicam Vrbis legationem hoſpitio excipiat, in aliena ipſe ciuitate exiſtens; vt ipſis ibidem hoſpitium, congreſſum populi, & ſedem in theatro procuret. Facit hoc enim ἐθελοπρόξενος, qui publicum & proſcriptum habet hoſpitium.* mox. *ἰδιόξενος* vero *nonullis idem qui priuatus hoſpes.* Data πρόξενια benemeritis, quæ in ſaxis *Teſſera Hoſpitalis* dicitur. *Fauſtianenſes Legatum* Q. ARADIVM RVFINVM VALERIVM PROCVLVM C. V. LIBEROS POSTEROSQVE EIVS SIBI POSTERISQVE SVIS PATRONOS COOPTAVERVNT TESSERAM HOSPITALEM CVM EO FECERVNT *Acragantini* non tantum *publica*, ſed & *domeſtica religione* ius illud ſanctè tueri certarunt. inter quos primas apud Hiſtoricos obtinet *Gellias.* Diod. l. 13. Is *compluribus domi ſua diuerſorijs ad excipiendos hoſpites extructis, ad portas ianitores conſtituit, quibus imperatum erat, vt quoſcunq; viderent aduenas ad hoſpitium inuitarent. Exemplum hoc etiam alij imitati fuere, quibus priſco more humaniter ac benigne cum hominibus verſari ſtudium* erat. *Idcirco Empedocles hunc ad modum de illis canit.* Ξείνων αἰδοῖοι λιμένες κακότητος ἄπειροι. *Hoſpitibus ſancti portus ſine labe malorum.* *Contigit aliquando vt I) illuc equites a Gela hiberna tempeſtate, vt Timæus l. 15. memo-*

r.ε , Lastretesit, hos omnes liberaliter ille ſuſcepit , & confeſtim ſingulis chlamydes, tunicaſq; ex arcis depromptas diſtribuit. Nec vero Gelliæ tantum, ſed multis quoq; alijs Agrigentinis tanta opum magnificentia contigit. Antiſthenes, ſane cui Rhodo cognomen erat, quum nuptias filiæ perageret, ciues in ſuis quoſq; vicis, liberali conuiuio excepit : & vt pluſquam IↃCCC ſponſum paria comitarentur procurauit. Proauorum noſtrorum ſeculis *Brettinorium*, Plin. *Forum-Truentinorum* opidum in *Flaminia*, ſupra *Forum-Popilij* hoſpitalitatis adeo affectauit celebritatẽ, vt crebri motus, & hinc ſæpe neces ſequerentur excipiendorum hoſpitũ inuidia. erigenda ergo in foro *Columna cũ anulis argenteis*, qui generoſis illius agonis hominibus diuiſi, cuius igitur aduena anulo *equũ*, vel *pedes* ſignũ *alligaſſet*, dominus illius, equum in ſtabulum deducere, hoſpitemq; quærere ius acquiſiuit. *Proxeniæ* honorem *Agrigentini Demetrio* Syracuſano, & *Melitenſes* eidẽ poſteriſq; decretum æneis tabulis inſcripſere, vt vides p. 62. Ceterò veteres triplici ratione *hoſpitabantur* per *Teſſeram Hoſpitalem*, vel ad *tabernas meritorias*, & πολυξενεῖα diuerterunt, vel *magiſtratum hoſpitij* cura adibant, hoc dicebant ξενίαν λαμβάνειν. Plut. in Pla.

287. LVCANIAE ET BRITTIORVM) *Faſtis* & cum gemino T. inſcripti. Feſt. *Lucani appellati dicuntur, quod eorum regio ſita eſt ad partem Stellæ luciferæ, vel quod loca cretoſa ſint, id eſt multæ lucis, vel a Lucilio duce, vel quod primitus in luce conſederunt. Bilingues Brutij* ad *Coſentium* appellati, quod *Oſce*, & *Græce* loquerentur. vt & *Maſſilienſes* Varroni *Trilingues*, quod *Græce*, *Latine*, & *Gallice*. & Apuleio *Siculi Trilingues*, quod *Siculo*, *Græco*, *Phœnico*, ſeu *Punico* ſermone vſi. Indignis ergo conuicijs *Sipontinus* gentem violauit, cum *Bilingues fallaces* temere expoſuit: 288. SALLVSTIS) A loco *L. Salluſtis* muliebre nomen, quod alias *Salluſtia* effertur, quo nomine fuit ſoror *C. Salluſtij Criſpi Amiternini*, quem Auguſtin. *veritatis hiſtoricum*. Gel. l. 3. c. 1. *ſubtiliſſimum breuitatis artificem* vocat. Quint. l. 10. *Salluſtiana breuitas qua nihil apud aures vacuas, atq; eruditas poteſt eſſe perfectius*. Sen. cont. 9. *Thucydidi Græco homini quid addi poſſe, Salluſtio nihil demi* cenſet.

291. C. AQVILIVS) gens *patricia* & *plebeia*. C. *Aquilius Aſiæ Pro. Coſ. Legatus* captus a *Mithridate* aſino circumductus, auro mox ori infuſo necatus. App. *Aquiliam Seuerã* veſtalem *Heliogabalus* duxit, vt ex ſe *Pontifice*, & *Veſtali* diuini liberi naſcerentur. CLA) Claudia tribus. de ea Dion. l. 5. Claudio, *qui ex Regillo Sabinorum opido* Romam cum clientibus ſuis commigrauit, *vrbis partem, quantam voluit ad conſtruendum* S.P.Q.R. dedit, & agrum *e publico*, inter *Fidenas & Picentiam*, quẽ *viritim inter ſuos diuideret. e quibus & tribus quædam progreſſu temporis facta, nomine Claudia.* EX DECVRIA ARMAMENTARIA) id eſt ex ijs, qui *armorũ* & *armamẽtorũ* repoſitoria tuẽtur

292. IIIIVIRI) *in Rep. Rom.* annuos XXVI viros populus creauit, hinc cepti *III viri capitales*, *III viri monetales*, *IIII viri viarum Vrbis*, *X viri* STL. IVD. *II viri viarum extra vrbem* , *IV viri per Campaniæ præfecturas*, qui demtis *Viocuris extra vrbem*, & *IV viris Campaniæ* ad XX imminuti. Definiunt autem *Præfecturas opida Italiæ*, quæ nec *ſuis legibus*, *vt Municipes* , nec ex ſe magiſtratus, vt *Coloni* legebant. Reſp. tamen fuere, quum ſuos *conuentus*, & omnium *magiſtratuum ornamenta* habebent.

RO-

293. ROMAE AETERNAE) VRBS AETERNA. *Victura cum ſeculis. Deorum opus & cura.* Plin. 3. c. 5. *terrarum caput*. Front. *regina & domina Orbis, quæ terrarũ dea, gentiumq; exiſtit, cui par nihil, & nihil ſecũdum*: ex Mart. *Prima vrbes inter diuũ domus aurea Roma.* Auſ. *Imperij virtutumq; omniũ larẽ* Amm. laudat. *Virtutum omnium latiſſimum templum.* Caſs. *vniuerſa Roma miraculum.* Sidon. l. 1. ep. 6. *domicilium legum, gymnaſium literarum, curiam dignitatum, verticem mundi, patriam libertatis, in qua vnica totius orbis ciuitate ſoli barbari, & ſerui peregrinantur.* Ariſtid. *velut commune totius terræ oppidum.* Id. *omnes gentes quaſi vicatim diuiſas ad hanc ſuam arcem conuenire, quæ nunquam vlli ſe negat. Sed vt terræ ſolum fert omnes, ſic hæc omnes homines capit. Communis, quædam Orbis officina.* In LL. *communis patria.* Liu. l. 1. *Reſpublica nec maior, nec ſanctior, nec bonis exemplis ditior.* apud Gal. *Orbis compendium & epitome.* alij *arcem nationum & regum lumen gentium. vrbẽ vrbium, vrbẽ cæleſtẽ.* Hier. l. 2. adu. Iou. *Vrbs potens, vrbs orbis domina, vrbs Apoſtoli voce laudata interpretare vocabulum tuum. Roma aut fortitudinis nomen eſt apud Græcos, aut ſublimitatis iuxta Hebræos.* Contra Q. *Aurelius* proſcriptus *villam* vocauit: *væ mihi*, ait, *Albana, me villa proſequitur.*

LOCRENSES) Locri *Magnæ Græciæ* vrbs. *Municipium* fuiſſe 295. lapis aſſerit. *Sunt hi colonia eorum Locrorum, qui in ſinu Criſæo habitant, ab Euanthe deducta non multo poſt Crotonem & Syracuſas conditas.* Strab. l. 6. *Creditum eſt Locros omnium primos ſcriptis vſos fuiſſe legibus, quos cum diu Remp. optimis geſſiſſent inſtitutis, Dionyſius Syracuſarum exturbatus dominatione ſceleſtiſſime vexauit. Etenim virginibus in morem nuptarum ornatis pronubum ſe ipſe auſpicem ve gerebat in conclaue ingreſſus, & conductis formoſis virginibus imperabat, vt eas nudæ captarent, quibuſdam etiam ſcandulia indutis inæqualia, alterũ ſublime, alterũ humile dedecoris cauſa iuſſit, vt ſic colũbas ſectaretur. Ib.*

299. ORNAMENTIS CENSOR) ornamentis maiorum magiſtratuũ *Cenſores* gaudebant: at ſine *lictore*. Zonar. *ſecurium* enim *pœnis ciuem afficere* nequibant. Hinc Cic. 4. de Rep. *Cenſoris iudicium nihil fere damnato affert, niſi ruborem.* & pro Clu. *Cenſoriam*, ait, *animaduerſionem non tantam habere vim ac iudicia.* Miniſtri eorũ *Scribæ, Nomenclatures, Inquiſitores morum, Præcones, Viatores.* A. CCCX primi ex *Patricij* creati *L. Papirius Magillanus, L. Semp. Atratinus*, luſtrumq; XI condidere. poſt lege *Poblicia* alter ex *plebe*, mox ab an. DCXXII vterq; ſæpe *plebeius* fuit. Feſt. *dicti quod rem ſuam quiſq; tanti æſtimare ſolitus ſit, quanti illi cenſuerint.* Cic. 27. in Piſon. *magiſtra pudoris & modeſtiæ ſeueritas.* Val. l. 11. c. 9. *pacis magiſtrum & cuſtodem* vocat. Plut. *Stabilimentum Imperij Rom. & ampliſſimum magiſtratum, & quodammodo perfectiſſimum in Rep. culmen.* Cic. 2. de LL. *Cenſores populi æuitates* (verbo priſco *ætates*) *ſeniorum & iuniorum) ſoboles, familias, pecuniaſq; cenſento, Vrbis templa, vias, aquas, ærarium, vectigalia tuento: populiq; parteis in tribus diſtribuunto, exin pecunias, æuitates, ordines partiunto, equitum peditumq; prolem deſcribunto. cælibes eſſe prohibento. mores populi regunto. probrum in ſenatu non relinquento. bini ſunto. Magiſtratum quinquennium habento. reliqui magiſtratus annui ſunto. eaq; poteſtas ſemper eſto. Iuris diſceptator. qui priuata iudicet, iudicariq; iubeat. Prætor eſto. Is iuris Ciuilis cuſtos eſto. huic poteſtate pari quotcunq; ſenatus creuerit populuſ-*

quę iuſſi toi ſunt. Regio imperio ſunto: iiq. praeeundo, iudicando, conſulendo Praetores, iudices, Conſules appellantur. Militiæ ſummum ius habento. nemini parento. ollis ſolus populi ſuprema lex eſto. eundem magiſtratum, ni interfuerint X. anni, ne capito. apud Treb. in Val. Senatus dato a Decijs Coſs. legendi arbitrio ſic exclamat: Valeriani vita Cenſura eſt: ille de nobis iudicet, qui eſt omnibus melior. ille de ſenatu iudicet, qui nullum habet crimen. ille de vita noſtra ſententiam ferat cui nihil poteſt obijci. Valerianus à prima pueritia Cenſor fuit. Valerianus in tota vita ſua fuit Cenſor. prudens ſenator, modeſtus ſenator, grauis ſenator. amicus bonorum, inimicus tyrannorum, hoſtis criminum, hoſtis vitiorum. hunc Cenſorem omnes accipimus, hunc imitari omnes volumus. primus genere, nobilis ſanguine, emendatus vita, doctrina clarus, moribus ſingularis, exemplum antiquitatis. Ib. Decius ad eundem: Totius orbis humani ſuſcipe cenſuram, quam tibi detulit Romana Reſp. quam ſolus mereris iudicaturus de moribus noſtris. tu æſtimabis, qui manere in curia debeant, tu equeſtrem ordinem in antiquum ſtatum rediges, tu cenſibus modum pones, tu vectigalia firmabis, diuides ſtatum, reſpublicas recenſebis: tibi legum ſcribendarum auctoritas dabitur: tibi de ordinibus militum iudicandum eſt: tu arma reſpicies: tu de noſtro palatio, tu de iudicibus, tu de præfectis eminentiſſimis iudicabis. Excepto deniq. Præfecto Vrbis Romæ, exceptis Coſs. Ordinarijs, & ſacrorum Rege, ac Maxima Virgine Veſtalium (ſi tamen incorrupta permanebit) de omnibus ſententias feres. Laborabunt autem etiam illi, vt tibi placeant, de quibus non potes iudicare. Illorum quoq. prouinciæ ne ager ſordeſcat. Plin. 18. c. 3. agrum male colere cenſorium iudicabatur. l. 33. c. 4. ne nimis multos in aurifodinis in operis publicani haberent. Fullonibus modum in ungendis veſtibus definire. Plin. 35. c. 17. pretia ſacrificiorum procurare. Cic. in Rul. ſacros anſeres paſcere, ſenatumq. monere. Liu. P. Cor. Rufinus II. Coſ. & Dictator ſenatu mouetur quod argenti facti cenæ cauſa X. pondo haberet. Cum itaq; eximiæ laudis alios quoq. honorum gradus Cenſuræ dignitate conſummaſſe. Val. l. 11. c. 9. crebro ex ſummis hominibus legebantur. M. Marcellus ex Conſule & Pont. M. raro ex inferioribus, vt Craſſus Licinius ex Aedili ad Cęſuram euectus. Cæſar modeſtiæ ſpecie Cenſoris titulum recuſans Præfectum Morum ſe dixit. Suet. Veſpaſianus vero & Titus publicis monumentis eo vſi. Comitia ijs creandis penes ſolos Coſs. Deſignati Cenſores ſtatim in Capitolium deducti ad capienda honoris inſignia. Liu. in alijs magiſtratibus non niſi in Interregno, & in mortui locum deſignati illico magiſtratum iniere. noctu vero in templo cenſuram auſpicati, & de cęlo nuncio facto, viris a præcone in villam pub. Campi Martij vocatis, cenſuq. acto Luſtrum alteruter ſorte Condebat, tunc Victimarij Solitaurilia faciebant maioribus hoſtijs ſue, oue, tauro mactatis, pro Rep. & ea extincta, pro Principum ſalute in ſequentem annum vota nuncupabat, Scriba ſolenni carmine ex tabulis verba præeunte. Qui Cenſus Vlpiano Luſtralis dicitur. Ante conditum luſtrum nefas ipſis mortuum aſpicere, quod ſæpe condi impeditum. Oportuit autem præſentes cęleri, ni nominatim impetraſſent. Incenſi fraude negligentiaq. virgis cæſi, ſub haſta venditi bonis a Ceſs. publicatis. Ante II. bellum Punicum coloni non cenſebantur, quibus tamen Ceſs. ijs a Præſidibus dati. Auguſtus in Prouincijs per Rectores cenſuit. Cenſuram a P. Clodio abunde imminutam Q. Metellus Scipio cum Pompeio Coſs. priſtino de-

cori reſtituit, & ſic ad *Decium* vſq. floruit. Seuere gerentibus munus & *diem perduellionis* dixerunt, quod accidit *Ti. Graccho*, & *M. Claudio Ceſs.* C. *Geta*, & M. *Marcellus* ſenatu moti non tantum recepti, ſed & ad *Cenſoris* honorem promoti. Mors *Cenſoris* dirum omen, quod poſt mortem eius a *Gallis* vrbs capta. nec alius ipſi ſuccedebat, ſed nouos duos creabant.

304. CAM.) *Campana tribus.* H.M.S.S.E.N.S) *hoc monumentum*, ſeu *ſepulcrum exterum non ſequitur*. 310. NATALE FILIAE MEAE EPVLANTES) In natalibus, publicaq. lætitia, Apul. *domus tota lauris obſita, tædis lucida*, familia elegãtius culta, *epulum opiparum* datum. Apul. l. 6. *Cœna affluens exhibetur. accumbebat ſummum torum maritus: Pſychen gremio ſuo complexus, ſic & cum ſua Iunone Iupiter, ac deinde per ordinem toti dei. Tunc poculum Nectaris, quod vinum deorum eſt. Ioui quidem ſuum poculator ille ruſticus puer, ceteris vero Liber adminiſtrabat, Vulcanus cœnam coquebat. Horæ roſis & cæteris floribus purpurabant, omnes Gratiæ ſpargebant balſama. Muſa quoq; canora voce perſonabant. Apollo cantauit ad citharam.* Ludi etiam editi. Dio l. 52. *Domitianus odio Titi fr. ludos eius natalicios ſuſtulit. ſuaſit quoq. vt Agrippinæ nurus natalis inter nefaſtos referretur.* In *Impp. natalibus* vinctos ſoluebant, patibulo depoſiti. etiam *ſportulæ* datæ. Plin. Iun. *Natali ſuo die nobis, vxoribuſq; noſtris, liberis ſingulis binos aureos, tanquam aliquas primitias imperauit, idq tributũ pendere coegit*. In lapidibus ſæpe occurrit *epulum datum* [illegible] *municipibus*, CRVS ET MVLSVM DATVM. OLEVM ET PROBINATIO DIE NATALI PRAEBITA. Etiam ante ſtatuas *Lectiſternia* inſtituta. Antiquis dies omnes ob inſignem lætitiã *Natales* appellãtur. Hadrianus *natalem adoptionis celebrat.* Spart. *Pertinax duos natales agnouit*, vnum quo lucis, alterũ quo potentiæ auſpicia data. In martyrologijs *Natales Martyrum* dicuntur, quo ipſi *cæleſtes victimæ* amorem ſuum DEO NOSTRO comprobarunt. *Naſcentium natales dijs commendare*, & *ἁπλῶς commendare* dicebant. Lamp. in Alex. *cum eius natalem Aruſpices commendarent*. Amabant quoq. *doctorum natales anniuerſarios* agere. Sen. ep. 64. *Quidni ego magnorum virorum & imagines habeam incitamenta animi, & natales celebrem.* Plin. 34. c. 2. Vultus *Epicuri* eius diſcipuli *per cubicula geſtant, ac circumferunt ſecum. Natali eius vigeſima Lunæ ſacrificant, fertaſq; omni menſe cuſtodiunt, quas Icadas vocant. Virgilij Mantuani* genitalicium diem *Sil. Italicus* religioſe annuo celebrauit. Egerunt & Coloniarum natales. *Mundi natalem*, vt Solin. XXI Iulias, *Vrbis* XX Sept. *Apollinis, Socratis, & Platonis* VII. Apr. IV. Id. Iul. *I. Cæſaris*

IN PROFVSIONIBVS) loquitur de vino, quo ſepulcra aſpergebantur, quod *Vinum Reſperſum* Feſto dicitur. Lex Numæ: *vino rogum ne reſpergito*. Æneas ad tumulum Anchiſæ *duo rite libans Carcheſia Baccho. fudit humi duo lacte mero, duo ſanguine ſacrat.* Dijs etiam vina profundebant. Lact. l. 6. *mactant hoſtias deo tanquam eſurienti, profundunt vina tanquam ſitienti, accendunt lumina tanquam in tenebris agenti.* 311. OB CVIVS STATVAE DEDICATIONEM) ob id *epulum Decurionibus*, *Populo diuiſio data*, CAENIS PVBLICIS POSITA. SOLIDI DIVISI. *Athenis* in dedicatione mulieres in *verſiculore veſte ollas leguminum* circumferebant grates agentes ſtatuentibus illas diuidebant. Etiam VIRITIM STATVAM DEDICARVNT.

RVNT. deoq; alicui commendarunt. Strab.l.14. *Venus Emergens nunc ſacrata eſt Diuo Cæſari Romæ, Auguſto eam vt auctorem generis dedicante.* Diog. in Plat. *Mithridates Rodoberti F. Perſa Muſis ſtatuam Platonis dedicauit.* Apud Euſ. *Caius Petronio præf. Syriæ præcipit in Ieroſolymis ſtatuam ſuam ſub nomine Iouis Opt. Max. poni.* Lap. P. VEIDIVS P. F. POLLIO CAESAREM IMP. CAESARI AVG. ET COLONIAI BENEVENTANAI. Titulus præeunte ſacerdote inſcribebatur. TITVLVM FECIT VBI NOMINA CVLTORVM SCRIPSIT ET SCVLPSIT SACERDOTE VRBANO SIBI PRÆEVNTE. Feſtis diebus *floribus* eas *ſpargebāt, veſtibus ornabant faſcibus prælatis.* DIVISIONEM DEDIT) pro eo & *Iduare* dicitur.

311. OMNIBVS HON. FVNCTO) In lap. OMNIBVS HONORIBVS NITIDE FVNCTVS. OMNIBVS HONORIBVS DIGNE FVNCTVS. Item HONESTE. HONORIBVS ET ONERIBVS FVNCTVS. HONORIBVS GESTIS. IN CALIGA FVNCTO.

312. LEG. CORO) ſpinoſus hic locus, ergo ſuſpenſos pedes habeam neceſſe. an legendum *Legato Coronæ, Vrbis Bæoticæ*, vel *Cypri*? Eſt & *Coronea* prope *Heliconem* in edito loco, a *Bæotis* occupata poſt cladem *Troianam*, cuius opidani *Coronij* ſunt. ſed ſunt, quæ hoc non admittunt. an *Legioni Coronatæ*? notum eſt crebro integras *legiones* ob virilia facta coronari meruiſſe. an *Legato Coronarij auri* nempe? ſeu *Coronatorum numorum*? mox enim P.P. id eſt *Pecuniæ Publicæ* appendix. Sed inſolitum prouinciæ nomen

313. PETILINORVM) Ath.l.12. *ab Hannibale obſeſſi tam fortes ſe præſtiterunt, vt peresis omnibus corijs, quæ in ciuitate fuerant, arborum corticibus, quæ in opido reſtabant, & ſimplicibus tenelliſq; ſurculis famem ſuſtentauerint; protracta tamen iam in XI menſem obſidione, cum nec Romani, nec ulli ex confœderatis, ac ſocijs auxilio venirent, ſe dediderunt. Petilia Lucaniæ* olim *caput*, quam Cluu.l. 1.c.6. ant. Sic. ad *Scylacium ſinū Belcaſtrum* vult, quod eſt *Epiſcopale opidū*, cui hodie præeſt *Doctiſſimus Iure cōſultus*, publicus Romæ per XIV annos Anteceſſor *Hier. Ricciullus.* Ego tamen *Strongilum* exiſtimarim, vbi hic lapis proſtat, locum antiquitatis veſtigijs inſignem. INSTRVMENTVM TRICLINIORVM) *Abacum*, ſeu vt Marcel.l.15. *Triclinium rationale*, aut *Apparatum* intelligit, vt diſtinguat a *Lectis*, & *Cœnaculis*. negat Seru.l.2. Æn. *triclinium* eſſe *baſilicam*, vel *cœnationem*. Sed diſerte contra ſunt alij. Vit.6.c.5. *Tricliniorum quanta latitudo fuerit, bis tanta longitudo fieri debet.* Lamp. in Heliog. *ſtrauit & triclinia de roſa, & lectos & porticus, ac ſic per ea ambulauit.* Et *verſatilia triclinia habuit.* Iſiod. l.15.c.3. *triclinium eſt cœnaculum, a tribus lectulis diſcumbentium dictum: apud veteres enim in loco vbi conuiuij apparatus exponebatur, tres lectuli ſtrati erant, in quibus diſcumbentes epulabantur, κλινὴ enim Græce lectus. vel accubitus dicitur, ex quo confectum eſt, vt triclinium diceretur. Cella dicta, quod nos occultet & celet.* hinc & conclauis amplitudinem ſignificantes dicebant *tot lectos capit*, inde εἰκοσίκλινος, τρίκλινος, πεντάκλινος, ἑπτάκλινος. *Lecti triclinares* diuerſi a *Cubicularibus*, & *Diſcubitorijs*. Lamp. in Heliog. *Solidos factos habuit lectos & triclinares & cubiculares.* Primitus ij lignei. Plin.33.c.11. ex L. Feneſtella: *ante ſe paulo triclinia lignea, rotunda, ſolida, nec multo maiora quam menſas fuiſſe, ſe quidem puero quadrata & compacta, aut*

ace-

acere operta, aut citro cepiſſe. l. 16. c. 43. *ex cogitata ſunt & ligni bractea, nec ſatis cepere tineri animalium cornua, dentes ſecari, lignumq; ebore diſtingui, mox operiri, placuit deinde materiam & in mari quari. Teſtudo in hoc ſecta, nuperq; portentoſis ingenijs Neronis principatu inuentum, vt pigmentis perderet ſe pluriſq; veniret, imitata lignum.* Tandem & aurei facti. Id. l. 33. c. 11. *lectos vero mulierum iampridem totos operiri argento, & triclinia quædam, quibus argentum addidiſſe primus traditur Caruilius Pollio eques Ro. non vt operiret, aut Deliaca ſpecie faceret, ſed Punica. Idem & aureos fecit. Sternebantur primo pellibus, poſt pretioſis ſtragulis, quæ toralia dicta.* Apud Ath. l. 1. *in lecto eburneis pedibus ſuffulto, ſtragulis tinctis purpura, & oſtro Sardiano fulgentes* cubant. *Heliogabalus primus omnium priuatorum toros aureis toralibus texit.* Lamp. Idem non *cubuit in cubitis facile, niſi ijs, quæ pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum, ſubalares culcitras ſæpe mutans.* Lamp. In quibus luxurioſi nimis Agrigentini. Diod. l. 13. publice enim ibi cum prohibitū, *ne quis in excubijs pernoctātiū pluſquā culcitrā, periſtroma, gauſape laneum, et duo ceruicalia haberet. Quæ cū duriſſima lecti ſternēdi ratio ipſis fuerit, facile hinc æſtimare licet, quātus in reliqua uita luxus apud eos inualuerit.* Qui in *duro*, ſeu *ligno* cubāt, *in Robore accūbere* dicūtur. Cic. pro Mur. Aliter vero in feralibus, aliter in lætitiæ cænis iacuere. vide Vrſinū ad *Pet. Ciacconiū de Triclinio.* Apud veteres Iſid l. 20. c. 11. *non erat vſus accumbendi, vnde & conſidere dicebantur. poſtea, vt Varro ait de vita populi Rom. viri accumbere ceperunt, mulieres ſedere: quia turpis viſus eſt in muliere accubitus.* Val. l. 11. c. 1. *fœminæ cum viris cubantibus ſedentes cænitabant; quæ conſuetudo ex hominum conuictu ad diuina penetrauit: nam Iouis epulo ipſe in lecto, non Iuno, & Minerua in ſellas ad cænam inuitantur.* Pueri quoq; ſedebant. Suet. in CL. *adhibebat omni cæna & liberos ſuos cum pueris, puelliſq; nobilibus, qui more veteri ad fulcra lectorum ſedentes veſcerentur. Cato* poſt *Pharſalicam* cladem nunquam *accubuit*, ſed *ſedens* cænitauit. Plut. Quandoq; plures vno Triclinio cubabant. *Cæſar* enim *populum* ad ſpectacula XXII. M. *triclinijs* excepit, & editis ludis cenſa ſunt CL. M. Plut. hinc palam fit, vel *ſeptem vno triclinio* iacuiſſe. Triclinia porro *autumnalia, verna, æſtiua, hiemalia. Triclinium matronale.* Vitr. l. 7. c. 4. *Sigma* vero lectus, literæ Græcæ C. *Sigma* pari, ad menſas rotundas aptus, quem Apul. 5. *Rotundum ſuggeſtum* vocat. Lamp. in Heliog. *primus Sigma in terra ſternere nō in lectulis, vt a pedibus vtres per pueros ad reflandum ſpiritum ſoluerentur.* Id. de eodē refert *de croco Sigma ſtrauiſſe, quū ſummos viros rogaſſet ad prandium, pro eorum dignitate dicens ſe fœnū exhibere.* VII. etiam IIX capiebat. *Anteſigma* deniq; menſa, quæ e regione, *ſemicyclia* ponebatur. vt Fuluius.

LVCERNAS BILYCHNES) ideſt *duobus ellychnijs*, quæ *Dimyxos*, *Trimyxos*, quæ tribus, *Polimyxos*, quæ multis commoda, quæ vero vno contenta *Cubicularia* dicitur. Lucernæ frequens vſus in feſtis. Tert. apol. *cur die læto nō laureis poſtes adumbramus? nec lucernis diem infringimus? honeſta res eſt ſolemnitate publica exigente inducere domui tuæ habitum alicuius noui lupanaris.* Et templis appoſitæ. Plin. 34. c. 3. *placuere & lychnuchi penſiles in delubris, aut arborū modo mala ferentium lucentes.* Sacris arboribus, ijſq. quos mire colebant, luces appenſæ. Petr. *ſub eodē titulo* Pōpeij *etiā lucerna bilychnis de camera pēdebat.*

PASTINATIONEM) a *paſtinare*, id eſt agrum fodere.

AMI-

AMINEA) vua *Aminea* dicta *ſcilicet a regione; nam Aminei fuerunt, vbi nunc Falernum eſt.* Macr.Sat.3.c.20. PALVM RIDICAin) *Pedamentum*, ſeu *ſuſtentaculum* vineæ. Bud. *Pedamentum vineæ, aut eſt ſciſſile, vt ridica, aut eſt teres, ut palus.* PEDATVRA) Colum. *Pedatio, cũ pedamẽtis vinea fulcitur.*

314. MAGIVS) gens plebeia. CES) vt vetuſtiori ſcribendi ritu *Cos. Conſules*, ſic hic *Ces. Cenſores* notat. BASILICAM) locus duplici porticu, *Externa*, vbi *ſerui, & negotiatores*, *Interna* vbi *Cauſidici* errabant. Inibi *Centumuirale ius* dicebatur. Plin.l.5. ep.21. *deſcenderam in baſilicam Iuliam.* poſt. *ſedebant iudices, Cviri venerant, obſeruabatur aduocatis ſilentium longum, tandem a Prætore nuncius.* quarum tribunalia *hemicycli ſchematis minore curuatura.* Vit.l.5.c.1. quatuor erant, hinc Plin.l.4.ep.24. *quadruplex Iudicium* appellat. hæc iudicia, Quint.l.5.c.2. *in duas haſtas diuiſa*; vna *Cviralis*, altera *Xviralis*, ſeu *Prætoria.* ita vt eſſent ad *dextram* Prætoris duo, tot ad *læuam* iudicia. Hoc itaq; *iuris dicundi* in foro, & quandoq; *Legatos* ibi audiendi *diuerſorium.* idem fere quod Græcis πρυτανεῖον. mox & ad *Regiam Principis*, & *Templa* ſignificãda vox recepta Auſ. in paneg. Grat. *Baſilica olim negotiis plena, nunc votis, votiſq; pro tua ſalute ſuſceptis.* *Regia* dicta, quod *reges* ibi *inaugurari* conſueuerint, Pancirolus. Vrbis *Baſilicas* Vict. XIX. Onuph. XXI. recenſet. CVR.DE.SEN.SENT.) *curarunt de ſenatus*, vel *Seniorum ſententia.* Et hinc apparet *Cenſores prouinciales* ſine ſuffragio nil *operis publici* excitare valuiſſe

CAP. XXII. M'. Valerius. Meſſala cognomen. horologium Catana exportatum. Duilli nomen corruptum. de Intercalatione. A. Atilius. Aurelij. C. Lutatius. Ouatio. Belli Siculi ſeruilis auctores. IIIuiri R. P.C. columna. Egeſtani antiqui modi ſcribendi. Lucei boues. Macela op. Sicil. Litera longa. Dictator. de Triremibus. aureus nummus, argenteus. Triumphus Lapides milliares, & Tabellarij. Coſentia. Statua Pelori. Ver ſacrum. A. Bebius. Lautia. Silicernium. M. Marcellus.

1. M' VALERIVS) M'. Manius, exſcriptores ignorantia notæ. M. induxere. Bis *Cos. Cenſor* cum P. *Sempronio Sopho*, a quibus XIII *Senatu* deiecti, CCCC *Equo pub.* priuati. MESSALA) a deuicta *Meſſana*, (vt *Cinnas Cornelius a Cinna Theſſaliæ, vrbe*) cognominatus. cuius prælij ipſe picturam *in latere Curiæ Hoſtiliæ anno ab.* V.C. CDXC *propoſuit* Plin.35.c.4. & *Horologium Catana capta primum ſecundum Roſtra, in columna collocauit, deportatum inde.* Id.7.c.60. COS) cum M'. *Otacilio Craſſo.* Eut.l.2. *M'. Valerio, & Otacilio Coss. in Sicilia a Romanis res magnæ geſtæ ſunt, Tauromenitani, Catanenſes, & præterea quinquaginta ciuitates in fidem acceptæ ſunt.*

HIERONE) *Dioclis F. Agathoclis* ſucceſſore. DVILIVS) Cic. ad Brut. *vt duellum bellum, & duis bis, ſic Duellium, eum qui Pœnos claſſe deuicit, Bellium nominauerunt.* Sex. Rufus regionum ex marmoribus deſcriptor, & Quint.l.1.inſt. habent D. *Iulium.* quod irrepſit a librarijs. vidit enim *Pighius* apud *Io. Sambucũ* Med. & Hiſt. Quintiliani MS. in pellibus, quod *Io. Pontani Neapolitani* fuerat, vbi clare DVILIVS extabat.

K.INTERCALAR) id eſt *Feb.* Intercalandi neceſſitas a *Græcis* manauit.

Hi

Mac. 1. c. 31. Hi *cũ animaduerterẽt, temere ſe CCCLIV diebus ordinaſſe annũ: quoniã appareret de Solis curſu, qui CCCLXV diebus, & quadrante Zodiacum conficit, deeſſe anno ſuo XI dies & quadrantem: intercalares ſtatuta ratione cõmenti ſunt. ita vt octauo quoq; anno XC dies, ex quibus tres menſes tricenum dierum compoſuerant, intercalarent.* poſt. *Hos dies ὑπερβαίνοντας, menſes vero ἐμβολίμους appellabant. Hunc ergo ordinem* Romanis *quoq; imitari placuit: ſed fruſtra. quippe fugit eos, diem vnum additum a ſe ad Græcum numerum in honorem imparis numeri.* Mox. *Hoc quoq; errore iam cognito, hæc ſpecies emendationis inducta eſt. Tertio quoq; octennio ita intercalandos diſpenſabant dies: vt non XC ſed LXVI intercalarent compenſatis XXIV diebus pro illis, qui per totidem annos ſupra Græcorum numerum creuerant. Omni autem intercalationi menſis Februarius deputatus eſt: quoniam is vltimus anni erat.* Tum. *Verum vna re a Græcis differebant: nam illi confecto vltimo menſe: Romani non confecto Februario, ſed poſt XIII diem intercalabant, Terminalibus ſcilicet iam peractis.* Cum autem *nundinæ modo in anni principem diem, modo in Nonas caderent,* quod vtrunq; prodigioſum: cũ is *nundinarũ* dies *Lepediano tumultu* luctuoſus accidiſſet; Nonis vero natalis *Ser. Tullii* ageretur, ideo *Faſtorũ præpoſitis* ita intetcalandũ erat, ne nundinæ in neutrum diem redirent. Deniq. *annum ciuilem Cæſar habitis ad Lunam dimenſionibus* publicans vagum temporum ordinem emendauit, *dieſq; omnes, qui confuſionem,* loquar cum Macr. l. 1. c. 14. *adhuc poterant facere, conſumpſit: eaq; re factum eſt, vt annus confuſionis vltimus in* CCCCXLIII *dies protenderetur. Poſt hoc imitatus Ægyptios, ſolos diuinarum rerum omnium conſcios ad numerum ſolis, qui diebus CCCLXV. & quadrante curſum conficit, annum dirigere contendit. Nam ſicut Lunaris annus menſis eſt, quia Luna paulo minus quam menſem in Zodiaci circumitione conſumit: ita Solis annus hoc dierum numero colligendus eſt, quem peragit, dum ad id ſignum ſe denuo vertit, ex quo digreſſus eſt. vnde annus vertens vocatur: & habetur magnus, cum Lunæ annus breuis putetur.* Poſt *Auguſtus* XX annos, qui *Auguſtorũ anni* dicti, anno XXXIII a *Cæſaris* exceſſu, vt Scal. demonſtrat, C. *Aſinio Gallo,* C. *Mario Cenſorino Coſs. Numero Aureo* XIII. Biſextiq; (*Biſextum* dictum, quod bis VI. K. *Feb.* continuis diebus numerarent, & tunc FF in *Laterculo Septizonij*, Bedę verbo, ſeu *litera Dominicalis* bis ſumitur.) a Pontificibus inductos correxit errores, qui *diem, qui ex quadrantibus confit, quarto quoq; anno confecto antequã quintus inciperet, intercalaret: quarto non peracto, ſed incipiente intercalabant. vnum diẽ ſecundum ordinationem Cæſaris quinto quoq; incipiente anno intercalari iuſſit, & omnem hunc ordinem æreæ tabulæ ad æternam cuſtodiam, inciſione mandauit.*

Mac. diligenter autem habenda intercalandi ratio veteribus, *vt ſacrificiorum libamenta ſeruentur, fætuſq. pecorum,* Cic. ne *hiberna æſtiua,* & hæc *hiberna* fierent. Eo die cum religio eſſet quid inceptare, *Valentinianus* Imperiũ eo ſuſcipere abnuit. A. ATILIVS) Pœnorum præſidia *Aetna, Drepano,* & *Lilybæo* depulit, *Panormum* cepit. *Atilij patricij Longorum, & Plebeij Regulorum, Serranorum (in hac gentilitium eſſe feminas linea veſte non vti.* Plin. 19. c. 1.) *Calatinorũ* & *Balborũ.* C. AVRELIVS) bis *Coſ.* cũ P. *Seruilio Geminio, Cenſor* cũ *Fab. Buteone, Magiſter Equit.* cum C. *Duilio.* Aurelij Sabini *Auſelij* dicti: *quod eis publice a populo Romano datus ſit locus, in quo ſacra facerent Soli.* Feſt. Cognominati *Cottæ, Oreſtæ, Scauri.* C. LVTATIVS) claſſe

CC *quinquennium Drepani portum,& ſtationes ad Lilybaeum occupat*. Pœnos ad *Aegades Inſulas* vicit L.nauibus *merſis*, LXX *captis*. Quo finem I.*bellum Punicum* habuit. Polyb.l.1. Ipſi *triumphus* decretus, cuius cum particeps eſſe Q.*Val.Falto* contendiſſet, ipſe negauit; *ne in honore triumphi minor poteſtas maiori æquaretur*. Val.l.2.c.3. Itaq; *Iudex* inter eos conuenit *Atilius Calatinus*, apud quem *Valerius in hunc modum egit: conſulem ea pugna in lectica claudum iacuiſſe, ſe autem omnibus imperatorijs partibus functum*. Qui etſi *ſecundum Lutatium litem dedit*, tamen in *Faſtis Naualem* obtinuit. His Coss. *Sicilia* excepto *Hieronis* regno Romanis ceſſit. ouans) *Marcellus* poſtridie *ex Monte Albano* multam præ ſe ferens prædam Vrbem ingreſſus. Primum *ſimulacrum captarum Syracuſarum, catapultæ, baliſtæ inlatæ; Punicæ victoriæ indicia* VIII *elephanti, multa Syracuſarum ſigna*. ingentem vero ſibi inuidiam excitauit, quod *non tantum homines, ſed & deos triumphare* videretur. Ex hoc *Marcelli Siciliæ Patroni* cōſtituti, quibus *Syracuſani Marcellea* annuo celebrarunt, quæ *Verres* Siciliæ *prætor & prædo* cum *Verreis* cōmutauit. Cic. 2. Ver. jis *in Siciliam* venientibus ipſi coronati obuiam prodire ſoliti. *Ouatio* vero dicta ab *Oue*, quod *Ouans oue ſacrificaret, uti triumphans taurum*. Plut. in Marc. *Poſtumius Tubertus* II. Coss. de Sabinis *primus omnium ouans ingreſſus eſt urbem, quoniam rem leuiter ſine cruore geſſerat*. Plin. 15.c.29. *Ouandi autem, ac non triumphandi cauſa eſt, quum aut bella non rite indicta, neque cum iuſto hoste geſta ſunt: aut hoſtium nomen humile. & non idoneum eſt, vt ſeruorum, piratarumq; aut deditione repente facta, ſine puluere (vt dici ſolet) incruentaq; victoria obuenit. cui facilitati aptam eſſe Veneris frondem crediderunt: quod non Martius, ſed quaſi Venereus quidam triumphus foret*. Gel.6.c.6. *Maſſurius ingredi ouantes dicit, ſequentibus eos non militibus, ſed vniuerſo ſenatu*. Idem. hinc Euſ. in Chronol. alterutram *Auguſti* ouationem *pedeſtris certaminis triūphū* vocat.

de ſerucis fugitiueis) *Seruile bellum* excitauit *Athenio ſeruus*, qui ſe *Syriæ deæ fanaticum* dixit. ſecundum mouit *Eunus*, in quo *perierunt centum myriades*. Ath. l.6. *Serui qui in Sicilia rebellabant, obſidionis neceſſitate compulſi, ad ſua inuicem cadauera deuoranda conuerſi*. Euſ. Pamph. in Chro.

IIIVIR R.P.C.) *IIIViros Reip. conſtituendæ Auguſtus* pace cum *Antonio* ſancita biduum habito colloquio, circa *Mutinam* inuenit *ad tollendas ciuiles diſſenſiones*, vt eum *Lepidus cum Antonio Cæſare in quinquennium conſulari poteſtate gereret. hoc enim nomen magis, quam Dictatorum placuit, fortaſſe propter recentem de abolenda dictatura legem Antonij IIIviri. confeſtim in quinquennium vrbanos magiſtratus deſignarent, prouincias, ita partirentur, vt Antonius haberet vniuerſam Galliam excepta Narbonenſi prouincia, huic vero Lepidus praeeſſet vna cum Hiſpania, Cæſari obueniret Africa cum Sardinia, Sicilia & ceteris eius ſitus inſulis*. App.l.4.& l.5. *Imperium*, inquit, *proh nefas. tanquam priuati alicuius ciuis fundum inter ſe partiti ſunt*. Finito quinquennio ſe iterum renunciant. *Auguſtus Lepido IIIviratu exuto Antonio*, bellum intulit, rerum potitus *IIIuiratu abijt*. nec vltra *decennium* ea *Poteſtas* exercita occidit. Similem *Reip. præfectum* rebus turbatis *Lacedæmonij* ὁρμοσάς, *Theſſali* ἀρχοὺς vocitarunt. *IIIviros Græci* imitatione *Latinorum* τριῶν ἀνδρῶν. Dio. l.41. *IIIviratum* τριαρχίαν dixit EX SICILIA) Suet. in Aug. c.22.

bis

bis ouans ingreſſus eſt vrbem poſt Philippenſe, & rurſus poſt Siculum bellum.

2. Duilios) huic prima *Columna Roſtrata* exertis nauium Roſtris *trino*, vel *quaterno ordine* poſita; quia primus Romanorum *Naualem* egerat. *Columnæ* aliæ antiquiſſimæ, in *Anc. Marcij* enim numo videntur. Plin. 34. c. 6. *Columnarum ratio erat, attolli ſupra ceteros mortales, quod & arcus ſignificāt nouitio inuento. Athenienſes in Ceramico* ijs, qui pro *patria* cecidiſſent *Columnas* cum *elogijs* dedicarunt. *Iſocratē*, quod *eloquentiā* ad XCVIII vitę annū profeſſus, *Stagiis* in *Columna* honorarunt. *eceſt ANOS popli rom. cocnatos.*) Cic. 4. Ver. *Segeſta eſt opidum pervetus in Sicilia, Iudices, quod ab Aenea fugiente a Troia, atq; in hac loca veniente conditum eſſe demonſtrant. Itaq; Segeſtani non ſolum perpetua ſocietate, atq. amicitia, verum etiam cognatione ſe cum populo Rom. coniunctos eſſe arbitrantur.* Idem. eorum *non ſolum literis tradita, & commemorata verbis, ſed multis officijs illorum vſurpata & comprobata cognatio.* Seruius vero eius conditorem modo *Aceſtem*, modo *Elymum* laudat. Cluuerius l. 2. c. 2. opinatur *Elymum*, & *Aegeſtum Troianos* iunctim *Aegeſtam*, *Erycem*, & *Entellā* excitaſſe, ita *vt Troiani, qui cum ipſis venerāt, Elymi nomine dicerentur, vtriuſq; vero ſedes Aegeſti nomine vocaretur. Agathocles Dicæopolim appellauit, transfugiſq; habitandum conceſſit Olymp.* CXVII. ante C. N. CCCVIII. Diod. l. 20. demum *a Karthaginenſibus vi captum atq; deletum.* Cic. 4. Ver.

*crauid obſedeone*D EXEMET) *graui obſidione exemit.* E loco I poſitum. ſic inibi CEPET. NAVEBOS. ORNAVET. *Aegeſtanos ad vltima reductos obſidione liberat.* Polyb. l. 1. LECIONES) *legiones. Gamma vice functa prius* C. Auſon. ſic MACISTRATOS, *magiſtratus*. EXFOCIONT. *effugiunt*. CARTACINENSIS. *ceſet. geſſit. PVCNandod.*

Luceis bouebos) *Boues Lucas Elephantes Romani* vocabant. Plin. 6. c. 8.

MACELAM) *Siciliæ opidum.* *Cluuerius* fuiſſe ſuſpicatur, vbi hodie *Calta Buſamar Saracenici opidi* rudera conſpiciuntur.

ENQVE) pro *inque*. Pro *In* & Endo dixere. MARID) pro *mari*. ſic NAVALED. PRÆDAD. ALTOD. D. enim poſt Vocalem abundare ſolebat. Quint. l. 1. *Latinis veteribus D plurimis in verbis vltima adiecta, quod manifeſtum eſt etiam ex Columna Roſtrata, quæ eſt D. Iulio* (lege *Duilio*) *in foro poſita. Litera longa* crebra mentio in ſcriptoribus. Plaut. *ex me vnam faciam literam longam, meum quando laqueo collum obſtrinxero.* quænam illa ſit plures dubitarunt. *Lambinus* L. putat. ſed cum in hac *tabula, totius antiquitatis vetuſtiſſimo monumento, linguæ Latinæ viciſſitudinem notante* ſolum I. ceteris præeminet, pateſcit I. *longam eſſe, & fuiſſe literam.*

NAVEBOVS) *nauibus* Victor. *Noſtri quoties eiuſdem ſoni longa ſyllaba ſcribenda eſſet, & ipſi V adiungebant O literæ. inde ſcriptum legitis Loucetios, nountios.* Antiqui *Iones* OY diphthongum contraxere, & cum *Y Latino*, cui æquipollet, commutarunt. in numo Auguſti ΑΥΓ ΚΑΙCΑΡ. quandoq; & pro eo duplum vſurparunt, vt *Siremsque omnium rerum lex que iouſq; eſto.* pro *iouſq;* POENICAS) pro *Punicas*; cum OI & OE idem pene quod V ſonet, vt COIRAVIT. COERAVIT. OISVM. OESVM *vſum.* MOEROS *muros*. MOENERA *numera*. CLASES) *Claſſes*. SVMAS.) *ſummas*. OLORVM) *illorum. antiqui non geminabant conſonantes.* Feſt.

DICTATORE D) cum T. *Lartio Flauo, Q. Cloelio Siculo Coſs. Latini populi O. I. Mamilio* au ctore *Senatui bellum* mouerent, & *domeſticus populus* obſequium detrectaret, niſi S. C. debitis remiſſis, placuit *Dictatorem maiori Conſulibus poteſtate a Senatu* legi, *populi ſuffragio* firmari, quo T. *Lartius* a *Collega* pronunciatur. dictus & *Magiſter populi.* Hic ſibi *Magiſtrũ Equitum* adſociebat. Auctore Polyb. 3. M. *Minutio* Mag. Eq. *æquum imperium cum Dictatore Fabio* delatum, *itaq; duo dictatores idem bellum adminiſtrabant, quod ad eum diem apud Rom. nemo vnquam viderat.* quem Dion. l. 5. prodidit. *Dictaturam depoſuiſſe nemine ciuium a ſe occiſo, ne pulſo in exilium, nec multato grauius.* adiungit. *id exemplum omnes poſtea Dictatores ſecutos, nec lectum in hiſtoria aliquem immodice ſe geſſiſſe, donec* CCCC. *T. Largij Dictatura L. Cor. Sylla primus & ſolus acerbe crudeliterq; vſus eſt, ita vt tum primum ſentirent Romani, quod ſuperioribus temporibus ignorauerunt, Dictaturam eſſe tyrannidem. Nam & ſenatum ex qualibuſcunq. conſtituit, & tribunitiam poteſtatem fecit quam minimã, & vrbes deſolauit integras, & regna alijs abſtulit. Viua* autem *Conſulis voce,* raro *ſcriptis* declaratus, in omnem excepto *Tribuno Pl.* ius habebat, & *agendi quicquid arbitrium.* Officium *Semeſtre* in *atrocibus periculis* prorogatum, vt *Camillo,* L. *Papirio Curſori,* & *Q. Fab. Maximo.* Vt *magis paueant, & citius obtemperent* XXIV *faſces* prælatæ. Polyb. integrum vero ipſi non erat *equum conſcendere, niſi ad bellum iturus.* ad grauiora enim bella miſſus. In faſtis DICTATOR REI GERENDAE CAVSSA. SEDITIONIS SEDANDAE ET R.P.C. CAVSSA. COMIT. HABEND. CAVSSA. CLAVI FIG. CAVSSA. De hoc Liu. l. 7. *Cn. Genutio, L. Aem. Mamerco II. Coſs. cum piaculorum magis conquiſitio animos, quam corpora morbi afficerent, repetitum ex ſeniorum memoria dicitur, peſtilentiã quondã clauo ab Dictatore fixo ſedatã. Ea religione adductus Senatus Dictatorẽ claui figendi cauſa dici iuſſit. dictus L. Manlius Imperioſus, L. Pinariũ Magiſtrũ Equitũ dixit. Lex vetuſta eſt priſcis literis, verbiſq; ſcripta, vt qui Prætor Maximus ſit Idibus Septẽbribus clauũ pãgat. Fixus fuit dextro lateri ædis Iouis Opt. Max. ea ex parte, qua Mineruæ templũ eſt. eum clauũ, quia raræ per ea tempora literæ erãt, notam numeri annorum fuiſſe ferunt, eoq. Mineruæ templo dicatam legem, quia numerus a Minerua inuentus ſit. Volſinijs quoq. clauos indices numeri annorum fixos in templo Nortiæ Hetruſcæ deæ comparere.*

SEPTEREmonQ *ducis*) *Septiremis Prætoria Hannibalis Pyrrhi Regis* fuit naui actuaria fugientis. Polyb. l. 1. *Nauium longarum* diſcrimen fuit; a *Remorum,* & ab *Ordinum numero.* Naues a *Remorum numero* in ορος exeunt, εἰκόσορος, τριακόντορος, τετλακόντορος. a *numero Ordinum* in ηρης μονήρης, διήρης, τριήρης. Μονήρης *vno verſuum ordine* Scaligero noſtra *Galea* eſt. διήρης apud *Bayſium de Re Nau.* ſpectatur. *Triremis remiges ſuperi* θρανῖται, *intermedij* ζυγῖται, *infimi* θαλαμῖται dicti. etſi eis titulis Bayſius ſuas *nauium partitiones* induerit; a *prora ad malum* θρανίτας, in ζευγίτας ad *principium,* ad ἀκροστόλιον *apluſtre faſtigium* θαλαμίτας appellans. Quæ *Triremis* ſit plures prolixe inquiſiuerunt. negat *Bayſius* eam eſſe, quam *triplici ordine* ex marmore antiquo dedit. Ecquid vero in marmoribus tot *diſtincta tabulata*? auerſa ergo opinio vincit. Virg. *triplici*

con-

conſurgunt ordine remi. Veg. l.5. c.7. *Minima Liburnæ remorum habent ſingulos ordines, paulo maiores binos, idoneæ menſuræ ternos, vel quaternos, interdum quinos ſortiuntur remigum gradus*. nonnæ *Conſurgere*, & *Gradus in altum* pergunt, vti *in longum iacere*. apud Photium liquide *Octeres dicta* ab *octo vtrinq; remigum verſibus*, centenis in verſum. Quæ cum adeo immanes. Virg. *Antonij* naues in *Actiaca* pugna *Cycladibus* æquauit. Flor. l.4. c.11. de *Ant.* & *Aug.* nauibus: *nobis CCCC. amplius naues, CC. non minus hoſtium, ſed numerum magnitudo penſabat. quippe a ſenis in nouenos remorum ordinibus, ad hoc turribus, atq; tabulatis alleuatæ caſtellorum & vrbium ſpecie non ſine gemitu maris, & labore ventorum ferebantur: quæ quidem ipſa moles exitio fuit. Cæſaris naues a triremibus in ſenos, nec amplius ordines creuerant. Itaq; habiles in omnia, quæ vſus poſcebat, ad impetus, & recurſus, flexuſq; capiendos, illas graues, & ad omnia præpeditas ſingulas plures adortæ miſſilibus ſimul cum roſtris, ad hoc ignibus iactis ad arbitrium diſſipauere*. Excreuere autem vſq; ad *L. ordines* Plin. 7. c.5. ſtupenda illa *Heronis* nauis *Syracuſia*, poſt *Alexandria* dicta, quod *Ptolomæo regi* donata, *piſcinis, aquæductibus, balneis, deambulationibus, ſcholaſterio, bibliotheca, Aphrodiſio*, ſeu *Veneris æde, officinis, equilibus, armamentario, frumento, ſalſamento Siculo*, & *milite* abunde inſtructa *XX remigum ordinibus* fuit. Ath. l.5. *Triremem Aminocles Corinthius* docuit (*Dionyſius Syracuſanus Quinqueremes*. Diod. l.15.) *ſex ordinum Zenagora Syracuſius*. Plin. l.7. c.56.

*aur*OM CAPTOM NVMEI) O loco V. Plin. 33. c.3. *aureus numus poſt annum XLII percuſſus eſt, quam argenteus, ita vt ſcrupulum valeret ſeſtertijs vicenis, quod efficit in libras ratione ſeſtertiorum, qui tunc erãt ſeſtertios* IↃCCCC. *poſt hæc placuit XL.M. ſignari ex auri libris, paulatimq; principes imminuere pondus. minutiſſimus vero ad* XLV.M. *Vultus principis* in omni numo. Grat. Val. & Th. l.3. C. de vet. numis. ſecuri percutiendi, *qui vel iuſſa noſtræ maieſtatis auaritiæ cæcitate contemſerit, vel aeternales vultus, dum fraudibus ſtudet, duxerit violare*. Iſiod. 16. c.17. *Numi autem a Numa Romanorum rege vocati ſunt, qui eos primũ apud Latinos imaginibus notauit, & titulo nominis ſui proſcripſit*. Cedr. Numa *primus Romanis aſſes æreos litera A ſignatos largitus eſt, quamuis neceſſitatibus ſuis antehac coriaceis, ligneis, teſtaceis pecunijs vſi eſſent*.

*arcen*TOM CAPTOM) Plin. 33. c.3. *Populus Rom. argento quidem ſignato ante Pyrrhum regem deuictum vſus eſt. Libralis vnde etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur aſſis. quare æris grauis pœna dicta*. mox. *Seruius rex primus ſignauit æs antea rudi vſos Romæ Remeus tradit. Signatum eſt nota pecudũ: vnde & pecunia appellat. Maximus cenſus* CXX *aſſiũ fuit illo rege*.

*craue*CAPTOM ÆS) i.e. *æs infectũ, rude, non ſignatum*.

CCCIↃↃↃ) *centum millia*.

*triump*OQVE) Iſiod. 18. c.2. triumphus *dictus eſt ἀπὸ τῆς τριάμβης, id eſt ab exultatione. plenæ enim victoriæ triumphus debetur, ſemiplenæ tropheum, quia nondum plenam eſt conſecutus victoriam, non enim obtinuit, ſed fugauit exercitum*. mox. *Tranquillus autem triumphũ Latine dicit potius appellatũ, quod is qui triumphans vrbem ingrederetur tripartito iudicio honoraretur. nam primum de triũpho concedendo exercitum iudicare ſolitum erat; ſecundo ſenatum; ter-*

tio populum. Primum *triumphum* Dion. *Romulo*, Eut. *Tar. Priſco* tribuunt. ante *Romulũ* tamen triumphatum eſt a *Cyro de Craſo*. Cedr. a *Ptol. Philadelpho*. Ath. a *XerXe* Herod. a *Pœnis*. Val. 2. c. 3. Sancitum *ne quis triumpharet niſi V. millia hoſtium vna acie cecidiſſet.* Item. *vt pro aucto imperio, non pro recuperatis, quæ pop. Rom. fuiſſent, triumphus decerneretur.* Ibid. *Moris erat ab Imperatore triumphum ducturo Coss. inuitari ad cœnam, deinde rogari, vt venire ſuperſedeant, ne quis eo die, quo ille triumphauerit, maioris in eodem conuiuio ſit imperij.* Explicando triumpho quandoq. plures dies dati. L. AIMILIVS PAVLLVS EX MACEDONIA ET REGE PERSE PER TRIDVVM *triumphauit*, vti & *Q. Fuluius Capua* capta, & *L. Opimius Fregellanis* ſubactis. In eo capti *Reges* aureis compedibus viſi. Treb. de *Zenobia*. Ducta eſt *per triumphum, ea ſpecie, vt nihil pompabilius populo Rom. videretur. iampridem ornata gemmis ingentibus, ita vt ornamentorum onore laboraret. Fertur enim mulier fortiſſima ſæpiſſime reſtitiſſe, quum diceret ſe gemmarum onera ferre non poſſe. Vincti erant præterea pedes auro, manus etiam catenis aureis: nec collo aureum vinculum deerat.* Reprehenſus *quod mulierem veluti ducem aliquem vir fortiſſimus triumphaſſet*, literis ad Senatum ſic ſe excuſat: *ne illi qui me reprehendunt ſatis laudarent, ſi ſcirent qualis eſt illa mulier, quam prudens in conſilijs, quàm conſtans in diſpoſitionibus, quam erga milites grauis, quam larga quum neceſſitas poſtulet, quam triſtis quum ſeueritas poſcat.* Et ducta *ſimulacra vrbiũ*, qualia *Scipioni Aſiatico* CXXXVII prælata. *Cæſari* triumphanti *Pompeij filios* vitio datum quod *Marſiliam* oſtendarit, contra *Sulla* laudi fuit, quod ne vnum quidem *Rom. opidum* vexerit. obſeruatum tamen ne *Romanu opidum* ducerent. etiam *fluuij catenis vincti*, vt apud Virg. *Rhenus*. Notat Zon. 2. in eius *curru miniſtrum publicum vectum eſſe, qui pone coronam auream gemmis diſtinctam ſuſtinens admoneret eum, vt reſpiceret, id eſt reliquum vitæ ſpaciũ prouideret, nec eo honore elatus ſuperbiret. appenſum quoq; fuiſſe currui tintinabulũ, & flagellum quibus notatum fuerit, ipſum in eam calamitatem incidere poſſe, vt & flagris cæderetur, & capite damnaretur. Nã qui ob facinus ſupremo ſupplicio afficiebãtur, tintinabula geſtare ſolebant, ne quis inter eundem contactu illorum piaculo ſe obſtringeret.* De eius pompa. Cic. in Piſo. *Inania ſunt iſta, mihi crede, delectamenta pene puerorum, captare plauſus, vehi per vrbem, conſpici velle.* Et quamuis triumphus *honorum culmen* foret, tamen *Cn. Ful. Flaccus* eum *repudiauit*, ſed ob id *exilio multatus*. Val. l. 2. c. 3. *M. Fabius amiſſo in bello fratre.* Oroſ. l. 2. c. 7. & C. Marius *victis Teutonibus triumphare recuſauit quod ingruerent Cimbri.* Flor. epit. l. 68. Tiberius *triumphum ipſe diſtulit mæſta ciuitate clade Variana.* Suet. c. 17. Inter feliciſſimi Triumphi exempla P. *Ventidium Baſſum Picentem* mirantur; eum *Pompeio Strabone de Aſculo* triumphãte, *puerũ inter ceteros ante currum Imperatoris ſinu matris vectũ eſſe: poſtquũ adoluiſſet, victum ſibi ægre quæſiſſe: eumq; ſordide inueniſſe, comparãdis mulis, & vehiculis, magiſtratibus, qui ſortiti prouincias forent, præbenda publice conduxiſſe. in iſto quæſtu notum eſſe cepiſſe C. Cæſari, & cũ eo profectum eſſe in Gallias.* Mox. *Tribunũ Pl.* dein *Prætorem*, poſt *Pont. Max.* & *Cos.* creatum, *primum omnium de Parthis triumphaſſe.* Gel. 15. c. 4. Triumphi vſq; ad *Veſp.* & *Titum de Iudæis* CCCXX fuere. *vltimum Fl. Beliſarius de Vandalis ex Africa & rege Gilimere* egit.

NAVALED) XXX *naues cepit*, XIIII

mer-

merſit, VII millia hoſtium cepit, III millia occidit : neq; vlla victoria Romanis gratior fuit, quod inuicti terra, iam etiam mari plurimum poſſent. Eut. l. 2. *huius* (triumphi) *quod gaudium fuit? quum Duilius Imperator non contentus vnius diei triumpho, per vitam omnem, vbi a cœna rediret, prælucere funalia, pracinere ſibi tibias iuſſit, quaſi quotidie triumpharet*, Flor. l. 2. c. 2. ſic *Cornificius* re bene geſta bello *Siculo* quoties *foris cœnabat elephanto vectus* domum redijt. Huius rei cauſa cuſi *aſſes æreis cum Iano Bifronte coronato*, & *prora nauis Roſtrata*.

III. PONTHEIS MILLIARIOS) moris antiqui columellas numero miliarium inſcriptas per vias publicare. Quint. *Partitio reficit audientem, non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata in ſcriptis lapidibus ſpacia.* Tales nullibi plures, quam in *Campania* offendi ſub *Traiano* & *Hadriano* perſcriptos, cuius primos *Auerſæ* monſtrauit *Georgius Gualtherus Rom.* veterũ peritus, ad ſimilia me manu ducenda ab *Illuſtriſſimo Domino D. Carolo Caraffa Auerſæ Præſule, Gregorij* XV. P. M. ad *Imp. Cæſarem Ferd.* II. nuper *Legato* datus. *Milliaria* Græce Σημεῖα C. *Gracchus* inuenit. Plut. celebre Romæ *Milliarium aureum Iuliæ*. Plut. *columna aurea* in *foro* fuit, in qua inciſæ omnes *Italiæ viæ*. Plin. Vidit *Ant. Auguſtinus Romæ* in hortis *Card. Rod. Piæ Carpi* lapidem nota I. in cuius parte vna femella erat cum *curru*, & *ſphæra mulionis* viam docens, cui ſubſcriptum SALVOS IRE. retro *Fortuna* cum literis SALVOS VENIRE.

TABELLARIOS) exiſtimo lapides, quos minori, quam *milliaria* interuallo erant, vt facilius eo quis adiutus equum adſcenderet, quales & C. *Gracchus* collocauit. Plut. POSEIVI) *poſui.* NOVCERIAM) *Nuceria* Plin. *Campaniæ Picentinorum* vrbs, hodie *Nuceria dei pagani*. Cic. *Luceria* dicta, alia in *Apulia Daunia* eſt Ptol. MVRANVM) vix alibi leges, niſi in hac tabula. COSENTIAM) *Brutiorum caput Conſentia*. Strab. l. 6. hodie *Coſenza* appellatur, *Archiepiſcopali dignitate* prædita, cui præeſt *Vir Summus P. Aem. Sanctorius Hiſtoricus* eloquentia, ſapientia celeberrimus.

VALENTIAM) Strab. l. 6. a *Locris condita. quæ cum circumiacentia loca prata habent præclara, floribuſq; abundant, creditum fuit ex Sicilia veniſſe Proſerpinam florum legendorum cauſa. indeq; morem eſſe matronis receptum, vt flores ipſa legant, coronaſq; nectant, turpeq; ijs habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emtitia.*

AD FRETVM) id eſt *Siculum.* AD STATVM) *Pelori* nempe, quę in eo promontorio, vulgo *Capo della Torre, del Faro* fuit. Mel. l. 2. c. 7. *Pelorum quod in Italiam vergens Syllæ aduerſum eſt. cauſa nominis Pelorus gubernator ab Hannibale ibi conditus. quem idem vir profugus ex Africa, ac per ea loca Syriam petens, quia procul intuenti videbatur continua eſſe litora, & non peruium pelagus, proditum ſe arbitratus, occiderat.* Val. l. 9. c. 8. Hannibal *a Petilia claſſe Africam repetens freto appulſus, dum tam paruo ſpacio Italiam, Siciliamq; inter ſe diuiſas nõ credidit* (quod mirum viſum *Cluuerio Hiſtoriæ veritatis ſolertiſſimo inquiſitori, Hannibalem Claſſis Imp.* per XVII an. in *Italia* & inprimis apud *Lucanos*, & *Brutios* agentem talia fugere potuiſſe) *veluti inſidioſum curſus rectorem interemit, poſtea diligentius inſpecta veritate tunc abſoluit, cum eius ignocentiæ nihil vltra ſepulcri honorem dari potuit. Igitur anguſti atq; æſtuoſi maris ex alto tumulo ſpectatrix ſtatua, tam memoria Pelori, quam Punicæ temeritatis, vltra citraq; nau-*

nigā:ium oculis collocata indiciū eſt. Seru. 10. Promontoriū *Pelorū dictū* notat.
IN SICILIA FVGITIVEOS) erit *M' Aquilius*, qui *Fugitiueos* cōpeſcuit.
ARATORIBVS) Cic. *Aratores* vocantur, quibus impoſitis *decimis ager publicus.* (*publica* in LL. ſunt, *quæ populi Romani*) *colendi cauſa* datur, aut vnde *vectigal* P.R. penditur. FORVM) non tam in *opidis*, quam *agris* vbi *ius dicebatur, negotiabantur, & nundinantur.*

3. VER SACRVM) in atrocibus periculis vouebant, quicquid pecudum vere proximo inter K. *Mart.* & *Maij* naſceretur, dijs ſe immolaturos. tunc quoq; pueri puellæq; extra fines *velati eiecti*, & pubes dijs ſacra in coloniam deducta. hinc Euſ. MDXCVI *Lacedæmonij ver ſacra Heracleam deſtinantes vrbem condunt.* Iuſt. l. 24. *Galli abundanti multitudine, cum eos non caperent terræ quæ genuerant, trecenta millia hominum ad ſedes nouas quærendas, velut Ver ſacrum miſerunt.* A. BAEBIO) In Liu. l. 53. A. *Bæbius damnatus quod milites Rom. præbuiſſet ad miniſterium cædis* DL *Aetolorū* Principiū.

LAVTIA) *epularum magnificentia.* Feſt. hic dona quæ *exteris legatis* per *quæſtores* mittuntur. lap. MVNVS) LAVTIAQVE EX FORMVLA DATA. AETOLVM) *Aetolia Peloponeſi* vrbs Steph. etiam *Achaiæ regio* Strab. 🜂) X *Millia.* M. AEBVTIVS) M. *Aebutius Helua Siciliam* Prou. ſortitus Liu. l. 44. EPVLVM IN FVNERE) *Silicernium* dicitur, *Nouendialis, Emortualis cæna*, & hinc *cocus Nouendialis, Nundinalis*, Plaut. Græce περίδειπνον & τάφον. nono a funere die exhibitum. Iuſt. in Nou. *in nonū diem fieri μνήμας defunctorum.* in qua defuncti laudes memorabantur. hinc vetus verbum: *nil ineſſe ei, quo laudari queat, ne in cæna quidem funebri.* In Iul. *Druſilla* obitu iuſtitium indictum, in quo *riſiſſe, lauiſſe, cænaſſe cum parentibus, liberiſq;* capitale fuit.

4. ENSI FVGATO) *Marcellus* vulgo P. R. *Gladius.* dictus vti *Fabius Cunctator Clypeus, quadragies pugnauit.* Plin. 7. c. 25. ſexagenario maior *bello Punici* Han. XI. inſidijs cæſus.
DIREPTIS SYRACVSIS) Val. l. 2. c. 3. *Carthaginis imperio rupta Hiſpania, & Sicilia caput abſciſsū Syracuſa.* ijs captis *Hannibalē* primus vinci docuit.

***CAP. XXIII.** T. Marius. STEL. Leg. XII. Cn. Cor. Lentuli. Plautij. Augur. Præt. ærarij. Comes. Druſi fames. Plaut. Hercanilla vx. Druſi. ARN. trib. TR. PL. PR. Candidatus. Neronis donatio. Bella Aug. TORQ. ARMIL. PHAL. Vexilla. Proc. Baphij. Noricum Regnum. VI-vir. Trib. Laticlauius. STL. IVD. Collegia. Centenarij. Dendr. PR. Tutelaris. Peræquator cenſus. Pref. Prts. & Vrbis. Solis & Elagabalij numen. Veſta. Mancipes. de Tertium & Tertio aduerbijs*

5. T. MARIO) Val. 7. c. 9. *T. Marius Vrinas* (legerem *Vrbinas* ſuadet ibi *T. Marij ara*) qui *ab infimo militiæ loco, beneficijs D. Auguſti Imp. ad ſummos caſtrenſes honores perductus, eorum vberrimis quæſtibus locuples factus.*

STEL.) *Stellatina.* Liu. l. 6. *tribus quatuor ex nouis ciuibus additæ Stellatina, Tromentina, Sabbatina, Arnienſis: eæq; viginti quinq; tribuum numerum explevere.* Feſt. *dicta non a campo eo, qui in Campania eſt, ſed eo, qui parum abeſt ab vrbe Capena.* LEG. XII) *legio* XII & in *nummo* M. *Ant.* IIIviri a *ſcriptoribus*, vt Vrinus non citata.

1028928